

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

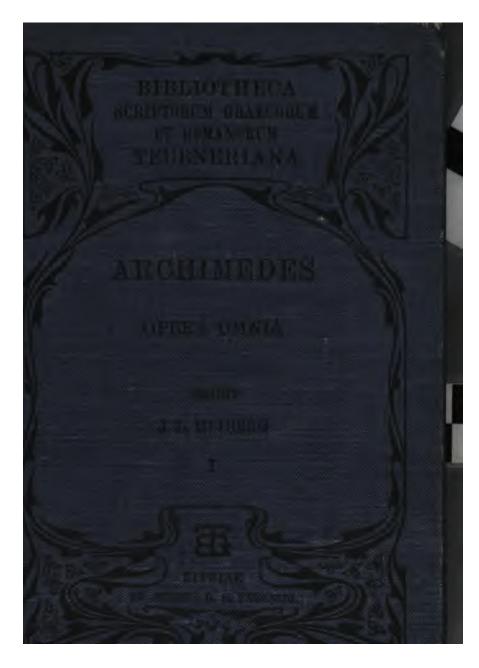
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Bering von B. G. Cenburer in Leipzig.

Naturstudien im Sanse.

Plandereien in der Fammerftunde. Ein Buch fite bie Jugend von Dr. A. Arnepelin. Dit Beide nungen von D. Schwindragheim. 2. Anflage. In Original-Leinwandband & 3.20.

Das vorliegende wurg pos befannten Naunrforfchers will die lerne und vorliegende in iedentdier Tarbellung zum naterwissendartiehen Kenden anzegen, indem is von den Weinrobjekten der nächden kingebung, vor allem olle des einrelichen deutet ausgebt, diete veillig und gemilligt näher zu beingen weiß. So wird in der Horne und kingebt, diete veillig und gemilligt näher zu beingen weiß. So wird in der Horne und Siehaugen in der Kalur besprowen, in dynlicher Beite das Salg und die Arteilungen in der Kalur besprowen, in dynlicher Beite das Salg und die Arteilungen in der Kalur und Salb ist, an die Studenfliege was Sprowe, wie den kein erware kann an Wolfbildt, an die Studenfliege was Sprowe, wie das Velugantum Beich, erch die Urinden, und siedenflen. Bedwecken, die Intervollen Geschert Ernehung velowien, der Alle und Schrieben der Schrieben Ernehung vordern, der die Schrieben der Schrieben der Muftalionen, der erm Salben mit liederste Studen Sprink verder Aufgektalionen, der erm Salben mit liederste Studen Seinen der Koches bilden

afurstudien im Garfen.

Dlandereien am Sonntag Nachmittag. Ein Buch fite bie Jugend von Dr. A. Araepelin. Dit geichenungen von D. Schwindragheim. In Original: Leimvand-band M B. 60.

Girim ben "Taninsfinden im hanfe follen ile "Animeflukim im Garten" der peragmadfenden Joseph die Kinimedische Gere über nächten Ungerung gelößt und gemätlich ander beinnen, nur fo kand eigened Revbadien und olgened Randswart zu einer lieferen Anthonium der Andersungen diespielten. Wood im Gorten der Nandschap und fleeligen Obistim die Konten der Anderschap und fleeligen der die Anderschap und der Anderschap und Einschap der Einschap und Einschap der Einschap und Schappflanzen Einschap und Einschappflanzen Einschap und Einschappflanzen einer und Einschappflanzen einer und eine Bereichgening der Einschappflanzen Einschap und Einschappflanzen einer und eine Bereichgenindung der Einschappflanzen Beistimmer beiten und Songelichten Seiferzungen lieden der Bereichgenindung der Einschappflanzen kanner und eine Anderschappen der

freifzüge durch Mald und Plur.

Gine Anseihung gur Geobachtung ber heimischen Ratur in Monatebilbern. Für Sans und Schule bearbeitzt von Oberlehrer Gernhard Candsberg, Bweite Auflage. Mit 84 Innftrationen nach Deigenalzeichnungen von Fran H. Lands, berg. In Original-Leinwandband "Co.—

Beimatkläuge ans deutschen Ganen.

Für jung und alt ausgewählt von Gecar Dabuhardt. Die Buchichmud von Usbert Engels.

- 1. Mile Plurite und Gelte. Dieberbeutiche Gebichte und Grafffengen. (Arfchienen.)
- II. Ras Relenftur und Bollesgrund. Mitteltenifde Geliche u. Ergabiumen.
- mus pohland und Schnegebirg. Obertentife Gebilge und Ergühlunger. (Erfdieder.)

In filinftlerifdem Umfaling geheitet fe ra. 2 Die, gehinden ca. 2 Dit. 60 gig.

The Both will sto beatlage handlich betre't. Tenn bet Gelle auf beg Municipalitäting inn there nemeratione bedenbigfen, mit ber Araft auf beit einfrankten ber Hampen harr Semplindung mit der furnischen Sunigfelt auch dem fürnigen Greit finne Genflich bet ein West auf biele Sielle. Im der Glosell filt die Glosell bie beutrigen Gelern, das bei aller Glabelt beit eine manbeitung Mannickalten Gelern.

Die Geichnungen von Rabert Engelb genatien Beiten und Erchiennen. Beierleite mit lebes die ein Kunftmele felbilandigen Geen haben.

Bum Huffah-Unterridit

ift im Berlage von B. G. Tenbuer in Leibgig, Bofffrafe a. er-

iditenen und burch alle Budbanblutrgen an begieben;

Sinbel, Rari, Dispolitionen gu beutiden Auffapen für bie Tertig ber bicheren Lehranftalten. 2 Banbeben, B. geo. jebes Banbicen . M. 2 .-

1, Binbier. [XVI n elk S.] (681. II Binbien. [XX u, 120 S.) 1481.

Chalening, Dr. C., Brofeffer am Ratibblifiden Chmnaftun gu Ranigebeig i. Dr., Diepofitionen und Materialien gu bentiden Auffden Aber Themata for bie beiben erfen Riaffen hoberer Rebrauftallen. Bier Defte in gwei Banbelen.

Wuflagen. 8. 180n. Jebes Delt geb. M. 1.—
t wiesen i gent in mag [Auf a tot Sellen vogen i gent n was (Auffres 200-2002)
L - 1. - 11. Mat [Va. S. 161-200] IL - 2 - 2 Mun. (Van S 210-2002)
— bratifiche Wuleitung jure Abfaffung beutscher Auffahre in Briefen an einen jungen Freund. 6. Auff. [Vi u. 194 E.] b. 1900. geb. . 2.40.

Arnmbrch, Carl Bullus, Deerlehrer, bentiche Auffage. für bie umeren Raffen ficherer Behrenftalten, fowie für Bulle, Berger-und Mittelieuten. In a Banden, gr 6. geh je & 1.00.

I. Cantagen: Graffungen (X u. 188 S.) 1940.

D. — Beitrellungen unb Odelberpreite (X = 184 S.) 1990.

II. — Brieft: (XIV = 390 S.) 1893. [In Britanunb geft. s. u. 18. S.) Brieft: (VIV = 390 S.) 1893. [In Britanunb geft. s. u. 18. S.) Brieft: (briffungen web Britanunb geft. s. u. 18. S.)

Mulpur, Dr. Moolf, Chungfialleiner, praftifde Unfeitung gur Bermeibung ber banbtfichlichten Bebler in Anlage nnb Ausführung benticher Auffahr für bie Schiler ber mittleren und oberen Rieffen ber Gumnaffen, Realichuten unb andrer buberer Bebranftelten, fowie jum Geiblitabiam bei ber Borbereitung auf ichriftliche Brufmegen im Dentichen. 2 Mulloge. Ren bearbeitet bon Dr. Dito Buon. [88 S.] gr. E. 1291. Took JE T -

Mener, Dr. Mari, Reliet bei Brommagimul ja Bapparh, autiabrlide Diepolitionen unb Muderentwarie en beutiden Muffapen für obere Maffen boberer Befranftalleis.

[XX H. 215 S.] R. 1890. (pt). . K 5 .-

Haummun, Dr. Bullus, Direffor bei Werlinbrunofinme gu Diterobe a/d. theoretifd praffifde Auleitung gur Abfaliung beutider Auffabe in Megeln, Minterbeifpielen und Dispositionen befonberd im Unfchieft au bie Befrite Haffifder Berfe nebft Aufgaben au Riaffenarbeiten für bie mittieren und oberen Riaffen hoberer Scholen. 6. Mallage. [XVI p. 048 S.] S. 1807. geh. M. a. 60.

Hurid, De. Germann, Cherfehrer in Chemnit, bentiche Muffere auffane filt alle Urten boberer Schulen. [X p. 268 G.] gr. a.

1899, Dauerhaft geb. A. 2.40.

Burborg, Dr. g., Sumnaffollichrer in Berbft, bunbert Themata für bentide Wuffane. Ein Siffabud für ben beutiden Unterricht auf ber Gelundigner-Stafe. [64 G.] 6, 1861. lart. M - 60.

ARCHIMEDIS OPERA OMNIA

01 - 1 V

CUM COMMENTARIIS EUTOCII.

E CODICE FLORENTINO RECENSUIT, LATINE UERTIT

NOTISQUE ILLUSTRAUIT

J. L. HEIBERG

UOLUMEN I.

OOLUMEN 1.

35

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXX.

4

117299

YAAREI WWW.CMOWAIRCMA.III YIIRMIVWU

LIPSIAB: TYPIS B. G. TRUBNERI.

I. N. MADUIGIO

UIRO DOCTISSIMO, CLARISSIMO, HUMANISSIMO
EDITOR DISCIPULUS.

PRAEFATIO.

Opus magnum et difficile, sed necessarium et ab omnibus, qui hanc partem litterarum adtigerunt, iam diu desideratum, ad quod dissertatione mea, quae inscribitur Quaestiones Archimedeae (Hauniae MDCCCLXXIX), uiam, quantum potui, muniui, ut opera Archimedis tandem aliquando e legibus artis criticae ederentur et ita, ut philologis quoque non res modo, sed etiam uerba ipsa et quasi manum Archimedis requirentibus satisfieret, id iam ipse efficere conabor. nam quod primum omnium faciendum erat, ut codex Florentinus praestantissimus denuo diligenter conferretur, id mihi Florentiae facere licuit mense Octobri anni MDCCCLXXIX, quo profectus eram pecunia Instituti Carlsbergici adiutus. quam ob liberalitatem iis uiris, qui huic instituto praesunt, gratias hoc loco ago quam maximas, in primis I. N. Maduigio, uiro doctissimo et clarissimo, praeceptori meo, qui ceteris suis beneficiis hoc quoque adiunxit.

eodem itinere etiam codicem Uenetum inspexi et in Arenario totum contuli.

collato codice Florentino mihi persuasi, quaestionem de necessitudine et coniunctione codicum Archimedeorum, de qua egi Quaest. Arch. cap. VI, retractandam esse; quare de hac re ad finem huius editionis

uberius disputabo. hoc loco pauca tantum dicenda sunt de ea ratione, quam in hac editione comparanda secutus sum.

in uniuersum editionem Pappi, quam parauit Fr. Hultsch, uir doctissimus, tamquam exemplar omnium consensu comprobatum mihi imitandam proposui. itaque non modo notas criticas Graecis uerbis subiunxi, sed etiam interpretationem Latinam addidi, ad quam notae res mathematicas plerumque explicantes adcedunt.

Primum igitur quod ad adparatum, quem uocant, criticum adtinet, eum ita comparaui, ut id maxime adpareret, quid quoque loco praeberet codex Florentinus, et sicubi emendanda erat scriptura eius, quis emendationis auctor esset. quare ubicunque a codice Florentino discessi, in notis eius scripturam primo loco posui, deinde adiunxi emendatae scripturae auctorem, ita ut, ubi nihil ultra additum est, omnes auctores tempore medios, ubi nonnullorum scriptura discrepans enotata est, ceteros certe cum codice Florentino consentire intellegendum sit. qua in re hoc tamen tenendum est, errores apertos codicum Parisiensium prorsus omissos esse. ubi sola scriptura codicis Florentini indicatur, errores eius iam in ceteris codicibus correcti sunt, si collationibus Torellianis fides habenda est; sed non dubito, quin in multis eius modi locis scriptura codicum Parisinorum parum diligenter enotata sit (Quaest. Arch. p. 111 sq.). in locis grauioribus*) codices Parisinos inspexit Henricus Lebègue mea causa rogatus a Carolo Graux, uiro doctissimo mihique ami-

^{*)} Scripturis codd. Parisin., de quibus me certiorem fecit H. Lebègue, stellulam adfixi.

cissimo; sed in minutiis iis molestus esse nolui; sic quoque quae mea causa fecerunt, permagna sunt et summa gratia digna, quam me iis habere hoc loco testor. — scripturam discrepantem editionum Basileensis et Torellii totam recipere opus esse non putaui, sed quidquid ad uerba Archimedis emendanda inde sumi posse uidebatur, excerpsi. ceterum saepissime codicem Florentinum secutus a Torellio tacite discessi, et in eiusmodi locis silentium pro testimonio scripturae codicis Florentini esto, sicut etiam ubi scripturam eius aliter, ac Bandinius in collatione sua ad editionem Basileensem facta, quae apud Torellium exstat, indicaui, mihi credi uelim.

in commentario critico his compendiis usus sum:

F = codex Florentinus Laurentianus plut. XXVIII, 4.

V = codex Uenetus St. Marci CCCV.

A - codex Parisiensis Nr. 2359.

B - codex Parisiensis Nr. 2360.

C = codex Parisiensis Nr. 2361.

D - codex Parisiensis Nr. 2362.

ed. Basil. = editio Basileensis 1544 fol.

Cr. = interpretatio Iacobi Cremonensis ei addita.

uulgo - significat consensum omnium auctorum praeter eos, qui diserte nominati sunt.

corr. == correxit.

comp. == compendium.

Qui recentiore tempore de Archimede scripserunt uiri docti, haud ita multi sunt, neque ad scripta eius emendanda multa contulerunt. quibus uti potui subsidiis, haec sunt:

Riualtus — Archimedis opera. Parisiis 1615 fol. Torellius — Archimedis opera. Oxonii 1792 fol.

- Commandinus A. opera nonnulla latine. Uenetiis 1558 fol.
- Wallis A. arenarius et dimensio circuli. Oxonii 1678. 8. Opera III p. 509 sq.
- Sturm Des unvergleichlichen Archimedis Kunstbücher, übersetzt und erläutert. Nürnberg 1670 fol.
- Barrowius Opera Archimedis methodo novo illustrata et demonstrata. Londini 1675. 4.
- Hauber A. über Kugel und Cylinder und über Kreismessung, übersetzt mit Anmerkungen. Tübingen 1798. 8.
- Gutenäcker A.'s Kreismessung griechisch und deutsch. Würzburg 1828. 8.
- Nizze A.'s vorhandene Werke, übersetzt und erklärt. Stralsund 1824. 4.
- Censor Ienensis (Jen.) Uir doctus ignotus, qui de editione Torellii censuram proposuit Jenaer Litteraturzeitung 1795 Nr. 172—73 p. 610—23.
- Wurm Fr. Wurmii censura editionis Gutenäckeri Jahns Jahrbücher XIV p. 175—85.
- emendationes nonnullas ipse proposui Quaest. Arch. cap. VII et in editione Arenarii ei libro adiuncta, quarum partem nunc improbaui, plerasque recepi. in Eutocio quaedam emendare conatus sum Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik, Supplementband XI p. 375—83.

In interpretatione Latina, quam totam de meo conscripsi, id maxime secutus sum, ut ubique sensus satis dilucide adpareret, et Archimedea orationis forma et demonstrandi ratio quam maxime seruaretur, ita tamen ut, ubi fieri posset, ea, quae Archimedes uerbis

exposuerat, signis, quibus nostri mathematici utuntur, exprimerem. quod ut fieret, interdum ab usu linguae Latinae longius discedere coactus sum, maxime in collocatione uerborum, et parum Latine loqui, ne aut obscura esset interpretatio aut a Graecis uerbis nimis discreparet. in multorum uerborum interpretatione Hultschium secutus sum, uelut, eo praecunte pro Graecorum διπλάσιος cett. sequente genetiuo dixi: duplo maior quam, cett. (Hultsch: Pappus I p. 59 not.·1); sed ubi haec orationis forma minus apta erat, uelut pro Graeco διπλασίονα λόγον ἔχειν, scripsi: duplicem rationem habere quam, et similia (cfr. Liuius XXXIV, 19, 4; Columella I, 8, 8; Plinius h. nat. XIX, 9; Quintil. II, 3, 3).¹)

In notis interpretationi adiunctis maxime id studui, ut supplerem, quae ab Archimede in demonstratione omissa erant, et locos obscuriores illustrarem. in libris de sphaera et cylindro et libello de dimensione circuli in notis indicaui, quaecunque de genuina scriptura Archimedis suspicari licet. hi enim libri non modo dialecto Dorica spoliati sunt, sed etiam plurimis locis reficti, cum transscriptor et adderet, quae ei necessaria uiderentur, et omitteret, quae abesse posse putaret, et omnino suae aetatis sermonem et rerum mathematicarum nomina, quae tum in usu erant, inferret. itaque cum intellegerem, in his libris manum Archimedis restitui non posse, satius duxi recensionem posteriorem sequi et tantum modo apertissimos scribendi errores corrigere. sed praeter quam quod,

¹⁾ Hos locos indicauit mihi O. Siesbyeus, uir doctissimus.

ut dixi, in notis indicaui genuinam Archimedis scripturam, ubicunque aut constabat aut probabili coniectura restitui poterat, etiam additamenta plurima in Graecis uerbis uncis [] inclusi, in interpretatione omisi; in interpretatione contra uncis [] inclusa sunt, quae ipse addidi ad Archimedis uerba et demonstrationis rationem illustranda. de additamentis illis cfr. quae scripsi Quaest. Arch. p. 69—78 et Neue Jahrbücher Suppl. XI p. 384—398. in iis locis, quos postea subditiuos esse intellexi, semper causam in notis breuiter indicaui; de ceteris satis esto semel hic illas duas disputationes citasse. unum locum tamen, in quo longiore disputatione opus est, hic uberius tractare libet.

de sphaera et cylindro I, 41 (apud Torellium I, 47) p. 172, 8: καὶ ὡς ἄφα τὸ πολύγωνον πρὸς τὸ πολύγωνον, ὁ Μ πύπλος πρὸς τὸν Ν πύπλον] sint spatia rectangula lateribus polygonorum (P, p) et lineis angulos iungentibus comprehensa S, s; quae aequalia sunt radiis (R, r) quadratis circulorum M, N. et circulis N, M aequales sunt superficies figurarum circumscriptae et inscriptae (O, o). iam Archimedes inde, quod est $S: s = EK^2: AA^2$,

concludi uult $O:o = EK^2: AA^2$. si genuina essent uerba illa, hoc sic efficeret: $S:s = EK^2: AA^2$, sed $S:s = R^2: r^2 = M: N$, et $EK^2: AA^2 = P:p$; quare P:p = M: N; sed M:N = O:o et $P:p = EK^2: AA^2$; quare $O:o = EK^2: AA^2$. quod quam prauum sit, nemo non uidet; nam polygonorum prorsus peruerse mentio iniecta est, cum deberet sic concludi:

 $S: s = R^2: r^2 = M: N = 0: o;$ sed $S: s = EK^2: AA^2$; quare $0: o = EK^2: AA^2$. augent malum uerba sequentia lin. 13: $\dot{\tau}$ or $\dot{\delta}$ e $\dot{\alpha}\dot{\nu}\dot{\tau}$ or, $\ddot{\delta}\dot{\nu}$ nal $\dot{\tau}$ or $\dot{\delta}$ nolvywov (debebat esse $\dot{\tau}$ arolvywva), quae praecedere debebant uerba: $\dot{\delta}\iota \pi \lambda \alpha \delta(\dot{\nu} \alpha \lambda \dot{\delta} \gamma \dot{\nu} \nu \dot{\nu} \alpha)$, quae praecedere debebant uerba: $\dot{\delta}\iota \pi \lambda \alpha \delta(\dot{\nu} \alpha \lambda \dot{\delta} \gamma \dot{\nu} \nu \dot{\nu} \alpha)$, quae praecedere debebant uerba: $\dot{\delta}\iota \pi \lambda \alpha \delta(\dot{\nu} \alpha \lambda \dot{\nu} \dot{\nu} \dot{\nu} \dot{\nu} \alpha)$, cum hoc ex illo concludatur. adparet igitur, hos duos locos subditiuos esse. sed repugnare uidetur Eutocius, qui haec habet: $\dot{\epsilon}\pi\dot{\epsilon}\dot{\epsilon}$ de $\dot{\delta}\dot{\epsilon}\dot{\epsilon}\iota \kappa \iota \alpha$, $\ddot{\delta}\iota \iota$ $\dot{\epsilon}\dot{\sigma}\iota \dot{\nu}$ w $\dot{\delta}\dot{\nu}$ $\dot{\tau}\dot{\nu}$ $\dot{\nu}$ $\dot$

 $EK^2: AA^2 = P: p$ (Eucl. VI, 20),

hinc ratio P: p = M: N tam facile sequitur, ut Eutocius recte dicere possit, hanc rationem simul cum illa demonstratam esse. eodem modo Archimedes dicit: έδείχθη δὲ ὡς ἡ ΕΚ πρὸς ΑΛ, οῦτως ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Μ κύκλου πρὸς τὴν ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ N κύκλου (p. 174, 13), cum tamen hoc tantum demonstrauerit: $0: o = EK^2: AA^2$, unde facile concluditur R: r = EK: AA. subditiva esse verba illa, hinc quoque adparet, quod Archimedes prop. 42 p. 176, 25 hanc ipsam rationem 0:o=P:p proponit his uerbis additis: εκάτερος γὰρ τῶν λόγων διπλάσιός ἐστι τοῦ, ὂν ἔχει ἡ τοῦ περιγεγραμμένου πλευρὰ πρὸς τὴν τοῦ ἐγγεγοαμμένου πλευράν (h. e. EK:AA). haec uerba sine dubio in prop. 41 addidisset, si ibi quoque hac ratione uti uoluisset; et praeterea Eutocius ad prop. 42 uerba έκάτερος γὰρ κτλ. illustrat, cum tamen satis esset uerba ipsius Archimedis ex prop. 41 adferre. quare puto, uerba illa a transscriptore ad similitudinem propositionis 42 interposita esse. hoc

ideo quoque pluribus uerbis exposui, ut uno saltem exemplo additamentum manifeste argueretur, qualia in his libris plurima occurrunt.

in his igitur libris dialectum Doricam restituendam non esse putaui, in ceteris uero in uniuersum eam tenui rationem, quam proposui Quaest. Arch. p. 78 sq., sed eam aspere exigendam esse non censui, ut potius cautior essem, quam ut in contrarium uitium inciderem.

Quibus subsidiis in epigrammate et iis libris, qui Latine tantum exstant, usus sim, suis locis dicetur. nunc finem faciam, cum ante gratias egero Nicolao Anziani, uiro doctissimo, praefecto bibliothecae Laurentianae, cuius humanitatem egregiam Florentiae cognoui.

haec habui, quae dicerem de consilio meo in hac editione paranda. utinam ne uires meae tanto oneri nimis impares sint!

Scripsi Hauniae Id. Decemb. MDCCCLXXIX.

DE SPHAERA ET CYLINDRO LIBRI II.

'Αρχιμήδης Δοσιθέφ χαίρειν.

Πρότερον μεν ἀπεστάλκαμέν σοι τὰ εἰς τότε τεθεωρημένα γράψαντες μετὰ τῶν ἀποδείξεων αὐτῶν
στι πᾶν τμῆμα τὸ περιεχόμενον ὑπό τε εὐθείας καὶ
δ ὀρθογωνίου κώνου τομῆς ἐπίτριτόν ἐστι τριγώνου τοῦ
τὴν αὐτὴν βάσιν ἔχοντος τῷ τμήματι καὶ ὕψος ἴσον
μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιπεσόντων θεωρημάτων τινῶν ἀνελέγκτων, πεπραγματεύμεθα τὰς ἀποδείξεις αὐτῶν. ἔστιν
δὲ τάδε· πρῶτον μέν, ὅτι πάσης σφαίρας ἡ ἐπιφάνεια
10 τετραπλασία ἐστὶ τοῦ μεγίστου κύκλου· ἔπειτα δέ, ὅτι
παντὸς τμήματος σφαίρας τῷ ἐπιφανεία ἴσος ἐστὶ κύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῷ εὐθεία τῷ ἀπὸ
τῆς κορυφῆς τοῦ τμήματος ἀγομένῃ ἐπὶ τὴν περιφέρειαν τοῦ κύκλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ τμήματος· πρὸς

^{1.} χαίρειν] εὐπράττειν Β. 2. ἀπεστάλκαμέν] VAD; ἀπέσταλια F; απεσταλια, ceteris uerbis: σοι — — αὐτῶν lin. 3 omissis B; "misi" Cr. εἰς τότε] δυς ποτε F. τεθεωρημένα] θεωρημένα F. 3. τῶν] om. F. αὐτῶν] om. F lacuna relicta. 4. τε εὐθείας καί] B; om. F; "a recta et" Cr. 5. Inter έπι- et τριτον lacunam habet F. τριγώνου τοῦ] om. F; τριγώνου τοῦ ἔχοντος Β. 6. την αὐτην βάσιν βάσιν την αὐτήν B; ταύτην τὴν βάσιν F. ἔχοντος] om. Β. 7. μετὰ δὲ ταῦτα] lacunam B. ἐπιπεσόντων] ἀποπεσον τῶν F; πεσοντων Β. "nunc autem quorundam occurrentium" Cr. τινῶν ἀνελέγκτων] αντιλεγον F, lacunam B; "quae effectu probata videntur" Cr. 8. πεπραγματεύμεθα] Riualtus; πεπραγματευον δὴ μετά F; πεπραγμα relicta lacuna B. αὐτῶν] αὐτά F; αὐτά — πάσης lin. 9 om. B lacuna relicta; "demonstrationes conscripsimus" Cr. 9. τάδε] τι τάδε F; "huiusmodi" Cr.;

Archimedes Dositheo s.

Antea ad te misi, quae ad id tempus perspexeram, demonstrationibus adiunctis conscripta: quoduis segmentum linea recta et parabola comprehensum tertia parte maius esse triangulo eandem basim habenti, quam segmentum, et altitudinem aequalem.¹) postea autem cum incidissem in theoremata quaedam nondum demonstrata, demonstrationes eorum confeci. sunt autem haec: primum cuiusuis sphaerae superficiem quadruplo maiorem esse circulo maximo²); deinde aiusuis segmenti sphaerae superficiei aequalem esse circulum, cuius radius aequalis sit lineae a uertice segmenti ad ambitum ductae circuli, qui basis sit segmenti.⁵) et praeterea quemuis cylindrum basim

Huius epistulae restitutionem dedi Quaest. Arch. p. 131, quam hic secutus sum. tota exstat in FB solis (Quaest. Arch. p. 118—22). In VAD prima uerba: Αρχιμήδης — σοι lin. 2 exstant; reliqua pars paginae primae uacat (Quaest. Arch. p. 117; cod. Uenetum postea ipse inspexi); deinde in summa pagina 2 sequuntur καλώς cett. p. 6, 6. Haec sola uerba extrema habent C, ed. Basil.; interpretatio I. Cremonensis priorem partem solam praebet (Quaest. Arch. p. 122).

¹⁾ h. e. τέτοαγ. παραβ. 17; 24.

²⁾ h. e. περί σφ. καί κυλ. Ι, 30.

³⁾ ibid. I, 39-40.

fort. τοιάδε. πάσης] τῆς F; "omnis" Cr. 10. πύπλου] πύπλου τῶν ἐν αὐτῆ Β. ἔπειτα] post lacunam εἶτα Β. 11. πύπλος] Β; πώνω F; "circulus ille" Cr. 14. βάσις Β; βάσης F.

δε τούτοις. ὅτι πᾶς κύλινδρος τὴν βάσιν ἔχων ἴσην τῶ μεγίστω κύκλω τῶν ἐν τῆ σφαίρα, ΰψος δὲ ἴσον τη διαμέτρω της σφαίρας αὐτός τε ημιόλιός έστιν τῆς σφαίρας, καὶ ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ τῆς ἐπιφανείας 5 τῆς σφαίρας. ταῦτα δὲ τὰ συμπτώματα αὐτῆ τῆ φύσει προυπήρχεν περί τὰ είρημένα σχήματα, ήγνοείτο δε ύπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν περὶ γεωμετρίαν ἀνεστραμμένων. νενοημώς δέ, δτι τούτων των σχημάτων έστιν οίκετα, ούκ όκνήσαιμι ᾶν άντιπαραβαλετν αύτὰ 10 πρός τε τὰ τότε τεθεωρημένα καὶ πρὸς τὰ δόξαντα αποδειτθηναι ασφαλέστατα των ύπο Εὐδόξου περί τὰ στερεά θεωρηθέντων. ότι πάσα πυραμίς τρίτον έστί μέρος πρίσματος τοῦ βάσιν ἔχοντος τὴν αὐτὴν τῆ πυραμίδι και ύψος ίσον, και ότι πας κώνος τρίτον μέρος 15 έστι τοῦ κυλίνδρου τοῦ βάσιν έχοντος τὴν αὐτὴν τῷ κώνω καὶ ΰψος ἴσον. καὶ γὰρ τούτων προυπαρχόντων φυσικώς περί ταῦτα τὰ σχήματα, πολλών πρὸ Εὐδόξου γεγενημένων άξίων λόγου γεωμετρών συνέβαινεν ύπὸ

^{1.} πας | πάσης σφαίρας Ε, πάσης σφαίρας ὁ Β; "cuiusque sphaerae" Cr.; fortasse retinenda erat scriptura cod. Β et τῆς σφαίρας lin. 4 delenda. τὴν βάσιν Ε; ὁ βάσιν μέν Β. ἔχων] Β; ἔχοντος Ε. ἔσην] Ε; τὴν αὐτήν Β; οm. Cr. 2. ἔσον] Β; ἔσον Ε. 3. τῆ] Β; οm. Ε. αὐτός τε ἡμιόλιος] Β; τοτε ἡμιόλιον Ε. ἔστιν] Ε; ἔστι Β. 5. δὲ τὰ . . . αὐτῆς οm. Ε; "haec autem accidentia" Cr. τῆ] οm. Ε. ταῦτα μὲν τῆ φύσει Βαιτοwins. 6. ἡγνοεῖτο] ἡγνόειστο Ε; γνοει Β; οὐ μέντοι γέγονεν Riualtus; "uerum non fuerant superioribus cognita" Cr. 7. δὲ ὑπὸ τῶν] om. Β, lacuna relicta; ὑπὸ τῶν οm. Ε lacuna relicta; suppleuit Riualtus; "qui ante nos" Cr., qui sequentia omisit. ἀνεστραμμένων ανε lacuna relicta ΕΒ; ἀνεστεμμένων Riualtus. ἀνεστεμμένων τεθτεωρημένα Βαιτοwius. 8. νενοηκὸς δέ] ενοηκοτος Ε; νενοηκότος Β; καὶ νοήσειεν Βαιτοwius. ὅτι] ὅταν Riualtus; ὅς ἀν Βαιτοwius. 9. ἔστιν] om. Β. οἰπεῖα οὐτ] scripsi; om. lacuna relicta Ε, Β; ταῖς ἀποδείξεσιν Riualtus. ὁπνήσαιμι ἄν] om. Β; ἄν οm. Ε. ἀντιπαραβαλεῖ Β. 10. πρός τε τά] om. ΕΒ

habentem circulo maximo sphaerae aequalem, altitudinem autem diametro sphaerae aequalem, et ipsum dimidia parte maiorem esse sphaera, et superficiem eius superficie sphaerae dimidia parte maiorem.1) hae autem proprietates ipsa natura figuris, quas commemoraui, inde ab initio erant, ignorabantur autem ab iis, qui ante me geometriae studebant. sed cum intellexerim, eas harum figurarum proprias esse, non dubitauerim, eas eodem loco ponere, quo et ea, quae antea perspexi, et ea, quae putantur firmissimis documentis demonstrata esse eorum theorematum, quae Eudoxus de figuris solidis proposuit: quamuis pyramidem tertiam esse partem prismatis eandem basim habentis, quam pyramis, et altitudinem aequalem, et quemuis conum tertiam partem esse cylindri basim eandem habentis, quam conus, et altitudinem aequalem. nam cum hae quoque proprietates ipsa natura his figuris essent inde ab initio, accidit, ut ab omni-

Tota epistula usque ad καλῶς p. 6, 6 in F manu posteriore, saeculi, ut uidetur, XV, scripta est. Riualtus cod. B secutus est, cum lacunas eius partim coniecturis partim interpretatione I. Cremonensis Graece uersa suppleret. Torellius Riualti scripturam praebet receptis coniecturis Barrowii (Archimedis opera. Londini 1675. 4 p. 1—2); sed in initio ἀπεστάλκαμέν σοι e cod. Ueneto recepit.

¹⁾ h. e. I, 31 πόρισμα.

lacuna relicta. τότε] τό F; τε B. δεωρημένα Β. καλ πρός] καίπερ Riualtus; ώσπερ Barrowius. 11. άποδειχθήναι άσφαλέστατα] πολλα lacuna relicta F; πολ lacuna relicta B. τῶν ὑπὸ Εὐδόξον] om. F lacuna relicta; ξον post lacunam B; τῶν ὑπὸ τοῦ Εὐδόξον Riualtus. 12. δεωρητεντων F; δεωρεδέντων B; corr. Riualtus. 13. μέρος ἐστί Β. πυραμίδει F. 15. βάσιν μέν Torellius. 16. τούτων] Β; πον τῶν F; om. Torellius. 17. Inter πρό et Εὐδόξον lacunam habet B, sed mg. ἐν τοῖς ἐσχάτοις χωρίοις τούτοις οὐδὲν λείπει. 18. ὑπό] τὸ Riualtus; ἀπό Barrowius.

πάντων άγνοεἴσθαι μηδ' ύφ' ένὸς κατανοηθῆναι. έξε έσται δὲ περὶ τούτων ἐπισκέψασθαι τοῖς δυνησομένοις. ἄφειλε μὲν οὖν Κόνωνος ἔτι ζῶντος ἐκδίδοσθαι ταῦτα. τῆνον γὰρ ὑπολαμβάνομέν που μάλιστα ἄν δύνασθαι δ κατανοῆσαι ταῦτα καὶ τὴν ἁρμόζουσαν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπόφασιν ποιήσασθαι: δοκιμάζοντες δὲ καλῶς ἔχειν μεταδιδόναι τοῖς οἰκείοις τῶν μαθημάτων, ἀποστέλλομέν σοι τὰς ἀποδείξεις ἀναγράψαντες, ὑπὲρ ὧν ἔξέσται τοῖς περὶ τὰ μαθήματα ἀναστρεφομένοις ἐπι-

Γράφονται πρώτον τά τε άξιώματα και τὰ λαμβανόμενα είς τὰς ἀποδείξεις αὐτών.

AΞIΩMATA.

α΄. Είσί τινες έν έπιπέδω καμπύλαι γοαμμαλ πεπε15 ρασμέναι, αϊ τῶν τὰ πέρατα ἐπιζευγνυουσῶν αὐτῶν
εὐθειῶν ἤτοι ὅλαι ἐπὶ τὰ αὐτά εἰσιν ἢ οὐδὲν ἔχουσιν
ἐπὶ τὰ ἔτερα.

β΄. Έπὶ τὰ αὐτὰ δὴ κοίλην καλῶ τὴν τοιαύτην γοαμμήν, ἐν ἦ ἂν δύο σημείων λαμβανομένων ὁποιων-20 οῦν αί μεταξὺ τῶν σημείων εὐθεῖαι ἤτοι πᾶσαι ἐπὶ τὰ αὐτὰ πίπτουσιν τῆς γοαμμῆς, ἤ τινες μὲν ἐπὶ τὰ αὐτά, τινες δὲ κατ' αὐτῆς, ἐπὶ τὰ ἕτερα δὲ μηδεμία.

^{1.} ἀγνοείσθαι] F, Barrowius; εισθαι post lacunam B. μηδ'] μὴ δ' F. Inter ἐξέσται et δέ in B lacuna est; sed huc quoque referenda est adnotatio illa (ad p. 4 lin. 17). 4. ἄν] om. FB. 6. ἀπόφανσιν Β. καλῶς] hine rursus incipiunt F manus 1, ACDV, ed. Basil. 7. μαθημα lacuna relicta B. ἀποστέλλομεν] om. VAD; λλομεν post lacunam B. 8. αποδειξης F. 9. περί] τε F. 10. ἔροωσο] ερρωμενω F, ἐρρωμένως VABCD; corr. ed. Basil. 11. γραφονται] hic rursus incipit Cr. τά] το F; corr. BC.* ἀξιώματα] αξιωμα F; corr. BC.* 12. αποδειξης F. 13. Titulum hic et p. 8 lin. 21 om. F; hunc et numerorum seriem addidit Torellius. 19. ἄν] εων F; corr. Riualtus.

bus geometris, qui tamen plurimi et praestantissimi ante Eudoxum fuerant, ignorarentur nec a quoquam intellegerentur. licebit autem omnibus, qui quidem poterunt, haec inuenta mea examinare. certe Conone uiuo haec edenda fuerunt; illum enim existimo praeter ceteros haec intellegere potuisse et aptum de iis iudicium proferre. sed operae pretium me esse facturum ratus, si haec cum mathematices studiosis communicassem, ad te demonstrationes, quas conscripsi, misi, quas mathematices peritis licebit examinare. uale.

Primum proponuntur et postulata, et quae ad demonstrationes inuentorum meorum adsumpsi.

DEFINITIONES.

- 1. Sunt quaedam in plano curuae lineae terminatae, quae aut totae in eadem parte sunt rectarum linearum terminos earum iungentium, aut nihil in altera parte positum habent.
- 2. In eandem partem cauam lineam eiusmodi uoco, in qua sumptis duobus punctis quibuslibet lineae rectae puncta iungentes aut omnes in eandem partem lineae cadant, aut aliae in eandem partem, aliae in ipsam lineam, nulla autem in alteram partem.

Scripturam Riualti plerumque neglexi, quippe qui pauca tantum ueri similia proposuerit. Ubi nihil aliud diserte dictum est, emendationem ipse proposui Quaest. Arch. p. 131. hoc tantum adiicio, Iacobum Moor teste Simsono Eucl. elem. p. 404 hanc epistulam ex codicibus emendasse, quae emendationes utrum publici iuris factae sint necne, nescio. sed ueri simile est, eum ipso codice Parisino B usum esse, cum constet, eundem uirum alios quoque codices Parisinos mathematicorum Graecorum contulisse (Hultsch: Pappos I p. XX).

- γ΄. Όμοίως δη και έπιφάνειαί τινές είσιν πεπερασμέναι, αὐταὶ μὲν οὐκ ἐν ἐπιπέδω, τὰ δὲ πέρατα ἔχουσιν ἐν ἐπιπέδω, και τοῦ ἐπιπέδου, ἐν ὧ τὰ πέρατα ἔχουσιν, ῆτοι ὅλαι ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἔσονται, ἢ οὐδὲν 5 ἔχουσιν ἐπὶ τὰ ἕτερα.
- δ΄. Ἐπὶ τὰ αὐτὰ δὴ κοίλας καλῶ τὰς τοιαύτας ἐπιφανείας, ἐν αἶς ἂν δύο σημείων λαμβανομένων αί μεταξὸ τῶν σημείων εὐθεῖαι ἤτοι πᾶσαι ἐπὶ τὰ αὐτὰ
  πίπτουσιν τῆς ἐπιφανείας, ἤ τινες μὲν ἐπὶ τὰ αὐτά,
  10 τινες δὲ κατ' αὐτῶν, ἐπὶ τὰ ἕτερα δὲ μηδεμία.
- ε΄. Τομέα δὲ στερεὸν καλῶ, ἐπειδὰν σφαϊραν κῶνος τέμνη, κορυφὴν ἔχων πρὸς τῷ κέντρῷ τῆς σφαίρας, τὸ ἐμπεριεχόμενον σχῆμα ὑπό τε τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας ἐντὸς τοῦ κώνου.
- ς΄. 'Ρόμβον δὲ καλῶ στερεόν, ἐπειδὰν δύο κῶνοι τὴν αὐτὴν βάσιν ἔχοντες τὰς κορυφὰς ἔχωσιν ἐφ' ἐκάτερα τοῦ ἐπιπέδου τῆς βάσεως, ὅπως οἱ ἄξονες αὐτῶν ἐπ' εὐθείας ὧσι κείμενοι, τὸ ἐξ ἀμφοῖν τοῖν κώνοιν 20 συγκείμενον στερεὸν σχῆμα.

AAMBANOMENA.

Λαμβάνω δὲ ταῦτα

- α΄. Τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἐχουσῶν γραμμῶν ἐλαχίστην εἶναι τὴν εὐθεῖαν.
- 25 β΄. Τῶν δὲ ἄλλων γραμμῶν, ἐὰν ἐν ἐπιπέδω οὖσαι

^{2.} ἔχουσαι Barrowius. 10. πατ' αὐτῆς Ien., probat Nizze. 11. στερεόν om. F lacuna relicta; —α δὲ καλῶ atramento euanidiore scriptum esse uidetur. 12. πρός] F per compendium, ἐπὶ Torellius. τῷ κέντρῳ] scripsi; το μοριον F, τὸ κέντρον uulgo. 19. κονοιν F. 23. τῶν] τω των F.

- 3. Similiter etiam superficies quaedam sunt terminatae, ipsae quidem non in plano positae, terminos autem in plano positos habentes, quae aut totae in eadem parte sunt illius plani, in quo terminos positos habent, aut certe nihil in altera parte positum habent.
- 4. In eandem igitur partem cauas eiusmodi uoco superficies, in quibus sumptis duobus punctis rectae lineae puncta iungentes aut omnes in eandem partem superficiei cadant, aut aliae in eandem partem, aliae in ipsas¹), nulla autem in alteram partem.
- 5. Sectorem autem solidum uoco, cum conus sphaeram secet uerticem habens ad centrum sphaerae, figuram, quae a coni superficie eaque parte superficiei sphaerae continetur, quae intra conum cadit.
- 6. Rhombum autem solidum uoco, cum duo coni eandem basim habentes uertices habeant in utraque parte plani, in quo est basis, positos, ita ut axes eorum in directo siti sint, figuram solidam ex utroque cono compositam.

POSTULATA.

Postulo autem haec:

- 1. Omnium linearum eosdem terminos habentium minimam esse rectam.²)
  - 2. Ex ceteris uero lineis, si in plano positae eos-

¹⁾ Archimedes ipse sine dubio scripserat τῶν ἐπιφανειῶν lin. 9 propter τὰς ἐπιφανείας lin. 6.

²⁾ Cfr. Eucl. elem. I def. 4: εὐθεὶα γραμμή ἐσπν, ῆτις ἐξ ἴσου τοῖς ἐφ' ἑαυτῆς σημείοις κεἴται et Proclus in Eucl. p. 110, 10 Friedlein: ὁ δ' αὐ ᾿Αρχιμήδης τὴν εὐθεῖαν ὡρίσατο γραμμὴν ἐλαχίστην τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἐχουσῶν. διότι γάρ, ὡς ὁ Εὐπλείδιος λόγος φησίν, ἐξ ἴσου κεῖται τοῖς ἐφ' ἑαυτῆς σημείοις, διὰ τοῦτο ἑλαχίστη ἐστὶν τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσῶν.

τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσιν, ἀνίσους εἶναι τὰς τοιαύτας, ἐπειδὰν ὧσιν ἀμφότεραι ἐπὶ τὰ αὐτὰ κοῖλαι, καὶ ἤτοι ὅλη περιλαμβάνηται ἡ ἐτέρα αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἐτέρας καὶ τῆς εὐθείας τῆς τὰ αὐτὰ πέρατα ἐχούσης αὐτῆ, ἤ 5 τινα μὲν περιλαμβάνηταί, τινα δὲ κοινὰ ἔχη, καὶ ἐλάσσονα εἶναι τὴν περιλαμβανομένην.

- γ΄. Όμοίως δὲ καὶ τῶν ἐπιφανειῶν τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἐχουσῶν, ἐὰν ἐν ἐπιπέδῳ τὰ πέρατα ἔχωσιν, ἐλάσσονα εἶναι τὴν ἐπίπεδον.
- 10 δ'. Τῶν δὲ ἄλλων ἐπιφανειῶν καὶ τὰ αὐτὰ πέρατα ἐχουσῶν, ἐὰν ἐν ἐπιπέδῷ τὰ πέρατα ἢ, ἀνίσους εἶναι τὰς τοιαύτας, ἐπειδὰν ὧσιν ἀμφότεραι ἐπὶ τὰ αὐτὰ κοῖλαι, καὶ ἤτοι ὅλη περιλαμβάνηται ὑπὸ τῆς ἑτέρας ἡ ἑτέρα ἐπιφάνεια καὶ τῆς ἐπιπέδου τῆς τὰ αὐτὰ 15 πέρατα ἐχούσης αὐτῆ, ἤ τινα μὲν περιλαμβάνηταί, τινα δὲ κοινὰ ἔχη, καὶ ἐλάσσονα εἶναι τὴν περιλαμβανομένην.
- ε΄. Έτι δὲ τῶν ἀνίσων γοαμμῶν καὶ τῶν ἀνίσων ἐπιφανειῶν καὶ τῶν ἀνίσων στερεῶν τὸ μεζζον τοῦ 20 ἐλάσσονος ὑπερέχειν τοιούτῷ, ὃ συντιθέμενον αὐτὸ ἑαυτῷ δυνατόν ἐστιν ὑπερέχειν παντὸς τοῦ προτεθέντος τῶν πρὸς ἄλληλα λεγομένων.

Τούτων δε ύποκειμένων, έὰν εἰς κύκλον πολύγωνον έγγραφῆ, φανερόν, ὅτι ἡ περίμετρος τοῦ έγγρα-25 φέντος πολυγώνου έλάσσων ἐστὶ τῆς τοῦ κύκλου περιφερείας εκάστη γὰρ τῶν τοῦ πολυγώνου πλευρῶν ἐλάσσων ἐστὶ τῆς τοῦ κύκλου περιφερείας τῆς ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀποτεμνομένης.

^{3.} Post έτέρας F habet ἐπιφανείας, petitum ex lin. 14; del. Barrowius; περιφερείας Riualtus. 10. καί] τῶν? 11. ἀνίσους F per compendium, ἀνίσας uulgo. 14. ἡ ἐτέρα] ἡ ad-

dem terminos habeant, inaequales esse eiusmodi lineas, si utraque in eandem partem caua sit, et aut tota altera ab altera et recta linea eosdem terminos habenti comprehendatur, aut pars eius comprehendatur, pars communis sit, et minorem esse eam, quae comprehendatur.

- 3. Similiter etiam inter superficies eosdem terminos habentes, si in plano terminos habeant, minorem esse planam superficiem.
- 4. Inter ceteras autem superficies eosdem terminos habentes, si in plano sint termini, inaequales esse eiusmodi superficies, si in eandem partem utraque caua sit, et aut tota altera ab altera et superficie plana eosdem terminos habenti comprehendatur, aut pars eius comprehendatur, pars communis sit, et minorem esse eam, quae comprehendatur.
- 5. Porro autem inter lineas inaequales et inaequales superficies et inaequalia solida maius excedere minus eiusmodi magnitudine, quae ipsa sibi addita quamuis magnitudinem datam earum, quae cum ea comparari possint, excedere possit.1)

His autem positis, si circulo polygonum inscribatur, adparet, perimetrum polygoni inscripti minorem esse ambitu circuli. unumquodque enim latus polygoni minus est quam ea pars circuli, quae ab ea abscinditur.

¹⁾ Eucl. V def. 4: λόγον ἔχειν πρὸς ἄλληλα μεγέθη λέγεται, ἃ δύναται πολλαπλασιαζόμενα άλλήλων ὑπερέχειν. De hoc axiomate etiam alibi ab Archimede sumpto u. Quaest. Archim. p. 44 sq. Cfr. Eucl. X, 1.

didi. 20. αὐτὸ scripsi, ἐαυτό F, uulgo. De propositionum numeratione u. Quaest. A. p. 154. 25. πολυγονου F. 27. ὑπὸ τῆς αὐτῆς] ὑπὰ αὐτῆς?

20

25

α'.

'Εὰν περὶ κύκλον πολύγωνον περιγραφῆ, ἡ τοῖ περιγραφέντος πολυγώνου περίμετρος μείζων ἐστὶ τῆς περιμέτρου τοῦ κύκλου. — περὶ γὰρ κύκλου πολύγω-5 νον περιγεγράφθω τὸ ὑποκείμενου λέγω, ὅτι ἡ περίμετρος τοῦ πολυγώνου μείζων ἐστὶ τῆς περιμέτρου τοῦ κύκλου.

ἐπεὶ γὰο συναμφότερος ἡ ΒΑΛ μείζων ἐστὶ τῆς ΒΛ περιφερείας διὰ τὸ τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσαν περι10 λαμβάνειν τὴν περιφέρειαν, ὁμοίως δὲ καὶ συναμφότερος μὲν ἡ ΔΓ, ΓΒ τῆς ΔΒ, συναμφότερος δὲ ἡ ΛΚ, ΚΘ τῆς ΛΘ, συναμφότερος δὲ ἡ ΖΗΘ τῆς ΖΘ, ἔτι δὲ συναμφότερος ἡ ΔΕ, ΕΖ τῆς ΔΖ, ὅλη ἄρα ἡ περίμετρος τοῦ πολυγώνου μεί
ξων ἐστὶ τῆς περιφερείας τοῦ χύχλου.

β'.

Δύο μεγεθών ἀνίσων δοθέντων δυνατόν έστιν εύρειν δύο εὐθείας ἀνίσους, ώστε τὴν μείζονα εὐθείαν πρὸς τὴν ἐλάσσονα λόγον ἔχειν ἐλάσσονα ἢ τὸ μείζον μέγεθος πρὸς τὸ ἔλασσον.

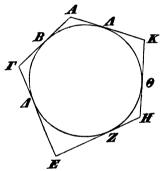
ἔστω δύο μεγέθη ἄνισα τὰ AB, A, καὶ ἔστω μεῖζον τὸ AB· λέγω, ὅτι δυνατόν ἐστι δύο εὐθείας ἀνίσους εὑρεῖν τὸ εἰρημένον ἐπίταγμα ποιούσας.

^{8.} BA, AA Torellius. 9. $\pi\epsilon \varrho i\lambda a\mu \beta \alpha \nu$ cum comp. $\eta \nu$ uel $\iota \nu$ F. 10. $\delta \dot{\epsilon}$ addidi. 12. ZH, $H\Theta$ Torellius. 22. $\check{\epsilon}\sigma \tau \omega$] $\omega \sigma \tau \epsilon$ F; corr. man. 2. 23. $\tau \dot{\epsilon}$] $\tau \alpha$ F. 24. $\dot{\alpha}\nu l \sigma \sigma \nu \nu$ F comp., $\dot{\alpha}\nu l \sigma \sigma \nu$ uulgo.

T. .

Si circum circulum polygonum circumscribitur, perimetrus polygoni circumscripti maior est ambitu circuli. circumscribatur enim circum circulum polygonum, quod infra positum est. 1) dico, perimetrum polygoni maiorem esse ambitu circuli. 2)

nam quoniam BA + AA maiores sunt quam ambitus pars, quae est BA,

bitus pars, quae est BA, propterea quod eosdem terminos habentes illam ambitus partem comprehendunt ($\lambda \alpha \mu \beta \alpha \nu \delta \mu$. 2), et similiter etiam

$$\Delta \Gamma + \Gamma B > \Delta B$$
ambitus et
 $\Delta K + K\Theta > \Delta\Theta$
ambitus, porro autem
 $\Delta E + EZ > \Delta Z$

ambitus, tota igitur perimetrus polygoni maior est ambitu circuli.

TT.

Datis duabus magnitudinibus inaequalibus fieri potest, ut inueniantur duae lineae inaequales eiusmodi, ut maior linea ad minorem rationem habeat minorem quam maior magnitudo ad minorem.

sint duae magnitudines inaequales AB, Δ , et maior sit AB. dico fieri posse, ut inueniantur duae lineae inaequales id, quod iussum est, praestantes.

¹⁾ Respicitur ad figuram ab Archimede ipso additam; cfr. prop. 3.

²⁾ Citat Pappus I p. 312, 7 ed. Hultsch.

κείσθω διὰ τὸ β΄ τοῦ πρώτου τῶν Εὐκλείδου τῶ Δ ίσον τὸ ΒΓ, καὶ κείσθω τις εὐθεῖα γραμμή ή ΖΗ: τὸ δη ΓΑ έαυτῶ ἐπισυντιθέμενον ὑπερέξει τοῦ Δ. πεπολλαπλασιάσθω οὖν καὶ ἔστω τὸ ΑΘ καὶ ὁσα-5 πλάσιόν έστι τὸ ΑΘ τοῦ ΑΓ, τοσαυταπλάσιος έστω ή ΖΗ τῆς ΗΕ, ἔστιν ἄρα ὡς τὸ ΘΑ πρὸς ΑΓ, οῦτως ή ΖΗ ποὸς ΗΕ καὶ ἀνάπαλίν ἐστιν ὡς ἡ ΕΗ ποὸς ΗΖ, ουτως τὸ ΑΓ πρὸς ΑΘ. καὶ ἐπεὶ μεῖζόν ἐστι τὸ ΑΘ τοῦ Δ, τουτέστι τοῦ ΓΒ, τὸ ἄρα ΓΑ πρὸς τὸ 10 ΑΘ λόγον ελάσσονα έγει, ήπερ τὸ ΓΑ πρὸς ΓΒ καὶ συνθέντι ή ΕΖ άρα πρός ΖΗ έλάσσονα λόγον έχει, ήπερ τὸ ΑΒ πρὸς ΒΓ [διὰ λῆμμα]. ἴσον δὲ τὸ ΒΓ τῷ Δ΄ ἡ ΕΖ ἄρα πρὸς ΖΗ ἔλασσονα λόγον ἔχει, ἤπερ τὸ ΑΒ πρὸς τὸ Δ. Εύρημέναι είσιν ἄρα δύο εὐθεῖαι 15 ανισοι ποιούσαι τὸ ἐπίταγμα [τουτέστι τὴν μείζονα ποὸς τὴν ἐλάσσονα λόγον ἔγειν ἐλάσσονα ἢ τὸ μεῖζον μέγεθος πρός τὸ ἔλασσον].

γ'.

20 Δύο μεγεθῶν ἀνίσων δοθέντων καὶ κύκλου δυνατόν ἐστιν εἰς τὸν κύκλον πολύγωνον ἐγγράψαι καὶ ἄλλο περιγράψαι, ὅπως ἡ τοῦ περιγραφομένου πολυγώνου πλευρὰ πρὸς τὴν τοῦ ἐγγραφομένου πολυγώνου πλευρὰν ἐλάσσονα λόγον ἔχη ἢ τὸ μεῖζον μέγεθος 25 πρὸς τὸ ἔλαττον.

ἔστω τὰ δοθέντα δύο μεγέθη τὰ A, B, ὁ δὲ δοθεὶς κύκλος ὁ ὑποκείμενος λέγω οὖν, ὅτι δυνατόν ἐστι ποιεῖν τὸ ἐπίταγμα.

^{1.} nelodo dià ntl. u. Quaest. A. p. 157. 2. ZH] EH Hauber. 6. HE] ZE F; corr. C. 7. $\dot{\eta}$ ZH] to ZH F; corr. Torellius. HE] ZE F; corr. AC. 15. to $\dot{\epsilon}nl\tau\alpha\gamma\mu\alpha$]

ponatur per secundam propositionem primi libri Euclidis 1) [Eucl. elem. I, 2] $B\Gamma = \Delta$, et ponatur linea recta ZH. Itaque ΓA magnitudo ipsa sibi addita Δ magnitudinem excedet [λαμβ. 5]. multiplicetur igitur et sit $A\Theta$ [> Δ]; et quoties $A\Gamma$ in $A\Theta$ continetur, toties contineatur HE in ZH. est igitur $\Theta A: A\Gamma$ = ZH: HE [cfr. Eucl. V, 15]. et e contrario [Eucl. V, 7 πόρισμα] $EH: HZ = A\Gamma: A\Theta$, et quoniam $A\Theta > \Delta$ 3: $A\Theta > \Gamma B$, erit $\Gamma A : A\Theta < \Gamma A : \Gamma B^2$ et componendo igitur $EZ:ZH < AB:B\Gamma$ [u. Eutocius].8) sed $B\Gamma = \Delta$. itaque $EZ: ZH < AB: \Delta$. Itaque inuentae sunt duae lineae rectae inaequales, quae praestant id, quod iussum est [id est, maiorem ad minorem rationem habere minorem quam maior magnitudo ad minoreml.

III.

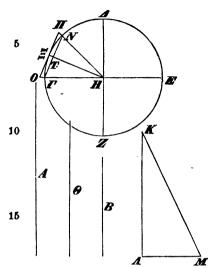
Datis duabus magnitudinibus inaequalibus et circulo fieri potest, ut circulo polygonum inscribatur et aliud circumscribatur, ita ut latus polygoni circumscripti ad latus polygoni inscripti minorem habeat rationem quam maior magnitudo ad minorem.

sint datae magnitudines A, B4), datus circulus autem is, qui infra positus est. dico igitur, fieri posse, ut praestetur id, quod est iussum.

Proclus in Eucl. p. 68, 12: καὶ γὰρ ὁ Ἰρχιμήδης ἐπιβαλῶν τῷ πρώτῷ (Πεολεμαίῷ) μνημονεύει τοῦ Εὐκλείδου.
 Quia E H: Z H < Γ A: Γ B.
 Idem demonstrat Pappus II p. 686, 5 sq. cfr. Eucl. V, 18.
 Desideratur: et maior sit A; cfr. prop. 4.

scripsi; το ισον επιταγμα F, τὸ εἰρημένον ἐπίταγμα Torellius. In linea $A\Theta$ litteras A et B permutat F.

εύρήσθωσαν γὰρ δύο εὐθεῖαι αί Θ, ΚΛ, ὧν μείζων ἔστω ἡ Θ, ὥστε τὴν Θ πρὸς τὴν ΚΛ ἐλάσσονα λόγον

έχειν η τὸ μεζζον μέγεθος πρός τὸ έλαττον, καὶ ήγθω ἀπὸ τοῦ Λ τῆ ΛΚ πρός όρθας ή ΑΜ, καί από τοῦ Κ τῆ Θ ἴση κατήγθω ή ΚΜ [δυνατὸν γὰρ τοῦτο] καὶ ήγθωσαν τοῦ χύχλου δύο διάμετροι πρός όρθας άλλήλαις αί ΓΕ. ΔΖ. τέμνοντες οὖν τὴν ύπὸ τῶν ΔΗΓ γωνίαν δίχα καὶ τὴν ἡμίσειαν αὐτῆς δίγα καὶ αἰεὶ τοῦτο ποιοῦντες λείψομέν τινα νωνίαν έλάσ-

σονα ἢ διπλασίαν τῆς ὑπο ΛΚΜ. λελείφθω καὶ ἔστω ἡ 20 ὑπὸ ΝΗΓ, καὶ ἐπεζεύχθω ἡ ΝΓ· ἡ ἄρα ΝΓ πολυγώνου ἐστὶ πλευρὰ ἰσοπλεύρου [ἐπείπερ ἡ ὑπὸ ΝΗΓ γωνία μετρεῖ τὴν ὑπὸ ΔΗΓ ὀρθὴν οὖσαν, καὶ ἡ ΝΓ ἄρα περιφέρεια μετρεῖ τὴν ΓΔ, τέταρτον οὖσαν κύκλου. ώστε καὶ τὸν κύκλον μετρεῖ· πολυγώνου ἄρα ἐστὶ 25 πλευρὰ ἰσοπλεύρου· φανερὸν γάρ ἐστι τοῦτο]· καὶ τετμήσθω ἡ ὑπὸ ΓΗΝ γωνία δίχα τῆ ΗΞ εὐθεία, καὶ ἀπὸ τοῦ Ξ ἐφαπτέσθω τοῦ κύκλου ἡ ΟΞΠ, καὶ ἐκβεβλήσθωσαν αί ΗΝΠ, ΗΓΟ. ώστε καὶ ἡ ΠΟ πολυγώνου ἐστὶ πλευρὰ τοῦ περιγραφομένου περὶ τὸν κύ-

ωστε τὴν Θ om. F; suppleuit ed. Basil.
 ΓΕ] ΓΒ
 F (in fig. B pro E).
 16. αἰεί F, ἀεὶ uulgo.
 25. ἰσσπλεύρου]

sint enim inuentae duae lineae @, KA, quarum major sit 0, ita ut 0 ad KA minorem rationem habeat, quam major magnitudo ad minorem [prop. 2]. et ducatur ab Λ puncto linea ΛM ad ΛK perpendicularis [Eucl. I, 11], et a K puncto ducatur KM lineae @ aequalis [u. Eutocius]. et ducantur duae diametri circuli inter se perpendiculares, ΓB et ΔZ . si igitur $\angle \Delta H\Gamma$ in duas partes aequales secuerimus et rursus dimidium angulum in duas partes aequales, et hoc deinceps fecerimus, relinquemus angulum quendam minorem quam duplicem angulum AKM. relinquatur et sit $NH\Gamma$; et ducatur $N\Gamma$. linea $N\Gamma$ igitur latus est polygoni aequilateri1) [u. Eutocius]. et secetur $\angle NH\Gamma$ in duas partes aequales per lineam $H\Xi$. et in puncto Z tangat circulum linea OZII, et producantur lineae $HN\Pi$, $H\Gamma O$. itaque etiam ΠO linea latus est polygoni circa circulum circumscripti et aequilateri²) [u. Eutocius].

sed quoniam $\angle NH\Gamma < 2 \Lambda KM$, sed $\angle NH\Gamma = 2TH\Gamma$, erit igitur

$LTH\Gamma < \Lambda KM$.

et anguli ad A, T puncta positi recti sunt; itaque $MK: AK > \Gamma H: HT.^3$)

¹⁾ Archimedes scripserat lin. 21—22: πολυγώνου έστι ίσοπλεύρου και άρτιοπλεύρου πλευρά; u. Eutocius.

²⁾ Archimedes scripserat lin. 28: ωστε και ή ΟΠ πολυγώτου έστιν Ισοπλεύρου πλευρά; u. Eutocius.

³⁾ U. Eutocius; cfr. quae scripsi Zeitschr. f. Math. u. Physik, hist.-litt. Abth. XXIV p. 179 nr. 8.

lsonl. $\dot{\eta}$ ΓN uulgo. 26. $\overline{\Gamma H N}$ F, uulgo; $NH\Gamma$ Torellius. $H\Xi \upharpoonright \overline{N\Xi}$ F.

κλον καὶ ἰσοπλεύρου [φανερόν, ὅτι καὶ ὁμοίου τῷ ἐγγραφομένῳ, οὖ πλευρὰ ἡ ΝΓ]. ἐπεὶ δὲ ἐλάσσων ἐστὶν ἢ διπλασία ἡ ὑπὸ ΝΗΓ τῆς ὑπὸ ΛΚΜ, διπλασία δὲ τῆς ὑπὸ ΤΗΓ, ἐλάσσων ἄρα ἡ ὑπὸ ΤΗΓ τῆς ὑπὸ ΛΚΜ καὶ εἰσιν ὀρθαὶ αὶ πρὸς τοῖς Λ, Τ΄ ἡ ἄρα ΜΚ πρὸς ΛΚ μείζονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ ΓΗ πρὸς ΗΤ. ἰση δὲ ἡ ΓΗ τῆ ΗΞ΄ ὥστε ἡ ΗΞ πρὸς ΗΤ ἐλάσσονα λόγον ἔχει, τουτέστιν ἡ ΠΟ πρὸς ΝΓ, ἤπερ ἡ ΜΚ πρὸς ΚΛ. Ἔτι δὲ ἡ ΜΚ πρὸς ΚΛ δἰάσσονα λόγον ἔχει, ἤπερ τὸ Λ πρὸς τὸ Β΄ καί ἐστι ἡ μὲν ΠΟ πλευρὰ τοῦ περιγραφομένου πολυγώνου, ἡ δὲ ΓΝ τοῦ ἐγγραφομένου. ὅπερ προέκειτο εὐρεῖν.

δ'.

Πάλιν δύο μεγεθών ἀνίσων ὄντων καὶ τομέως δυ15 νατόν έστι περὶ τὸν τομέα πολύγωνον περιγράψαι καὶ
ἄλλο ἐγγράψαι, ώστε τὴν τοῦ περιγεγραμμένου πλευρὰν πρὸς τὴν τοῦ ἐγγεγραμμένου πλευρὰν ἐλάσσονα
λόγον ἔχειν ἢ τὸ μετζον μέγεθος πρὸς τὸ ἔλασσον.

ἔστω γὰρ πάλιν δύο μεγέθη ἄνισα τὰ E, Z, ὧν 20 μετζον ἔστω τὸ E, κύκλος δέ τις ὁ $AB\Gamma$ κέντρον ἔχων τὸ Δ καὶ πρὸς τῷ Δ τομεὺς συνεστάτω ὁ $A\Delta B$. δεῖ δὴ περιγράψαι καὶ ἐγγράψαι πολύγωνον περὶ τὸν $AB\Delta$ τομέα ἴσας ἔχον τὰς πλευρὰς χωρὶς τῶν $B\Delta A$, ὅπως γένηται τὸ ἐπίταγμα.

25 εύρήσθωσαν γὰρ δύο εὐθεῖαι αί Η, ΘΚ ἄνισοι, καὶ μείζων ἡ Η, ὥστε τὴν Η πρὸς τὴν ΘΚ ἐλάσσονα λόγον ἔχειν, ἢ τὸ μεῖζον μέγεθος πρὸς τὸ ἔλασσον [δυ-

^{2.} $N\Gamma$] $HN\Gamma$ F. 23. $B\Delta$, ΔA Torellius.

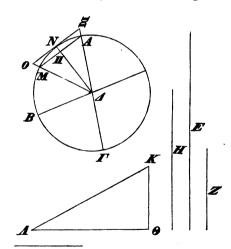
sed $\Gamma H = H\Xi$; erit igitur

 $H\Xi: HT < MK: K\Lambda$ $\supset: \PiO: N\Gamma < MK: K\Lambda$.\(^1)

Porro autem $MK : KA < A : B^2$); [itaque $\Pi O : N\Gamma < A : B$]. et ΠO linea latus est polygoni circumscripti, ΓN autem inscripti, id quod iussum erat inueniri.

IV.

Rursus datis duabus magnitudinibus inaequalibus et sectore fieri potest, ut circum sectorem polygonum circumscribatur et aliud inscribatur, ita ut latus polygoni circumscripti ad latus inscripti minorem rationem habeat, quam maior magnitudo ad minorem.

rursus enim sint E, Z duae magnitudines inaequales, quarum maior sit E, et sit $AB\Gamma$ circulus centrum habens Δ punctum. et ad Δ punctum constructur sector $A\Delta B$. oportet igitur polygonum circumscribi et inscribi sectori

¹⁾ Nam $H\Xi: HT = \Pi O: N\Gamma$, quia $H\Xi: HT = O\Xi: \Gamma T$ (ibid. p. 178 nr. 4) $= 2O\Xi: 2\Gamma T = \Pi O: \Gamma N$ (Eucl. I, 26). Archimedes sine dubio uerba: τουτέστιν $\dot{\eta}$ ΠO πρὸς $N\Gamma$ lin. 7 ante ἐλάσσονα λόγον lin. 6 posuerat.

15

νατὸν γὰρ τοῦτο]. καὶ ἀπὸ τοῦ Θ ὁμοίως ἀχθείσης πρὸς ὀρθὰς τῆ KΘ προσβεβλήσθω τῆ H ἴση ἡ KΛ [δυνατὸν γάρ, ἐπεὶ μείζων ἐστὶ ἡ H τῆς ΘΚ]. τεμνομένης δὴ τῆς ὑπὸ τῶν A Δ B γωνίας δίχα καὶ τῆς ἡμιτοείας δίχα καὶ ἀεὶ τούτου γινομένου λειφθήσεταί τις γωνία ἐλάσσων οὖσα ἢ διπλασία τῆς ὑπὸ ΛΚΘ.

λελείφθω οὖν ἡ ὑπὸ ΑΔΜ· ἡ ΑΜ οὖν γίνεται πολυγώνου πλευρὰ ἐγγραφομένου εἰς τὸν κύκλον. καὶ ἐὰν τέμωμεν τὴν ὑπὸ ΑΔΜ γωνίαν δίχα τῷ ΔΝ καὶ ἀπὸ 10 τοῦ Ν ἀγάγωμεν ἐφαπτομένην τοῦ κύκλου τὴν ΝΞΟ, αῦτη πλευρὰ ἔσται τοῦ πολυγώνου τοῦ περιγραφομένου περὶ τὸν αὐτὸν κύκλον ὁμοίου τῷ εἰρημένῷ. καὶ ὁμοίως τοῖς προειρημένοις ἡ ΞΟ πρὸς τὴν ΑΜ ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἦπερ τὸ Ε μέγεθος πρὸς τὸ Ζ.

ε′

Κύκλου δοθέντος καὶ δύο μεγεθών ἀνίσων περιγράψαι περὶ τὸν κύκλον πολύγωνον καὶ ἄλλο ἐγγράψαι, ώστε τὸ περιγραφὲν πρὸς τὸ ἐγγραφὲν ἐλάσσονα λόγον ἔχειν, ἢ τὸ μεζζον μέγεθος πρὸς τὸ ἔλασσον.

6 ἐκκείσθω κύκλος ὁ Α καὶ δύο μεγέθη ἄνισα τὰ Ε, Ζ καὶ μείζον τὸ Ε. δεί οὖν πολύγωνον ἐγγράψαι εἰς τὸν κύκλον καὶ ἄλλο περιγράψαι, ἵνα γένηται τὸ ἐπιταχθέν.

^{1.} τοῦ Θ] sic F; K Torellius (cum ed. Bas.), qui etiam in sequentibus, sicut in ipsa figura has litteras permutauit.
2. τῆ ΚΘ] τῆ ΘΚ τῆς ΚΛ Torellius; τῆ ΘΚ τῆς ΘΛ ed. Basil.
3. γάρ, ἐπεί F, uulgo; γὰρ τοῦτο, ἐπείπερ Torellius.
μειζον F.
6. ΛΚΘ F; ΛΘΚ Torellius.
7. γίνεται] γάρ comp. F, uulgo; ἄρα Torellius.
8. κύκλον] τομέας Torellius.
10. κύκλον] τομέας Torellius.
12. κύκλον] τομέα Torellius.

4 1

 $AB\Delta$ aequalia habens latera praeter $B\Delta$, ΔA , ita ut fiat id, quod iussum est. inueniantur enim duae lineae rectae H, ΘK inaequales, quarum maior sit H, ita ut $H:\Theta K < E:Z$ [prop. 2]. et a Θ puncto uti supra [prop. 3] ducatur linea [ΘA] ad $K\Theta$ perpendicularis, et iungatur KA lineae H aequalis [prop. 3 p. 16, 7]. si igitur $LA\Delta B$ in duas partes aequales secuerimus et dimidium in duas partes aequales et hoc deinceps fecerimus, relinquetur angulus minor quam duplex angulus $\Delta K\Theta$.

relinquatur igitur $L A\Delta M < 2\Lambda K\Theta$. itaque linea AM latus erit polygoni circulo inscripti [p. 16, 20]. et si $L A\Delta M$ in duas partes aequales secuerimus per lineam ΔN et ab N puncto lineam $N\Xi O$ circulum tangentem duxerimus, ea latus erit polygoni circum circulum circumscripti similis¹) polygono, quod nominauimus [h. e. inscripto]. et eodem modo, quo supra [prop. 3], erit

 $EO:AM < E:Z^{2}$

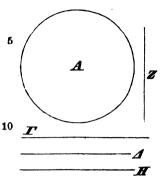
V.

Circulo et duabus magnitudinibus inaequalibus datis polygonum circum circulum circumscribere et aliud inscribere, ita ut polygonum circumscriptum ad inscriptum minorem rationem habeat, quam maior magnitudo ad minorem.

ponantur circulus $\boldsymbol{A}$ et duae magnitudines inaequa-

¹⁾ U. p. 18, 1 et Eutocius ad prop. 3 extr. 2) $\angle A \Delta M = 2M \Delta \Pi < 2\Lambda K\Theta$; itaque $\angle M \Delta \Pi < \Lambda K\Theta$; quare $\Delta K : K\Theta > M\Delta : \Delta \Pi \supset : \Delta N : \Delta \Pi < \Lambda K : K\Theta$; sed $\Delta N : \Delta \Pi = ON : M\Pi = \Xi O : \Lambda M < \Lambda K : K\Theta < E : Z \supset : \Xi O : \Lambda M < E : Z. <math>\Pi$ litteram in figura ipse addidi.

λαμβάνω γὰρ δύο εὐθείας ἀνίσους τὰς Γ , Δ , ὧν μείζων ἔστω ἡ Γ , ὧστε τὴν Γ πρὸς τὴν Δ ἐλάσσονα

λόγον ἔχειν ἢ τὴν Ε ποὸς τὴν Ζ. καὶ τῶν Γ, Δ μέσης ἀνάλογον ληφθείσης τῆς Η μείζων ἄρα καὶ ἡ Γ τῆς Η. περιγεγράφθω δὴ περὶ κύκλον πολύγωνον καὶ ἄλλο ἐγγεγράφθω, ῶστε τὴν τοῦ περιγραφέντος πολυγώνου πλευρὰν πρὸς τὴν τοῦ ἐγγραφέντος ἐλάσσονα λό-

γον έχειν ἢ τὴν Γ πρὸς τὴν Η [καθῶς ἐμάθομεν]. διὰ 15 τοῦτο δὴ καὶ ὁ διπλάσιος λόγος τοῦ διπλασίου ἐλάσσων ἐστί. καὶ τοῦ μὲν τῆς πλευρᾶς πρὸς τὴν πλευρὰν διπλάσιός ἐστι ὁ τοῦ πολυγώνου πρὸς τὸν πολύγωνον [ὅμοια γάρ], τῆς δὲ Γ πρὸς τὴν Η ὁ τῆς Γ πρὸς τὴν Δ. καὶ τὸ περιγραφὲν ἄρα πολύγωνον πρὸς τὸ ἐγγραφὲν 20 ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ Γ πρὸς τὴν Δ. πολλῷ ἄρα τὸ περιγραφὲν πρὸς τὸ ἐγγραφὲν ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἤπερ τὸ Ε πρὸς τὸ Ζ.

೯.

Όμοίως δη δείξομεν, δτι δύο μεγεθών ανίσων δο-25 θέντων και τομέως δυνατόν έστιν περι τον τομέα πολύγωνον περιγράψαι και άλλο έγγράψαι δμοιον αὐτῷ, Γνα τὸ περιγραφὲν πρὸς τὸ έγγραφὲν έλάσσονα λόγον ἔχη ἢ τὸ μεζον μέγεθος πρὸς τὸ ἔλασσον.

^{1.} ἀνίσους comp. F. 3. τὸ Ε πρὸς τὸ Ζ ed. Basil., Torell. 20. πολλῷ ἄρα καὶ τό Β, ed. Basil., Torellius.

les E, Z, quarum maior sit E. oportet igitur polygonum circulo inscribi et aliud circumscribi, ita ut fiat id, quod iussum est.

nam sumo duas lineas rectas Γ , Δ , quarum maior sit Γ , ita ut Γ ad Δ minorem rationem habeat quam E ad Z [prop. 2], et sumpta linea H media inter lineas Γ. Δ proportionali [Eucl. VI, 13], erit igitur etiam $\Gamma > H^{1}$ circumscribatur igitur polygonum circum circulum et aliud inscribatur, ita ut latus polygoni circumscripti ad latus inscripti minorem rationem habeat, quam Γ ad H [prop. 3]. quare etiam ratio duplicata [laterum] minor est ratione duplicata [linearum Γ , H]; et laterum ratio duplicata aequalis est rationi polygonorum [Eucl. VI, 20] [similia enim sunt, u. p. 21 not. 1]; ratio autem linearum Γ , Hduplicata aequalis est rationi linearum Γ, Δ [Eucl. V def. 10]. habet igitur etiam polygonum circumscriptum ad inscriptum minorem rationem quam Γ ad Δ , et multo etiam magis minorem rationem quam E ad Z fram $\Gamma: \Delta < E: \mathbb{Z}$ ex hypothesi].

VI.

Eodem modo demonstrabimus, datis duabus magnitudinibus inaequalibus et sectore fieri posse, ut circum sectorem polygonum circumscribatur et aliud ei simile inscribatur, ita ut circumscriptum ad inscriptum minorem rationem habeat, quam maior magnitudo ad minorem [cf. prop. 4].

¹⁾ Quia $H^2 = \Gamma \Delta < \Gamma^2$.

φανερον δε και τοῦτο, ὅτι, ἐὰν δοθῆ κύκλος ἢ τομεὺς και χωρίον τι, δυνατόν ἐστιν ἐγγράφοντα εἰς τὸν
κύκλον ἢ τὸν τομέα πολύγωνα ἰσόπλευρα και ἔτι ἀεὶ
εἰς τὰ περιλειπόμενα τμήματα λείπειν τινὰ τμήματα
5 τοῦ κύκλου ἢ τομέως, ἄπερ ἔσται ἐλάσσονα τοῦ προκειμένου χωρίου. ταῦτα γὰρ ἐν τῆ στοιχειώσει παραδέδοται.

δεικτέον δέ, ὅτι καὶ κύκλου δοθέντος ἢ τομέως καὶ χωρίου δυνατόν ἐστι περιγράψαι πολύγωνον περὶ τὸν 10 κύκλον ἢ τὸν τομέα, ὥστε τὰ περιλειπόμενα τῆς περιγραφῆς τμήματα ἐλάσσονα εἶναι τοῦ δοθέντος χωρίου ἔσται γὰρ ἐπὶ κύκλου δείξαντα μεταγαγεῖν τὸν ὅμοιον λόγον καὶ ἐπὶ τοῦ τομέως.

δεδόσθω κύκλος ὁ Α καὶ χωρίον τι τὸ Β. δυνατὸν 15 δὴ περιγάψαι περὶ τὸν κύκλον πολύγωνον, ὥστε τὰ ἀποληφθέντα τμήματα μεταξὺ τοῦ κύκλου καὶ τοῦ πολυγώνου ἐλάσσονα εἶναι τοῦ Β χωρίου. καὶ γὰρ ὄντων δύο μεγεθῶν ἀνίσων, μείζονος μὲν συναμφοτέρου τοῦ τε χωρίου καὶ τοῦ κύκλου, ἐλάσσονος δὲ τοῦ κύκλου 20 περιγεγράφθω περὶ τὸν κύκλον πολύγωνον καὶ ἄλλο ἐγγεγράφθω, ὥστε τὸ περιγραφὲν πρὸς τὸ ἐγγραφὲν ἐλάσσονα λόγον ἔχειν ἢ τὸ εἰρημένον μείζον μέγεθος πρὸς τὸ ἔλασσον. τοῦτο δὴ τὸ περιγραφόμενον πολύγωνόν ἐστιν, οὖ τὰ περιλείμματα ἔσται ἐλάσσονα τοῦ 25 προτεθέντος χωρίου τοῦ Β.

εί γὰο τὸ περιγοαφέν πρὸς τὸ έγγραφέν έλάσσονα λόγον έχει ἢ τὸ συναμφότερον ὅ τε κύκλος καὶ τὸ Β

^{6.} παραδεδωται F. 9. περί] πε F. 12. έσται] recepi ex A, εστω F. 14. τι ita scribitur in F, ut a compendio uerbi τὸν dignosci non possit. 16. ἀποληφθέντα] scripsi; ἀπολειφθεντα F, uulgo. 18. μειζωνος F. 24. περιλιμματα F.

Hoc quoque adparet, dato circulo uel sectore et spatio fieri posse, ut circulo uel sectori polygona aequilatera inscribentes et deinceps segmentis relictis aliquando segmenta circuli uel sectoris relinquamus eiusmodi, quae minora sint dato spatio. haec enim in elementis tradita sunt.¹)

Demonstrandum uero, dato circulo uel sectore et spatio fieri posse, ut circum circulum uel sectorem polygonum circumscribatur, ita ut segmenta relicta figurae circumscriptae minora sint dato spatio. licebit enim, cum in circulo demonstrauerimus, eandem ratiocinationem ad sectorem transferre.³)

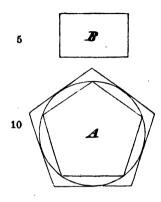
sit datus circulus $\mathcal{A}$ et spatium aliquod $\mathcal{B}$. itaque fieri potest, ut circumscribatur circum circulum polygonum, ita ut segmenta inter circuli et polygoni ambitus comprehensa minora sint spatio $\mathcal{B}$. nam datis duabus magnitudinibus inaequalibus, quarum maior est spatium simul cum circulo, minor autem ipse circulus, circumscribatur circum circulum polygonum et aliud inscribatur, ita ut circumscriptum ad inscriptum minorem rationem habeat, quam maior magnitudo ad minorem [prop. 5]. Tum polygonum circumscriptum eiusmodi erit, cuius segmenta relicta minora sint spatio dato, quod est $\mathcal{B}$.

nam si quidem polygonum circumscriptum ad inscriptum minorem rationem habet quam A + B : A,

2) Demonstratio eadem est, nisi quod pro prop. 5 ea usurpanda sunt, quae initio prop. 6 dicta sunt.

¹⁾ Eucl. elem. XII, 2 (II p. 200 ed. August): τέμνοντες δη τὰς ὑπολειπομένας περιφερείας δίχα και ἐπιζευγνύντες εὐδείας και τοῦτο ἀεὶ ποιοῦντες καταλείψομέν τινα τμήματά ποτε τοῦ κύκλου, ἃ ἔσται ἐλάσσονα τῆς ὑπεροχῆς, ἡ ὑπερέχει ὁ ΕΖΗΘ κύκλος τοῦ Σ χωρίου; cfr. X, 1.

χωρίον πρός αὐτὸν τὸν κύκλον, τοῦ δὲ ἐγγραφομένου μείζων ὁ κύκλος, πολλῷ μᾶλλον τὸ περιγραφὲν πρὸς

τὸν κύκλον ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἢ τὸ συναμφότερον ὅ τε κύκλος καὶ τὸ Β χωρίον πρὸς αὐτὸν τὸν κύκλον. καὶ διελόντι ἄρα τὰ ἀπολείμματα τοῦ περιγεγραμμένου πολυγώνου πρὸς τὸν κύκλον. ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἤπερ τὸ Β χωρίον πρὸς τὸν κύκλον. ἐλάσσονα ἄρα τὰ ἀπολείμματα τοῦ περιγεγραμμένου πολυγώνου τοῦ Β χωρίου. ἢ οῦτως ἐπεὶ τὸ περιγραφὲν πρὸς τὸν κύκλον

15 έλασσονα λόγον ἔχει, ἢ τὸ συναμφότερον ὅ τε κύκλος καὶ τὸ Β χωρίον πρὸς τὸν κύκλον, διὰ τοῦτο δὴ ἔλασσον ἔσται τὸ περιγραφὲν συναμφοτέρου. ὥστε καὶ ὅλα τὰ περιλείμματα ἐλάσσονα ἔσται τοῦ χωρίου τοῦ Β. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ τομέως.

20

'Εὰν ἐν ἰσοσκελεῖ κώνφ πυραμὶς ἐγγραφῆ ἰσόπλευρον ἔχουσα βάσιν, ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς χωρὶς τῆς βάσεως ἴση ἐστὶ τριγώνφ βάσιν μὲν ἔχοντι ἴσην τῆ περιμέτρφ τῆς βάσεως, ΰψος δὲ τὴν ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐπὶ 25 μίαν πλευρὰν τῆς βάσεως κάθετον ἀγομένην.

ἔστω κῶνος Ισοσκελής, οὖ βάσις ὁ ΑΒΓ κύκλος, καὶ εἰς αὐτὸν ἐγγεγράφθω πυραμὶς Ισόπλευρον ἔχουσα

^{2.} μείζον F. 7. ἀπολιμματα F. 13. οῦτως per compendium F. 18. περιλιμματα F; corr. AD. 19. ἐπί ego addidi. 26. κονος F.

circulus A autem maior est polygono inscripto [p. 10, 23], multo igitur magis polygonum circumscriptum ad A circulum minorem rationem habet quam A + B : B. itaque subtrahendo [per conuersionem propositionis ab Eutocio ad prop. 2 demonstratae, u. p. 15 not. 3; cfr. Eucl. V, 17] segmenta polygoni circumscripti ad circulum minorem habent rationem, quam B spatium ad circulum. minora igitur [Eucl. V, 10] segmenta relicta polygoni circumscripti erunt spatio B. uel hoc modo: quoniam polygonum circumscriptum ad circulum minorem rationem habet, quam circulus simul cum B spatio ad circulum, polygonum circumscriptum minus erit quam $A + B^1$); quare segmenta relicta omnia minora erunt spatio B [Eucl. I $\times ovv$. εvv . 5]. Similiter etiam in sectore dicendum.

VII.

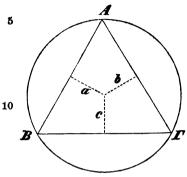
Si cono aequicrurio inscribitur pyramis aequilateram basim habens, superficies eius praeter basim aequalis est triangulo basim habenti perimetro basis aequalem, altitudinem autem lineam a uertice ad latus aliquod basis perpendicularem ductam.

sit conus aequicrurius, cuius basis sit circulus ABI, et ei inscribatur pyramis basim aequilateram

¹⁾ Ex Eutocio adparet, Archimedem lin. 16—17 scripsisse: διὰ δὴ τοῦτο ἔλασσόν ἐστι τὸ περιγραφόμενον τοῦ συναμφ. Ceterum Archimedes uix duas demonstrationes dederat; genuinam hanc fere fuisse puto (Quaest. Arch. p. 74): τὸ οὖν περιγεγραμμένον πρὸς τὸ ἐγγεγραμμένον ἐλάσσονα ἰόγον ἔχει ἢ τὸ συναμφότερον ὁ τε κύκλος καὶ τὸ Β χωρίον πρὸς αὐτὸν τὸν κύκλον. διὰ δὴ τοῦτο ἔλασσόν ἐστι τὸ περιγραφόμενον τοῦ συναμφοτέρου· ὥστε καὶ τὰ περιλείμματα ἐλάσσονα ἔσται τοῦ Β χωρίου.

βάσιν τὸ ΑΒΓ. λέγω, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς χωρὶς τῆς βάσεως ἴση ἐστὶ τῷ εἰρημένω τριγώνω.

έπεὶ γὰρ ἰσοσκελής ὁ κῶνος, καὶ ἰσόπλευρος ή βάσις

τῆς πυφαμίδος, τὰ ὕψη τῶν περιεχόντων τριγώνων τὴν πυραμίδα ἴσα ἐστὶν ἀλλήλοις. καὶ βάσιν μὲν ἔχει τὰ τρίγωνα τὰς ΑΒ, ΒΓ, ΓΑ, ὕψος δὲ τὸ εἰρημένον. ὥστε τὰ τρίγωνα ἴσα ἐστὶ τριγώνω βάσιν μὲν ἔχοντι τὴν ἴσην ταις ΑΒ, ΒΓ, ΓΑ, ὕψος δὲ τὴν εἰρημένην εὐθεῖαν

15 [τουτέστιν ή ἐπιφάνεια τῆς πυραμίδος χωρὶς τοῦ $AB\Gamma$ τριγώνου].

[σαφέστερον ᾶλλως ή δείξις]

[ἔστω χῶνος ἰσοσκελής, οὖ βάσις μὲν ὁ ΑΒΓ κύκλος, κορυφὴ δὲ τὸ Δ σημείον, καὶ ἐγγεγράφθω εἰς
20 τὸν κῶνον πυραμὶς βάσιν [μὲν] ἔχουσα ἰσόπλευρον
τρίγωνον τὸ ΑΒΓ, καὶ ἐπεζεύχθωσαν αὶ ΔΑ, ΔΓ, ΔΒ.

λέγω, ὅτι τὰ $A \triangle B$, $A \triangle \Gamma$, $B \triangle \Gamma$ τρίγωνα ἴσα ἐστὶ τριγών φ , οὖ ἡ μὲν βάσις ἴση ἐστὶ τῆ περιμέτο φ τοῦ $AB\Gamma$ τριγώνου, ἡ δὲ ἀπὸ τῆς πορυ φ ῆς ἐπὶ τὴν βάσιν

^{1.} τό] τω F; corr. A. βάσιν μὲν ἔχουσα ἴσοπλ. τρίγωνον τό uel βάσιν τὸ τρίγωνον τό Nizze. 3. πονος F. 5. τριγώνων errore om. Torellius; sine codicum auctoritate suppleuit Nizze; habet F. 17. Hace demonstratio altera postea interposita numero η̄ significatur in F, sed numerum om. iam ed. Basil. 18. ἔστω] ωστε F; corr. B manu 2? (Quaest. Arch. p. 129). 20. μέν deleo; cum librarius alibi toties βάσιν μέν scripsisset, particula hic quoque irrepsit.

habens, quae sit $AB\Gamma$. dico, eius superficiem praeter basim aequalem esse triangulo, quem commemorauimus.

nam quoniam conus aequicrurius et basis pyramidis aequilatera est, altitudines triangulorum pyramidem comprehendentium aequales sunt.\(^1\)) et basim habent trianguli AB, $B\Gamma$, $\Gamma\Delta$ lineas, altitudinem uero eam, quam diximus. quare trianguli [h. e. superficies pyramidis praeter basim] aequales sunt triangulo basim habenti lineam aequalem lineis AB, $B\Gamma$, $\Gamma\Delta$ [h. e. perimetro basis], altitudinem autem lineam, quam diximus [Eucl. VI, 1].\(^2\))

[Demonstratio aliter et magis perspicue exposita]³). [Sit conus aequicrurius, cuius basis sit circulus $AB\Gamma$, uertex uero Δ punctum; et cono inscribatur pyramis basim habens triangulum aequilaterum $AB\Gamma$, et ducantur lineae ΔA , $\Delta \Gamma$, ΔB . dico triangulos $A\Delta B$, $A\Delta \Gamma$, $B\Delta \Gamma$ aequales esse triangulo cuius basis aequalis sit perimetro trianguli $AB\Gamma$, perpendicularis autem a uertice ad basim ducta aequalis lineae a Δ puncto ad $B\Gamma$ perpendiculari.

ducantur enim perpendiculares ΔK , $\Delta \Lambda$, ΔM lineae; sunt igitur aequales [cfr. not. 1]. et ponatur triangulus EZH basim EZ aequalem habens perimetro

¹⁾ Nam trianguli, quorum latera sunt axis coni, altitudines, lineae a, b, c (quas in figura addidi), unum latus (axem) commune, alteram (a, b, c) aequalem habent et sunt rectanguli; itaque etiam bases aequales habent (Eucl. I, 4).

²⁾ Uerba sequentia subditiua sunt, ut ex collocatione adparet; pertinent enim ad τὰ τρίγωνα lin. 8, ut in interpretatione expressi. si ad τρίγωνα lin. 11 pertinerent, quod per se minus accurate diceretur, debebat esse τῆ ἐπιφανεία ex constanti usu Archimedis.

³⁾ Quae sequitur demonstratio ut subditiua in adnotationes reiicienda erat, sed ne typothetis molestia existeret, retinui.

κάθετος ἴση τῆ καθέτ φ τῆ ἀπὸ τοῦ Δ ἐπὶ τὴν $B\Gamma$ ἀγομένη.

ἤχθωσαν γὰο κάθετοι αἱ ΔΚ, ΔΛ, ΔΜ. αὖται ἄρα ἴσαι ἀλλήλαις εἰσίν. καὶ κείσθω τρίγωνον τὸ ΕΖΗ δ ἔχον τὴν μὲν ΕΖ βάσιν τῷ περιμέτρω τοῦ ΑΒΓ τριγώνου ἴσην, τὴν δὲ ΗΘ κάθετον τῷ ΔΛ ἴσην. ἐπεὶ οὖν τὸ ὑπὸ τῶν ΒΓ, ΔΛ διπλάσιόν ἐστιν τοῦ ΔΒΓ τριγώνου, ἔστιν δὲ καὶ τὸ μὲν ὑπὸ τῶν ΑΒ, ΔΚ διπλάσιον τοῦ ΑΒΔ τριγώνου, τὸ δὲ ὑπὸ ΑΓ, ΔΜ 10 διπλάσιον τοῦ ΑΔΓ τριγώνου, τὸ ἄρα ὑπὸ τῆς περιμέτρου τοῦ ΑΒΓ τριγώνου, τουτέστι τῆς ΕΖ, καὶ τῆς ΔΛ, τουτέστι τῆς ΗΘ, διπλάσιόν ἐστι τῶν ΑΔΒ, ΒΔΓ, ΛΔΓ τριγώνων. ἔστι δὲ καὶ τὸ ὑπὸ ΕΖ, ΗΘ διπλάσιον τοῦ ΕΖΗ τριγώνου. ἴσον ἄρα τὸ ΕΖΗ τρίγωνον ἴσον ἄρα τὸ ΕΖΗ

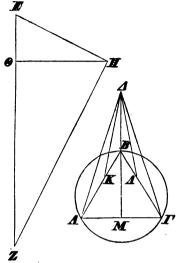
η'.

'Εὰν περὶ χῶνον ἰσοσχελῆ πυραμὶς περιγραφῆ, η ἐπιφάνεια τῆς πυραμίδος χωρὶς τῆς βάσεως ἴση ἐστὶ τριγώνφ βάσιν μὲν ἔχοντι τὴν ἴσην τῆ περιμέτρφ τῆς 20 βάσεως, ΰψος δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ χώνου.

ἔστω κῶνος, οὖ βάσις ὁ ΑΒΓ κύκλος, καὶ πυραμὶς περιγεγράφθω, ῶστε τὴν βάσιν αὐτῆς, τουτέστι τὸ ΔΕΖ πολύγωνον, περιγεγραμμένον περὶ τὸν ΑΒΓ κύκλον εἶναι. λέγω, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς πυραμίδος χωρὶς τῆς βάσεως ἴση ἐσιὶ τῷ εἰρημένφ τριγώνφ.

έπει γὰο [ὁ ἄξων τοῦ κώνου ὀρθός έστι πρὸς τὴν

^{2.} ἀγομένη scripsi; αγομένην F, uulgo. 10. ABΓ] ΛΔΓ F; corr. Torellius. 16. δ' F; u. ad p. 28, 17. In figura et deinde in uerbis Archimedis litteras Λ et K permutauit Torellius. 26. τοῦ] αντον F; corr. ed. Basil.

trianguli $AB\Gamma$, altitudinem autem $H\Theta$ aequalem lineae $\Delta \Lambda$. iam quoniam

$$B\Gamma \times \Delta \Lambda = 2\Delta B\Gamma$$
 [Eucl. I, 41],

 $\mathbf{et}$

$$AB \times \Delta K = 2AB\Delta$$

et

$$A\Gamma \times \Delta M = 2A\Delta\Gamma$$

erit igitur rectangulum, quod a perimetro trianguli $AB\Gamma$, h. e. linea EZ, et ΔA , h. e. linea

 $H\Theta$, continetur = $2 \times (A \Delta B + B \Delta \Gamma + A \Delta \Gamma)$; sed $EZ \times H\Theta = 2EZH$ [Eucl. I, 41]; quare

 $EZH = A\Delta B + B\Delta \Gamma + A\Delta \Gamma$].

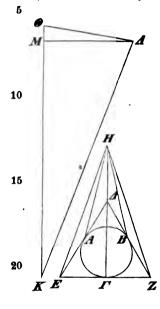
VIII.

Si circum conum aequicrurium pyramis circumscribitur, superficies pyramidis praeter basim aequalis est triangulo basim habenti lineam perimetro basis aequalem, altitudinem autem latus coni.

sit conus, cuius basis sit circulus $AB\Gamma$, et circumscribatur pyramis, ita ut basis eius, h. e. polygonum ΔEZ , circum circulum $AB\Gamma$ sit circumscripta. dico superficiem pyramidis praeter basim aequalem esse triangulo, quem commemorauimus.

cum enim axis coni ad basim perpendicularis sit,

βάσιν, τουτέστι πρὸς τὸν ΑΒΓ κύκλον, καὶ] αἱ ἀπο τοῦ κέντρου τοῦ κύκλου ἐπὶ τὰς ἀφὰς ἐπιζευγνύμεναι εὐθεῖαι κάθετοὶ εἰσιν ἐπὶ τὰς ἐφαπτομένας, ἔσονται ἄρα καὶ αἱ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ κώνου ἐπὶ τὰς ἁφὰς

έπιζευγνύμεναι κάθετοι έπλ τὰς ΔE, ZE, ZΔ. αί HA, HB, HΓ άρα αί είρημέναι κάθετοι ίσαι είσιν άλλήλαις πλευραί γάρ είσιν τοῦ χώνου, χείσθω δὴ τὸ τρίγωνου τὸ ΘΚΛ ἴσην ἔγον την μέν ΘΚ τη περιμέτοω του ΔΕΖ τριγώνου, την δε ΛΜ κάθετον ζοην τη ΗΑ. έπει ούν τὸ μεν ύπο ΔΕ, ΑΗ διπλάσιον έστι τοῦ ΕΔΗ τρινώνου, τὸ δὲ ύπὸ ΔΖ, ΗΒ διπλάσιόν έστι τοῦ ΔΖΗ τριγώνου, τὸ δὲ ὑπὸ ΕΖ. ΓΗ διπλάσιόν έστι τοῦ ΕΗΖ τριγώνου, ἔστιν ἄρα τὸ ύπὸ τῆς ΘΚ καὶ τῆς ΑΗ, τουτέστι τῆς ΜΛ, διπλάσιον τῶν ΕΔΗ, ΖΔΗ, ΕΗΖ τριγώνων. ἔστιν

δε και τὸ ὑπὸ τῶν ΘΚ, ΛΜ διπλάσιον τοῦ ΛΚΘ τριγώνου. διὰ τοῦτο δὴ ἴση ἐστὶν ἡ ἐπιφάνεια τῆς πυ-25 ραμίδος χωρίς τῆς βάσεως τριγώνω βάσιν μὲν ἔχοντι ἴσην τῆ περιμέτρω τοῦ ΔΕΖ, ὕψος δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ κώνου.

^{4.} nal af] af om. F. 14. AH] AN F. 15. E ΔH] E ΔN F. 19. EHZ] ENZ F. 25. τριγώνω] τριγω F. 26. τοῦ ΔΕΖ τριγώνου Nizze.

h. e. ad circulum $AB\Gamma$, et lineae a centro circuli ad puncta contactus ductae perpendiculares sint ad contingentes [Eucl. III, 18], erunt¹) igitur etiam lineae a uertice coni ad puncta contactus ductae perpendiculares ad ΔE , ZE, $Z\Delta$ [u. Eutocius]. itaque perpendiculares, quas commemorauimus, HA, HB, $H\Gamma$, aequales sunt; sunt enim coni latera. ponatur igitur triangulus ΘKA aequalem habens ΘK latus perimetro trianguli ΔEZ , perpendicularem autem ΔM aequalem lineae HA. quoniam igitur

$$\Delta E \times AH = 2E\Delta H$$
 [Eucl. I, 41],

et
$$\Delta Z \times HB = 2\Delta ZH$$
,

et
$$EZ \times \Gamma H = 2EHZ$$
,

est igitur $\Theta K \times AH$, uel, quod idem est,

$$\Theta K \times M \Lambda = 2(E\Delta H + Z\Delta H + EHZ).$$

est autem etiam

$$\Theta K \times \Lambda M = 2 \Lambda K \Theta$$
 [Eucl. I, 41].

[quare
$$2 \Lambda K \Theta = 2(E \Delta H + Z \Delta H + E H Z)$$
 2:

$$\Lambda K \Theta = E \Delta H + Z \Delta H + E H Z$$
].

est igitur superficies pyramidis praeter basim aequalis triangulo basim habenti perimetro trianguli ΔEZ aequalem, altitudinem autem latus coni.

Lin. 3—6 Archimedes scripserat: αί ἄρα ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐπὶ τὰ Α, Β, Γ ἐπιζευγνύμεναι κάθετοί εἰσιν ἐπ' κότὰς h. e. τὰς ἐφαπτομένας lin. 3); u. Eutocius.

15

20

25

a'.

Έὰν κώνου τινὸς ἰσοσκελοῦς εἰς τὸν κύκλον, ὅς ἐστι βάσις τοῦ κώνου, εὐθεῖα γραμμὴ ἐμπέση, ἀπὸ δὲ τῶν περάτων αὐτῆς εὐθεῖαι γραμμαὶ ἀχθῶσιν ἐπὶ τὴν ὁ κορυφὴν τοῦ κώνου, τὸ περιληφθὲν τρίγωνον ὑπό τε τῆς ἐμπεσούσης καὶ τῶν ἐπιζευχθεισῶν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἔλασσον ἔσται τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου τῆς μεταξὺ τῶν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἐπιζευχθεισῶν.

ἔστω κώνου ἰσοσκελοῦς βάσις ὁ ΑΒΓ κύκλος, κο-10 ουφὴ δὲ τὸ Δ, καὶ διήχθω τις εἰς αὐτὸν εὐθεῖα ἡ ΑΓ· καὶ ἀπὸ τῆς κοουφῆς ἐπὶ τὰ Α, Γ ἐπεζεύχθωσαν

αί ΑΔ, ΔΓ. λέγω, ὅτι τὸ ΑΔΓ τρίγωνον ἔλασσόν ἐστι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου τῆς μεταξὺ τῶν ΑΔΓ.

τετμήσθω ή ΑΒΓ περιφέρεια δίχα κατὰ τὸ Β, καὶ ἐπεξεύχθωσαν αἱ ΑΒ, ΓΒ, ΔΒ. ἔσται δὴ τὰ ΑΒΔ, ΒΓΔ τρίγωνα μείζονα τοῦ ΑΔΓ τριχώνου. ὧ δὴ ὑπερέχει τὰ εἰρημένα τρίγωνα τοῦ ΑΔΓ τριγώνου, ἔστω τὸ Θ. τὸ δὴ Θ ἤτοι τῶν ΑΒ, ΒΓ τμημάτων ἔλασσόν ἔστιν, ἢ οῦ. ἔστω μὴ ἔλασσον πρότερον. ἐπεὶ

οὖν δύο εἰσὶν ἐπιφάνειαι η τε κωνικὴ ἡ μεταξὺ τῶν $A \triangle B$ μετὰ τοῦ A E B τμήματος καὶ ἡ τοῦ $A \triangle B$ τρι-

^{1.} ι' F. 5. πεφιληφθέν] scripsi; πεφιλειφθεν F, uulgo. 6. έμπεσούσης] εππεσουσης F; postea corr. B.

IX.

Si in cono aequicrurio¹) linea recta in circulum, qui est basis coni, incidit, et a terminis eius lineae rectae ducuntur ad uerticem coni, triangulus, qui continetur a linea incidenti et lineis ad uerticem ductis, minor erit superficie coni, quae est inter lineas ad uerticem ductas.

sit $AB\Gamma$ circulus basis coni aequicrurii, uertex autem Δ punctum, et in circulum incidat linea $A\Gamma$, et a uertice ad A, Γ puncta ducantur lineae $A\Delta$, $\Delta\Gamma$. dico triangulum $A\Delta\Gamma$ minorem esse superficie coni, quae inter $A\Delta$, $\Delta\Gamma$ lineas sit.²)

secetur $AB\Gamma$ ambitus in duas partes aequales in B puncto, et ducantur AB, ΓB , ΔB . erunt igitur trianguli $AB\Delta$, $B\Gamma\Delta$ maiores triangulo $A\Delta\Gamma^8$) [u. Eutocius]. sit igitur Θ spatium aequale ei spatio, quo excedunt trianguli $AB\Delta$, $B\Gamma\Delta$ triangulum $A\Delta\Gamma$. itaque Θ spatium aut minus est segmentis AB, $B\Gamma$, aut non minus. — prius sit ne minus. quoniam igitur datae sunt duae superficies, conica superficies, quae est inter lineas $A\Delta$, ΔB , una cum segmento AEB et triangulus $A\Delta B$, eundem terminum habentes perimetrum trianguli $A\Delta B$, maior erit superficies comprehendens comprehensa [$\lambda \alpha \mu \beta$, 4]. itaque superficies co-

¹⁾ Graece genetiuus legitur, qui ad uerbum xixlov uel potius ad totam sententiam referendus esse uidetur, de qua dicendi licentia infra dicetur.

Hoc nimis ambiguum est; Archimedes sine dubio hoc saltem loco addiderat: καὶ τῆς ΑΒΓ περιφερείας, ut prop. 10 p. 38, 25; Quaest. Arch. p. 72.

³⁾ Lin, 19—20 Archimedes scripserat: μείζονα ἄρα έστὶ τὰ ABA, BAΓ τρίγωνα τοῦ AAΓ τριγώνου (u. Eutocius).

γώνου τὸ αὐτὸ πέρας ἔχουσαι τὴν περίμετρον τοῦ τριγώνου τοῦ ΑΔΒ, μείζων ἔσται ἡ περιλαμβάνουσα τῆς περιλαμβανομένης. μείζων ἄρα ἐστὶν ἡ κωνικὴ ἐπιφάνεια ἡ μεταξὺ τῶν ΑΔΒ μετὰ τοῦ ΑΕΒ τμή- ματος τοῦ ΑΒΔ τριγώνου. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μεταξὺ τῶν ΒΔΓ μετὰ τοῦ ΓΖΒ τμήματος μείζων ἐστὶν τοῦ ΒΔΓ τριγώνου. ὅλη ἄρα ἡ κωνικὴ ἐπιφάνεια μετὰ τοῦ Θ χωρίου μείζων ἐστὶ τῶν εἰρημένων τριγώνων. τὰ δὲ εἰρημένα τρίγωνα ἴσα ἐστὶ τῷ τε ΑΔΓ τρι- 10 γώνω καὶ τῷ Θ χωρίω. κοινὸν ἀφηρήσθω τὸ Θ χωρίου λοιπὴ ἄρα ἡ κωνικὴ ἐπιφάνεια ἡ μεταξὺ τῶν ΑΔΓ μείζων ἐστὶ τοῦ ΑΔΓ τριγώνου.

ἔστω δὴ τὸ Θ ἔλασσον τῶν ΑΒ, ΒΓ τμημάτων. τέμνοντες δὴ τὰς ΑΒ, ΒΓ περιφερείας δίχα καὶ τὰς 15 ἡμισείας αὐτῶν δίχα λείψομεν τμήματα ἐλάσσονα ὅντα τοῦ Θ χωρίου. λελείφθω τὰ ἐπὶ τῶν ΑΕ, ΕΒ, ΒΖ, ΖΓ εὐθειῶν, καὶ ἐπεξεύχθωσαν αί ΔΕ, ΔΖ. πάλιν τοίνυν κατὰ τὰ αὐτὰ ἡ μὲν ἐπιφάνεια τοῦ κώνου ἡ μεταξὺ τῶν ΑΔΕ μετὰ τοῦ ἐπὶ τῆς ΑΕ τμήματος 20 μείζων ἐστὶ τοῦ ΑΔΕ τριγώνου. ἡ δὲ μεταξὺ τῶν ΕΔΒ μετὰ τοῦ ἐπὶ τῆς ΕΒ τμήματος μείζων ἐστὶ τοῦ ΕΔΒ τριγώνου. ἡ ἄρα ἐπιφάνεια ἡ μεταξὺ τῶν ΑΔΒ μετὰ τῶν ΑΕ, ΕΒ τμημάτων μείζων ἐστὶ τῶν ΑΔΕ, ΕΒΔ τριγώνων. ἐπεὶ δὲ τὰ ΑΕΔ, ΔΕΒ τρίγωνα 25 μείζονά ἐστι τοῦ ΑΒΔ τριγώνου, καθῶς δέδεικται, πολλῷ ἄρα ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κώνου ἡ μεταξὺ τῶν ΑΔΒ μετὰ τῶν ἐπὶ τῶν ΛΕ, ΕΒ τμημάτων μείζων ἐστὶ τοῦ ΑΒΒ μετὰ τῶν ἐπὶ τῶν ΛΕ, ΕΒ τμημάτων μείζων ἐστὶ τοῦ κολος ὅνος ἐπὶ τοῦν ΑΔΒ μετὰ τῶν ἐπὶ τῶν ΛΕ, ΕΒ τμημάτων μείζων ἐστὶ τοῦ κολος ὅνος ἐπὶ τοῦν καὶ τοῦν καὶ τοῦν καὶ τοῦν καὶ τοῦν ἐπὶ τοῦν ἐπὶ τοῦν καὶ τοῦν καὶ τοῦν καὶ τοῦν καὶ τοῦν καὶ τοῦν ἐπὶ τοῦν καὶ τῶν ἐπὶ τοῦν καὶ τοῦν καὶν τοῦν καὶ τοῦν καὶν τοῦν καὶν

nica, quae est inter lineas $A\Delta$, ΔB , una cum segmento AEB, maior est triangulo $AB\Delta$. et eodem modo conica superficies, quae est inter lineas $B\Delta$, $\Delta\Gamma$, una cum segmento ΓZB , maior est triangulo $B\Delta\Gamma$. tota igitur superficies conica [quae est inter lineas $A\Delta$, $\Delta\Gamma$ et ambitum $AEBZ\Gamma$] una cum spatio Θ maior est triangulis, quos commemorauimus $[AB\Delta, B\Delta\Gamma]$. sed trianguli $AB\Delta$, $B\Delta\Gamma$ aequales sunt triangulo $A\Delta\Gamma$ una cum spatio Θ [ex hypothesi]. subtrahatur Θ spatium, quod commune est. itaque, quae reliqua est conica superficies, quae est inter lineas $A\Delta$, $\Gamma\Delta$, maior est triangulo $A\Delta\Gamma$.

iam sit Θ spatium minus segmentis AB, $B\Gamma$, si igitur ambitus AB, $B\Gamma$ in duas partes aequales secuerimus et dimidios ambitus in duas aequales, relinquemus aliquando segmenta minora quam @ spatium [prop. 6 p. 24, 1]. relinquantur segmenta, quae sunt in lineis AE, EB, BZ, $Z\Gamma$, et ducantur ΔE , ΔZ . rursus igitur eodem modo [quo supra p. 34, 26] superficies coni, quae est inter lineas $A\Delta$, ΔE , cum segmento in linea AE posito maior est triangulo AAE, et coni superficies, quae est inter lineas $E \triangle$, $\triangle B$, cum segmento in EB linea posito maior est triangulo $E\Delta B$. quare superficies, quae est inter AZ, AB, cum segmentis AE, EB maior est triangulis AAE, EBA. sed quoniam trianguli AEA, AEB maiores sunt ABA triangulo [u. Eutocius, p. 34, 19], multo igitur magis superficies conica, quae est inter lineas AA, AB, cum segment is in AE, EB positis major est triangulo $A\Delta B$.

¹⁾ Nam ex hypothesi est $\Theta \subseteq AEB + \Gamma ZB$ segmentis.

10

ΑΔΒ τριγώνου. διὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἡ ἐπιφάνεια ἡ μεταξὶ τῶν ΒΔΓ μετὰ τῶν ἐπὶ τῶν ΒΖ, ΖΓ μείζων ἐστὶν τοῦ ΒΔΓ τριγώνου. ὅλη ἄρα ἡ ἐπιφάνεια ἡ μεταξὺ τῶν ΑΔΓ μετὰ τῶν εἰρημένων τμημάτων μείταν ἐστὶ τῶν ΑΒΔ, ΔΒΓ τριγώνων ταῦτα δέ ἐστιν ἴσα τῷ ΑΔΓ τριγώνω καὶ τῷ Θ χωρίω. ὧν τὰ εἰρημένα τμήματα ἐλάσσονα τοῦ Θ χωρίου. λοιπὴ ἄρα ἡ ἐπιφάνεια ἡ μεταξὺ τῶν ΑΔΓ μείζων ἐστὶν τοῦ ΑΔΓ τριγώνου.

.

'Εὰν ἐπιψαύουσαι ἀχθῶσιν τοῦ κύκλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ κώνου, ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῷ οὖσαι τῷ κύκλου, κὸν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῷ οὖσαι τῷ κύκλου κλῷ καὶ συμπίπτουσαι ἀλλήλαις, ἀπὸ δὲ τῶν ἀφῶν καὶ τῆς συμπτώσεως ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ κώνου εὐθεῖαι 15 ἀχθῶσιν, τὰ περιεχόμενα τρίγωνα ὑπὸ τῶν ἐπιψαυουσῶν καὶ τῶν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ κώνου ἐπιζευχθεισῶν εὐθειῶν μείζονά ἐστι τῆς τοῦ κώνου ἐπιφανείας τῆς ἀπολαμβανομένης ὑπ' αὐτῶν.

ἔστω κῶνος, οὖ βάσις μὲν ὁ $AB\Gamma$ κύκλος, κορυφὴ 20 δὲ τὸ E σημεῖον, καὶ τοῦ $AB\Gamma$ κύκλου ἐφαπτόμεναι ἤχθωσαν ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῷ οὖσαι αἱ A extstyle A extstyle A extstyle τοῦ κώνου, ἐπὶ τὰ <math>A, Γ ἐπεξεύχθωσαν αἱ EA, E extstyle A έγω, ὅτι τὰ A extstyle A extstyle E extstyle τοῦν <math>AE, E extstyle E extstyle τοῦν <math>AE, E extstyle E extstyle τοῦν <math>E extstyle E extstyle E extstyle τοῦν <math>E extstyle E extstyle E extstyle Ε extstyle Ε

^{1.} $\delta \epsilon$] scripsi; $\delta \eta$ F, uulgo. 2. $B \Delta \Gamma$] scripsi; $AB \Gamma$ F, uulgo; $B\Delta$, $\Delta \Gamma$ Torellius. BZ, $Z\Gamma$ $\tau \mu \eta \mu \alpha \tau \omega \nu$ Nizze. 6. τo Θ F; corr. Torellius. $\delta \nu$] δc Nizze. 8. $A\Delta \Gamma$] $A\Delta E$ F; corr. ed. Basil. 19. $\iota \alpha'$ F. 19. ropog F. 25. exispanias F.

eodem autem modo adparet superficiem, quae inter $B \Delta$, $\Delta \Gamma$ lineas sit, cum segmentis in BZ, $Z\Gamma$ positis maiorem esse triangulo $B \Delta \Gamma$. tota igitur superficies, quae est inter $A\Delta$, $\Delta\Gamma$ lineas, una cum segmentis, quae commemorauimus $[AE, EB, BZ, Z\Gamma]$, maior est triangulis $AB\Delta$, $\Delta B\Gamma$, qui sunt triangulo $A\Delta\Gamma$ et spatio Θ aequales [ex hypothesi]. ex illis [h. e, superficie conica, quae inter lineas $A\Delta$, $\Delta\Gamma$ et $AEBZ\Gamma$ ambitum est, et segmentis AE, EB, BZ, $Z\Gamma$] autem segmenta, quae commemorauimus, minora sunt spatio Θ [ex constructione]. quare quae reliqua est superficies inter $A\Delta$, $\Delta\Gamma$ lineas posita, maior est triangulo $A\Delta\Gamma$ .1)

X.

Si ducuntur lineae tangentes circulum, qui basis est coni [aequicrurii]²), in plano circuli positae et concurrentes, a punctis autem contactus et concursus ad coni uerticem lineae ducuntur, trianguli, qui a contingentibus et lineis ad uerticem coni ductis continentur, maiores sunt superficie coni, quae ab his lineis abscinditur.

sit conus, cuius basis circulus $AB\Gamma$, uertex autem punctum E, et ducantur lineae circulum $AB\Gamma$ contingentes in plano eodem positae, $A\Delta$, $\Gamma\Delta$, et ab E puncto, quod est uertex coni, ad A, Δ , Γ puncta ducantur lineae EA, $E\Delta$, $E\Gamma$. dico, triangulos $A\Delta E$, $\Delta E\Gamma$ maiores esse quam coni superficiem, quae inter lineas AE, ΓE et ambitum $AB\Gamma$ est.

¹⁾ Nam etiamsi aequalia essent segmenta spatio Θ , idem fieret (Eucl. I xovv. śvv. 5); eo magis cum segmenta etiam minora sint.

²⁾ Hoc uerbum Archimedes uix omiserat; Quaest. Arch. p. 73.

ήχθω γὰρ ή ΗΒΖ ἐφαπτομένη τοῦ κύκλου καλ παράλληλος ούσα τη ΑΓ δίχα τμηθείσης της ΑΒΓ περιφερείας κατά τὸ Β΄ καὶ ἀπὸ τῶν Η, Ζ ἐπὶ τὸ Ε έπεζεύγθωσαν αί ΗΕ, ΖΕ, και έπει μείζους είσιν αί b HΔ, ΔZ της HZ, ποιναὶ προσκείσθωσαν αί HΛ, ZΓ. όλαι ἄρα αί ΑΔ, ΔΓ μείζους είσιν τῶν ΑΗ, ΗΖ, ΖΓ. καλ έπελ αί ΑΕ, ΕΒ, ΕΓ πλευραί είσιν του κώνου, *ἴσαι εἰσὶν διὰ τὸ ἰσοσκελῆ εἶναι τὸν κῶνον, ὁμοίως* δε και κάθετοι είσιν [ώς εδείχθη εν τῶ λήμματι] τὰ 10 δὲ ὑπὸ τῶν καθέτων καὶ τῶν βάσεων τῶν $AE extstyle \Delta \Gamma E$ τριγώνων μείζονά έστι των ΑΗΕ, ΗΕΖ, ΖΕΓ τριγώνων. είσλυ γὰο αί μεν ΑΗ, ΗΖ, ΖΓ έλάσσους τῶν ΓΔ, ΔΑ, τὰ δὲ ΰψη αὐτῶν ἴσα [φανερὸν γάρ, δτι ή ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὀρθοῦ κώνου ἐπὶ τὴν 15 έπαφην της βάσεως έπιζευγνυμένη κάθετος έστιν έπλ την έφαπτομένην]. ώ δε μείζονά έστιν τα ΑΕΔ, ΔΓΕ τρίγωνα τῶν ΑΕΗ, ΗΕΖ, ΖΕΓ τριγώνων, ἔστω τὸ Θ χωρίον· τὸ δὴ Θ χωρίον ἥτοι ἔλαττόν ἐστιν τῶν περιλειμμάτων των ΑΗΒΚ, ΒΖΓΑ ἢ οὐκ ἔλαττον. 20 έστω πρότερον μη έλαττον. έπεὶ οὖν είσιν έπιφάνειαι σύνθετοι, η τε της πυραμίδος της έπλ βάσεως τοῦ ΗΑΓΖ τραπεζίου κορυφήν έχουσα τὸ Ε καὶ ή κωνική έπιφάνεια ή μεταξύ των ΑΕΓ μετά του ΑΒΓ τμήματος, καὶ πέρας ἔχουσι τὴν αὐτὴν περίμετρον τοῦ

^{1.} $\dot{\eta}$ om. F. 9. ληματι F. 10. τῶν $A \to \Delta$, $\Delta \Gamma \to \tau c \iota \gamma \dot{\omega} \dot{\nu} \dot{\omega} \dot{\nu} \dot{\omega} \dot{\nu}$ έστι om. F; suppleuit Torellius. 16. δέ] scripsi; δη F, uulgo. 17. τὸ Θ χωρίον τὸ δὴ Θ χωρίον οm. F lacuna relicta; suppleuit ed. Basil. et Cr.; iam D: τὸ Θ χωρίον τὸ δὴ χωρίον. τὸ δὲ Θ χωρίον, sed manu 2. 18. τῶν περιλειμμάτων usque ad ἐπεὶ σῦν lin. 20 (incl.) om. F lacuna relicta; suppleuit ed. Basil. (et Cr.), sed habet περιλημμάτων (περιλεμμ. Torellius) lin. 19, A + B, $B \to \Gamma$ lin. 19, $\pi c \ddot{\omega} \dot{\nu} \dot{\nu} \dot{\nu}$ (pro πρότερον μή) lin. 20, quos errores correxi. 21. βάσεως]

ducatur enim HBZ linea circulum contingens et lineae $A\Gamma$ parallela, ambitu $AB\Gamma$ in B puncto in duas partes aequales diviso [u. Eutocius]. et ab H, Z punctis ad E punctum ducantur lineae HE, ZE. et quoniam HA + AZ > HZ [Eucl. I, 20], communes addantur HA, $Z\Gamma$ lineae. itaque totae

$$A\Delta + \Delta\Gamma > AH + HZ + Z\Gamma$$
.

et quoniam AE, EB, $E\Gamma$ latera sunt coni, aequales sunt, quia conus aequicrurius est. sed eaedem etiam perpendiculares sunt [$\bar{\mathbf{t}}$. Eutocius ad prop. 8]. sed trianguli AEA, $\Delta\Gamma E$ maiores sunt triangulis AHE, HEZ, $ZE\Gamma^1$); nam $AH+HE+Z\Gamma$ bases minores sunt $\Gamma\Delta+\Delta A$ basibus, et altitudines aequales 2) [tum cfr. Eucl. VI, 1]. quo autem spatio maiores sunt trianguli AEA, $\Delta\Gamma E$ triangulis AEH, HEZ, $ZE\Gamma$, sit Θ spatium. itaque Θ spatium aut minus est spatiis relictis AHBK, $BZ\Gamma\Lambda^3$) aut non minus. sit prius ne minus. iam cum habeamus superficies coniunctas, superficiem pyramidis, cuius basis est trapezium $HA\Gamma Z$, uerticem

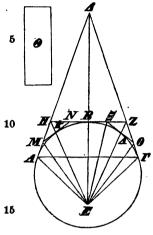
¹⁾ Archimedes sine dubio scripserat hunc fere in modum: τὰ ἄφα ΛΕΔ, ΔΓΕ τρίγωνα μείζονα cett., quod etiam usus non Archimedeus uerbi κάθετος lin. 10 (Quaest. Arch. p. 71) significat; falsarius causam uoluit significare, sed tum postea scribendum erat: τῶν ὑκὸ τῶν καθέτων καὶ τῶν βάσεων τῶν ΛΗΕ κτλ.

²⁾ Uerba, quae sequuntur, subditiua et insuper transposita (Quaest. Arch. p. 74) iam Nizze damnauit.

⁸⁾ Cum infra p. 42, 7 et 10 in codd. legatur AHBK, BZ LA quod in ed. Basil. et apud Torellium in AHB, BZ L mutatum est, non dubitaui hoc quoque loco eandem scripturam per se meliorem reponere, praesertim cum ex erroribus supra p. 40 not. correctis adparet, lacunam codicum in ed. Basil. coniectura suppletam esse.

βαως F. 22. τραπεζίου] ι in rasura manu 1 F. τὸ E] του E F; corr. ed. Basil. κονικη F.

ΑΕΓ τριγώνου, δηλον, ώς ή έπιφάνεια της πυραμίδος χωρίς τοῦ ΑΕΓ τριγώνου μείζων έστιν της κωνικης

ἐπιφανείας μετὰ τοῦ τμήματος τοῦ ΑΒΓ. ποινὸν ἀφηρήσθω τὸ ΑΒΓ τμῆμα. λοιπὰ ἄφα τὰ τρίγωνα τὰ ΑΗΕ, ΗΕΖ, ΖΕΓ μετὰ τῶν ΑΗΒΚ, ΒΖΓΛ περιλειμμάτων μείζονά ἐστιν τῆς κωνικῆς ἐπιφανείας τῆς μεταξὺ τῶν ΑΕ, ΕΓ. τῶν δὲ ΑΗΒΚ, ΒΖΓΛ περιλειμμάτων οὐκ ἔλασσόν ἐστι τὸ Θ χωρίον. πολλῷ ἄφα τὰ ΑΗΕ, ΗΕΖ, ΖΕΓ τρίγωνα μετὰ τοῦ Θ μείζονα ἔσται τῆς κωνικῆς ἐπιφανείας τῆς μεταξὺ τῶν ΑΕ, ΕΓ. ἀλλὰ τὰ

ΑΗΕ, ΗΕΖ, ΓΕΖ τρίγωνα μετὰ τοῦ Θ έστιν τὰ ΑΕΛ, ΔΕΓ τρίγωνα. τὰ ἄρα ΑΕΛ, ΔΕΓ τρίγωνα μείζονα έσται τῆς εἰρημένης κωνικῆς ἐπιφανείας.

ξοτω δη τὸ Θ ἔλασσον τῶν περιλειμμάτων. ἀεὶ δη περιγράφοντες πολύγωνα περὶ τὰ τμήματα ὁμοίως δίχα τεμνομένων τῶν περιλειπομένων περιφερειῶν καὶ ἀγομένων ἐφαπτομένων λείψομέν τινα ἀπολείμματα, ἃ ἔσται ἐλάσσονα τοῦ Θ χωρίου. λελείφθω καὶ ἔστω τὰ ΑΜΚ,
ΚΝΒ, ΒΞΑ, ΛΟΓ ἐλάσσονα ὄντα τοῦ Θ χωρίου, καὶ ἐπεζεύχθω ἐπὶ τὸ Ε. πάλιν δη φανερόν, ὅτι τὰ ΑΗΕ,

^{1.} ΛΕΓ] ΛΒΓ F. 7. πεφιλειμμάτων] scripsi; πεφιλημμ. F, uulgo. 11. πεφιλειμμάτων] scripsi; πεφιλιματων F; πεφιλημμάτων uulgo. 17. ΓΕΖ] scripsi; οm. F, uulgo ob praecedens HΕΖ; ΖΕΓ ed. Basil., Torellius. 21. πεφιλειμμάτων] scripsi; πεφιλημματων F (altero μ suprascripto manu 1), uulgo.

habentem E punctum, et superficiem conicam, quae est inter lineas AE, $E\Gamma$, una cum segmento $AB\Gamma$, et terminum habeant eandem perimetrum trianguli $AE\Gamma$, adparet, superficiem pyramidis praeter triangulum $AE\Gamma$ maiorem esse conica superficie una cum segmento $AB\Gamma$ [$\lambda \alpha \mu \beta$. 4]. subtrahatur segmentum $AB\Gamma$ commune. itaque qui reliqui sunt trianguli AHE, HEZ, $ZE\Gamma$ una cum spatiis relictis AHBK, $BZ\Gamma A$, maiores sunt superficie conica, quae est inter lineas AE, $E\Gamma$ [Eucl. I $\varkappa o\iota \nu$. $\dot{\varepsilon} \nu \nu$. 5]. spatium autem Θ non minus est spatiis relictis AHBK, $BZ\Gamma A$. itaque trianguli AHE, HEZ, $ZE\Gamma$ una cum spatio Θ multo maiores erunt superficie conica, quae inter lineas AE, $E\Gamma$ est. sed [ex hypothesi] sunt:

 $AHE + HEZ + \Gamma EZ + \Theta = AE\Delta + \Delta E\Gamma$. itaque trianguli $AE\Delta$, $\Delta E\Gamma$ maiores erunt conica superficie, quam commemoraumus.

sit igitur Θ spatium minus quam spatia relicta. si igitur deinceps polygona circum segmenta¹) circum-scripserimus eodem modo [ut supra p. 40, 2] ambitus relictos in duas partes aequales diuidentes et lineas contingentes ducentes, relinquemus quaedam spatia minora spatio Θ^2). relinquantur et sint AMK, KNB, BEA, $AO\Gamma$ minora spatio Θ , et lineae ad E punctum

¹⁾ Debebat esse τὸ τμῆμα, et ex Eutocio adparet, Archimedem lin. 21 scripsisse: περιγράφοντες δὴ πολύγωνα περί τὸ τμῆμα.

²⁾ Ex prop. 6 p. 24, 8. ceterum ex Eutocio comperimus, Archimedem lin. 24 scripsisse: ἀποτμήματα ἐλάσσονα τοῦ Θ χωρίου.

^{24.} ἀπολείμματα] scripsi; απολιμματα F altero μ suprascripto manu 1; ἀπολήμματα ed. Basil.; ἀποτμήματα Torellius.

HEZ, ΖΕΓ τρίγωνα τῶν ΑΕΜ, ΜΕΝ, ΝΕΞ, ΞΕΟ, ΟΕΓ τριγώνων έσται μείζονα αι τε γάρ βάσεις των βάσεών είσι μείζους και τὸ ῦψος ἴσον. ἔτι δὲ πάλιν δμοίως μείζονα έγει έπιφάνειαν ή πυραμίς ή βάσιν 5 μεν έχουσα τὸ ΑΜΝΞΟΓ πολύνωνου, πορυφήν δε τὸ Ε γωρίς τοῦ ΑΕΓ τριγώνου τῆς κωνικῆς ἐπιφανείας της μεταξύ των ΑΕΓ μετά του ΑΒΓ τμήματος. κοινὸν ἀφηρήσθω τὸ ΑΒΓ τμημα. λοιπὰ ἄρα τὰ ΑΕΜ, ΜΕΝ, ΝΕΞ, ΞΕΟ, ΟΕΓ τρίνωνα μετά τῶν 10 ΑΜΚ, ΚΝΒ, ΒΞΑ, ΛΟΓ περιλειμμάτων μείζονα έσται της κωνικής έπιφανείας της μεταξύ των ΑΕΓ. άλλα των μεν είρημενων περιλειμμάτων μεζζόν έστιν τὸ Θ χωρίον, τῶν δὲ ΑΕΜ, ΜΕΝ, ΝΕΞ, ΞΕΟ, ΟΕΓ τριγώνων μείζονα έδείηθη τὰ ΑΕΗ, ΗΕΖ, ΖΕΓ 15 τρίγωνα. πολλώ ἄρα τὰ ΑΕΗ, ΗΕΖ, ΖΕΓ τρίγωνα μετά τοῦ Θ χωρίου, τουτέστι τὰ ΑΔΕ, ΔΕΓ τρίγωνα, μείζονά έστιν της κωνικής έπιφανείας της μεταξύ των ΑΕΓ εชิสิธเตีย.

ια'.

20 'Εὰν ἐν ἐπιφανείᾳ ὀρθοῦ κυλίνδρου δύο εὐθείαι ώσιν, ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κυλίνδρου ἡ μεταξὺ τῶν εὐθειῶν μείζων ἐστιν τοῦ παραλληλογράμμου τοῦ περιεχομένου ὑπό τε τῶν ἐν τῆ ἐπιφανείᾳ τοῦ κυλίνδρου εὐθειῶν καὶ τῶν ἐπιζευγνυουσῶν τὰ πέρατα αὐτῶν.

25 ἔστω κύλινδρος ὀρθός, οὖ βάσις μὲν ὁ ΑΒ κύκλος, ἀπεναντίον δὲ ὁ ΓΔ, καὶ ἐπεζεύχθωσαν αἱ ΑΓ, ΒΔ.

^{3.} nal tò $\tilde{v}\psi o c$ om. F, uulgo; tò $\delta \tilde{c}$ $\tilde{v}\psi o c$ ed. Basil., Torellius. 10. $\pi e c l \eta \mu \mu \alpha \tau \omega r$ F, uulgo. 12. $\pi e c l e l \mu \mu \alpha \tau \omega r$] scripsi; $\pi e c l l \mu \mu \alpha \tau \omega r$ $\pi e c l l \mu \mu \alpha \tau \omega r$ uulgo. 14. AEH] AEH F; corr. Torellius. 16. $AE\Gamma$] AEC F. 19. $\iota \beta'$ F.

ducantur1). rursus igitur adparet, triangulos AHE, HEZ. ZEΓ majores futuros esse triangulis AEM. MEN, NEZ, ZEO, OE Γ ; nam bases majores sunt basibus [lauß. 2], et altitudines aequales [u. p. 41, 8]. porro autem rursus, uti supra [p. 42, 1], pyramis basim habens polygonum AMNEOF, uerticem autem E punctum praeter triangulum $AE\Gamma$ superficiem maiorem habet coni superficie, quae est inter lineas AE, . $E\Gamma$, cum segmento $AB\Gamma[\lambda\alpha\mu\beta, 4]$. subtrahatur, quod commune est segmentum $AB\Gamma$. itaque qui relinquuntur trianguli AEM, MEN, NEZ, ZEO, OEF cum spatiis relictis AMK, KNB, BZA, ΛΟΓ, maiores erunt conica superficie, quae est inter lineas AE, EI [Eucl. I now. Evv. 5]. sed spatiis relictis, quae commemorauimus, maius est spatium @ [ex hypothesi], et demonstratum est, triangulis AEM, MEN, NEE, EEO, $OE\Gamma$ majores esse triangulos AEH, HEZ, $ZE\Gamma$. itaque trianguli AEH, HEZ, ZEI cum @ spatio, h. e. trianguli $A\Delta E$, $\Delta E\Gamma$, multo maiores sunt superficie conica, quae est inter lineas AE, $E\Gamma$.

XI.

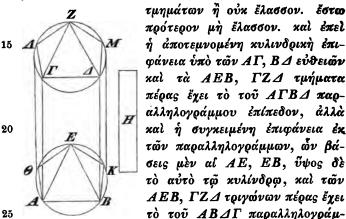
Si in superficie cylindri recti duae lineae sunt, superficies cylindri, quae inter eas est, maior est parallelogrammo, quod a lineis in superficie cylindri ductis et lineis terminos earum iungentibus continetur.

sit cylindrus rectus, cuius basis sit circulus AB, ei autem oppositus $\Gamma \Delta$ circulus, et ducantur lineae $A\Gamma$,

¹⁾ Archimedes scripserat: ἐπεζεύχθοσαν p. 42, 25; de omisso uerbo εὐθεῖαι cfr. quae collegi Neue Jahrb. Suppl. XI p. 372.

λέγω, ὅτι ἡ ἀποτεμνομένη κυλινδρικὴ ἐπιφάνεια ὑπὸ τῶν $A\Gamma$, $B extstyle ext{evê}$ εὐθειῶν μείζων ἐστὶν τοῦ $A\Gamma B extstyle extstyle extstyle παρ-αλληλογράμμου.$

τετμήσθω γὰρ ἐκατέρα τῶν ΑΒ, ΓΔ δίχα κατὰ 5 τὰ Ε, Ζ σημεία, καὶ ἐπεζεύχθωσαν αὶ ΑΕ, ΕΒ, ΓΖ, ΖΔ. καὶ ἐπεὶ αὶ ΑΕ, ΕΒ τῆς ΑΒ [διαμέτρου] μείζους εἰσίν, καὶ ἐστιν ἰσούψη τὰ παραλληλόγραμμα τὰ ἐπ' αὐτῶν, μείζονα οὖν ἐστιν τὰ παραλληλόγραμμα, ὧν [αὶ] βάσεις μὲν αὶ ΑΕ, ΕΒ, ῦψος δὲ τὸ αὐτὸ τῷ 10 κυλίνδρω, τοῦ ΑΒΔΓ παραλληλογράμμου. τίνι ἄρα μείζονά ἐστιν; ἔστω τῷ Η χωρίω. τὸ δὴ Η χωρίον ἤτοι ἔλασσον τῶν ΑΕ, ΕΒ, ΓΖ, ΖΔ ἐπιπέδων ἐστὶ

μου έπίπεδον, καὶ ἡ έτέρα τὴν έτέραν περιλαμβάνει, καὶ ἀμφότεραι ἐπὶ τὰ αὐτὰ κοῖλαί εἰσιν, μείζων οὖν ἐστιν ἡ

AΓΔB Torellius.
 ΓΔ] περιφερειών add. ed. Basil., Torellius.
 διαμέτρον, per se falsum, sed ad figuram codicum adcommodatum, om. ed. Basil., Torellius.
 βάσεις] βασ cum compendio syllabae ις uel ης F.
 ή] addidi.
 τμήματα] τριγωνα F; corr. Torellius.

 $B\Delta$. dico, superficiem cylindricam lineis $A\Gamma$, $B\Delta$ abscisam maiorem esse parallelogrammo $A\Gamma B\Delta$.

secetur enim uterque [ambitus]1) AB, \(\Gamma \alpha \) in duas partes aequales punctis E, Z, et ducantur lineae AE, EB, ΓZ , $Z \Delta$, et quoniam AE + EB > AB [Eucl. I. 20], et parallelogramma in iis posita eandem habent altitudinem [quia rectus est cylindrus], parallelogramma igitur, quorum bases sunt lineae AE, EB, altitudo uero eadem, quae cylindri est, maiora sunt ABAI parallelogrammo [Eucl. VI, 1]. quo autem spatio maiora sunt, sit H spatium.2) Itaque spatium H aut minus est segmentis planis AE, EB, ΓZ , $Z\Delta$, aut non minus. prius sit ne minus. et quoniam superficies cylindrica lineis $A\Gamma$, $B\Delta$ abscisa cum segmentis AEB, $\Gamma Z\Delta$ terminum habet planum parallelogrammi ATBA, superficies autem ex parallelogrammis, quorum bases sunt AE, EB lineae, altitudo autem eadem, quae cylindri est, et ex triangulis AEB. ΓΖΔ composita et ipsa terminum habet planum parallelogrammi $AB \Delta \Gamma$, et altera alteram comprehendit, et utraque in eandem partem caua est,

Hoc uerbum Archimedes ipse uix omiserat, praesertim cum eo non addito AB, F△ necessario de lineis rectis accie perentur.

²⁾ Formam horum uerborum (lin. 10—11) putidam genuinam non esse, nemo non sentit. puto Archimedem, ut prop. 10 p. 40, 16, scripsisse: o dè uellová écriv, écro rò H zaçlov. Etiam in sequentibus hic illic quaedam a falsario addita esse suspicor.

αποτεμνομένη κυλινδρική επιφάνεια ύπο των ΑΓ, ΒΔ εύθειῶν καὶ τὰ ΑΕΒ, ΓΖΔ ἐπίπεδα τμήματα τῆς συγκειμένης επιφανείας έκ τῷν παραλληλογράμμων, ών [αί] βάσεις μέν αί ΑΕ, ΕΒ, ύψος δὲ τὸ αὐτὸ τῷ 5 πυλίνδρω, και των ΑΕΒ, ΓΖΔ τριγώνων, κοινά άφηρήσθω τὰ AEB, ΓΖΔ τρίγωνα. λοιπή οὖν ή άποτεμνομένη κυλινδρική έπιφάνεια ύπὸ τῶν ΑΓ, ΒΔ εύθειου και τὰ ΑΕ, ΕΒ, ΓΖ, ΖΔ ἐπίπεδα τμήματα μείζονά έστι της συγκειμένης έπιφανείας έκ των παρ-10 αλληλογράμμων, ών βάσεις μέν αί ΑΕ, ΕΒ, ΰψος δέ τὸ αὐτὸ τῷ κυλίνδρω. τὰ δὲ παραλληλόγραμμα, ὧν βάσεις μέν αί ΑΕ, ΕΒ, ΰψος δὲ τὸ αὐτὸ τῶ κυλίνδρφ, ίσα έστιν τῶ ΑΓΒΔ παραλληλογράμμω και τῷ Η χωρίω. λοιπή ἄρα ή ἀποτεμνομένη κυλινδρική ἐπι-15 φάνεια ύπὸ τῶν ΑΓ, ΒΔ εὐθειῶν μείζων ἐστὶ τοῦ ΑΓΒΔ παραλληλογράμμου.

ἀλλὰ δὴ ἔστω ἔλασσον τὸ Η χωρίον τῶν ΑΕ, ΕΒ, ΓΖ, ΖΔ ἐπιπέδων τμημάτων καὶ τετμήσθω ἑκάστη τῶν ΑΕ, ΕΒ, ΓΖ, ΖΔ περιφερειῶν δίχα κατὰ τὰ 20 Θ, Κ, Λ, Μ σημεῖα, καὶ ἐπεζεύχθωσαν αὶ ΑΘ, ΘΕ, ΕΚ, ΚΒ, ΓΛ, ΛΖ, ΖΜ, ΜΔ [τῶν δὲ ΑΕ, ΕΒ, ΓΖ, ΖΔ ἄρα ἐπιπέδων τμημάτων ἀφαιρεῖται οὐκ ἔλασσον ἢ τὸ ῆμισυ τὰ ΑΘΕ, ΕΚΒ, ΓΛΖ, ΖΜΔ τρίγωνα]. τούτου οὖν ἑξῆς γινομένου καταλειφθήσεταί τινα τμή-25 ματα, ἃ ἔσται ἐλάσσονα τοῦ Η χωρίου. καταλελείφθω καὶ ἔστω τὰ ΑΘ, ΘΕ, ΕΚ, ΚΒ, ΓΛ, ΛΖ, ΖΜ, ΜΔ.

maior igitur est superficies cylindrica lineis $A\Gamma$, $B\Delta$ abscisa cum segmentis planis AEB, $\Gamma Z\Delta$, quam superficies ex parallelogrammis, quorum bases sunt AE, EB lineae, altitudo autem eadem, quae cylindri est, et triangulis AEB, $\Gamma Z\Delta$ composita $[\lambda \alpha \mu \beta$. 4]. subtrahantur trianguli AEB, $\Gamma Z\Delta$ communes. itaque quae relinquitur superficies cylindrica lineis $A\Gamma$, $B\Delta$ abscisa cum segmentis planis AE, EB, ΓZ , $Z\Delta$, maior est superficie ex parallelogrammis composita, quorum bases sunt lineae AE, EB, altitudo autem eadem, quae cylindri est. haec autem parallelogramma aequalia sunt parallelogrammo $A\Gamma B\Delta$ una cum spatio H [ex hypothesi]. itaque quae relinquitur superficies cylindrica lineis $A\Gamma$, $B\Delta$ abscisa, maior est parallelogrammo $A\Gamma B\Delta$ .1)

sed rursus sit spatium H minus segmentis planis AE, EB, ΓZ , $Z\Delta$. et secentur ambitus AE, EB, ΓZ , $Z\Delta$ omnes in duas partes aequales punctis Θ , K, Λ , M, et ducantur lineae $A\Theta$, ΘE , EK, KB, $\Gamma \Lambda$, ΛZ , ZM, $M\Delta$. quod si deinceps fecerimus, relinquentur segmenta quaedam, quae minora erunt spatio H. relinquantur et sint $A\Theta$, ΘE , EK, KB, $\Gamma \Lambda$, ΛZ , ZM, $M\Delta$ segmenta. similiter igitur³) demonstrabimus paralle-

¹⁾ Quia ex hypothesi $H \supseteq AE + EB + \Gamma Z + Z\Delta$ segmentis.

²⁾ Uerba, quae sequuntur: τῶν δέ lin. 21 — τρίγωνα lin. 23 subditiua sunt. Archimedes tacite usus erat prop. 6 p. 24, 6, ubi de ea ipsa re, de qua in uerbis subditiuis agitur, Euclides citatur, demonstratione propria non addita; nec apud Archimedem quidquam inuenitur, unde colligatur

 $A\Theta E + EKB + \Gamma AZ + ZM\Delta = \frac{1}{2}(AE + EB + \Gamma Z + Z\Delta)$. praeterea offendunt particulae δi et $\alpha \alpha$ conjunctae.

³⁾ Sc. ac supra p. 46, 8 ex Eucl. I, 20; VI, 1.

όμοίως δη δείξομεν, ότι τὰ παραλληλόγραμμα, ών βάσεις μέν αί ΑΘ, ΘΕ, ΕΚ, ΚΒ, ύψος δε τὸ αὐτὸ τῶ κυλίνδρω, μείζονα έσται των παραλληλογράμμων, ών βάσεις μεν αί ΑΕ, ΕΒ, ύψος δε τὸ αὐτὸ τῶ κυλίν-5 δρφ. και έπει ή αποτεμνομένη κυλινδρική έπιφάνεια ύπὸ τῶν ΑΓ, ΒΔ εὐθειῶν καὶ τὰ ΑΕΒ, ΓΖΔ ἐπίπεδα τμήματα πέρας έχει τὸ τοῦ ΑΓΒ Δ παραλληλογράμμου ἐπίπεδον, ἀλλὰ καὶ ἡ συγκειμένη ἐπιφάνεια έκ των παραλληλογράμμων, ών βάσεις μέν αί ΑΘ, 10 ΘΕ, ΕΚ, ΚΒ, ύψος δὲ τὸ αὐτὸ τῷ πυλίνδρω, καὶ τῶν ΑΘΕΚΒ, ΓΛΖΜΔ εὐθυγράμμων, κοινὰ ἀφηρήσθω τὰ ΑΘΕΚΒ, ΓΛΖΜΔ εὐθύγραμμα λοιπή άρα ή ἀποτεμνομένη κυλινδρική έπιφάνεια ύπὸ τῶν $A\Gamma$, $B\Delta$ εὐθειῶν καὶ τὰ $A\Theta$, ΘE , EK, KB, $\Gamma \Lambda$, 15 ΛΖ, ΖΜ, ΜΔ ἐπίπεδα τμήματα μείζονά ἐστιν τῆς συγκειμένης επιφανείας έκ των παραλληλογράμμων, ών βάσεις μέν αί ΑΘ, ΘΕ, ΕΚ, ΚΒ, ΰψος δὲ τὸ αὐτὸ τῷ κυλίνδρω, τὰ δὲ παραλληλόγραμμα, ὧν βάσεις μέν αί ΑΘ, ΘΕ, ΕΚ, ΚΒ, ύψος δε τὸ αὐτὸ τῶ 20 κυλίνδρω, μείζονά έστιν τῶν παραλληλογράμμων, ὧν βάσεις μεν αί ΑΕ, ΕΒ, ύψος δε τὸ αὐτὸ τῶ κυλίνδρω· και ή αποτεμνομένη άρα κυλινδρική έπιφάνεια ύπὸ τῶν ΑΓ, ΒΔ εὐθειῶν καὶ τὰ ΑΘ, ΘΕ, ΕΚ, ΚΒ, ΓΛ, ΛΖ, ΖΜ, ΜΔ ἐπίπεδα τμήματα μείζονά 25 έστιν τῶν παραλληλογράμμων, ὧν βάσεις μὲν αί ΑΕ,

^{1.} $\tau\omega\nu$ παφαλληλογραμμων F; corr. ed. Basil. $\beta\alpha\sigma\iota\varsigma$ F; corr. BD. 3. $\tau\alpha$ παφαλληλογραμμα F; corr. Cr., ed. Basil. 4. $\beta\alpha\sigma\iota\varsigma$ F. $\tau\tilde{\varphi}$ om. F. 7. $A\Gamma\Delta B$ Torellius. 9. $\beta\alpha\sigma\iota\varsigma$ F; corr. BD. $\delta\nu$ $\beta\alpha\sigma\iota\varsigma$ $\mu\acute{e}\nu$ in rasura F. 11. πονα F; corr. manus 2. 17. $\beta\alpha\sigma$ cum compendio $\iota\varsigma$ ul $\eta\varsigma$ F; corr. BD. 18. $\tau\tilde{\varphi}$ om. F. $\beta\alpha\sigma\iota\varsigma$ F; corr. BD. 21. $\beta\alpha\sigma\iota\varsigma$ T; corr. BD. $\alpha\acute{e}$ om. F. 25. $\beta\alpha\sigma\iota\varsigma$ Ut lin. 17 F; corr. BD.

logramma, quorum bases sint AO, OE, EK, KB, altitudo autem eadem, quae cylindri est, maiora futura esse parallelogrammis, quorum bases sint lineae AE. EB. altitudo autem eadem, quae cylindri est. et quoniam superficies cylindrica lineis $A\Gamma$, $B\Delta$ abscisa cum segmentis planis AEB, \(\Gamma \Z \Delta\) terminum habet planum parallelogrammi $A\Gamma B\Delta$, superficies autem ex parallelogrammis, quorum bases sunt lineae AO, OE, EK, KB, altitudo autem eadem, quae cylindri est, et figuris rectilineis A@EKB, \(\Gamma AZM\) composita [et ipsa terminum habet planum parallelogrammi AΓB A, maior igitur est superficies cylindrica lineis AI, BA abscisa cum segmentis planis AEB, \(\Gamma \Z \Delta\) superficie ex parallelogrammis, quorum bases sunt lineae AO. OE, EK, KB, altitudo autem eadem, quae cylindri est, et figuris rectilineis AOEKB, \(\Gamma AZM\(\Delta \) composita $(\lambda \alpha \mu \beta, 4)$]. 1) subtrahantur figurae $A\Theta E K B$, ΓΛΖΜΔ communes. itaque quae relinquitur superficies cylindrica lineis $A\Gamma$, $B\Delta$ abscisa cum segmentis planis AO, OE, EK, KB, \(\Gamma A, AZ, ZM, M\Delta \), maior est superficie cylindrica ex parallelogrammis composita, quorum bases sunt lineae AO, OE, EK, KB, altitudo autem eadem, quae cylindri est. haec autem parallelogramma maiora sunt parallelogrammis, quorum bases sunt lineae AE, EB, altitudo autem

¹⁾ Post εὐθυγοάμμων lin. 11 aut a transscriptore aut a librariis haec fere omissa esse puto: πέρας ἔχει τὸ τοῦ $A\Gamma B \Delta$ παραλληλογοάμμου ἐπίπεδον, μείζων οὖν ἑστιν ἡ ἀποτεμνομένη κυλινθομή ἐπιφάνεια ὑπὸ τῶν $A\Gamma$, $B\Delta$ εὐθειῶν καὶ τὰ AEB, $\Gamma Z\Delta$ ἐπίπεδα τμήματα τῆς συγκειμένης ἐπιφανείας ἐπ τῶν παραλληλογοάμμων, ὧν βάσεις μὲν αἱ $A\Theta$, ΘE , EK, KB, ὕψος δὲ τὸ αὐνὸ τῷ κυλινθοῷ, καὶ τῶν $A\Theta EKB$, $\Gamma AZM\Delta$ εὐθυγοάμμων (cfr. p. 46-48).

ΕΒ, ῦψος δὲ τὸ αὐτὸ τῷ κυλίνδοῳ. τὰ δὲ παραλληλόγραμμα, ὧν βάσεις μὲν αί ΑΕ, ΕΒ, ῦψος δὲ τὸ αὐτὸ τῷ κυλίνδοᾳ, ἴσα ἐστὶν τῷ ΑΔΓΒ παραλληλογράμμῳ καὶ τῷ Η χωρίῳ καὶ ἡ ἀποτεμνομένη ἄρα 5 κυλινδρικὴ ἐπιφάνεια ὑπὸ τῶν ΑΓ, ΒΔ εὐθειῶν καὶ τὰ ΑΘ, ΘΕ, ΕΚ, ΚΒ, ΓΛ, ΛΖ, ΖΜ, ΜΔ ἐπίπεδα τμήματα μείζονά ἐστιν τοῦ ΑΓΒΔ παραλληλογράμμου καὶ τοῦ Η χωρίου. ἀφαιρεθέντων δὲ τὰ ΑΘ, ΘΕ, ΕΚ, ΚΒ, ΓΛ, ΛΖ, ΖΜ, ΜΔ τμήματα τοῦ Η χωρίου 10 ἐλάσσονα. λοιπὴ ἄρα ἡ ἀποτεμνομένη κυλινδρικὴ ἐπιφάνεια ὑπὸ τῶν ΑΓ, ΒΔ εὐθειῶν μείζων ἐστὶν τοῦ ΑΓΒΔ παραλληλογράμμου.

ιβ'.

Έὰν ἐν ἐπιφανεία κυλίνδοου τινὸς ὀρθοῦ δύο εὐ15 θεῖαι ὧσιν, ἀπὸ δὲ τῶν περάτων τῶν εὐθειῶν ἀχθῶσίν τινες ἐπιψαύουσαι τῶν κύκλων, οῖ εἰσιν βάσεις
τοῦ κυλίνδρου, ἐν τῷ ἐπιπέδῷ αὐτῶν οὖσαι καὶ συμπέσωσιν, τὰ παραλληλόγραμμα τὰ περιεχόμενα ὑπό τε
τῶν ἐπιψαυουσῶν καὶ τῶν πλευρῶν τοῦ κυλίνδρου
20 μείζονα ἔσται τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου τῆς μεταξὺ τῶν εὐθειῶν τῶν ἐν τῆ ἐπιφανεία τοῦ κυλίνδρου.

ἔστω κυλίνδρου τινὸς ὀρθοῦ βάσις ὁ ΑΒΓ κύκλος, καὶ ἔστωσαν ἐν τῷ ἐπιφανεία αὐτοῦ δύο εὐθεῖαι, ὧν πέρατα τὰ Α, Γ· ἀπὸ δὲ τῶν Α, Γ ἤχθωσαν ἐπιψαύ-25 ουσαι τοῦ κύκλου ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῷ οὖσαι καὶ συμπιπτέτωσαν κατὰ τὸ Η. νοείσθωσαν δὲ καὶ ἐν τῷ

^{2.} β asis F. 3. $A \triangle \Gamma B$] FB*; $A \triangle B \Gamma C$ *; $A \Gamma \triangle B$ uulgo. π aqall η loyqa μ μ α FC. 8. α gaiqe θ értar] scripsi; α gaiqe θ ertar F, uulgo. 10. loi π or F; corr. B. 12. $A \Gamma \triangle B$ Torellius. 13. ι y' F. 16. β ássis] β as cum compendio ι s uel η s F; corr. D.

eadem, quae cylindri est. itaque etiam superficies cylindrica lineis $A\Gamma$, $B\Delta$ abscisa et segmenta plana $A\Theta$, ΘE , EK, KB, ΓA , AZ, ZM, $M\Delta$ maiora sunt parallelogrammis, quorum bases sunt AE, EB lineae, altitudo autem eadem, quae cylindri est. haec autem parallelogramma aequalia sunt parallelogrammo $A\Gamma B\Delta$ et spatio H [ex hypothesi]. itaque etiam superficies cylindrica lineis $A\Gamma$, $B\Delta$ abscisa cum segmentis planis $A\Theta$, ΘE , EK, KB, ΓA , AZ, ZM, $M\Delta$ maior est parallelogrammo $A\Gamma B\Delta$ cum H spatio. subtrahantur autem segmenta $A\Theta$, ΘE , EK, KB, ΓA , AZ, ZM, $M\Delta$ minora spatio H [p. 48, 25]. itaque quae relinquitur superficies cylindrica lineis $A\Gamma$, $B\Delta$ abscisa, maior est parallelogrammo $A\Gamma B\Delta$.

XII.

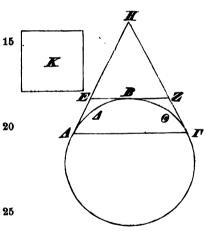
Si in superficie cylindri recti duae lineae datae sunt, et a terminis linearum ducuntur lineae circulos contingentes, qui bases sunt cylindri, in plano circulorum positae, et concurrunt¹), parallelogramma, quae lineis contingentibus et lateribus cylindri continentur, maiora erunt superficie cylindri, quae inter lineas est in superficie cylindri ductas.

sit circulus $AB\Gamma$ basis cylindri recti, et in superficie eius duae lineae datae sint, quarum termini sint A, Γ puncta. ab A, Γ autem punctis ducantur lineae circulum contingentes in eodem plano positae, et concurrant in puncto H. fingantur autem etiam in altera

¹⁾ Prop. 10 p. 38, 13 erat: καὶ συμπίπτουσαι.

έτέρα βάσει τοῦ κυλίνδρου ἀπὸ τῶν περάτων τῶν ἐν τἢ ἐπιφανεία εὐθεῖαι ἠγμέναι ἐπιψαύουσαι τοῦ κύκλου. δεικτέον, ὅτι τὰ παραλληλόγραμμα τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν ἐπιψαυουσῶν καὶ τῶν πλευρῶν τοῦ κυλίνδρου 5 μείζονά ἐστι τῆς κατὰ τὴν ΑΒΓ περιφέρειαν ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου.

ηχθω γὰρ η ΕΖ ἐπιψαύουσα, καὶ ἀπὸ τῶν Ε, Ζ σημείων ηχθωσάν τινες εὐθεῖαι παρὰ τὸν ἄξονα τοῦ κυλίνδρου εως τῆς ἐπιφανείας τῆς ἐτέρας βάσεως. τὰ 10 δη παραλληλόγραμμα τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν ΑΗ, ΗΓ καὶ τῶν πλευρῶν τοῦ κυλίνδρου μείζονά ἐστι τῶν παραλληλογράμμων τῶν περιεχομένων ὑπό τε τῶν ΑΕ,

ΕΖ, ΖΓ καὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ κυλίνδρου [ἐπεὶ
γὰρ αἱ ΕΗ, ΗΖ τῆς
ΕΖ μείζους εἰσίν, κοιναὶ προσκείσθωσαν αἱ
ΑΕ, ΖΓ. ὅλαι ἄρα αἱ
ΗΑ, ΗΓ μείζους εἰσὶν
τῶν ΑΕ, ΕΖ, ΖΓ]. ῷ
δὴ μείζονά ἐστιν, ἔστω
τὸ Κ χωρίον. τοῦ δὴ
Κ χωρίου τὸ ῆμισυ ῆτοι
μεῖζόν ἐστι τῶν σχημάτων τῶν περιεχομένων ὑπὸ τῶν ΑΕ, ΕΖ,

ΖΓ εὐθειῶν καὶ τῶν ΑΔ, ΔΒ, ΒΘ, ΘΓ περιφερειῶν

περάτων τῶν] τῶν om. F; corr. Torellius.
 ρανεία fortasse addendum est εὐθείῶν, cogitatione saltem.
 τῶν πλευρῶν Cr., ed. Basil., Torellius.
 εἰσίν] ειναι F; corr. B. κοναι F; corr. manus 2 (?).

basi cylindri a terminis linearum in superficie ductarum lineae circulum contingentes ductae. demonstrandum, parallelogramma, quae lineis contingentibus et lateribus cylindri contineantur, maiora esse superficie cylindrica in ambitu ABI posita.

ducatur enim EZ linea contingens¹), et a punctis E, Z ducantur lineae axi cylindri parallelae usque ad²) superficiem³) alterius basis. itaque parallelogramma, quae lineis AH, $H\Gamma$ et lateribus cylindri continentur, maiora sunt parallelogrammis, quae lineis AE, EZ, $Z\Gamma$ et latere cylindri continentur.⁴) quo igitur maiora sunt spatio, sit K spatium. itaque dimidium spatii K aut maius est figuris, quae lineis AE, EZ, $Z\Gamma$ et arcubus $A\Delta$, ΔB , $B\Theta$, $\Theta\Gamma$ continentur, aut non maius. sit prius maius. superficiei autem, quae composita est ex parallelogrammis in lineis AE, EZ,

Post ἐπιψαύουσα lin. 7 Nizze addi uult: δίχα τμηθείσης τῆς ABΓ περιφερείας κατὰ τὸ B, et fortasse sic scripserat Archimedes.

²⁾ Archimedes ipse particula & sos hoc modo non utitur; quare puto eam a transscriptore pro & sos neòs uel ué you suppositam esse (Quaest. Arch. p. 70).

³⁾ Puto Archimedem aut τῆς ἐπιφανείας omisisse aut τοῦ ἐπιπέδου scripsisse; neque enim apte commemoratur ἡ ἐπιφάνεια τῆς βάσεως, quasi ἡ βάσις solida sit.

⁴⁾ Nam EH + HZ > EZ (Eucl. I, 20) $\frac{AE + Z\Gamma = AE + Z\Gamma}{AH + H\Gamma > AE + EZ + Z\Gamma}$

itaque cum altitudo eadem sit, parallelogramma, quorum bases sunt AH, $H\Gamma$, maiora sunt parallelogrammis, quorum bases sunt AE, EZ, $Z\Gamma$ (Eucl. VI, 1). sed quae in Graecis addita sunt uerba lin. 14—20, ualde mihi suspecta sunt, quia Archimedes causam, qua nititur aliquid, praemittere solet, non postea addere. etiam in sequentibus fortasse quaedam addita, quaedam mutata sunt.

η ού. έστω πρότερον μεζίον. της δε έπιφανείας της συγκειμένης έκ των παραλληλογράμμων των κατά τὰς AE, EZ, $Z\Gamma$ and $\tau o \tilde{v}$ $AEZ\Gamma$ roanessou and $\tau o \tilde{v}$ κατεναντίον αὐτοῦ ἐν τῆ ἐτέρα βάσει τοῦ κυλίνδρου 5 πέρας έστιν ή περίμετρος τοῦ παραλληλογράμμου τοῦ κατά την ΑΓ. έστιν δε και της επιφανείας της συγκειμένης έκ της έπιφανείας του κυλίνδρου της κατά την ΑΒΓ περιφέρειαν και των τμημάτων τοῦ τε ΑΒΓ καὶ τοῦ ἀπεναντίον αὐτοῦ πέρας ἡ αὐτὴ περίμετρος. 10 αί οὖν εἰρημέναι ἐπιφάνειαι τὸ αὐτὸ πέρας ἔγουσαι τυγχάνουσιν, όπερ έστιν έν έπιπέδω, καί είσιν άμφότεραι έπλ τὰ αὐτὰ κοϊλαι, καί τινα μέν περιλαμβάνει ή έτέρα αὐτῶν, τινὰ δὲ κοινὰ ἔχουσιν ἐλάσσων ἄρα ἐστὶν ἡ περιλαμβανομένη, αφαιρεθέντων οὖν κοινών τοῦ τε 15 ΑΒΓ τμήματος και τοῦ ἀπεναντίον αὐτοῦ ἐλάσσων έστιν ή έπιφάνεια τοῦ κυλίνδρου ή κατά τὴν ΑΒΓ περιφέρειαν τῆς συγκειμένης ἐπιφανείας ἔκ τε τῶν παραλληλογράμμων των κατά τὰς ΑΕ, ΕΖ, ΖΓ καὶ των σχημάτων τῶν ΑΕΒ, ΒΖΓ καὶ τῶν ἀπεναντίον αὐτῶν, αί δὲ τῶν 20 είρημένων παραλληλογράμμων έπιφάνειαι μετά των είρημένων σχημάτων έλάττους είσιν της έπισανείας της συγκειμένης έκ τῶν παραλληλογράμμων τῶν κατὰ τὰς ΑΗ, ΗΓ [μετὰ γὰρ τοῦ Κ μείζονος ὄντος τῶν σχημάτων ίσαι ήσαν αὐτοῖς]. δῆλον οὖν, ὅτι τὰ παρ-25 αλληλόγοαμμα τὰ περιεχόμενα ύπὸ τῶν ΑΗ, ΓΗ καὶ τῶν πλευρῶν τοῦ κυλίνδρου μείζονά ἐστι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου τῆς κατὰ τὴν ΑΒΓ περιφέρειαν, εί δὲ μή έστι μεζζον τὸ ημισυ τοῦ Κ χωρίου τῶν εἰρημένων

^{3.} $\tau \rho \alpha \pi \epsilon \xi \epsilon \iota \sigma v F$. 4. $\pi \alpha \tau \epsilon v \alpha v \tau \iota \sigma r$] $\dot{\alpha} \pi \epsilon v \alpha v \tau \iota \sigma r$? $\dot{\epsilon} v \tau \tilde{\eta}$ om. F; corr. A. 13. $\dot{\epsilon} 1 \dot{\alpha} \sigma \sigma \omega \sigma$] $\dot{\epsilon} 1 \dot{\alpha} \sigma \sigma \omega \sigma$ F. 17. $\pi \epsilon \rho \iota \sigma \rho \epsilon \rho \epsilon \sigma \sigma \sigma$ compendium; corr. A. 19. $\Delta E B$, $B Z \Gamma$] ΔE , E B, B B, $Z \Gamma F$;

 $Z\Gamma$ positis et trapezio $AEZ\Gamma$ et trapezio ei opposito. quod in altera basi est cylindri, terminus est perimetrus parallelogrammi in linea $A\Gamma$ positi, eadem autem perimetrus terminus est superficiei compositae ex superficie cylindri in ambitu $AB\Gamma$ posita et segmento $AB\Gamma$ et segmento ei opposito. itaque superficies, quas commemorauimus, eundem terminum habent in plano positum, et utraque in eandem partem caua est, et altera earum quaedam comprehendit, quaedam cum altera communia habet. minor igitur ea est, quae comprehenditur [$\lambda \alpha \mu \beta$. 4]. si igitur segmentum $AB\Gamma$ et segmentum ei oppositum utrique communia subtrahimus, minor est superficies cylindri in ambitu $AB\Gamma$ posita superficie composita ex parallelogrammis in lineis AE, EZ, $Z\Gamma$ positis et figuris AEB, $BZ\Gamma$ et figuris iis oppositis. sed superficies parallelogrammorum, quae commemorauimus, cum figuris AEB, BZI et figuris iis oppositis minores sunt superficie composita ex parallelogrammis in lineis AH, $H\Gamma$ positis.¹) quare adparet, parallelogramma, quae lineis AH, IH et lateribus cylindri contineantur, maiora esse superficie cylindri in ambitu $AB\Gamma$ posita. — sin non maius est dimidium spatii K figuris, quas commemorauimus,

¹⁾ Nam parallelogr.

 $AH + H\Gamma$ = parallelogr. $AE + EZ + Z\Gamma + K$ (ex hypothesi), et $\frac{1}{2}K > AEB \triangle + BZ\Gamma\Theta$; itaque $K > AEB \triangle + BZ\Gamma\Theta$ cum figuris iis oppositis. sed uerba sequentia lin. 23—24 suspecta sunt; cfr. p. 55 not. 4; praeterea offendit $\alpha \hat{v} \hat{r} \hat{o} \hat{c}_{\hat{s}}$ (h. e. $\hat{r} \hat{o} \hat{c}_{\hat{s}}$ $\hat{r} \hat{a} \hat{c}_{\hat{s}} \hat{c}$ $\hat{r} \hat{c} \hat{c}_{\hat{s}}$ $\hat{c} \hat{c}_{\hat{s}} \hat{c}$ $\hat{c} \hat{c}$ $\hat{c} \hat{c}$ $\hat{c}$ $\hat{$

corr. ed. Basil. ,et ex portionibus plani contentis ab arcubus et lineis rectis ae, eb, bf, fc" Cr.

σχημάτων, άχθήσονται εὐθεῖαι ἐπιψαύουσαι τοῦ τμήματος, ώστε γενέσθαι τὰ περιλειπόμενα σχήματα ἐλάσσονα τοῦ ἡμίσους τοῦ Κ, καὶ τὰ ἄλλα κατὰ τὰ αὐτὰ τοῖς ἔμπροσθεν δειχθήσεται.

τούτων δὲ δεδειγμένων φανερόν ἐστιν [ἐκ τῶν προειρημένων], ὅτι, ἐὰν εἰς κῶνον ἰσοσκελῆ πυραμὶς ἐγγραφῆ, ἡ ἐπιφάνεια τῆς πυραμίδος χωρὶς τὴς βάσεως ἐλάσσων ἐστὶ τῆς κωνικῆς ἐπιφανείας.

[ξκαστον γὰς τῶν περιεχόντων τὴν πυςαμίδα τρι10 γώνων ξλασσόν ἐστι τῆς κωνικῆς ἐπιφανείας τῆς μεταξὺ τῶν τοῦ τριγώνου πλευρῶν. ὥστε καὶ ὅλη ἡ ἐπιφάνεια τῆς πυραμίδος χωρὶς τῆς βάσεως ἐλάσσων ἐστὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου χωρὶς τῆς βάσεως.]

και ὅτι, ἐὰν περὶ κῶνον ἰσοσκελῆ πυραμὶς περι15 γραφῆ, ἡ ἐπιφάνεια τῆς πυραμίδος χωρὶς τῆς βάσεως
μείζων ἐστὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου χωρὶς τῆς βάσεως [κατὰ τὸ συνεχὲς ἐκείνφ].

φανερόν δε έκ τῶν ἀποδεδειγμένων, ὅτι τε, ἐὰν εἰς κύλινδρον ὀρθὸν πρίσμα ἐγγραφῆ, ἡ ἐπιφάνεια 20 τοῦ πρίσματος ἡ ἐκ τῶν παραλληλογράμμων συγκειμένη ἐλάσσων ἐστὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου χωρὶς τῆς βάσεως.

[ἔλασσον γὰς ἕκαστον παςαλληλόγςαμμον τοῦ πςίσματός ἐστι τῆς καθ' αὐτὸ τοῦ κυλίνδςου ἐπιφα-25 νείας.]

^{1.} τμήματος] Nizze; σχηματος F, uulgo; κύκλου σχήματος ed. Basil., Torellius. 3. κατά] addidi; om. F, uulgo. 5. δέ] scripsi; δη F, uulgo. έστιν έμ] scripsi; επι μεν F, uulgo. 10. ελασσων F; corr. C. 11. ή] addidi; om. F, uulgo. 16. μειζω F.

ducentur lineae segmentum contingentes, ita ut figurae relictae minores sint dimidio spatii K [prop. 6 p. 23, 6]. et cetera eodem modo, quo supra [prop. 11 p. 49], demonstrabuntur.

His autem demonstratis adparet¹), si cono aequicrurio inscribatur pyramis, superficiem pyramidis praeter basim minorem esse superficie conica.

[nam unusquisque triangulorum pyramidem comprehendentium minor est superficie conica, quae est inter latera trianguli [prop. 9]; quare etiam tota superficies pyramidis praeter basim minor est coni superficie praeter basim].

et, si circum conum aequicrurium pyramis circumscribatur, superficiem pyramidis praeter basim maiorem esse coni superficie praeter basim [prop. 10].²)

adparet autem ex iis, quae demonstrauimus, et, si cylindro recto prisma inscribatur, superficiem prismatis ex parallelogrammis compositam minorem esse superficie cylindri praeter bases.³)

[nam unumquodque parallelogrammum minus est cylindri superficie ad id pertinenti] [prop. 11].4)

¹⁾ ἐν τῶν προειρημένων subditiua esse puto, quia idem iam dictum est uerbis praecedentibus: τούτων δεδειγμένων.

²⁾ nara to overie exciso (h. e. propter sequentem propositionem) Archimedea esse non puto, maxime ob exciso (h. e. illi proportioni, qua nitebatur lemma praecedens) obscure et neglegenter dictum.

Archimedes hic et pag. 60 linn. 4, 7, 17 scripserat τῶν βάσεων (Qu. Arch. p. 73).

⁴⁾ Hanc demonstrationem et similem supra lin. 9—18 subditiuss esse suspicor; turbant enim sententiarum nexum (τε — καί lin. 18—60, 1), nec intellegitur, aut cur additae sint, cum supra dictum sit: φανερὸν ἐκ τῶν δεδειγμένων (p. 58, 5 et 18), aut cur Archimedes, si ens addere uoluerit, non ceteris duobus lemmatis etiam (p. 58, 14; p. 60, 1) demonstrationes adiunxerit.

καί ὅτι, ἐὰν περὶ κύλινδρον ὀρθὸν πρῖσμα περιγραφη, ἡ ἐπιφάνεια τοῦ πρίσματος ἡ ἐκ τῶν παραλληλογράμμων συγκειμένη μείζων ἐστὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου χωρὶς τῆς βάσεως.

· υγ

Παντὸς κυλίνδρου ὀρθοῦ ἡ ἐπιφάνεια χωρὶς τῆς βάσεως ἴση ἐστὶ κύκλω, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου μέσον λόγον ἔχει τῆς πλευρᾶς τοῦ κυλίνδρου καὶ τῆς διαμέτρου τῆς βάσεως τοῦ κυλίνδρου.

10 ἔστω κυλίνδρου τινὸς ὀρθοῦ βάσις ὁ Α κύκλος, καὶ ἔστω τῆ μὲν διαμέτρω τοῦ Α κύκλου ἴση ἡ ΓΔ, τῆ δὲ πλευρᾶ τοῦ κυλίνδρου ἡ ΕΖ· ἐχέτω δὲ μέσον λόγον τῶν ΔΓ, ΕΖ ἡ Η, καὶ κείσθω κύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῆ Η ὁ Β. δεικτέον, ὅτι ὁ 15 Β κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ κυλίνδρου χωρὶς τῆς βάσεως.

εί γὰρ μή ἐστιν ἴσος, ἥτοι μείζων ἐστὶ ἢ ἐλάσσων. ἔστω πρότερον, εἰ δυνατόν, ἐλάσσων. δύο δὴ μεγεθῶν ὅντων ἀνίσων τῆς τε ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου καὶ 20 τοῦ Β κύκλου δυνατόν ἐστιν εἰς τὸν Β κύκλον ἰσόπλευρον πολύγωνον ἐγγράψαι καὶ ἄλλο περιγράψαι, ώστε τὸ περιγραφὲν πρὸς τὸ ἐγγραφὲν ἐλάσσονα λόγον ἔχειν τοῦ, ὃν ἔχει ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κυλίνδρου πρὸς τὸν Β κύκλον. νοείσθω δὴ περιγεγραμμένον καὶ ἐγγεγραμμένον, καὶ περὶ τὸν Α κύκλον περιγεγράφθω εὐθύγραμμον ὅμοιον τῷ περὶ τὸν Β περιγεγραμμένος, καὶ ἀναγεγράφθω ἀπὸ τοῦ εὐθυγράμμου πρίσμα· ἔσται

^{1.} καί om. F; corr. B*. 5. ιδ΄ F. 12. εχετο F; corr. BC*. 19. ανισσων F. 21. έγγοάψαι] alterum γ in F supra scriptum est manu 1.

et, si circum cylindrum rectum prisma circumscribatur, superficiem prismatis ex parallelogrammis composita maiorem esse cylindri superficie praeter bases 1) [prop. 12].

XIII.

Cuiusuis cylindri recti superficies praeter bases¹) aequalis est circulo, cuius radius media est proportionalis²) inter latus cylindri et diametrum basis cylindri.³)

sit A circulus basis cylindri recti, et sit linea $\Gamma \Delta$ aequalis diametro circuli A, et linea EZ aequalis lateri cylindri. linea autem H media sit proportionalis²) inter $\Delta \Gamma$, EZ lineas. et ponatur B circulus, cuius radius aequalis sit lineae H. demonstrandum, circulum B aequalem esse superficiei cylindri praeter bases.¹)

nam nisi aequalis est, aut maior est aut minor. sit prius, si fieri potest, minor. datis igitur duabus magnitudinibus inaequalibus, superficie cylindri et circulo B, fieri potest, ut circulo B inscribatur polygonum aequilaterum, et aliud circumscribatur, ita ut polygonum circumscriptum ad inscriptum rationem minorem habeat, quam superficies cylindri ad circulum B [prop. 5]. fingatur igitur circumscriptum et inscriptum circulo B, et circum A circulum circumscriptum polygonum simile figurae circum B circulum circumscriptae⁴), et

Archimedes hic et linn. 4, 7, 17 scripserat τῶν βάσεων (Qu. Arch. p. 73).

²⁾ Archimedes hic et lin. 12—13 scripsit μέση ἀνάλογόν

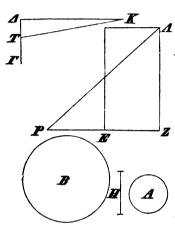
Ecre (Quaest. Arch. p. 70).
3) Hanc propositionem ut tertiam decimam citat Pappus I

⁴⁾ Lin. 24 sq. Archimedes scripserat: νοείσθω δή είς τὸν Β πύπλον περιγεγοαμμένον παλ έγγεγραμμένον, παλ περλ τὸν Α

δή περί του κύλινδρου περιγεγραμμένου. έστω δε καί τῆ περιμέτρω τοῦ εὐθυγράμμου τοῦ περί τὸν Α κύαλον ίση ή ΚΔ, και τη ΚΔ ίση ή ΛΖ· της δε ΓΔ ήμίσεια έστω ή ΓΤ. έσται δή τὸ ΚΔΤ τρίγωνον 5 ίσον τῷ περιγεγραμμένω εὐθυγράμμω περὶ τὸν Α κύκλον [έπειδη βάσιν μεν έχει τη περιμέτρω ίσην, ύψος δὲ ίσον τῆ ἐχ τοῦ κέντρου τοῦ Α κύκλου], τὸ δὲ ΕΛ παραλληλόνραμμον τη έπιφανεία του πρίσματος του περί του κύλινδρου περιγεγραμμένου [έπειδή περιέχεται 10 ύπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ κυλίνδρου καὶ τῆς ἴσης τῆ περιμέτρω της βάσεως τοῦ πρίσματος]. κείσθω δη τη ΕΖ ζση ή ΕΡ. ζσον ἄρα έστιν τὸ ΖΡΛ τρίγωνον τῶ ΕΛ παραλληλογράμμω, ώστε και τη έπιφανεία του πρίσματος. καὶ ἐπεὶ ὅμοιά ἐστι τὰ εὐθύγραμμα τὰ περὶ 15 τοὺς Α, Β κύκλους περιγεγραμμένα, τὸν αὐτὸν έξει λόγον [τὰ εὐθόγοαμμα], ὅνπεο αί ἐκ τῶν κέντοων δυνάμει. Έξει άρα τὸ ΚΤΔ τρίγωνον πρὸς τὸ περί τον Β κύκλον εὐθύγραμμον λόγον, ον ή ΤΔ προς την Η δυνάμει [αί γαρ ΤΔ, Η ίσαι είσιν ταίς έκ τοῦ 20 κέντρου]. ἀλλ' ὃν ἔχει λόγον ἡ Τ⊿ πρὸς Η δυνάμει, τοῦτον ἔγει τὸν λόγον ή ΤΔ πρὸς PZ μήκει [ή γὰο Η τῶν ΤΔ, ΡΖ μέση ἐστὶ ἀνάλογον διὰ τὸ καὶ $\tau \tilde{\omega} \nu \Gamma \Delta$, EZ: $\pi \tilde{\omega} c$ $\delta \epsilon$ $\tau c \tilde{\nu} \tau c$; $\epsilon \pi \epsilon \ell$ $\nu \alpha \rho$ $\ell c \eta$ $\epsilon c \tau \ell \nu$ $\dot{\eta}$ μεν ΔΤ τη ΤΓ, η δε ΡΕ τη ΕΖ, διπλασία άρα έστιν 25 $\hat{\eta}$ $\Gamma \Delta$ $\tau \tilde{\eta}_S$ $T \Delta$, $\pi \alpha \hat{\iota}$ $\hat{\eta}$ PZ $\tau \tilde{\eta}_S$ PE. Every $\tilde{\alpha}_Q \alpha$, $\hat{\omega}_S$ $\hat{\eta}$ $\Gamma \Delta$ πρὸς ΔT , οὕτως ἡ PZ πρὸς ZE, τὸ ἄρα ὑπὸ

^{1.} $\delta \dot{\epsilon}$] scripsi; $\delta \eta$ F, uulgo. 5. $\tau \hat{\varphi}$] to F. 19. $\tau \hat{\eta} \nu$ H] to H F. $\dot{\epsilon} u$ to $v \dot{\epsilon} \nu \tau \rho \sigma \nu$] per compendium FC, quod in loco interpolato ferendum est; $\dot{\epsilon} u$ $\tau \tilde{\omega} \nu$ $v \dot{\epsilon} \nu \tau \rho \omega \nu$ uulgo; "ex centris" Cr. 20. $\tau \rho \dot{\omega} s$ H] $\tau \rho \dot{\omega} s$ $\tau \dot{\eta} \nu$ H ed. Basil., Torellius. 25. $\dot{\omega} s$ $\dot{\eta}$ $\Gamma \Delta$ F; $\dot{\omega} s$ $\dot{\eta}$ $\Delta \Gamma$ uulgo.

in eo construatur prisma; erit igitur circum cylindrum circumscriptum. praeterea autem aequalis sit linea $K\Delta$ perimetro figurae rectilineae circum Δ circulum circumscriptae, et lineae $K\Delta$ aequalis ΔZ linea; lineae

autem $\Gamma \Delta$ dimidium sit ΓT linea. itaque triangulus $K \Delta T$ aequalis erit figurae circum Δ circulum circumscriptae¹), parallelogrammum autem $E \Delta$ superficiei prismatis circum cylindrum circumscripti.²) ponatur igitur lineae E Z aequalis E P linea. itaque triangulus $Z P \Delta$ aequalis est parallelogrammo $E \Delta$ [Eucl. I, 41]; quare etiam superficiei prismatis. et quoniam si-

miles sunt figurae rectilineae circum A, B circulos circumscriptae, eandem rationem habebunt⁵), quam radii quadrati [u. Eutocius]. habebit igitur triangulus $KT\Delta$ ad figuram rectilineam circum B circulum circumscriptam eandem rationem, quam $T\Delta^2: H^2$ [quia $T\Delta$, H radiis aequales sunt ex hypothesi].

κύπλον περιγεγραμμένον ὅμοιον τῷ περί τὸν Β περιγεγραμμένφ; u. Eutocius.

¹⁾ Quia basis K △ aequalis est perimetro polygoni, altitudo autem △ T aequalis radio circuli △ siue radio minori polygoni; cfr. Zeitschr. f. Math. u. Physik, hist.-litt. Abth. XXIV p. 180 nr. 12.

Quia basis EZ aequalis est perimetro polygoni, quod prismatis basis est, altitudo autem AZ aequalis lateri cylindri.
 τὰ εὐθύγραμμα lin. 16 deleri uoluit Torellius, probante

τῶν ΓΔ, ΕΖ ἴσον ἐστὶ τῷ ὑπὸ τῶν ΤΔ, ΡΖ. τῷ δὲ ύπὸ τῶν ΓΔ, ΕΖ ἴσον ἐστὶ τὸ ἀπὸ Η. καὶ τῷ ὑπὸ τῶν ΤΔ, ΡΖ ἄρα ἴσον ἐστὶ τὸ ἀπὸ τῆς Η. ἔστιν αρα, ώς ή T Δ πρὸς Η, οῦτως ή Η πρὸς PZ. ἔστιν 5 $\tilde{a}$ ρα, $\tilde{\omega}$ ς $\tilde{\eta}$ $T \triangle$ πρὸς PZ, τὸ $\tilde{a}$ πὸ τ $\tilde{\eta}$ ς $T \triangle$ πρὸς τὸ άπὸ τῆς Η. ἐὰν γὰρ τρεῖς εὐθεῖαι ἀνάλογον οσιν, έστιν, ώς ή πρώτη πρός την τρίτην, τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης είδος πρός τὸ ἀπὸ τῆς δευτέρας είδος τὸ ὅμοιον καλ δμοίως αναγεγραμμένον]. δυ δε λόγου έγει ή 10 Τ Δ πρός ΡΖ μήμει, τοῦτον έχει τὸ ΚΤ Δ τρίγωνον ποὸς τὸ ΡΛΖ [ἐπειδήπερ ἴσαι εἰσὶν αί ΚΔ, ΛΖ]. τὸν αὐτὸν ἄρα λόγον ἔχει τὸ ΚΤΔ τρίγωνον πρὸς τὸ εύθύνραμμον τὸ περί τὸν Β κύκλον περιγεγραμμένον, ουπερ τὸ ΤΚΔ τρίγωνον πρὸς τὸ ΡΖΛ τρίγωνον. 15 ίσου ἄρα έστιν τὸ ΖΑΡ τρίγωνον τῷ περί τὸν Β κύκλον περιγεγραμμένω εύθυγράμμω. ώστε και ή έπιφάνεια τοῦ πρίσματος τοῦ περί τὸν Α κύλινδρον περιγεγραμμένου τῶ εὐθυγράμμω τῷ περὶ τὸν Β κύκλον ἴση ἐστί. καὶ ἐπεὶ ἐλάσσονα λόγον ἔχει τὸ εὐθύγραμμον τὸ περὶ 20 τὸν Β κύκλον πρὸς τὸ έγγεγραμμένον ἐν τῷ κύκλω τοῦ, ον ἔχει ή ἐπιφάνεια τοῦ Α κυλίνδρου πρὸς τὸν Β κύκλον, ελάσσονα λόγον έξει καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ πρίσματος τοῦ περὶ τὸν κύλινδρον περιγεγραμμένου πρός τὸ εὐθύγραμμον τὸ ἐν τῷ κύκλῷ τῷ Β ἐγγεγραμ-25 μένον, ήπερ ή έπιφάνεια του κυλίνδρου πρός τὸν Β κύκλου καὶ ἐναλλάξ. ὅπερ ἀδύνατον [ἡ μὲν γὰρ έπιφάνεια τοῦ πρίσματος τοῦ περιγεγραμμένου περί τὸν κύλινδρον μείζων οὖσα δέδεικται τῆς ἐπιφανείας

^{2.} ἀπὸ H] FBC; ἀπὸ τῆς H uulgo. 5. ὡς ἡ] ὡς om. F; corr. AC. τὸ ἀπό] οῦτως τὸ ἀπό A, ed. Basil., Torellius.

sed

$$T\Delta^2: H^2 \stackrel{\bullet}{=} T\Delta: PZ^1$$

et

$$T\Delta: PZ = KT\Delta: PAZ^2$$

quare triangulus $KT\Delta$ ad figuram rectilineam circum B circulum circumscriptam candem rationem habet, quam triangulus $TK\Delta$ ad triangulum $PZ\Delta$ [u. Eutocius]. acqualis igitur est triangulus $Z\Delta P$ figurae rectilineae circum B circulum circumscriptae [Eucl. V, 9]. quare etiam superficies prismatis circum Δ cylindrum circumscripti acqualis est figurae rectilineae circum B circulum circumscriptae. et quoniam figura rectilineae circum B circulum circumscripta ad figuram circulo inscriptam minorem rationem habet, quam superficies Δ cylindri ad B circulum [ex hypothesi], habebit igitur etiam superficies prismatis circum cylindrum circumscripti ad figuram circulo B inscriptam minorem rationem, quam superficies cylindri ad B circulum circumscripti ad figuram circulo B inscriptam minorem rationem, quam superficies cylindri ad B circulum circumscripti ad figuram circulo B inscriptam minorem rationem, quam superficies cylindri ad B circulum circumscripti ad figuram circulo B inscriptam minorem rationem, quam superficies cylindri ad B circulum circumscripticae c

Nizzio. et ex Eutocio adparet Archimedem scripsisse: τὸν αὐτὸν ἔξει λόγον, ὄνπερ.

¹⁾ Nam ex hypothesi est $H^2 = \Delta \Gamma \times EZ$ et $\Delta \Gamma = 2T\Delta$, $EZ = \frac{1}{2}PZ$; quare $H^2 = T\Delta \times PZ$, h. e. $T\Delta : H = H : PZ$; tum u. Eucl. VI, 30 $\pi o \rho$. 2. demonstrationem eubditiuam p. 62, lin. 21—p. 64, lin. 9 nimis uerbosam esse iam Nizze p. 67 not. ρ intellexit; idem p. 270 uerba $\pi o \rho \rho$ rooto deleri uult sed u. Quaest. Arch. p. 74.

²⁾ Ex Eucl. VI, 1, quia ex hypothesi $\Lambda Z = K \Delta$.

τὸ ἀπό] FA; οῦτως τὸ ἀπό uulgo.
 ΤΚΔ] ΚΤΔ Torellius.
 ἐγγεγραμμένον] scripsi; γεγραμμένον F, uulgo.

τοῦ κυλίνδρου, τὸ δὲ έγγεγραμμένον εὐθύγραμμον έν τῶ Β κύκλω ἔλασσόν ἐστι τοῦ Β κύκλου]. οὐκ ἄρα έστιν δ Β κύκλος έλάσσων της έπιφανείας του κυλίνδρου. - ἔστω δέ, εί δυνατόν, μείζων. πάλιν δέ 5 νοείσθω είς τὸν Β κύκλον εὐθύγραμμον έγγεγραμμένον και άλλο περιγεγραμμένον, ώστε τὸ περιγεγραμμένον πρός τὸ έγγεγραμμένον έλάσσονα λόγον έχειν η του Β κύκλου προς την έπιφάνειαν του κυλίνδρου, καλ έγγεγράφθω είς τον Α κύκλον πολύγωνον δμοιον 10 τῷ εἰς τὸν Β κύκλον έγγεγραμμένω, καὶ πρίσμα ἀναγεγράφθω ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ κύκλω ἐγγεγραμμένου πολυνώνου. και πάλιν ή ΚΔ ζση έστω τη περιμέτρω τοῦ εύθυγράμμου τοῦ ἐν τῷ Α κύκλω ἐγγεγραμμένου, καὶ ή ΖΛ ίση αὐτη έστω. έσται δή τὸ μὲν ΚΤΔ τρί-15 γωνον μεζίον τοῦ εὐθυγράμμου τοῦ ἐν τῷ Α κύκλφ έγγεγοαμμένου [διότι βάσιν μεν έχει την περίμετρον αὐτοῦ, ῦψος δὲ μεῖζον τῆς ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐπὶ μίαν πλευράν τοῦ πολυγώνου άγομένης καθέτου], τὸ δὲ ΕΛ παραλληλόγραμμον ίσον τη ἐπιφανεία τοῦ πρίσματος 20 τη έκ των παραλληλογράμμων συγκειμένη [διότι περιέχεται ύπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ κυλίνδρου καὶ τῆς ἴσης τη περιμέτρω του εύθυγράμμου, δ έστι βάσις του πρίσματος]. ώστε και τὸ ΡΛΖ τρίγωνον ίσον έστι τη έπιφανεία του πρίσματος καλ έπελ ομοιά έστι τὰ 2) εὐθύγραμμα τὰ ἐν τοῖς Α, Β κύκλοις ἐγγεγραμμένα, τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον πρὸς ἄλληλα, ὃν αί ἐκ τῶν κέντρων αὐτῶν δυνάμει. ἔχει δὲ καὶ τὰ ΚΤΔ, ΖΡΛ

^{1.} έγγεγοαμμένον] scripsi; γεγοαμμενον F, uulgo. 7. έχειν] εχει F; corr. B* 10. εγγεγοαμμενον F; corr. B* 12. έστω] εστι F; corr. A. 17. μειζων F, ut uidetur. πέντοου] πεντοου πλευρας F; corr. Torellius. 22. δ] ος F; corr. ed. Basil.

culum. permutando igitur [prisma ad cylindrum minorem rationem habet, quam figura circulo B inscripta ad B circulum]¹), quod absurdum est [u. Eutocius]²). itaque fieri non potest, ut B circulus minor sit superficie cylindri.

sit autem, si fieri potest, maior. rursus autem fingatur figura rectilinea circulo B inscripta et alia circumscripta, ita ut figura circumscripta ad inscriptam minorem rationem habeat, quam B circulus ad superficiem cylindri [prop. 5], et inscribatur circulo A polygonum simile polygono circulo B inscripto, et prisma in polygono circulo [A] inscripto construatur. et rursus linea K 2 aequalis sit perimetro figurae rectilineae circulo A inscriptae, et linea ZA ei aequalis sit. erit igitur triangulus KT / maior figura rectilinea circulo A inscripta⁸), parallelogrammum autem EAaequale superficiei prismatis ex parallelogrammis compositae.4) quare etiam triangulus PAZ aequalis est superficiei prismatis [quia aequalis est parallelogrammo EA; p. 62, 12]. et quoniam figurae rectilineae circulis A, Z inscriptae similes sunt, eandem inter se rationem habent, quam radii circulorum quadrati [Eucl.

¹⁾ Archimedes pro καὶ ἐναλλάξ ὅπες ἀδύνατον p. 64, 26 scripserat: ἐναλλάξ ἄρα ἐλάσσονα λόγον ἔχει τὸ πρῖσμα πρὸς τὸν κύλινδρον, ἤπες τὸ ἐγγεγραμμένον είς τὸν Β κύκλον πολύγωνον πρὸς τὸν Β κύκλον ὅπες ἄτοπον, ut ex Eutocio adparet.

²⁾ Sequentia uerba p. 64, 26—66, 2 subditiua esse adparet ex Eutocio.

³⁾ Basis enim K △ aequalis est perimetro polygoni, altitudo autem △ T, quae aequalis est radio circuli △, maior quam radius minor polygoni. Uerba lin. 16—18 Archimedis non sunt; u. p. 62, 6.

⁴⁾ Ú. p. 63 not. 2. Quae sequentur lin. 20—23 subditius sunt; cfr. p. 62, 9.

τρίγωνα πρὸς ἄλληλα λόγον, δυ αί ἐκ τῶν κέντρων των κύκλων δυνάμει, τὸν αὐτὸν ἄρα λόγον ἔχει τὸ εύθύγραμμον τὸ ἐν τῷ Α κύκλω ἐγγεγραμμένον πρὸς τὸ εὐθύγραμμον τὸ ἐν τῷ Β ἐγγεγραμμένον, καὶ τὸ 5 ΚΤΔ τρίγωνον πρός τὸ ΛΖΡ τρίγωνον. Ελασσον δέ έστι τὸ εὐθύγραμμον τὸ έν τῷ Α κύκλῷ έγγεγραμμένον τοῦ ΚΤΔ τριγώνου. Ελαφσον ἄρα καὶ τὸ εὐθύνοαμμον τὸ ἐν τῶ Β κύκλω ἐγγεγοαμμένον τοῦ ΖΡΛ τριγώνου. Εστε και της επιφανείας τοῦ πρίσματος τοῦ 10 εν τῶ πυλίνδοω έγγεγραμμένου. ὅπερ ἀδύνατον [έπελ γαρ έλασσονα λόγον έχει το περιγεγραμμένον εύθύγραμμον περί του Β κύκλον πρός το έγγεγραμμένου, η δ Β κύκλος πρός την Επιφάνειαν τοῦ κυλίνθρου, και έναλλάξ, μείζον δέ έστι τὸ περιγεγραμμένον περί 15 τὸν Β κύκλον τοῦ Β κύκλου, μεζζου ἄρα ἐστὶν τὸ έγγεγραμμένον έν τῷ Β κύκλω τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου. ώστε καὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πρίσματος]. ούκ άρα μείζων έστι δ Β κύκλος της έπιφανείας τοῦ κυλίνδρου. έδείχθη δέ, δτι οὐδε έλάσσων. ίσος ἄρα 20 ἐστίν.

ιδ'.

Παντὸς κώνου Ισοσκελοῦς χωρὶς τῆς βάσεως ἡ ἐπιφάνεια ἴση ἐστὶ κύκλω, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου μέσον λόγον ἔχει τῆς πλευρᾶς τοῦ κώνου καὶ τῆς ἐκ τοῦ 25 κέντρου τοῦ κύκλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ κώνου.

ἔστω κῶνος ἰσοσκελής, οὖ βάσις ὁ A κύκλος, ἡ δὲ ἐκ τοῦ κέντρου ἔστω ἡ Γ . τῆ δὲ πλευρᾶ τοῦ κώνου

^{15.} μειζων F. 21. ιε΄ F. 22. ἡ ἐπιφάνεια χωρὶς τῆς βάσεως Pseudopappus. 23. ἐστίν idem. 24. λόγον] ἀνάλογον idem. 25. ἐστιν idem.

XII, 1]. sed etiam trianguli $KT\Delta$, ZPA eandem inter se rationem habent, quam radii circulorum quadrati.¹) itaque figura rectilinea circulo A inscripta ad figuram circulo B inscriptam eandem rationem habet, quam triangulus $KT\Delta$ ad triangulum AZP. minor autem est figura rectilinea circulo A inscripta triangulo $KT\Delta$. itaque etiam figura rectilinea circulo B inscripta minor est triangulo ZPA; quare etiam superficie prismatis cylindro inscripti. quod fieri nequit.²) itaque fieri non potest, ut circulus B maior sit superficie cylindri. demonstratum autem est, ne minorem quidem eum esse. itaque aequalis est.

XIV.

Superficies cuiusuis coni aequicrurii praeter basim aequalis est circulo, cuius radius media proportionalis est⁸) inter latus coni et radium circuli, qui basis coni est.⁴)

sit conus aequicrurius, cuius basis sit circulus A, radius autem eius sit Γ linea. et lateri coni aequalis

¹⁾ Nam $KT\Delta: ZPA = T\Delta: ZP = T\Delta^2: H^2$; p. 65 not. 1; sed $T\Delta$ linea aequalis est radio circuli A, H radio circuli B.

²⁾ Nam quoniam figura circum B circumscripta ad figuram inscriptam minorem rationem habet, quam circulus B ad superficiem cylindri, et B circulus < figura circumscripta, erit etiam figura inscripta maior superficie cylindri, et multo magis superficie prismatis (prop. 12 p. 58, 18). Sequentia uerba lin. 10—17 deleo; cfr. p. 67 not. 2.

Archimedem scripsisse puto lin. 23: μέση ἐστὶν ἀνάλογον;
 cfr. p. 61 not. 2.

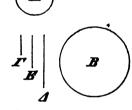
⁴⁾ Hanc propositionem ut XIV mam citat Pappus I p. 390, 16. sed uerbs ipsa Archimedis interpolator addidit, ut recte suspicatus est Hultschius; neque enim Pappi temporibus scripta Archimedis in linguam communem conuersa circumferebantur; hoc enim post Eutocium demum factum est (Quaest. Arch. p. 77—78).

ἔστω ἴση $\dot{\eta}$ Δ, τῶν δὲ Γ , Δ μέση ἀνάλογον $\dot{\eta}$ E. ό δὲ Β κύκλος έγετω την έκ τοῦ κέντρου τῆ Ε ίσην. λένω, ότι ὁ Β κύκλος έστλυ ίσος τη έπιφανεία τοῦ κώνου χωρίς της βάσεως. - εί γαρ μή έστιν ίσος, 5 ήτοι μείζων έστιν η έλάσσων. Εστω πρότερον έλάσσων. έστι δη δύο μεγέθη ανισα η τε έπιφανεια τοῦ χώνου καλ δ Β κύκλος, καλ μείζων ή έπιφάνεια τοῦ κώνου. δυνατόν άρα είς τον Β κύκλον πολύγωνον ισόπλευρον έγγράψαι καὶ ἄλλο περιγράψαι δμοιον τῶ έγγεγραμ-10 μένω, ώστε τὸ περιγεγραμμένον πρὸς τὸ ἐγγεγραμμένον έλάσσονα λόγον έγειν τοῦ, ον έγει ή ἐπιφάνεια τοῦ κώνου πρὸς τὸν Β κύκλον. νοείσθω δη καὶ περὶ τον Α κύκλον πολύγωνον περιγεγραμμένον δμοιον τώ περί τον Β κύκλον περιγεγραμμένω, και άπο του περί 15 του Α κύκλου περιγεγραμμένου πολυγώνου πυραμίς άνεστάτω άναγεγραμμένη την αὐτὴν κορυφὴν ἔχουσα τῶ κώνω, ἐπεὶ οὖν δμοιά ἐστι τὰ πολύνωνα τὰ πεοὶ τούς Α, Β κύκλους περιγεγραμμένα, τὸν αὐτὸν έχει λόγον πρός άλληλα, δυ αί έκ τοῦ κέντρου δυνάμει 20 ποὸς ἀλλήλας, τουτέστιν ου έχει ή Γ ποὸς Ε δύναμει, τουτέστι ή Γ πρός Δ μήκει. δυ δε λόγου έγει ή Γ πρός Δ μήκει, τοῦτον έχει τὸ περιγεγραμμένον πολύγωνον περί τὸν Α κύκλον πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς πυραμίδος της περιγεγραμμένης περί τον κώνον [ή μέν 25 γὰο Γ ἴση ἐστὶ τῆ ἀπὸ τοῦ κέντρου καθέτω ἐπὶ μίαν πλευράν τοῦ πολυγώνου, ή δὲ Δ τῆ πλευρᾶ τοῦ κώνου κοινόν δε υψος ή περίμετρος του πολυγώνου πρός τὰ ἡμίση τῶν ἐπιφανειῶν]· τὸν αὐτὸν ἄρα λόνον ἔγει

^{11.} ἔχειν] εχει F; corr. BC* 15. τὸν Δ] scripsi; το Δ F, uulgo. 19. ὅν F; corr. BC* τῶν πέντοων ed. Basil., Torellius; sed cfr. p. 62, 19. 28. ἡμίση] διπλάσια Hauber, Nizze.

sit linea Δ , et inter Γ , Δ lineas media proportionalis E linea. circulus autem B radium lineae E aequalem habeat. dico, circulum B aequalem esse superficiei coni praeter basim.

nam si aequalis non est, aut maior est aut minor. prius minor sit. sunt igitur duae magnitudines inaequales, superficies coni et B circulus, quarum maior est superficies coni. itaque fieri potest, ut circulo B polygonum aequilaterum inscribatur et aliud circumscribatur simile inscripto, ita ut polygonum circumscriptum ad inscriptum minorem rationem habeat, quam superficies coni ad B circulum [prop. 5]. finga-

tur igitur polygonum circum A circulum circumscriptum simile polygono circum B circumscripto. et in polygono circum A circulum circumscripto pyramis construatur eundem habens uerticem, quem habet conus. iam quoniam similia sunt polygona circum A, B

circulos circumscripta, eandem habent rationem inter se, quam radii circulorum quadrati [p. 66, 24], id est, quam habet $\Gamma^2: E^2$, id est $\Gamma: \Delta$ [Eucl. VI, 20 $\pi \delta \varrho$. 2]. sed quam rationem habet Γ ad Δ , eam habet polygonum circumscriptum circum Δ circulum ad superficiem pyramidis circum conum circumscriptae.¹) eandem igitur

¹⁾ Nam polygonum circumscriptum aequale est triangulo, cuius basis est perimetro polygoni aequalis, altitudo autem lineae Γ (p. 63 not. 1), et superficies pyramidis triangulo eandem basim habenti, altitudinem autem lineam $\varDelta$ (prop. 8); tum u. Eucl. VI, 1; Zeitschr. f. Math. u. Physik XXIV p. 179 nr. 7. obscuritas uerborum proxime sequentium lin. 24—28 interpolatori, non Archimedi imputanda est.

τὸ εὐθύγραμμον τὸ περὶ τὸν Α κύκλον πρὸς το εἰθύγραμμον τὸ περί τὸν Β κύκλον καὶ αὐτὸ τὸ εὐθύγραμμον πρός την επιφάνειαν της πυραμίδος της περιγεγραμμένης περί τὸν κῶνον. ώστε ίση έστιν ή έπιφάνεια 5 της πυραμίδος τῷ εὐθυγράμμω τῷ περὶ τὸν Β κύκλον περιγεγραμμένω. έπει οὖν έλάσσονα λόγον ἔχει τὸ εύθύγραμμον τὸ περί τὸν Β κύκλον περιγεγραμμένον πρός τὸ έγγεγραμμένον, ήπερ ή έπιφάνεια τοῦ κώνου πρός του Β κύκλου, έλάσσουα λόγου έξει ή έπιφάνεια 10 της πυραμίδος της περί τὸν κώνον περιγεγραμμένης πρός τὸ εὐθύγραμμον τὸ ἐν τῷ Β κύκλφ ἐγγεγραμμένον, ήπερ ή έπιφάνεια τοῦ κώνου πρὸς τὸν Β κύκλον· όπερ άδύνατον [ή μεν γαρ επιφάνεια της πυραμίδος μείζων ούσα δέδεικται της έπιφανείας του κώνου. 15 τὸ δὲ ἐγγεγραμμένον εὐθύγραμμον ἐν τῷ Β κύκλῷ ἔλασσόν έστι τοῦ Β κύκλου]. οὐκ ἄρα ὁ Β κύκλος έλάσσων έσται της επιφανείας του κώνου. — λέγω δή, ότι οὐδε μείζων. εί γὰο δυνατόν έστιν, έστω μείζων. πάλιν δη νοείσθω είς τον Β κύκλον πολύγωνον έγγεγραμ-20 μένον καὶ ἄλλο περιγεγραμμένον, ώστε τὸ περιγεγραμμένον πρός τὸ έγγεγραμμένον έλάσσονα λόγον έχειν τοῦ, ου ἔχει ὁ Β κύκλος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κώνου, καλ είς τὸν Α κύκλον νοείσθω έγγεγραμμένον πολύγωνον δμοιον τῷ εἰς τὸν Β κύκλον έγγεγραμμένο. 25 καλ άναγεγράφθω άπ' αύτοῦ πυραμλς τὴν αύτὴν κορυφὴν έχουσα τῶ κώνω. ἐπεὶ οὖν ὅμοιά ἐστι τὰ ἐν τοῖς Α, Β κύκλοις έγγεγραμμένα, τὸν αὐτὸν ἕξει λόγον πρὸς ἄλληλα, ου αι έκ των κέντρων δυνάμει προς άλλήλας. τον αύτὸν ἄρα λόγον ἔγει τὸ πολύγωνον πρὸς τὸ πολύγωνον,

^{2.} αὐτὸ τό] τὸ αὐτό? cfr. tamen p. 74, 11; "eadem" Cr. 6. περιγεγραμμενοι F. ελασσο F; corr. BC*; fortasse ἐλάσσω

rationem habet figura rectilinea circum A circulum circumscripta ad figuram circum B circumscriptam, quam haco ipsa figura 1) ad superficiem pyramidis circum conum circumscriptae. quare superficies pyramidis acqualis est figurae rectilineae circum B circulum circumscriptae [Eucl. V, 9]. iam quoniam minorem rationem habet figura rectilinea circum B circulum circumscripta ad figuram inscriptam, quam superficies coni ad B circulum, minorem rationem habebit superficies pyramidis circum conum circumscriptae ad figuram rectilineam circulo B inscriptam, quam superficies coni ad B circulum. quod fieri non potest.2) itaque fieri non potest, ut B circulus minor sit superficie coni. — dico igitur, eum ne maiorem quidem esse. sit enim. si fieri potest, maior. rursus igitur fingatur circulo B polygonum inscriptum et aliud circumscriptum, ita ut polygonum circumscriptum ad inscriptum minorem rationem habeat, quam B circulus ad superficiem coni [prop. 5], et circulo A fingatur polygonum inscriptum simile polygono circulo B inscripto. et in eo pyramis constructur eundem uerticem habens, quem habet conus. iam quoniam polygona circulis A, E inscripta similia sunt, eandem habebunt rationem inter se, quam radii quadrati [Eucl. XII, 1]. polygona igitur inter

H. e. figura rectilinea circum A circulum circumscripta.
 Nam superficies pyramidis maior est superficie coni (prop. 12 p. 58, 14), sed polygonum inscriptum minus circulo B.

cum A. 11. evyeyqamperor F. 16. ésti] estai per compendium F; corr. Torellius. 17. éstai] per comp. F. 18. $\delta \acute{\eta}$] scripsi; $\emph{ds}$ F, uulgo, 21. ézeir] exei F; corr. B. 28. $\imath \acute{o} \nu$] to F. 26. $\imath o \nu \omega$ F. 28. $\imath \acute{\omega} \nu$] $\imath$ suprascripto ω F.

καὶ ἡ Γ πρὸς τὴν Δ μήκει. ἡ δὲ Γ πρὸς τὴν Δ μείζουα λόγου έχει, ἢ τὸ πολύγωνου τὸ ἐν τῷ Α κύκλω έγγεγραμμένον πρός την έπιφάνειαν της πυραμίδος της έγγεγραμμένης είς τὸν κώνον [ή γὰρ έκ τοῦ κέν-5 τρου τοῦ Α κύκλου πρὸς τὴν πλευρὰν τοῦ κώνου μείζονα λόγον ἔχει, ήπεο ή ἀπὸ τοῦ κέντρου ἀνομένη κάθετος έπλ μίαν πλευράν τοῦ πολυγώνου πρὸς τὴν έπὶ τὴν πλευρὰν τοῦ πολυγώνου κάθετον ἀγομένην άπὸ τῆς πορυφῆς τοῦ κώνου]. μείζονα ἄρα λόγον ἔχει 10 τὸ πολύνωνον τὸ ἐν τῷ Α κύκλω ἐνγεγραμμένον πρὸς τὸ πολύγωνον τὸ ἐν τῷ Β ἐγγεγραμμένον, ἢ αὐτὸ τὸ πολύνωνον πρός την έπιφάνειαν της πυραμίδος. μείζων ἄρα έστιν ή έπιφάνεια τῆς πυραμίδος τοῦ έν τῷ Β πολυγώνου έγγεγραμμένου. έλάσσονα δε λόγον έχει 15 τὸ πολύγωνον τὸ περί τὸν Β κύκλον περιγεγραμμένον πρός τὸ έγγεγραμμένου, ἢ ὁ Β κύκλος πρὸς τὴν έπιφάνειαν τοῦ χώνου, πολλῷ ἄρα τὸ πολύγωνον τὸ περί του Β κύκλου περιγεγραμμένου πρός την έπιφάνειαν τῆς πυραμίδος τῆς ἐν τῷ κώνῳ ἐγγεγραμμένης 20 έλάσσονα λόγον έχει, η ο Β κύκλος προς την έπιφάνειαν τοῦ χώνου. ὅπερ ἀδύνατον [τὸ μὲν γὰρ περιγεγραμμένον πολύγωνον μεζζόν έστιν τοῦ Β κύκλου, ή δε επιφάνεια τῆς πυραμίδος τῆς εν τῷ κώνῳ. ελάσσων έστι της έπιφανείας του κώνου]. ούκ άρα ούδε 25 μείζων έστιν ὁ κύκλος τῆς έπιφανείας τοῦ κώνου. έδείνθη δέ, δτι οὐδὲ έλάσσων, ἴσος ᾶρα.

 ^{7.} πρὸς τὴν ἐπὶ τὴν πλευρὰν τοῦ πολυγώνου] om. F; corr.
 ed. Basil.* 11. αὐτὸ τό] τὸ αὐτό? cfr. p. 72, 2. 19. κονω
 F. 25. ὁ κύκλος] ὁ κύπλος B Torellius.

se eandem habent rationem, quam Γ: Δ [Eucl. VI, 20] πόφ. 2]. sed Γ: Δ maiorem rationem habet, quam polygonum circulo A inscriptum ad superficiem pyramidis cono inscriptae [u. Eutocius]. maiorem igitur rationem habet polygonum circulo A inscriptum ad polygonum circulo B inscriptum, quam hoc ipsum polygonum¹) ad superficiem pyramidis. major igitur est superficies pyramidis polygono circulo B inscripto. minorem autem rationem habet polygonum circum B circulum circumscriptum ad polygonum inscriptum, quam B circulus ad superficiem coni. multo igitur minorem rationem habet polygonum circum B circulum circumscriptum ad superficiem pyramidis cono inscriptae, quam B circulus ad superficiem coni. quod fieri non potest.2) itaque ne hoc quidem fieri potest, ut maior sit circulus [B] superficie coni. demonstratum autem est, eum ne minorem quidem esse. aequalis igitur est.

1) H. e. circulo A inscriptum.

²⁾ Nam polygonum circumscriptum maius est circulo B, sed superficies pyramidis inscriptae minor superficie coni (prop. 12 p. 58, 5). sed quibus hoc ipsum continetur uerbis lin. 21—24 in suspicionem uocantur uerbis p. 64, 26 sq. damnatis (p. 67 not. 2); cfr. 69 not. 2.

ιε'.

Παντός κώνου Ισοσκελοῦς ἡ ἐπιφάνεια πρὸς τὴν βάσιν τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν ἡ πλευρὰ τοῦ κώνου πρὸς τὴν ἐκ τοῦ κέντρου τῆς βάσεως τοῦ κώνου.

- δ Εστω κώνος ίσοσκελής, οὖ βάσις ὁ Α κύκλος. Εστω δὲ τῆ μὲν ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Α ἴση ἡ Β, τῆ δὲ πλευρῷ τοῦ κώνου ἡ Γ. δεικτέον, ὅτι τὸν αὐτὸν Εχει λόγον ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κώνου πρὸς τὸν Α κύκλον, καὶ ἡ Γ πρὸς τὴν Β.
- 10 εἰλήφθω γὰρ τῶν Β, Γ μέση ἀνάλογον ἡ Ε, καὶ ἐκκείσθω κύκλος ὁ Δ ἴσην ἔχων τὴν ἐκ τοῦ κέντρου τῆ Ε. ὁ Δ ἄρα κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ κώνου [τοῦτο γὰρ ἐδείχθη ἐν τῷ πρὸ τούτου]· ἐδείχθη δὲ ὁ Δ κύκλος πρὸς τὸν Α κύκλον λόγον ἔχων τὸν 15 αὐτὸν τῷ τῆς Γ πρὸς Β μήκει [ἐκάτερος γὰρ ὁ αὐτός ἐστι τῷ τῆς Ε πρὸς Β δυνάμει διὰ τὸ τοὺς κύκλους πρὸς ἀλλήλους εἶναι, ὡς τὰ ἀπὸ τῶν διαμέτρων τετράγωνα πρὸς ἄλληλα, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν κέντρων τῶν κύκλων· εἰ γὰρ αί διάμετροι, καὶ 20 τὰ ἡμίση, τουτέστιν αί ἐκ τῶν κέντρων. ταῖς δὲ ἐκ τῶν κέντρων ἴσαι εἰσιν αί Β, Ε]. δῆλον οὖν, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κώνου πρὸς τὸν Α κύκλον τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὅν ἡ Γ πρὸς Β μήκει.

เช.

^{1.} ις F. 24. ιζ F. 26. ἐπιφανεία] τη επιφανεία F; corr. ed. Basil.; τη om. Pseudopappus. 27. ἐστὶν idem.

XV.

Superficies cuiusuis coni aequicrurii ad basim eandem rationem habet, quam latus coni ad radium basis coni.

sit conus aequicrurius, cuius basis circulus A. sit autem B linea aequalis radio circuli A, Γ autem aequalis lateri coni. demonstrandum, superficiem coni

ad A circulum eandem rationem habere, quam Γ linea ad B lineam.

sumatur enim media proportionalis inter B, Γ lineas linea E, et ponatur circulus Δ radium lineae E aequalem habens. itaque circulus Δ aequalis est superficiei coni [prop. 14]. demonstratum autem est, Δ circulum ad Δ circulum eam rationem habere, quam Γ linea ad B lineam [prop. 14].

p. 59, 20 sq.].¹) adparet igitur, superficiem coni ad A circulum eandem rationem habere, quam Γ linea ad lineam B.

XVI.

Si conus aequicrurius secatur plano basi parallelo, superficiei coni inter plana parallela positae aequalis est circulus, cuius radius media proportionalis²) est

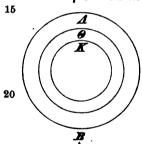
¹⁾ Nam $\Delta: A = E^2: B^2$ (Eucl. XII, 2) et $B: \Gamma = B^2: E^2$ (Eucl. VI, 20 $\pi \acute{op}$, 2).

Archimedes p. 78, 1 scripserat: μέση ἀνάλογόν ἐστι; cfr.
 p. 61 not. 2.

μέσον λόγον έχει τῆς τε πλευρᾶς τοῦ κώνου τῆς μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων καὶ τῆς ἰσης ἀμφοτέραις ταῖς ἐκ τῶν κέντρων τῶν κύκλων τῶν ἐν τοῖς παραλλήλοις ἐπιπέδοις.

δ ἔστω κῶνος, οὖ τὸ διὰ τοῦ ἄξονος τρίγωνον ἴσον τῷ ΑΒΓ, καὶ τετμήσθω παραλλήλω ἐπιπέδω τῷ βάσει, καὶ ποιείτω τομὴν τὴν ΔΕ΄ ἄξων δὲ τοῦ κώνου ἔστω ἡ ΒΗ. κύκλος δέ τις ἐκκείσθω, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου μέση ἀνάλογόν ἐστι τῆς τε ΑΔ καὶ συναμφοτέρου τῆς 10 ΔΖ, ΗΑ. ἔστω δὲ κύκλος ὁ Θ. λέγω, ὅτι ὁ Θ κύκλος ἴσος ἐστὶ τῷ ἐπιφανεία τοῦ κώνου τῷ μεταξὺ τῶν ΔΕ, ΑΓ.

έκκείσθωσαν γὰρ κύκλοι οί Λ , K, καὶ τοῦ μὲν K κύκλου ἡ ἐκ τοῦ κέντρου δυνάσθω τὸ ὑπὸ τῶν $B \Delta Z$,

A E

25

τοῦ δὲ Λ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου δυνάσθω τὸ ὑπὸ ΒΑΗ. ὁ μὲν ἄρα Λ κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΑΒΓ κώνου, ὁ δὲ Κ κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΔΕΒ. καὶ ἐπεὶ τὸ ὑπὸ τῶν ΒΛ, ΑΗ ἴσον ἐστὶ τῷ τε ὑπὸ τῶν ΒΔ, ΔΖ καὶ τῷ ὑπὸ τῆς ΑΔ καὶ σψυαμφοτέρου τῆς ΔΖ, ΑΗ διὰ τὸ παράλληλον είναι τὴν ΔΖ τ΄ ἦ ΑΗ, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπὸ ΑΒ, Α. Η δύναται ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τλοῦ Λ κύκλου, τὸ δὲ ὑπὸ ΒΔ, ΔΖ

δύναται $\dot{\eta}$ έκ τοῦ κέντρου τοῦ K κύκλου, τὸ δὲ τύπὸ τῆς ΔA καὶ συναμφοτέρου τῆς ΔZ , AH δύνατι $\dot{\eta}$

^{1.} τε om. idem. 7. τοῦ] των, ut uidetur, F. 8. ἡ] (pri us)

μέσον λόγον ἔχει τῆς τε πλευρᾶς τοῦ κώνου τῆς μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων καὶ τῆς ἴσης ἀμφοτέραις ταῖς ἐκ τῶν κέντρων τῶν κύκλων τῶν ἐν τοῖς παραλλήλοις ἐπιπέδοις.

δ έστω κῶνος, οὖ τὸ διὰ τοῦ ἄξονος τρίγωνον ἴσον τῷ ΑΒΓ, καὶ τετμήσθω παραλλήλω ἐπιπέδω τῆ βάσεις καὶ ποιείτω τομὴν τὴν ΔΕ. ἄξων δὲ τοῦ κώνου ἔστω ἡ ΒΗ. κύκλος δέ τις ἐκκείσθω, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρους μέση ἀνάλογόν ἐστι τῆς τε ΑΔ καὶ συναμφοτέρου τῆς 10 ΔΖ, ΗΑ. ἔστω δὲ κύκλος ὁ Θ. λέγω, ὅτι ὁ Θ κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ κώνου τῆ μεταξὺ τῶν ΔΕ, ΑΓ.

ἐκκείσθωσαν γὰρ κύκλοι οί Λ , K, καὶ τοῦ μὲν K κύκλου ἡ ἐκ τοῦ κέντρου δυνάσθω τὸ ὑπὸ τῶν $B \Delta Z$,

20 A E E

τοῦ δὲ Λ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου δυνάσθω τὸ ὑπὸ ΒΑΗ. ὁ μὲν ἄρα Λ κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανείᾳ τοῦ ΑΒΓ κώνου, ὁ δὲ Κ κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανείᾳ τοῦ ΔΕΒ. καὶ ἐπεὶ τὸ ὑπὸ τῶν ΒΑ, ΑΗ ἴσον ἐστὶ τῷ τε ὑπὸ τῶν ΒΑ, ΔΖ καὶ τῷ ὑπὸ τῆς ΑΔ καὶ συναμφοτέρου τῆς ΔΖ, ΑΗ διὰ τὸ παράλληλον εἶναι τὴν ΔΖ τῆ ΑΗ, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπὸ ΑΒ, ΑΗ δύναται ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Λ κύκλου, τὸ δὲ ὑπὸ ΒΔ, ΔΖ

δύναται $\dot{\eta}$ έκ τοῦ κέντρου τοῦ K κύκλου, τὸ δὲ ὑπὸ τῆς ΔA καὶ συναμφοτέρου τῆς ΔZ , AH δύναται $\dot{\eta}$

^{1.} $\tau \varepsilon$ om. idem. 7. $\tau \circ \hat{v}$] $\tau \omega \nu$, ut videtur, F. 8. $\hat{\eta}$] (prive)

inter latus coni, quod inter plana parallela positum est, et lineam aequalem utrique simul radio circulorum in planis parallelis positorum.¹)

sit conus eiusmodi, ut triangulus per axem eius positus aequalis sit triangulo $AB\Gamma$, et secetur plano basi parallelo, et efficiat [planum secans] sectionem ΔE . axis autem coni sit BH linea. ponatur autem circulus, cuius radius media sit proportionalis inter lineas $A\Delta$ et $\Delta Z + HA$, et sit circulus Θ . dico, circulum Θ aequalem esse superficiei coni inter lineas ΔE , $\Delta \Gamma$ positae.

ponantur enim circuli Λ , K, et radius circuli K quadratus aequalis sit $B\Delta \times \Delta Z$, radius autem circuli Λ quadratus aequalis $BA \times AH$. itaque circulus Λ aequalis est superficiei coni $\Lambda B\Gamma$, K autem circulus aequalis superficiei coni ΔEB [prop. 14]. et quoniam

$$BA \times AH = B\Delta \times \Delta Z + A\Delta \times (\Delta Z + AH)$$

[u. Eutocius], quia ΔZ linea parallela est lineae AH, sed radius circuli Λ quadratus $= BA \times AH$, radius autem circuli K quadratus $= BA \times \Delta Z$, radius autem circuli Θ quadratus $= AA \times (\Delta Z + AH)$ [ex hypo-

¹⁾ Citat Pappus I p. 366, 21 sq.; sed totum hunc locum interpolatori tribuo; cfr. p. 69 not. 4. etiam uerba apud Pappum I p. 370, 12: διὰ τὸ αὐτὸ Αρχιμήδους ιζ΄ δεώρημα tum delenda sunt, etiam propter uitiosum numerum (cfr. Quaest. Arch. p. 154 not.).

addidi; om. F. uulgo. 13. $\epsilon x \pi \epsilon \iota \sigma \partial \omega \sigma$ cum comp. $\iota \nu$ uel $\eta \nu$ F. 14. $\tau \tilde{\omega} \nu$ $B \triangle Z$] scripsi; τo $B \triangle Z$ F, uulgo*; $\beta \delta \zeta$ ed. Basil., $B \triangle$, $\triangle Z$ Torellius. 16. $B \triangle A$, $\triangle AH$ Torellius.

έκ τοῦ κέντρου τοῦ Θ, τὸ ἄρα ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Λ κύκλου ἴσον ἐστὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν κέντρων τῶν Κ, Θ κύκλων. ὥστε καὶ ὁ Λ κύκλος ἴσος ἐστὶ τοῖς Κ, Θ κύκλοις. ἀλλ' ὁ μὲν Λ ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΒΑΓ κώνου, ὁ δὲ Κ τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΔΒΕ κώνου. λοιπὴ ἄρα ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κώνου ἡ μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων τῶν ΔΕ, ΑΓ ἴση ἐστὶ τῷ Θ κύκλω.

10 [ΛΗΜΜΑ.]

["Εστω παραλληλόγοαμμον τὸ ΒΑΗ, καὶ διάμετορς αὐτοῦ ἔστω ἡ ΒΗ. τετμήσθω ἡ ΒΑ πλευρά, ὡς ἔτυχεν, κατὰ τὸ Δ, καὶ διὰ τοῦ Δ ἤχθω παράλληλος τῆ ΑΗ ἡ ΔΘ, διὰ δὲ τοῦ Ζ τῆ ΒΑ ἡ ΚΛ. λέγω, ὅτι 15 τὸ ὑπὸ ΒΑΗ ἴσον ἐστὶ τῷ τε ὑπὸ ΒΔΖ καὶ τῷ ὑπὸ ΔΑ καὶ συναμφοτέρου τῆς ΔΖ, ΑΗ. ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν ὑπὸ ΒΑΗ ὅλον ἐστὶ τὸ ΒΗ, τὸ δὲ ὑπὸ ΒΔΖ τὸ ΒΖ, τὸ δὲ ὑπὸ ΔΑ καὶ συναμφοτέρου τῆς ΔΖ, ΑΗ ὁ ΜΝΞ γνώμων (τὸ μὲν γὰρ ὑπὸ ΔΑΗ ἴσον 20 ἐστὶ τῷ ΚΗ διὰ τὸ ἴσον εἶναι τὸ ΚΘ παραπλήρωμα τῷ ΔΛ παραπληρώματι, τὸ δὲ ὑπὸ ΔΑ, ΔΖ τῷ ΔΑ), ὅλον ἄρα τὸ ΒΗ, ὅπερ ἐστὶν τὸ ὑπὸ ΒΑΗ, ἴσον ἐστὶ τῷ τε ὑπὸ ΒΔΖ καὶ τῷ ΜΝΞ γνώμονι, ὅς ἐστιν ἴσος τῷ ὑπὸ ΔΑ καὶ συναμφοτέρου τῆς ΑΗ, ΔΖ.]

25 AHMMATA.

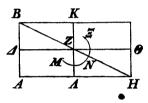
ά. Οι κῶνοι οι ἴσον ὕψος ἔχοντες τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον ταῖς βάσεσιν καὶ οι ἴσας ἔχοντες βάσεις τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον τοῖς ὕψεσιν.

^{10.} AHMMA om. F; add. Torellius. 15. BA, AH idem. BA, AZ idem. 16. AH] AA F; corr. man. 2, ed. Basil.

thesi], erit radius circuli Λ quadratus aequalis radiis circulorum K, Θ quadratis. quare etiam

$$A = K + \Theta^{1}$$

sed circulus Δ aequalis est superficiei coni $BA\Gamma$, K autem circulus aequalis superficiei coni ΔBE . itaque quae relinquitur [Eucl. I noiv. $\ell\nu\nu$. 3] superficies coni inter plana parallela ΔE , $\Delta\Gamma$ posita, aequalis est circulo Θ .

LEMMATA.

1. Coni eandem altitudinem habentes eandem rationem habent, quam bases.⁸) et coni aequales bases habentes eandem rationem habent, quam altitudines.⁴)

¹⁾ Nam circuli inter se eam habent rationem, quam radii quadrati (Eucl. XII, 2); tum cfr. Quaest. Archim. p. 48.

²⁾ Quod hic sequitur lemma subditiuum a Torellio ante prop. 16 transpositum est (Quaest. Arch. p. 72); hoc loco habet F.

Eucl. XII, 11: οἱ ὑπὸ τὸ αὐτὸ ΰψος ὅντες κῶνοι καὶ κύλινόgοι πρὸς ἀλλήλους εἰσὶν ὡς αἱ βάσεις.

Eucl. XII, 14: οἱ ἐπὶ ἴσων βάσεων ὄντες κῶνοι καὶ κύλινδροι πρὸς ἀλλήλους εἰσὶν ὡς τὰ ΰψη.

- β΄. Ἐὰν κύλινδρος ἐπιπέδφ τμηθῆ παρὰ τὴν βάσιν, ἔστιν, ὡς ὁ κύλινδρος πρὸς τὸν κύλινδρον, ὁ ἄξων πρὸς τὸν ἄξονα.
- γ'. Τοίς δὲ κυλίνδροις ἐν τῷ αὐτῷ λόγφ εἰσὶν οί 5 κῶνοι οί ἔχοντες τὰς αὐτὰς βάσεις τοίς κυλίνδροις.
  - δ'. Καὶ τῶν ἴσων κώνων ἀντιπεπόνθασιν αί βάσεις τοῖς τοῦς τοῦς τοῦς τοῦς τοῦς τοῦς τοῦς ἐσοιν, ἴσοι εἰσίν.
- έ. Καὶ οι κῶνοι, ὧν αι διάμετροι τῶν βάσεων 10 τὸν αὐτὸν λόγον ἔχουσι τοῖς ἄξοσιν [τουτέστι τοῖς ὕψεσι], πρὸς ἀλλήλους ἐν τριπλασίονι λόγφ είσὶν τῶν ἐν ταῖς βάσεσι διαμέτρων.

ταῦτα δὲ πάντα ὑπὸ τῶν πρότερον ἀπεδείχθη.

ιξ'.

15 'Eὰν ὧσιν δύο κῶνοι ἰσοσκελεῖς, ἡ δὲ τοῦ ἐτέρου κώνου ἐπιφάνεια ἴση ἢ τῆ τοῦ ἑτέρου βάσει, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς βάσεως ἐπὶ τὴν πλευρὰν τοῦ κώνου κάθετος ἀγομένη τῷ ὕψει ἴση ἢ, ἴσοι ἔσονται οί κῶνοι.

^{5.} novoi F. 10. abovoir F. 11. állýlove per comp. F. 14. i η' F.

- 2. Si cylindrus plano basi parallelo secatur, erit, ut cylindrus ad cylindrum, ita axis ad axem.¹)
- 3. Eandem autem rationem, quam cylindri, habent coni easdem bases habentes, quas cylindri habent [et altitudinem aequalem].2)
- 4. Et bases conorum aequalium in contraria proportione altitudinum sunt. et quorum bases in contraria proportione altitudinum sunt, aequales sunt coni.³)
- 5. Et coni, quorum basium diametri eandem rationem habent, quam axes⁴), in tripla ratione diametrorum basium sunt.⁵)

Haec autem omnia a prioribus demonstrata sunt.

XVII.

Si dati suni duo coni aequicrurii, alterius autem coni superficies aequalis est basi alterius, linea autem a centro basis [prioris coni]⁶) ad latus coni perpendicularis ducta aequalis est altitudini [alterius coni], coni aequales erunt.

Eucl. XII, 13: ἐἀν κύλινδρος ἐπιπέδω τμηθῆ παραλλήλω ὅντι τοῖς ἀπεναντίον ἐπιπέδοις, ἔσται, ὡς ὁ κύλινδρος πρὸς τὸν κύλινδρον, οὕτως ὁ ἄξων πρὸς τὸν ἄξονα.

²⁾ Post τοις πυλίνδροις Archimedes uix omiserat: καὶ ὕψος ἴσον, quae uerba addi uolunt Peyrardus, Hauberus, Nizzius. propositio ipsa apud Euclidem non legitur; sequitur autem ex XII. 10.

³⁾ Eucl. XII, 15: τῶν ἴσων κώνων καὶ κυλίνδοων ἀντιπεπόνθασιν αί βάσεις τοις νημεσι· καὶ ὧν κώνων καὶ κυλίνδοων ἀντιπεκόνθασιν αί βάσεις τοις νημεσιν, ἴσοι εἰσιν ἐκείνοι.

⁴⁾ Uerba τουτέστι τοῖς υψεσι transscriptori tribuenda esse uidentur.

⁵⁾ Eucl. XII, 12: οί ὅμοιοι (h. e. quorum axes et diametri basium proportionales sunt; XI def. 24) κῶνοι καὶ κύλινδροι πρὸς ἀλλήλους ἐν τριπλασίονι λόγφ είσὶ τῶν ἐν ταῖς βάσεσι διαμέτρων.

⁶⁾ Ueri simile est, Archimedem hos duos conos diligentius

ἔστωσαν δύο κῶνοι ἰσοσκελεῖς οἱ $AB\Gamma$, $\triangle EZ$ ·
καὶ τοῦ $AB\Gamma$ ἡ μὲν βάσις ἴση ἔστω τῆ ἐπιφανεία
τοῦ $\triangle EZ$, τὸ δὲ ῦψος τὸ AH ἴσον ἔστω τῆ ἀπὸ τοῦ
κέντρου τῆς βάσεως τοῦ Θ ἐπὶ μίαν πλευρὰν τοῦ κώ5 νου, οἶον ἐπὶ τὴν $\triangle E$, καθέτῳ ἠγμένη τῆ $K\Theta$. λέγω,
ὅτι ἴσοι εἰσὶν οἱ κῶνοι.

έπει γὰρ ἴση έστιν ἡ βάσις τοῦ ΑΒΓ τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΔΕΖ [τὰ δὲ ἴσα πρὸς τὸ αὐτὸ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον], ώς ἄρα ή τοῦ ΒΑΓ βάσις πρὸς τὴν τοῦ ΔΕΖ 10 βάσιν, ούτως ή ἐπιφάνεια τοῦ ΔΕΖ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ΔΕΖ. ἀλλ' ὡς ἡ ἐπιφάνεια πρὸς τὴν ἰδίαν βάσιν, ούτως ή ΔΘ πρός την ΘΚ [έδείγθη γαρ τούτο, δτι παντός κώνου Ισοσκελοῦς ή ἐπιφάνεια πρός τὴν βάσιν τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει, ὃν ἡ πλευρὰ τοῦ κώνου 15 πρὸς τὴν ἐκ τοῦ κέντρου τῆς βάσεως, τουτέστι ἡ ΔΕ προς ΕΘ. ως δὲ <math>η ΕΔ προς ΘΔ, οῦτως η ΕΘ προςΘΚ. Ισογώνια γάρ έστι τὰ τρίγωνα. Ιση δέ έστιν ή ΘΚ τη ΑΗ]. ὡς ἄρα ἡ βάσις τοῦ ΒΑΓ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ΔΕΖ, οῦτως τὸ ῦψος τοῦ ΔΕΖ πρὸς τὸ 20 ΰψος τοῦ ΑΒΓ. τῶν ΑΒΓ, ΔΕΖ ἄρα ἀντιπεπόνθασιν αί βάσεις τοῖς υψεσιν. ἴσος ἄρα έστιν ὁ ΒΑΓ τῶ ΔΕΖ κώνω.

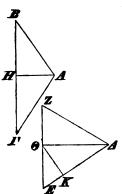
ιη'.

Παντὶ φόμβφ έξ Ισοσκελῶν κώνων συγκειμένφ Ισος 25 έστὶ κῶνος ὁ βάσιν μὲν ἔχων ἴσην τῆ ἐπιφανεία τοῦ ἐτέφου κώνου τῶν περιεχόντων τὸν φόμβον, ῦψος δὲ

^{5.} καθετον F; corr. ed. Basil.* 10. ούτως per comp. F; item lin. 12. 12. ΔΘ] EΘ F; corr. man. 2, B. ΘΚ] E supra scriptum man. 2 F. 15. η ΔΕ τουτεστι F; corr. ed. Basil.* 16. ΕΘ] ΔΘ F; E supra scriptum man. 2; corr. Torellius. ΘΔ] ΘΕ F man. 2, Torellius. ούτως] per comp. F, ut lin. 19. ΕΘ] ΔΘ F man. 2, B, ed. Basil., Torellius. 23. ιθ΄ F. 24. κονων F.

sint duo coni aequicrurii $AB\Gamma$, ΔEZ ; et basis coni $AB\Gamma$ aequalis sit superficiei coni ΔEZ , altitudo autem ΔH aequalis lineae $K\Theta$ a centro basis Θ ad latus coni, uclut ΔE , perpendiculari ductae. dico, conos esse aequales.

nam quoniam basis coni $AB\Gamma$ aequalis est super-

ficiei coni $\triangle EZ$, erit, ut basis coni $BA\Gamma$ ad basim coni $\triangle EZ$, ita superficies coni $\triangle EZ$ ad basim coni $\triangle EZ$ [Eucl. V, 7]. sed ut superficies ad basim eiusdem coni, ita $\triangle \Theta$ ad ΘK . 1) itaque ut basis coni $BA\Gamma$ ad basim coni $\triangle EZ$, ita altitudo coni $\triangle EZ$ ad altitudinem coni $\triangle B\Gamma$. 2) sunt igitur bases conorum $\triangle B\Gamma$, $\triangle EZ$ in contraria proportione altitudinum. aequalis igitur est conus

 $BA\Gamma$ cono ΔEZ (λημμ. 4 p. 82).

XVIII.

Cuiuis rhombo⁸) ex conis aequicruriis composito aequalis est conus basim habens superficiei alterius coni eorum, qui rhombum comprehendunt, aequalem,

distinxisse; ea saltem uerba, quae in interpretatione addidi, uix omiserat; τοῦ ἐτέρου κώνου p. 82, lin. 18 addidit prop. 18. cfr. prop. 20; Quaest. Arch. p. 73.

¹⁾ Nam superficies coni $\triangle EZ$: basis coni $\triangle EZ = \triangle E : E\Theta$ (prop. 15); sed $\triangle E : E\Theta = \Theta \triangle : \Theta K$ (Eucl. VI, 4), quia $\triangle E\Theta \sim \Theta K \triangle$.

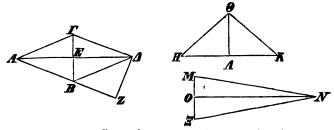
²⁾ Nam $\Theta K = HA$ ex hypothesi.

³⁾ Sc. solido (defin. 6 p. 8).

ἴσον τῆ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ έτέρου κώνου καθέτω ἀγομένη ἐπὶ μίαν πλευρὰν τοῦ έτέρου κώνου.

ἔστω φόμβος ἐξ ἰσοσκελῶν κώνων συγκείμενος ὁ ΑΒΓΔ, οὖ βάσις ὁ περὶ διάμετρον τὴν ΒΓ κύκλος, ὁ ῦψος δὲ τὸ ΑΔ. ἐκκείσθω δὲ τις ἔτερος ὁ ΗΘΚ τὴν μὲν βάσιν ἔχων τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΑΒΓ κώνου ἴσην, τὸ δὲ ῦψος ἴσον τῆ ἀπὸ τοῦ Δ σημείου καθέτω ἐπὶ τὴν ΑΒ ἢ τὴν ἐπ᾽ εὐθείας αὐτῆ ἠγμένη. ἔστω δὲ ἡ ΔΖ, τὸ δὲ ῦψος τοῦ ΘΗΚ κώνου ἔστω τὸ ΘΔ. ἴσον 10 δή ἐστιν τὸ ΘΛ τῆ ΔΖ. λέγω, ὅτι ἴσος ἐστὶν ὁ κῶνος τῷ ξόμβω.

ἐκκείσθω γὰς ἔτερος κῶνος ὁ ΜΝΞ τὴν μὲν βάσει τοῦ ΑΒΓ κώνου, τὸ δὲ ῦψος ἴσον τῆ ΑΔ. καὶ ἔστω τὸ ῦψος αὐτοῦ τὸ ΝΟ. ἐπεὶ 15 οὖν ἡ ΝΟ τῆ ΑΔ ἴση ἐστίν, ἔστιν ἄρα, ὡς ἡ ΝΟ πρὸς ΔΕ, οὕτως ἡ ΑΔ πρὸς ΔΕ. ἀλλ' ὡς μὲν ἡ ΑΔ πρὸς ΔΕ, οῦτως ὁ ΑΒΓΔ φόμβος πρὸς τὸν ΒΓΔ κῶνον ὡς δὲ ἡ ΝΟ πρὸς τὴν ΔΕ, οῦτως ὁ ΜΝΞ κῶνος πρὸς τὸν ΒΓΔ κῶνον [διὰ τὸ τὰς βάσεις αὐ-20 τῶν εἶναι ἴσας]. ὡς ἄρα ὁ ΜΝΞ κῶνος πρὸς τὸν

 $B\Gamma \triangle$ κῶνον, οὕτως ὁ $AB\Gamma \triangle$ ξόμβος πρὸς τὸν $B\Gamma \triangle$ κῶνον. ἴσος ἄρα ἐστὶν ὁ $MN\Xi$ τῷ $AB\Gamma \triangle$ ξόμβφ.

^{8.} ηγμενην, ut uidetur, F; corr. Torellius. 13. εχον F.

altitudinem autem aequalem lineae, quae a uertice alterius coni ad latus prioris coni 1) perpendicularis ducitur.

sit rhombus ex conis aequicruriis compositus $AB\Gamma\Delta$, cuius basis sit circulus circum $B\Gamma$ diametrum descriptus, altitudo autem $A\Delta$. ponatur autem alius conus $H\Theta K$ basim habens superficiei coni $AB\Gamma$ aequalem, altitudinem autem aequalem lineae a Δ puncto ad AB lineam uel eandem productam perpendiculari. sit autem ΔZ linea, altitudo autem coni ΘHK sit $\Theta \Lambda$ linea. itaque $\Theta \Lambda = \Delta Z$. dico, conum $[H\Theta K]$ aequalem esse rhombo.

ponatur enim alius conus $MN\Xi$ basim habens basi coni $AB\Gamma$ aequalem, altitudinem autem aequalem $A\Delta$ lineae. et sit altitudo eius NO linea. iam quoniam $NO = A\Delta$, erit [Eucl. V. 7]

$$NO: \Delta E = A\Delta: \Delta E$$

sed

$$A\Delta: \Delta E = AB\Gamma\Delta: B\Gamma\Delta^2$$
),

et

$$NO: \Delta E = MN\Xi: B\Gamma\Delta \ [\lambda\eta\mu\mu. \ 1 \ p. \ 80].$$

itaque

$$MN\Xi: B\Gamma \Delta = AB\Gamma \Delta: B\Gamma \Delta.$$

quare

$$MN\Xi = AB\Gamma \Delta$$
 [Eucl. V, 9].

¹⁾ Cfr. p. 83 not. 6.

²⁾ Nam $AB\Gamma$: $B\Gamma \Delta = AE$: $E\Delta$ ($\lambda\eta\mu\mu$. 1 p. 80); quare componendo (Eucl. V, 18): $AB\Gamma + B\Gamma\Delta$: $B\Gamma\Delta = A\Delta$: $E\Delta$.

³⁾ Sequentia uerba lin. 19—20 transscriptori tribuo; neque enim intellegitur, cur Archimedes, si ad lemma 1 lectorem reuocare uoluit, lin. 18, ubi magis opus erat, praetermiserit.

 $AB\Gamma$] Γ om. F; add. eadem manus(?). 16. ovrøg F, ut lin. 17 et 18. 22. $AB\Gamma\Delta$] Δ om. F; add. man. 2.

καὶ ἐπεὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ΑΒΓ ἴση ἐστὶ τῷ βάσει τοῦ ΗΘΚ, ὡς ἄρα ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ΑΒΓ πρὸς τὴν ἰδίαν βάσιν, οῦτως ἡ βάσις τοῦ ΗΘΚ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ΜΝΞ [ἡ γὰρ βάσις τοῦ ΑΒΓ ἴση ἐστὶ τῷ βάσει τοῦ ΜΝΞ]. ὡς δὲ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ΑΒΓ πρὸς τὴν ἰδίαν βάσιν, οῦτως ἡ ΑΒ πρὸς τὴν ΒΕ, τουτέστι ἡ ΑΔ πρὸς ΔΖ [ὅμοια γὰρ τὰ τρίγωνα]. ὡς ἄρα ἡ βάσις τοῦ ΗΘΚ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ΝΜΞ, οῦτως ἡ ΑΔ πρὸς ΔΖ. ἴση δὲ ἡ μὲν ΑΔ τῷ ΝΟ [ὑπέκειτο γὰρ], 10 ἡ δὲ ΔΖ τῷ ΘΛ. ὡς ἄρα ἡ βάσις τοῦ ΗΘΚ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ΜΝΞ, οῦτως τὸ ΝΟ ῦψος πρὸς τὸ ΘΛ. τῶν ΗΘΚ, ΜΝΞ ἄρα κώνων ἀντιπεπόνθασιν αί βάσεις τοῖς ῦψεσιν. ἴσοι ἄρα εἰσὶν οἱ κῶνοι. ἐδείχθη δὲ ὁ ΜΝΞ ἴσος τῷ ΑΒΓΔ •ξόμβφ. καὶ ὁ ΗΘΚ 15 ἄρα κῶνος ἴσος ἐστὶ τῷ ΑΒΓΔ •ξόμβφ.

и~~П~~'.

'Εὰν κῶνος ἰσοσκελης ἐπιπέδω τμηθη παραλλήλω τῆ βάσει, ἀπὸ δὲ τοῦ γενομένου κύκλου κῶνος ἀναγραφη κορυφην ἔχων τὸ κέντρον τῆς βάσεως, ὁ δὲ 20 γενόμενος ῥόμβος ἀφαιρεθη ἀπὸ τοῦ ὅλου κώνου, τῷ περιλείμματι ἴσος ἔσται κῶνος ὁ βάσιν μὲν ἔχων ἴσην τῆ ἐπιφανείᾳ τοῦ κώνου τῆ μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων, ὕψος δὲ ἴσον τῆ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς βάσεως ἐπὶ μίαν πλευρὰν τοῦ κώνου καθέτω ἠγμένη.

εστω χῶνος ἰσοσχελης ὁ ΑΒΓ, καὶ τετμήσθω ἐπικέδφ παραλλήλφ τῆ βάσει, καὶ ποιείτω τομην την ΔΕ. κέντρον δὲ τῆς βάσεως ἔστω τὸ Ζ΄ καὶ ἀπὸ τοῦ περὶ διάμετρον την ΔΕ κύκλου κῶνος ἀναγεγράφθω κορυ-

^{8.} $NM\Xi$] sic FBC*; $MN\Xi$ ed. Basil., Torellius. 10. ΘA]

et quoniam superficies coni $AB\Gamma$ aequalis est basi coni $H\Theta K$, erit, ut superficies coni $AB\Gamma$ ad basim eiusdem coni, ita basis coni $H\Theta K$ ad basim eiusdem coni, ita AB ad BE [prop. 15], h. e. $A\Delta$ ad ΔZ^3) itaque ut basis coni $H\Theta K$ ad basim coni $NM\Xi$, ita $A\Delta$ ad ΔZ . sed $A\Delta = NO$ [ex hypothesi], et $\Delta Z = \Theta A$ [ex hypothesi]. itaque ut basis coni $H\Theta K$ ad basim coni $MN\Xi$, ita erit NO altitudo ad ΘA . conorum igitur $H\Theta K$, $MN\Xi$ bases in contraria sunt proportione altitudinum. quare coni aequales sunt $[\lambda \eta \mu \mu$. 4 p. 82]. sed demonstratum est, conum $MN\Xi$ aequalem esse rhombo $AB\Gamma \Delta$. itaque etiam $H\Theta K$ conus aequalis est rhombo $AB\Gamma \Delta$.

XIX.

Si conus aequicrurius plano basi parallelo secatur, et in circulo inde orto conus construitur uerticem habens centrum basis, et rhombus inde ortus a toto cono subtrahitur, frusto relicto aequalis erit conus basim habens aequalem superficiei coni inter plana parallela positae, altitudinem autem aequalem lineae a centro basis a latus coni perpendiculari.

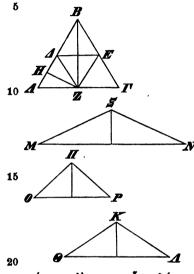
sit conus aequicrurius $AB\Gamma$, et secetur plano basi parallelo, quod efficiat sectionem ΔE . centrum autem basis sit Z. et in circulo circum diametrum ΔE de-

¹⁾ Nam basis coni $MN\Xi$ aequalis est basi coni $AB\Gamma$ (exhypothesi). uerba lin. 4—5 Archimedis uix sunt.

²⁾ Nam ABE ∞ AAZ; tum u. Eucl. VI, 4.

⁴Θ Torellius. ως] ωστε F; corr. Β. 12. τῶν] του F. 16. κ' F. 21. περιληματι F.

φὴν ἔχων τὸ Z. ἔσται δὴ φόμβος ὁ $B \triangle ZE$ ἐξ ἰσοσκελῶν κώνων συγκείμενος. ἐκκείσθω δή τις κῶνος ὁ $K \Theta A$, οὖ ἡ μὲν βάσις ἔστω ἴση τῷ ἐπιφανείᾳ τῷ μεταξὺ τῶν $\triangle E$, $A\Gamma$, τὸ δὲ ὕψος, ἀχθείσης ἀπὸ τοῦ

Ζ σημείου καθέτου ἐπὶ τὴν ΑΒ τῆς ΖΗ, ἔστω ἰσον τῆ ΖΗ. λέγω, ὅτι, ἐὰν ἀπὸ τοῦ ΑΒΓ κώνου νοηθῆ ἀφηρημένος ὁ ΒΔΖΕ ξόμβος, τῷ περιλείμματι ἴσος ἔσται ὁ ΘΚΛ κῶνος.

ἐκκείσθωσαν γὰο δύο κῶνοι οἱ ΜΝΞ, ΟΠΡ, ῶστε τὴν μὲν τοῦ ΜΝΞ βάσιν ἰσην εἶναι τοῦ ΑΒΓκώνου τῆ ἐπιφανεία, τὸ δὲ ὕψος ἴσον τῆ ΖΗ [διὰ δὴ τοῦτο ἴσος ἐστὶν ὁ ΜΝΞ κῶνος τῷ ΑΒΓ

κώνφ. ἐὰν γαρ ὧσι δύο κῶνοι ἰσοσκελεῖς, ἡ δὲ τοῦ ἐτέρου κώνου ἐπιφάνεια ἴση ἢ τἢ τοῦ ἐτέρου βάσει, ἔτι δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς βάσεως ἐκὶ τὴν πλευρὰν τοῦ κώνου ἀγομένη κάθετος τῷ ῦψει ἴση, ἴσοι ἔσονται οί 25 κῶνοι], τὴν δὲ τοῦ ΟΠΡ κώνου βάσιν ἴσην εἶναι τῷ ἐπιφανείᾳ τοῦ ΔΒΕ κώνου, ῦψος δὲ τῷ ΖΗ [διὰ δὴ τοῦτο ἴσος ἐστὶν ὁ ΟΠΡ κῶνος τῷ ΒΔΖΕ ὁόμβφ τοῦτο γὰρ προαπεδείχθη]. ἐπεὶ δὲ ἡ τοῦ ΑΒΓ κώνου ἐπιφάνεια σύγκειται ἔκ τε τῆς τοῦ ΒΔΕ ἐπιφανείας

^{6.} $\tau\tilde{\eta}s$] $\tau\eta$ FBC*. 10. $\pi\epsilon\varrho\imath\lambda\eta\mu\mu\alpha\tau\imath$ F. 12. novos F. 27. $\tau\sigma\tilde{\nu}s$] $\tau\sigma\nu\tau\sigma$ s F; corr. B*.

scripto construatur conus uerticem habens Z punctum. erit igitur $B \triangle Z E$ rhombus ex conis aequicruriis compositus. ponatur igitur conus $K \Theta \triangle$, cuius basis aequalis sit superficiei inter $\triangle E$, $\triangle \Gamma$ positae, altitudo autem lineae ZH a Z puncto ad $\triangle B$ lineam perpendiculari ductae. dico, si rhombus $B \triangle ZE$ a cono $\triangle B\Gamma$ ablatus fingatur, conum $\triangle K \triangle$ aequalem futurum esse frusto relicto.

ponantur enim duo coni $MN\Xi$, $O\Pi P$, ita ut basis coni $MN\Xi$ aequalis sit superficiei coni $AB\Gamma$, altitudo autem lineae ZH^1), basis autem coni $O\Pi P$ aequalis superficiei coni ΔBE , altitudo autem lineae $ZH.^3$)

sed quoniam superficies coni $AB\Gamma$ composita est ex superficie coni BAE et superficie inter AE, $A\Gamma$ posita, superficies autem coni $AB\Gamma$ aequalis est basi

¹⁾ Quaest. Arch. p. 75 dixi lin. 21—25 subditiuas mihi uideri esse, quippe quae nihil contineant nisi inutilem et ab Archimedis consuetudine abhorrentem repetitionem prop. 17; sed etiam lin. 19—21, quibus interpositis praue interrumpitur constructio, et membra ab $\omega \sigma \tau s$ lin. 15 pendentia et per $\mu \delta r$ lin. 25 coniuncta uiolenter disiunguntur, interpolatori tribuo.

²⁾ Ex iis, quae not. 1 de uerbis similibus lin. 19—25 dixi, ueri simile fit, etiam uerba, quae hoc loco sequuntur lin. 26 διὰ δη — 28 προαπεδείχθη, interpolatori deberi.

καὶ τῆς μεταξὺ τῶν ΔΕ, ΑΓ, ἀλλ' ἡ μὲν τοῦ ΑΒΓ κώνου ἐπιφάνεια ἴση ἐστὶ τῆ βάσει τοῦ ΜΝΞ κώνου, ἡ δὲ τοῦ ΔΒΕ ἐπιφάνεια ἴση ἐστὶν τῆ βάσει τοῦ ΟΠΡ, ἡ δὲ μεταξὺ τῶν ΔΕ, ΑΓ ἴση ἐστὶ τῆ βάσει τοῦ ΘΚΛ, ἡ ἄφα τοῦ ΜΝΞ βάσις ἴση ἐστὶ ταῖς βάσειν τῶν ΘΚΛ, ΟΠΡ. καί εἰσιν οἱ κῶνοι ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὕψος. ἴσος ἄφα ἐστὶν καὶ ὁ ΜΝΞ κῶνος τοῖς ΘΚΛ, ΟΠΡ κώνοις. ἀλλ' ὁ μὲν ΜΝΞ κῶνος ἴσος ἐστὶ τῷ ΑΒΓ κώνφ, ὁ δὲ ΠΟΡ τῷ ΒΔΕΖ ξόμβφ. 10 λοιπὸς ἄφα ὁ ΘΚΛ κῶνος τῷ περιλείμματι ἴσος ἐστίν.

x'.

'Εὰν φόμβου έξ ἰσοσκελῶν κώνων συγκειμένου ὁ ε̃τερος κῶνος ἐπιπέδω τμηθῆ παραλλήλω τῆ βάσει, ἀπὸ δὲ τοῦ γενομένου κύκλου κῶνος ἀναγραφῆ κορυ15 φὴν ἔχων τὴν αὐτὴν τῷ ετέρω κώνω, ἀπὸ δὲ τοῦ ὅλου φόμβου ὁ γενόμενος φόμβος ἀφαιρεθῆ, τῷ περιλείμματι ἴσος ἔσται ὁ κῶνος ὁ βάσιν μὲν ἔχων ἴσην τῆ ἐπιφανεία τοῦ κώνου τῆ μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων, ῦψος δὲ ἴσον τῆ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ επέρου 20 κώνου ἐπὶ τὴν πλευρὰν τοῦ επέρου κώνου καθέτω ἠγμένη.

Εστω φόμβος έξ Ισοσκελών κώνων συγκείμενος ό ΑΒΓΔ, και τμηθήτω ό ετερος κώνος έπιπέδω παραλλήλω τη βάσει, και ποιείτω τομην την ΕΖ, ἀπὸ 25 δε τοῦ περι διάμετρον την ΕΖ κύκλου κώνος ἀναγεγράφθω την κορυφην έχων τὸ Δ σημεῖον. Εσται δη γεγονώς φόμβος Δ ΕΒΔΖ, και νοείσθω ἀφηρημένος

^{7.} novos F. 9. 6] to FBC*. 10. neglethhati F. 11. na F. 12. isnehar F. 14. núnlov náros] narov nunlos

coni $MN\Xi$, et superficies coni ΔBE aequalis basi coni $O\Pi P$, et superficies inter ΔE , $\Delta \Gamma$ posita aequalis basi coni $\Theta K\Delta$ [ex hypothesi], basis igitur coni $MN\Xi$ aequalis est basibus conorum $\Theta K\Delta$, $O\Pi P$, et omnes coni illi eandem habent altitudinem; quare

$MN\Xi = \Theta K \Lambda + O\Pi P^1$

sed $MNZ = AB\Gamma$ [prop. 17], et $\Pi OP = B \triangle EZ$ [prop. 18]. [itaque $AB\Gamma = \Theta K \triangle + B \triangle EZ$, et ablato rhombo $B \triangle EZ$] erit igitur conus $\Theta K \triangle A$ aequalis frusto relicto [Eucl. I zow. $\dot{\epsilon}vv$. 3].

XX.

Si in rhombo ex conis aequicruriis composito alter conus plano basi parallelo secatur, et in circulo inde orto conus construitur uerticem habens eundem, quem alter conus [rhombi], et rhombus inde ortus a toto rhombo aufertur, frusto relicto aequalis erit conus basim habens aequalem superficiei coni inter plana parallela positae, altitudinem autem lineae a uertice prioris²) coni ad latus alterius coni perpendiculari ductae.

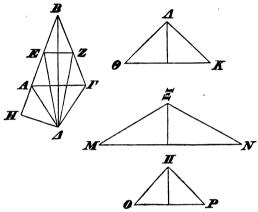
sit rhombus ex conis aequicruriis compositus $AB\Gamma\Delta$, et secetur alter conus plano basi parallelo, quod efficiat sectionem EZ; et in circulo circum diametrum EZ descripto construatur conus uerticem habens Δ punctum. efficietur igitur rhombus $EB\Delta Z$, et fingatur ablatus ab toto rhombo. ponatur autem conus

¹⁾ Ex lemm. 1; cfr. Quaest. Arch. p. 48.

²⁾ H. e. eius, qui plano parallelo secatur; cfr. p. 83 not. 6.

F; corr. ed. Basil. 16. ἀφαιρεδη] αφηνερεδη F expunctis litteris vs. 27. EBZ Δ Torellius.

ἀπὸ τοῦ ὅλου ῥόμβου. ἐκκείσθω δέ τις κῶνος ὁ ΘΚΛ τὴν μὲν βάσιν ἴσην ἔχων τῆ ἐκιφανεία τῆ μεταξὺ τῶν ΑΓ, ΕΖ, τὸ δὲ ΰψος ἴσον τῆ ἀκὸ τοῦ Δ σημείου

καθέτ φ άγομένη έπὶ την BA η την έπ' εὐθείας αὐτη. δ λέγ φ , δ τι δ Θ KA κῶνος ἴσος έστὶ τ φ εἰρημέν φ περιλείματι.

ἐκκείσθωσαν γὰρ δύο κῶνοι οἱ ΜΝΞ, ΟΠΡ΄ καὶ ἡ μὲν βάσις τοῦ ΜΝΞ κώνου ἰση ἔστω τῆ ἐπιφανείᾳ τοῦ ΑΒΓ, τὸ δὲ ὕψος ἴσον τῆ ΔΗ [διὰ δὴ τὰ προ-10 δειχθέντα ἴσος ἐστὶν ὁ ΜΝΞ κῶνος τῷ ΑΒΓΔ φόμβῳ], τοῦ δὲ ΟΠΡ κώνου ἡ μὲν βάσις ἴση ἔστω τῆ ἐπιφανείᾳ τοῦ ΕΒΖ κώνου, τὸ δὲ ῦψος ἴσον τῆ ΔΗ [ὁμοίως δὴ ἴσος ἐστὶν ὁ ΟΠΡ κῶνος τῷ ΕΒΖΔ φόμβῳ]. ἐπεὶ δὲ ὁμοίως ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ΑΒΓ κώνου σύγκειται ἔκ 15 τε τῆς τοῦ ΕΒΖ καὶ τῆς μεταξὺ τῶν ΕΖ, ΑΓ, ἀλλὰ ἡ μὲν τοῦ ΑΒΓ κώνου ἐπιφάνεια ἴση ἐστὶ τῆ βάσει τοῦ ΜΝΞ, ἡ δὲ τοῦ ΕΒΖ κώνου ἐπιφάνεια ἴση ἐστὶ τῆ

^{5.} πεφιληματι supra scripto μ F. 12. ομοιω F. In

 $\mathfrak{G}KA$ basim habens superficiei inter $A\Gamma$, EZ positae aequalem, altitudinem autem lineae ab Δ puncto ad BA uel eandem productam perpendiculari ductae. dico, conum $\mathfrak{G}KA$ aequalem esse frusto relicto, quod commemorauimus.

ponantur enim duo coni $MN\Xi$, $O\Pi P$. et basis coni $MN\Xi$ aequalis sit superficiei coni $AB\Gamma$, altitudo autem lineae ΔH^1); coni autem $O\Pi P$ basis aequalis sit superficiei coni EBZ, altitudo autem lineae ΔH^2) quoniam autem, ut supra [prop. 19 p. 90, 28], superficies coni $AB\Gamma$ composita est ex superficie coni EBZ et superficie inter EZ, $A\Gamma$ posita, et superficies coni $AB\Gamma$ aequalis est basi coni $MN\Xi$, et superficies coni EBZ aequalis basi coni $OP\Pi$, et superficies inter

¹⁾ Uerba sequentia lin. 9—10 subditiua esse puto; cfr. p. 91 not. 2.

Etiam uerba lin. 12—13, quae per uocabulum ὁμοίως uerba subditiua lin. 9—10 significant, necessario subditiua sunt, si illa iure damnauimus.

figura litteras A, H permutat F; pro O habet C; praeterea ut prop. 19 om. altitudines conorum.

τῆ βάσει τοῦ ΟΡΠ κώνου, ἡ δὲ μεταξὺ τῶν ΕΖ, ΑΓ ἔση ἐστὶ τῆ βάσει τοῦ ΘΚΛ, ἡ ἄρα βάσις τοῦ ΜΝΞ ἔση ἐστὶ ταῖς βάσεσιν τῶν ΟΠΡ, ΘΚΛ. καί εἰσιν οἱ κῶνοι ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὕψος. καὶ ὁ ΜΝΞ ἄρα κῶνος δ ἴσος ἐστὶ τοῖς ΘΚΛ, ΟΠΡ κώνοις. ἀλλ' ὁ μὲν ΜΝΞ κῶνος ἴσος ἐστὶ τῷ ΑΒΓΛ ξόμβφ, ὁ δὲ ΟΠΡ κῶνος τῷ ΕΒΛΖ ξόμβφ. λοιπὸς ἄρα ὁ κῶνος ὁ ΘΚΛ ἴσος ἐστὶ τῷ περιλείμματι τῷ λοιπῷ.

xα'.

ἔστω κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, καὶ ἐν αὐτῷ πολύγωνον ἐγγεγράφθω τὸ ΑΕΖΒΗΘΓΜΝΔΛΚ, καὶ ἐπεξεύχ20 θωσαν αἱ ΕΚ, ΖΛ, ΒΔ, ΗΝ, ΘΜ. δῆλον δή, ὅτι παράλληλοὶ εἰσιν τῷ ὑπὸ δύο πλευρὰς τοῦ πολυγώνου ὑποτεινούση. λέγω οὖν, ὅτι αἱ εἰρημέναι πᾶσαι πρὸς τὴν τοῦ κύκλου διάμετρον τὴν ΑΓ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχουσι τῷ τῆς ΓΕ πρὸς ΕΛ.

25 ἐπεζεύχθωσαν γὰο αί ZK, AB, HΔ, ΘN. παράλληλος ἄρα ἡ μὲν ZK τῆ EA, ἡ δὲ BA τῆ ZK, καὶ ἔτι ἡ μὲν ΔH τῆ BA, ἡ δὲ ΘN τῆ ΔH, καὶ ἡ

^{7.} $EBZ\Delta$ Torellius. 8. $\pi e \varphi \iota \lambda \iota \mu \mu \alpha \tau \iota$ F. 19. Post K F habet A, sed expunctum. 27. ΔH (alt.) in rasura F.

EZ, $A\Gamma$ posita aequalis basi coni ΘKA , basis igitur coni MNZ aequalis est basibus conorum OIIP. @KA. et coni eandem altitudinem habent. itaque etiam conus

 $MN\Xi = \Theta KA + O\Pi P$ [p. 93 not. 1]. sed $MN\Xi = AB\Gamma\Delta$ [prop. 18], et $O\Pi P = EB\Delta Z$ [prop. 18] [itaque $AB\Gamma\Delta = \Theta KA + EB\Delta Z$. feratur, qui communis est rhombus EB \(Z \). igitur, qui relinquitur, conus @K 1 aequalis frusto relicto [Eucl. I zoiv. èvv. 3].

XXI.

Si circulo polygonum inscribitur aequilaterum, cuius latera paria sunt numero, et ducuntur lineae angulos¹) polygoni coniungentes, ita ut parallelae sint cuiuis linearum sub duo latera subtendentium polygoni, omnes simul lineae coniungentes ad diametrum circuli eam habent rationem, quam habet linea subtendens sub latera polygoni uno pauciora, quam dimidius numerus eorum est, ad latus polygoni.

sit circulus $AB\Gamma\Delta$, et ei inscribatur polygonum $AEZBH\Theta\Gamma MN\Delta\Lambda K$, et ducantur lineae EK, $Z\Lambda$, BA, HN, OM. adparet igitur, eas parallelas esse lineae sub duo latera polygoni subtendenti.2) iam dico, omnes simul lineas, quas commemorauimus, ad diametrum circuli rationem habere, quam ΓE ad EA.

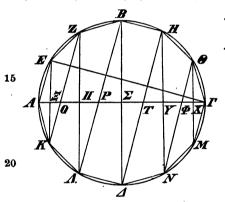
ducantur enim lineae ZK, ΔB , $H\Delta$, ΘN . parallela igitur linea ZK est lineae EA, ^{3}) BA lineae ZK, et

¹⁾ Archimedes pro πλευράς lin. 12 fortasse scripserat γωv/as; Quaest. Arch. p. 76.

²⁾ Nam quia arcus KA, EZ aequales sunt. erit $\angle EKZ = KZA$ (Eucl. III, 27);

itaque $EK \neq \Lambda \overline{Z}$ (Eucl. I, 28), et eodem modo in ceteris. 3) Quia arcus KA = EZ, erit $\angle AEK = EKZ$ (Eucl. III, Archimedes, ed. Heiberg. I.

ΓΜ τῆ ΘΝ. [καὶ ἐπεὶ δύο παραλληλοί εἰσιν αἱ ΕΑ, ΚΖ, καὶ δύο διηγμέναι εἰσιν αἱ ΕΚ, ΑΟ] ἔστιν ἄρα, ώς ἡ ΕΞ πρὸς ΞΑ, ὁ ΚΞ πρὸς ΞΟ· ώς δ' ἡ ΚΞ πρὸς ΞΟ, ἡ ΖΠ πρὸς ΠΟ, ώς δὲ ἡ ΖΠ πρὸς ΠΟ, 5 ἡ ΛΠ πρὸς ΠΡ, ως δὲ ἡ ΛΠ πρὸς ΠΡ, οῦτως ἡ ΒΣ πρὸς ΣΡ, καὶ ἔτι, ως ἡ μὲν ΒΣ πρὸς ΣΡ, ἡ ΔΣ πρὸς ΣΤ, ὡς δὲ ἡ ΔΣ πρὸς ΣΤ, ἡ ΗΥ πρὸς ΥΤ, καὶ ἔτι, ως ἡ μὲν ΗΥ πρὸς ΥΤ, ἡ ΝΥ πρὸς ΥΦ, ως δὲ ἡ ΝΥ πρὸς ΥΦ, ἡ ΘΧ πρὸς ΧΦ, καὶ ἔτι, ως μὲν 10 ἡ ΘΧ πρὸς ΧΦ, ἡ ΜΧ πρὸς ΧΓ [καὶ πάντα ἄρα

πρὸς πάντα ἐστίν, τῶς εἶς τῶν λόγων πρὸς ἕνα]. ὡς ἄρα ἡ ΕΞ πρὸς ΞΑ, οῦτως αἱ ΕΚ, ΖΛ, ΒΔ, ΗΝ, ΘΜ πρὸς τὴν ΑΓ διάμετρον. ὡς δὲ ἡ ΕΞ πρὸς ΞΑ, οῦτως ἡ ΓΕ πρὸς ΕΛ. ἔσται ἄρα καὶ ὡς ἡ ΓΕ πρὸς ΕΛ, οῦτω πάσαι αἱ ΕΚ, ΖΛ,

ΒΔ, ΗΝ, ΘΜ πρός την ΑΓ διάμετρον.

жβ'.

25 'Εὰν εἰς τμῆμα κύκλου πολύγωνον ἐγγραφῆ τὰς πλευρὰς ἔχον χωρὶς τῆς βάσεως ἴσας καὶ ἀρτίους, ἀχθῶσιν δὲ εὐθεῖαι παρὰ τὴν βάσιν τοῦ τμήματος τὰς πλευρὰς ἐπιζευγνύουσαι τοῦ πολυγώνου, αἱ ἀχθεῖσαι πᾶσαι καὶ ἡ ἡμίσεια τῆς βάσεως πρὸς τὸ ῦψος τοῦ

^{2.} AO] AΘ F; corr. B man. 2*. 3. δ'] FBC*; δέ uulgo.

porro $\triangle H$ lineae $B \triangle M$, ΘN lineae $\triangle M$, ΓM lineae ΘN . est igitur [Zeitschr. f. Math. u. Phys. XXIV p. 178 nr. 1]:

$$E\Xi:\Xi A=K\Xi:\Xi O;$$

sed

$$K\Xi:\Xi O=Z\Pi:\Pi O$$
 [Eucl. VI, 4]
= $\Lambda\Pi:\Pi P$ [id.] = $B\Sigma:\Sigma P$ [id.].

porro

$$B\Sigma: \Sigma P = \Delta\Sigma: \Sigma T \text{ [id.]} = HT: TT \text{ [id.]}.$$

porro

 $HT: TT = NT: T\Phi = \Theta X: X\Phi = MX: X\Gamma$ [id.]. itaque

 $E\Xi: \Xi A = EK + ZA + BA + HN + \Theta M: A\Gamma$ [Eucl. V, 12]. sed $E\Xi: \Xi A = \Gamma E: EA$ [Eucl. VI, 4]. itaque etiam

 $\Gamma E: EA = EK + ZA + B\Delta + HN + \Theta M: A\Gamma.$

XXII.

Si segmento circuli polygonum inscribitur latera praeter basim aequalia et paria numero habens, et ducuntur lineae basi segmenti parallelae angulos¹) coniungentes, omnes simul lineae ductae cum dimidia basi ad altitudinem segmenti eandem rationem habent,

^{27);} quare $ZK \neq EA$ (Eucl. I, 28); eodem modo sequentia demonstrabuntur.

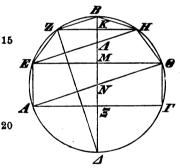
¹⁾ U. p. 97 not. 1.

^{8.} TT] T h. l. et postea saepius in rasura F (lin. 8, 9 septies). 10. $X\Gamma$] X in rasura F. 12. εl_{S}] om. FCB (man. 2 ex ω_{S} fecit εl_{S})*. 19. $\dot{\eta}$ ΓE] $\dot{\eta}$ om. F. $\dot{\varepsilon}$ $\varepsilon \tau \varepsilon \iota$ per comp. F. 24. $\iota \chi \gamma'$ F; $\iota \kappa \beta'$ Eutocius ad prop. 35. 26. $\iota \chi \omega \nu$ F; corr. Riualtus. 27. $\iota \alpha s$] $\alpha \iota$ $\iota \alpha s$ F; corr. ed. Basil. 29. $\dot{\eta}$ addidi; om. F, uulgo.

τμήματος τὸν αὐτὸν λόγον ἔχουσιν, ὃν ἡ ἀπὸ τῆς διαμέτρου τοῦ κύκλου ἐπὶ τὴν πλευρὰν τοῦ πολυγώνου ἐπιζευγνυμένη πρὸς τὴν τοῦ πολυγώνου πλευράν.

είς γὰο κύκλον τὸν ΑΒΓ διήχθω τις εὐθεῖα ἡ ΑΓ, 5 καὶ ἐπὶ τῆς ΑΓ πολύγωνον ἐγγεγοάφθω είς τὸ ΑΒΓ τμῆμα ἀρτιόπλευρόν τε καὶ ἴσας ἔχον τὰς πλευρὰς χωρὶς τῆς βάσεως τῆς ΑΓ· καὶ ἐπεζεύχθωσαν αί ΖΗ, ΕΘ, αῖ εἰσιν παράλληλοι τῆ βάσει τοῦ τμήματος. λέγω, ὅτι ἐστὶν ὡς αί ΖΗ, ΕΘ, ΑΞ πρὸς ΒΞ, οῦτως ἡ ΔΖ πρὸς ΖΒ.

10 πάλιν γὰρ ὁμοίως ἐπεζεύχθωσαν αί ΗΕ, ΛΘ΄ παράλληλοι ἄρα είσλν τῆ ΒΖ. διὰ δὴ ταὐτά ἐστιν, ὡς ἡ ΚΖ πρὸς ΚΒ, ἢ τε ΗΚ πρὸς ΚΛ, καὶ ἡ ΕΜ πρὸς

ΜΛ, καὶ ἡ ΜΘ πρὸς ΜΝ, καὶ ἡ ΕΛ πρὸς ΕΝ [καὶ ὡς ἄρα πάντα πρὸς πάντα, εἰς τῶν λόγων πρὸς ενα]. ὡς ἄρα αὶ ΖΗ, ΕΘ, ΑΞ πρὸς ΒΞ, οῦτως ἡ ΖΚ πρὸς ΚΒ. τῶς ἡ ΔΖ πρὸς ΖΒ. ὡς ἄρα ἡ ΔΖ πρὸς ΖΒ, οῦτως αὶ ΖΗ, ΕΘ, ΑΞ πρὸς ΒΞ.

nγ'.

"Εστω έν σφαίρα μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, καὶ 25 έγγεγράφθω είς αὐτὸν πολύγωνον ἰσόπλευρον, τὸ δὲ πλῆθος τῶν πλευρῶν αὐτοῦ μετρείσθω ὑπὸ τετράδος αί δὲ ΑΓ, ΔΒ διάμετροι ἔστωσαν. ἐὰν δὴ μενούσης τῆς ΑΓ διαμέτρου περιενεχθῆ ὁ ΑΒΓΔ κύκλος ἔχων

^{23.} my' om. F. 27. ΔB] $B\Delta$ ed. Basil., Torellius.

quam linea a diametro circuli ad latus polygoni ducta ad latus polygoni.

ducatur enim in circulo $AB\Gamma$ linea recta $A\Gamma$, et super lineam $A\Gamma$ polygonum latera praeter basim $A\Gamma$ aequalia et paria numero habens segmento $AB\Gamma$ inscribatur. et ducantur ZH, $E\Theta$, quae parallelae sunt basi segmenti [p. 97 not. 2]. dico esse

$$ZH + E\Theta + AZ : BZ = \Delta Z : ZB$$
.

rursus enim, ut supra [p. 96, 25], ducantur lineae HE, $A\Theta$; parallelae igitur sunt lineae BZ [p. 97 not. 3]. eadem de causa, qua supra [p. 99, 2 sq.], erit

 $KZ: KB = HK: KA = EM: MA = M\Theta: MN = \Xi A: \Xi N.^{1}$ itaque

 $ZH + E\Theta + AZ : BZ = ZK : KB$ [Eucl. V, 12]. sed

 $ZK: KB = \Delta Z: ZB$ [Eucl. VI, 4].

quare erit

 $\Delta Z: ZB = ZH + E\Theta + AZ: BZ.$

XXIII.

Sit in sphaera $AB\Gamma\Delta$ circulus maximus, et ei inscribatur polygonum aequilaterum, cuius laterum numerus per quattuor diuidi possit. lineae autem $A\Gamma$, ΔB diametri sint [inter se perpendiculares].²) si igitur manente diametro $A\Gamma$ circulus $AB\Gamma\Delta$ cum polygono circumuoluitur, adparet, ambitum eius per superficiem

¹⁾ Uerba sequentia lin. 14—16 Archimedis non sunt; cfr. p. 98, 10; Nene Jahrb. Suppl. XI p. 388.

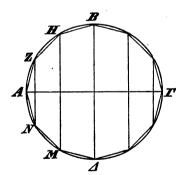
Hic Archimedes ux omiserat: πρὸς ὀρθὰς ἀλλήλαις
 lin. 27, quae uerba Nizzius addi uoluit.

τὸ πολύγωνον, δῆλον, ὅτι ἡ μὲν περιφέρεια αὐτοῦ κατά της έπιφανείας της σφαίρας ένεχθήσεται, αί δέ τοῦ πολυγώνου γωνίαι χωρίς τῶν πρὸς τοῖς Α, Γ σημείοις κατά κύκλων περιφερειών ένεγθήσονται έν 5 τη επιφανεία της σφαίρας γεγραμμένων όρθων πρός τον ΑΒΓΔ κύκλον. διάμετροι δε αύτων έσονται αί έπιζευγνύουσαι τὰς γωνίας τοῦ πολυγώνου παρὰ τὴν ΒΔ ούσαι, αί δε τοῦ πολυγώνου πλευραί κατά τινων κώνων ένεχθήσονται, αί μεν ΑΖ, ΑΝ κατ' έπιφανείας 10 κώνου, οδ βάσις μεν ο κύκλος ο περί διάμετρον την ΖΝ, πορυφή δε το Α σημείου αί δε ΖΗ, ΜΝ κατά τινος κωνικής επιφανείας οισθήσονται, ής βάσις μεν ό κύκλος ό περί διάμετρον την ΗΜ, κορυφή δε τό σημείον, καθ' δ συμβάλλουσιν έκβαλλόμεναι αί ΖΗ, 15 MN αλλήλαις τε καλ τῆ $A\Gamma$ αί δὲ BH, $M extstyle \pi \lambda \epsilon v$ ραλ κατά κωνικής επιφανείας ολοθήσουται, ής βάσις μέν έστιν ὁ κύκλος ὁ περὶ διάμετρον τὴν $B \Delta$ ὀρθὸς πρός τὸν ΑΒΓ Δ κύκλον, κορυφή δὲ τὸ σημείον, καθ' ο συμβάλλουσιν εκβαλλόμεναι αί ΒΗ, ΔΜ άλλήλαις 20 τε καὶ τῆ ΓA . ὁμοίως δὲ καὶ αί ἐν τῷ ἐτέρῷ ἡμικυκλίφ πλευραί κατά κωνικών έπιφανειών οίσθήσονται πάλιν δμοίων ταύταις. ἔσται δή τι σχημα έγγεγραμμένον έν τη σφαίρα ύπὸ κωνικών έπιφανειών περιεχόμενον τῶν προειρημένων, οὖ ἡ ἐπιφάνεια ἐλάσσων 25 έσται της έπιφανείας της σφαίρας.

διαιρεθείσης γὰρ τῆς σφαίρας ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ κατὰ τὴν $B extstyle extstyle extstyle extstyle τὸν <math>AB\Gamma extstyle ex$

^{5.} $\tau \tilde{\eta} s$] $\tau \eta$ F. operator F; corr. ed. Bas. 9. AZ] $A \Xi$ F. 10. or δ FC*. $\tau \tilde{\eta} \nu$] $\tau \eta$ F; corr. B. 13. HM] MH ed. Basil., Torellius. 14. $\sigma \nu \mu \beta \alpha \lambda \sigma \nu \nu \nu$ F. $\delta \kappa \beta \alpha \lambda \lambda \delta \mu \nu \nu \alpha \nu$ altero λ supra scripto F. 20. αi addidi; om. F, uulgo.

sphaerae circumuolutum iri, angulos autem polygoni praeter angulos ad A, I puncta positos per ambitus circulorum in superficie sphaerae descriptorum et ad ABΓ Δ circulum perpendicularium. et diametri eorum erunt lineae angulos polygoni coniungentes lineae B A parallelae. latera autem polygoni per conos quosdam circumuoluentur, AZ, AN latera per superficiem coni. cuius basis est circulus circum diametrum ZN descriptus, uertex autem A punctum, latera uero ZH. MN per superficiem conicam circumuoluentur, cuius basis est circulus circum diametrum HM descriptus, uertex autem punctum, in quo ZH, MN lineae productae et sibi in uicem et lineae AT concurrunt; latera autem BH, MA per superficiem conicam circumuoluentur, cuius basis est circulus circum B A diametrum descriptus ad ABΓ d circulum perpendi-

cularis, uertex autem punctum, in quo BH, △M lineae productae et sibi in uicem et lineae ΓA concurrunt. eodem modo etiam latera in altero semicirculo posita rursus per superficies conicas circumuoluentur his similes. itaque in sphaera figura inscripta erit comprehensa per su-

perficies conicas, quas commemorauimus, cuius superficies minor erit superficie sphaerae.

secta enim sphaera plano in linea $B\Delta$ posito ad circulum $AB\Gamma\Delta$ perpendiculari superficies alterius

104

έπιφάνεια τοῦ έτέρου ἡμισφαιρίου καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σχήματος τοῦ ἐν αὐτῷ ἐγγεγραμμένου τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσιν ἐν ἐνὶ ἐπιπέδφ· ἀμφοτέρων γὰρ τῶν ἐπιφανειῶν πέρας ἐστὶν τοῦ κύκλου ἡ περιφέρεια τοῦ περὶ διάμετρον τὴν ΒΔ ὀρθοῦ πρὸς τὸν ΔΒΓΔ κύκλον καί εἰσιν ἀμφότεραι ἐπὶ τὰ αὐτὰ κοῖλαι, καὶ περιλαμβάνεται αὐτῶν ἡ ἔτερα ὑπὸ τῆς ἐτέρας ἐπιφανείας καὶ τῆς ἐπιπέδου τῆς τὰ αὐτὰ πέρατα ἐχούσης αὐτῷ. ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ ἐν τῷ ἐτέρῳ ἡμισφαιρίφ σχήματος ἡ ἐπισφανείας καὶ ὅλη οὖν ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σχήματος τοῦ ἐν τῷ σφαίρᾳ ἐλάσσων ἐστὶν τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας.

xo'

Ή τοῦ ἐγγραφομένου σχήματος εἰς τὴν σφαϊραν 15 ἐπιφάνεια ἴση ἐστὶ κύκλω, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου δύναται τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς πλευρᾶς τοῦ σχήματος καὶ τῆς ἴσης πάσαις ταῖς ἐπιζευγνυούσαις τὰς πλευρὰς τοῦ πολυγώνου ὑπὸ τετράδος μετρουμένας καὶ παραλλήλοις οὔσαις τῆ ὑπὸ δύο πλευρὰς τοῦ πολυγώνου 20 ὑποτεινούση εὐθεἴα.

ἔστω ἐν σφαίρα μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, καὶ ἐν αὐτῷ πολύγωνον ἐγγεγράφθω ἰσόπλευρον, οὖ αί πλευραὶ ὑπὸ τετράδος μετροῦνται· καὶ ἀπὸ τοῦ πολυγώνου τοῦ ἐγγεγραμμένου νοείσθω τι εἰς τὴν σφαίραν 25 ἐγγραφὲν σχῆμα, καὶ ἐπεξεύχθωσαν αί ΕΖ, ΗΘ, ΓΔ, ΚΛ, ΜΝ παράλληλοι οὖσαι τῆ ὑπὸ δύο πλευρὰς ὑπο-

^{9.} τοῦ ἐν τῷ] scripsi; του FC*; τοῦ ἐν Β*, ed. Basil., Torellius.
18. ὑπὸ τετράδος μετρουμένας] scripsi; τετραγωνους F, uulgo; del. Hauber, Nizze; (τετραπλεύρη) ed. Basil.; τετρακώλου censor Ienensis; ὡς τετράπλευρας γίνεσθαι Torellius.
19. παραλλή-

hemisphaerii et superficies figurae hemisphaerio inscriptae eosdem terminos habent in uno plano (utraque enim superficies terminum habet ambitum circuli circum diametrum $B\Delta$ descripti ad circulum $AB\Gamma\Delta$ perpendicularis), et utraque in eandem partem caua est, et altera ab altera comprehenditur superficie et superficie plana eosdem, quos illa, terminos habenti.¹) eodem modo etiam figurae alteri hemisphaerio inscriptae superficies minor est superficie hemisphaerii. itaque etiam tota superficies figurae sphaerae inscriptae minor est superficie sphaerae.

XXIV.

Superficies figurae sphaerae inscriptae aequalis est circulo, cuius radius quadratus aequalis est rectangulo, quod continetur latere figurae et linea aequali omnibus simul lineis iungentibus angulos²) polygoni, quorum numerus per quattuor diuidi possit, et parallelis lineae sub duo latera polygoni subtendenti.

sit in sphaera circulus maximus $AB\Gamma\Delta$, et ei inscribatur polygonum aequilaterum, cuius laterum numerus³) per quattuor diuidi possit. et in polygono inscripto fingatur figura inscripta sphaerae, et iungantur lineae EZ, $H\Theta$, $\Gamma\Delta$, $K\Delta$, MN parallelae

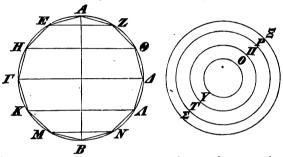
¹⁾ Quare superficies figurae inscriptae minor est superficie sphaerae ($1\alpha\mu\beta$. 4 p. 10). nec Archimedes hoc praetermiserat; cfr. Quaest. Arch. p. 78.

²⁾ Cfr. p. 97 not. 1.
3) Archimedem puto scripsisse lin. 22—23: οὖ τὸ πλῆθος τῶν πλευρῶν μετρείσθω ὑπὸ τετράθος; Quaest. Arch. p. 76.

lois ούσαις] Nizzius; παραλληλους ουσας F, uulgo. 21. ΑΓΒ Δ Torellius.

τεινούση εὐθεία. κύκλος δέ τις ἐκκείσθω ὁ Ξ, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου δυνάσθω τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς AE καὶ τῆς ἴσης ταῖς EZ, HΘ, ΓΔ, KΛ, MN. λέγω, ὅτι ὁ κύκλος οὖτος ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ εἰς τὴν σφαῖραν ἐγγραφομένου σχήματος.

έκκείσθωσαν γάρ κύκλοι οί O, Π , P, Σ , T, Υ , καὶ τοῦ μὲν O ἡ ἐκ τοῦ κέντρου δυνάσθω τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς EA καὶ τῆς ἡμισείας τῆς EZ,

η δὲ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Π δυνάσθω τὸ περιεχόμενον 10 ὑπό τε τῆς ΕΑ καὶ τῆς ἡμισείας τῶν ΕΖ, ΗΘ, ἡ δὲ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Ρ δυνάσθω τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τῆς ΕΑ καὶ τῆς ἡμισείας τῶν ΗΘ, ΓΔ, ἡ δὲ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Σ δυνάσθω τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς ΕΑ καὶ τῆς ἡμισείας τῶν ΓΔ, ΚΛ, ἡ δὲ ἐκ τοῦ κέν-15 τρου τοῦ Τ δυνάσθω τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς ΑΕ καὶ τῆς ἡμισείας τῶν ΚΛ, ΜΝ, ἡ δὲ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Τ δυνάσθω τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς ΑΕ καὶ τῆς ἡμισείας τῶν ΚΛ, ΜΝ, ἡ δὲ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Τ δυνάσθω τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς ΑΕ καὶ τῆς ἡμισείας τῆς ΜΝ. διὰ δὴ ταῦτα ὁ μὲν Ο κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΑΕΖ κώνου, ὁ δὲ Π τῆ 20 ἐπιφανεία τοῦ κώνου τῆ μεταξὺ τῶν ΕΖ, ΗΘ, ὁ δὲ Ρ τῆ μεταξὺ τῶν ΗΘ, ΓΔ, ὁ δὲ Σ τῆ μεταξὺ τῶν

^{1.} $\delta \hat{\epsilon}$] scripsi; $\delta \eta$ F, uulgo. 6. T] in rasura F.

lineae sub latera subtendenti. ponatur autem circulus Ξ , cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo, quod linea AE et linea omnibus simul lineis EZ, $H\Theta$, $\Gamma \Delta$, $K\Lambda$, MN aequali continetur. dico, hunc circulum aequalem esse superficiei figurae sphaerae inscriptae.

ponantur enim circuli O, Π , P, Σ , T, Υ , et radius circuli O quadratus aequalis sit rectangulo, quod continetur linea EA et dimidia linea EZ, radius autem circuli II quadratus aequalis sit rectangulo, quod continetur linea EX et dimidia parte linearum EZ, HO, radius autem circuli P quadratus aequalis sit rectangulo, quod linea EA et dimidia parte linearum HO, $\Gamma \Delta$ continetur, radius autem circuli, Σ quadratus aequalis sit rectangulo, quod linea EA et dimidia parte linearum $\Gamma \Delta$, $K \Lambda$ continetur, radius autem circuli T quadratus aequalis sit rectangulo, quod linea AE et dimidia parte linearum KA, MN continetur, radius autem circuli T quadratus aequalis sit rectangulo, quod linea AE et dimidia linea MN continetur. itaque circulus O aequalis est superficiei coni AEZ [prop. 14], Π circulus aequalis superficiei conicae inter EZ, H@ lineas positae, P circulus superficiei inter $H\Theta$, $\Gamma \Delta$ positae, Σ superficiei inter $\Delta \Gamma$, $K \Lambda$ positae, T superficiei inter KA, MN positae¹), Υ circulus

¹⁾ Haec omnia sequuntur ex prop. 16, quia aequalia sunt latera polygoni.

 $\Delta \Gamma$, $K \Lambda$ · $\kappa \alpha l$ et i δ $\mu e \nu$ T $i \sigma o g$ e $\sigma \tau l$ $\tau \tilde{\eta}$ e $\pi \iota \varphi \alpha \nu e l \alpha$ $\tau o \tilde{v}$ κώνου τ $\tilde{\eta}$ μεταξ $\hat{v}$ τ $\tilde{\omega}$ ν $K \Lambda$, M N· δ δ $\hat{v}$ $\tilde{\tau}$ $\tilde{\eta}$ το $\tilde{v}$ ΜΒΝ κώνου έπιφανεία ίσος έστίν, οι πάντες ἄρα κύκλοι ίσοι είσλυ τη τοῦ έγγεγραμμένου σχήματος έπι-5 φανεία. και φανερόν, ότι αι έκ των κέντρων των Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ κύκλων δύνανται τὸ περιεχόμεμον ὑπό τε της AE καὶ δὶς τῶν ἡμίσεων της EZ, HΘ, ΓΔ, KΛ, MN, at shall elow at EZ, $H\Theta$, $\Gamma \triangle$, $K\triangle$, MN. at ἄρα ἐκ τῶν κέντρων τῶν Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ κύκλων 10 δύνανται τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς ΑΕ καὶ πασῶν τῶν ΕΖ, ΗΘ, ΓΔ, ΚΛ, ΜΝ. ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Ε κύκλου δύναται τὸ ὑπὸ τῆς ΑΕ καὶ της συγκειμένης έκ πασών τών ΕΖ, ΗΘ, ΓΔ, ΚΛ, ΜΝ. ή ἄρα έκ τοῦ κέντρου τοῦ Ε κύκλου δύναται 15 τὰ ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν κέντρων τῶν Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ κύκλων. καὶ ὁ κύκλος ἄρα ὁ Ξ ἴσος ἐστὶ τοῖς Ο, Π, P, Σ, T, T núndois. of dè O, Π, P, Σ, T, T núndoi άπεδείχθησαν ίσοι τη είρημένη του σχήματος έπιφανεία. καὶ ὁ Κ ἄρα κύκλος ἴσος ἔσται τῆ ἐπιφανεία 20 τοῦ σχήματος.

xε'.

Τοῦ ἐγγεγοαμμένου σχήματος εἰς τὴν σφαϊραν ἡ ἐπιφάνεια ἡ περιεχομένη ὑπὸ τῶν κωνικῶν ἐπιφανειῶν ἐλάσσων ἐστὶν ἢ τετραπλασία τοῦ μεγίστου κύκλου 25 τῶν ἐν τῆ σφαίρα.

έστω έν σφαίρα μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, καὶ έν

^{6.} δυναται F; corr. BC^* . 8. δίαι] scripsi cum B^* ; oloι F, uulgo. $\Gamma \triangle$] om. F; corr. Torellius. 12 δυνανται, ν expuncto, FC^* . 15. τὰ ἀπὸ τῶν] scripsi; τας F, uulgo. 19. ἄρα] om. F.

superficiei coni MBN.¹) quare omnes simul circuli aequales sunt superficiei figurae inscriptae. et adparet, radios circulorum O, Π , P, Σ , T, T quadratos aequales esse rectangulo, quod continetur linea AE et dimidiis lineis EZ, $H\Theta$, $\Gamma \Delta$, $K\Lambda$, MN bis sumptis, quae aequales sunt ipsis lineis EZ, $H\Theta$, $\Gamma \Delta$, $K\Lambda$, MN. itaque radii circulorum O, Π , P, Σ , T, T quadrati

=
$$AE \times (EZ + H\Theta + \Gamma \Delta + KA + MN)$$
.
sed etiam radius circuli Ξ quadratus

=
$$AE \times (EZ + H\Theta + \Gamma \Delta + K\Lambda + MN)$$
 [ex hypothesi]. radius igitur circuli Ξ quadratus aequalis est radiis circulorum O , Π , P , Σ , T quadratis. quare etiam³)

$$\Xi = O + \Pi + P + \Sigma + T + T$$
.

sed demonstratum est, circulos O, Π , P, Σ , T, T aequales esse figurae superficiei, quam commemorauimus. itaque etiam conus Ξ aequalis erit superficiei figurae.

XXV.

Superficies figurae sphaerae inscriptae, quae per superficies conicas continetur³), minor est quam quadruplo maior circulo maximo sphaerae.

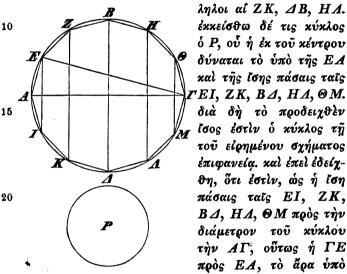
sit sphaerae circulus maximus ABFA, et ei in-

Sequitur ex prop. 14, quia EA = MB.
 Eucl. XII, 2; cfr. Quaest. Arch. p. 48.

³⁾ Archimedes uix h. l. et p. 110, lin. 3 dixerat, superficiem figurae per superficies conicas comprehendi, cum hoc de ipsa figura dicendum esset. scripsit fortasse lin. 23: τοῦ περιεχομένου et lin. 3: νοε/σθω σχῆμα ὑπὸ . . . περιεχόμενου.

αὐτῷ ἐγγεγράφθω πολύγωνον [ἀρτιόγωνον] ἰσόπλευρον, οὖ αὶ πλευραὶ ὑπὸ τετράδος μετροῦνται. καὶ ἀπ'
αὐτοῦ νοείσθω ἐπιφάνεια ἡ ὑπὸ τῶν κωνικῶν ἐπιφανειῶν περιεχομένη. λέγω, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἐγ5 γραφέντος ἐλάσσων ἐστὶν ἢ τετραπλασία τοῦ μεγίστου
κύκλου τῶν ἐν τῆ σφαίρα.

έπεζεύχθωσαν γὰ φ αί ὑπὸ δύο πλευ φ ας ὑποτείνουσαι τοῦ πολυγώνου αί EI, Θ M, καὶ ταύταις πα φ άλ-

25 τῆς ἴσης πάσαις ταῖς εἰρημέναις καὶ τῆς EA, τουτέστιν τὸ ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ P κύκλου, ἴσον ἐστὶν τῷ ὑπὸ τῶν $A\Gamma$, ΓE . ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὸ $A\Gamma$, ΓE ἔλασσόν ἐστι τοῦ ἀπὸ τῆς $A\Gamma$. ἔλασσον ἄσα ἐστὶ τὸ ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ P τοῦ

^{2.} ἀπ'] scripsi; επ' F, uulgo. 27. ίσον] hic primum occurrit compendium huius uerbi in F. 28. ελασσων F.

scribatur polygonum¹) aequilaterum, cuius laterum numerus²) per quattuor diuidi possit. et fingatur superficies inde orta, quae per superficies conicas comprehenditur.³) dico, superficiem polygoni inscripti minorem esse quam quadruplo maiorem circulo maximo sphaerae.

ducantur enim lineae sub duo latera polygoni subtendentes, EI, ΘM , et iis parallelae lineae ZK, ΔB , $H\Lambda$. ponatur autem circulus P, cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo, quod linea $E\Lambda$ et linea aequalilineis omnibus EI, ZK, $B\Delta$, $H\Lambda$, ΘM continetur. itaque propter ea, quae antea demonstrauimus [prop. 24], circulus aequalis est superficiei figurae, quam commemorauimus. et quoniam demonstratum est, lineam omnibus lineis EI, ZK, $B\Delta$, $H\Lambda$, ΘM aequalem ad diametrum circuli $\Lambda\Gamma$ eam habere rationem, quam ΓE ad $E\Lambda$ [prop. 21], erit

$$EA \times (EI + ZK + B\Delta + HA + \Theta M),$$

h. e. radius circuli P quadratus [ex hypothèsi],

$$= A\Gamma \times \Gamma E$$
 [Eucl. VI, 16].

sed

$$A\Gamma \times \Gamma E < A\Gamma^2$$
 [Eucl. III, 15].

itaque radius circuli P quadratus $< A\Gamma^2$ [et radius circuli $P < A\Gamma$. quare etiam diameter circuli P minor

¹⁾ ἀφτιόγωνον lin. 1 delendum est, quia lin. 1—2 repugnat, et quia desideratur καί ante ἰσόπλευρον; ἰσογώνιόν τε καί Nizze.

²⁾ Cfr. p. 105 not. 3.

³⁾ P. 109 not. 3.

ἀπὸ τῆς $A\Gamma$ [ἐλάσσων ἄρα ἐστὶν ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Ρτῆς ΑΓ. ώστε ἡ διάμετρος τοῦ Ρκύκλου ἐλάσσων έστιν η διπλασία της διαμέτρου τοῦ ΑΒΓΔ κύκλου, καὶ δύο ἄρα τοῦ ΑΒΓΔ κύκλου διάμετροι 5 μείζους είσι της διαμέτρου τοῦ Ρ κύκλου, και τὸ τετράκις ἀπὸ τῆς διαμέτρου τοῦ ΑΒΓΔ κύκλου, τουτέστι τῆς ΑΓ, μεῖζόν ἐστι τοῦ ἀπὸ τῆς τοῦ Ρ κύκλου διαμέτρου, ώς δὲ τὸ τετράκις ἀπὸ τῆς ΑΓ πρὸς τὸ άπὸ τῆς τοῦ Ρ κύκλου διαμέτρου, οῦτως τέσσαρες 10 κύκλοι οί ΑΒΓΔ πρός τὸν Ρ κύκλον. τέσσαρες ἄρα κύκλοι of ABΓ Δ μείζους είσλυ τοῦ P κύκλου]. δ ἄρα κύκλος δ Ρ έλάσσων έστιν η τετραπλάσιος τοῦ μεγίστου κύκλου. ὁ δὲ Ρ κύκλος ἴσος ἐδείχθη τῆ εἰρημένη έπιφανεία τοῦ σχήματος. ἡ ἄρα έπιφάνεια τοῦ 15 σχήματος ελάσσων έστι η τετραπλασία του μεγίστου κύκλου τῶν ἐν τῆ σφαίρα.

xs'.

Τῷ ἐγγραφομένω ἐν τῆ σφαίρα σχήματι τῷ περιεχομένω ὑπὸ τῶν ἐπιφανειῶν τῶν κωνικῶν ἴσος ἐστὶν
20 κῶνος ὁ βάσιν μὲν ἔχων τὸν κύκλον τὸν ἴσον τῆ ἐπιφανεία τοῦ σχήματος τοῦ ἐγγραφέντος ἐν τῆ σφαίρα,
ὕψος δὲ ἴσον τῆ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας ἐπὶ
μίαν πλευρὰν τοῦ πολυγώνου καθέτω ἠγμένη.

έστω ή σφαίρα καὶ ὁ ἐν αὐτῆ μέγιστος κύκλος ὁ 25 ΑΒΓΔ, καὶ τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ τῷ πρότερον. ἔστω δὲ κῶνος ὀρθὸς ὁ Ρ βάσιν μὲν ἔχων τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σχήματος τοῦ ἐγγεγραμμένου ἐν τῆ σφαίρα, ὕψος δὲ ἴσον τῆ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας ἐπὶ μίαν πλευρὰν τοῦ πολυγώνου καθέτω ἡγμένη. δεικτέον, ὅτι ὁ

^{9.} τέσσαφες] altero σ supra scripto F. 19. ίσος] per

est quam duplo maior diametro circuli $AB\Gamma\Delta^1$), et $4A\Gamma^2$ quadratum diametri circuli P. sed ut $4A\Gamma^2$ ad quadratum diametri circuli P, ita quattuor circuli $AB\Gamma\Delta$ ad circulum P [Eucl. XII, 2]. itaque quattuor circuli $AB\Gamma\Delta$ maiores sunt circulo P]. circulus P igitur minor est quam quadruplo maior circulo maximo. sed demonstratum est, circulum P aequalem esse superficiei figurae, quam commemorauimus. quare superficies figurae minor est quam quadruplo maior circulo maximo sphaerae.

XXVI.

Figurae sphaerae inscriptae per superficies conicas comprehensae aequalis est conus basim habens circulum superficiei figurae sphaerae inscriptae aequalem, altitudinem autem aequalem lineae a centro sphaerae ad latus polygoni perpendiculari ductae.

sit sphaera, et in ea circulus maximus $AB\Gamma\Delta$, et cetera eodem modo, quo supra [prop. 25]. sit autem conus rectus P basim habens superficiem figurae sphaerae inscriptae, altitudinem autem aequalem lineae a centro sphaerae ad latus polygoni perpendiculari duc-

¹⁾ Uerba sequentia lin. 4—5 damnaui Quaest. Arch. p. 74, sed adparet, Archimedis manum nondum restitutam esse; demonstratio enim sic quoque longis ambagibus laborat. putauerim, totum locum lin. 1: ἐλάσσων ἄρα — lin. 11: τοῦ Ρ κύκλον subditiuum esse.

comp. F, ut lin. 22. 26. τὴν ἐπιφάνειαν] ἴσην τῷ ἐπιφανεία B, ed. Basil., Torellius. 28. ἴσον] per comp. F, ut p. 114 lin. 13; 22; 25.

10

20

M

κῶνος ὁ P ἴσος ἐστὶν τῷ ἐγγεγραμμένο ἐν τῆ σφαίρα σχήματι.

άπὸ γὰρ τῶν κύκλων, ὧν εἰσι διάμετροι αί ZN, HM, ΘΛ, IK, κῶνοι ἀναγεγράφθωσαν κορυφὴν ἔχον-5 τες τὸ τῆς σφαίρας κέντρον. ἔσται δὴ ρόμβος στερεὸς ἔκ τε τοῦ κώνου, οὖ βάσις μέν ἐστι ὁ κύκλος ὁ περὶ

την ZN, κορυφη δε το A
σημείου, και τοῦ κώνου, οῦ
βάσις ὁ αὐτὸς κύκλος, κορυφη δε τὸ Χ σημείου. και
ίσος ἐστι τῷ κώνῷ τῷ βάσιν
μεν ἔχοντι τὴν ἐπιφάνειαν
τοῦ NAZ, ῦψος δε ἰσον τῷ
ἀπὸ τοῦ Χ καθέτῷ ἡγμένη.
Τ πάλιν δε και τὸ περιλελειμμένον τοῦ ρόμβου τὸ περιξεχόμενον ὑπό τε τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου τῆς μεταξὸ
τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων
τῶν κατὰ τὰς ZN, ΗΜ και
τῶν ἐπιφανειῶν τῶν κώνων

τοῦ τε ZNX καὶ τοῦ HMX ἴσον ἐστὶ τῷ κώνῷ τῷ βάσοιν μὲν ἔχοντι ἴσην τῆ ἐπιφανεία τοῦ κώνου τῆ μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων τῶν κατὰ τὰς MH, ZN, 25 ὕψος δὲ ἴσον τῆ ἀπὸ τοῦ Χ ἐπὶ τὴν ZH καθέτῷ ἡγμένη δέδεικται γὰρ ταῦτα. ἔτι δὲ καὶ τὸ περιλειπόμενον τοῦ κώνου τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου τῆς μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων τῶν κατὰ τὰς HM, B Δ καὶ τῆς ἐπιφανείας

^{4.} αναναγεγραφθωσαν F. 6. τοῦ] addidi; om. F, uulgo. ἐστω per comp. F; corr. Torellius. 10. καί] om. F;

tae. demonstrandum est, conum P aequalem esse figurae sphaerae inscriptae.

construantur enim in circulis, quorum diametri sunt ZN, HM, OA, IK, coni uerticem habentes centrum sphaerae. erit igitur rhombus solidus ex cono. cuius basis est circulus circum ZN diametrum descriptus, uertex autem punctum A, et cono, cuius basis est idem circulus, uertex autem X punctum, compositus.1) et erit aequalis cono basim habenti superficiem coni NAZ, altitudinem autem aequalem lineae a X puncto [ad lineam AZ] perpendiculari ductae [prop. 18]. rursus autem frustum rhombi²) relictum, quod superficie coni inter plana parallela in lineis ZN, HM posita et superficie conorum ZNX, HMX continetur, aequale est cono basim habenti aequalem superficiei coni inter plana parallela in lineis MH, ZN posita, altitudinem autem aequalem lineae a X puncto ad ZHlineam perpendiculari ductae [prop. 20]. praeterea frustum relictum coni³), quod superficie coni inter plana parallela in lineis HM, $B \triangle$ posita et superficie coni MHX et circulo circum diametrum B d descripto

¹⁾ Desideratur: συγκείμενος; nam ἔσται lin. 5 idem fere est, quod γενήσεται.

²⁾ Hic rhombus oritur productis lineis MN, ZH, donec concurrent, et continetur lineis MN, ZH productis et lineis MX, XH.

³⁾ Qui oritur lineis $M\Delta$, HB productis, donec concurrant.

corr. Torellius. 14. Post τοῦ X add. Torellius: ἐπὶ τὴν ΔΖ.
15. περιλελιμμενον F. 20. τὰς ZN, HM] την ZNHM F;
corr. Torellius. 24. MH, ZN] scripsi; MNZH F, uulgo;
ZN, HM Torellius. In figura Λ et I permutat F, et pro X
habet K. 27. τὸ περιεχόμενον] scripsi; του περιεχομενον F,
uulgo. 28. τῆς] τη F.

15

τοῦ ΜΗΧ κώνου καὶ τοῦ κύκλου τοῦ περὶ διάμετρον τὴν ΒΔ ἴσον τῷ κώνῳ τῷ βάσιν μὲν ἔχοντι τὴν ἴσην τῷ ἐπιφανείᾳ τοῦ κώνου τῷ μεταξὺ τῶν ἐπιπέδων τῶν κατὰ τὰς ΗΜ, ΒΔ, ὕψος δὲ ἴσον τῷ ἀπὸ τοῦ Χ ἐπὶ ὅτὴν ΒΗ καθέτφ ἡγμένη. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ ἐτέρφ ἡμισφαιρίῳ ὅ τε δόμβος ὁ ΧΚΓΙ καὶ τὰ περιλείμματα τῶν κώνων ἴσα ἔσται τοσούτοις καὶ τηλικούτοις κώνοις, ὅσοι καὶ πρότερον ἐρρήθησαν. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ ὅλον τὸ σχῆμα τὸ ἐγγεγραμμένον ἐν τῷ σφαίρᾳ ἴσον ἐστὶν τῶ πᾶσιν τοῖς εἰρημένοις κώνοις. οἱ δὲ κῶνοι ἴσοι εἰσὶν τῷ Ρ κώνῳ, ἐπειδὴ ὁ Ρ κῶνος ὕψος μὲν ἔχει ἐκάστῳ ἴσον τῶν εἰρημένων κώνων, βάσιν δὲ ἴσην πάσαις ταῖς βάσεσιν αὐτῶν. δῆλον οὖν, ὅτι τὸ ἐν τῷ σφαίρᾳ ἐγγεγραμμένον ἴσον ἐστὶν τῷ ἐκκειμένῳ κώνω.

ĸζ.

Τὸ ἐγγεγοαμμένον σχῆμα ἐν τῆ σφαίρα τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τῶν ἐπιφανειῶν τῶν κωνικῶν ἔλασσόν ἐστιν ἢ τετραπλάσιον τοῦ κώνου τοῦ βάσιν μὲν ἔχοντος ἴσην τῷ μεγίστῷ κύκλῷ τῶν ἐν τῆ σφαίρα, ῦψος 20 δὲ ἴσον τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας.

έστω γὰρ [δ] γινόμενος κῶνος ἴσος τῷ σχήματι τῷ ἐγγεγραμμένω ἐν τῆ σφαίρα τὴν βάσιν μὲν ἔχων ἴσην τῆ ἐπιφανεία τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος, τὸ δὲ ΰψος ἴσον τῆ ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ κύκλου καθέτω 25 ἀγομένη ἐπὶ μίαν πλευρὰν τοῦ ἐγγραφέντος πολυγώνου ὁ P. ὁ δὲ κῶνος ὁ Ξ ἔστω βάσιν ἔχων ἴσην τῷ

^{2.} ໂσον] per comp. F, ut lin. 4, 9, 10, 12. $τ \tilde{\varphi}$ κών φ] έσται κών φ ed. Basil., Torellius. βασι F. 3. $τ \tilde{\omega}$ ν έπιπέδων] των τε επιπεδων F; corr. Torellius. 6. ΧΚΓΛ F. περιλιμματα F. 10. πονοις F. 19. $τ \tilde{\omega}$ ν] τον F. 21. δ] deleo.

τοῦ ΜΗΧ κώνου καὶ τοῦ κύκλου τοῦ περὶ διάμετρον τὴν ΒΔ ἴσον τῷ κώνῳ τῷ βάσιν μὲν ἔχοντι τὴν ἴσην τῷ ἐπιφανεία τοῦ κώνου τῷ μεταξὺ τῶν ἐπιπέδων τῶν κατὰ τὰς ΗΜ, ΒΔ, ὕψος δὲ ἴσον τῷ ἀπὸ τοῦ Χ ἐπὶ 5 τὴν ΒΗ καθέτῳ ἡγμένη. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ ἐτέρῳ ἡμισφαιρίῳ ὅ τε δόμβος ὁ ΧΚΓΙ καὶ τὰ περιλείμματα τῶν κώνων ἴσα ἔσται τοσούτοις καὶ τηλικούτοις κώνοις, ὅσοι καὶ πρότερον ἐρρήθησαν. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ ὅλον τὸ σχῆμα τὸ ἐγγεγραμμένον ἐν τῷ σφαίρᾳ ἴσον ἐστὶν 10 πᾶσιν τοῖς εἰρημένοις κώνοις. οἱ δὲ κῶνοι ἴσοι εἰσὶν τῷ Ρ κώνῳ, ἐπειδὴ ὁ Ρ κῶνος ὕψος μὲν ἔχει ἐκάστῳ ἴσον τῶν εἰρημένων κώνων, βάσιν δὲ ἴσην πάσαις ταὶς βάσεσιν αὐτῶν. δῆλον οὖν, ὅτι τὸ ἐν τῷ σφαίρᾳ ἐγγεγραμμένον ἴσον ἐστὶν τῷ ἐκκειμένῳ κώνω.

15 many 6 % 11 would at a delication with the

Τὸ ἐγγεγοαμμένον σχῆμα ἐν τῆ σφαίρα τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τῶν ἐπιφανειῶν τῶν κωνικῶν ἔλασσόν ἐστιν ἢ τετραπλάσιον τοῦ κώνου τοῦ βάσιν μὲν ἔχοντος ἴσην τῷ μεγίστῷ κύκλῷ τῶν ἐν τῆ σφαίρα, ὕψος 20 δὲ ἴσον τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας.

ἔστω γὰο [ό] γινόμενος κῶνος ἴσος τῷ σχήματι τῷ ἐγγεγοαμμένω ἐν τῆ σφαίρα τὴν βάσιν μὲν ἔχων ἴσην τῆ ἐπιφανεία τοῦ ἐγγεγοαμμένου σχήματος, τὸ δὲ ὕψος ἴσον τῆ ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ κύκλου καθέτω 25 ἀγομένη ἐπὶ μίαν πλευρὰν τοῦ ἐγγραφέντος πολυγώνου ὁ P. ὁ δὲ κῶνος ὁ Ξ ἔστω βάσιν ἔχων ἴσην τῷ

^{2.} ἴσον] per comp. F, ut lin. 4, 9, 10, 12. τῷ κώνῳ] ἔσται κώνῳ ed. Basil., Torellius. βασι F. 3. τῶν ἐπιπέδων] των τε επιπεδων F; corr. Torellius. 6. ΧΚΓΛ F. περιλιμματα F. 10. κονοις F. 19. τῶν] τον F. 21. ὁ] deleo.

continetur, aequale est cono basim habenti aequalem superficiei coni inter plana in lineis HM, B / posita, altitudinem autem aequalem lineae a X puncto ad lineam BH perpendiculari ductae [prop. 19]. eodem modo etiam in altero hemisphaerio rhombus XKII et frusta relicta conorum¹) aequalia erunt totidem et talibus conis, quot et quales supra indicauimus. adparet igitur, etiam totam figuram sphaerae inscriptam aequalem esse omnibus conis, quos commemorauimus. coni autem aequales sunt P cono, quoniam conus P altitudinem habet altitudini2) cuiusuis conorum, quos commemorauimus aequalem, basim autem aequalem omnibus simul basibus eorum⁸) [λημμ. 1 p. 80; cfr. Quaest. Arch. p. 48]. adparet igitur, figuram sphaerae inscriptam aequalem esse cono, quem posuimus.

XXVII.

Figura sphaerae inscripta, quam superficies conicae comprehendunt, minor est quam quadruplo maior cono basim habenti aequalem circulo maximo sphaerae, altitudinem autem radio sphaerae.

ponatur enim conus P aequalis figurae sphaerae inscriptae basim habens superficiei figurae inscriptae aequalem, altitudinem autem aequalem lineae a centro circuli ad latus aliquod polygoni inscripti perpendiculari ductae [prop. 26]. conus autem Z basim ha-

3) Ex hypothesi.

¹⁾ Debebat esse: rhombi (qui oritur productis lineis ΛK , $I\Theta$, donec concurrunt) et coni (qui oritur eodem modo productis lineis $\Delta \Lambda$, $B\Theta$).

²⁾ έκαστφ BC. κώνφ, pro έκαστου (BC. υψει).

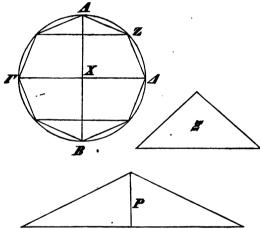
 $AB\Gamma\Delta$ κύκλφ, ΰψος δὲ τὴν ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ $AB\Gamma\Delta$ κύκλου.

ἐπεὶ οὖν ὁ Ρ κῶνος βάσιν ἔχει ἴσην τῆ ἐπιφανεία τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος ἐν τῆ σφαίρα, ΰψος δὲ τῆ ἀπὸ τοῦ Χ καθέτφ ἀγομένη ἐπὶ τὴν ΑΖ, ἐδείχθη δὲ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος ἐλάσσων ἢ τετραπλασία τοῦ ἐν τῆ σφαίρα μεγίστου κύκλου, ἔσται ἄρα ἡ τοῦ Ρ κώνου βάσις ἐλάσσων ἢ τετραπλασία τῆς βάσεως τοῦ Ξ κώνου ἔστιν δὲ καὶ τὸ 10 ὕψος τοῦ Ρ ἔλασσον τοῦ ΰψους τοῦ Ξ κώνου. ἐπεὶ οὖν ὁ Ρ κῶνος τὴν μὲν βάσιν ἔχει ἐλάσσονα ἢ τετραπλασίαν τῆς τοῦ Ξ βάσεως, τὸ δὲ ὕψος ἔλασσον τοῦ ΰψους, δῆλον, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Ρ κῶνος ἐλάσσων ἐστὶν ἢ τετραπλάσιος τοῦ Ξ κώνου. ἀλλὰ καὶ ὁ Ρ 15 κῶνος ἴσος ἐστὶ τῷ ἐγγεγραμμένφ σχήματι. τὸ ἄρα ἐγγεγραμμένον σχῆμα ἔλασσόν ἐστιν ἢ τετραπλάσιον τοῦ Ξ κώνου.

^{4.} δέ] δὲ ἴσον BC*, ed. Basil., Torellius. 8. ἔσται] per comp. F, BC*. 13. ως] ὅτι Νίzze.

beat aequalem circulo $AB\Gamma\Delta$, altitudinem autem radium circuli $AB\Gamma\Delta$.

quoniam igitur conus P basim habet aequalem superficiei figurae sphaerae inscriptae, altitudinem autem aequalem lineae a X puncto ad AZ perpendiculari ductae, et demonstratum est, superficiem figurae inscriptae minorem esse quam quadruplo maiorem circulo maximo sphaerae [prop. 25], erit igitur basis coni P minor quam quadruplo maior basi coni E. sed

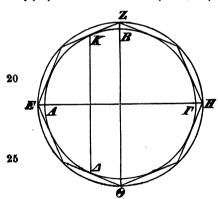

etiam altitudo coni P minor est altitudine coni Ξ . quoniam igitur conus P basim habet minorem quam quadruplo maiorem basi coni Ξ , altitudinem autem altitudine minorem, adparet, etiam ipsum conum P minorem esse quam quadruplo maiorem cono Ξ^1). sed conus P idem aequalis est figurae inscriptae. quare figura inscripta minor est quam quadruplo maior cono Ξ .

¹⁾ Cfr. lημμ. 1 p. 80.

κη'.

"Εστω έν σφαίρα μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, περλ δὲ τὸν ΑΒΓΔ κύκλον περιγεγράφθω πολύγωνον ἰσόπλευρόν τε καὶ ἰσογώνιον, τὸ δὲ πλῆθος τῶν κλευρῶν το αὐτοῦ μετρείσθω ὑπὸ τετράδος. τὸ δὲ περὶ τὸν κύκλον περιγεγραμμένον πολύγωνον κύκλος περιγεγραμμένος περιλαμβανέτω περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον γινόμενος τῷ ΑΒΓΔ. μενούσης δὴ τῆς ΕΗ περιενεχθήτω τὸ ΕΖΗΘ ἐπίπεδον, ἐν ῷ τό τε πολύγωνον καὶ ὁ κύτο κλος. δῆλον οὖν, ὅτι ἡ μὲν περιφέρεια τοῦ ΑΒΓΔ κύκλον κατὰ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας οἰσθήσεται, ἡ δὲ περιφέρεια τοῦ ΕΖΗΘ κατ' ἄλλης ἐπιφανείας σφαίρας τὸ αὐτὸ κέντρον ἐχούσης τῆ ἐλάσσονι οἰσθήσεται αἱ δὲ ἀφαί, καθ' ἃς ἐπιψαύουσιν αὶ πλευραί, 15 γράφουσιν κύκλους ὀρθοὺς πρὸς τὸν ΑΒΓΔ κύκλον

έν τῆ ἐλάσσονι σφαίρα αί δὲ γωνίαι τοῦ πολυγώνου χωρίς τῶν πρὸς τοῖς Ε, Η σημείοις κατὰ κύκλων περιφερειῶν οἰσθήσονται ἐν τῆ ἐπιφανείᾳ τῆς μείζονος σφαίρῶν πρὸς τὸν ΕΖΗ Θ
κύκλον αί δὲ πλευραὶ
τοῦ πολυγώνου κατὰ

κωνικών έπιφανειών οἰσθήσονται, καθάπερ έπὶ τών πρὸ τούτου. Εσται οὖν τὸ σχῆμα τὸ περιεχόμενου ὑπὸ τών

^{1.} μη' om. F. 8. περιενεχθητο F. In figura plures lit-

XXVIII.

Sit ABIA circulus maximus sphaerae; et circum ABΓ △ circulum circumscribatur polygonum aequilaterum et aequiangulum, et numerus laterum eius per quattuor dividi possit. polygonum autem circum circulum circumscriptum comprehendat circulus circumscriptus, eodem centro, quo $AB\Gamma\Delta$, descriptus. nente igitur EH linea planum EZH@ circumuoluatur, in quo et polygonum et circulus est. adparet igitur. ambitum circuli ABTA per superficiem sphaerae circumuolutum iri, ambitum autem circuli EZH@ per aliam superficiem sphaerae idem centrum habentis, quod habet minor sphaera, circumuolutum iri. puncta autem contactus, in quibus latera contingunt [circulum minorem], circulos ad circulum ABIA perpendiculares in sphaera minore describunt, anguli autem polygoni praeter angulos ad E, H puncta positos per ambitus circulorum circumuoluentur in superficie sphaerae maioris descriptorum ad circulum EZH@ perpendicularium. latera autem polygoni per superficies conicas circumuoluentur, quemadmodum in propositionibus praecedentibus [23-27]. figura igitur per superficies conicas comprehensa circum sphaeram minorem circumscripta, maiori uero sphaerae inscripta erit. super-

teras addit, nonnullas permutat F, sed Z, Γ, Δ ut in nostra figura ponuntur; quare mutaui ordinem ed. Basil. et Torellii.
28. ἐπὶ τῶν πρὸ τούτου] uel ἐπὶ τῶν πρότερον Nizze; ἐπὶ τοῦ πρὸ τούτου Torellius; επι του πρωτου F, uulgo.
29. ουν] supra scriptum manu 1 F.

έπιφανειών τών κωνικών περί μέν την έλάσσονα σφαίραν περιγεγραμμένον, εν δε τη μείζονι έγγεγραμμένον. δτι δε ή έπιφάνεια τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος μείζων έστι της έπιφανείας της σφαίρας, ούτως δειχθήσεται. 5 έστω γαρ ή Κ Δ διάμετρος κύκλου τινός των έν τη έλάσσονι σφαίρα των Κ, Δ σημείων οντων, καθ' α απτονται τοῦ ΑΒΓΔ κύκλου αι πλευραί τοῦ περιγεγραμμένου πολυγώνου. διηρημένης δη της σφαίρας ύπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ κατὰ τὴν Κ⊿ ὀρθοῦ πρὸς 10 του ΑΒΓΔ κύκλου καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος περί την σφαίραν διαιρεθήσεται ύπὸ τοῦ ἐπιπέδου. καὶ φανερόν, ὅτι τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσιν εν επιπέδω. άμφοτέρων γαρ των επιπέδων πέρας έστιν ή τοῦ χύχλου περιφέρεια τοῦ περι διάμετρον 15 την ΚΔ δρθοῦ πρός τὸν ΑΒΓΔ κύκλον καί είσιν άμφότεραι έπλ τὰ αὐτὰ κοιλαι, καλ περιλαμβάνεται ή έτέρα αὐτῶν ὑπὸ τῆς έτέρας ἐπιφανείας καὶ τῆς ἐπιπέδου τῆς τὰ αὐτὰ πέρατα έγούσης. ἐλάσσων οὖν έστιν ή περιλαμβανομένη τοῦ τμήματος τῆς σφαίρας 20 επιφάνεια τῆς επιφανείας τοῦ σχήματος τοῦ περιγεγραμμένου περί αὐτήν. όμοίως δὲ καὶ ή τοῦ λοιποῦ τμήματος της σφαίρας έπιφάνεια έλάσσων έστιν της έπιφανείας τοῦ σχήματος τοῦ περιγεγραμμένου περί αὐτήν. δηλου οὖν, ὅτι καὶ ὅλη ἡ ἐπιφάνεια της σφαί-25 ρας έλάσσων έστι τῆς έπιφανείας τοῦ σχήματος τοῦ περιγεγραμμένου περί αὐτήν.

xA.

Τῆ ἐπιφανεία τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος περλ τὴν σφαίραν ἴσος ἐστὶ κύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου

^{5.} ή] οι F. 7. αί πλευφαί] scripsi; cfr. p. 120, lin. 14;

ficiem autem figurae circumscriptae maiorem esse superficie sphaerae, sic demonstrabitur, sit enim linea K⊿ diametrus circuli alicuius in sphaera minore descripti, contingentibus lateribus polygoni circumscripti circulum $AB\Gamma\Delta$ in punctis K, Δ . divisa igitur sphaera plano in linea $K\Delta$ ad circulum $AB\Gamma\Delta$ perpendiculari posito, etiam superficies figurae circum sphaeram circumscriptae eodem plano dividetur. et adparet, [superficies sphaerae et figurae] eosdem terminos in plano habere (utraque enim superficies 1) terminum habet ambitum circuli circum diametrum $K\Gamma$ ad circulum ABΓ △ perpendicularis descripti), et utraque in eandem partem caua est, et altera superficies ab altera et plano eosdem terminos habenti comprehenditur. minor igitur est superficies comprehensa segmenti sphaerae superficie figurae circum id circumscriptae [λαμβ. 4 p. 10]. eodem modo etiam superficies reliqui sphaerae segmenti minor est superficie figurae circum id circumscriptae. adparet igitur, etiam totam superficiem sphaerae minorem esse superficie figurae circum eam circumscriptae.

XXIX.

Superficiei figurae circum sphaeram circumscriptae aequalis est circulus, cuius radius quadratus aequalis

¹⁾ Debebat esse ἐπιφανειῶν pro ἐπιπέδων lin. 13. sed tota hacc demonstratio tam neglegenter scripta est, ut Archimedi abiudicanda esse uideatur. fortasse hoc tantum addidisset lin. 2: καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος μείζων ἐστὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας.

al δύο πλευφαί ed. Basil., Torellius; "duo latera" Cr.; om. F, uulgo. 27. πη΄ F.

έσον θύναται τῷ περιεχομένο ὑπό τε μιᾶς πλευρᾶς τοῦ πολυγώνου καὶ τῆς έσης πάσαις ταῖς ἐπιζευγνυούσαις τὰς γωνίας τοῦ πολυγώνου οὕσαις παρά τινα τῶν ὑπὸ δύο πλευρὰς τοῦ πολυγώνου ὑποτεινουσῶν.

δ τὸ γὰρ περιγεγραμμένου περί τὴν ἐλάσσονα σφαϊραν ἐγγέγραπται εἰς τὴν μείζονα σφαϊραν τοῦ δὲ ἐγγεγραμμένου ἐν τῆ σφαίρα περιεχομένου ὑπὸ τῶν ἐπιφανειῶν τῶν πωνικῶν δέδεικται, ὅτι τῆ ἐπιφανεία ἰσος ἐστὶν ὁ πύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ πέντρου δύναται τὸ 10 περιεχόμενου ὑπό τε μιᾶς πλευρᾶς τοῦ πολυγώνου καὶ τῆς ἰσης πάσαις ταῖς ἐπιζευγνυούσαις τὰς γωνίας τοῦ πολυγώνου οὕσαις παρά τινα τῶν ὑπὸ δύο πλευρὰς ὑποτεινουσῶν. δῆλον οὖν ἐστι τὸ προειρημένον.

λ.

15 Τοῦ σχήματος τοῦ περιγεγραμμένου περὶ τὴν σφαῖραν ἡ ἐπιφάνεια μείζων ἐστιν ἢ τετραπλασία τοῦ μεγίστου κύκλου τῶν ἐν τῇ σφαίρα.

εστω γὰο ἢ τε σφαίοα καὶ ὁ κύκλος καὶ τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον προκειμένοις καὶ ὁ Δ κύκλος 20 ἴσος τῇ ἐπιφανείᾳ ἔστω τοῦ προκειμένου περιγεγραμμένου περὶ τὴν ἐλάσσονα σφαίραν.

έπεὶ οὖν ἐν τῷ ΕΖΗΘ κύκλῷ πολύγωνον ἰσόπλευρον ἐγγέγραπται καὶ ἀρτιογώνιον, αὶ ἐπιζευγνύουσαι τὰς τοῦ πολυγώνου πλευρὰς παράλληλοι οὖσαι
25 τῆ ΖΘ πρὸς τὴν ΖΘ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχουσιν, ὃν ἡ
ΘΚ πρὸς ΚΖ. ἴσον ἄρα ἐστὶν τὸ περιεχόμενον σχῆμα

In syllaba γρυ- υ supra scriptum est in F, manu 1.
 της επιφανείας F; corr. ed. Basil. 11. ζευ supra scriptum manu 1 F. 14. κθ΄ F. 28. αφτιογωνίου expuncto ι F(?).
 πλευφάς] γωνίας Torellius. 25. ΖΘ] scripsi; ZE FBC*;

est rectangulo, quod continetur uno latere polygoni et linea aequali omnibus lineis angulos polygoni iungentibus parallelis lineae sub duo latera polygoni subtendenti.

figura enim circum sphaeram minorem circumscripta sphaerae maiori inscripta est [prop. 28]. et demonstratum est, superficiei figurae sphaerae inscriptae per superficies conicas comprehensae aequalem esse conum, cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo, quod contineatur uno latere polygoni et linea aequali omnibus lineis angulos polygoni iungentibus parallelis lineae sub duo latera subtendenti [prop. 24]. constat igitur, quod supra dictum est.

XXX.

Superficies figurae circum sphaeram circumscriptae maior est quam quadruplo maior circulo maximo sphaerae.

sit enim et sphaera et circulus et cetera eadem, quae antea posuimus; et circulus \(\alpha \) aequalis sit superficiei figurae datae circum sphaeram minorem circumscriptae.

quoniam igitur circulo $EZH\Theta$ polygonum inscriptum est aequilaterum, cuius anguli pares sunt numero, lineae angulos¹) polygoni coniungentes lineae $Z\Theta$ parallelae ad lineam $Z\Theta$ eandem rationem habent, quam ΘK ad KZ [prop. 21]. itaque rectangulum,

¹⁾ U. p. 97 not. 1.

 $[\]Theta$ Z ed. Basil., Torellius. $Z\Theta$] ZE F; corr. ed. Basil.* 26. Θ K] $K\Theta$ B man. 2, ed. Basil., Torellius.

ύπό τε μιᾶς πλευρᾶς τοῦ πολυγώνου καὶ τῆς ἴσης πάσαις ταῖς ἐπιζευγνυούσαις τὰς γωνίας τοῦ πολυγώνου νου τῷ περιεχομένῳ ὑπὸ τῶν ΖΘΚ. ὅστε ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Λ κύκλου ἴσον δύναται τῷ ὑπὸ ΖΘΚ. ὁ μείζων ἄρα ἐστὶν ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Λ κύκλου τῆς ΘΚ ἡ δὲ ΘΚ ἴση ἐστὶ τῆ διαμέτρῳ τοῦ ΛΒΓΛ κύκλου [διπλασία γάρ ἐστιν τῆς ΧΣ οὔσης ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ ΛΒΓΛ κύκλου]. δῆλον οὖν, ὅτι μείζων ἐστὶν ἢ τετραπλάσιος ὁ Λ κύκλος, τουτέστιν ἡ ἐπι-10 φάνεια τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος περὶ τὴν ἐλάσσονα σφαίραν τοῦ μεγίστου κύκλου τῶν ἐν τῆ σφαίρα.

λα'.

Τῷ περιγεγραμμένω σχήματι περί τὴν ἐλάσσονα σφαϊραν ἴσος ἐστὶ κῶνος ὁ βάσιν μὲν ἔχων τὸν κύκλον 15 τὸν ἴσον τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ σχήματος, ὕψος δὲ ἴσον τῇ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας.

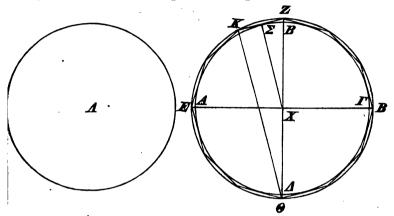
τὸ γὰρ περιγεγραμμένον σχῆμα περὶ τὴν ἐλάσσονα σφαίραν ἐγγέγραπται ἐν τῆ μείζονι σφαίρα. τῷ δὲ ἐγγεγραμμένῷ σχήματι περιεχομένῷ ὑπὸ τῶν κωνικῶν

^{1.} log_{S} om. F; corr. B, Torellius. 3. $Z\Theta K$] $Z\Theta$, ΘK Torellius. 4. $Z\Theta K$] $Z\Theta$, ΘK Torellius. 12. log' om. F.

quod continetur uno latere polygoni et linea aequali omnibus lineis angulos polygoni iungentibus

 $= Z\Theta \times \Theta K$ [Eucl. VI. 16].

quare radius circuli Λ quadratus aequalis est $Z\Theta \times \Theta K$

[prop. 29]. itaque radius circuli $A > \Theta K$. sed linea ΘK aequalis est diametro circuli $AB\Gamma \Delta$ [u. Eutocius]. adparet igitur, circulum A, h. e. superficiem figurae circum sphaeram minorem circumscriptae, maiorem esse quam quadruplo maiorem circulo maximo sphaerae.2)

XXXI.

Figurae circum sphaeram minorem circumscriptae aequalis est conus basim habens circulum superficiei figurae aequalem, altitudinem autem aequalem radio sphaerae.

nam figura circum sphaeram minorem circumscripta sphaerae maiori inscripta est. sed demonstratum est,

¹⁾ Quia Z $\Theta > \Theta K$ [Eucl. III, 15]. 2) Eucl. XII, 2; cfr. prop. 25 p. 112.

έπιφανειῶν δέδεικται ἴσος κῶνος ὁ βάσιν μὲν ἔχων τὸν κύκλον τὸν ἴσον τῆ ἐπιφανεία τοῦ σχήματος, ὕψος δὲ ἴσον τῆ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας ἐπὶ μίαν πλευρὰν τοῦ πολυγώνου καθέτω ἠγμένη. αῦτη δέ ἐστιν 5 ἴση τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς ἐλάσσονος σφαίρας. δῆλον οὖν ἐστι τὸ προτεθέν.

ΠΟΡΙΣΜΑ.

Έκ τούτου δε φανερόν, δτι τὸ σχημα τὸ περιγραφόμενον περί την ελάσσονα σφαϊραν μεζίον έστιν η 10 τετραπλάσιον χώνου τοῦ βάσιν μεν έχοντος τὸν μέγιστον κύκλον τῶν ἐν τῆ σφαίρα, ΰψος δὲ τὴν ἐκ τοῦ κέντρου της σφαίρας, έπειδή γαρ ίσος έστι τῷ σχήματι κῶνος ὁ βάσιν μὲν ἔχων ἴσην τῆ ἐπιφανεία αὐτοῦ, ύψος δὲ ίσον [τῆ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας ἐπὶ 15 μίαν πλευράν τοῦ πολυγώνου καθέτω ήγμένη, τουτέστιν] τη έκ του κέντρου της έλάσσονος σφαίρας, έστι δε ή έπιφάνεια τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος περί την σφαϊραν μείζων η τετραπλασία του μεγίστου κύκλου των έν τη σφαίρα, μεζίον άρα η τετραπλάσιον 20 έσται τὸ σχημα τὸ περιγεγραμμένον περί τὴν σφαζραν τοῦ κώνου τοῦ βάσιν μεν έχοντος τὸν μέγιστον κύκλου, υψος δε την εκ του κεντρου της σφαίρας, επειδή καὶ ὁ κῶνος ὁ ἴσος αὐτῷ μείζων ἢ τετραπλάσιος γίνεται τοῦ εἰοημένου κώνου [βάσιν τε γὰο μείζονα ἢ 25 τετραπλασίαν έχει καὶ ΰψος ἴσον].

---

figurae inscriptae per superficies conicas comprehensae aequalem esse conum basim habentem circulum aequalem superficiei figurae, altitudinem autem aequalem lineae a centro sphaerae ad latus polygoni perpendiculari ductae [prop. 26]. haec autem aequalis est radio sphaerae minoris. itaque constat propositum.

COROLLARIUM.

Hinc autem adparet, figuram circum sphaeram minorem circumscriptam maiorem esse quam quadruplo maiorem cono basim habenti circulum maximum sphaerae, altitudinem autem radium sphaerae. nam quoniam figurae aequalis est conus basim habens superficiei eius aequalem, altitudinem autem aequalem [lineae a centro sphaerae ad latus aliquod polygoni perpendiculari ductae, h. e.] radio minoris sphaerae [prop. 31], superficies autem figurae circum sphaeram circumscriptae maior quam quadruplo maior circulo maximo sphaerae [prop. 30], erit igitur figura circum sphaeram circumscripta maior quam quadruplo maior cono basim habenti circulum maximum, altitudinem autem radium sphaerae, quoniam etiam conus ei aequalis maior est quam quadruplo maior cono, quem commemorauimus [basim enim maiorem habet quam quadruplo maiorem et altitudinem aequalem] [λημμ. 1 p. 80].¹)

¹⁾ Hic quoque quaedam subditiua esse uidentur; maxime uerba lin. 14: τη ἀπὸ τοῦ — 16: τουτέστιν et finis ex ἐπειδή lin. 22 suspecta sunt. u. Neue Jahrb. Suppl. XI p. 389. fortasse omnia uerba ex lin. 12: ἐπειδή usque ad finem delenda sunt.

λβ'.

Εὰν ἡ ἐν σφαίρα σχῆμα ἐγγεγραμμένον καὶ ἄλλο περιγεγραμμένον ὑπὸ ὁμοίων πολυγώνων τον αὐτὸν τρόπον τοῖς πρότερον κατεσκευασμένα, ἡ ἐπιφάνεια δ τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος πρὸς τὴν τοῦ ἐγγεγραμμένου ἐπιφάνειαν διπλασίονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ πλευρὰ τοῦ περιγεγραμμένου πολυγώνου περὶ τὸν μέγιστον κύκλον πρὸς τὴν πλευρὰν τοῦ ἐγγεγραμμένου πολυγώνου ἐν τῷ αὐτῷ κύκλῳ. αὐτὸ δὲ τὸ σχῆμα τὸ 10 περιγεγραμμένον πρὸς τὸ σχῆμα τὸ ἐγγεγραμμένον τριπλασίονα λόγον ἔχει τοῦ αὐτοῦ λόγου.

έστω έν σφαίρα κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, καὶ έγγεγράφθω είς αὐτὸν πολύγωνον ἰσόπλευρον, τὸ δὲ πληθος τῶν πλευρών αὐτοῦ μετρείσθω ὑπὸ τετράδος καὶ ἄλλο 15 περιγεγράφθω περί τὸν κύκλον δμοιον τῷ ἐγγεγραμμένω, αί δε του περιγεγραμμένου πολυγώνου πλευραί έπιψαυέτωσαν τοῦ κύκλου κατὰ μέσα τῶν περιφερειῶν τῶν ἀποτεμνομένων ὑπὸ τῶν τοῦ ἐγγεγραμμένου πολυνώνου πλευρών, αί δε ΕΗ, ΖΘ διάμετροι πρός 20 δρθάς ἔστωσαν άλλήλαις τοῦ κύκλου τοῦ περιλαμβάνοντος τὸ περιγεγραμμένον πολύγωνον καὶ δμοίως κείμεναι ταίς ΑΓ, ΒΔ διαμέτροις. καὶ νοείσθωσαν έπιζευγνύμεναι έπλ τὰς ἀπεναντίον γωνίας τοῦ πολυγώνου, αξ γίγνονται άλλήλαις τε καὶ τῆ ΖΒΔΘ παρ-25 άλληλοι. μενούσης δη της ΕΗ διαμέτρου και περιενεχθεισών τών περιμέτρων τών πολυγώνων περί την τοῦ χύχλου περιφέρειαν τὸ μὲν έγγεγραμμένον σχημα

^{1. 1}β'] 1' F. 4. κατεσκευασμένα] censor Ienensis; κατεσκευασμενοις F, uulgo. 10. τὸ ἐγγεγραμμένον] om. F, uulgo*; habent Cr., ed. Basil., Torellius. 16. αί] επι F; corr. Torellius.

XXXII.

Si sphaerae alia figura inscripta, alia circumscripta est polygonis similibus eodem modo, quo supra, effectae, superficies figurae circumscriptae ad superficiem inscriptae duplicem rationem habet, quam latus polygoni circum circulum maximum circumscripti ad latus polygoni eidem circulo inscripti. figura autem ipsa circumscripta ad figuram inscriptam habet rationem triplicem, quam eadem ratio est.

sit in sphaera circulus [maximus]1) ABΓΔ, et ei inscribatur polygonum aequilaterum, cuius laterum numerus per quattuor dividi possit. et aliud circum circulum circumscribatur inscripto simile. et latera polygoni circumscripti circulum contingant in punctis mediis arcuum a lateribus polygoni inscripti abscisorum. lineae autem EH, ZØ diametri inter se perpendiculares circuli polygonum circumscriptum comprehendentis sint et similiter positae Ar, B d diametris. et fingantur lineae ad angulos inter se oppositos polygoni ductae, quae et inter se et lineae ZB 40 parallelae erunt. manente igitur diametro EH et perimetris polygonorum circum ambitum circuli circumuolutis2) altera figura sphaerae inscripta, altera

Archimedes uix omiserat μέγιστος ante κύκλος lin. 12;
 cfr. Quaest. Arch. p. 76. hoc ipsum uerbum addi uoluit Nizze.
 Debebat esse lin. 26—27: μετὰ τῶν πῶν κύκλων περιφερειῶν; sed non dubito illud neglegenter dictum transscriptori tribuere.

^{20.} ållýlais] scripsi; allylois F, uulgo. 24. $ZB \triangle \Theta$] Nizze; BZ, $\Theta \triangle$ F, uulgo. 27. $\pi \epsilon \rho \iota \phi \epsilon \phi \epsilon \iota \alpha \nu$] diámetrov Nizze. $\epsilon \gamma$ γεγοαμμένον] Nizze; πεοιγεγοαμμένον F, uulgo.

ἔσται ἐν τῆ σφαίρα, τὸ δὰ περιγεγραμμένον. δεικτέον οὖν, ὅτι ἡ μὰν ἐπιφάνεια τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγγεγραμμένου διπλασίονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ ΕΛ πρὸς ΑΚ, τὸ δὰ σχῆμα τὸ περιγεγραμμένον τριπλασίονα λόγον ἔχει τοῦ αὐτοῦ λόγου.

έστω γαρ δ μεν Μ κύκλος ίσος τη επιφανεία του περιγεγραμμένου περί την σφαίραν, δ δε Ν ίσος τη έπιφανεία τοῦ ἐγγεγραμμένου. δύναται ἄρα τοῦ μὲν 10 M ή έχ τοῦ κέντρου τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τῆς $E \Lambda$ καὶ τῆς ἴσης πάσαις ταῖς ἐπιζευγνυούσαις τὰς γωνίας τοῦ πολυγώνου τοῦ περιγεγραμμένου, ἡ δὲ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Ν τὸ ὑπὸ τῆς ΑΚ καὶ τῆς ἴσης πάσαις ταῖς έπιζευγγυούσαις τὰς γωγίας. καὶ ἐπεὶ ὅμοιά ἐστι τὰ 15 πολύνωνα, δμοια αν είη καλ τα περιεχόμενα γωρία : ύπὸ τῶν εἰρημένων γραμμῶν [τουτέστι τῶν ἐπὶ τὰς γωνίας και των πλευρών των πολυγώνων, ώστε τὸν αὐτὸν λόγον ἔγειν πρὸς ἄλληλα, ὃν ἔγουσιν αί τῶν πολυγώνων πλευραί δυνάμει. άλλα καί ον έγει λόγον 20 τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν εἰρημένων γραμμῶν, τοῦτον έγουσιν αί έκ των κέντρων των Μ, Ν κύκλων ποὸς άλλήλας δυνάμει. ώστε καὶ αί των Μ, Ν διάμετροι τὸν αὐτὸν ἔγουσι λόγον ταῖς τῶν πολυγώνων πλευραῖς. οί δὲ κύκλοι πρὸς ἀλλήλους διπλασίονα λόγον ἔχουσιν 25 των διαμέτρων, οίτινες ίσοι είσλν ταϊς έπιφανείαις τοῦ περιγεγραμμένου και του έγγεγραμμένου]. δήλον ούν, οτι ή επιφάνεια του περιγεγραμμένου σχήματος περί την σφαίραν πρός την έπιφάνειαν τοῦ έγγεγραμμένου

^{1.} περιγεγραμμένον] Nizze; εγγεγραμμένον F, uulgo. 13. τό] του per comp. F; corr. ed. Basil. 14. τάς γωνίας] τὰς γωνίας τοῦ πολυγώνου τοῦ έγγεγραμμένου ed. Basil., Torel-

circumscripta erit. itaque demonstrandum est, superficiem figurae circumscriptae ad superficiem inscriptae eam habere rationem quam $EA^2:AK^2$, figuram autem circumscriptam [ad inscriptam]¹) eam, quam

 $EA^3:AK^3.$

sit enim circulus M aequalis superficiei figurae circum sphaeram circumscriptae, circulus autem N aequalis superficiei figurae inscriptae. itaque radius circuli M quadratus aequalis est rectangulo, quod continetur linea EA et linea aequali omnibus lineis angulos polygoni circumscripti iungentibus [prop. 29], radius autem circuli N quadratus aequalis rectangulo, quod continetur linea AK et linea aequali omnibus lineis angulos [polygoni inscripti] ^{2}) iungentibus [prop. 24). et quoniam similia sunt polygona, etiam rectangula comprehensa lineis, quas commemorauimus, similia erunt. ^{3}) adparet igitur, superficiem figurae circum sphaeram circumscriptae ad superficiem figurae sphaerae inscriptae duplicem rationem habere, quam EA

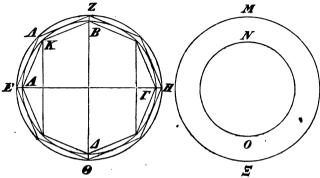
Fortasse addendum erat lin. 5: πρὸς τὸ ἐγγεγραμμένον;
 Archimedes certe haec uerba non omiserat.

²⁾ Archimedes uix omiserat: τοῦ πολυγώνου τοῦ ἐγγεγραμμένου lin, 14.

³⁾ Nam triangula, in quae dividuntur polygona similia, et ipsa similia erunt (Eucl. VI, 20). quare lineae angulos iungentes, quae sibi respondent, eam habebunt rationem, quam EA ad AR (Eucl. VI, 4); itaque etiam omnes lineae illae polygoni circumscripti ad omnes polygoni inscripti eandem rationem habebunt (Eucl. V, 12); quare similia sunt rectangula illa (Eucl. VI def. 1), et eam rationem habebunt, quam $EA^3:AK^3$ (Eucl. VI, 20).

lius; "inscriptae" Cr. 17. καί] ή F; corr. Torellius. τῶν πλευρῶν] τας πλευρας per comp. F; corr. Torellius. 18. αλληλας F; corr. ed. Basil.

σχήματος είς τὴν σφαίραν διπλασίονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ ΕΛ πρὸς ΛΚ. — εἰλήφθωσαν δὴ δύο κῶνοι οί Ο, ឝ, καὶ ἔστω ὁ μὲν ឝ κῶνος βάσιν ἔχων τὸν ឝ κύκλον

ίσον τῷ Μ, ὁ δὲ Ο βάσιν ἔχων τὸν Ο κύκλον ίσον 5 τῷ Ν, ΰψος δὲ ὁ μὲν 🗷 κῶνος τὴν ἐκ τοῦ κέντρου της σφαίρας, ὁ δὲ Ο τὴν ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐπὶ τὴν ΑΚ κάθετον ήγμένην. Ισος ἄρα ὁ μὲν Ξ κῶνος τῷ σχήματι τῶ περιγεγραμμένω περί τὴν σφαϊραν, ὁ δὲ Ο τῶ ἐννενραμμένω. δέδεικται νὰρ ταῦτα. καὶ ἐπεὶ 10 δμοιά έστι τὰ πολύγωνα, τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον ἡ ΕΛ πρός ΑΚ, δν ή έκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας πρός τὴν άπὸ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας ἐπὶ τὴν ΑΚ κάθετον άγομένην. τὸν αὐτὸν ἄρα λόγον ἔχει τὸ ΰψος τοῦ Ξ κώνου πρός τὸ ΰψος τοῦ Ο κώνου, ὃν ἡ ΕΛ πρός ΑΚ. 15 έχει δε και ή διάμετρος τοῦ Μ κύκλου πρός την διάμετρον τοῦ Ν κύκλου λόγον, δυ ἔχει ἡ ΕΑ πρὸς ΑΚ. τῶν ἄρα Σ, Ο κώνων αι διάμετροι τῶν βάσεων τοις ύψεσι τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον [ὅμοιοι ἄρα εἰσίν], καὶ διὰ τοῦτο τριπλασίονα λόγον έξει ὁ Σ κῶνος πρὸς τὸν

^{3.} Z núnlov] Z om. Torellius. 4. O] B F. O núnlov]

ad AK [h. e. quam latus polygoni circumscripti ad latus inscripti].¹)

sumantur porro duo coni O, Z, et conus Z basim habeat Z circulum circulo M aequalem, O autem conus circulum O circulo N aequalem; altitudinem autem conus Z habeat radium sphaerae, conus autem O lineam a centro ad lineam AK perpendicularem ductam. quare conus Z aequalis est figurae circum sphaeram circumscriptae [prop. 31], O autem conus figurae inscriptae [prop. 26]. haec enim demonstrata sunt. et quoniam polygona similia sunt [ex hypothesi], eandem habet rationem EA ad AK, quam radius sphaerae ad lineam a centro sphaerae ad AK perpendicularem ductam.2) eandem igitur rationem habet altitudo coni Z ad altitudinem coni O, quam $E \Lambda$ ad ΛK . sed etiam diametrus circuli M ad diametrum circuli N eam habet rationem, quam EA ad AK [u. Eutocius]. itaque bases conorum Z. O eandem rationem habent, quam altitudines. [similes igitur sunt] [λημμ. 5 p. 82]. quare conus Ξ ad conum O triplicem rationem habet, quam diametrus circuli M ad diametrum circuli N [Eucl. XII, 12].

¹⁾ Nam circuli M, N eam habent rationem, quam diametri sine radii quadrati (Eucl. XII, 2), quae est $EA^2:AK^2$, quia radii quadrati aequales sunt rectangulis illis, de quibus u. p. 133, not. 3; sed ex hypothesi circulus M aequalis est superficiei figurae circumscriptae, circulus N superficiei figurae inscriptae.

²⁾ Quia triangula ad centra polygonorum similium posita et ipsa similia sunt; tum u. Eucl. VI, 4.

O om. Torellius. 9. γάφ] ουν F; corr. Torellius. 14. O] om. FC*. 19. τοῦτο] scripsi; το αυτο F, uulgo; αὐτό Torellius.

5

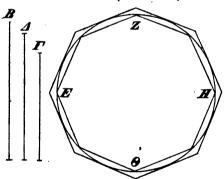
Ο κώνον, ήπες ή διάμετρος τοῦ Μ κύκλου πρὸς τὴν διάμετρον τοῦ Ν κύκλου. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ τὸ σχῆμα τὸ περιγεγραμμένον πρὸς τὸ ἐγγεγραμμένον τριπλασίονα λόγον έξει, ήπερ ἡ ΕΛ πρὸς ΑΚ.

λγ'.

Πάσης σφαίρας ή ἐπιφάνεια τετραπλασία ἐστὶ τοῦ μεγίστου κύκλου τῶν ἐν αὐτῆ.

ἔστω γὰο σφαῖοά τις, καὶ ἔστω τετραπλάσιος τοῦ μεγίστου κύκλου ὁ Α. λέγω, ὅτι ὁ Α ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπι10 φανεία τῆς σφαίρας.

εί γὰρ μή, ήτοι μείζων έστιν ἢ έλάσσων. ἔστω πρότερον μείζων ἡ ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας τοῦ κύκλου. ἔστι δὴ δύο μεγέθη ἄνισα ῆ τε ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας καὶ ὁ Α κύκλος. δυνατὸν ἄρα ἐστὶ λαβεῖν δύο εὐθείας

16 ἀνίσους, ῶστε τὴν μείζονα πρὸς τὴν ἐλάσσονα λόγον ἔχειν ἐλάσσονα τοῦ, ὃν ἔχει ἡ ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας πρὸς τὸν χύκλον. εἰλήφθωσαν αί Β, Γ, καὶ τῶν Β,

^{5.} λα΄ F; λε΄ Torellius. 8. ἔστω] ως F; corr. B. 12. πρότερον μείζων] προτερον μείζου F.

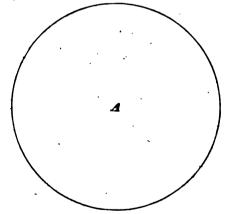
adparet igitur, etiam figuram circumscriptam ad figuram inscriptam triplicem rationem habituram esse, quam EA ad AK.1).

XXXIII.

Cuiusuis sphaerae superficies quadruplo maior est circulo in ea maximo.2)

sit enim sphaera, et sit A circulus quadruplo maior circulo maximo. dico, circulum A aequalem esse superficiei sphaerae.

si enim aequalis non est, aut maior aut minor est. prius superficies sphaerae maior sit circulo. duae igitur magnitudines inaequales sunt, superficies sphaerae et circulus A. fieri igitur potest, ut sumantur duae

lineae inaequales, ita ut maior linea ad minorem rationem habeat minorem, quam superficies sphaerae ad circulum [prop. 2]. sumantur lineae B, Γ , et inter

¹⁾ Quia ex hypothesi coni Z, O figuris acquales sunt.
2) Cfr. Simplicius ad Aristot. IV p. 508, b; Pappus I p. 360.

Γ μέση ἀνάλογον ἔστω ή Δ. νοείσθω δε και ή σφαιρα έπιπέδω τετμημένη διὰ τοῦ κέντρου κατὰ τὸν ΕΖΗΘ κύκλου. νοείσθω δε και είς του κύκλου έγγεγραμμένου καλ περιγεγραμμένον πολύγωνον, ώστε δμοιον είναι 5 τὸ περιγεγραμμένον τῷ ἐγγεγραμμένο πολυγώνο καὶ την του περιγεγραμμένου πλευραν έλασσονα λόγον έγειν τοῦ, ὂν έγει ἡ Β πρὸς τὴν Δ [καὶ ὁ διπλάσιος άρα λόγος τοῦ διπλασίου λόγου έστλυ έλάσσων. καλ τοῦ μὲν τῆς Β πρὸς Δ διπλάσιός ἐστιν ὁ τῆς Β πρὸς 10 την Γ, τοῦ δὲ τῆς πλευρᾶς τοῦ περιγεγραμμένου πολυγώνου πρός την πλευράν τοῦ έγγεγραμμένου διπλάσιος δ της επιφανείας του περιγεγραμμένου στερεού πρός την επιφάνειαν τοῦ έγγεγραμμένου]. ή επιφάνεια άρα τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος περί τὴν σφαίραν 15 πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος έλάσσονα λόγον έχει, ήπερ ή επιφάνεια της σφαίρας πρός του Α κύκλου. ὅπερ ἄτοπου. ἡ μὲυ γὰρ ἐπιφάνεια τοῦ περιγεγραμμένου τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας μείζων έστίν, ή δε έπιφάνεια τοῦ έγγεγραμμένου 20 σχήματος τοῦ Α κύκλου έλάσσων έστί [δέδεικται νὰρ ή έπιφάνεια τοῦ έγγεγραμμένου έλάσσων τοῦ μενίστου κύκλου τῶν ἐν τῆ σφαίρα ἢ τετραπλασία, τοῦ δὲ μεγίστου κύκλου τετραπλάσιός έστιν δ Α κύκλος]. οὐκ άρα ή έπιφάνεια της σφαίρας μείζων έστί τοῦ Α 25 κύκλου. - λέγω δή, δτι οὐδὲ ἐλάσσων. εί γὰο δυνατόν, έστω. και όμοίως εύρήσθωσαν αί Β, Γ εύθεῖαι, ώστε την Β προς Γ έλάσσονα λόγον έχειν τοῦ, ον έχει ό Α κύκλος πρός την έπιφάνειαν της σφαίρας, καλ τῶν Β, Γ μέση ἀνάλογον ἡ Δ΄ καὶ ἐγγεγράφθω καὶ

^{4.} $\epsilon I \nu \alpha i$] per comp. in rasura F. 10. $\tau o \tilde{v}$ $\delta \epsilon \tau \tilde{\eta} s$] scripsi; $\tau \eta s$ δs F, uulgo.

eas media proportionalis sit Δ linea. fingatur autem etiam sphaera per centrum secta per circulum $EZH\Theta$. fingatur autem etiam polygonum circulo inscriptum et aliud circumscriptum, ita ut polygonum circumscriptum inscripto simile sit, et latus polygoni circumscripti [ad latus inscripti] 1) minorem rationem habeat, quam B ad Δ [prop. 3]. quare 2) superficies figurae circum sphaeram circumscriptae ad superficiem figurae inscriptae minorem rationem habet, quam superficies sphaerae ad circulum A. quod fieri non potest. nam superficies figurae circumscriptae maior est superficie sphaerae [prop. 28 p. 122], sed superficies figurae inscriptae minor est circulo A [prop. 25]. 5) itaque superficies sphaerae circulo A maior non est.

dico iam, ne minorem quidem eam esse. si enim fieri potest, minor sit. et ut supra inueniantur lineae B, Γ , ita ut B ad Γ minorem rationem habeat, quam circulus A ad superficiem sphaerae [prop. 2], et linea Δ media inter B, Γ proportionalis. et inscri-

¹⁾ Archimedes non omiserat: πρὸς τὴν τοῦ ἐγγεγραμμένον lin. 6; sed cum haec omissio toties occurrat, satius duxi, hanc neglegentiam transscriptori tribuere, quam cum Nizzio haec uerba omnibus locis addere.

²⁾ Nam latera polygonorum quadrata et eam habent rationem, quam $B^2: A^2$, h. e. quam $B: \Gamma$ (Eucl. VI, 20 $\pi o e$. 2), et eam, quam superficies figurarum (prop. 32). sed quibus hoc continetur, uerba lin. 7—13 fortasse subditiua sunt.

³⁾ Repetitionem inutilem prop. 25 deleo (lin. 20-23).

περιγεγράφθω πάλιν, ώστε τὴν τοῦ περιγεγραμμένου ἐλάσσονα λόγον ἔχειν τοῦ τῆς Β πρὸς Δ [καὶ τὰ διπλάσια ἄρα]. ἡ ἐπιφάνεια ἄρα τοῦ περιγεγραμμένου πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγγεγραμμένου ἐλάσσονα δλόγον ἔχει, ἤπερ ὁ Α κύκλος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς σφαίρας. ὅπερ ἄτοπον. ἡ μὲν γὰρ τοῦ περιγεγραμμένου ἐπιφάνεια μείζων ἐστὶ τοῦ Α κύκλου, ἡ δὲ τοῦ ἐγγεγραμμένου ἐλάσσων τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας.

οὐκ ἄρα οὐδὲ ἐλάσσων ἡ ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας 10 τοῦ Α κύκλου. ἐδείχθη δέ, ὅτι οὐδὲ μείζων. ἡ ἄρα ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας ἴση ἐστὶ τῷ Α κύκλῳ, τουτέστι τῷ τετραπλασίῳ τοῦ μεγίστου κύκλου.

lδ'.

Πᾶσα σφαίρα τετραπλασία έστι κώνου τοῦ βάσιν 15 μεν εχοντος ίσην τῷ μεγίστῷ κύκλῷ τῶν ἐν τῷ σφαίρᾳ, ὕψος δὲ τὴν ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας.

ἔστω γὰφ σφαίφά τις, καὶ ἐν αὐτῆ μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓΔ. εἰ οὖν μή ἐστιν ἡ σφαίφα τετραπλασία τοῦ εἰρημένου κώνου, ἔστω, εἰ δυνατόν, μείζων ἢ τε-20 τραπλασία. ἔστω δὲ ὁ Ξ κῶνος βάσιν μὲν ἔχων τετραπλασίαν τοῦ ΑΒΓΔ κύκλου, ΰψος δὲ ἴσον τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας. μείζων οὖν ἐστιν ἡ σφαίρα τοῦ Ξ κώνου. ἔσται δὴ δύο μεγέθη ἄνισα ῆ τε σφαίρα καὶ ὁ κῶνος. δυνατὸν οὖν δύο εὐθείας λαβεῖν ἀνίσους 25 ῶστε ἔχειν τὴν μείζονα πρὸς τὴν ἐλάσσονα ἐλάσσονα λό-

^{1.} $\pi \acute{\alpha} liv$] $\pi \acute{\alpha} liv$ $\pi ol \acute{\nu} y \omega ror$ Torellius. $\tau \acute{\eta} v$] $\tau \grave{\eta} r$ $\pi ls v \acute{\varrho} \acute{\alpha} r$ Torellius. 2. $\tau o \~{v}$] τo F; corr. Torellius. 13. $\iota \acute{\rho}$ F; $\iota \acute{\rho}$ Torellius. 19. $\iota \acute{\nu} liv$ F. 25. $\dot{\ell} \iota \acute{\alpha} \sigma \sigma \sigma v \alpha \iota \acute{\nu} liv$ Scripsi; $\iota o \acute{\nu} r$ F, uulgo; $\iota \acute{\nu} \acute{\rho} v \sigma \dot{\ell} \iota \acute{\alpha} \sigma \sigma \sigma v \alpha \dot{\nu} r$ B, ed. Basil., Torellius.

batur et circumscribatur rursus polygonum, ita ut latus circumscripti [ad latus inscripti] i) minorem rationem habeat, quam B ad \(Drop. 3 \). itaque 2 superficies figurae circumscriptae ad superficiem inscriptae minorem rationem habet, quam circulus A ad superficiem sphaerae. quod fieri non potest. nam superficies figurae circumscriptae maior est circulo A [prop. 30]. sed superficies inscriptae minor est superficie sphaerae [prop. 23 p. 102].

itaque ne minor quidem est superficies sphaerae circulo A. demonstratum autem est, ne majorem quidem eam esse. itaque superficies sphaerae aequalis est circulo A, h. e. quadruplo maior circulo maximo.

XXXIV

Quaeuis sphaera quadruplo maior est cono basim habenti circulo maximo sphaerae aequalem, altitudinem autem radium sphaerae.3)

sit enim sphaera et in ea circulus maximus $AB\Gamma\Delta$. si igitur sphaera quadruplo maior cono, quem commemorauimus, non est, sit, si fieri potest, maior quam quadruplo maior. conus autem Z basim habeat quadruplo maiorem circulo $AB\Gamma\Delta$, altitudinem autem radio sphaerae aequalem. itaque sphaera maior est cono Z. erunt igitur duae magnitudines inaequales, sphaera et conus. potest igitur fieri, ut sumantur duae

¹⁾ Cfr. not. 1, p. 139.
2) Sequitur ex Eucl. VI, 20 πός. 2 et prop. 32, ut not. 2, p. 139; sed uerba praecedentia lin. 2—3 hic quoque subditiua sunt; nihil enim continent nisi neglegentem et imperfectam significationem uerborum, quae not. 2, p. 139 damnaui. 3) Cfr. Pappus I p. 360.

γον τοῦ, ον ἔχει ἡ σφαίρα πρὸς τὸν Ξ κῶνον. ἔστωσαν οὖν αί Κ, Η, αί δὲ Ι, Θ εἰλημμέναι ιῶστε τῷ ἴσῷ ἀλλήλων ὑπερέχειν τὴν Κ τῆς Ι καὶ τὴν Ι τῆς Θ καὶ τὴν Θ τῆς Η. νοείσθω δὲ καὶ εἰς τὸν ΑΒΓΔ κύκλον δ ἐγγεγραμμένον πολύγωνον, οὖ τὸ πλῆθος τῶν πλευρῶν μετρείσθω ὑπὸ τετράδος, καὶ ἄλλο περιγεγραμμένον οῦιοιον τῷ ἐγγεγραμμένος, καθάπερ ἐπὶ τῶν πρότερον ἡ δὲ τοῦ περιγεγραμμένου πολυγώνου πλευρὰ

10 K B B T

πρός την τοῦ ἐγγεγραμμένου ἐλάσσονα λόγον ἐχέτω τοῦ, ὅν ἔχει ἡ Κ πρὸς Ι. καὶ ἔστωσαν αί ΑΓ, ΒΔ διάμετροι πρὸς ὀρθὰς ἀλλήλαις. εἰ οὖν μενούσης τῆς ΑΓ διαμέτρου περι-

ενεχθείη τὸ ἐπίπεδον, ἐν ῷ τὰ πολύγωνα, ἔσται σχήματα τὸ μὲν ἐγγεγραμμένον ἐν τῆ σφαίρα, τὸ δὲ περιγεγραμμένον, καὶ ἔξει τὸ περιγεγραμμένον 20 πρὸς τὸ ἐγγεγραμμένον τριπλασίονα λόγον, ἤπερ ἡ πλευρὰ τοῦ περιγεγραμμένου πρὸς τὴν τοῦ ἐγγεγραμμένου πρὸς τὴν τοῦ ἐγγεγραμμένου πρὸς τὴν τοῦ ἐγγεγραμμένου εἰς τὸν ΑΒΓΔ κύκλον. ἡ δὲ πλευρὰ πρὸς τὴν πλευρὰν ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ Κ πρὸς τὴν Ι΄ ὅστε τὸ σχῆμα τὸ περιγεγραμμένον ἐλάσσονα 25 λόγον ἔχει ἢ τριπλασίονα τοῦ Κ πρὸς Ι. ἔχει δὲ καὶ ἡ Κ πρὸς Η μείζονα λόγον ἢ τριπλάσιον τοῦ, ὃν ἔχει ἡ Κ πρὸς Ι [τοῦτο γὰρ φανερὸν διὰ λημμάτων]. πολλῷ ἄρα τὸ περιγραφὲν πρὸς τὸ ἐγγραφὲν ἐλάσσονα

^{3.} Θ] H F. 13. AB, $\Gamma \triangle$ F. Litters in circulo positas et polygona om. F. 18. $\sigma_{\chi}\dot{\eta}\mu\alpha\tau\alpha$] scripsi; τ_0 $\sigma_{\chi}\eta\mu\alpha$ F, unlgo. 27. $\delta_1\alpha\lambda\lambda\eta\mu\mu\alpha\tau\omega\nu$ F.

lineae inaequales, ita ut maior linea ad minorem rationem habeat minorem, quam sphaera ad conum Z [prop. 2]. sint igitur lineae K, H, et lineae I, Θ ita sumantur, ut aequali spatio excedat K linea lineam I, I lineam Θ , Θ lineam H. fingatur autem etiam circulo $AB\Gamma \triangle$ polygonum inscriptum, cuius laterum numerus per quattuor diuidi possit, et aliud circumscriptum inscripto simile, sicut antea. et latus polygoni circumscripti ad latus inscripti minorem rationem

habeat, quam K:I [prop. 3]. et sint diametri $A\Gamma$, $B\Delta$ inter se perpendiculares. si igitur manente diametro $A\Gamma$ circumuoluitur¹) planum, in quo sunt polygona, orientur figurae, altera sphaerae inscripta, altera circumscripta, et habebit figura circumscripta ad inscriptam triplicem rationem, quam latus polygoni circumscripti ad latus inscripti circulo $AB\Gamma\Delta$ [prop. 32]. sed latera minorem habent rationem quam K:I [exhypothesi]. quare figura circumscripta [ad inscriptam]²) minorem rationem habet quam $K^3:I^3$. sed etiam $K:H>K^3:I^3$ [u. Eutocius]. itaque figura circumscripta ad inscriptam multo minorem rationem habet,

¹⁾ Optatiuus πεςιενεχθείη posterioris temporis scriptoribus aptior fortasse transscriptori debetur, cum Archimedes scripsisset: εἴ κα — πεςιενεχθῆ.

²⁾ U. p. 139 not. 1.

λόγον έγει τοῦ, ὃν έγει ἡ Κ πρὸς Η. ἡ δὲ Κ πρὸς Η ελάσσονα λόγον έγει, ήπερ ή σφαζρα πρός τον Ξ κώνον και έναλλάξι όπεο άδύνατου, το νάο στιμα τὸ περιγεγραμμένον μεζζόν έστι τῆς σφαίρας, τὸ δὲ έν-5 νενοαμμένον έλασσον τοῦ Ξ χώνου [διότι ὁ μὲν Ξ χῶνος τετραπλάσιός έστι τοῦ κώνου τοῦ βάσιν μὲν ἔχοντος ἴσην τῶ ΑΒΓΔ κύκλω, ΰψος δὲ ἴσον τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας, τὸ δὲ ἐγγεγραμμένον στῆμα ἔλασσον τοῦ είρημένου κώνου η τετραπλάσιον]. ούκ άρα μείζων η 10 τετραπλασία ή σφαζοα τοῦ είρημένου. — ἔστω δή, εί δυνατόν, ελάσσων η τετραπλασία. ώστε ελάσσων έστιν ή σφαίρα τοῦ Ε κώνου. είλήφθωσαν δή αί Κ, Η εύθεζαι, ώστε την Κ μείζονα είναι της Η και έλάσσονα λόγον έχειν πρός αὐτὴν τοῦ, ὃν έχει ὁ Ξ κῶνος 15 πρός την σφαίραν. και αί Θ, Ι έκκεισθωσαν, καθώς πρότερον, και είς του ΑΒΓΔ κύκλον νοείσθω πολύγωνον έγγεγραμμένον καὶ ἄλλο περιγεγραμμένον, ώστε την πλευράν του περιγεγραμμένου πρός την πλευράν τοῦ ἐγγεγραμμένου ἐλάσσονα λόγον ἔχειν, ἤπερ ἡ Κ 20 πρὸς Ι΄ καὶ τὰ ἄλλα κατεσκευάσθω τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς πρότερον. Εξει ἄρα καὶ τὸ περιγεγραμμένον στερεὸν σχημα πρὸς τὸ έγγεγραμμένον τριπλασίονα λόγον, ήπεο ή πλευοὰ τοῦ περιγεγοαμμένου περί τὸν ΑΒΓΔ κύκλον πρός την τοῦ έγγεγραμμένου. ή δὲ πλευρά 25 πρός την πλευράν έλάσσονα λόγον έχει, ήπερ η Κ πρός Ι. Εξει οὖν τὸ στημα τὸ περιγεγραμμένον πρὸς τὸ έγγεγραμμένον έλάσσονα λόγον ἢ τριπλάσιον τοῦ, ου έχει ή Κ πρός την Ι. ή δε Κ πρός την Η μεί-

^{10.} είσημένου] είσημένου κώνου? δη εί] scripsi; η F; εί uulgo. 20. κατεσκευάσθω] scripsi; κατεσκευ F, manus 2 stellulam adposuit et mg. scripsit ασμενα; κατεσκευασμένα

quam K: H; sed K ad H minorem rationem habet, quam sphaera ad conum $\mathbb{Z}$ [ex hypothesi] [quare figura circumscripta ad inscriptam minorem rationem habet, quam sphaera ad conum $\mathbb{Z}$]. et uicissim [figura circumscripta ad sphaeram minorem rationem habet, quam figura inscripta ad conum]. quod fieri non potest. nam figura circumscripta maior est sphaera [prop. 28 p. 122], sed inscripta minor cono $\mathbb{Z}$ [prop. 27]. itaque sphaera maior non est quam quadruplo maior [cono], quem commemorauimus.

iam, si fieri potest, minor sit quam quadruplo maior. sphaera igitur minor est cono Z. sumantur igitur lineae K, H, ita ut K linea maior sit linea Het minorem ad eam rationem habeat, quam conus Z ad sphaeram [prop. 2]. et ponantur lineae @, I, ut supra [p. 142, 2]. et fingatur polygonum circulo ABΓΔ inscriptum et aliud circumscriptum, ita ut latus polygoni circumscripti ad latus inscripti minorem rationem habeat, quam K:I. et cetera eodem modo, quo antea, comparentur. habebit igitur etiam²) figura solida circumscripta ad inscriptam rationem triplicem, quam latus figurae circum ABIA circumscriptae ad latus inscriptae [prop. 32]. sed latera minorem rationem habent, quam K: I [ex hypothesi]. habebit igitur figura circumscripta ad inscriptam minorem rationem, quam $K^8: I^3$, sed $K: H > K^3: I^3$ [u. Eutocius]. quare figura circumscripta ad inscriptam minorem rationem

¹⁾ nal lin. 21 uidetur significare: nunc quoque, ut antea.

nulgo. 28. $x \circ c \circ \tau \eta v \ I \cdot \eta \circ k \ K$] om. F; corr. ed. Basil. et B man. 2.

ζονα λόγον ἔχει ἢ τριπλάσιον τοῦ, ὂν ἔχει ἡ Κ πρὸς τὴν Ι΄ ὅστε ἐλάσσονα λόγον ἔχει τὸ σχῆμα τὸ περιγεγομμείνον πρὸς τὸ ἐγγεγομμείνον, ἢ ἡ Κ πρὸς τὴν Η ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἢ ὁ Ϫ κῶνος πρὸς τὴν σφαίραν ὅπερ ἀδύνατον. τὸ μὲν γὰρ ἐγγεγομμείνον ελασσόν ἐστι τῆς σφαίρας, τὸ δὲ περιγεγομμείνον μείζον τοῦ Κ κώνου. οὐκ ἄρα οὐδὲ ἐλάσσων ἐστὶν ἢ τετραπλασία ἡ σφαίρα τοῦ κώνου τοῦ βάσιν μὲν ἔχοντος ἴσην τῷ ΑΒΓΔ κύκλω, ῦψος δὲ 10 τὴν ἴσην τῇ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας ἐδείχθη δέ, ὅτι οὐδὲ μείζων τετραπλασία ἄρα.

ΠΟΡΙΣΜΑ.

Ποοδεδειγμένων δε τούτων φανερόν, ὅτι πᾶς κύλινδρος βάσιν μεν ἔχων τὸν μέγιστον κύκλον τῶν ἐν
15 τῆ σφαίρα, ὕψος δε ἴσον τῆ διαμέτρω τῆς σφαίρας
ἡμιόλιός ἐστι τῆς σφαίρας, καὶ ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ
μετὰ τῶν βάσεων ἡμιολία τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας.

ό μεν γὰρ κύλινδρος ὁ προειρημένος έξαπλάσιός εστι τοῦ κώνου τοῦ βάσιν μεν έχοντος τὴν αὐτήν, 20 ῦψος δὲ ἴσον τῆ ἐκ τοῦ κέντρου, ἡ δὲ σφαῖρα δέδεικται τοῦ αὐτοῦ κώνου τετραπλασία οὖσα δῆλον οὖν, ὅτι ὁ κύλινδρος ἡμιόλιός ἐστι τῆς σφαίρας. πάλιν ἐπεὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κυλίνδρου χωρὶς τῶν βάσεων ἴση δέδεικται κύκλφ, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου μέση ἀνά-25 λογόν ἐστι τῆς τοῦ κυλίνδρου πλευρᾶς καὶ τῆς διαμέτρου τῆς βάσεως, τοῦ δὲ εἰρημένου κυλίνδρου τοῦ

^{3.} K] HK F. 5. novos F. 12. πόρισμα om. F; ng Torellius.

COROLLARIUM.1)

His autem ante demonstratis adparet, quemuis cylindrum basim habentem circulum maximum sphaerae, altitudinem autem diametro sphaerae aequalem sesquialterum esse sphaerae, et superficiem eius sesquialteram superficiei sphaerae.

nam cylindrus, quem commemorauimus, sexcuplus est coni eandem basim habentis, altitudinem autem aequalem radio²); sed demonstratum est, sphaeram quadruplo maiorem esse eodem cono [prop. 34]. adparet igitur, cylindrum sphaerae sesquialterum esse. rursus quoniam demonstratum est, superficiem cylindri praeter bases aequalem esse circulo, cuius radius media sit proportionalis inter latus cylindri et diametrum

¹⁾ Citatur ab Herone stereom. I, 1 (cfr. I, 8, 2), Proclo ad Eucl. p. 71, 18, Simplicio ad Arist. IV p. 508, b. alio modo demonstrat Pappus I p. 408.

demonstrat Pappus I p. 408.

2) Cylindrus enim triplo maior est cono, cuius basis est circulus maximus, altitudo autem diametrus sphaerae (Eucl. XII, 10); sed hic conus duplo maior est cono, cuius basis eadem est, altitudo autem radius (λημμ. 1 p. 80).

περί τὴν σφαίραν ἡ πλευρὰ ἴση ἐστὶ τῆ διαμέτρω τῆς βάσεως [δῆλον, ὅτι ἡ μέση αὐτῶν ἀνάλογον ἴση γίνεται τῆ διαμέτρω τῆς βάσεως], ὁ δὲ κύκλος ὁ τὴν ἐκ τοῦ κέντρου ἔχων ἴσην τῆ διαμέτρω τῆς βάσεως τε τραπλάσιός ἐστι τῆς βάσεως, τουτέστι τοῦ μεγίστον κύκλου τῶν ἐν τῆ σφαίρα, ἔσται ἄρα καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κυλίνδρου χωρὶς τῶν βάσεων τετραπλασία τοῦ μεγίστου κύκλου. ὅλη ἄρα μετὰ τῶν βάσεων ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κυλίνδρου ἔξαπλασία ἔσται τοῦ μεγίστου κύκλου. ἔστιν δὲ καὶ ἡ τῆς σφαίρας ἐπιφάνεια τετραπλασία τοῦ μεγίστου κύκλου. ὅλη ἄρα ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κυλίνδρου ἡμιολία ἐστὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας.

λE.

Η ἐπιφάνεια τοῦ ἐγγεγοαμμένου σχήματος εἰς τμήμα 15 σφαίρας ἴση ἐστὶ κύκλφ, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴσον δύναται τῷ περιεχομένφ ὑπό τε μιᾶς πλευρᾶς τοῦ ἐγγεγραμμένου πολυγώνου ἐν τῷ τμήματι τοῦ μεγίστου κύκλου καὶ τῆς ἴσης πάσαις ταῖς παραλλήλοις τῆ βάσει τοῦ τμήματος σὺν τῆ ἡμισεία τῆς τοῦ τμήματος βάσεως.

20 ἔστω σφαίρα, καὶ ἐν αὐτῆ τμῆμα, οὖ βάσις ὁ περὶ τὴν ΑΗ κύκλος. ἐγγεγράφθω σχῆμα εἰς αὐτό, οἰον εἰρηται, περιεχόμενον ὑπὸ κωνικῶν ἐπιφανειῶν καὶ μέγιστος κύκλος ὁ ΑΗΘ, καὶ ἀρτιόπλευρον πολύγωνον τὸ ΑΓΕΘΖ ΔΗ χωρὶς τῆς ΑΗ πλευρᾶς καὶ εἰλήφθω 25 κύκλος ὁ Λ, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴσον δύναται τῶ

^{2.} $\gamma (\nu \epsilon \tau \alpha \iota)$ $\gamma \alpha \rho$ per comp. F; corr. B. 5. $\tau o \nu \tau \dot{\epsilon} \sigma \iota \iota$ $\tau \dot{\epsilon}$ F; corr. Torellius. 13. $\lambda \gamma'$ F; $\kappa \eta'$ Torellius. 14. $\tau \mu \dot{\tau} \mu \alpha \sigma \alpha \iota \rho \alpha c \rho \alpha$

basis [prop. 13], cylindri autem, quem commemorauimus, sphaeram comprehendentis latus aequale est diametro basis [adparet¹), lineam inter ea mediam proportionalem aequalem esse diametro basis (Eucl.VI, 16)], circulus autem radium habens diametro basis aequalem quadruplo maior est basi [Eucl. XII, 2], h. e. circulo maximo sphaerae, erit igitur etiam superficies cylindri praeter bases quadruplo maior circulo maximo. tota igitur superficies cylindri una cum basibus sexcuplo maior erit circulo maximo. sed est etiam superficies sphaerae quadruplo maior circulo maximo [prop. 33]. itaque tota superficies cylindri sesquialtera est superficiei sphaerae.

XXXV.

Superficies figurae segmento sphaerae inscriptae aequalis est circulo, cuius radius quadratus aequalis est rectangulo, quod continetur uno latere polygoni segmento circuli maximi inscripti et linea aequali omnibus lineis basi segmenti parallelis una cum dimidia basi segmenti.

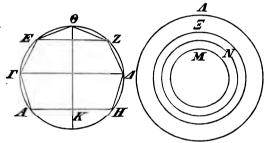
sit sphaera, et in ea segmentum, cuius basis circulus circum AH descriptus. inscribatur ei polygonum, quale diximus, per superficies conicas comprehensum. et circulus maximus sit $AH\Theta$, et $A\Gamma E\Theta Z\Delta H$ polygonum [aequilaterum]²), cuius latera paria sint

¹⁾ Praue dicitur, inde quod superficies cylindri aequalis sit circulo illi (έπει p. 146, 23) colligi posse, mediam proportionalem diametro aequalem esse. itaque uerba δηλον lin. 2—βάσεως lin. 3 transscriptori tribui.

²⁾ Hoc ab Archimede non praetermissum fuit (Quaest. Arch. p. 76); Nizzius coniecit: ἐσόπλευρόν τε καὶ ἀρτιόπλ.

περιεχομένω ὑπό τε τῆς $A\Gamma$ πλευρᾶς καὶ ὑπὸ πασῶν τῶν EZ, $\Gamma \Delta$ καὶ ἔτι τῆς ἡμισείας τῆς βάσεως, τουτέστι τῆς AK. δεικτέον, ὅτι ὁ κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ τοῦ σχήματος ἐπιφανεία.

δ είλήφθω γὰρ κύκλος ὁ Μ, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου δύναται τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς ΕΘ πλευρᾶς καὶ τῆς ἡμισείας τῆς ΕΖ. γίνεται δὴ ὁ Μ κύκλος ἴσος τῆ ἐπιφανεία τοῦ κώνου, οὖ βάσις μὲν ὁ περὶ τὴν ΕΖ κύκλος, κορυφὴ δὲ τὸ Θ σημεῖον. εἰλήφθω δὲ

10 καὶ ἄλλος ὁ N, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴσον δύναται τῷ περιεχομένῳ ὑπό τε τῆς ΕΓ καὶ τῆς ἡμισείας συναμφοτέρου τῆς ΕΖ, ΓΔ. ἔσται οὖν οὖτος ἴσος τῆ ἐπιφανεία τοῦ κώνου τῆ μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων τῶν κατὰ τὰς ΕΖ, ΓΔ. καὶ ἄλλος ὁμοίως ὁ
15 Ξ εἰλήφθω κύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου δύναται τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς ΑΓ καὶ τῆς ἡμισείας συναμφοτέρων τῶν ΓΔ, ΑΗ. καὶ αὐτὸς οὖν ἴσος ἐστὶ τῆ κωνικῆ ἐπιφανεία τῆ μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων τῶν κατὰ τὰς ΑΗ, ΓΔ. πάντες οὖν οἱ κύκλοι
20 ἴσοι ἔσονται τῆ ὅλη τοῦ σχήματος ἐπιφανεία, καὶ αἱ ἐκ τῶν κέντρων αὐτῶν ἴσον δυνήσονται τῷ περιεχο-

^{3.} deintéor our ed. Basil., Torellius. o A núnlos Cr.,

numero praeter latus AH. et sumatur circulus A, cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo

$$A\Gamma \times (EZ + \Gamma \Delta + AK).$$

demonstrandum est, circulum aequalem esse superficiei figurae.

sumatur enim circulus M, cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo $E\Theta > \frac{1}{4}EZ$. itaque M circulus aequalis est superficiei coni, cuius basis est circulus circum EZ descriptus, uertex autem punctum Θ [prop. 14]. sumatur autem etiam alius circulus N, cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo

$$E\Gamma \times \frac{1}{2} (EZ + \Gamma \Delta).$$

hic igitur aequalis erit superficiei coni, quae est inter plana parallela in lineis EZ, $\Gamma \triangle$ posita [prop. 16]. et eodem modo sumatur alius circulus Ξ , cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo

$$A\Gamma \times \frac{1}{2} (\Gamma \Delta + AH).$$

itaque et ipse aequalis est superficiei conicae, quae est inter plana parallela in lineis AH, $\Gamma \Delta$ posita [prop. 16]. omnes igitur circuli aequales erunt toti superficiei figurae, et radii eorum quadrati aequales erunt rectangulo $A\Gamma \times (EZ + \Gamma \Delta + AK)$.\(^1\)) sed

¹⁾ Quia aequalia sunt latera polygoni $E\Theta$, $E\Gamma$, $A\Gamma$.

ed. Basil., Torellius. 7. y(veral] per comp. F. 12. ovv] addidi; om. F, uulgo. 20. al] om. F; corr. ed. Basil.*

μένφ ύπὸ μιᾶς πλευρᾶς τῆς ΑΓ καὶ τῆς ἴσης ταὶς ΕΖ, ΓΔ καὶ τῆ ἡμισεία τῆς βάσεως τῆ ΑΚ. ἐδύνατο δὲ καὶ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Λ κύκλου ἴσον τῷ αὐτῷ χωρίῳ. ὁ ἄρα Λ κύκλος ἴσος ἔσται τοῖς Μ, Ν, Ξ δ κύκλοις, ὅστε καὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος.

λε'.

Τετμήσθω σφαίρα μὴ διὰ τοῦ κέντρου ἐπιπέδω. καὶ ἐν αὐτῆ μένιστος κύκλος ὁ ΑΕΖ τέμνων πρὸς 10 δοθάς τὸ ἐπίπεδον τὸ τέμνον καὶ ἐγγεγράφθω είς τὸ ΑΒΓ τμημα πολύνωνον Ισόπλευρόν τε καλ άρτιόνωνον χωρίς της βάσεως της ΑΒ. δμοίως δη τοις πρότερον, έὰν μενούσης της ΓΖ περιενεχθη τὸ σχημα, αί μέν Δ, Ε, Α, Β γωνίαι κατά κύκλων οἰσθήσονται, 15 ών διάμετροι αί ΔΕ, ΑΒ, αί δὲ πλευραί τοῦ σχήματος κατά κωνικής έπιφανείας. καὶ ἔσται τὸ γενηθέν σχημα στερεὸν ύπὸ κωνικών ἐπιφανειών περιεχόμενον βάσιν μεν έχον κύκλον, οδ διάμετρος ή ΑΒ, κορυφην δε το Γ. ομοίως δη τοις πρότερου την επιφά-20 νειαν έλάσσονα έξει της τοῦ τμήματος έπιφανείας τοῦ περιλαμβάνοντος [τὸ γὰρ αὐτὸ πέρας αὐτῶν έστιν έν έπιπέδω του τε τμήματος και του σχήματος ή περιφέρεια τοῦ κύκλου, οὖ διάμετρος ή ΑΒ, καὶ ἐπὶ τὰ αύτὰ χοϊλαι άμφότεραί είσιν αί ἐπιφάνειαι, καὶ περι-25 λαμβάνεται ή έτέρα ύπὸ τῆς έτέρας].

^{2.} ἠδόνατο Torellius. 7. λδ΄ F; λθ΄ Torellius. 11. ἀφτιόπλευφον Riualtus, Torellius. 15. σχήματος] Barrowius; τμηματος F, uulgo. 18. εχων F. ποφυφη F; corr. Barrowius.

etiam radius circuli Λ quadratus eidem spatio aequalis erat [ex hypothesi]. itaque circulus Λ aequalis erit circulis M, N, Ξ^1); quare etiam superficiei figurae inscriptae aequalis erit.

XXXVI.

Secetur sphaera plano non per centrum posito, et in ea sit circulus maximus AEZ planum secans perpendiculariter secans. et inscribatur segmento $AB\Gamma$ polygonum aequilaterum, cuius latera paria sint numero praeter basim AB. si igitur, ut antea, manente linea ΓZ

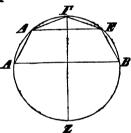

figura circumuoluitur, anguli Δ , E, A, B per circulos ferentur, quorum diametri erunt ΔE , ΔB , latera autem figurae per superficies conicas. et figura solida hoc modo orta, per superficies conicas comprehensa, basim habebit circulum, cuius diametrus

est AB, uerticem autem punctum Γ . itaque eodem modo, quo antea, superficiem habebit minorem superficie segmenti comprehendentis $[\lambda \alpha \mu \beta, 4 p, 10]$.

¹⁾ Ex Eucl. XII, 2; cfr. Quaest. Arch. p. 48.

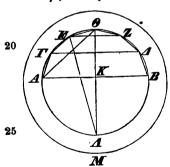
²⁾ In hac propositione praeter finem subditiuum alia quoque deprehenduntur uestigia manus transscriptoris, uelut omissum uerbum ἔστω lin. 9; ἀστιόγωνον lin. 11, quod alibi recte dicitur pro ἀστιόπλευρον (Quaest. Arch. p. 76), sed hoc loco ferri non potest propter sequentia uerba χωρίς τῆς βάσσως; κωνικῆς ἐπιφανείας lin. 16 pro κωνικῶν ἐπιφανειῶν; γενηθένει lin. 16 (Quaest. Arch. p. 70). praeterea diserte dicendum erat, segmentum ΛΒΓ minus hemisphaerio esse debere (Quaest. Arch. p. 73).

25'.

Ή ἐπιφάνεια τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος ἐν τῷ τμήματι τῆς σφαίρας ἐλάσσων ἐστὶ τοῦ κύκλου, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῷ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ 5 τμήματος ἐπὶ τὴν περιφέρειαν ἠγμένη τοῦ κύκλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ τμήματος.

έστω σφαίρα, καὶ ἐν αὐτῆ μέγιστος κύκλος ὁ ABEZ καὶ ἔστω τμῆμα ἐν τῆ σφαίρα, οὖ βάσις ὁ περὶ διάμετρον τὴν AB, καὶ ἐγγεγράφθω εἰς αὐτὸ τὸ εἰρη-10 μένον σχῆμα, καὶ ἐν τῷ τμήματι τοῦ κύκλου πολύγωνον καὶ τὰ λοιπὰ τὰ αὐτά, διαμέτρου μὲν τῆς σφαίρας οὕσης τῆς ΘΑ, ἐπεζευγμένων δὲ τῶν AE, ΘΑ. καὶ ἔστω κύκλος ὁ Μ, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἔστω τῆ ΑΘ. δεικτέον, ὅτι ὁ Μ κύκλος μείζων ἐστὶ τῆς τοῦ σχήματος ἐπιφανείας.

ή γὰρ ἐπιφάνεια τοῦ σχήματος δέδεικται ἴση οὖσα κύκλφ, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴσον δύναται τῷ περι-

εχομένφ ύπό τε τῆς ΕΘ καὶ τῶν ΕΖ, ΓΔ, ΚΑ. τὸ δὲ ὑπὸ τῆς ΕΘ καὶ τῶν ΕΖ, ΓΔ, ΚΑ δέδεικται ἴσον τῷ ὑπὸ τῶν ΕΛ, ΚΘ περιεχομένφ τὸ δὲ ὑπὸ τῶν ΕΛ, ΚΘ ἔλασσόν ἐστι τοῦ ἀπὶ τῆς ΑΘ [καὶ γὰρ τοῦ ὑπὸ τῶν ΛΘ, ΚΘ]. φανερὸν οὖν, ὅτι ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ

κύκλου, ος έστιν ίσος τῆ έπιφανεία τοῦ σχήματος,

^{1. 2}ε' F; μ' Torellius. 7. ABZE Torellius. 13. ἔστω] ωστε F; corr. Β*. 25. ὑπό om. F; corr. ed. Basil. 26. τῶν

XXXVII.

Superficies figurae segmento sphaerae inscriptae minor est circulo, cuius radius aequalis est lineae a uertice segmenti ad ambitum ductae circuli, qui basis est segmenti.

sit sphaera, et in ea circulus maximus ABEZ, et in sphaera segmentum sit, cuius basis sit circulus circum diametrum AB descriptus, et ei inscribatur figura, quam commemorauimus [prop. 36], et segmento circuli polygonum. et cetera eodem modo comparentur¹), ut linea ΘA diametrus sphaerae sit, et ducantur lineae AE, ΘA . et sit circulus M, cuius radius aequalis sit lineae $A\Theta$. demonstrandum est, circulum M maiorem esse superficie sphaerae.

nam demonstratum est, superficiem figurae aequalem esse circulo, cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo $E\Theta \times (EZ + \Gamma\varDelta + KA)$ [prop. 35]. et demonstratum est

 $E\Theta \times (EZ + \Gamma\Delta + KA) = EA \times K\Theta$ [prop. 22; Eucl. VI, 16].*)

sed $EA \times K\Theta < A\Theta^2$ [u. Eutocius].

adparet igitur, radium circuli, qui aequalis est super-

¹⁾ τὰ αὐτά lin. 11 sc. ἔστω.

²⁾ U. Eutocius, ex cuius adnotatione comperimus, Archimedem lin. 19—20 scripsisse: άλλὰ τὸ ὑπὸ ΕΘ, et lin. 22 uerbum περιεχομένφ omisisse.

addidi; om. F_{r} uulgo. $K\Theta$] ΘK ed. Basil., Torellius. Post hoc uerbum: $loov \ \delta r r o s \ \tau \tilde{\varphi} \ \dot{\alpha} \pi \dot{o} \ \Theta A$ addunt ed. Basil., Torellius; om. F_{r} uulgo.

έλάσσων έστι τῆς έκ τοῦ κέντρου τοῦ Μ. δῆλον ἄρα, ὅτι ὁ Μ κύκλος μείζων έστι τῆς ἐπιφανείας τοῦ σχήματος.

λη'.

Το έγγεγραμμένον σχήμα έν τῷ τμήματι ὑπὸ κωνικῶν ἐπιφανειῶν περιεχόμενον σὺν τῷ κώνῷ τῷ βάσιν μὲν τὴν αὐτὴν ἔχοντι τῷ σχήματι, κορυφὴν δὲ τὸ
κέντρον τῆς σφαίρας ἴσον ἐστὶ τῷ κώνῷ τῷ βάσιν
ἔχοντι ἴσην τῆ ἐπιφανείᾳ τοῦ σχήματος, ῦψος δὲ τῆ
10 ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας ἐπὶ μίαν πλευρὰν τῶν
τοῦ πολυγώνου καθέτῷ ἠγμένη.

ἔστω γὰρ σφαίρα, καὶ ἐν αὐτῆ μέγιστος κύκλος, καὶ τμῆμα ἔλασσον ἡμικυκλίου τὸ ΑΒΓ, καὶ κέντρον τὸ Ε΄ καὶ ἐγγεγράφθω εἰς τὸ ΑΒΓ τμῆμα πολύγω-15 νον ἀρτιόπλευρον χωρὶς τῆς ΑΓ ὁμοίως τοῖς πρότερον, καὶ μενούσης τῆς ΒΕ περιενεχθείσα ἡ σφαίρα ποιείτω σχῆμά τι ὑπὸ κωνικῶν ἐπιφανειῶν περιεχόμενον, καὶ ἀπὸ τοῦ κύκλου τοῦ περὶ διάμετρον τὴν ΑΓ κῶνος ἀναγεγράφθω κορυφὴν ἔχων τὸ κέντρον. καὶ 20 εἰλήφθω κῶνος ὁ Κ βάσιν μὲν ἔχων ἴσην τῆ ἐπιφανεία τοῦ σχήματος, ῦψος δὲ τῆ ἀπὸ τοῦ Ε κέντρου ἐπὶ μίαν πλευρὰν τοῦ πολυγώνου καθέτω ἡγμένη. δεικτέον, ὅτι ὁ Κ κῶνος ἴσος ἐστὶ τῷ περιεχομένω σχήματι σὺν τῷ κώνω τῷ ΑΕΓ.

^{2.} M] ΛM F. 4. $\lambda \varepsilon'$ F; $\mu \alpha'$ Torellius. 9. $\tau \widetilde{\eta}$] Nizze; $\tau \eta \nu$ F, uulgo. 21. $\tau \widetilde{\eta}$] Nizze; $\tau \eta \nu$ F, uulgo. 23. $\pi \varepsilon \rho \iota \varepsilon \gamma \rho - \mu \dot{\varepsilon} \nu \varphi$] $\pi \rho \circ \varepsilon \iota \rho \eta \mu \dot{\varepsilon} \tau \varphi$ Nizze. $\sigma \chi \dot{\eta} \mu \alpha \tau \iota$] $\tau \mu \eta \mu \alpha \tau \iota$ F; corr. ed. Basil.; "figurae dictae" Cr.

ficiei figurae, minorem esse radio circuli M. itaque constat, circulum M maiorem esse superficie figurae [Eucl. XII, 2].1)

XXXVIII.

Figura segmento²) inscripta per superficies conicas comprehensa una cum cono basim eandem habenti. quam figura, uerticem autem centrum sphaerae aequalis est cono basim habenti superficiei figurae aequalem, altitudinem autem lineae a centro sphaerae ad latus aliquod polygoni perpendiculari ductae aequalem.

sit enim sphaera, et in ea circulus maximus, et segmentum $AB\Gamma$ minus dimidia parte circuli, et centrum E. et segmento $AB\Gamma$ inscribatur polygonum [aequilaterum]3), cuius latera paria sint numero praeter lineam $A\Gamma$, eodem modo, quo supra, et manente linea BE circumuoluatur sphaera4) et efficiat figuram per superficies conicas comprehensam, et in circulo circum diametrum AT descripto conus construatur uerticem habens centrum. et sumatur conus K basim habens superficiei figurae aequalem, altitudinem autem lineae a centro E ad latus aliquod polygoni perpendiculari ductae. demonstrandum est, conum K aequalem esse figurae comprehensae⁵) una cum cono $AE\Gamma$.

¹⁾ In hac quoque propositione desideratur significatio, segmentum minus esse hemisphaerio; u. p. 153 not. 2.

²⁾ Sc. Llássovi ήμισφαιρίου (u. lin. 13), quae uerba addi uoluit Nizzius; sed u. p. 153 not. 2.

³⁾ Desideratur ante agrionlevgor lin. 15: loonlevgor te nal.

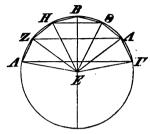
quod coniectura addit Nizzius; sed u. p. 149 not. 2.
4) Debebat esse: negievezvelç à núnlog sine negievezver tò eninedor, èv à o re núnlog nat tò nolúywrov (lin. 16).

⁵⁾ περιεχομένω lin. 23 sc. υπό των κωνικών έπιφανειών,

5

10

άναγεγράφθωσαν δή και κῶνοι ἀπὸ τῶν κύκλων τῶν περί διαμέτρους τὰς ΘΗ, ΖΛ κορυφήν ἔχοντες τὸ Ε σημεῖον. οὐκοῦν ὁ μὲν ΗΒΘΕ ρόμβος στερεὸς

ίσος έστὶ κώνφ, οὖ ἡ μὲν βάσις ίση έστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΗΒΘ κώνου, τὸ ΰψος δὲ τῆ ἀπὸ τοῦ Ε ἐπὶ τὴν ΗΒ ἀγομένη καθέτφ. τὸ δὲ περιλείμμα τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπι-

πέδων τῶν κατὰ τὰς ΗΘ, ΖΛ καὶ τῶν κωνικῶν τῶν ΖΕΛ, ΗΕΘ ἴσον ἐστὶ κώνφ, οὖ ἡ βάσις μέν ἐστιν ἴση τῆ ἐπιφανεία τῆ μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπι15 πέδων τῶν κατὰ τὰς ΗΘ, ΖΛ, ὕψος δὲ τῆ ἀπὸ τοῦ Ε ἐπὶ τὴν ΖΗ καθέτφ ἡγμένη. πάλιν τὸ περιλεἴμμα τὸ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς ἐπιφανείας τῆς μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων τῶν κατὰ τὰς ΖΛ, ΑΓ καὶ τῶν κωνικῶν τῶν ΑΕΓ, ΖΕΛ ἴσον ἐστὶ κώνφ, οὖ ἡ μὲν 20 βάσις ἴση ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τῆ μεταξὺ τῶν παραλλήλων ἐπιπέδων τῶν κατὰ τὰς ΖΛ, ΑΓ, ὕψος δὲ τῆ ἀπὸ τοῦ Ε ἐπὶ τὴν ΖΛ καθέτφ ἡγμένη. οἱ οὖν εἰρημένοι κῶνοι ἴσοι ἔσονται τῷ σχήματι μετὰ τοῦ ΛΕΓ κώνου καὶ ῦψος μὲν ἴσον ἔχουσιν τῆ ἀπὸ τοῦ Ε ἐπὶ 25 μίαν πλευρὰν τοῦ πολυγώνου καθέτφ ἡγμένη, τὰς δὲ

^{1.} $\delta \dot{\eta}$] scripsi; $\delta \varepsilon$ F, uulgo. 2. $\tau \dot{\alpha} \varepsilon$] $\tau \eta \varepsilon$ FC*. Θ H, $Z \Lambda$] scripsi; ΘZ , KI FC*; $H\Theta$, $Z \Lambda$ B* ed. Basil., Torellius. 8. onouv F. 9. $\pi \varepsilon \varrho \iota \lambda \varrho \iota \mu \omega$] scripsi; $\pi \varepsilon \varrho \iota \lambda \eta \mu \mu \omega$ F, uulgo. 13. $Z E \Delta$ F, corr. Torellius. $\iota \sigma \eta$ FBC*. 15. $\tau \dot{\eta}$] $\tau \eta \nu$ F. 16. $\pi \varepsilon \varrho \iota \lambda \varepsilon \varrho \iota \mu \omega$] scripsi; $\pi \varepsilon \varrho \iota \lambda \eta \mu \mu \omega$ F, uulgo. 19. $Z E \Delta$ F, Δ in rasura. 23. $\mu \varepsilon \tau \dot{\alpha}$] scripsi; $\pi \omega \iota \mu \varepsilon \tau \omega$ F, uulgo.

construantur igitur etiam in circulis circum diametros ΘH , ZA descriptis coni uerticem habentes punctum E. itaque rhombus solidus $HB\Theta E$ aequalis est cono, cuius basis aequalis est superficiei coni $HB\Theta$, altitudo autem lineae ab E ad HB perpendiculari

ductae [prop. 18]. spatium autem relictum¹) comprehensum per superficiem inter parallela plana in lineis HO, ZA posita et per superficies conicas ZEA, HEO aequale est cono, cuius basis aequalis est superficiei inter plana parallela in lineis HO, ZA posita, altitudo autem lineae ab E ad ZH perpendiculari ductae [prop. 20]. rursus spatium relictum²) comprehensum per superficiem inter plana parallela in lineis ZA, $A\Gamma$ posita et per superficies conicas $AE\Gamma$, ZEA aequale est cono, cuius basis aequalis est superficiei inter plana parallela in lineis ZA, $A\Gamma$ posita, altitudo autem lineae ab E ad ZA perpendiculari ductae [prop. 20]. coni igitur, quos commemorauimus, aequales erunt figurae una cum cono $AE\Gamma$ et altitudinem habent aequalem lineae ab E ad latus aliquod polygoni perpendiculari ductae, bases autem superficiei figurae

quod transscriptoris neglegentia omissum est, ut ἐπιφανειῶν post πωνικῶν p. 158 lin. 12, 19.

¹⁾ Productis lineis ZH, ΘA , donec concurrant, et subtracto rhombo his lineis productis et lineis HE, ΘE comprehenso.

²⁾ Productis lineis ZA, $A\Gamma$, donec concurrant, et subtracto rhombo his lineis productis et lineis ZE, EA comprehenso.

βάσεις ίσας τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΑΖΗΒΘΑΓ σχήματος. ἔχει δὲ καὶ ὁ Κ κῶνος τὸ αὐτὸ ὕψος καὶ βάσιν ἴσην τῆ ἐπιφανεία τοῦ σχήματος. ἴσος ἄφα ἐστὶν ὁ κῶνος τοῖς εἰρημένοις κώνοις. οἱ δὲ εἰρημένοι κῶνοι ἐδείχ- δησαν ἴσοι τῷ σχήματι καὶ τῷ ΑΕΓ κώνῳ. καὶ ὁ Κἄρα κῶνος ἴσος ἐστὶ τῷ τε σχήματι καὶ τῷ ΕΑΓ κώνφ.

ΠΟΡΙΣΜΑ.

¿Εκ δὴ τούτου φανερόν, ὅτι ὁ κῶνος ὁ βάσιν μὲν ἔχων τὸν κύκλον, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῷ 10 ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τμήματος ἐπὶ τὴν περιφέρειαν ἠγμένη τοῦ κύκλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ τμήματος, ῦψος δὲ ἴσον τῷ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας, μείζων ἐστὶ τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος σὺν τῷ κώνῳ. ὁ γὰρ προειρημένος κῶνος μείζων ἐστὶ τοῦ κώνου τοῦ ἴσου 15 τῷ σχήματι σὺν τῷ κώνῳ τῷ βάσιν μὲν ἔχοντι τὴν βάσιν τοῦ τμήματος, τὴν δὲ κορυφὴν πρὸς τῷ κέντρῳ, τουτέστι τοῦ τὴν βάσιν μὲν ἔχοντος ἴσην τῷ ἐπιφανείᾳ τοῦ σχήματος, ῦψος δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐπὶ μίαν πλευρὰν τοῦ πολυγώνου καθέτῳ ἡγμένῃ. ἢ τε 20 γὰρ βάσις τῆς βάσεως μείζων ἐστί [δέδεικται γὰρ τοῦτο], καὶ τὸ ῦψος τοῦ ῦψους.

λθ'.

"Εστω σφαίρα, καὶ ἐν αὐτῆ μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓ, καὶ τμῆμα ἔλασσον ἡμικυκλίου, ὃ ἀποτέμνει ἡ ΑΒ, 25 καὶ κέντρον τὸ Δ΄ καὶ ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ Δ ἐπὶ τὰ Α, Β ἐπεξεύχθωσαν αἱ ΑΔ, ΔΒ, καὶ περὶ τὸν

^{1.} lσας] per comp. F. Θ om. F; corr. Torellius. 4. noνοις F. 7. πόρισμα] F mg. [ο]. 15. τῷ βάσιν] του βασιν
F; corr. B mg.*, ed. Basil. ἔχοντι] εχοντος F; corr. B mg.*, ed.

 $AZHB\Theta A\Gamma$ aequales. sed etiam K conus eandem altitudinem et basim superficiei figurae aequalem habet. itaque aequalis est conis, quos commemorauimus; hos autem figurae cum cono $AE\Gamma$ aequales esse, demonstratum est. itaque etiam conus K figurae et cono $EA\Gamma$ aequalis est.

COROLLARIUM.

Hinc iam adparet, conum basim habentem circulum, cuius radius aequalis sit lineae a uertice segmenti ad ambitum ductae circuli, qui basis sit segmenti, altitudo autem radio sphaerae aequalis, maiorem esse figura inscripta cum cono. ille enim conus maior est cono aequali figurae una cum cono basim habenti basim segmenti, uerticem autem ad centrum positum, h. e. cono basim habenti superficiei figurae aequalem, altitudinem autem aequalem lineae a centro ad latus aliquod polygoni perpendiculari ductae [prop. 38]. basis enim basi maior est¹) [prop. 37], et altitudo altitudine.

XXXIX.

Sit sphaera, et in ea circulus maximus $AB\Gamma$, et segmentum minus semicirculo linea AB abscisum, et centrum Δ . et a centro Δ ad A, B puncta ducantur $A\Delta$, ΔB , et circum sectorem inde ortum circumscri-

¹⁾ δέδειπται γὰρ τοῦτο lin. 21, quae uerba inter se coniuncta disiungunt, delenda censeo.

Basil. 17. $\tau o \tilde{v} \tau \dot{\eta} r$] scripsi; $\tau \eta \nu$ F, uulgo. 22. $\lambda \zeta'$ F, $\mu \beta'$ Torellius. 24. $\tau \mu \ddot{\eta} \mu \alpha$] scripsi; $\tau e \tau \mu \eta \sigma \partial \omega$ F, uulgo; "et secetur in eo portio" Cr.

Archimedes, ed. Heiberg. I.

γενηθέντα τομέα περιγεγράφθω πολύγωνον καί περί αὐτὸ κύκλος. έξει δη τὸ αὐτὸ κέντρον τῶ ΑΒΓ κύκλω. ἐὰν δὴ μενούσης τῆς ΕΚ περιενεχθὲν τὸ πολύγωνον είς τὸ αὐτὸ πάλιν ἀποκατασταθή, ὁ περιγεγραμ-5 μένος πύπλος κατά έπιφανείας οἰσθήσεται σφαίρας, καὶ αί γωνίαι τοῦ πολυγώνου κύκλους γράψουσιν, ὧν αί διάμετροι ἐπιζευγνύουσιν τὰς γωνίας τοῦ πολυγώνου ούσαι παράλληλοι τῆ ΑΒ· τὰ δὲ σημεῖα, καθ' ἃ ᾶπτονται τοῦ ἐλάσσονος κύκλου αί τοῦ πολυγώνου πλευ-10 ραί, χύκλους γράφουσιν έν τη έλάσσονι σφαίρα, ών διάμετροι έσονται αί έπιζευγνύουσαι τὰς άφὰς παράλληλοι οὖσαι τῆ ΑΒ αί δὲ πλευραί κατά κωνικών ἐπιφανειών οἰσθήσονται, καὶ ἔσται τι περιγραφέν σχημα ύπὸ κωνικών ἐπιφανειών περιεχόμενον, οὖ βάσις ὁ 15 περί την ΖΗ κύκλος ή δη τοῦ είρημένου σχήματος έπιφάνεια μείζων έστι της του έλάσσονος τμήματος έπιφανείας, ού βάσις ὁ περί την ΑΒ κύκλος.

ἤχθωσαν γὰρ ἐφαπτόμεναι αι ΑΜ, ΒΝ. κατὰ κωνικῆς ἄρα ἐπιφανείας οἰσθήσονται, καὶ τὸ σχῆμα τὸ 20 γενηθὲν ὑπὸ τοῦ πολυγώνου τοῦ ΑΜΘΕΛΝΒ μείζονα ἔξει τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ τμήματος τῆς σφαίρας, οὖ βάσις ὁ περὶ διάμετρον τὴν ΑΒ κύκλος [πέρας γὰρ ἐν ἐνὶ ἐπιπέδῳ τὸ αὐτὸ ἔχουσιν τὸν περὶ διάμετρον τὴν ΑΒ κύκλον, καὶ περιλαμβάνεται τὸ τμῆμα 25 ὑπὸ τοῦ σχήματος]. ἀλλ' ἡ γεγενημένη ὑπὸ τῶν ΖΜ, ΗΝ ἐπιφάνεια κώνου μείζων ἐστὶ τῆς γεγενημένης

^{1.} γεννηθεντα F; corr. Torellius. 11. επιγνυουσαι F. 13. τι] scripsi; το F, uulgo. 14. κονικων F. 15. δή] scripsi; δε F, uulgo. 20. Λ om. F, corr. Torellius. 21. ξξει μείζονα ed. Basil., Torellius. 22. κύκλος ξστί ed. Basil., Torellius. 23. τὸ αὐτό] scripsi; τω αυτω F, uulgo. 25. γεγενημένη] primum ε suprascriptum manu 1 F.

batur polygonum [aequilaterum, cuius latera paria sint numero]1), et circum id circulus. is igitur idem centrum habebit, quod circulus ABI [u. Eutocius]. iam si manente linea EK polygonum circumuolutum in eundem locum restituitur, circulus circumscriptus per superficiem sphaerae feretur, et anguli polygoni circulos describent, quorum diametri angulos polygoni iungunt parallelae lineae AB. sed puncta, in quibus latera polygoni circulum minorem contingunt, circulos describunt in sphaera minore, quorum diametri erunt lineae puncta contactus iungentes parallelae lineae AB. latera autem per superficies conicas ferentur, et orietur figura circumscripta per superficies conicas comprehensa, cuius basis erit circulus circum ZH descriptus. est igitur superficies huius figurae maior superficie segmenti minoris, cuius basis est circulus circum AB lineam descriptus.

ducantur enim contingentes lineae AM, BN. itaque per superficiem conicam ferentur, et figura ex polygono $AM\Theta EANB$ orta habebit superficiem maiorem segmento sphaerae, cuius basis est circulus circum AB lineam descriptus [$\lambda \alpha \mu \beta$. 4 p. 10].

sed superficies conica ex lineis ZM, HN orta

¹⁾ Archimedes uix omiserat: loonlevgov re nal aprionlev-

ύπὸ τῶν ΜΑ, ΝΒ· ἡ μὲν γὰρ ΖΜ τῆς ΜΑ μείζων ἐστί [ὑπὸ γὰρ ὀρθὴν ὑποτείνει], ἡ δὲ ΝΗ τῆς ΝΒ. ὅταν δὲ τοῦτο ἦ, μείζων γίνεται ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἐπιφανείας [ταῦτα γὰρ δέδεικται ἐν τοῖς λήμμασι]. δῆλον ὁ οὖν, ὅτι καὶ τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος ἡ ἐπιφάνεια μείζων ἐστὶ τῆς τοῦ τμήματος ἐπιφανείας τῆς ἐλάσσονος σφαίρας.

ΠΟΡΙΣΜΑ.

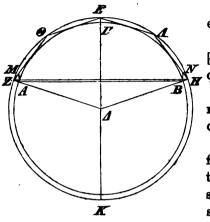
Καὶ φανερόν, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ περιγεγραμμέ10 νου σχήματος τοῦ περὶ τὸν τομέα ἴση ἐστὶ κύκλφ, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου δύναται τὸ περιεχόμενον ὑπό τε μιᾶς πλευρᾶς τοῦ πολυγώνου καὶ τῶν ἐπιζευγνυουσῶν πασῶν τὰς γωνίας τοῦ πολυγώνου καὶ ἔτι τῆς ἡμισείας τῆς βάσεως τοῦ εἰρημένου πολυγώνου. το γὰρ ὑπὸ
15 τοῦ πολυγώνου περιγεγραμμένον σχῆμα ἐγγεγραμμένον ἐστὶν εἰς τὸ τμῆμα τῆς μείζονος σφαίρας [τότε δὲ δῆλον διὰ τὸ προγεγραμμένον].

μ'.

Τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος τῷ τομεῖ ἡ ἐπι20 φάνεια μείζων ἐστὶ κύκλου, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση
ἐστὶ τῆ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τμήματος ἠγμένη ἐπὶ
τὴν περιφέρειαν τοῦ κύκλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ τμήματος.

^{2.} γάρ] γινεται per comp. F. 3. γίνεται ή] Β; γινεται per comp. F; ἐστι ή ed. Basil., Torellius. 4. λημασι supra scripto μ F. 8. πόρισμα om. F. 13. ἔτι τῆς] scripsi; επι της F, uulgo; τῆς ἔτι ed. Basil., Torellius. 14. τὸ γὰρ ὑπὸ τοῦ πολυγώνου περιγεγραμμένον] scripsi (περιγεγραμμένον pro ἐγγεγραμμένον iam Barrowius); ἐγγεγραμμενον F, uulgo; τὸ γὰρ περιγεγραμμένον σχημα τῷ τομεῖ ἐγγεγραμμένον σχημα ἐστιν (lin. 16) Torellius. 16. τότε] scripsi; τουτο F, uulgo. δέ]

maior est superficie coni ex lineis MA, NB orta. nam ZM > MA

et

NH>NB

[Eucl. III, 18; I, 19].
quod cum ita sit, superficies superficie
maior erit [u. Eutocius]. adparet igitur,
etiam superficiem
figurae circumscriptae maiorem esse
superficie segmenti
sphaerae minoris.

COROLLARIUM.

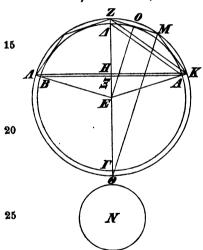
Et adparet, superficiem figurae circum sectorem circumscriptae aequalem esse circulo, cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo, quod continetur uno latere polygoni et omnibus lineis angulos polygoni iungentibus et praeterea dimidia basi polygoni, quod commemorauimus. nam figura circumscripta ex polygono orta segmento sphaerae maioris inscripta est [tum u. prop. 35].

XL.

Superficies figurae circum sectorem circumscriptae maior est circulo, cuius radius aequalis est lineae a uertice segmenti ad ambitum ductae circuli, qui segmenti basis est.

ðή Nizze. 18. λη' F, μδ' Torellius, 22. βασις cum comp. syllabae ις F.

έστω γὰρ σφαίρα, καὶ μέγιστος κύκλος ἐν αὐτῆ ὁ ΑΒΓΔ, καὶ κέντρον τὸ Ε΄ καὶ περὶ τὸν τομέα περιγεγράφθω τὸ ΛΚΖ πολύγωνον, καὶ περὶ αὐτὸ κύκλος περιγεγράφθω, καὶ γεγενήσθω σχῆμα, καθάπερ πρότερον καὶ ἔστω κύκλος ὁ Ν, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴσον δύναται τῷ περιεχομένω ὑπό τε μιᾶς πλευρᾶς τοῦ πολυγώνου καὶ πασῶν τῶν ἐπιζευγνυουσῶν σὺν τῆ ἡμισείᾳ τῆς ΚΛ. ἀλλὰ τὸ εἰρημένον χωρίον ἴσον ἐστὶ τῷ ὑπὸ τῆς ΜΘ καὶ ΖΗ, ὁ δή ἐστιν ὕψος τοῦ τμήματος τῆς μείζονος σφαίρας. τοῦτο γὰρ προδέδεικται. τοῦ ἄρα Ν κύκλου ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴσον δύναται τῷ ὑπὸ ΜΘ, ΗΖ περιεχομένω. ἀλλ' ἡ μὲν

ΗΖ μείζων έστὶ τῆς ΔΕ [ὅ ἐστιν ὕψος τοῦ ἐλάσσονος τμήματος]. ἐὰν γὰρ ἐπιζεύξωμεν τὴν ΚΖ, ἔσται παράλληλος τῆ ΔΑ. ἔστιν δὲ καὶ ἡ ΑΒ τῆ ΚΛ παράλληλος, καὶ κοινὴ ἡ ΖΕ. ὅμοιον ἄρα τὸ ΖΚΗ τρίγωνον τῷ ΔΑΕ τριγώνῷ. καί ἐστιν μείζων ἡ ΖΚ τῆς ΑΔ. μείζων ἄρα καὶ ἡ ΖΗ τῆς ΔΕ. ἔση δὶ ἡ ΜΘ τῆ διαμέτρῷ

τῆ $\Gamma \triangle$. ἐὰν γὰο ἐπιζευχθῆ ἡ EO, ἐπεὶ ἴση ἐστὶν ἡ μὲν MO τῆ OZ, ἡ δὲ ΘE τῆ EZ, παράλληλος

^{1.} ἐν αὐτῷ] scripsi; ἐπ' αυτης F, uulgo. 2. ΔΔΒΓ Torellius. τομέα] ΔΔΒΕ τομέα Nizze. 3. ΔΖΚ Torellius.

sit enim sphaera, et in ea circulus maximus $AB\Gamma\Delta$. et centrum E. et circum sectorem circumscribatur polygonum AKZ, et circum id circulus circumscribatur, et efficiatur figura, sicut antea. et sit circulus N. cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo, quod continetur uno latere polygoni et omnibus lineis fangulos]¹) iungentibus cum dimidio lineae KA, hoc autem spatium aequale est rectangulo, quod continetur lineis MO, ZH, quae altitudo est segmenti sphaerae maioris. hoc enim antea demonstratum est [prop. 22; Eucl. VI. 16]. itaque radius circuli N quadratus aequalis est $M\Theta \times HZ$. sed $HZ > \Delta \Xi^{3}$); (nam si ducimus lineam KZ, parallela erit lineae ΔA . sed etiam linea AB parallela est lineae KA, et communis est linea ZE. quare triangulus ZKH similis est triangulo AAE [Eucl. I, 29].

[erit igitur $ZK: A\Delta = ZH: \Delta\Xi$ (Eucl. VI, 4)]. sed $ZK > A\Delta$; quare etiam $ZH > \Delta\Xi$) et $M\Theta = \Gamma\Delta$ (nam si ducitur linea EO, erit EO linea parallela lineae

¹⁾ De omisso uerbo γανίας u. index.

²⁾ Sequentia uerba lin. 14—15 iam Nizzius deleuit, nec dubitari potest, quin transscriptori debeantur. addita sunt ex lin. 9 ad demonstrandum HZ > Δ|Ξ, sed et re et uerbis praua (debebat esse: τοῦ τμήματος τῆς ἐλάσσονος σφαίρας). etiam alia in hac propositione subditiua uideri possint, sed cum ex Eutocio totam demonstrationem ut subobscuram repetenti, adpareat, eam aliquatenus turbatam fuisse, nihil mutaui.

ἐπιζευγνυουσῶν ἐπιζευγνυουσῶν τὰς γωνίας ed. Basil., Torellius, Cr. (non BC*).
 ῦ ἢ Torellius.
 12. HZ] NZ F.
 ἔη Torellius.
 ἐπιζευξωμεν] scripsi; επεζευξωμεν F, uulgo.
 ΕΟ] ΕΗ F; corr. Torellius.

ἄρα ἐστὶν ἡ ΕΟ τῆ ΜΘ. διπλασία ἄρα ἐστὶν ἡ ΜΘ τῆς ΕΟ. ἀλλὰ καὶ ἡ ΓΔ διπλασία ἐστὶν τῆς ΕΟ. ἴση ἄρα ἡ ΜΘ τῆ ΓΔ. τὸ δὲ ὑπὸ τῶν ΓΔ, ΔΞ ἴσον τῷ ἀπὸ τῆς ΑΔ. ἡ ἄρα τοῦ σχήματος τοῦ ΚΖΛ ἐπιφάνεια μείζων ἐστὶ τοῦ κύκλου, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῆ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τμήματος ἐπὶ τὴν περιφέρειαν ἠγμένη τοῦ κύκλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ τμήματος, τοῦ περὶ διάμετρον τὴν ΑΒ. ὁ γὰρ Ν κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ περιγεγραμμένου 10 περὶ τὸν τομέα σχήματος.

ΠΟΡΙΣΜΑ α'.

Γίνεται δὲ καὶ τὸ περιγεγραμμένον σχῆμα περὶ τὸν τομέα σὺν τῷ κώνῳ, οὖ βάσις ὁ περὶ διάμετρον τὴν ΚΛ κύκλος, κορυφὴ δὲ τὸ κέντρον, ἴσον κώνῳ, οὖ ἡ 15 μὲν βάσις ἴση ἐστὶ τῆ ἐπιφανεία τοῦ σχήματος, ὕψος δὲ τῆ ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐπὶ τὴν πλευρὰν καθέτῳ ἡγμένη [ἢ δὴ ἴση ἐστὶ τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας]. τὸ γὰρ περιγεγραμμένον σχῆμα τῷ τομεῖ ἐγγεγραμμένον ἐστὶν εἰς τὸ τμῆμα τῆς μείζονος σφαίρας, ἦς κέντρον 20 ἐστὶ τὸ αὐτό [δῆλον οὖν τὸ λεγόμενόν ἐστιν ἐκ τοῦ προγεγραμμένου].

ΠΟΡΙΣΜΑ β'.

Έκ τούτου δὲ φανεφόν, ὅτι τὸ περιγεγφαμμένον σχήμα σὺν τῷ κώνῳ μεῖζόν ἐστι κώνου τοῦ βάσιν μὲν 25 ἔχοντος τὸν κύκλον, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντφου ἴση ἐστὶ τῷ ἀπὸ τῆς κοφυφῆς τοῦ τμήματος τῆς ἐλάσσονος σφαίρας

^{3.} ἄφα] scripsi; εστιν F; ἄφα ἐστίν B, ed. Basil., Torellius.

11. πόφισμα α΄] λθ΄ infra scripto ζ F; με΄ Torellius.

12. δέ] scripsi; δη F, uulgo.

14. ἰσον] ισ supra scripto σ F.

22. πόφισμα β΄ om. F, mg. []; με΄ Torellius.

MO [Eucl. VI, 2], quia MO = OZ [Eucl. III, 3] et $\Theta E = EZ$. erit igitur $M\Theta = 2EO$. sed etiam $\Gamma \Delta = 2 EO$. itaque $M\Theta = \Gamma \Delta$). sed $\Gamma \Delta \times \Delta \Xi = A \Delta^{2.7}$ superficies igitur figurae KZA maior est circulo, cuius radius aequalis est lineae a uertice segmenti ad ambitum ductae circuli, qui basis est segmenti, h. e. circuli circum diametrum AB descripti. nam circulus N aequalis est superficiei figurae circum sectorem circumscriptae [prop. 39 πόρισμα p. 164].3)

COROLLARIUM L

Erit autem etiam figura circum sectorem circumscripta una cum cono, cuius basis est circulus circum KA descriptus, uertex autem centrum, aequalis cono. cuius basis aequalis est superficiei figurae, altitudo autem lineae a centro ad latus perpendiculari ductae.4) nam figura circum sectorem circumscripta inscripta est segmento sphaerae maioris, cuius centrum idem est [tum u. prop. 38].

COROLLARIUM II.

Hinc autem adparet, figuram circumscriptam una cum cono maiorem esse cono basim habenti circulum, cuius radius aequalis sit lineae a uertice segmenti sphaerae minoris ad ambitum ductae circuli, qui basis est segmenti, altitudo autem radio [sphaerae

¹⁾ Cfr. Zeitschr. f. Math. u. Phys., hist-litt. Abth. XXIV

Ducts enim lines AΓ angulus ΔAΓ rectus erit (Eucl. III, 31); tum u. Eucl. VI, 8 πόρισμα.
 Tum cfr. Eucl. XII, 2.

⁴⁾ Sequentia uerba, quae prorsus abundant (lin. 17), Archimedis ipsius non sunt.

έπὶ τὴν περιφέρειαν ἦγμένη τοῦ κύκλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ τμήματος, ὕψος δὲ τῆ ἐκ τοῦ κέντρου. ὁ γὰρ ἴσος κῶνος τῷ σχήματι σὺν τῷ κώνῳ τὴν μὲν βάσιν μείζονα ἔξει τοῦ εἰρημένου κύκλου, τὸ δὲ ὕψος ἴσον 5 τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς ἐλάσσονος σφαίρας.

uci.

"Εστω πάλιν σφαίρα, καὶ ἐν αὐτῆ μέγιστος κύκλος, καὶ τμῆμα ἔλασσον ἡμικυκλίου τὸ ΑΒΓ, καὶ κέντρον τὸ Δ' καὶ εἰς τὸν ΑΒΓ τομέα ἐγγεγοάφθω πολύγωνον 10 ἀρτιόγωνον, καὶ τούτῷ ὅμοιον περιγεγράφθω, καὶ παράλληλοι ἔστωσαν αὶ πλευραὶ ταῖς πλευραῖς' καὶ κύκλος περιγεγράφθω περὶ τὸ περιγεγραμμένον πολύγωνον. καὶ ὁμοίως τοῖς πρότερον μενούσης τῆς ΗΒ περιενεχθέντες οἱ κύκλοι ποιείτωσαν σχήματα ὑπὸ κωνικῶν ἐπιτές οἱ κύκλοι ποιείτωσαν σχήματα ὑπὸ κωνικῶν ἐπιμένου σχήματος ἐπιφάνεια πρὸς τὴν τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος ἐπιφάνειαν διπλασίονα λόγον ἔχει, ἢ ἡ πλευρὰ ἡ τοῦ περιγεγραμμένου πολυγώνου πρὸς τὴν πλευρὰν τοῦ ἐγγεγραμμένου πολυγώνου, τὸ δὲ σχῆμα σὺν τῷ 20 κώνῷ τριπλασίονα λόγον ἔχει τοῦ αὐτοῦ.

ἔστω γὰο κύκλος ὁ Μ, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντοου ἴσον δύναται τῷ ὑπό τε μιᾶς πλευρᾶς τοῦ περιγεγραμμένου πολυγώνου καὶ πασῶν τῶν ἐπιζευγνυουσῶν τὰς γωνίας καὶ ἔτι τῆς ἡμισείας τῆς ΕΖ. ἔσται δὴ ὁ Μ 25 κύκλος ἴσος τῆ ἐπιφανεία τοῦ περιγεγραμμένου σχή-

δέ ἴσον Torellius.
 μα΄ om. F; μξ΄ Torellius.
 ἀρτιογώνιον Nizze. τούτω] scripsi; τουτον F, unlgo.
 εγγεγραμμενον F, ut uidetur, sed in rasura.
 η Τ, η η η scripsi; η F; η unlgo.
 κύκλος ὁ Μ] scripsi; ὁ Μ κυκλος F, unlgo.

minoris]. nam conus aequalis figurae una cum cono basim maiorem habebit circulo, quem commemorauimus [prop. 40], altitudinem autem aequalem radio sphaerae minoris [prop. 40 coroll. 1] [tum u. λημμ. 1 p. 80].

XLI.

Sit rursus sphaera, et in ea circulus maximus, et segmentum semicirculo minus $AB\Gamma$, et centrum Δ . et sectori $AB\Gamma$ inscribatur polygonum [aequilaterum]¹), cuius latera paria sunt numero, et ei simile polygonum circumscribatur, et latera eorum parallela sint, et circum polygonum circumscriptum circulus circumscribatur. et eodem modo, quo antea, manente linea HB circumuoluantur circuli [cum polygonis]⁸), et efficiant figuras per superficies conicas comprehensas. demonstrandum est, superficiem figurae circumscriptae ad superficiem inscriptae duplicem rationem habere, quam latus polygoni circumscripti ad latus inscripti, figuram uero [circumscriptam] una cum cono [ad figuram inscriptam una cum cono]⁵) triplicem rationem.

sit enim circulus M, cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo, quod continetur uno latere polygoni circumscripti et omnibus lineis angulos iungentibus et praeterea dimidio lineae EZ. ^{4}) erit igitur circulus M

¹⁾ Archimedes scripserat lin. 10: ἰσόπλευρόν τε καὶ ἀρτιόπλευρον pro ἀρτιόγωνον. cfr. p. 149 not. 2.

²⁾ Tale aliquid Archimedes addiderat.

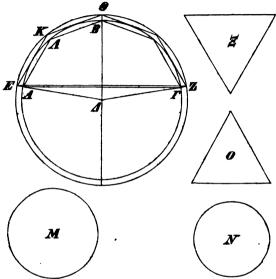
³⁾ Lin. 19 putauerim Archimedem scripsisse: τὸ δὲ περιγεγοαμμένον στημα σὰν τῷ κώνῷ πρὸς τὸ ἐγγεγοαμμένον σὰν

⁴⁾ Debebat esse lin. 23: καὶ τῆς ἔσης πάσαις ταῖς ἐπιζευγνυούσαις τὰς γωνίας καὶ ἔτι τῆ ἡμισεία τῆς ΕΖ.

ματος. εἰλήφθω δὲ καὶ ὁ Ν κύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ τρου ἴσον δύναται τῷ περιεχομένῷ ὑπό τε μιᾶς : ρᾶς τοῦ ἐγγεγραμμένου πολυγώνου καὶ πασῶν ἐπιζευγνυουσῶν τὰς γωνίας σὺν τῆ ἡμισεία τῆς δ ἔσται δὴ καὶ οὖτος ἴσος τῆ ἐπιφανεία τοῦ ἐγγεγμένου σχήματος. ἀλλὰ τὰ εἰρημένα χωρία ἐστὶ ἄλληλα, ὡς τὸ ἀπὸ τῆς ΕΚ πλευρᾶς πρὸς τὸ ἀπ ΑΛ πλευρᾶς [καὶ ὡς ἄρα τὸ πολύγωνον πρὸς τὶ λύγωνον, ὁ Μ κύκλος πρὸς τὸν Ν κύκλον]. φαι 10 οὖν, ὅτι καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ περιγεγραμμένου ματος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγγεγραμμένου ματος διπλασίονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ ΕΚ πρὸς [τὸν δὲ αὐτόν, ὃν καὶ τὸ πολύγωνον].

^{1.} $\delta \ell$] scripsi; $\delta \eta$ F, uulgo. N] M F; corr. Tor 12. $\tau \dot{\eta} \nu$ AA ed. Basil., Torellius (non BC*).

aequalis superficiei figurae circumscriptae [prop. 39 coroll.]. sumatur autem etiam circulus N, cuius radius quadratus aequalis sit rectangulo, quod contine-

tur uno latere polygoni inscripti et omnibus lineis angulos iungentibus¹) cum dimidio lineae $A\Gamma$. erit igitur etiam aequalis superficiei figurae inscriptae [prop. 35]. sed spatia [rectangula], quae commemorauimus, eam habent rationem, quam $EK^2: A\Lambda^2$ [u. Eutocius]. adparet igitur2), etiam superficiem figurae circumscriptae ad superficiem inscriptae eam habere rationem, quam $EK^2:AA^2$.

¹⁾ Debebat esse lin. 3: καὶ τῆς ἴσης πάσαις ταῖς ἐπιζευγ-

νυούσαις τὰς γωνίας σύν κτλ. cfr. p. 171, not. 4.

2) Nam radii circulorum sint R, r, et rectangula iis quadratis aequalia S, s; erit $S: s = EK^2: AA^2 = R^2: r^2 = M: N$

έστω πάλιν χώνος ὁ Ξ βάσιν μὲν ἔχων τῷ Μ ἴσην, ύψος δὲ τὴν ἐχ τοῦ κέντρου τῆς ἐλάσσονος σφαίρας. ίσος δη οὖτός έστιν ὁ κῶνος τῶ περιγεγραμμένω σχήματι σύν τω κώνω, ού βάσις ὁ περί την ΕΖ κύκλος, 5 πορυφή δὲ τὸ Δ. καὶ ἔστω άλλος κῶνος ὁ Ο, βάσιν μεν ίσην έχων τω Ν, ύψος δε την από του Δ έπ την ΑΛ κάθετον ηγμένην. ἔσται δη καὶ ούτος ίσος τῷ ἐγγεγοαμμένο σχήματι σὺν τῷ κώνο, οὖ βάσις ὁ περί διάμετρου την ΑΓ κύκλος, κορυφή δὲ τὸ Δ κέν-10 τρου. ταύτα γάρ πάντα προγέγραπται. καί [έπεί] έστιν, ώς ή ΕΚ πρός την έκ τοῦ κέντρου της έλάσσονος σφαίρας, ούτως ή ΑΛ πρός την από του κέντοου [τοῦ Δ] ἐπὶ τὴν ΑΛ κάθετον ἡγμένην, ἐδείγθη δὲ ώς ή ΕΚ πρὸς τὴν ΑΛ, οῦτως ή ἐκ τοῦ κέντρου 15 τοῦ Μ κύκλου πρὸς τὴν ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Ν κύκλου [καὶ ή διάμετρος πρὸς την διάμετρον]. ἔσται ἄρα. ώς ή διάμετρος του χύχλου, ός έστι βάσις του Ξ, προς την διάμετρον τοῦ χύχλου, ός έστι βάσις τοῦ Ο, οῦτως τὸ ΰψος τοῦ Ξ κώνου πρὸς τὸ ΰψος τοῦ Ο κώνου 20 [ομοιοι άρα είσιν οί κῶνοι]. ὁ Ξ άρα κῶνος πρὸς τὸν Ο κώνον τριπλασίονα λόγον έχει, ήπερ ή διάμετρος πρός την διάμετρον. φανερόν ούν, ότι και τὸ σχημα τὸ περιγεγραμμένον σὺν τῷ κώνω πρὸς τὸ ἐγγεγραμμένου σύν τῷ κώνῳ τριπλασίονα λόγον ἔχει, ἤπερ ή 25 EK πρὸς A Λ.

^{4.} κυκί cum comp. ον F. 6. τω] το F. 8. τω] (prius) το F. 12. ούτως] ού F. 14. ούτως] per comp. F, ut lin. 18.

sit 1) rursus conus Z basim habens circulo M aequalem, altitudinem autem radium sphaerae minoris. hic igitur conus aequalis est figurae circumscriptae una cum cono, cuius basis est circulus circum EZ descriptus, uertex autem \(\Delta \) [prop. 40 coroll. 1]. et sit alius conus O basim habens aequalem circulo N, altitudinem autem lineam a Δ puncto ad $A\Lambda$ perpendicularem erit igitur etiam hic aequalis figurae inscriptae una cum cono, cuius basis est circulus circum $\Delta\Gamma$ descriptus, uertex autem Δ centrum [prop. 38]. haec enim omnia antea scripta sunt. et [quoniam]2) est, ut EK ad radium sphaerae minoris, ita AA ad lineam a centro $[\Delta]$ ad $A\Lambda$ perpendicularem ductam [u. Eutocius], demonstratum autem est, lineam EKad AA eandem rationem habere quam radium circuli Mad radium circuli N [u. Eutocius]3), erit igitur, ut diametrus circuli, qui basis est coni Z, ad diametrum circuli, qui basis est coni O, ita altitudo coni Z ad altitudinem coni O. itaque Z conus ad conum O triplicem rationem habet, quam diametrus ad diametrum [λημμ. 5 p. 82; Eucl. XII, 12]. adparet igitur, etiam figuram circumscriptam una cum cono ad inscriptam una cum cono eam habere rationem, quam $EK^3:AA^3$.

\$7.5% (P. 18)

⁽Eucl. XII, 2); sed circulis M, N aequales sunt superficies figurarum. uerba antecedentia delenda sunt; u. praef.

De uerbis antecedentibus u. praef.
 Ex Eutocio adparet, Archimedem ipsum omisisse ἐπεί

lin. 10 et τοῦ ⊿ lin. 13.

³⁾ Uerba sequentia lin. 16 ad ἐδείχθη lin. 13 parum apta (neque enim hoc usquam demonstratum est, nec omnino de diametris quidquam dictum) Archimedis non sunt, qui ex Eucl. V, 15 tacite concluserat, diametros eandem rationem habere, quam radios.

 $\cdot \mu \beta'$.

Παυτός τμήματος σφαίρας έλάσσονος ήμισφαιρίου ή έπιφάνεια ίση έστι κύκλφ, οὖ ή έκ τοῦ κέντρου ίση έστι τῆ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τμήματος έπι τὴν περι- 5 φέρειαν ἠγμένη τοῦ κύκλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ τμήματος τῆς σφαίρας.

ἔστω σφαίρα, και μέγιστος ἐν αὐτῆ κύκλος ὁ ΑΒΓ, και τμῆμα ἐν αὐτῆ ἔλασσον ἡμισφαιρίου, οὖ βάσις ὁ πἔρὶ τὴν ΑΓ κύκλος πρὸς ὀρθὰς ὢν τῷ ΑΒΓ κύκλω. 10 και εἰλήφθω κύκλος ὁ Ζ, οἶ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῆ ΑΒ. δεῖ δεῖξαι, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ΑΒΓ τμήματος ἴση ἐστὶ τῷ Ζ κύκλω.

εί γὰο μή, ἔστω μείζων ή ἐπιφάνεια τοῦ Ζ κύκλου. καὶ είλήφθω τὸ Δ κέντρον, καὶ ἀπὸ τοῦ Δ ἐπὶ τὰ 15 Α, Γ ἐπιζευχθεῖσαι ἐκβεβλήσθωσαν. καὶ δύο μεγεθών άνίσων ὄντων, τῆς τε ἐπιφανείας τοῦ τμήματος καλ τοῦ Ζ κύκλου, έγγεγοάφθω είς τὸν ΑΒΓ τομέα πολύγωνον ισόπλευρον και άρτιογώνιον, και άλλο τούτω ομοιον περιγεγράφθω, ώστε τὸ περιγεγραμμένον πρὸς 20 τὸ ἐγγεγοαμμένον ἐλάσσονα λόγον ἔχειν, ἤπεο ἡ ἐπιφάνεια τοῦ τμήματος τῆς σφαίρας πρὸς τὸν Ζ κύκλον. περιενεχθέντος δε τοῦ κύκλου, ώς και πρότερον, έσται δύο σγήματα ύπὸ κωνικῶν ἐπιφανειῶν περιεχόμενα, ών τὸ μὲν περιγεγραμμένον, τὸ δὲ έγγεγραμμένον. 25 καὶ ή τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος ἐπιφάνεια πρὸς την του έγγεγραμμένου έσται, ώς τὸ περιγεγραμμένον πολύγωνον πρός τὸ έγγεγραμμένον έκάτερος γὰρ τῶν λόγων διπλάσιός έστι του, ον έχει ή του περιγεγραμ-

^{1.} μ' F; $\mu\eta'$ Torellius. 9. $\tau\tilde{\phi}$] to FC*. 14. $\tau\tilde{\alpha}$] to FC*. 18. $\tau\sigma\tilde{\nu}$ 0 τ 0 τ 0. F; corr. Torellius.

XLII.

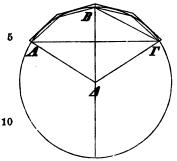
Cuiusuis sphaerae segmenti minoris hemisphaerio superficies aequalis est circulo, cuius radius aequalis est lineae a uertice segmenti ad ambitum ductae circuli, qui basis est segmenti sphaerae.

sit sphaera, et in ea circulus maximus $AB\Gamma$, et segmentum in ea hemisphaerio minus, cuius basis sit circulus circum $A\Gamma$ descriptus ad circulum $AB\Gamma$ perpendicularis. et sumatur circulus Z, cuius radius aequalis sit lineae AB. demonstrari oportet, superficiem segmenti $AB\Gamma$ aequalem esse circulo Z.

si enim aequalis non est, sit superficies circulo Z major. et sumatur centrum Δ , et a Δ puncto ad Λ . Γ lineae ductae producantur. datis igitur duabus magnitudinibus inaequalibus, superficie segmenti et circulo Z, inscribatur sectori ABT polygonum aequilaterum, cuius latera 1) paria sunt numero, et aliud huic simile circumscribatur, ita ut polygonum circumscriptum ad inscriptum minorem rationem habeat, quam superficies segmenti sphaerae ad Z circulum [prop. 6 p. 22]. circumuoluto autem, sicut antea, circulo orientur duae figurae per superficies conicas comprehensae, quarum altera circumscripta erit, altera inscripta. et superficies figurae circumscriptae ad superficiem inscriptae eam habebit rationem, quam polygonum circumscriptum ad inscriptum. utraque enim ratio duplex est quam ea, quam habet latus polygoni circumscripti ad latus inscripti [u. Eutocius]. sed

¹⁾ Archimedes scripserat ἀρτιόπλευρον lin. 18; cfr. p. 158 not. 2.

μένου πολυγώνου πλευρά πρός την τοῦ έγγεγραμμένου πλευράν. άλλὰ τὸ περιγεγραμμένον πολύγωνον πρός

τὸ ἐγγεγοαμμένον ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ τοῦ εἰρημένου τμήματος ἐπιφάνεια πρὸς τὸν Ζ κύκλον. μείζων δέ ἐστιν ἡ τοῦ περιγεγοαμμένου σχήματος ἐπιφάνεια τῆς ἐπιφανείας τοῦ τμήματος. καὶ ἡ τοῦ ἐγγεγοαμμένου σχήματος ἐπιφάνεια ἄρα μείζων ἐστὶ τοῦ φάνεια ἄρα μείζων ἐστὶ τοῦ

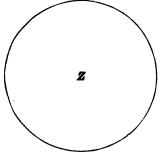
Ζ κύκλου· ὅπερ ἀδύνατον. δέδεικται γὰρ ἡ εἰρημένη τοῦ σχήματος ἐπιφάνεια ἐλάσσων οὖσα τοῦ τηλικούτου 15 κύκλου. — ἔστω πάλιν ὁ κύκλος μείζων τῆς ἐπιφανείας· καὶ ὁμοίως περιγεγράφθω καὶ ἐγγεγράφθω ὅμοια πολύγωνα· καὶ τὸ περιγεγραμμένον πρὸς τὸ ἐγγεγραμμένον ἐλάσσονα λόγον ἐχέτω τοῦ, ὃν ἔχει ὁ κύκλος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ τμήματος. οὐκ ἄρα 20 ἐλάσσων ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Ζ κύκλου. ἐδείχθη δέ, ὡς οὐδὲ μείζων· ἴση ἄρα.

$\mu\gamma'$.

Καὶ ἐὰν μετζον ἡμισφαιρίου ἦ τὸ τμῆμα, ὁμοίως αὐτοῦ ἡ ἐπιφάνεια ἴση ἐστὶ πύπλφ, οὖ ἡ ἐπ τοῦ κέν- 25 τρου ἴση ἐστὶ τῇ ἀπὸ τῆς πορυφῆς ἐπὶ τὴν περιφέρειαν ἠγμένη τοῦ κύπλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ τμήματος.

^{3.} εγγεγοαμενον F. 19. τμήματος] Nizze; σχηματος F, uulgo. 20. ελάσσων] Nizze; μειζων F, uulgo. 21. μείζων] Nizze; ελασσων F, uulgo. 22. μα΄ F; μθ΄ Torellius. 23. το] addidi; om. F, uulgo. 25. εστί] εσται per comp. F; corr. Forellius.

polygonum circumscriptum ad inscriptum minorem rationem habet, quam superficies segmenti, quod com-

memorauimus, ad circulum Z [ex hypothesi]. superficies autem figurae circumscriptae maior est superficie segmenti [prop. 39]. itaque etiam superficies figurae inscriptae maior est circulo Z. quod fieri non potest. nam demonstratum est, superficiem figurae, quam

commemorauimus, minorem esse eius modi circulo [prop. 37].

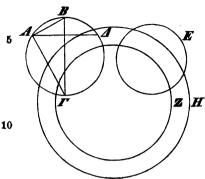
sit rursus circulus maior superficie. et eodem modo, quo supra, polygona similia circumscribantur et inscribantur. et circumscriptum ad inscriptum minorem rationem habeat, quam circulus ad superficiem segmenti [prop. 6 p. 22]. itaque¹) superficies minor non est circulo Z. demonstratum autem, ne maiorem quidem eam esse. aequalis igitur.

XLIII.

Etiamsi segmentum hemisphaerio maius est, eodem modo superficies eius aequalis est circulo, cuius radius aequalis est lineae a uertice ad ambitum ductae circuli, qui basis est segmenti.

¹⁾ Uix crediderim hanc demonstrationem totam ab Archimede omissam esse. conficitur hoc modo. sit S superficies segmenti, O et o superficies polygonorum, P et p polygona. itaque ex hypothesi: P:p < Z:S; sed P:p = O:o (u. Euclideric Response).

έστω γάρ σφαίρα, καὶ ἐν αὐτῆ μέγιστος κύκλος, καὶ νοείσθω τετμημένη ἐπιπέδφ ὀρθῷ τῷ κατὰ τὴν ΑΔ.

ΑΓ, ὁ δὲ Η κύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῆ ΓΒ. •

15 καὶ ὁ Η κύκλος ἄρα ἴσος ἐστὶ τοῖς δυσὶ κύκλοις τοῖς
Ε, Ζ. ὁ δὲ Η κύκλος ἴσος ἐστὶν ὅλη τῆ ἐπιφανείᾳ
τῆς σφαίρας [ἐπειδήπερ ἐκατέρα τετραπλασία ἐστὶ τοῦ
περὶ διάμετρον τὴν ΒΓ κύκλου], ὁ δὲ Ε κύκλος ἴσος
ἐστὶ τῆ ἐπιφανείᾳ τοῦ ΑΒΔ τμήματος [δέδεικται γὰρ
20 τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἐλάσσονος ἡμισφαιρίου] · λοιπὸς ἄρα ὁ
Ζ κύκλος ἴσος ἐστὶ τῆ τοῦ ΑΓΔ τμήματος ἐπιφανείᾳ,
ὂ δή ἐστι μεῖζον ἡμισφαιρίου.

μ**δ**΄.

Παντὶ τομεϊ σφαίρας ίσος έστὶ κῶνος ὁ βάσιν μὲν 25 ἔχων ἴσην τῆ ἐπιφανεία τοῦ τμήματος τῆς σφαίρας τοῦ κατὰ τὸν τομέα, ῦψος δὲ ἴσον τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας.

έστω σφαίρα, και έν αὐτῆ μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΔ,

^{7.} τῶν Β, Γ] των Γ F; corr. ed. Basil.*; τοῦ Γ Β.
ΓΒ] ΔΒ F, supra scripto Γ manu 2. 20. ελασσωνος F.
22.

sit enim sphaera, et in ea circulus maximus, et fingatur secta plano perpendiculari in linea $A\Delta$ posito. et $AB\Delta$ segmentum minus sit hemisphaerio. et diameter $B\Gamma$ perpendicularis sit ad lineam $A\Delta$. et a punctis B, Γ ad A ducantur lineae BA, $A\Gamma$. et sit E circulus, cuius radius aequalis sit lineae AB, Z autem circulus, cuius radius aequalis sit lineae $A\Gamma$, H autem circulus, cuius radius aequalis sit lineae ΓB . itaque circulus H aequalis est duobus circulis E, E, E circulus E0 circulus E1 aequalis est toti superficiei sphaerae E2 circulus E3 aequalis est superficiei segmenti E4 [prop. 42]. itaque qui relinquitur circulus E4, aequalis est superficiei segmenti E5, quod hemisphaerio maius est.

XLIV.

Cuiuis sectori sphaerae aequalis est conus basim habens superficiei segmenti sphaerae aequalem, quod in sectore est, altitudinem autem radio sphaerae aequalem.

sit sphaera, et in ea circulus maximus ABA, et

 $B\Gamma^2 = A\Gamma^2 + AB^2$ (Eucl. I, 47);

tum u. Quaest. Arch. p. 48.

tocius); itaque O: o < Z: S >: O: Z < o: S, quod fieri non potest; nam o < S (prop. 36), sed O > Z (prop. 40).

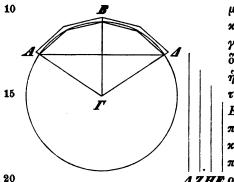
¹⁾ Nam $H:Z:E=B\Gamma^2:A\Gamma^2:AB^2$ (Eucl. XII, 2), et cum angulus $BA\Gamma$ rectus sit (Eucl. III, 31), erit

μείζον] scripsi; μείζων F, nulgo. 28. μβ΄ F; ν΄ Torellius. 24. βασι F.

25

καὶ κέντρον τὸ Γ , καὶ κῶνος βάσιν μὲν ἔχων τὸν κύκλον τὸν ἴσον τῆ κατὰ τὴν $AB \triangle$ περιφέρειαν ἐπιφανεία, ΰψος δὲ ἴσον τῆ $B\Gamma$. δεικτέον, ὅτι ὁ τομεὺς ὁ $AB \Gamma \triangle$ ἴσος ἐστὶ τῷ εἰρημέν φ κών φ .

ε ε γὰς μή, ἔστω μείζων ό τομεὺς τοῦ κώνου· καὶ κείσθω ό Θ κῶνος, οἶος εἴρηται. δύο δὴ μεγεθῶν ἀνίσων ὄντων, τοῦ τομέως καὶ τοῦ Θ κώνου, εὐρή-σθωσαν δύο γραμμαὶ αί Λ, Ε, μείζων δὲ ἡ Λ τῆς Ε, καὶ ἐλάσσονα λόγον ἐχέτω ἡ Λ πρὸς Ε, ἤπερ ὁ το-

μεὺς πρὸς τὸν κῶνον.
καὶ εἰλήφθωσαν δύο
γραμμαὶ αὶ Ζ, Η,
ὅπως τῷ ἴσῷ ὑπερέχῃ
ἡ Λ τῆς Ζ, καὶ ἡ Ζ
τῆς Η, καὶ ἡ Η τῆς
Ε. καὶ περὶ τὸν ἐπίπεδον τομέα τοῦ κύκλου περιγεγράφθω
πολύγωνον ἰσόπλευΛ ΖΗΕ ρον καὶ ἀρτιογώνιον,

καλ τούτφ δμοιον έγγεγράφθω, ὅπως ἡ τοῦ περιγεγραμμένου πλευρὰ ἐλάσσονα λόγον ἔχη πρὸς

τὴν τοῦ ἐγγεγραμμένου τοῦ, δν ἔχει ἡ Λ πρὸς Ζ. καὶ ὁμοίως τοῖς πρότερον περιενεχθέντος τοῦ κύκλου γεγενήσθω δύο σχήματα ὑπὸ κωνικῶν ἐπιφανειῶν περιεχόμενα. τὸ ἄρα περιγεγραμμένον σὺν τῷ κώνῳ τῷ

^{1.} zovos] scripsi; zovos o F, uulgo. 8. A bis scripsi, ut

centrum Γ , et conus basim habens circulum aequalem superficiei in ambitu $AB\Delta$ positae, altitudinem autem lineae $B\Gamma$ aequalem. demonstrandum est, sectorem $AB\Gamma\Delta$ aequalem esse cono, quem commemorauimus.

si enim aequalis non est, maior sit sector cono. et ponatur conus Θ talis, qualem commemorauimus. datis igitur duabus magnitudinibus inaequalibus, sectore et cono Θ , inueniantur duae lineae Λ , E, maior autem Λ linea E, et minorem rationem habeat Λ ad E, quam sector ad conum [prop. 2]. et sumantur duae lineae Z, H, ita ut¹) aequali spatio excedat linea Λ lineam Z, Z lineam H, H lineam E. et circum sectorem planum²) circuli circumscribatur polygonum aequilaterum, cuius latera³) paria sunt numero, et ei simile inscribatur polygonum, ita ut¹) latus circumscripti ad latus inscripti minorem rationem habeat, quam Λ : Z [prop. 4]. et eodem modo, quo antea, circumuoluto circulo oriantur duae figurae per superficies conicas comprehensae. figura igitur circum-

¹⁾ ὅπως pro ὤστε (ut lin. 22 et supra p. 8, 18; prop. 3 p. 14, 22; 4 p. 18, 23; cfr. ad II, 4) transscriptori debetur; u. Quaest. Arch. p. 70. cfr. ἕνα prop. 5 p. 20, 22; p. 22, 27.

²⁾ ἐπίπεδον fortasse delendum; redundat adiuncto τοῦ κύκλου.

³⁾ ἀφτιόπλευφον, non ἀφτιογώνιον Archimedes scripserat; u. p. 153 not. 2.

lin. 9, 14, 26 (et in figura) cum Cr.; ⊿ ubique F, uulgo. 21. τουτο F. 25. ἔχη] BC*; εχει F, uulgo.

κορυφήν έχουτι τὸ Γ σημείον πρὸς τὸ έγγεγραμμένον σύν τῷ κώνω τριπλασίονα λόγον ἔγει τοῦ, ὃν ἔγει ή πλευρά του περιγεγραμμένου πολυγώνου πρός την πλευράν τοῦ έγγεγραμμένου, άλλὰ ή τοῦ περιγεγραμ-5 μένου ελάσσονα λόγον έχει, ήπες ή Λ προς Ζ. ελάσσονα λόνον ἄρα έξει η τριπλάσιον τὸ είρημένον στερεον σχημα του της Λ προς Z. ή δε Λ προς Ε μείζονα λόγον έγει η τριπλάσιον τοῦ τῆς Λ πρὸς Ζ. τὸ ἄρα περιγεγραμμένον στημα στερεόν τῶ τομεί πρός τὸ έγγε-10 γραμμένον σχημα έλάσσονα λόγον έχει τοῦ, ὃν έχει ἡ Λ πρὸς Ε. ή δὲ Λ πρὸς Ε έλάσσονα λόγον ἔχει, ἢ ὁ στερεός τομεύς πρός του Θ κώνου. μείζουα άρα λόγου έχει ό στερεός τομεύς πρός του Θ κώνου, η τό περιγεγραμμένον τῷ τομεῖ σχημα πρὸς τὸ έγγεγραμ-15 μένον και έναλλάξ. μεζίον δέ έστι το περιγεγραμμένον στερεόν σηημα του τμήματος. και τὸ έγγεγραμμένον άρα σχημα εν τω τομεί μείζον έστι του Θ κωνου. οπερ αδύνατον. δέδεικται γαρ έν τοις ανω έλασσον ου του τηλικούτου κώνου [τουτέστι του έχοντος βάσιν 20 μεν κύκλον, οὖ ή ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῆ ἀπὸ τῆς πορυφής του τμήματος έπι την περιφέρειαν έπιζευγνυμένη εὐθεία τοῦ κύκλου, ος έστι βάσις τοῦ τμήματος, ύψος δε την έκ του κέντρου της σφαίρας. ούτος δέ έστιν ὁ είρημένος κώνος ὁ Θ΄ βάσιν τε γὰρ ἔγει κύ-25 κλου ίσου τη έπιφανεία του τμήματος, τουτέστι τω

^{4.} Post περιγεγραμμένου addit Torellius: πρὸς τὴν τοῦ έγγεγραμμένου. 5. Δ] scripsi cum Cr., ut lin. 7 bis, 8, 10, 11; Δ ubique F, uulgo; cfr. p. 182, 8. 12. μείζουα ἄρα λόγου ἔχει ὁ στερεὸς τομεὺς πρὸς τὸν Θ κῶνον] addidi; om. F, uulgo. 13. ἢ τὸ] τὸ ἄρα ed. Basil., Torellius. 14. Post τὸ ἐγγεγραμμένου addunt ed. Basil., Torellius: ἐλάσσουα λόγου ἔχει ἢ ὁ στερεὸς τομεὺς πρὸς τὸν Θ κῶνον; sic etiam Cr. 16. τμήματος] τομέως Nizze.

scripta cum cono uerticem habenti punctum Γ ad figuram inscriptam cum cono triplicem rationem habet, quam latus polygoni circumscripti ad latus inscripti [prop. 41]. sed latus polygoni circumscripti [ad latus inscripti] 1) minorem rationem habet, quam A: Z, itaque figura solida [circumscripta cum cono ad figuram inscriptam cum cono]2) minorem rationem habebit. quam $A^8: Z^8$. sed $A: E > A^8: Z^{8,3}$) itaque figura solida circum sectorem circumscripta4) ad figuram inscriptam minorem rationem habet, quam A: E. sed A ad E minorem rationem habet, quam sector solidus ad conum @ [ex hypothesi]. maiorem igitur rationem habet sector solidus ad conum @, quam figura circum sectorem circumscripta⁵) ad inscriptam.⁶) et uicissim. major autem est figura solida circumscripta sectore [prop. 39].7) itaque etiam figura sectori inscripta maior est cono @. quod fieri non potest. nam supra demonstratum est, minorem eam esse eius modi cono

¹⁾ Haec uerba transscriptor potius quam aut Archimedes aut librarius omisit.

²⁾ Ne haec quidem ab Archimede omissa esse puto.

³⁾ U. Eutocius ad prop. 84; Quaest. Arch. p. 51.

⁴⁾ Sc. σὺν τῷ κώνφ, quod in sequentibus etiam saepe omittitur.

⁵⁾ Sc. σύν τῷ κώνφ.

⁶⁾ Ex Eutocio comperimus, Archimedem scripsisse: τὸ ἄρα περιγεγραμμένον στερεόν πρὸς τὸ ἐγγεγραμμένον ἐλάσσονα λόγον ἔχει ἢ ὁ στερεὸς τομεὺς πρὸς τὸν Θ κῶνον, et ita locum correxit ed. Basil.; sed tum non intellegitur, quo modo uerba illa in codicibus exciderint. quare satius duxi aliud supplementum recipere, et discrepantiam transscriptori tribuere.

Hic quoque omittitur, ut etiam lin. 17: σὺν τῷ κώνῳ;
 praeterea falsum uerbum τμήματος transscriptoris est.

είρημένω κύκλω καὶ ΰψος ἴσον τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας]. οὐκ ἄρα ὁ στερεὸς τομεὺς μείζων έστὶ τοῦ \varTheta κώνου. — ἔστω δὴ κάλιν ὁ Θ κῶνος τοῦ στερεοῦ τομέως μείζων. πάλιν δη όμοίως η Λ πρός την Ε 5 μείζων αὐτῆς οὖσα έλάσσονα λόγον ἐγέτω τοῦ, ὃν ἔγει ό κῶνος πρὸς τὸν τομέα. καὶ ὁμοίως εἰλήφθωσαν αί Ζ. Η. ώστε είναι τὰς διαφορὰς τὰς αὐτάς καὶ τοῦ περιγεγραμμένου περί τὸν ἐπίπεδον τομέα πολυγώνου άρτιογωνίου ή πλευρά πρός την τοῦ έγγεγραμμένου 10 έλάσσονα λόγον έχέτω του, ον έχει ή Λ προς την Ζ. καλ γεγενήσθω τὰ περί τὸν στερεὸν τομέα στερεὰ σχήματα. όμοίως οὖν δείξομεν, ὅτι τὸ περιγεγραμμένον περί τὸν τομέα στερεὸν σχημα πρὸς τὸ έγγεγραμμένον έλάσσονα λόγον έχει τοῦ, ὂν ἡ Λ πρὸς Ε, καὶ τοῦ, 15 ον έχει ο Θ κώνος πρός τον τομέα [ώστε καὶ ο τομεύς πρός τὸν κῶνον ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἤπερ τὸ ἐγγεγραμμένον στερεόν έν τῷ τμήματι πρὸς τὸ περιγεγραμμένον]. μείζων δέ έστιν ὁ τομεὺς τοῦ έγγεγραμμένου είς αὐτὸν σχήματος: μείζων ἄρα ὁ Θ κῶνος τοῦ περι-20 γεγραμμένου σχήματος. ὅπερ ἀδύνατον [δέδεικται γὰρ τοῦτο, ὅτι ὁ τηλικοῦτος κῶνος ἐλάσσων ἐστὶ τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος περί τὸν τομέα]. ἴσος ἄρα δ τομεύς τῷ Θ κώνφ.

^{4.} τομέως] scripsi; τομευς FA; τομέος uulgo. A] scripsi cum Cr., ut lin. 10, 14; Δ ubique F, uulgo. 7. διαφοράς] scripsi; δυο πλευρας F, uulgo; ὑπεροχάς Hauber; Nizze. 11. τόν | των per comp. F.

[prop. 38 coroll.].1) itaque sector solidus maior non est cono O.

sit igitur rursus conus @ maior sectore solido. rursus igitur eodem modo Δ linea maior linea E ad eam minorem rationem habeat, quam conus ad sectorem [prop. 2]. et eodem modo sumantur lineae Z, H. ita ut differentiae eaedem sint. et latus polygoni [aequilateri], cuius latera paria sunt numero²), circum sectorem planum circumscripti ad latus inscripti minorem rationem habeat, quam $A: \mathbb{Z}$ [prop. 4]. et oriantur figurae solidae circum solidum sectorem descriptae.3) eodem igitur modo demonstrabimus, figuram solidam circum sectorem circumscriptam4) ad inscriptam minorem rationem habere, quam A: E, et quam conus 29 ad sectorem.5) maior autem est sector figura ei inscripta [prop. 36].4) itaque @ conus maior est figura circumscripta.4) quod fieri non potest [prop. 40 coroll. 2; cfr. prop. 42-43; u. not. 1].6) itaque sector aequalis est cono 9.7).

2) Archimedes scripserat lin. 9: Coonlevoov nat aorionlev-

¹⁾ Ex prop. 42-48 sequitur, basim eius aequalem esse circulo prop. 38 coroll. commemorato.

qov; u. p. 163 not. 1.

³⁾ Debebat esse: πολύγωνα τὸ μὲν περιγεγραμμένον, τὸ δὲ έγγεγραμμένον; fortasse delenda sunt uerba: καὶ γεγενήσθα lin. 11 - σχήματα lin. 12.

⁴⁾ Sc. ενν τῷ κώνφ, quod idem omittitur lin 19; 20; u. p. 185 not. 7.

⁵⁾ Sint F, f figurae solidae, L, l latera polygonorum. erit: F: f = L³: l³ (prop. 41) < Λ²: Z³ (ex hypothesi) < Λ: E
(p. 185 not. 3) < Θ: sectorem (ex hypothesi). sequentia uerba lia. 15—18 subditiua sunt; Archimedes scripsisset: καὶ ἐναλλάξ. pro prauo τμήματι lin. 17 Nizzius coni. τομεί.
δ) Sequentia transscriptori tribuerim, maxime ob τοῦνο lin. 21; ofr. Neue Jahrb. Suppl. XI p. 388.

⁷⁾ In fine: Αρχιμηδούς περί σφαιράς και κυλινδρού α F.

'Αρχιμήδης Δοσιθέφ χαίρειν.

Πρότερον μεν επέστειλάς μοι γράψαι τῶν προβλημάτων τὰς ἀποδείξεις, ὧν αὐτὸς τὰς προτάσεις ἀπέστειλα Κόνωνι, συμβαίνει δε αὐτῶν τὰ πλείστα γρά-5 φεσθαι διὰ τῶν θεωρημάτων, ὧν πρότερον ἀπέστειλά σοι τὰς ἀποδείξεις, ὅτι τε πάσης σφαίρας ἡ ἐπιφάνεια τετραπλασία έστὶ τοῦ μεγίστου χύχλου τῶν ἐν τῆ σφαίρα, καὶ διότι παντὸς τμήματος σφαίρας τῆ ἐπιφανεία ίσος έστι κύκλος, οδ ή έκ τοῦ κέντρου ίση 10 έστλ τῆ εὐθεία τῆ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τμήματος ἐπλ την περιφέρειαν της βάσεως άγομένη, και διότι πάσης σφαίρας ὁ κύλινδρος ὁ βάσιν μὲν ἔχων τὸν μέγιστον κύκλον των έν τη σφαίρα, υψος δε ίσον τη διαμέτρω της σφαίρας αὐτός τε ἡμιόλιός ἐστι τῷ μεγέθει της 15 σφαίρας, καὶ ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ ἡμιολία τῆς ἐπιφανείας της σφαίρας, καὶ διότι πᾶς τομεύς στερεός ίσος έστι κώνφ τῷ βάσιν μὲν ἔχοντι τὸν κύκλον τὸν ἴσον τη έπιφανεία του τμήματος της σφαίρας του έν το τομεί, ΰψος δε ίσον τη έκ τοῦ κέντρου της σφαίρας. 20 οσα μεν οὖν τῶν θεωρημάτων καὶ προβλημάτων γράφεται διὰ τούτων τῶν θεωρημάτων, ἐν τῷδε τῷ βι-

^{1.} Δωσιθεφ F, corr. Torellius. 3. αποδειξης F. 4. Κωνωνι F, uulgo. 5. θεορηματων F. 8. διότι] scripsi; δη στι F, uulgo. τμήματος] om. F; corr. Cr., ed. Basil. 16. διότι] δη ὅτι Barrowius. 21. διὰ τούτων τῶν] cum B; διαντουτων των F.

Archimedes Dositheo s.

Antea me admonuisti, ut demonstrationes eorum problematum perscriberem, quorum propositiones ipse Cononi miseram.1) accidit autem, ut pleraque eorum conficiantur per ea theoremata, quorum demonstrationes antea tibi misi2): cuiusuis sphaerae superficiem quadruplo maiorem esse circulo maximo sphaerae [1, 33], et superficiei cuiusuis segmenti sphaerae aequalem esse circulum, cuius radius aequalis sit lineae a uertice segmenti ad ambitum basis ductae [I, 42-43], et cylindrum basim habentem circulum maximum sphaerae, altitudinem autem diametro sphaerae aequalem et ipsum dimidia parte maiorem esse sphaera et superficiem eius superficie sphaerae dimidia parte maiorem [I, 34 πόρισμα], et quemuis sectorem solidum aequalem esse cono basim habenti circulum aequalem superficiei segmenti sphaerae in sectore positi, altitudinem autem radio sphaerae aequalem [I, 44]. quaecunque igitur theoremata et problemata⁸) per haec theoremata

Erant praeter problemata huius libri propositiones quaedam de helicibus (cfr. infra) et de conoidibus rectangulis (Quaest. Arch. p. 11).

²⁾ In libro I de sphaera et cylindro.

³⁾ Septem problemata, tria theoremata, quorum primum (II, 2) Cononi missum non erat (Neue Jahrb. Suppl. XI p. 392 not.); pro ceteris duobus experiendi causa falsa miserat Archimedes. u. praef. ad librum περ! έλίκων.

βλίφ γράψας ἀπέσταλκά σοι· ὅσα δὲ δι' ἄλλης εὑρίσκουται θεωρίας, τά τε περὶ ελίκων καὶ τὰ περὶ τῶν κωνοειδῶν, πειράσομαι διὰ τάχους ἀποστεϊλαι.

Τὸ δὲ πρῶτον ἦν τῶν προβλημάτων τόδε. 5 σφαίρας δοθείσης ἐπίπεδον χωρίον εύρεῖν ἴσον τῷ ἐπιφανεία τῆς σφαίρας.

ἔστιν δὲ τοῦτο φανερὸν δεδειγμένον ἐκ τῶν προειρημένων θεωρημάτων. τὸ γὰρ τετραπλάσιον τοῦ μεγίστου κύκλου τῶν ἐν τῆ σφαίρα ἐπίπεδόν τε χω-10 ρίον ἐστὶ καὶ ἴσον τῆ ἐπιφανεία τῆς σφαίρας.

α'.

Τὸ δεύτερον ἦν κώνου δοθέντος ἢ κυλίνδρου σφαϊραν εύρεϊν τῷ κώνῷ ἢ τῷ κυλίνδρῷ ἴσην.

ἔστω ὁ διδόμενος κῶνος ἢ κύλινδρος ὁ Α, καὶ τῷ
15 Α ἴση ἡ Β σφαἴρα καὶ κείσθω τοῦ Α κώνου ἢ κυλίνδρου ἡμιόλιος κύλινδρος ὁ ΓΖΔ, τῆς δὲ Β σφαίρας ἡμιόλιος κύλινδρος, οὖ βάσις ὁ περὶ διάμετρον
τὴν ΗΘ κύκλος, ἄξων δὲ ὁ ΚΛ ἴσος τῆ διαμέτρω
τῆς Β σφαίρας. ἴσος ἄρα ἐστὶν ὁ Ε κύλινδρος τῷ Κ
20 κυλίνδρω [τῶν δὲ ἴσων κυλίνδρων ἀντιπεκόνθασιν
αί βάσεις τοῖς ὕψεσιν]. ὡς ἄρα ὁ Ε κύκλος πρὸς τὸν
Κ κύκλον, τουτέστιν ὡς τὸ ἀπὸ τῆς ΓΔ πρὸς τὸ ἀπὸ
τῆς ΗΘ, οὕτως ἡ ΚΛ πρὸς ΕΖ. ἴση δὲ ἡ ΚΛ τῆ
ΗΘ [ὁ γὰρ ἡμιόλιος κύλινδρος τῆς σφαίρας ἴσον ἔχει
25 τὸν ἄξονα τῆ διαμέτρω τῆς σφαίρας, καὶ ὁ Κ κύκλος
μέγιστός ἐστι τῶν ἐν τῆ σφαίρα]. ὡς ἄρα τὸ ἀπὸ ΓΔ
πρὸς τὸ ἀπὸ ΗΘ, οὕτως ἡ ΗΘ πρὸς τὴν ΕΖ. ἔστω

^{4.} α' Torellius; cfr. Quaest. Arch. p. 156. 5. εὐφεῖν]
ενφ cum comp. ην uel ιν F. 11. β' Torellius. 13. εὐφεῖν
ut lin. 5 F. 14. δεδομένος? 16. ομιολιος F. 19. E] B F;
corr. ed. Basil. 27. οντως] per compend. F, ut p. 192 lin. 2 et 4.

conficiuntur, hoc libro perscripta tibi misi. sed quaecunque alia disputationis ratione reperiuntur, de helicibus et de conoidibus, mox mittere conabor.

Primum autem problema hoc erat:

data sphaera planum spatium inuenire superficiei sphaerae aequale.

hoc autem manifestum est ex theorematis antea propositis demonstratum. nam quadruplum circuli maximi sphaerae spatium et planum et superficiei sphaerae aequale est [I, 33].

T.

Alterum erat: dato cono uel cylindro sphaeram inuenire cono uel cylindro aequalem.¹)

sit conus uel cylindrus datus A, et figurae A aequalis sphaera B. et ponatur cono uel cylindro A dimidia parte maior cylindrus $\Gamma Z A^2$) [u. Eutocius], et sphaera B cylindrus dimidia parte maior, cuius basis est circulus circum diametrum $H\Theta$ descriptus, axis autem KA diametro sphaerae B aequalis [I, 34 $\pi \delta \rho \iota \sigma \mu \alpha$]. aequalis igitur cylindrus E cylindro K. itaque E:K, hoc est

 $\Gamma \Delta^2 : H\Theta^2$ [Eucl. XII, 2] = $K\Delta : EZ.^3$) sed $K\Delta = H\Theta.^4$) itaque $\Gamma \Delta^2 : H\Theta^2 = H\Theta : EZ.$ sit

¹⁾ Lin. 13: ἔσην τῷ κώνῳ ἢ τῷ κυλίνδοᾳ habet Archimedes in praef. π ερὶ ἐλίκων.

²⁾ Archimedes scripserat: είλήφθω τοῦ δοθέντος κώνου ἢ κυλίνδρου ἡμιόλιος κύλινδρος (Eutocius).

³⁾ Eucl. XII, 15; cfr. I lemm. 3-4 p. 82.

⁴⁾ Quia ex I, 34 πόρισμα basis cylindri circulo maximo aequalis est, diametrus igitur sphaerae diametro aequalis.

τῷ ἀπὸ ΗΘ ἴσον τὸ ὑπὸ ΓΔ, ΜΝ. ὡς ἄρα ἡ ΓΔ πρὸς ΜΝ, οὕτως τὸ ἀπὸ ΓΔ πρὸς τὸ ἀπὸ ΗΘ, τουτέστι ἡ ΗΘ πρὸς ΕΖ. καὶ ἐναλλάξ, ὡς ἡ ΓΔ πρὸς τὴν ΗΘ, οῦτως ἡ ΗΘ πρὸς τὴν ΜΝ, καὶ ἡ ΜΝ πρὸς ΕΖ. καί ἐστιν δοθεῖσα ἑκατέρα τῶν ΓΔ, ΕΖ. δύο ἄρα δοθεισῶν εὐθειῶν τῶν ΓΔ, ΕΖ δύο μέσαι

10
A
B
15
A
Z
V
E
V
E
A

ἀνάλογόν είσιν αί ΗΘ, ΜΝ. δοθείσα ἄρα έκάτερα τῶν ΗΘ, ΜΝ.

συντεθήσεται δὲ τὸ πρόβλημα οῦτως. ἔστω δὴ ὁ δοθεὶς κῶνος ἢ κύλινδρος ὁ Α. δεῖ δὴ τῷ Α κώνω ἢ κυλίνδρω ἰσην σφαίραν εύρεῖν.

ἔστω τοῦ Α κώνου ἢ κυλίνδρου ἡμιόλιος κύλινδρος, οὖ
βάσις ὁ περὶ διάμετρον τὴν ΓΔ κύκλος,

ἄξων δὲ ὁ ΕΖ. καὶ εἰλήφθω τῶν ΓΔ, ΕΖ δύο μέσαι ἀνάλογον αἱ ΗΘ, ΜΝ, ὥστε εἶναι ὡς τὴν ΓΔ πρὸς τὴν 25 ΗΘ, τὴν ΗΘ πρὸς τὴν ΜΝ, καὶ τὴν ΜΝ πρὸς τὴν ΕΖ. καὶ νοείσθω κύλινδρος, οὖ βάσις ὁ περὶ διάμετρον τὴν ΗΘ κύκλος, ἄξων δὲ ὁ ΚΛ ἴσος τῆ ΗΘ διαμέτρω. λέγω δή, ὅτι ἴσος ἐστὶν ὁ Ε κύλινδρος τῷ Κ κυλίνδρω. καὶ ἐπεί ἐστιν, ὡς ἡ ΓΔ πρὸς ΗΘ, ἡ

^{9.} zww rng F; corr. ed. Basil. 11. 82\ acripsi; &n

 $H\Theta^2 = \Gamma \Delta \times MN$. itaque $\Gamma \Delta : MN = \Gamma \Delta^2 : H\Theta^2$, hoc est $= H\Theta : EZ$. et uicissim [Eucl. V, 16]

 $\Gamma \Delta : H\Theta = H\Theta : MN = MN : EZ.$

et utraque linea $\Gamma \Delta$, EZ data est. itaque duarum linearum datarum $\Gamma \Delta$, EZ duae mediae proportionales sunt $H\Theta$, MN. itaque utraque linea $H\Theta$, MN data est.

componetur autem problema hoc modo. sit conus uel cylindrus datus A. oportet igitur sphaeram cono uel cylindro A aequalem inuenire.

sit cono uel cylindro $\mathcal{A}$ dimidia parte maior cylindrus, cuius basis est circulus circum diametrum $\Gamma \mathcal{\Delta}$ descriptus, axis autem EZ linea. et sumantur³) inter lineas $\Gamma \mathcal{\Delta}$, EZ duae mediae proportionales $H\Theta$, MN [u. Eutocius], ita ut sit

 $\Gamma \Delta : H\Theta = H\Theta : MN = MN : EZ.$

et fingatur cylindrus, cuius basis sit circulus circum diametrum $H\Theta$ descriptus, axis autem KA diametro $H\Theta$ aequalis. dico, cylindrum E aequalem esse cylindro K. nam quoniam $\Gamma A : H\Theta = MN : EB$ et

¹⁾ Quia $\Gamma \Delta : H\Theta = H\Theta : MN$; tum u. Eucl. ∇ def. 10.

²⁾ Debebat sic concludi:

 $[\]Gamma \Delta : MN = H\Theta : EZ \supset \Gamma \Delta : H\Theta = MN : EZ$ (Eucl. V, 16); sed ex hypothesi est $\Gamma \Delta : H\Theta = H\Theta : MN$. fortasse uerbum $\ell \nu \alpha l \lambda d \ell$ lin. 3 delendum est.

³⁾ Archimedes posuerat εὐρήσθωσαν, lin. 23, ut habet Eutocius.

F, uulgo. 12. o $\tilde{v}$ rws per comp. F. 15. $t\tilde{\omega}$] to F. 29. ral $\tilde{s}\pi \tilde{s}\ell$] $\tilde{s}\pi \tilde{s}\ell$ $\tilde{s}\eta \tilde{s}\varrho$?

MN πρὸς ΕΖ, καὶ ἐναλλάξ, καὶ ἴση ἡ ΗΘ τῆ ΚΑ [ὡς ἄρα ἡ ΓΑ πρὸς ΜΝ, τουτέστιν ὡς τὸ ἀπὸ τῆς ΓΑ πρὸς τὸ ἀπὸ ΗΘ, οῦτως ὁ Ε κύκλος πρὸς τὸν Κ κύκλον] · ὡς ἄρα ὁ Ε κύκλος πρὸς τὸν Κ κύκλον, ὁ οῦτως ἡ ΚΛ πρὸς τὴν ΕΖ [τῶν ἄρα Ε, Κ κυλίνδρων ἀντιπεπόνθασιν αἱ βάσεις τοῖς ὕψεσιν]. ἴσος ἄρα ὁ Ε κύλινδρος τῷ Κ κυλίνδρω. ὁ δὲ Κ κύλινδρος τῆς σφαίρας, ἦς διάμετρος ἡ ΗΘ, ἡμιόλιός ἐστιν. καὶ ἡ σφαῖρα ἄρα, ἦς ἡ διάμετρος ἴση ἐστι τῆ ΗΘ, τουτ-10 έστιν ἡ Β, ἴση ἐστὶ τῷ Λ κώνω ἢ κυλίνδρω.

β'.

Παντὶ τμήματι τῆς σφαίρας ἔσος ἐστὶ κῶνος ὁ βάσιν μὲν ἔχων τὴν αὐτὴν τῷ τμήματι, ὕψος δὲ εὐθεῖαν, ῆτις πρὸς τὸ ῦψος τοῦ τμήματος τὸν αὐτὸν λόγον 15 ἔχει, ὃν συναμφότερος ῆ τε ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας καὶ τὸ ῦψος τοῦ λοιποῦ τμήματος πρὸς τὸ ῦψος τοῦ λοιποῦ τμήματος πρὸς τὸ ῦψος τοῦ λοιποῦ τμήματος.

ἔστω σφαίρα, ἐν ἡ μέγιστος κύκλος, οὖ διάμετρος ἡ ΑΓ· καὶ τετμήσθω ἐπιπέδω ἡ σφαίρα τῷ διὰ τῆς 20 ΒΖ πρὸς ὀρθὰς τῷ ΑΓ· καὶ ἔστω κέντρον τὸ Θ. καὶ πεποιήσθω, ὡς συναμφότερος ἡ ΘΑ, ΑΕ πρὸς τὴν ΑΕ, οὕτως ἡ ΔΕ πρὸς ΓΕ. καὶ πάλιν πεποιήσθω, ὡς συναμφότερος ἡ ΘΓ, ΓΕ πρὸς ΓΕ, οὕτως ἡ ΚΕ πρὸς ΕΑ. καὶ ἀναγεγράφθωσαν κῶνοι ἀπὸ τοῦ κύ-25 κλου τοῦ περὶ διάμετρον τὴν ΒΖ κορυφὰς ἔχοντες τὰ Κ, Δ σημεία. λέγω, ὅτι ἴσος ἐστὶν ὁ μὲν ΒΔΖ κῶνος

^{6.} $\beta \alpha \sigma$ cum comp. η_S F. 10. B] $\overline{HB}$ F. 11. γ' Torellius. 19. $\tau \tilde{\varphi}$] $\tau \omega \nu$ per comp. F; corr. B*. $\tau \tilde{\eta}_S$] Nizze; $\tau \omega \nu$ F, uulgo. 25. exov $\tau \alpha$ F; corr. B*.

uicissim $[\Gamma \Delta : MN = H\Theta : EZ;$ Eucl. V, 16], et $H\Theta = K\Delta$, erit igitur¹) $E : K = K\Delta : EZ.²$) itaque cylindrus E aequalis est cylindro K [Eucl. XII, 15; cfr. 191 not. 3]. sed cylindrus K dimidia parte maior est sphaera, cuius diametrus est $H\Theta$. itaque etiam sphaera, cuius diametrus aequalis est lineae $H\Theta$, hoc est B, aequalis est cono uel cylindro A.³)

II.

Cuiuis segmento sphaerae aequalis est conus basim habens eandem, quam segmentum, altitudinem autem lineam, quae ad altitudinem segmenti eam rationem habet, quam radius sphaerae una cum altitudine reliqui segmenti ad altitudinem reliqui segmenti.

¹⁾ Uerba $\dot{\omega}_S$ $\ddot{\alpha}_Q\alpha$ lin. 2-K núnlov lin. 4 deleo. neque enim inde, quod $\Gamma \Delta : H\Theta = MN : EZ$ et $H\Theta = K\Lambda$, concluditur $\Gamma \Delta : MN = E : K$; hoc enim ex Eucl. V def. 10 et XII, 2 sequitur (u. not. 2).

²⁾ Nam $\Gamma \Delta : MN = H\Theta : EZ = K\Lambda : EZ$; sed $\Gamma \Delta : MN = \Gamma \Delta^2 : H\Theta^2$ (Eucl. V def. 10) = E : K (Eucl. XII, 2) $\supset : E : K = K\Lambda : EZ$. uerba sequentia deleo; cfr. p. 190, 20.

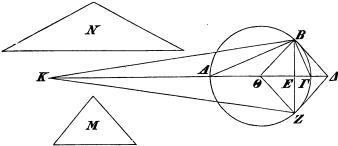
³⁾ $K = {}^{3}\!\!/_{2} B$; sed $E = {}^{3}\!\!/_{2} A$ (ex hypothesi). quare cum K = E, erit ${}^{3}\!\!/_{2} B = {}^{3}\!\!/_{2} A \supset : B = A$.

⁴⁾ Archimedes scripserat γεγονέτω lin. 21; Quaest. Arch. p. 70.

⁵⁾ H. e. γεγονέτω lin. 22; u. not. 4.

τῷ κατὰ τὸ Γ τμήματι τῆς σφαίρας, δ δὲ BKZ τῷ κατὰ τὸ A σημείον.

έπεζεύχθωσαν γὰο αί ΒΘ, ΘΖ, καὶ νοείσθω κῶνος βάσιν μὲν ἔχων τὸν πεοὶ διάμετοον τὴν ΒΖ κύκλον,

5 κορυφήν δε τὸ Θ σημεῖον. καὶ ἔστω κῶνος ὁ Μ βάσιν έχων κύκλον ίσον τη έπιφανεία του ΒΓΖ τμήματος της σφαίρας, τουτέστιν οὖ ή έκ τοῦ κέντρου ἴση έστὶ τη ΒΓ, ύψος δε ίσον τη έκ του κέντρου της σφαίρας. έσται δή δ Μ κώνος ίσος τω ΒΓΘΖ στερεώ τομεί. 10 τοῦτο γὰρ δέδεικται ἐν τῷ πρώτω βιβλίω. ἐπεὶ δέ έστιν, ώς $\dot{\eta} \Delta E$ πρὸς $E\Gamma$, οῦτως συναμφότερος $\dot{\eta} \Theta A$. AE πρὸς AE, διελόντι ἔσται, ώς ἡ $\Gamma \Delta$ πρὸς ΓE , ούτως ή ΘΑ πρός ΑΕ, τουτέστιν ή ΓΘ πρός ΑΕ. καὶ ἐναλλάξ, ὡς ἡ ΔΓ πρὸς ΓΘ ἐστιν, οὕτως ἡ ΓΕ 15 πρὸς EA. καὶ συνθέντι, ώς $\dot{\eta}$ $\Theta \Delta$ πρὸς $\Theta \Gamma$, $\dot{\eta}$ ΓA πρός ΑΕ, τουτέστι τὸ ἀπὸ ΓΒ πρὸς τὸ ἀπὸ ΒΕ. ώς ἄρα ἡ ΔΘ πρὸς ΓΘ, τὸ ἀπὸ ΓΒ πρὸς τὸ ἀπὸ ΒΕ. ζση δέ έστιν ή ΓΒ τη έκ τοῦ κέντρου τοῦ Μ κύκλου, ή δε ΒΕ έκ τοῦ κέντρου έστι τοῦ περί διάμετρον την 20 ΒΖ κύκλου. ώς ἄρα ή ΔΘ πρὸς ΘΓ, ὁ Μ κύκλος

^{5.} βάσιν μέν ed. Basil., Torellius. 9. ἔσται per comp. F. 11. οὖτως] Nizze; οντω F, uulgo. 20, πρὸς per comp. F.

esse segmento sphaerae ad Γ punctum posito, conum autem BKZ segmento ad A punctum posito.

ducantur enim lineae $B\Theta$, ΘZ , et fingatur conus basim habens circulum circum BZ diametrum descriptum, uerticem autem punctum Θ . et sit conus M, basim habens circulum superficiei segmenti sphaerae $B\Gamma Z$ aequalem, h. e. circulum, cuius radius aequalis est $B\Gamma^1$), altitudinem autem radio sphaerae aequalem. erit igitur conus M aequalis sectori solido $B\Gamma\Theta Z$. hoc enim in primo libro demonstratum est [I, 44]. sed quoniam $\Delta E: E\Gamma = \Theta A + \Delta E: \Delta E$ [ex hypothesi], dirimendo erit $[Eucl.\ V, 17]$

 $\Gamma \Delta : \Gamma E = \Theta A : AE = \Gamma \Theta : AE$

et uicissim [Eucl. V, 16] $\Delta \Gamma : \Gamma \Theta = \Gamma E : EA$, et componendo [Eucl. V, 18]

 $\Theta \Delta : \Theta \Gamma = \Gamma A : AE = \Gamma B^2 : BE^2$ [u. Eutocius]. itaque $\Delta \Theta : \Gamma \Theta = \Gamma B^2 : BE^2$. sed ΓB aequalis est radio circuli M [I, 42], et BE aequalis radio circuli circum diametrum BZ descripti. itaque ut $\Delta \Theta$ ad $\Theta \Gamma$, ita circulus M ad circulum circum diametrum BZ descripti.

¹⁾ Ex I, 42. sed fortasse verba: τουτέστιν, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῷ $B\Gamma$ delenda sunt (lin. 7—8.)

πρός του περί διάμετρου την ΒΖ κύκλου. καί έστιν ζση ή ΘΓ τῷ ἄξονι τοῦ Μ κώνου. καὶ ὡς ἄρα ἡ ΔΘ πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ Μ κώνου, οὕτως ὁ Μ κύκλος πρός του περί διάμετρου την ΒΖ κύκλου. ἴσος ἄρα ό 5 κώνος ὁ βάσιν μεν έχων τὸν Μ κύκλον, ΰψος δὲ τὴν έκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας, τῷ ΒΔΖΘ στερεῷ δόμβῳ [τοῦτο γὰο ἐν τοῖς λήμμασι τοῦ πρώτου βιβλίου δέδεικται. ἢ οῦτως ἐπεί ἐστιν, ὡς ἡ ΔΘ πρὸς τὸ ῦψος τοῦ Μ κώνου, οῦτως ὁ Μ κύκλος πρὸς τὸν περὶ 10 διάμετρον την ΒΖ κύκλον, ἴσος ἄρα ἐστὶν ὁ Μ κῶνος τῷ κώνω, οὖ βάσις μὲν ὁ περὶ διάμετρον τὴν ΒΖ κύκλος, ύψος δὲ ἡ ΔΘ. ἀντιπεπόνθασι γὰρ αὐτῶν αί βάσεις τοῖς ΰψεσιν. ἀλλ' ὁ κῶνος ὁ βάσιν μὲν έχων τὸν περί διάμετρον τὴν ΒΖ κύκλον, ὕψος δὲ τὴν 15 $\triangle \Theta$, ἴσος ἐστὶ τῷ $B \triangle Z\Theta$ στερεῷ δόμ β ῷ]. ἀλλ' δ Mκῶνος ἴσος ἐστὶ τῷ $B\Gamma Z\Theta$ στερεῷ τομεῖ. καὶ ὁ $B\Gamma Z\Theta$ στερεός τομεύς ἄρα ἴσος έστὶ τῷ Β Δ Ζ Θ στερεῷ δόμβφ. κοινοῦ ἀφαιρεθέντος τοῦ κώνου, οὖ βάσις μέν έστιν δ περί διάμετρον την ΒΖ κύκλος, ύψος δὲ ή ΕΘ, 20 λοιπὸς ἄρα ὁ ΒΔΖ κῶνος ἴσος ἐστὶ τῷ ΒΖΓ τμήματι της σφαίρας. όμοίως δε δειχθήσεται καλ ό ΒΚΖ κωνος ίσος τῷ ΒΑΖ τμήματι τῆς σφαίρας, ἐπεὶ γάρ έστιν, ώς συναμφότερος ή ΘΓ, ΓΕ πρός ΓΕ, ούτως ή ΚΕ πρὸς ΕΑ, διελόντι ἄρα, ώς ή ΚΑ πρὸς ΑΕ, 25 οὖτως $\dot{\eta}$ ΘΓ πρὸς ΓΕ· ἴση δὲ $\dot{\eta}$ ΘΓ τ $\ddot{\eta}$ ΘΑ. καὶ έναλλάξ ἄρα έστίν, ώς ή ΚΑ πρός ΑΘ, ούτως ή ΑΕ πρός ΕΓ. ώστε καὶ συνθέντι, ώς ή ΚΘ πρός ΘΑ, ή ΑΓ πρός ΓΕ, τουτέστι τὸ ἀπὸ ΒΑ πρός τὸ ἀπὸ ΒΕ. κείσθω δη πάλιν κύκλος δ Ν ἴσην ἔχων την

^{10.} forly per comp. F. 12. workov F; corr. C. 17.

scriptum [Eucl. XII, 2]. et $\Theta\Gamma$ linea aequalis est axi coni M. quare ut $\Delta\Theta$ ad axem coni M, ita circulus M ad circulum circum diametrum BZ descriptum. conus igitur basim habens circulum M, altitudinem autem radium sphaerae aequalis est rhombo solido $B \triangle Z \bigcirc 0.1$) sed conus M aequalis est sectori solido $B\Gamma Z\Theta$. itaque etiam sector solidus $B\Gamma Z\Theta$ aequalis est rhombo solido BAZO. subtracto, qui communis est, cono, cuius basis est circulus circum diametrum BZ descriptus, altitudo autem E@ linea, qui relinquitur conus $B\Delta Z$ aequalis est segmento sphaerae $BZ\Gamma$. similiter autem demonstrabitur, etiam conum BKZ aequalem esse segmento sphaerae BAZ. nam quoniam est $\Theta\Gamma + \Gamma E : \Gamma E = KE : EA$, erit igitur dirimendo [Eucl. V, 17] $KA : AE = \Theta\Gamma : \Gamma E$. sed $\Theta \Gamma = \Theta A$. itaque etiam uicissim [Eucl. V, 16]

 $KA:A\Theta \Longrightarrow AE:E\Gamma$.

quare etiam componendo [Eucl. V, 18]

 $K\Theta:\Theta A=A\Gamma:\Gamma E=BA^2:BE^2$ [u. Eutocius]. ponatur igitur rursus circulus N radium aequalem

¹⁾ Nam conus M aequalis est cono, cuius basis est circulus circum BZ descriptus, altitudo autem $\Delta\Theta$ (I lemm. 4 p. 82), et hic conus (k) rhombo illi solido aequalis est. nam sint coni, ex quibus constat rhombus, k_1 et k_2 ; erit

 $k: k_1: k_2 = \varDelta\Theta: E\varDelta: E\Theta$ (I lemm. 1 p. 80); sed $\varDelta\Theta = E\varDelta + E\Theta$; tum u. Quaest. Arch. p. 48.

στεφεός] στεφεο F. 18. αφαιφεθετος F. 23. ώς] ο F; ώς δ B; corr. ed. Basil.

έκ του κέντρου τη ΑΒ. ὁ ἄρα Ν κύκλος ἴσος ἔσται τη επιφανεία του ΒΑΖ τμήματος. και νοείσθω ό κωνος δ Ν ίσον έγων τὸ ῦψος τη έκ τοῦ κέντρου της σφαίρας. ἴσος ἄρα ἐστὶ τῷ ΒΘΖΑ στερεῷ τομεῖ. τοῦτο 5 γαρ έν τῶ πρώτω δέδεικται. καὶ ἐπεὶ ἐδείχθη, ὡς ἡ ΚΘ πρός ΘΑ, ούτως τὸ ἀπὸ ΑΒ πρός τὸ ἀπὸ ΒΕ, τουτέστι τὸ ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Ν κύκλου πρός τὸ ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ περί διάμετρον την ΒΖ κύκλου, τουτέστιν ὁ Ν κύκλος πρὸς τὸν περί-10 διάμετρον την ΒΖ κύκλον, ἴση δὲ ή ΑΘ τῷ ὕψει τοῦ Ν κώνου, ώς ἄρα ή ΚΘ πρός τὸ ΰψος τοῦ Ν κώνου, ούτως δ Ν κύκλος πρός τὸν περί διάμετρον τὴν ΒΖ κύκλον. ἴσος ἄρα έστιν ὁ Ν κῶνος, τουτέστιν ὁ ΒΘΖΑ τομεύς τῷ ΒΘΖΚ σχήματι. χοινὸς προσκείσθω ὁ κῶ-15 νος, οὖ βάσις μὲν ὁ περὶ τὴν ΒΖ κύκλος, ὕψος δὲ ἡ ΕΘ. όλον ἄρα τὸ ΑΒΖ τμημα της σφαίρας ίσον έστιν τῶ ΒΖΚ κώνω. ὅπερ ἔδει δείξαι.

ΠΟΡΙΣΜΑ.

Καὶ φανεφόν, ὅτι γίγνεται καθόλου τμῆμα σφαίφας 20 πρὸς κῶνον τὸν βάσιν μὲν ἔχοντα τὴν αὐτὴν τῷ τμήματι καὶ ὕψος ἴσον, ὡς συναμφότερος ἢ τε ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας καὶ ἡ κάθετος τοῦ λοιποῦ τμήματος πρὸς τὴν κάθετον τοῦ λοιποῦ τμήματος. ὡς γὰρ ἡ ΔΕ πρὸς ΕΓ, οὕτως ὁ ΔΖΒ κῶνος, τουτέστι τὸ ΒΓΖ τρῆμα πρὸς τὸν ΒΓΖ κῶνον.

^{1.} AB. ὁ ἄρα N κύκλος ἴσος ἔσται τἢ] om. F; suppleuit ed. Basil.

18. ΒΘΖΔ F; corr. ed. Basil.

15. BZ FBC*.

18. πόρισμα] mg. F F. 20. πρὸς κῶνον bis F. 21. ὡς] ω F.

habens lineae AB. itaque circulus N aequalis erit superficiei segmenti BAZ. et fingatur conus N altitudinem habens aequalem radio sphaerae. itaque aequalis est sectori solido BOZA. hoc enim in libro primo demonstratum est [u. Eutocius]. et quoniam demonstratum est: $K\Theta: \Theta A = AB^2: BE^2$, hoc est radius circuli N quadratus ad radium quadratum circuli circum BZ diametrum descripti, hoc est circulus N ad circulum circum diametrum BZ descriptum [Eucl. XII, 2], aequalis autem $A\Theta$ linea altitudini coni N, erit igitur, ut $K\Theta$ linea ad altitudinem coni N, ita circulus N ad circulum circum diametrum BZ descriptum. conus igitur N, hoc est sector $B\Theta ZA$, aequalis est figurae BOZK [u. Eutocius]. addatur communis conus, cuius basis est circulus circum BZ descriptus. altitudo autem $E\Theta$. itaque totum segmentum sphaerae ABZ aequale est cono BZK, quod erat demonstrandum.

COROLLARIUM.

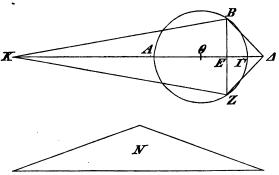
Et adparet, omnino segmentum sphaerae ad conum basim eandem habentem, quam segmentum, et altitudinem aequalem eam habere rationem, quam radius sphaerae una cum altitudine¹) reliqui segmenti ad altitudinem²) reliqui segmenti. nam ut ΔE ad $E\Gamma$, ita conus ΔZB , hoc est segmentum $B\Gamma Z$ [prop. 2], ad conum $B\Gamma Z$ [I lemm. 1 p. 80].³)

Archimedes scripserat: τὸ τ̈ψος lin. 22; Quaest. Archimed. p. 71.

²⁾ τὸ ΰψος genuinum est lin. 23; cfr. not. 1. Eutocius ad prop. 3, ubi citat τὸ πόρισμα τοῦ δεντέρον θεωρήματος, utroque loco ῦψος habet.

³⁾ Et $\Delta E : E \Gamma = \Theta A + A E : A E; u. p. 194, 21.$

τῶν αὐτῶν ὑποκειμένων, ὅτι καὶ ὁ ΚΒΖ κῶνος ἴσος ἐστὶ τῷ BAZ τμήματι τῆς σφαίρας. ἔστω γὰρ κώνος ὁ Ν βάσιν μὲν ἔχων [τὴν] ἴσην τῆ ἐπιφανεία τῆς σφαίρας, ΰψος δὲ τὴν ἐκ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας. 5 ίσος ἄρα έστιν ὁ κῶνος τῆ σφαίρα [ἡ γὰρ σφαίρα δέδεικται τετραπλασία τοῦ κώνου τοῦ βάσιν μὲν ἔχοντος τὸν μέγιστον κύκλον καὶ ΰψος τὴν ἐκ τοῦ κέντρου. άλλα μην και δ Ν κώνος του αυτού έστι τετραπλάσιος, έπεὶ καὶ ἡ βάσις τῆς βάσεως καὶ ἡ ἐπιφάνεια 10 της σφαίρας του μεγίστου κύκλου των έν αὐτη]. καὶ έπεί έστιν, ώς συναμφότερος ή ΘΑ, ΑΕ πρός ΑΕ, ή ΔΕ πρός ΕΓ, διελόντι καὶ έναλλάξ, ώς ή ΘΓ πρός $\Gamma \Delta$, $\dot{\eta}$ ΔE $\pi \rho \dot{\rho}_S$ $E\Gamma$. $\pi \dot{\alpha} \lambda i \nu$ $\dot{\epsilon} \pi \epsilon \dot{\iota}$ $\dot{\epsilon} \sigma \tau i \nu$, $\dot{\omega}_S$ $\dot{\eta}$ KEπρός ΕΑ, συναμφότερος ή ΘΓΕ πρός ΓΕ, διελόντι 15 καλ έναλλάξ, ώς ή ΚΑ ποὸς ΓΘ, τουτέστι ποὸς ΘΑ, ούτως $\dot{\eta}$ AE πρός $E\Gamma$, τουτέστιν $\dot{\eta}$ $\Theta\Gamma$ πρός $\Gamma\Delta$. καὶ συνθέντι: ἴση δὲ ἡ ΑΘ τῆ ΘΓ. ὡς ἄρα ἡ ΚΘ

πρὸς ΘΓ, $\dot{\eta}$ ΘΔ πρὸς ΔΓ καὶ δλη $\dot{\eta}$ ΚΔ πρὸς ΔΘ έστιν, $\dot{\omega}$ ς $\dot{\eta}$ ΔΘ πρὸς ΔΓ, τουτέστιν $\dot{\omega}$ ς $\dot{\eta}$ ΚΘ πρὸς

^{1.} őzi] delgouer, őzi B, ed. Basil., Torellius; "ostendemus"

Iisdem positis demonstrabimus¹), etiam conum KBZ aequalem esse segmento sphaerae BAZ. sit enim conus N basim habens superficiei sphaerae aequalem, altitudinem autem radium sphaerae. conus igitur sphaerae aequalis est.²) et quoniam est

$$\Theta A + AE : AE = \Delta E : E\Gamma$$
,

erit dirimendo et uicissim [Eucl. V, 17 et 16]

$$\Theta\Gamma:\Gamma\Delta=AE:E\Gamma$$
 [quia $\Theta A=\Theta\Gamma$].

rursus quoniam $KE: EA = \Theta\Gamma + \Gamma E: \Gamma E$, erit dirimendo et uicissim $KA: \Gamma\Theta$, hoc est

$$KA: \Theta A = AE: E\Gamma = \Theta\Gamma: \Gamma A.$$

et componendo [Eucl. V, 18], aequalis autem $A\Theta$ lineae $\Theta\Gamma^{5}$); itaque $K\Theta:\Theta\Gamma=\Theta\Delta:\Delta\Gamma$, [et uicissim (Eucl. V, 16) $K\Theta:\Theta\Delta=\Theta\Gamma:\Delta\Gamma$, et componendo (Eucl. V, 18)] $K\Delta:\Delta\Theta=\Delta\Theta:\Delta\Gamma=K\Theta:\Theta\Lambda$ [u. Euto-

¹⁾ Archimedes sine dubio alio modo hanc alteram demonstrationem partis posterioris (p. 198, 21; cfr. Eutocius) adiunxerat (Quaest. Arch. p. 73). de őzı cfr. Neue Jahrb., Suppl. XI p. 396.

²⁾ Sphaera enim quadruplo maior est cono basim habenti circulum maximum, altitudinem autem radium (I, 34), sed etiam N eodem cono quadruplo maior est (I, 33; I lemm. 1 p. 80).

³⁾ Fortasse delenda sunt: ἴση δὲ ἡ ΑΘ τῆ ΘΓ lin. 17; cfr. lin. 15.

Cr. 3. $\tau \dot{\eta} \nu$ deleo. 7. $n \dot{\epsilon} \nu \tau \rho \sigma \sigma$ $n \dot{\epsilon} \nu \tau \rho \sigma$ $n \dot{\epsilon} \nu \sigma \sigma$ $n \dot{\epsilon} \nu \sigma$ $n \dot{\epsilon}$

ΘA. ἴσον ἄρα τὸ ὑπὸ ΔK, ΘA τῷ ὑπὸ τῶν ΔΘ K. πάλιν ἐπεί ἐστιν, ώς ἡ $K\Theta$ πρὸς $\Theta\Gamma$, ἡ $\Theta \triangle$ πρὸς $\Gamma\triangle$, έναλλάξ. $\dot{\omega}_S$ δε $\dot{\eta}$ $\Theta\Gamma$ πρ $\dot{\omega}_S$ $\Gamma \Delta$, έδείχθη $\dot{\eta}$ AE πρ $\dot{\omega}_S$ ΕΓ. ώς ἄρα ή ΚΘ πρὸς ΘΔ, ή ΑΕ πρὸς ΕΓ. καὶ 5 ώς ἄρα τὸ ἀπὸ K extstyle extstyle extstyle πρὸς τὸ ὑπὸ <math>K extstyle extstyleπρὸς τὸ ὑπὸ τῶν ΑΕΓ. τὸ δὲ ὑπὸ τῶν ΚΘΔ ἴσον έδειχθη τῷ ὑπὸ ΚΔ, ΑΘ. ὡς ἄρα τὸ ἀπὸ ΚΔ πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν ΚΔ, ΑΘ, τουτέστιν ἡ ΚΔ πρὸς ΑΘ, τὸ άπὸ ΑΓ πρὸς τὸ ὑπὸ ΑΕΓ, τουτέστι πρὸς τὸ ἀπὸ 10 EB. καί έστιν ἴση ἡ $A\Gamma$ τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Nκύκλου, ώς ἄρα τὸ ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ κέντρου $\P$ οῦ Nκύκλου πρός τὸ ἀπὸ ΒΕ, τουτέστιν ὁ Ν κύκλος πρός τὸν περὶ διάμετρον τὴν ΒΖ κύκλον, οὕτως ἡ ΚΔ πρός ΑΘ, τουτέστιν ή ΚΔ πρός τὸ ΰψος τοῦ Ν κώ-15 νου. ἴσος ἄρα ἐστὶν ὁ Ν κῶνος, τουτέστιν ή σφαῖρα, τῷ Β Δ Ζ Κ΄ στεφεῷ φόμβῳ [ἢ οὕτως εστιν ἄφα, ὡς ὁ Ν κύκλος ποὸς τὸν περί διάμετρον τὴν ΒΖ κύκλον, ούτως ή ΔΚ πρός τὸ ύψος τοῦ Ν κώνου. ἴσος ἄρα έστιν ὁ Ν κῶνος τῷ κώνῳ, οὖ βάσις μέν έστιν ὁ περί 20 διάμετρον την ΒΖ κύκλος, ΰψος δὲ ή ΔΚ. ἀντιπεπόνθασιν γὰο αὐτῶν αι βάσεις τοῖς ὕψεσιν. ἀλλ' ούτος ὁ κῶνος ἴσος ἐστὶ τῷ ΒΚΖΔ στερεῷ δόμβφ. καὶ ὁ Ν ἄρα κῶνος, τουτέστιν ἡ σφαῖρα, ἴση έστὶ τῷ BZKΔ στερε $\tilde{\varphi}$ φόμ $β\varphi$]· $\tilde{w}$ ν δ BΔZ κ $\tilde{w}$ νος ἴσος έδείχθη25 τῷ ΒΓΖ τμήματι τῆς σφαίρας. λοιπὸς ἄρα ὁ ΒΚΖ κώνος ίσος έστι τω ΒΑΖ τμήματι της σφαίρας.

^{1.} ΔK , ΘA] $\Delta \Theta$, ΘK Torellius; $\delta \pi$, $\delta \alpha$ ed. Basil. $\Delta \Theta K$] ΔK , ΘA Torellius; $\delta \pi$ ed. Basil. 3. post $\ell \nu \alpha \lambda \lambda \dot{\alpha} \dot{\xi}$ addunt ed. Basil., Torellius (non Cr.): $\dot{\omega}_{S}$ $\dot{\eta}$ $K\Theta$ $\pi \varrho \dot{\alpha}_{S}$ $\Theta \Delta$, $\dot{\eta}$ $\Theta \Gamma$ $\pi \varrho \dot{\alpha}_{S}$ $\Gamma \Delta$. ΔE] ΔE F. 4. ΔE] ΘE F. 5. $K\Theta$, $\Theta \Delta$ Torellius, ut lin. 6. 6. ΔE , $E \Gamma$ Torellius, ut lin. 9. 21. $\beta \alpha \sigma$ cum comp. η_{S} F. 24. $BKZ\Delta$ Torellius. post

cius]. itaque $\Delta K \times \Theta A = \Delta \Theta \times \Theta K$. rursus quoniam $K\Theta : \Theta \Gamma = \Theta \Delta : \Gamma \Delta$, etiam uicissim

 $[K\Theta : \Theta \varDelta = \Theta \Gamma : \Gamma \varDelta].$

sed demonstratum est $\Theta \Gamma : \Gamma \Delta = AE : E\Gamma$. itaque $K\Theta : \Theta \Delta = AE : E\Gamma$. quare etiam

 $K\Delta^2: K\Theta \times \Theta \Delta = A\Gamma^2: AE \times E\Gamma$ [u. Eutocius].¹) sed demonstratum est $K\Theta \times \Theta \Delta = K\Delta \times A\Theta$. itaque $K\Delta^2: K\Delta \times A\Theta$, hoc est

 $K\Delta: A\Theta = A\Gamma^2: AE \times E\Gamma$

hoc est $=A\Gamma^2:EB^2.^2$) et $A\Gamma$ aequalis est radio circuli $N.^3$) quare ut radius circuli N quadratus ad BE^2 , hoc est ut circulus N ad circulum circum diametrum BZ descriptum [Eucl. XII, 2], ita $K\Delta$ ad $A\Theta$, hoc est $K\Delta$ ad altitudinem coni N. conus igitur N, hoc est sphaera, aequalis est rhombo solido $B\Delta ZK.^4$) quorum⁵) conus $B\Delta Z$ aequalis est segmento sphaerae $B\Gamma Z$ [u. p. 198, 20 sqq.]. itaque qui relinquitur, conus BKZ aequalis est segmento sphaerae $B\Lambda Z$.

Ex eius adnotatione comperimus, Archimedem scripsisse: οντως ἡ AE lin. 4; ὑπὸ τῶν ΚΘ Δ, οντως lin. 5.

²⁾ Nam $AE : EB = EB : E\Gamma$ (Zeitschr. f. Math., hist. litt. Abth. p. 181 nr. 16); tum u. Eucl. VI, 17.

³⁾ Sit enim diametrus circuli N d. erit ex Eucl. XII, 2: $N:AB\Gamma Z=d^2:A\Gamma^2;$ sed $N=4AB\Gamma Z$ (I, 33); itaque $d^2=4A\Gamma^2,$ $d=2A\Gamma.$

⁴⁾ Nam sint coni, ex quibus constat rhombus, k_1 , k_2 . ex proportione supra p. 204, 11 sq. demonstrata adparet, conum N aequalem esse cono (k), cuius basis sit circulus circum BZ descriptus, altitudo autem $K\Delta$ (I lemma 4 p. 82); iam

 $k: k_1: k_2 = K\Delta: KE: E\Delta$ (I-lemm. 1 p. 80), et $K\Delta = KE + E\Delta$; tum u. Quaest. Arch. p. 48; cfr. p. 199 not. 1.

⁵⁾ ων lin. 24 h. e. conorum, ex quibus constat rhombus.

γ'.

Τρίτον ἦν πρόβλημα τόδε τὴν δοθεῖσαν σφαίραν ἐπιπέδφ τεμεῖν, ὅπως αί τῶν τμημάτων ἐπιφάνειαι πρὸς ἀλλήλας λόγον ἔχωσιν τὸν αὐτὸν τῷ δοθέντι.

5 γεγονέτω, καὶ ἔστω τῆς σφαίρας μέγιστος κύκλος ὁ ΑΔΒΕ, διάμετρος δὲ αὐτοῦ ἡ ΑΒ. καὶ ἐκβεβλήσθω πρὸς τὴν ΑΒ ἐπίπεδον ὀρθόν, καὶ ποιείτω τὸ ἐπίπεδον ἐν τῷ ΑΔΒΕ κύκλῳ τομὴν τὴν ΔΕ, καὶ ἐπεξεύχθωσαν αί ΑΔ, ΒΔ.

10 ἐπεὶ οὖν λόγος ἐστὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ΔΑΕ τμήματος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ΔΒΕ τμήματος δοθείς, ἀλλὰ τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΔΑΕ τμήματος ἴσος ἐστὶ κύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῆ ΑΔ, τῆ δὲ ἐπιφανεία τοῦ ΔΒΕ τμήματος ἴσος ἐστὶ τῦκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῆ ΔΒ, ὡς δὲ οἱ εἰρημένοι κύκλοι πρὸς ἀλλήλους, οῦτως τὸ ἀπὸ ΔΔ πρὸς τὸ ἀπὸ ΔΒ, τουτέστιν ἡ ΑΓ πρὸς ΓΒ, λόγος ἄρα τῆς ΑΓ πρὸς ΓΒ δοθείς. ὥστε δοθέν ἐστι τὸ Γ σημεῖον. καί ἐστι τῆ ΑΒ πρὸς ὀρθὰς ἡ ΔΕ.
20 θέσει ἄρα καὶ τὸ διὰ τῆς ΔΕ ἐπίπεδον.

συντεθήσεται δὲ οὕτως εστω σφαῖρα, $\tilde{\eta}_S$ μέγιστος κύκλος δ $AB \triangle E$, καὶ διάμετρος $\hat{\eta}$ AB. δ δὲ δοθεὶς λόγος δ τῆς Z πρὸς H. καὶ τετμήσθω $\hat{\eta}$ AB κατὰ τὸ

^{1.} δ' Torellius. 3. $\tau \epsilon \mu \epsilon \tilde{\iota} \nu$] $\tau \iota \mu$ cum comp. $\iota \nu$ uel $\eta \nu$ F. 5. $g \alpha \iota \varrho \alpha \varsigma$ F. 12. $\delta o \vartheta \epsilon \iota \varsigma$ om. F; corr. Torellius. 14. $A \Delta$, $\tau \tilde{\eta}$ $\delta \epsilon$ $\epsilon \pi \iota \varrho \alpha \nu \epsilon \iota \varrho$ $\Delta B E$ $\tau \mu \dot{\eta} \mu \alpha \tau \varrho \varsigma$ $\epsilon \sigma \iota$ $\epsilon \iota \dot{\nu} \iota \nu \iota \varrho$, ov $\dot{\eta}$ $\epsilon \iota$ $\tau \iota \iota \nu$ $\epsilon \iota \iota \iota \varrho$ $\epsilon \iota \iota \iota \iota$ $\epsilon \iota$

III.

Tertium problema hoc erat: datam sphaeram plano secare, ita ut superficies segmentorum inter se rationem datam habeant.1)

fiat, et sit $A \triangle BE$ circulus maximus sphaerae, et diametrus eius AB. et ponatur planum ad AB lineam perpendiculare²), et faciat planum illud in circulo $A \triangle BE$ sectionem $\triangle E$ lineam, et ducantur $A \triangle$, $B \triangle$ lineae.

iam quoniam data est ratio, quam habet superficies segmenti $\triangle AE$ ad superficiem segmenti $\triangle BE$, et superficiei segmenti $\triangle AE$ aequalis est circulus, cuius radius aequalis est lineae $A\triangle$ [I, 43], superficiei autem segmenti $\triangle BE$ aequalis est circulus, cuius radius aequalis est lineae $\triangle B$ [I, 42], et quam rationem circuli, quos commemorauimus, inter se habent, eam habet $A\triangle^2$ ad $\triangle B^2$ [Eucl. XII, 2], hoc est $\triangle A\Gamma$ ad $\triangle B$ [I. Eutocius], data igitur est ratio $\triangle A\Gamma: \Gamma B.$ quare datum est $\triangle B$ punctum [u. Eutocius]. et $\triangle E$ ad $\triangle B$ perpendicularis est. itaque etiam planum per $\triangle E$ positum positione datum est.

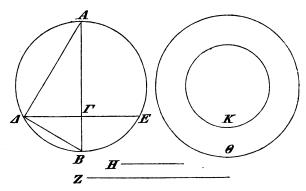
componetur autem hoc modo. sit sphaera, cuius circulus maximus sit $AB\Delta E$, et diametrus AB. et data ratio sit Z:H. et secetur AB in Γ puncto ita, ut

¹⁾ Genuina forma exstat περί είλων praef.: τὰν δοθείσαν σφαίραν ἐπιπέδω τεμεῖν, ὥστε τὰ τμάματα τᾶς ἐπιφανείας τὸν ταχθέντα λόγον ἔχειν ποτ' ἄλλαλα. de ὅπως lin. 3 cfr. Quaest. Arch. p. 70.

Solitum uerborum ordinem, quem restitui uoluit Nizze: ἐπίπεδον ὀφθὸν πφὸς τὴν AB (lin. 7) recipere non audeo propter similem locum II, 5.

³⁾ Lin. 18 scripserat Archimedes: dodels dù loyos vñs AT mois IB. hoc enim praebet Eutocius, nisi quod pro dù legi-

 Γ , ώστε εἶναι, ώς τὴν $A\Gamma$ πρὸς $B\Gamma$, οὕτως τὴν Z πρὸς H. καὶ διὰ τοῦ Γ ἐπιπέδφ τετμήσθω ἡ σφαῖρα πρὸς ὀρθὰς τῷ AB εὐθεία, καὶ ἔστω κοινὴ τομὴ η

ΔΕ, καὶ ἐπεζεύχθωσαν αἱ ΑΔ, ΔΒ. καὶ ἐκκείσθωσαν τοῦ κύνλοι οἱ Θ, Κ, ὁ μὲν Θ ἰσην ἔχων τὴν ἐκ τοῦ κέντρου ισην ἔχων τῆ ΑΔ, ὁ δὲ Κ τὴν ἐκ τοῦ κέντρου ισην ἔχων τῆ ΔΒ. ἔστιν ἄρα ὁ μὲν Θ κύκλος ισος τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΔΑΕ τμήματος, ὁ δὲ Κ τοῦ ΔΒΕ τμήματος. τοῦτο γὰρ προδέδεικται ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ. 10 καὶ ἐπεὶ ὀρθή ἐστιν ἡ ὑπὸ ΑΔΒ, καὶ κάθετος ἡ ΓΔ, ἔστιν, ὡς ἡ ΑΓ πρὸς ΓΒ, τουτέστιν ἡ Ζ πρὸς Η, τὸ ἀπὸ ΑΔ πρὸς τὸ ἀπὸ ΔΒ, τουτέστι τὸ ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Θ κύκλου πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ Κ κύκλου, τουτέστιν ὁ Θ κύκλος πρὸς 15 τὸν Κ κύκλον, τουτέστιν ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ΔΑΕ τμήματος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ΔΒΕ τμήματος τῆς σφαίρας.

^{10.} όρθή Hauber; δοθεισα F, uulgo.

sit $A\Gamma:B\Gamma=Z:H$ [Eucl. VI, 10]. et per Γ punctum sphaera secetur plano ad AB lineam perpendiculari, et communis 1) sectio sit ΔE , et ducantur $A\Delta$, ΔB . et ponantur duo circuli Θ , K, ita ut Θ radium lineae $A\Delta$ aequalem habeat, K autem lineae ΔB . itaque Θ circulus aequalis est superficiei segmenti ΔAE [I, 43], K autem superficiei segmenti ΔBE [I, 42]. hoc enim in primo libro demonstratum est. et quoniam angulus $A\Delta B$ rectus est [Eucl. III, 31], et $\Gamma\Delta$ perpendicularis, erit $A\Gamma:\Gamma B$, hoc est $Z:H=A\Delta^2:\Delta B^2$ [u. p. 206, 17], hoc est radius circuli Θ quadratus ad radium circuli K quadratum, hoc est $\Theta:K$ [Eucl. XII, 2], hoc est superficies segmenti ΔAE ad superficiem segmenti sphaerae ΔBE .

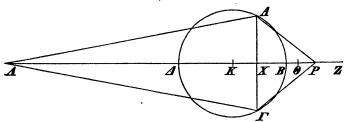
tur $\delta \dot{\epsilon}$, sed sine dubio errore librarii. fieri tamen potest, ut demonstrationis forma a transscriptore mutata sit.

¹⁾ Communis sectio sc. plani ad AB perpendicularis et circuli maximi $A \triangle BE$.

Τὴν δοθείσαν σφαίραν τεμείν, ώστε τὰ τμήματα τῆς σφαίρας πρὸς ἄλληλα λόγον ἔχειν τὸν αὐτὸν τῷ δοθέντι.

5 ἔστω ἡ δοθείσα σφαίρα ἡ ABΓΔ. δεί δὴ αὐτὴν τεμεῖν ἐπιπέδω, ὥστε τὰ τμήματα τῆς σφαίρας πρὸς ἄλληλα λόγον ἔχειν τὸν δοθέντα.

τετμήσθω διὰ τῆς ΑΓ ἐπιπέδω. λόγος ἄρα τοῦ ΑΔΓ τμήματος τῆς σφαίρας πρὸς τὸ ΑΒΓ τμῆμα τῆς 10 σφαίρας δοθείς. τετμήσθω δὲ ἡ σφαίρα διὰ τοῦ κέντου, καὶ ἔστω ἡ τομὴ μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, κέντρον δὲ τὸ Κ, καὶ διάμετρος ἡ ΔΒ. καὶ πεποιήσθω, ώς μὲν συναμφότερος ἡ ΚΔΧ πρὸς ΔΧ, οῦτως ἡ ΡΧ πρὸς ΧΒ, ὡς δὲ συναμφότερος ἡ ΚΒΧ πρὸς ΒΧ, 15 οῦτως ἡ ΛΧ πρὸς ΧΔ, καὶ ἐπεζεύχθωσαν αὶ ΑΛ, ΛΓ, ΑΡ, ΡΓ. ἴσος ἄρα ἐστὶν ὁ μὲν ΑΛΓ κῶνος τῷ ΑΔΓ τμήματι τῆς σφαίρας, ὁ δὲ ΑΡΓ τῷ ΑΒΓ. λόγος ἄρα καὶ τοῦ ΑΛΓ κώνου πρὸς τὸν ΑΡΓ κῶνον δοθείς.

ώς δὲ ὁ κῶνος πρὸς τὸν κῶνον, οὕτως ἡ ΛΧ πρὸς 20 ΧΡ [ἐπείπερ τὴν αὐτὴν βάσίν ἔχουσιν τὸν περὶ διάμετρον τὴν ΑΓ κύκλον]. λόγος ἄρα καὶ τῆς ΛΧ πρὸς ΧΡ δοθείς. καὶ διὰ τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον διὰ τῆς

^{1.} ε' Torellius. 2. τεμ cum comp. w nel ην F. 13.

IV.1)

Datam sphaeram ita secare, ut segmenta sphaerae inter se datam rationem habeant.2)

data sphaera sit $AB\Gamma\Delta$. oportet igitur eam plano ita secare, ut segmenta sphaerae inter se datam rationem habeant.

secetur plano per $A\Gamma$ posito. ratio igitur segmenti $A\Delta\Gamma$ ad segmentum sphaerae $AB\Gamma$ data est. secetur autem sphaera per centrum [plano ad planum per $A\Gamma$ positum perpendiculari]⁸), et sectio sit circulus maximus $AB\Gamma\Delta$, centrum autem K, et diametrus ΔB . et fiat⁴) $K\Delta + \Delta X : \Delta X = PX : XB$ et

$$KB + BX : BX = AX : X\Delta$$

et ducantur lineae AA, $A\Gamma$, AP, $P\Gamma$. itaque conus $AA\Gamma$ aequalis est segmento sphaerae $A\Delta\Gamma$, et $AP\Gamma$ conus segmento $AB\Gamma$ [prop. 2]. quare data est ratio $AA\Gamma:AP\Gamma$. sed $AA\Gamma:AP\Gamma=AX:XP.$ quare etiam ratio AX:XP data est. et eodem modo, quo supra [u. Eutocius], per constructionem erit

¹⁾ Transscriptor nescio qua de causa propositiones III et IV permutauit; u. Neue Jahrb. Suppl. XI p. 392; cfr. Eutocius ad prop. IV et περl έλίπ. praef.

²⁾ Genuinam huius propositionis formam habemus περί ελίπ. praef.: τὰν δοθεῖσαν σφαίραν ἐπιπέδω τεμεῖν, ὥστε τὰ τμάματα αὐτᾶς ποτ' ἄλλαλα τὸν ταχθέντα λόγον ἔχειν.

³⁾ Haec uerba Archimedes ipse uix omiserat.

Archimedeum est γεγονέτω; Quaest. Arch. p. 70.
 Sequitur ex I lemm. 1 p. 80, cum basis eadem sit.

KΔ, ΔΧ Torellius. 14. KB, BX idem. 22. XP] hic uerba ἐπείπερ lin. 20 — πρὸς XP lin. 21 repetuntur in F. τὰ αὐτὰ τοῖς] ταυτοις F; ταῦτα τοῖς C* ed. Basil.; corr. B*.

κατασκευης, ώς ή ΔΔ πρὸς ΚΔ, ή ΚΒ πρὸς ΒΡ. καὶ ἡ ΔΧ πρὸς ΧΒ. καὶ ἐπεί ἐστιν, ὡς ἡ ΡΒ πρὸς . BK, $\dot{\eta}$ K Δ $\pi \rho \dot{o}_S$ $\Lambda \Delta$, συνθέντι, $\dot{\omega}_S$ $\dot{\eta}$ PK $\pi \rho \dot{o}_S$ KB, τουτέστι πρὸς $K \Delta$, οῦτως ἡ $K \Lambda$ πρὸς $\Lambda \Delta$. καὶ ὅλη 5 ἄρα ή ΡΛ πρὸς ὅλην τὴν ΚΛ ἐστιν, ὡς ἡ ΚΛ πρὸς ΔΔ. ἴσον ἄρα τὸ ὑπὸ τῶν ΡΔΔ τῷ ἀπὸ ΔΚ. ὡς αρα η PΛ πρὸς ΛΔ, τὸ ἀπὸ <math>ΚΛ πρὸς τὸ ἀπὸ ΛΔ. καὶ ἐπεί ἐστιν, ὡς ἡ ΔΔ πρὸς ΔΚ, οῦτως ἡ ΔΧ πρὸς XB, έσται ἀνάπαλιν καὶ συνθέντι, ώς $K\Lambda$ πρὸς $\Lambda\Delta$, 10 οὖτως $\dot{\eta}$ $B \triangle$ πρὸς $\triangle X$ [καὶ ὡς ἄρα τὸ ἀπὸ $K \triangle$ πρὸς $\tau \dot{o}$ $\dot{\alpha}\pi \dot{o}$ $\Delta \Delta$, $o \tilde{v}\tau \omega g$ $\tau \dot{o}$ $\dot{\alpha}\pi \dot{o}$ $B \Delta$ $\pi \rho \dot{o}g$ $\tau \dot{o}$ $\dot{\alpha}\pi \dot{o}$ ΔX [πάλιν ἐπεί ἐστιν, ὡς ἡ ΔΧ πρὸς ΔΧ, συναμφότερος $\dot{\eta}$ KB, BX $\pi g \dot{o}_S$ BX, $\delta \iota \varepsilon \lambda \acute{o} \nu \tau \iota$, $\dot{\omega}_S$ $\dot{\eta}$ $\Lambda \Delta$ $\pi g \dot{o}_S$ ΔX , οῦτως $\dot{\eta}$ KB πρὸς BX]. καὶ κείσθω τ $\ddot{\eta}$ KB ἴση $\dot{\eta}$ BZ. 15 ότι γαρ έκτὸς τοῦ Ρ πεσείται, δηλον [καὶ έσται ώς ή $\Delta \Delta$ πρὸς ΔX , οὕτως ἡ ZB πρὸς BX. ὥστε καὶ ὡς ἡ $\Delta \Delta$ πρὸς ΛX , $\dot{\eta}$ BZ πρὸς ZX]. ἐπεὶ δὲ λόγος ἐστὶ τῆς $\Delta \Lambda$ πρὸς ΛΧ δοθείς, καὶ τῆς ΡΛ ἄρα πρὸς ΛΧ λόγος έστὶ δοθείς. ἐπεὶ οὖν ὁ τῆς ΡΛ ποὸς ΛΧ λόγος συν-20 $\tilde{\eta}\pi\tau\alpha\iota$ ex $\tau\epsilon$ $\tau o\tilde{v}$, $\tilde{o}\nu$ exel $\hat{\eta}$ PA $\pi o \tilde{o}s$ $A\Delta$, $\kappa\alpha \tilde{\iota}$ $\hat{\eta}$ ΔA προς ΛΧ, ἀλλ' ὡς μὲν ἡ <math>PΛ προς ΛΔ, τὸ ἀπὸ <math>ΔB $\pi \varrho \delta \varsigma \ \tau \delta \ d\pi \delta \ \Delta X, \ \delta \varsigma \ \delta \epsilon \ \dot{\eta} \ \Delta \Lambda \ \pi \varrho \delta \varsigma \ \Lambda X, \ o \ddot{v} \tau \omega \varsigma \ \dot{\eta}$ ΒΖ πρὸς ΖΧ, ὁ ἄρα τῆς ΡΛ πρὸς ΛΧ λόγος συνηπται έχ τε τοῦ, ὂν έχει τὸ ἀπὸ Β Δ πρὸς τὸ ἀπὸ

^{6.} PA, $A \triangle$ Torellius. Foor $\tilde{\alpha}\varrho\alpha - \tilde{\alpha}\pi\tilde{o}$ AK delet Hauber. 8. $\triangle X$] BX F. 17. $\triangle A$] PX Hauber. 18. $\tilde{\alpha}\varrho\alpha$ om. Torellius. Post AX idem addit: $\pi\alpha l$ $\tau\tilde{\eta}_S$ PA $\tilde{\alpha}\varrho\alpha$ $\pi\varrho\tilde{o}_S$ $A\triangle$. 23. ZX] BX FBC*.

 $A\Delta: K\Delta = KB: BP = \Delta X: XB.$

et quoniam est $PB: BK = K\Delta: \Lambda\Delta$ [ἀνάπαλιν Eucl. V, 7 πόρισμα], erit componendo [Eucl. V, 18] PK: KB, hoc est $PK: K\Delta = K\Delta: \Lambda\Delta$. quare etiam

 $PA: KA = KA: A\Delta$ [Eucl. V, 12; Eutocius]. itaque $PA \times A\Delta = KA^2$ [Eucl. VI, 17].\(^1\)) erit etiam $PA: A\Delta = KA^2: A\Delta^2$ [u. Eutocius]. et quoniam $A\Delta: \Delta K = \Delta X: XB$, erit e contrario [Eucl. V, 7\(^2\)\(\pi\)\(^2\)\(^2\)\(\pi\)\(^2\)\(

 $K \Lambda : \Lambda \Delta = B \Delta : \Delta X^2$

et ponatur BZ = KB; nam extra P punctum eam egressuram esse, adparet [u. Eutocius]. sed quoniam ratio $\Delta \Lambda : \Lambda X$ data est [u. Eutocius], erit igitur etiam ratio $P\Lambda : \Lambda X$ data.⁵) iam quoniam ratio $P\Lambda : \Lambda X$ composita est ex rationibus $P\Lambda : \Lambda \Delta$ et $\Delta \Lambda : \Lambda X$, sed $P\Lambda : \Lambda \Delta = \Delta B^2 : \Delta X^2$ [u. Eutocius]⁴), et

 $\Delta \Lambda: \Lambda X = BZ: ZX$ [u. not. 2],

itaque ratio PA: AX composita est ex rationibus

¹⁾ Hoc addit propter synthesin (p. 216, 15). nec hinc pendet sequens $\tilde{\alpha}\varrho\alpha$ lin. 7, sed refertur ad proportionem $PA: KA = KA: A\Delta,$

ut ex Eutocio quoque adparet.

²⁾ Sequentia uerba και ως lin. 10 — ἀπὸ ΔΧ lin. 11 subditiua sunt, ut cognoscimus ex Eutocii adnotatione: ως δὲ τὸ ἀπὸ ΚΛ πρὸς τὸ ἀπὸ ΛΔ, οντως τὸ ἀπὸ ΒΔ πρὸς τὸ ἀπὸ ΔΧ ἐδείχθη γάς, ως ἡ ΚΛ πρὸς ΛΔ, ἡ ΒΔ πρὸς ΔΧ. sed etiam proxima uerba πάλιν lin. 12 — πρὸς ΒΧ lin. 14 et καὶ ἔσται lin. 15 — πρὸς ΖΧ lin. 17 delenda sunt. nam ut adpareat, rationem ΔΛ: ΛΧ datam esse, Eutocius prius demonstrat BZ: ZX = ΛΔ: ΛΧ, quod non fecisset, si iam apud Archimedem ipsum demonstrationem inuenisset.

³⁾ Genuinam huius loci formam praebet Eutocius: ἐπεὶ δὲ λόγος ἐστὶ τῆς ΔΛ πρὸς ΛΧ δοθείς, καὶ τῆς ΡΛ πρὸς ΛΧ, καὶ τῆς ΡΛ ἄρα πρὸς ΛΔ λόγος ἐστὶ δοθείς.

⁴⁾ Archimedes scripserat lin. 21: άλλ' ώς μεν ή P Λ ποὸς ΛΔ, ἐδείχθη τὸ ἀπὸ ΒΔ. praeterea p. 214 lin. 1: γεγονέτω.

ΔΧ, καὶ ή ΒΖ πρὸς ΖΧ. πεποιήσθω δὲ ώς ή ΡΛ πρὸς ΛΧ, ή ΒΖ πρὸς ΖΘ. λόγος δὲ τῆς ΡΛ ποὸς ΑΧ δοθείς. λόγος ἄρα καὶ τῆς ΖΒ πρὸς ΖΘ δοθείς. δοθεϊσα δε ή ΒΖ. ίση γάρ έστι τη έκ τοῦ 5 κέντρου · δοθεϊσα άρα και ή ΖΘ. και ό τῆς ΒΖ άρα λόγος πρός ΖΘ συνηπται έκ τε τοῦ, ὃν έχει τὸ ἀπὸ ΒΔ πρὸς τὸ ἀπὸ ΔΧ, καὶ ἡ ΒΖ πρὸς ΖΧ. ἀλλ' δ ΒΖ πρός ΖΘ λόγος συνηπται έκ τε τοῦ τῆς ΒΖ πρός ΖΧ καλ τοῦ τῆς ΖΧ πρός ΖΘ [κοινός ἀφηρήσθω 10 δ της ΒΖ πρός ΖΧ]. λοιπόν ἄρα έστιν ώς τὸ ἀπὸ $B \Delta$, τουτέστι δοθέν πρός τὸ ἀπὸ ΔX , οὕτως ἡ XZπρός ΖΘ, τουτέστι πρός δοθέν, καί έστιν δοθείσα ή ΖΔ εύθεία. εύθείαν ἄρα δοθείσαν την ΔΖ τεμείν δεί κατά τὸ Χ καὶ ποιείν, ώς τὴν ΧΖ πρὸς δοθείσαν 15 [την ΖΘ], ούτως τὸ δοθέν [τὸ ἀπὸ ΒΔ] πρὸς τὸ ἀπὸ ΔΧ. τοῦτο οῦτως ἀπλῶς μὲν λεγόμενον ἔγει διορισμόν, προστιθεμένων δε των προβλημάτων των ενθάδε ύπαργόντων [τουτέστι τοῦ τε διπλασίαν εἶναι τὴν ΔΒ της ΒΖ καὶ τοῦ μείζονα της ΖΘ την ΖΒ, ώς κατά 20 την αναλυσιν] ούκ έχει διορισμόν, καὶ έσται τὸ πρόβλημα τοιούτον δύο δοθεισών εὐθειών τών ΒΔ, ΒΖ, καὶ διπλασίας ούσης της B Δ της BZ, καὶ σημείου έπι της ΒΖ του Θ, τεμείν την ΔΒ κατά τὸ Χ καί ποιείν, ώς τὸ ἀπὸ ΒΔ πρὸς τὸ ἀπὸ ΔΧ, τὴν ΧΖ 25 πρός ΖΘ. εκάτερα δε ταῦτα επί τέλει ἀναλυθήσεταί τε καὶ συντεθήσεται.

συντεθήσεται δὲ τὸ πρόβλημα οὕτως· ἔστω ὁ δοθεὶς λόγος ὁ τῆς Π πρὸς Σ, μείζονος πρὸς ἐλάσσονα.

^{2.} δέ] δή Torellius. 8. συνῆπται] συνηπτε F; fortasse συνῆπται καί. 13. εὖθείαν ἄφα] scripsi; παφα per comp. F, nalgo; καὶ δή nel ἄφα Torellius. 19. τῆς] (alt.) scripsi; την F, nulgo. τήν] της F per comp., nulgo; τὴν ΒΖ τῆς Ζθ

 $B\Delta^2: \Delta X^2$ et BZ: ZX. fiat¹) autem $PA: AX == BZ: Z\Theta$.

ratio autem PA: AX data est; itaque etiam ratio ZB: Z@ data. sed etiam BZ data est; radio enim aequalis est. quare etiam Z@ data. itaque etiam ratio $BZ: Z\Theta$ composita est ex rationibus $\overline{B} \Delta^2: \Delta X^2$ et BZ:ZX. sed eadem ratio etiam ex rationibus $BZ: ZX \text{ et } ZX: Z\Theta \text{ composite est.}^2$) itaque quod relinquitur $B\Delta^2$, hoc est spatium datum, ad ΔX^2 eam rationem habet, quam XZ ad ZO, hoc est ad datam lineam [u. Eutocius]. et data est linea Z 1. datam igitur lineam ΔZ secare oportet in puncto X, ita ut sit, sicut XZ ad lineam datam, ita datum spatium ad ΔX^2 . hoc si ita indefinite proponitur, determinationem habet, sed adiunctis condicionibus, quae hoc loco exstant, determinationem non habet. et erit problema huiusmodi: datis duabus lineis B⊿ et BZ, quarum $B \triangle I$ duplo maior est linea B Z, et puncto O in linea BZ linear ΔB in puncto X ita secare, ut fiat

 $B\Delta^2: \Delta X^2 = XZ: Z\Theta$.

quorum utrumque in fine et resoluetur et componetur.³) componetur autem problema hoc modo: data ratio sit lineae Π ad Σ , maioris ad minorem, et sphaera

¹⁾ Cfr. p. 213 not. 4.

²⁾ Ex Eutocio concludi posse uidetur, uerba xouvós lin. 9 — ngos ZX lin. 10 subditiua esse.

³⁾ Quod hic pollicetur supplementum, iam Dioclis et Dionysodori temporibus interciderat, sed Eutocius putat, se ipsam Archimedis resolutionem repperisse, neque iniuria (Quaest. Arch. p. 21). aliam totius problematis resolutionem dedit Hugenius: opera mechanica cet. (Lugd. Batau. 1751. 4) II p. 388—91.

Torellius. 23. ΔB] AB F. 27. δέ] soripsi; δη F, unlgo. 28. μείζονος] scripsi; μειζον F, unlgo.

καλ δεδόσθω τις σφαζρα, καλ τετμήσθω έπιπέδω διά τοῦ κέντρου. καὶ ἔστω τομὴ ὁ ΑΒΓΔ κύκλος, καὶ διάμετρος έστω $\hat{\eta}$ $B \triangle$, κέντρον δε τὸ K. καὶ τῆ KBζση κείσθω ή BZ, και τετμήσθω ή BZ κατά τὸ Θ, 5 ώστε είναι ώς την ΘΖ πρός ΘΒ, την Π πρός Σ. καί ἔτι τετμήσθω ή Β⊿ κατὰ τὸ Χ, ώστε είναι ώς τὴν ΧΖ πρὸς ΘΖ, τὸ ἀπὸ ΒΔ πρὸς τὸ ἀπὸ ΔΧ, καὶ διὰ τοῦ Χ ἐπίπεδον ἐκβεβλήσθω ὀρθὸν πρὸς τὴν Β Δ. λέγω, δτι τὸ ἐπίπεδον τοῦτο τεμεῖ τὴν σφαζοαν, ώστε 10 είναι, ώς τὸ μετζον τμημα ποὸς τὸ έλασσον, τὴν Π πρός Σ. πεποιήσθω γαρ ώς μεν συναμφότερος ή ΚΒΧ πρὸς BX, οῦτως ἡ AX πρὸς AX, ὡς δὲ συναμφότερος $\dot{\eta}$ $K \Delta X$ πρὸς $X \Delta$; $\dot{\eta}$ PX πρὸς XB, καὶ έπεξεύχθωσαν αί ΑΛ, ΛΓ, ΑΡ, ΡΓ. ἔσται δή διὰ τὴν 15 κατασκευήν, ώς έδείξαμεν έν τῆ ἀναλύσει, ἴσον τὸ ύπὸ ΡΛΔ τῷ ἀπὸ ΛΚ καὶ ὡς ἡ ΚΛ πρὸς ΛΔ. ή Β Δ πρὸς ΔΧ. ώστε και ώς τὸ ἀπὸ Κ Λ πρὸς τὸ ἀπὸ ΔΔ, τὸ ἀπὸ ΒΔ πρὸς τὸ ἀπὸ ΔΧ. καὶ ἐπεὶ τὸ ύπὸ τῶν ΡΛΔ τῷ ἀπὸ ΛΚ ἐστιν ἴσον [ἔστιν, ὡς ἡ 20 ΡΛ πρός ΛΔ, τὸ ἀπὸ ΛΚ πρός τὸ ἀπὸ ΛΔ], ἔσται αρα καὶ ως η PΛ πρως ΛΔ, τὸ ἀπω BΔ πρως τὸ ἀπω ΔX, τουτέστιν ή ΧΖ πρός ΖΘ. και έπεί έστιν, ώς συναμφότερος $\dot{\eta}$ KBX πρὸς BX, οὕτως $\dot{\eta}$ ΛΧ πρὸς ΧΔ, ἴση δέ έστιν ή ΚΒ τη ΒΖ, έσται άρα καλ ώς ή ΖΧ πρός ΧΒ, 25 ούτως ή ΛΧ πρός ΧΔ. ἀναστρέψαντι, ώς ή ΧΖ πρός ZB, οῦτως ἡ XA πρὸς $A\Delta$. ὥστε καὶ ὡς ἡ $A\Delta$ πρὸς

^{8.} την] scripsi; το F, uulgo. 11. KB, BX Torellius, ut lin. 23. 13. KΔ, ΔΧ idem. 15. τό] τω F. 16. ΡΛ, ΛΔ Torellius, ut lin. 19. 17. Post KΛ repetit F: προς ΛΔ η ΒΔ προς ΔΧ ωστε και ως το απο ΚΛ προς ΛΔ η ΒΔ προς ΔΧ ωστε και ως το απο ΚΛ; similia BC*. 22. ως] σ supra scriptum manu 1 F. 25. ΛΧ] ΔΧ F; corr. Torellius.

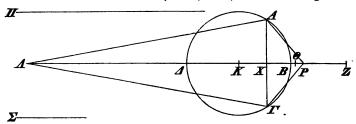
data sit, et secetur plano per centrum posito, et sectio sit circulus $AB\Gamma\Delta$, cuius diametrus sit $B\Delta$, centrum autem K. et ponatur BZ lineae KB aequalis, et secetur BZ in puncto Θ ita, ut sit $\Theta Z : \Theta B = \Pi : \Sigma$. porro secetur linea $B\Delta$ in puncto X ita, ut sit

$$XZ:\Theta Z=B\Delta^2:\Delta X^2,$$

et per X ducatur planum ad $B\Delta$ perpendiculare. dico, hoc planum sphaeram ita secaturum esse, ut maius segmentum ad minus eam rationem habeat, quam $\Pi: \Sigma$. fiat¹) enim $KB + BX: BX = \Lambda X: \Delta X$ et

$$K\Delta + \Delta X : X\Delta = PX : XB$$

et ducantur lineae AA, $A\Gamma$, AP, $P\Gamma$. erit igitur

propter constructionem, ut in analysi demonstrauimus [p. 212, 6], $PA \times A\Delta = AK^2$, et

 $KA: A\Delta = B\Delta: \Delta X$ [p. 212, 9—10].

quare etiam $K\Lambda^2: \Lambda\Delta^2 = B\Delta^2: \Delta X^2$; et quoniam $P\Lambda \times \Lambda\Delta = \Lambda K^2$.

erit igitur etiam $[PA \times A\Delta : A\Delta^2]$, hoc est]

 $PA: A\Delta = B\Delta^2: \Delta X^2 = XZ: \Theta Z$ [ex hypothesi]. et quoniam est $KB + BX: BX = \Delta X: X\Delta$, et KB = BZ, erit igitur etiam $ZX: XB = \Delta X: X\Delta$. et conuertendo [Eucl. V, 19 $\pi \delta \rho \iota \sigma \mu \alpha$] $ZX: ZB = \Delta X: \Delta \Delta$.

¹⁾ Archimedes pro πεποιήσθω scripserat γεγονέτω lin. 11, et hoc habet Eutocius.

ΑΧ, οῦτως ἡ ΒΖ πρὸς ΖΧ. καὶ ἐπεί ἐστιν, ὡς ἡ ΡΑ πρὸς ΑΔ, οῦτως ἡ ΧΖ πρὸς ΖΘ, ὡς δὲ ἡ ΔΛ πρὸς ΑΧ, οῦτως ἡ ΒΖ πρὸς ΖΧ, καὶ δι' ἴσου ἐν τῆ τεταραγμένη ἀναλογία, ὡς ἡ ΡΛ πρὸς ΛΧ, οῦτως ἡ ΒΖ πρὸς ΖΘ. καὶ ὡς ἄρα ἡ ΛΧ πρὸς ΧΡ, οῦτως ἡ ΖΘ πρὸς ΘΒ. ὡς δὲ ἡ ΖΘ πρὸς ΘΒ, οῦτως ἡ Π πρὸς Σ. καὶ ὡς ἄρα ἡ ΛΧ πρὸς ΧΡ, τουτέστιν ὁ ΑΓΛ κῶνος πρὸς τὸν ΑΡΓ κῶνον, τουτέστι τὸ ΑΔΓ τμῆμα τῆς σφαίρας πρὸς τὸ ΑΒΓ τμῆμα τῆς σφαίρας, οῦτως ἡ 10 Π πρὸς Σ.

ε'.

Τῷ δοθέντι τμήματι σφαίρας ὅμοιον καὶ ἄλλφ τῷ δοθέντι ἴσον τὸ αὐτὸ συστήσασθαι.

ἔστω τὰ δύο δοθέντα τμήματα σφαίρας τὰ ΑΒΓ, 15 ΕΖΗ. καὶ ἔστω τοῦ μὲν ΑΒΓ τμήματος βάσις ὁ περὶ διάμετρον τὴν ΑΒ κύκλος, κορυφὴ δὲ τὸ Γ σημεῖον, τοῦ δὲ ΕΖΗ βάσις ὁ περὶ διάμετρον τὴν ΕΖ, κορυφὴ δὲ τὸ Η σημεῖον. δεῖ δὴ εύρεῖν τμῆμα σφαίρας, ὅ ἔσται τῷ μὲν ΑΒΓ τμήματι ἴσον, τῷ δὲ ΕΖΗ 20 ὅμοιον.

εύρήσθω, και έστω τὸ ΘΚΛ, και έστω αὐτοῦ βάσις μὲν ὁ περὶ διάμετρον τὴν ΘΚ κύκλος, κορυφὴ δὲ τὸ Λ σημείον. έστωσαν δὴ και κύκλοι έν ταῖς σφαίραις οι ΛΝΒΓ, ΘΞΚΛ, ΕΟΖΗ, διάμετροι δὲ αὐτῶν 25 πρὸς ὀρθὰς ταῖς βάσεσιν τῶν τμημάτων αί ΓΝ, ΛΞ, ΗΟ. καὶ ἔστω κέντρα τὰ Π, Ρ, Σ. καὶ πεποιήσθω,

^{8.} κῶνον] κωνον προς (comp.) F. ΑΔΓ] ΑΛΓ F; corr. Torellius. 11. 5' Torellius. 12. αλλφ] αλλο F; corr. AB. 26. HO] HΘ F; corr. Torellius.

quare etiam $A\Delta: AX = BZ: ZX$ [Eucl. V, 7 $\pi \acute{o}\varrho$.]. et quoniam est

 $PA: A\Delta = XZ: Z\Theta$, et $A\Delta: AX = BZ: ZX$, erit ex aequali in perturbata ratione [Eucl. V, 21; Eutocius] $PA: AX = BZ: Z\Theta$, et $AX: XP = Z\Theta: \Theta B$.) sed $Z\Theta: \Theta B = \Pi: \Sigma$ [ex hypothesi]. quare etiam AX: XP, hoc est conus $A\Gamma A$ ad conum $AP\Gamma$ [p. 211 not. 5], hoc est segmentum sphaerae $A\Delta\Gamma$ ad segmentum sphaerae $AB\Gamma$ [prop. 2] = $\Pi: \Sigma$.

V.

Segmentum sphaerae construere dato segmento sphaerae simile et alii dato idem aequale.²)

duo segmenta sphaerae data sint $AB\Gamma$, EZH. et segmenti $AB\Gamma$ basis sit circulus circum diametrum AB descriptus, uertex autem Γ punctum, segmenti autem EZH basis circulus circum diametrum EZ descriptus, uertex autem punctum H. oportet igitur segmentum sphaerae reperiri segmento $AB\Gamma$ aequale et idem segmento EZH simile.

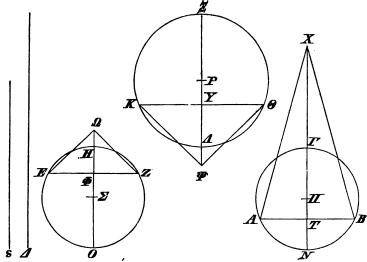
reperiatur, et sit $\Theta K \Lambda$, et basis eius sit circulus, circum diametrum ΘK descriptus, uertex autem punctum Λ . praeterea sint circuli [maximi]³) sphaerarum $\Lambda NB\Gamma$, $\Theta \Xi K \Lambda$, EOZH, et diametri eorum ad bases segmentorum perpendiculares ΓN , $\Lambda \Xi$, HO, et centra

¹⁾ Nam convertendo $PA: XP = BZ: B\Theta$, et uicissim $PA: BZ = XP: B\Theta = AX: Z\Theta$; unde uicissim $AX: XP = Z\Theta: B\Theta$.

²⁾ Hoc problems antea latius proposuerat: τὸ δοθὲν τμᾶμα σφαίρας τῷ δοθέντι τμάματι σφαίρας όμοιώσαι; praef. περλέλκων.

⁸⁾ Archimedes sine dubio scripserat périotoi nonloi lin. 28,

ώς μεν συναμφότερος ή ΠΝ, ΝΤ πρός την ΝΤ, ουτος ή ΧΤ πρός ΤΓ, ώς δε συναμφότερος ή ΡΞ, ΞΥ

πρὸς ΞΥ, οῦτως ὁ ΨΥ πρὸς ΥΛ, ὡς δὲ συναμφότερος ἡ ΣΟ, ΟΦ πρὸς ΟΦ, οῦτως ἡ ΩΦ πρὸς ΦΗ.
ταὶ νοείσθωσαν κῶνοι, ὧν βάσεις μέν εἰσιν οἱ περὶ διαμέτρους τὰς ΑΒ, ΘΚ, ΕΖ κύκλοι, κορυφαὶ δὲ τὰ Χ, Ψ, Ω σημεῖα. ἔσται δὴ ἴσος ὁ μὲν ΑΒΧ κῶνος τῷ ΑΒΓ τμήματι τῆς σφαίρας, ὁ δὲ ΨΘΚ τῷ ΘΚΛ, ὁ δὲ ΕΩΖ τῷ ΕΗΖ. τοῦτο γὰρ δέδεικται. καὶ ἐπεὶ 10 ἴσον ἐστὶ τὸ ΑΒΓ τμῆμα τῆς σφαίρας τῷ ΘΚΛ τμήματι, ἴσος ἄρα καὶ ὁ ΑΧΒ κῶνος τῷ ΨΘΚ κώνῳ [τῶν δὲ ἴσων κώνων ἀντιπεπόνθασιν αἱ βάσεις τοῖς ῦψεσιν]. ἔστιν ἄρα, ὡς ὁ κύκλος ὁ περὶ διάμετρον τὴν ΑΒ πρὸς τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὴν ΘΚ,

^{3.} TA] T in rasura F. 4. Q • O • F; corr. manus 2.

 Π , P, Σ . et fiat 1)

$$\Pi N + NT : NT = XT : T\Gamma$$

et

$$PZ + ZT : ZT = \Psi T : TA$$

 $\mathbf{et}$

$$\Sigma O + O\Phi : O\Phi = \Omega\Phi : \Phi H.$$

et fingantur coni, quorum bases sint circuli circum AB, ΘK , EZ descripti, uertices autem puncta X, Ψ , Q. erit igitur conus ABX segmento sphaerae $AB\Gamma$ aequalis, conus $\Psi \Theta K$ segmento ΘKA , conus EQZ segmento EHZ. hoc enim demonstratum est [prop. 2]. et quoniam segmentum sphaerae $AB\Gamma$ segmento ΘKA aequale est, etiam conus AXB cono $\Psi \Theta K$ aequalis est. itaque circulus circum diametrum AB descriptus ad circulum circum diametrum ΘK descriptum eam

sed omissionem transscriptori imputare malim, quam cum Nizzio μέγιστοι addere; Quaest. Arch. p. 76.

¹⁾ πεποιήσθω p. 218 lin. 26 pro genuino γεγονέτω.

 ^{5.} βασις F; corr. B.
 6. διαμετφον F; corr. B.
 τάς] την F; corr. B*.
 7. ἔσται] per comp. F.
 δή] scripsi; δε F, uulgo.
 12. βασ cum comp. ης F.

ούτως ή ΨΥ πρός ΧΤ. ώς δὲ ὁ κύκλος πρός τὸν κύκλου, τὸ ἀπὸ ΑΒ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΚ. ὡς ἄρα τὸ άπὸ ΑΒ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΚ, οῦτως ἡ ΨΥ πρὸς ΧΤ. και έπει ομοιόν έστι το ΕΖΗ τμημα τω ΘΚΛ τμή-5 ματι, δμοιος άρα έστι και δ ΕΖΩ κώνος τώ ΨΘΚ κώνφ [τοῦτο γὰς δειχθήσεται]. ἔστιν ἄρα, ὡς ἡ ΩΦ πρός την ΕΖ, ούτως ή ΨΥ πρός ΘΚ. λόγος δὲ τῆς ΩΦ πρός την ΕΖ δοθείς. λόγος ἄρα καὶ τῆς ΨΥ πρὸς την ΘΚ δοθείς. δ αὐτὸς ἔστω δ τῆς XT πρὸς Δ . 10 καί έστι δοθεϊσα ή XT· δοθεϊσα ἄρα καὶ ή Δ . καὶ έπεί έστιν, ώς ή ΨΥ πρός ΧΤ, τουτέστι τὸ ἀπὸ ΑΒ πρός τὸ ἀπὸ ΘΚ, οῦτως ἡ ΘΚ πρὸς Δ, κείσθω τῶ άπὸ ΘΚ ἴσον τὸ ὑπὸ ΑΒ, 5. ἔσται ἄρα καί, ὡς τὸ άπὸ ΑΒ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΚ, οῦτως ἡ ΑΒ πρὸς τὴν 5. 15 έδείχθη δε καί, ώς τὸ ἀπὸ ΑΒ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΚ, ουτως $\hat{\eta}$ Θ K πρὸς Δ . καὶ ἐναλλὰξ ὡς $\hat{\eta}$ AB πρὸς Θ K, ούτως ή 5 πρός Δ. ώς δὲ ή ΑΒ πρός ΘΚ, ούτως ή ΘΚ πρὸς 5 [διὰ τὸ ἴσον είναι τὸ ἀπὸ ΘΚ τῷ ὑπὸ τῶν ΑΒ, 5]. ὡς ἄρα ἡ ΑΒ πρὸς ΘΚ, οὕτως ἡ ΘΚ 20 πρός 5, καὶ ή 5 πρός Δ. δύο ἄρα δοθεισῶν τῶν ΑΒ, Δ δύο μέσαι κατά τὸ συνεχές ἀνάλογόν είσιν αί ΘΚ, 5. συντεθήσεται δε τὸ πρόβλημα οῦτως ἔστω, ὧ μεν δεί ίσον τμημα συστήσασθαι, τὸ ΑΒΓ, ὧ δὲ ὅμοιον, τὸ ΕΖΗ. καὶ ἔστωσαν μέγιστοι κύκλοι τῶν σφαιρῶν 25 οί ΑΒΓΝ, ΕΗΖΟ, διάμετροι δε αὐτῶν αί ΓΝ, ΗΟ, καλ κέντρα τὰ Π, Σ. καλ πεποιήσθω, ώς μέν συναμφότερος ή ΠΝ, ΝΤ πρός ΝΤ, ούτως ή ΧΤ πρός

^{2.} τὸ ἀπό] οὖτως τὸ ἀπό Torellius. 4. τῷ] τα F. 5. ὅμοιος] ομοιως F; corr. ABC. 9. ΘΚ ΘΚ ω F; corr. ed. Basil. 13. ἔσται] per comp. F. 19. AB] ΔΒ F. 22. δέ] scripsi; δη F, uulgo. 25. EHZO] scripsi; EHZQ F; HEOZ uulgo. HO] HΘ F; corr. BCD.

rationem habet, quam $\Psi T: XT$ [I lemm. 4 p. 82]. sed ut circulus ad circulum, ita $AB^2: \Theta K^2$ [Eucl. XII, 2]. itaque $AB^2: \Theta K^2 = \Psi T: XT$. et quoniam segmentum EZH segmento ΘKA simile est, etiam conus $EZ\Omega$ cono $\Psi \Theta K$ similis erit [u. Eutocius]. itaque $\Omega \Phi: EZ = \Psi T: \Theta K$ [u. Eutocius; cfr. I lemm. 5 p. 82]. sed ratio $\Omega \Phi: EZ$ data est [u. Eutocius]. itaque etiam ratio $\Psi T: \Theta K$ data est. eadem sit ratio $XT: \Delta$. et data est linea XT [u. Eutocius]. quare etiam Δ linea data est. et quoniam est $\Psi T: XT$, hoc est $AB^2: \Theta K^2 = \Theta K: \Delta^1$), ponatur

 $AB \times \varsigma = \Theta K^2$.

erit igitur etiam $AB^2: \Theta K^2 = AB: \mathfrak{S}^2$) sed demonstratum est $AB^2: \Theta K^2 = \Theta K: \Delta$. uicissim igitur [Eucl. V, 16] $AB: \Theta K = \mathfrak{S}: \Delta$ [u. Eutocius].³) sed $AB: \Theta K = \Theta K: \mathfrak{S}$ [Eucl. VI, 17]. itaque

 $AB:\Theta K=\Theta K:\mathfrak{s}=\mathfrak{s}:\Delta.$

itaque inter datas lineas AB, Δ duae mediae proportionales in proportione continua sunt ΘK , ς . [quare eae quoque datae sunt; prop. 1 p. 192, 23].

componetur autem problema hoc modo. sit $AB\Gamma$ segmentum, cui aequale segmentum construendum est, EZH autem, cui simile construendum. et circuli maximi sphaerarum sint $AB\Gamma N$, EHZO, et diametri eorum ΓN , HO, et centra, Π , Σ . et fiat⁴)

 $\Pi N + NT : NT = XT : T\Gamma$

¹⁾ Est enim $\Psi T : \Theta K = XT : \Delta$; tum u. Eucl. V, 16; u. Eutocius.

²⁾ Nam $AB^2:\Theta K^2=AB^2:AB\times 5=AB:5$.

³⁾ Ex adnotatione eius adparet, Archimedem overs lin. 17 omisisse.

⁴⁾ πεποιήσθω 3: γεγονέτω (lin. 26).

ΤΓ, ώς δε συναμφότερος ή ΣΟΦ πρός ΟΦ, ή ΩΦ πρός ΦΗ. ἴσος ἄρα ἐστὶν ὁ μὲν ΧΑΒ κῶνος τῷ ΑΒΓ τμήματι τῆς σφαίρας, ὁ δὲ ΖΩΕ τῶ ΕΗΖ. πεποιήσθω, ώς ή ΩΦ πρός ΕΖ, ούτως ή ΧΤ πρός Δ. 5 καὶ δύο δοθεισών εὐθειών τών ΑΒ, Δ δύο μέσαι άνάλογον είλήφθωσαν, αί ΘΚ, 5, ώστε είναι ώς την ΑΒ πρός ΘΚ, ούτως την ΚΘ πρός 5, καλ την 5 πρός Δ. καὶ ἐπὶ τῆς ΘΚ κύκλου τμῆμα ἐφεστάσθω τὸ ΘΚ Λ ομοιον τῷ ΕΖΗ κύκλου τμήματι, καὶ ἀναπεπληρώσθω 10 δ κύκλος, και έστω αὐτοῦ διάμετρος ή ΑΞ. και νοείσθω σφαϊρα, ής μέγιστος κύκλος έστιν ο ΛΘΕΚ, κέντρον δε τὸ Ρ. καὶ διὰ τῆς ΘΚ ἐπίπεδον ὀρθὸν έκβεβλήσθω πρός την ΛΞ. ἔσται δη τὸ τμημα της σφαίρας τὸ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ Λ ὅμοιον τῷ ΕΖΗ τμή-15 ματι τῆς σφαίρας, ἐπειδή καὶ τῶν κύκλων τὰ τμήματα ήν δμοια. λέγω δέ, δτι και ίσον έστι τῷ ΑΒΓ τμήματι της σφαίρας. πεποιήσθω, ώς συναμφότερος ή ΡΞ, ΞΥ πρὸς ΞΥ, οῦτως ἡ ΨΥ πρὸς ΥΛ. ἴσος ἄρα δ ΨΘΚ κῶνος τῷ ΘΚΛ τμήματι τῆς σφαίρας. 20 έπειδη δμοιός έστιν δ ΨΘΚ κώνος τω ΖΩΕ κώνω. έστιν άρα, ώς ή ΩΦ πρὸς ΕΖ, τουτέστιν ή XT πρὸς Δ, ούτως ή ΨΥ πρός ΘΚ. κυὶ ἐναλλὰξ καὶ ἀνάπαλιν. ώς ἄρα ή ΨΥ πρός ΧΤ, ή ΘΚ πρός Δ. καὶ έπειδή ἀνάλογόν είσιν αί ΑΒ, ΚΘ, 5, Δ, ἔστιν, ώς 25 τὸ ἀπὸ ΑΒ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΚ, ἡ ΘΚ πρὸς Δ. ὡς δὲ ή ΘΚ πρὸς Δ, ή ΨΥ πρὸς ΧΤ. καὶ ὡς ἄρα τὸ ἀπὸ ΑΒ πρός τὸ ἀπὸ ΚΘ, τουτέστιν δ περί διάμετρον

^{1.} TΓ] TV (= TT?) F; sed fortasse V est γ. ΣΟΦ] ΣΟ, ΟΦ Torellius. ΩΦ] ΟΦ F; corr. BCD. 8. ἐφεστάσθω] scripsi; επεστάσθω F, uulgo. 13. ἔσται] per comp. F. 14. EZHΘ F. 17. ώς] γὰς ὡς Nizze. 18. ΨΤ] Τ in ras. F. 24. AB] ΛΘ F; corr. Torellius.

$\Sigma O + O\Phi : O\Phi = \Omega\Phi : \Phi H.$

conus igitur XAB segmento sphaerae $AB\Gamma$, conus $Z\Omega E$ segmento EHZ aequalis est [prop. 2]. fiat1) $\Omega \Phi : EZ = XT : \Delta$. et datis duabus lineis AB. Δ duae mediae proportionales sumantur @K, 5 [prop. 1 p. 192, 23], ut sit $AB : \Theta K = \Theta K : \mathfrak{I} = \mathfrak{I}$. et in OK linea constructur segmentum circuli OK ∧ segmento EZH simile [cfr. Eucl. III, 33 et III def. 11], et expleatur circulus [Eucl. III, 25], et diametrus eius sit AE. et fingatur sphaera, cuius circulus maximus sit $\triangle EK$, centrum autem P. et per EK lineam ducatur planum ad AE perpendiculare.2) erit igitur segmentum sphaerae in eadem parte positum, in qua Δ punctum, segmento sphaerae EZH simile, cum etiam circulorum segmenta similia sint. dico autem³), id aequale esse etiam segmento sphaerae $AB\Gamma$. fiat 1) $P\Xi + \Xi T : \Xi T = \Psi T : TA$. itaque conus $\Psi \Theta K$ aequalis est segmento sphaerae $\Theta K \Lambda$ [prop. 2]. et quoniam conus $\Psi\Theta K$ similis est cono $Z\Omega E$, erit $\Omega \Phi : EZ$, hoc est $XT : \Delta$ [ex hypothesi], $= \Psi T : \Theta K$ [p. 222, 9]. et uicissim [Eucl. V, 16]

 $[XT: \Psi T = \varDelta: \Theta K]$

et e contrario [Eucl. V, 7 $\pi \delta \varrho$.] $\Psi T: XT = \Theta K: \Delta$. et quoniam proportionales sunt lineae AB, $K\Theta$, 5, Δ , erit $AB^2: \Theta K^2 = \Theta K: \Delta$ [u. Eutocius]. sed

 $\Theta K : \Delta = \Psi \Upsilon : XT.$

quare etiam $AB^2: K\Theta^2$, hoc est circulus circum dia-

¹⁾ πεποιήσθω lin. 4 et 17 ο: γεγονέτω.

²⁾ De uerborum ordine lin. 12-13 cfr. p. 207 not. 2.

³⁾ Fortasse scribendum: léyo đή lin. 16.

τὴν ΑΒ κύκλος πρὸς τὸν περὶ διάμετρον τὴν ΘΚ κύκλον, οὕτως ἡ ΨΥ πρὸς τὴν ΧΤ. ἴσος ἄρα ἐστὶν ὁ ΧΑΒ κῶνος τῷ ΨΘΚ κώνω. ὥστε καὶ τὸ ΑΒΓ τμῆμα τῆς σφαίρας ἴσον ἐστὶ τῷ ΘΚΛ τμήματι τῆς δ σφαίρας. τῷ δοθέντι ἄρα τμήματι τῷ ΑΒΓ ἴσον καὶ ἄλλφ τῷ δοθέντι ὅμοιον τῷ ΕΖΗ τὸ αὐτὸ συνέσταται τὸ ΘΚΛ.

5

Δύο δοθέντων σφαίρας τμημάτων, είτε τῆς αὐτῆς 10 είτε μή, εύρειν τμῆμα σφαίρας, δ ἔσται ένὶ μὲν τῶν δοθέντων ὅμοιον, τὴν δὲ ἐπιφάνειαν ἔξει ἴσην τῆ τοῦ ετέρου τμήματος ἐπιφανεία.

ἔστω τὰ δοθέντα τμήματα σφαιρικὰ κατὰ τὰς ΑΒΓ,
ΔΕΖ περιφερείας. καὶ ἔστω, ῷ μὲν δεῖ ὅμοιον εὑρεῖν,
15 τὸ κατὰ τὴν ΑΒΓ περιφέρειαν, οὖ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν
ἴσην ἔχειν τῷ ἐπιφανεία τὸ κατὰ τὴν ΔΕΖ. καὶ γεγενήσθω, καὶ ἔστω τὸ ΚΛΜ τμῆμα τῆς σφαίρας τῷ
μὲν ΑΒΓ τμήματι ὅμοιον, τὴν δὲ ἐπιφάνειαν ἴσην
ἐχέτω τῷ τοῦ ΔΕΖ τμήματος ἐπιφανεία. καὶ νοείσθω
20 τὰ κέντρα τῶν σφαιρῶν, καὶ δι' αὐτῶν ἐπίπεδα ἐκβεβλήσθω ὀρθὰ πρὸς τὰς τῶν τμημάτων βάσεις, καὶ
ἐν μὲν ταῖς σφαίραις τομαὶ ἔστωσαν οἱ ΚΛΜΝ,
ΒΛΓΘ, ΕΖΗΔ μέγιστοι κύκλοι, ἐν δὲ ταῖς βάσεσι
τῶν τμημάτων αἱ ΚΜ, ΑΓ, ΔΖ εὐθεῖαι. διάμετροι
25 δὲ τῶν σφαιρῶν πρὸς ὀρθὰς οὖσαι ταῖς ΚΜ, ΑΓ,

^{1.} $t\eta \nu$ AB núnlos pròs tòn regl diametron] om. F; corr. Torellius (et Cr.). 2. nunlos F; corr. Torellius. 6. allo F; corr. ed. Basil.* 8. ξ' Torellius. 10. evo cum comp. in uel $\eta \nu$ F. $\epsilon \nu l$] $\epsilon \nu$ F; corr. B*. 17. $t\mu \tilde{\eta} \mu \alpha$] om. F; corr. Torellius. sed fortasse potius delenda sunt $t\tilde{\eta} s$ $\sigma \varphi \alpha l \varphi \alpha s$. 21. $\delta \varphi \vartheta \alpha$ $\alpha \varphi \circ s$] syllab. $-\vartheta \alpha$ $\alpha \varphi \circ s$ in rasura F; uidetur fuisse $\varphi \varphi \vartheta \alpha \iota$.

metrum AB descriptus ad circulum circum OK descriptum [Eucl. XII, 2] = $\Psi T : XT$. quare aequales sunt coni XAB, \PHOK [I lemm. 4 p. 82]. itaque etiam segmentum sphaerae $AB\Gamma$ aequale est segmento $\Theta K \Lambda$. itaque inuentum est segmentum $\Theta K \Lambda$ dato segmento $AB\Gamma$ aequale et idem alii segmento dato EZH simile.

VI.

Datis duobus segmentis sphaerae, siue eiusdem siue non eiusdem, segmentum sphaerae inuenire, quod alteri datorum simile sit, et superficiem superficiei alterius segmenti aequalem habeat.1) — segmenta sphaerarum²) data in arcubus $AB\Gamma$, ΔEZ posita sint. et segmentum in arcu $AB\Gamma$ positum id sit, cui simile segmentum inueniendum est, segmentum autem in arcu △EZ positum id, cuius superficiei superficiem aequalem segmentum quaesitum habere oportet. fiat, et segmentum sphaerae KAM segmento $AB\Gamma$ simile sit. superficiem autem superficiei segmenti ΔEZ aequalem habeat. et fingantur centra sphaerarum, et per ea ducantur plana ad bases segmentorum perpendicularia, et in sphaeris sectiones sint circuli maximi KAMN, $BAI\Theta$, $EZH\Delta$, in basibus autem segmentorum KM, AI, AZ lineae. diametri autem sphaerarum ad lineas KM, $A\Gamma$, ΔZ perpendiculares sint ΛN , $B\Theta$, EH. et

Δύο δοθέντων τμαμάτων σφαίρας εἴτε τᾶς αὐτᾶς εἴτε ἄλλας εὐρεῖν τι τμᾶμα σφαίρας, ο ἐσσείται αὐτὸ μὲν ομοιον τῷ ἐτέρῳ τῶν τμαμάτων, τὰν δὲ ἐπιφάνειαν ἴσαν ἔξει τῷ ἐπιφανεία τοῦ ἐτέρου τμάματος. περὶ ἐλίπ. præsf.
 σφαιρικά lin. 18 Archimedeum non est.

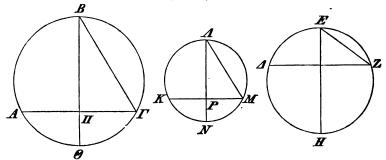
ΔΖ έστωσαν αί ΛΝ, ΒΘ, ΕΗ. καὶ ἐπεζεύχθωσαν αί ΛΜ, ΒΓ, ΕΖ. και έπει ίση έστιν ή τοῦ ΚΛΜ τμήματος της σφαίρας επιφάνεια τη του ΔΕΖ τμήματος έπιφανεία, ίσος άρα έστιν και ὁ κύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ 5 κέντρου ἴση ἐστὶ τῆ ΛΜ, τῶ κύκλω, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ίση έστὶ τῆ ΕΖ [αί γὰο ἐπιφάνειαι τῶν είρημένων τμημάτων ζσαι έδείχθησαν κύκλοις, ών αί έκ τῶν κέντρων ἴσαι εἰσὶν ταῖς ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν τμημάτων έπι τὰς βάσεις έπιζευγνυούσαις]. ώστε καί 10 ή ΜΛ τῆ ΕΖ ἴση ἐστίν. ἐπεὶ δὲ ὅμοιόν ἐστι τὸ ΚΛΜ τῶ ΑΒΓ τμήματι, ἔστιν ὡς ἡ ΛΡ πρὸς ΡΝ, ἡ ΒΠ πρός ΠΘ. καὶ ἀνάπαλιν καὶ συνθέντι, ώς ή ΝΛ πρός ΛΡ, οΰτως ή ΘΒ πρὸς ΒΠ. ἀλλὰ καὶ ὡς ἡ ΡΛ πρὸς ΑΜ, ούτως ή ΒΠ ποὸς ΓΒ [ομοια γὰο τὰ τοίγωνα]: 15 ώς ἄρα ἡ ΝΛ πρὸς ΛΜ, τουτέστι πρὸς ΕΖ, οὕτως ή ΘΒ πρὸς ΒΓ. καὶ ἐναλλάξ. λόγος δὲ τῆς ΕΖ πρὸς ΒΓ δοθείς δοθεϊσα γὰρ έκατέρα. λόγος ἄρα καὶ τῆς ΛΝ πρός ΘΒ δοθείς. καί έστι δοθείσα ή ΒΘ. δοθείσα άρα καὶ ἡ ΔΝ. ὅστε καὶ ἡ σφαίρα δοθείσά 20 έστιν.

συντεθήσεται δὲ οῦτως εστω τὰ δοθέντα δύο τμήματα σφαίρας τὰ $AB\Gamma$, $\triangle EZ$, τὸ μὲν $AB\Gamma$, ὧ δεῖ δμοιον, τὸ δὲ $\triangle EZ$, οὖ τὴν ἐπιφάνειαν ἴσην ἔχειν τῆ

^{11.} Estiv éstiv ésa Torellius, et hoc habet Eutocius; sed fieri potest, ut ésa a transscriptore omissum sit. 13. $B\Pi$] $\Theta\Pi$ F. 17. $\delta \circ \partial \varepsilon \iota \iota \iota \iota$ om. F; corr. ed. Basil., Cr. 18. $\delta \circ \partial \varepsilon \iota \iota \iota$ om. F; corr. ed. Basil., Cr. 21. $\delta \varepsilon$ scripsi; $\delta \eta$ F, uulgo. 23. $\varepsilon \iota \iota$ $\varepsilon \iota$ F; corr. Torellius. auditur $\delta \varepsilon \iota$ ex lin. 22; cfr. p. 226, 16.

ducantur lineae ΔM , $B\Gamma$, EZ. et quoniam superficies $K\Delta M$ segmenti sphaerae aequalis est superficiei segmenti ΔEZ , etiam circulus, cuius radius aequalis est lineae ΔM , aequalis est circulo, cuius radius aequalis est lineae EZ [I, 42-43]. quare etiam $M\Delta = EZ$ [Eucl. XII, 2]. porro quoniam [segmentum] $K\Delta M$ segmento $\Delta B\Gamma$ simile est, erit

 $AP: PN = B\Pi: \Pi\Theta$ [u. Eutocius]. et convertendo [Eucl. V, 7 $\pi \delta \varrho$.] $[PN: AP = \Pi\Theta: B\Pi]$

et componendo [Eucl. V, 18] $NA: AP = B\Theta: B\Pi$. sed etiam $PA: AM = B\Pi: \Gamma B$.\(^1\) quare NA: AM, hoc est $NA: EZ = \Theta B: B\Gamma$ [$\delta\iota$ ' l'oov Eucl. V, 22]. et uicissim [Eucl. V, 16] $[NA:\Theta B = EZ:B\Gamma]$. ratio autem $EZ:B\Gamma$ data est; utraque enim linea data est [u. Eutocius]. quare etiam ratio $AN:\Theta B$ data. et $B\Theta$ data est; itaque etiam AN. itaque etiam sphaera data est [Eucl. dat. def. 5].

componetur autem hoe modo: sint data duo segmenta sphaerae $AB\Gamma$, ΔEZ , quorum $AB\Gamma$ id sit, cui simile segmentum inuenire oportet, ΔEZ autem

¹⁾ Nam BIII of AMP (u. Eutocius); tum u. Eucl. VI, 4.

έπιφανεία, καὶ τὰ αὐτὰ κατεσκευάσθω τοῖς ἐπὶ τῆς άναλύσεως, και πεποιήσθω, ώς μεν ή ΒΓ πρός ΕΖ, ούτως ή ΒΘ πρός ΛΝ. και περί διάμετρον την ΛΝ κύκλος γεγράφθω. και νοείσθω σφαίρα, ής μέγιστος 5 έστω κύκλος ὁ ΛΚΝΜ, καὶ τετμήσθω ἡ ΝΛ κατὰ τὸ Ρ, ώστε είναι ώς τὴν ΘΠ πρὸς ΠΒ, τὴν ΝΡ πρὸς ΡΛ. καλ διά τοῦ Ρ ἐπιπέδω τετμήσθω ἡ ἐπιφάνεια όρθο πρός την ΛΝ, και έπεζεύχθο ή ΛΜ. δμοια άρα έστιν τὰ έπι των ΚΜ, ΑΓ εὐθειων των κύκλων 10 τμήματα. ώστε καὶ τὰ τμήματα τῶν σφαιρῶν ἐστιν ομοια. και έπει έστιν, ώς ή ΘΒ πρός ΒΠ, ούτως ή ΝΛ πρός ΛΡ· καὶ γὰρ κατὰ διαίρεσιν· άλλὰ καὶ ώς ή ΠΒ πρὸς ΒΓ, οῦτως ή ΡΛ πρὸς ΛΜ, καὶ ὡς ἄρα ή ΘΒ πρὸς ΝΛ, ή ΒΓ πρὸς ΛΜ. ἦν δὲ καὶ ὡς ἡ 15 ΘB $\pi \varrho \delta \varsigma$ ΛN , $\dot{\eta}$ $B \Gamma$ $\pi \varrho \delta \varsigma$ E Z. $\ell \delta \eta$ $\ddot{\alpha} \varrho \alpha$ $\dot{\epsilon} \delta \tau \dot{\ell} \nu$ $\dot{\eta}$ E Zτῆ ΛΜ. ἄστε καὶ ὁ κύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου έστιν ή ΕΖ, ίσος έστι τῷ κύκλῳ, οὖ ή έκ τοῦ κέντρου ίση έστι τη ΑΜ. και ό μεν την έκ του κέντρου έχων την ΕΖ κύκλος ίσος έστι τη έπιφανεία τοῦ 20 ΔΕΖ τμήματος. ὁ δὲ κύκλος, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ίση έστι τη ΛΜ, ίσος έστι τη έπιφανεία του ΚΛΜ τμήματος. τοῦτο γὰρ ἐν τῷ πρώτω δέδεικται. ἴση ἄρα καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ΚΛΜ τμήματος τῆ ἐπιφανεία τοῦ ΔΕΖ τμήματος τῆς σφαίρας, καί έστιν ὅμοιον τὸ 25 ΚΛΜ τῶ ΑΒΓ.

^{8.} ΛN] ΛN F. ΛM] ΛM F. 12. κατά scripsi Quaest. Arch. p. 157; τα κατα F, uulgo; τοῦτο κατά Torellius. 17. τῷ] scripsi; om. F, uulgo. κύκλω, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρον ἴση ἐστί] om. F; corr. ed. Basil., Cr. 23. τῷ ἐκιφανεία τοῦ Δ EZ τμήματος] om. F; corr. ed. Basil. (Δ EE pro Δ EZ, quod corr. Torellius), sed post τῆς σφαίρας; ipse transposui. "superficies igitur klm portionis sphaerae similis est abc et aequalis superficiei def^{4i} Cr.

id, cuius superficiei aequalem superficiem habere oportet segmentum quaesitum. et construantur eadem, quae in analysi, et fiat¹) $B\Gamma: EZ = B\Theta: \Lambda N$. et circum diametrum ΛN circulus describatur. et fingatur sphaera, cuius circulus maximus sit ΛKNM , et secetur $N\Lambda$ in puncto P, ita ut sit

 $\Theta\Pi: \Pi B = NP: PA$ [Eucl. VI, 10].

et superficies secetur plano per P ducto ad AN lineam perpendiculari, et ducatur AM. similia igitur sunt segmenta circulorum in lineis KM, $A\Gamma$ posita [u. Eutocius].2) quare etiam segmenta sphaerarum similia sunt. et quoniam $\Theta B : B\Pi = NA : AP$ (nam etiam per diremptionem [est $\Theta\Pi:B\Pi=NP:\Lambda P$; tum u. Eucl. V, 18]), et etiam $\Pi B: B\Gamma = PA: AM$ [p. 229 not. 1], itaque etiam $QB: NA = B\Gamma: AM.^3$) erat autem $\Theta B: AN = B\Gamma : EZ$ [ex hypothesi]. itaque EZ = AM [Eucl. V, 9]. quare etiam circulus, cuius radius est EZ, aequalis est circulo, cuius radius aequalis est ΔM lineae. et circulus radium habens EZaequalis est superficiei segmenti \(\Delta EZ, \) circulus autem. cuius radius aequalis est lineae AM, aequalis est superficiei segmenti KAM. hoc enim in primo libro demonstratum est [I, 42-43]. itaque etiam superficies segmenti KAM aequalis est superficiei AEZ segmenti sphaerae, et simile est segmentum $K \Delta M$ segmento $AB\Gamma$.

¹⁾ H. e. γεγονέτω lin. 2.

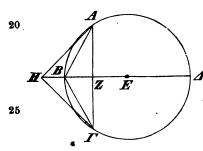
²⁾ Ex eo comperimus, horum uerborum formam genuinam hanc esse: τὰ ἐπὶ τῶν ΚΜ, ΑΓ τμήματα κύκλων lin. 9.

³⁾ Nam di' čoov (Eucl. ∇ , 22): $\Theta B: B\Gamma = NA: AM;$ tum évallá ξ (Eucl. ∇ , 16).

Απὸ τῆς δοθείσης σφαίρας τμῆμα τεμεῖν ἐπιπέδφ ώστε τὸ τμημα πρὸς τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔγοντα τὴν αὐτὴν τῷ τμήματι καὶ ὕψος ἴσον τὸν δοθέντα λόγον 5 ἔχειν.

έστω ή δοθείσα σφαίρα, ής μέγιστος κύκλος ό $AB\Gamma \Delta$, διάμετρος δὲ αὐτῆς ἡ $B\Delta$. δεῖ δὴ τὴν σφαῖφαν έπιπέδω τεμείν τω διὰ τῆς ΑΓ, ὅπως τὸ ΑΒΓ τμημα της σφαίρας πρός του ΑΒΓ κώνον λόγον έχη 10 τὸν αὐτὸν τῷ δοθέντι.

γεγονέτω, καὶ ἔστω κέντρον τῆς σφαίρας τὸ E^* καὶ ώς συναμφότερος ή ΕΔΖ πρὸς ΔΖ, οῦτως ή ΗΖ πρός ΖΒ. ἴσος ἄρα ἐστὶν ὁ ΑΓΗ κῶνος τῷ ΑΒΓ τμήματι. λόγος ἄρα καὶ τοῦ ΑΗΓ κώνου πρὸς τὸν 15 ΑΒΓ κώνον δοθείς. λόγος ἄρα τῆς ΗΖ πρὸς ΖΒ δοθείς. $\dot{\omega}_S$ δε $\dot{\eta}$ HZ πρ $\dot{\omega}_S$ ZB, συναμφότερος $\dot{\eta}$ E Δ Z πρὸς ΔΖ. λόγος ἄρα συναμφοτέρου τῆς ΕΔΖ πρὸς ΔZ δοθείς [ώστε καὶ τῆς $E\Delta$ πρὸς ΔZ . δοθεῖσα

ἄρα καὶ ἡ ΔΖ]. ώστε καὶ ή ΑΓ. καὶ ἐπεὶ συναμφότερος ή ΕΔΖ πρός ΔΖ μείζονα λόγον 🗗 ἔχει, ήπεο συναμφότερος ή ΕΔΒ πρὸς ΔΒ, καί έστιν συναμφότερος μέν $\dot{\eta} E \triangle B \tau \rho l_S \dot{\eta} E \triangle J, \dot{\eta}$ $\delta \epsilon B \Delta \delta l s \dot{\eta} E \Delta$, σvv -

αμφότερος άρα ή ΕΔΖ πρός ΔΖ μείζονα λόγον έχει τοῦ, δυ ἔχει τρία πρὸς δύο. καί έστιν ὁ συναμφο-

^{1.} η' Torellius; om. ed. Basil. 3. τον βάσιν] scripsi;

VII.

A sphaera data plano segmentum abscindere, ita ut segmentum ad conum eandem basim habentem, quam segmentum, et altitudinem aequalem datam rationem habeat.¹)

data sphaera ea sit, cuius circulus maximus est $AB\Gamma\Delta$, diametrus autem eius $B\Delta$. oportet igitur sphaeram plano per $A\Gamma$ ducto ita secare, ut³) segmentum sphaerae $AB\Gamma$ ad conum $AB\Gamma$ datam rationem habeat.

fiat, et centrum sphaerae sit E, et sit

$$E\Delta + \Delta Z : \Delta Z = HZ : ZB.$$

itaque conus $A\Gamma H$ aequalis est segmento $AB\Gamma$ [prop.2]. quare ratio conorum $AH\Gamma$: $AB\Gamma$ data. quare etiam HZ: ZB [I lemm. 1 p. 80]. sed

$$HZ: ZB = E\Delta + \Delta Z: \Delta Z.$$

quare etiam ratio $E\varDelta + \varDelta Z : \varDelta Z$ data est.³) itaque etiam linea $\varDelta \Gamma$ data [u. Eutocius]. et quoniam

$$E\Delta + \Delta Z : \Delta Z > E\Delta + \Delta B : \Delta B$$
, et $E\Delta + \Delta B = 3E\Delta$, et $B\Delta = 2E\Delta$, erit igitur

Απὸ τᾶς δοθείσας σφαίρας τμᾶμα ἀποτεμεῖν ἐπιπέδω, ἄστε τὸ τμᾶμα ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτάν τῷ τμάματι καὶ ὕψος ἴσον τὸν ταχθέντα λόγον ἔχειν μείζονα τοῦ, ὂν ἔχει τὰ τρία ποτὶ τὰ δύο. περὶ ἑλίκ. praef.

Pro ὅπως lin. 8 Archimedes usus erat ὥστε (Quaest. Arch. p. 70).

³⁾ Archimedes scripserat: λόγος ἄφα δεδομένος συναμφοτέρου τῆς ΕΔΖ πρὸς ΔΖ lin. 17—18 (Eutocius).

την βασιν F, uulgo. 9. ἔχη] scripsi; εχει FC^*V ; ἔχειν B^* ed. Basil., Torellius. 12. E extstyle A, AZ Torellius. 16. E extstyle A, AZ idem. 17. E extstyle A, AZ idem. 21. E extstyle A, AZ idem. 24. E extstyle A, AZ idem, ut lin. 26. 27. ∂t_S] ∂vo F; corr. V; "bis" Cr. 28. E extstyle A, AZ Torellius, ut p. 234 lin. 1.

τέρου τῆς $E \Delta Z$ πρὸς $Z \Delta$ λόγος ὁ αὐτὸς τῷ δοθέντι. δεῖ ἄρα τὸν διδόμενον λόγον εἰς τὴν σύνθεσιν μείζονα εἶναι τοῦ, ὃν ἔχει τρία πρὸς δύο.

συντεθήσεται δὲ τὸ πρόβλημα οὕτως ἔστω ἡ δο
δεῖσα σφαίρα, ἦς μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, διάμετρος δὲ ἡ ΒΔ, κέντρον δὲ τὸ Ε, ὁ δὲ δοθεὶς λόγος
ὁ τῆς ΘΚ πρὸς ΚΛ, μείζων τοῦ, ὅν ἔχει τρία πρὸς
δύο. ἔστι δὲ ὡς τρία πρὸς δύο, συναμφότερος ἡ ΕΔΒ
πρὸς ΔΒ. καὶ ἡ ΘΚ ἄρα πρὸς ΚΛ μείζονα λόγον

10 ἔχει τοῦ, ὅν ἔχει συναμφότερος ἡ ΕΔΒ πρὸς ΔΒ.
διελόντι ἄρα ἡ ΘΛ πρὸς ΛΚ μείζονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ ΕΔ πρὸς ΔΒ. καὶ πεποιήσθω, ὡς ἡ ΘΛ πρὸς ΛΚ,

15
A
B
Z
F

20
K

οῦτως ἡ ΕΔ πρὸς ΔΖ, καὶ διὰ τοῦ Ζ τῆ ΒΔ πρὸς ὀρθὰς ἤχθω ἡ ΑΖΓ, καὶ διὰ τῆς ΓΑ ἤχθω ἐπίπεδον ὀρθὸν πρὸς τὴν ΒΔ. λέγω, ὅτι τὸ ἀπὸ ΑΒΓ τμῆμα τῆς σφαίρας πρὸς τὸν ΑΒΓ κῶνον λόγον ἔχει τὸν αὐτὸν τῷ ΘΚ πρὸς ΚΛ. πεποιήσθω γὰρ ὡς συναμ-

φότερος ἡ ΕΔΖ πρὸς ΔΖ, οῦτως ἡ ΗΖ πρὸς ΖΒ.
ἴσος ἄρα ἐστὶν ὁ ΓΛΗ κῶνος τῷ ΑΒΓ τμήματι τῆς
25 σφαίρας. καὶ ἐπεί ἐστιν, ὡς ἡ ΘΚ πρὸς ΚΛ, οῦτως
συναμφότερος ἡ ΕΔΖ πρὸς ΔΖ, τουτέστιν ἡ ΗΖ
πρὸς ΖΒ, τουτέστιν ὁ ΑΗΓ κῶνος πρὸς τὸν ΑΒΓ
κῶνον, ἴσος δὲ ὁ ΑΗΓ κῶνος τῷ ΑΒΓ τμήματι τῆς
σφαίρας, ὡς ἄρα τὸ ΑΒΓ τμῆμα πρὸς τὸν ΑΒΓ κῶ-
30 νον, οῦτως ἡ ΘΚ πρὸς ΚΛ.

^{4.} δέ] scripsi; δη F, uulgo.

^{8.} E A, AB Torellius, ut

 $E\Delta + \Delta Z : \Delta Z > 3 : 2$. et ratio $E\Delta + \Delta Z : \Delta Z$ aequalis est rationi datae. oportet igitur, rationem ad synthesim datam maiorem esse, quam 3 : 2.

componetur autem problema hoc modo: data sphaera ea sit, cuius circulus maximus est $AB\Gamma\Delta$, diametrus autem eius $B\Delta$, centrum autem E, et ratio data, maior quam 3:2, $\Theta K:KA$. est autem

$$E \varDelta + \varDelta B : \varDelta B = 3 : 2.$$

quare

$$\Theta K: K \Lambda > E \Delta + \Delta B: \Delta B.$$

dirimendo igitur $\Theta A: KA > EA: \Delta B.^1$) et fiat²) $\Theta A: AK = EA: \Delta Z$, et per Z ad lineam BA perpendicularis ducatur $AZ\Gamma$, et per ΓA ducatur planum ad BA lineam perpendiculare. dico, segmentum sphaerae in $AB\Gamma$ positum ad conum $AB\Gamma$ eandem rationem habere, quam $\Theta K: KA$. fiat³) enim

$$E\Delta + \Delta Z : \Delta Z = HZ : ZB.$$

itaque conus ΓAH aequalis est segmento sphaerae $AB\Gamma$ [prop. 2]. et quoniam

 $\Theta K : K \Lambda = E \Delta + \Delta Z : \Delta Z^4 = HZ : ZB = conus$

 $AH\Gamma$: conum $AB\Gamma$ [I lemm. 1 p. 80], et conus $AH\Gamma$ aequalis est segmento sphaerae $AB\Gamma$, erit igitur, ut segmentum $AB\Gamma$ ad conum $AB\Gamma$, ita $\Theta K: K\Lambda$.

¹⁾ Ex Pappi libr. VII, 45 conuersa (II p. 684).

²⁾ πεποιήσθω lin. 12 ο: γεγονέτω.
3) Debebat esse γεγονέτω lin. 22.

⁴⁾ Nam $\Theta A : AK = E \Delta : \Delta Z$; tum συνθέντι (Eucl. V, 18).

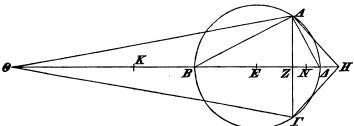
lin. 10. 15. $AZ\Gamma$] Torellius; $A\Gamma Z$ F, uulgo; fortasse scribendum $A\Gamma$. 18. $\alpha\pi\delta$ om. ed. Basil., Torellius, Cr. 23. $E\Delta$, ΔZ Torellius, ut lin. 26. 27. $AH\Gamma$] $AH\Gamma$ F. 28. $z\tilde{\varphi}$ $AB\Gamma$] om. F; corr. B; "aequatur portioni sphaerae" Cr.

 η' .

¿Εὰν σφαϊρα ἐπιπέδφ τμηθῆ μὴ διὰ τοῦ κέντρου, τὸ μεῖζον τμῆμα πρὸς τὸ ἔλασσον ἐλάσσονα μὲν λόγον ἔχει ἢ διπλάσιον τοῦ, ὃν ἔχει ἡ τοῦ μείζονος τμήμα-5 τος ἐπιφάνεια πρὸς τὴν τοῦ ἐλάσσονος ἐπιφάνειαν, μείζονα δὲ ἢ ἡμιόλιον.

ἔστω σφαίρα, καὶ ἐν αὐτῆ μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, καὶ διάμετρος ἡ ΒΔ, καὶ τετμήσθω ἐπιπέδω διὰ τῆς ΑΓ ὀρθῷ πρὸς τὸν ΑΒΓΔ κύκλον, καὶ ἔστω μεῖζον 10 τμῆμα τῆς σφαίρας τὸ ΑΒΓ. λέγω, ὅτι τὸ ΑΒΓ τμῆμα πρὸς τὸ ΑΔΓ ἐλάσσονα μὲν ἢ διπλασίονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μείζονος τμήματος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐλάσσονος τμήματος, μείζονα δὲ ἢ ἡμιόλιον.

15 ἐπεζεύχθωσαν γὰο αί ΒΑΔ, καὶ ἔστω κέντοον τὸ Ε. καὶ πεποιήσθω, ὡς μὲν συναμφότερος ἡ ΕΔΖ ποὸς ΔΖ, ἡ ΘΖ ποὸς ΖΒ, ὡς δὲ συναμφότερος ἡ ΕΒΖ ποὸς ΒΖ, οῦτως ἡ ΗΖ ποὸς ΖΔ. καὶ νοείσθωσαν κῶνοι βάσιν ἔχοντες τὸν περὶ διάμετρον τὴν ΑΓ κύ-

20 κλον, κορυφάς δε τὰ Θ, Η σημεία. ἔσται δὴ ἴσος ὁ μεν ΑΘΓ κῶνος τῷ ΑΒΓ τμήματι τῆς σφαίρας, ὁ δὲ

^{1. &}amp; Torellius. 3. Elacson om. F; corr. B, Cr. 5. rov per comp. F, ut uidetur. 11. ró] rov per comp.

VIII.

Si sphaera plano non per centrum ducto secatur, maius segmentum ad minus minorem rationem habet quam duplicem, quam habet superficies segmenti maioris ad superficiem minoris, maiorem autem quam sesquialteram.¹)

sit sphaera, et in ea circulus maximus $AB\Gamma\Delta$, et diametrus $B\Delta$, et secetur plano per $A\Gamma$ lineam ad circulum $AB\Gamma\Delta$ perpendiculari, et maius sphaerae segmentum sit $AB\Gamma$. dico, segmentum $AB\Gamma$ ad $A\Delta\Gamma$ minorem quam duplicem rationem habere, quam superficiem segmenti maioris ad superficiem minoris, maiorem autem quam sesquialteram.

ducantur enim lineae BA, AA, et centrum sit E. et fiat²)

$$E\Delta + \Delta Z : \Delta Z = \Theta Z : ZB$$

et

$$EB + BZ : BZ = HZ : Z\Delta$$

et fingantur coni basim habentes circulum circum $A\Gamma$ diametrum descriptum, uertices autem Θ , H punctaerit igitur conus $A\Theta\Gamma$ aequalis segmento sphaerae

¹⁾ Εἴ κα σφαίρα ἐπιπέδφ τμαθῆ εἰς ἄνισα ποτ' ὀρθὰς διαμέτρφ τινὶ τῶν ἐν τῷ σφαίρα . . ., τὸ μεῖζον τμᾶμα τᾶς σφαίρας ποτὶ τὸ ἔλασσον ἐλάσσονα μὲν ἢ διπλάσιον λόγον ἔχει τοῦ, ὃν ἔχει ὰ μείζων ἐπιφάνεια ποτὶ τὰν ἐλάσσονα, μείζονα δὲ ἢ ἡμιόλιον. περὶ ἔλίκ. praef.; u. Neue Jahrbücher, Suppl. XI 396 sq.

²⁾ πεποιήσθω lin. 16 ο: γεγονέτω.

F; corr. ed. Basil.* 15. BA, AΔ Torellius. 16. EΔ, ΔΣ. Torellius. 17. EB, BZ idem. 19. βάσιν μέν Torellius.

 $A\Gamma H \tau \tilde{\omega} A \Delta \Gamma$. naí éstiv, $\tilde{\omega}_S$ tò ảnò BA πρὸς τὸ άπὸ ΑΔ, οῦτως ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ΑΒΓ τμήματος πρὸς την επιφάνειαν τοῦ ΑΔΓ τμήματος. τοῦτο γὰρ προγέγραπται [δεικτέον, ὅτι τὸ μεζζον τμημα της σφαίρας 5 πρός τὸ έλασσον έλάσσονα λόγον έγει ἢ διπλάσιον, ήπεο ή επιφάνεια τοῦ μείζονος τμήματος πρός την έπιφάνειαν τοῦ έλάσσονος τμήματος]. λέγω, ὅτι καὶ ί ΑΘΓ κῶνος πρὸς τὸν ΑΗΓ, τουτέστιν ή ΖΘ πρὸς ΖΗ, έλάσσονα λόγον έγει η διπλάσιον τοῦ, ον έγει τὸ ἀπὸ 10 ΒΑ πρός τὸ ἀπὸ ΑΔ, τουτέστιν ή ΒΖ πρὸς ΖΔ. καὶ έπεί έστιν, ώς [μέν] συναμφότερος ή ΕΔΖ πρός ΔΖ, ούτως ή ΘΖ πρός ΖΒ [ώς δὲ συναμφότερος ή ΕΒΖ ποὸς BZ, οὕτως $\dot{η}$ ZH ποὸς ZΔ], ἔσται καὶ $\dot{ω}$ ς $\dot{η}$ ΒΖ πρὸς ΖΔ, ἡ ΘΒ πρὸς ΒΕ. ἴση γὰρ ἡ ΒΕ τῆ 15 ΔΕ [τοῦτο γὰρ ἐν τοις ἐπάνω συναποδέδεικται]. πάλιν έπει έστιν, ώς συναμφότερος ή ΕΒΖ πρός ΒΖ, ή HZ πρὸς $Z\Delta$, ἔστω τῆ BE ἴση ἡ BK. δῆλον γάρ, ότι μείζων έστιν ή ΘΒ τῆς ΒΕ, έπει και ή ΒΖ τῆς $Z\Delta$. nal estal, we have $\pi \rho \delta S ZB$, have $\pi \rho \delta S Z\Delta$. 20 ώς δὲ ή ΖΒ πρὸς ΖΔ, ἐδείχθη ή ΘΒ πρὸς ΒΕ, ἴση δὲ ή ΒΕ τη ΚΒ ός ἄρα ή ΘΒ πρὸς ΒΚ, οῦτως ή ΚΖ πρὸς ΖΗ. καὶ ἐπεὶ ἡ ΘΖ πρὸς ΖΚ ἐλάσσονα λόνον έγει, ήπερ ή ΘΒ πρός ΒΚ, ώς δὲ ή ΘΒ πρός ΒΚ, έδείχθη ή ΚΖ πρὸς ΖΗ, ή ΘΖ ἄρα πρὸς ΖΚ 25 έλάσσονα λόγον έγει, ήπερ ή ΚΖ πρός ΖΗ. έλασσον άρα τὸ ὑπὸ τῶν ΘΖΗ τοῦ ἀπὸ ΖΚ. τὸ ἄρα ὑπὸ τῶν ΘΖΗ πρὸς τὸ ἀπὸ ΖΗ [τουτέστιν ἡ ΖΘ πρὸς ΖΗ] έλάσσονα λόγον ἔχει τοῦ, ὃν ἔχει τὸ ἀπὸ τῆς ΚΖ πρὸς τὸ ἀπὸ ΖΗ [τὸ δὲ ἀπὸ ΚΖ πρὸς τὸ ἀπὸ

^{2.} ἀπὸ ΑΔ] ἀπό om. F; corr. ed. Basil. 9. διπλάσιον] διπλασίονα Eutocius. 11. ΕΔ, ΔΖ Torellius. 12. ΕΒ, ΒΖ

 $AB\Gamma$, et conus $A\Gamma H$ segmento $A\Delta\Gamma$ [prop. 2]. et superficies segmenti $AB\Gamma$ ad superficiem segmenti $A \Delta \Gamma$ eam rationem habet, quam $B A^2 : A \Delta^2$. hoc enim antea demonstratum est.1) dico, etiam2) conum $A\Theta\Gamma$ ad $AH\Gamma$, hoc est $\Theta Z:ZH$ [I lemm. 1 p. 80] minorem quam duplicem rationem habere, quam $BA^2:AA^2$, hoc est BZ:ZA [u. Eutocius]. et quoniam $E\Delta + \Delta Z : \Delta Z = \Theta Z : ZB$, erit etiam

 $BZ: Z \triangle = \Theta B: BE;$

nam $BE = \Delta E^{3}$ rursus quoniam

 $EB + BZ : BZ = HZ : Z\Delta$

sit BK = BE. adparet enim $\Theta B > BE$, quia $BZ > Z\Delta$. et erit $KZ:ZB=HZ:Z\Delta.4$) sed

 $ZB: Z\Delta = \Theta B: BE$

ut demonstratum est, et BE = KB; quare

 $\Theta B: BK = KZ: ZH^{.5}$

et quoniam $\Theta Z: ZK < \Theta B: BK$ [u. Eutocius], sed demonstratum est $\Theta B : BK = KZ : ZH$, itaque

 $\Theta Z: ZK < KZ: ZH$

quare $\Theta Z \times ZH < ZK^2$ [u. Eutocius]. itaque $\Theta Z \times ZH : ZH^2 < KZ^2 : ZH^3$ [u. Eutocius].6)

3) Nam διελόντι (Eucl. V, 17)

 $E \Delta : \Delta Z = \Theta B : ZB = BE : \Delta Z;$ tum έναλλάξ (Eucl. V, 16). 4) Quia EB + BZ = BK + BZ = KZ.

5) Nam ἐναλλάξ est (Eucl. V, 16) KZ: ZH = ZB: ZΔ.

6) Ex eius adnotatione adparet, Archimedem scripsisse lin. 28: ἔχει ήπεο τὸ ἀπὸ ΚΖ ποὸς κτί.

¹⁾ Demonstratum est (I, 42-43), superficies segmentorum aequales esse circulis, cuius radii sint BA, AA; sed circuli illi inter se rationem habent, quam $BA^2:A\Delta^2$ (Eucl. XII, 2).

²⁾ Hoc est: sicut segmenta $AB\Gamma$, $A\Delta\Gamma$; p. 236 lin. 10 sq.

^{16.} Eoris fori F. EB, BZ Torellius. 26. 82, ZH idem, ut lin. 27.

ΖΗ διπλασίονα λόγον έχει, ήπερ ή ΚΖ πρός ΖΗ]. ή ἄρα ΘΖ πρὸς ΖΗ ελάσσονα λόγον έγει η διπλασίονα τοῦ, ὃν ἔχει ἡ ΚΖ πρὸς ΖΗ [ἡ ΚΖ πρὸς ΖΗ έλάσσονα λόγον έγει η διπλασίονα τοῦ, ον έγει ή ΒΖ 5 πρός ΖΔ]. τοῦτο δὲ έζητοῦμεν. καὶ ἐπεὶ ἴση ἐστὶν $\dot{\eta}$ BE $τ\tilde{\eta}$ $E\Delta$, ξλασσον ἄρα τὸ ὑπὸ τῶν $BZ\Delta$ τοῦ ύπὸ τῶν ΒΕΔ. ἡ ΖΒ ἄρα πρὸς ΒΕ ἐλάσσονα λόγον έχει, ήπεο ή ΕΔ ποὸς ΔΖ, τουτέστιν ή ΘΒ ποὸς ΒΖ. έλασσον ἄρα τὸ ἀπὸ ΖΒ τοῦ ὑπὸ τῶν ΘΒΕ, τουτέστι 10 τοῦ ὑπὸ τῶν ΘΒΚ. ἔστω ἴσον τὸ ἀπὸ ΒΝ τῷ ὑπὸ ΘBK. ἔστιν ἄρα, ώς ἡ ΘB πρὸς BK, τὸ ἀπὸ ΘNπρὸς τὸ ἀπὸ ΝΚ. τὸ δὲ ἀπὸ ΘΖ πρὸς τὸ ἀπὸ ΖΚ μείζονα λόγον ἔχει, ἢ τὸ ἀπὸ ΘΝ ποὸς τὸ ἀπὸ ΝΚ [καὶ τὸ ἀπὸ ΘΖ ἄρα πρὸς τὸ ἀπὸ ΖΚ μείζονα λόγον 15 $\xi \chi \epsilon \iota$, $\eta \pi \epsilon \varrho$ $\dot{\eta}$ ΘB $\pi \varrho \dot{o}_S$ BK, τουτέστιν $\dot{\eta}$ ΘB $\pi \varrho \dot{o}_S$ BE, τουτέστιν ή ΚΖ πρός ΖΗ]. ή ἄρα ΘΖ πρός ΖΗ μείζονα λόγον έχει ἢ ἡμιόλιον τοῦ τῆς ΚΖ ποὸς ΖΗ [τοῦτο γὰρ ἐπὶ τέλει]. καί ἐστιν, ὡς μὲν ἡ ΘΖ πρὸς ΖΗ, ὁ ΑΘΓ κῶνος πρὸς τὸν ΑΗΓ κῶνον, τουτέστι 20 τὸ ΑΒΓ τμημα πρὸς τὸ ΑΔΓ τμημα. ὡς δὲ ἡ ΚΖ πρός ΖΗ, ή ΒΖ πρός ΖΔ, τουτέστι τὸ ἀπὸ ΒΑ πρός τὸ ἀπὸ ΑΔ, τουτέστιν ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ΑΒΓ τμήματος ποὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ΑΔΓ τμήματος. ὥστε τὸ μεῖζον τμῆμα πρὸς τὸ ἔλασσον ἐλάσσονα μὲν ἢ 25 διπλασίονα λόγον έγει τοῦ, ὃν έγει ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μείζονος τμήματος πρός την έπιφάνειαν τοῦ έλάσσονος τμήματος, μείζονα δε η ημιόλιον.

^{3.} ZH] ZH. ὡς δέ Torellius. ZH] ZH, ἡ BZ πρὸς Z Δ. ἡ ΘΖ ἄρα πρὸς ZH idem. uerba uncis inclusa om. Cr., in parenthesi habet ed. Basil. 6. BZ, Z Δ Torellius. 7. BE, E Δ idem. 9. ΘΒ, BE idem. 10. ΘΒ, BK idem. 11. ΘΒΚ] ed. Basil.; BΘΚ F; ΘΒ, BK Torellius. 13. ἀπὸ

quare $\Theta Z: ZH$ minorem quam duplicem rationem habet, quam KZ: ZH. hoc autem quaerebamus.\(^1\)) et quoniam $BE = E \Delta$, erit $BZ \times Z\Delta < BE \times E\Delta$ [u. Eutocius]. itaque $ZB: BE < E\Delta: \Delta Z$ [u. Eutocius] h. e. $<\Theta B: BZ.^2$) quare $ZB^2 < \Theta B \times BE^3$), hoc est $<\Theta B \times BK$ [nam BE = BK]. sit

 $BN^2 = \Theta B \times B K$.

erit igitur $\Theta B : BK = \Theta N^2 : NK^2$ [u. Eutocius]. sed $\Theta Z^2 : ZK^2 > \Theta N^2 : NK^2$ [u. Eutocius].

itaque $\Theta Z:ZH$ ratio maior quam sesquialtera est quam ratio KZ:ZH [u. Eutocius]. et ut $\Theta Z:ZH$, ita conus $A\Theta\Gamma$ ad conum $AH\Gamma$ [p. 238, 8], hoc est segmentum $AB\Gamma$ ad segmentum $A\Delta\Gamma$ [p. 236, 21]. est autem $KZ:ZH=BZ:Z\Delta$ [p.239 not.5] $=BA^2:A\Delta^2$ [p. 238, 10], hoc est superficies segmenti $AB\Gamma$ ad superficiem segmenti $A\Delta\Gamma$ [p. 239 not. 1]. itaque segmentum maius ad minus minorem quam duplicem rationem habet, quam superficies segmenti maioris ad superficiem minoris, maiorem autem quam sesquialteram.

¹⁾ Quaerebatur proprie $Z\Theta: ZH < BZ^2: Z\Delta^2$ (p. 238, 7—10); sed est (p. 239 not. 5) $KZ: ZH = BZ: Z\Delta \supset: KZ^2: ZH^2 = BZ^2: Z\Delta^2$ $\supset: \ThetaZ: ZH < BZ^2: Z\Delta^2$

²⁾ Nam $E\Delta: \Delta Z = \Theta B: BZ$ (p. 239 not. 3).

³⁾ Cfr. Quaest. Arch. p. 45; Eutocius ad p. 238, 25.

NK] ἀπό om. F; corr. Torellius. λοτε F, uulgo; ὥστε ἄρα Nizze.

^{23.} ωστε] Hauber; αλ-

ΑΛΛΩΣ.

"Εστω σφαίρα, εν $\tilde{\eta}$ μεγιστος κύκλος δ $AB\Gamma \varDelta$, διάμετρος δε ή ΑΓ, κέντρον δε το Ε, και τετμήσθω έπιπέδω όρθω διὰ τῆς ΒΔ πρὸς τὴν ΑΓ. λέγω, ὅτι δ τὸ μείζον τμημα τὸ ΔΑΒ πρὸς τὸ έλασσον τὸ ΒΓΔ έλάσσονα ἢ διπλάσιον λόγον ἔχει τοῦ, ὃν ἔχει ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ΑΒΔ τμήματος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ΒΓ Δ τμήματος, μείζονα δε η ημιόλιον. επεζεύχθωσαν γὰρ αί ΑΒ, ΒΓ. ὁ δὲ τῆς ἐπιφανείας πρὸς τὴν ἐπι-10 φάνειαν λόγος ὁ τοῦ κύκλου ἐστίν, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ή ΑΒ, πρὸς τὸν κύκλον, οὖ ή ἐκ τοῦ κέντρου ή ΒΓ, τουτέστιν ὁ τῆς ΑΘ πρὸς τὴν ΘΓ. κείσθω τῆ έχ τοῦ κέντρου τοῦ κύκλου ἴση έκατέρα τῶν ΑΖ, ΓΗ. ό δη τοῦ ΒΑΔ τμήματος πρός τὸ ΒΓΔ λόγος συν-15 ηπται έκ τοῦ, ὂν ἔχει τὸ ΒΑΔ τμημα πρὸς τὸν κῶνον, οδ ή βάσις μέν έστιν ο περί διάμετρον την Β Δ κύκλος, κορυφή δε τὸ Α σημείου, καὶ ὁ αὐτὸς κῶνος πρός του κώνου του βάσιν μεν έχουτα την αὐτήν, κορυφήν δε τὸ Γ σημεΐον, καὶ ὁ είρημένος κῶνος πρὸς 20 τὸ $B\Gamma\Delta$ τμῆμα. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ $BA\Delta$ τμήματος λόγος πρὸς τὸν BAA μῶνον, δ τῆς $H\Theta$ ἐστι πρὸς $\Theta\Gamma$ ό δὲ τοῦ κώνου πρὸς τὸν κῶνον ὁ τῆς ΑΘ πρὸς ΘΓ. ό δὲ τοῦ ΒΓΔ κώνου πρὸς τὸ τμῆμα τὸ ΒΓΔ ὁ τῆς ΑΘ έστι πρός ΘΖ. ό δε συνημμένος έχ τοῦ τῆς ΗΘ 25 πρὸς $\Theta \Gamma$ καὶ τῆς $A\Theta$ πρὸς $\Theta \Gamma$ ὁ τοῦ ὑπὸ τῶν $H\Theta A$

^{12.} $\dot{\eta}$ BΓ] προς (comp.) HBΓ F; corr. ed. Basil.*; fort. εστιν $\dot{\eta}$ BΓ. ΘΓ] ΛΓ FBC*. 14. δή] scripsi; δε F, uulgo. 16. οδ $\dot{\eta}$] $\dot{\eta}$ delendum censeo. βασ cum comp. η ς F. 18. κᾶνον τόν] scripsi; τόν om. F, uulgo. 24. συνημμένος] alterum μ supra scriptum manu 1 F. 25. HΘΛ] scripsi; HΛΘ F; ΛΘH ed. Basil., ΛΘ, ΘΗ Torellius.

ALITER.1)

Sit sphaera, in qua circulus maximus $AB\Gamma\Delta$, diametrus autem $A\Gamma$, centrum autem E, et secetur plano per $B\Delta$ ad $A\Gamma$ perpendiculari. dico, segmentum maius $\triangle AB$ ad minus $B\Gamma \triangle$ minorem quam duplicem rationem habere, quam habet superficies segmenti ABA ad superficiem segmenti $B\Gamma\Delta$, maiorem autem, quam sesquialteram. ducantur enim AB, $B\Gamma$ lineae. iam ratio superficiei ad superficiem ea est, quam habet circulus, cuius radius est AB, ad circulum, cuius radius est $B\Gamma$ [I, 42-43], hoc est $A\Theta : \Theta\Gamma^2$ ponatur radio circuli aequalis utraque linea AZ, ΓH . itaque ratio segmenti BAA ad segmentum $B\Gamma A^3$) composita est ex ratione, quam habet segmentum $BA\Delta$ ad conum, cuius basis est circulus circum diametrum Ba descriptus, uertex autem punctum A, et ratione, quam habet idem conus ad conum basim habentem eandem, uerticem autem punctum Γ , et ratione, quam hic conus, quem [ultimo loco] commemorauimus, ad segmentum $B\Gamma\Delta$ habet [u. Eutocius]. sed segmentum $BA\Delta$ ad conum $BA\Delta$ eam habet rationem, quam $H\Theta:\Theta\Gamma$ [prop. $2\pi\delta\rho$.], conus uero ad conum eam, quam $A\Theta:\Theta\Gamma$ [I $\lambda \eta \mu \mu$. 1 p. 80], conus autem $B\Gamma \Delta$ ad segmentum $B\Gamma\Delta$ eam, quam $A\Theta:\Theta Z$ [prop. 2 $\pi\delta\rho$. et Eucl. V, 7

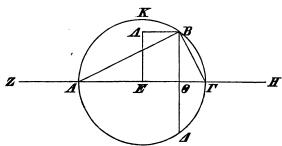
¹⁾ Haec demonstratio, quam etiam Eutocius habuit, priore neque clarior neque breuior est. sed cum uerba ipsa pessime deprauata esse constet, ueri simile est, tenorem quoque demonstrationis a transscriptore dilatatum et amplificatum esse (Neue Jahrb. Suppl. XI p. 395—96; Quaest. Arch. p. 75—76).

Jahrb. Suppl. XI p. 395—96; Quaest. Arch. p. 75—76).

2) Nam circuit inter se rationem habent, quam AB² · BΓ²

⁽Eucl. XII, 2); tum u. p. 238, 10.
3) Ex Eutocio multis locis aliam scripturam et sine dubio genuinam cognoscimus: lin. 14: ΒΓΔ τμημα, σύγκειται ἔκ τε

έστι πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΓ ὁ δὲ τοῦ ὑπὸ ΗΘ, ΘΑ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΓ μετὰ τοῦ τῆς $A\Theta$ πρὸς ΘΖ ὁ τοῦ ὑπὸ τῶν $H\Theta$, ΘΑ έστιν ἐπὶ τὴν ΘΑ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΓ ἐπὶ τὴν ΘΖ. ὁ δὲ τοῦ ὑπὸ τῶν $H\Theta A$ ἐπὶ τὴν ΘΑ ὁ τοῦ ἀπὸ τῆς ΘΑ

δ έστι έπὶ τὴν ΘΗ. ὅτι ἄρα τὸ ἀπὸ ΘΑ ἐπὶ τὴν ΘΗ πρὸς τὸ ἀπὸ ΓΘ ἐπὶ τὴν ΘΖ ἐλάσσονα λόγον ἔχει τοῦ τῆς ΑΘ πρὸς ΘΓ διπλασίου [ἐστιν ὁ τοῦ ἀπὸ ΑΘ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΓ]. τὸ ἄρα ἀπὸ ΑΘ ἐπὶ τὴν ΘΗ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΓ ἐπὶ τὴν ΘΖ ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἤπερ τὸ ἀπὸ ΑΘ ἐπὶ τὴν ΘΗ πρὸς τὸ ἀπὸ ΓΘ ἐπὶ τὴν ΘΗ. ὅτι ἄρα μεῖζόν ἐστι τὸ ἀπὸ ΓΘ ἐπὶ τὴν ΖΘ τοῦ ἀπὸ ΓΘ ἐπὶ τὴν ΘΗ. ὅτι ἄρα μείζων ἐστὶν ἡ ΘΖ τῆς ΘΗ. φημὶ δή, ὅτι καὶ τὸ μεῖζον τμῆμα πρὸς τὸ ἔλασσον μείζονα λόγον ἔχει ἢ ἡμιόλιον τοῦ τῆς ἐπιφανείας

^{1.} τὸ ἀπό] (prius) την F; corr. BD. 2. ΘΓ] HΘ, ΘΓ F; corr. ed. Basil., Cr. 3. ἐπί] (prius) προς per comp. F; corr. ed. Basil. HΘ, ΘΛ Torellius. 4. ἐπί] προς per comp. F; corr. ed. Basil.* Post prius ΘΛ in ed. Basil. et Cr. legitur: πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΓ ἐπὶ τὴν ΘΗ, sed haec uerba om. F; Torellius ea recepit, ΘΗ in ΘΖ mutato, et praeterea addidit: ὁ αὐτός ἐστι τῷ ἀπὸ ΛΘ ἐπὶ τὴν ΘΗ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΓ ἐπὶ τὴν ΘΖ. ὁ δὲ τοῦ ὑπὸ τῶν ΗΘ, ΘΛ ἐπὶ τὴν ΘΛ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΓ ἐπὶ τὴν ΘΗ. aliam huius loci difficillimi emendandi uiam ingressus sum Neue Jahrb. Suppl. XI p. 396, nondum cognita scriptura codicis F. δ. ἐπί] (priore loco) scripsi; προς F, uulgo. τὴν ΘΗ] το

πόρ.; u. Eutocius]. sed ratio ex $H\Theta : \Theta\Gamma$ et $A\Theta : \Theta\Gamma$ composita haec est: $H\Theta \times \Theta A : \Theta\Gamma^2$ [u. Eutocius]. sed $H\Theta \times \Theta A : \Theta\Gamma^2$ una cum $A\Theta : \Theta Z$ est $(H\Theta \times \Theta A) \times \Theta A : \Theta\Gamma^2 \times \Theta Z$ [u. lemma Eutocii].1)

 $(H\Theta \times \Theta A) \times \Theta A[:\Theta \Gamma^2 \times \Theta Z] = \Theta A^2 \times \Theta H[:\Theta \Gamma^2 \times \Theta Z]$ [ibid.] itaque [demonstrandum est]

sed

 $\Theta A^2 \times \Theta H : \Theta \Gamma^2 \times \Theta Z < A \Theta^2 : \Theta \Gamma^2$

hoc est $\langle A\Theta^2 \times \Theta H : \Theta \Gamma^2 \times \Theta H$ [u. Eutocius]. quare [demonstrandum] $\Gamma\Theta^2 \times Z\Theta > \Gamma\Theta^2 \times \Theta H$ [u. Eutocius]. [demonstrandum] igitur $Z\Theta > \Theta H$ [quod constat; u. Eutocius].

dico igitur, maius segmentum ad minus maiorem quam sesquialteram rationem habere, quam superficies

τοῦ; lin. 16: οὖ βάσις; lin. 18: πρὸς κῶνον τόν; lin. 21; λόγος om.; lin. 22: BAΔ κώνον et BΓΔ κῶνον; AΘ ἐστι; lin. 23: τὸ BΓΔ τμῆμα; lin. 24: συγκείμενος; ibid. ἔκ τε τοῦ; lin. 25: ΘΓ μετὰ τοῦ τῆς; sed discrepantias praeter unam (u. comm. crit. ad lin. 18) aut duo (ibid. ad lin. 16) transscriptori tribuo.

¹⁾ In hac quoque pagina Eutocius scripturas permultas discrepantes praebet: lin. 1: $H\Theta A$; lin. 2: $F\Theta$, $\mathring{v}\pi\mathring{o}$ $H\Theta A$ $\mathring{\epsilon}\sigma\tau\iota\nu$; lin. 4: $\tau\mathring{o}\nu$ om.; ibid.: $A\Theta$ $\mathring{o}$ $\alpha\mathring{v}\tau\mathring{o}$ $\mathring{\epsilon}\sigma\iota\nu$; lin. 6: $\mathring{\epsilon}\lambda\mathring{o}\sigma\sigma\sigma\nu$ $\mathring{\eta}$ $\mathring{\delta}\iota\pi\lambda a\sigma \iota\nu\nu$ $\mathring{\delta}\eta\nu$ $\mathring{\epsilon}\eta\iota$; lin. 6: $\mathring{\epsilon}\lambda\mathring{o}\sigma\sigma\sigma\nu$ $\mathring{\eta}$ $\mathring{\delta}\iota\pi\lambda a\sigma \iota\nu\nu$ $\mathring{\delta}\eta\nu$ $\mathring{\epsilon}\eta\iota$; lin. 6: $\mathring{\epsilon}\lambda\mathring{o}\sigma\sigma\nu$ $\mathring{\eta}$ $\mathring{\epsilon}\sigma\iota\nu$ $\mathring{\epsilon}\eta\nu$ $\mathring{\epsilon}\eta\iota$ $\mathring{\epsilon}\eta\nu$ $\mathring{\epsilon}\eta\iota$ $\mathring{\epsilon$

ἀπὸ ΘΓ Cr., ed. Basil., Torellius.
6. ΘΖ] ΑΖ F; ΖΘ ed. Basil.; Torellius.
7. διπλασιων FBC, διπλάσιον AD, ed. Basil.; corr. Torellius, qui tum addidit ὅς.
9. ἐλάσσονα λόγον ἔχει ἤπες τὸ ἀπὸ ΑΘ ἐπὶ τὴν ΘΗ πρὸς τὸ ἀπὸ ΓΘ ἐπὶ τὴν ΘΗ] om. F, uulgo; supplementum Torellii dubitans receptial. δή, ὅτι] Β, Torellius; διοτι F, uulgo.
14. Post ἐπιφανείας in B, ed. Basil., Cr., Torellio additur: πρὸς ἐπιφάνειαν; idem p. 246 lin. 3 suppleuit Torellius solus.

λόγου. ἀλλ' ὁ μὲν τῶν τμημάτων ἐδείχθη ὁ αὐτὸς τῷ, ὃν ἔχει τὸ ἀπὸ ΑΘ ἐπὶ τὴν ΘΗ πρὸς τὸ ἀπὸ ΘΓ ἐπὶ τὴν ΘΖ. τοῦ δὲ τῆς ἐπιφανείας λόγου ἡμιόλιός έστιν ὁ τοῦ ἀπὸ ΑΒ κύβου πρὸς τὸν ἀπὸ ΒΓ 5 κύβον. φημί δή, ὅτι τὸ ἀπὸ ΑΘ ἐπὶ τὴν ΘΗ πρὸς τὸ ἀπὸ ΓΘ ἐπὶ τὴν ΘΖ μείζονα λόγον ἔχει, ἤπεο [ὁ ἀπὸ τῆς ΑΒ κύβος πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς ΒΓ κύβον, τουτέστιν] ὁ ἀπὸ τῆς ΑΘ κύβος πρὸς τὸν ἀπὸ ΘΒ κύβον, τουτέστιν ό τοῦ ἀπὸ ΑΘ πρὸς τὸ ἀπὸ ΒΘ 10 και ό τῆς ΑΘ πρὸς ΘΒ. ό δὲ τοῦ ἀπὸ ΑΘ πρὸς τὸ άπὸ ΘΒ προσλαβών τὸν τῆς ΑΘ πρὸς ΘΒ ὁ τοῦ ἀπὸ ΑΘ έστιν πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν ΓΘΒ. ὁ δὲ τοῦ ἀπὸ ΑΘ πρός τὸ ὑπὸ τῶν ΒΘΓ ὁ τοῦ ἀπὸ ΑΘ ἐστιν έπι την ΘΗ πρός τὸ ύπὸ τῶν ΒΘΓ έπι την ΘΗ. 15 φημὶ δή, ὅτι ἄρα τὸ ἀπὸ ΑΘ ἐπὶ τὴν ΘΗ πρὸς τὸ ἀπὸ ΓΘ ἐπὶ τὴν ΘΖ μείζονα λόγον ἔχει, ἤπεο [τὸ ἀπὸ ΑΘ πρός τὸ ὑπὸ ΒΘΓ, τουτέστι] τὸ ἀπὸ ΑΘ έπὶ τὴν ΘΗ πρός τὸ ὑπὸ ΒΘΓ ἐπὶ τὴν ΘΗ. δεικτέον οὖν, οτι τὸ ἀπὸ ΘΓ ἐπὶ τὴν ΘΖ ἔλασσόν ἐστι τοῦ ὑπὸ 20 τῶν ΒΘΓ ἐπὶ τὴν ΗΘ. ὁ ταὐτόν ἐστι τῷ δεῖξαι, ὅτι τὸ ἀπὸ ΓΘ πρὸς τὸ ὑπὸ ΒΘΓ ἐλάσσονα λόγον ἔγει. ήπεο ή ΗΘ πρός ΘΖ [δεί ἄρα δείξαι, ὅτι ή ΗΘ πρός ΘΖ μείζονα λόγον έχει, ήπερ ή ΓΘ πρός ΘΒ]. ήχθω ἀπὸ τοῦ Ε τῆ ΕΓ πρὸς ὀρθὰς ἡ ΕΚ, καὶ ἀπὸ τοῦ

inter se. sed demonstratum est, rationem, quam inter se habent segmenta, esse

$$= A\Theta^2 \times \Theta H : \Theta \Gamma^2 \times \Theta Z.$$

ratio uero $AB^3:B\Gamma^3$ sesquialtera est, quam ratio, quam superficies inter se habent [u. Eutocius]. dico igitur,

$$A\Theta^2 \times \Theta H : \Gamma\Theta^2 \times \Theta Z$$

rationem maiorem esse quam

$$A\Theta^3:\Theta B^3$$
 [u. Eutocius],

hoc est

$$> A\Theta^2 : B\Theta^2 \times A\Theta : \Theta B$$
 [u. Eutocius].

sed

$$A\Theta^2:\Theta B^2 \times A\Theta:\Theta B = A\Theta^2:\Gamma\Theta \times \Theta B$$

[u. Eutocius]. sed

$$A\Theta^2: \Gamma\Theta \times \Theta B = A\Theta^2 \times \Theta H: (B\Theta \times \Theta \Gamma) \times \Theta H$$

[u. Eutocius]. dico igitur

$$A\Theta^2 \times \Theta H: \Gamma\Theta^2 \times \Theta Z > A\Theta^2 \times \Theta H: (B\Theta \times \Theta \Gamma) \times \Theta H.$$
demonstrandum igitur

 $\Gamma\Theta^2 \times \Theta Z < (B\Theta \times \Theta \Gamma) \times \Theta H$ [u. Eutocius]. quod idem est, ac si demonstramus:

 $\Gamma\Theta^2: B\Theta \times \Theta\Gamma < H\Theta: \Theta Z$ [u. Eutocius].1) ducatur ab E puncto ad $E\Gamma$ lineam perpendicularis linea EK, et a B puncto ad eam perpendicularis linea BA.

1) Uerba sequentia dei lin. 22 — ΘB lin. 23 ex Eutocio

huc translata sunt, propter p. 248 lin. 1-3 superuacua. his deletis uerba ἐπίλοιπον p. 248 lin. 1 — ΘB lin. 3, quae habet Eutocius, retinenda sunt.

15

Β κάθετος ἐκ' αὐτὴν ἡ ΒΛ. ἐπίλοιπον ἡμῖν δεῖξαι, διότι ἡ ΗΘ πρὸς ΘΖ μείζονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ ΓΘ πρὸς ΘΒ. ἴση δέ ἐστιν ἡ ΘΖ συναμφοτέρφ τῆ ΑΘ, ΚΕ. δείξαι ἄρα δεῖ, ὅτι ἡ ΗΘ πρὸς συναμφότερον τὴν ΘΑ, ΚΕ μείζονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ ΓΘ πρὸς ΘΒ. καὶ ἀφαιρεθείσης ἄρα ἀπὸ τῆς ΘΗ τῆς ΓΘ, ἀπὸ δὲ τῆς ΚΕ τῆς ΕΛ ἴσης τῆ ΒΘ δεήσει δειχθῆναι, ὅτι λοιπὴ ἡ ΓΗ πρὸς λοιπὴν συναμφότερον τὴν ΑΘ, ΚΛ μείζονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ ΓΘ πρὸς ΘΒ, τουτέστιν ἡ ΘΒ πρὸς ΘΑ, τουτέστιν ἡ ΛΕ πρὸς ΘΑ. καὶ ἐναλλάξ, ὅτι ἡ ΚΕ πρὸς ΕΛ μείζονα λόγον ἔχει, ἤπερ συναμφότερος ἡ ΚΛ, ΘΑ πρὸς ΘΑ. καὶ διελόντι ἡ ΚΛ πρὸς ΛΕ μείζονα λόγον ἔχει, ἤπερ ἡ ΚΛ πρὸς ΘΑ.

Τῶν τῆ ἴση ἐπιφανεία περιεχομένων σφαιρικῶν τμημάτων μεζζόν ἐστι τὸ ἡμισφαίριον.

∂′.

ἔστω ἐν σφαίρα μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, διάμετρος δὲ αὐτοῦ ἡ ΑΓ, καὶ ἄλλη σφαῖρα, ἦς μέγιστος 20 κύκλος ὁ ΕΖΗΘ, διάμετρος δὲ αὐτοῦ ἡ ΕΗ· καὶ τετμήσθω ἐπιπέδω ἡ μὲν ἐτέρα σφαίρα διὰ τοῦ κέντρου,

^{1.} BA] BA FV. $\eta \mu \bar{\nu} \nu$] $\mu \bar{\nu} \nu \alpha \nu \nu$ F; corr. ed. Basil.* 2. $\delta \iota \delta \tau \iota$] $\delta \iota \delta \tau \iota$ F; corr. B. 12. ΘA] ΘA F; corr. ed. Basil.* $\delta \iota \bar{\nu} \delta \nu \tau \iota$, $\delta \tau \iota$? 15. $\iota \delta \delta \tau$ F; $\iota \delta \tau$ Torellius.

restat, ut demonstremus: $H\Theta: \Theta Z > \Gamma\Theta: \Theta B$ [u. Eutocius]. sed $\Theta Z = A\Theta + KE$ [u. Eutocius].\(^1\)) itaque demonstrandum $H\Theta: \Theta A + KE > \Gamma\Theta: \Theta B$. quare etiam subtracta a ΘH linea linea $\Gamma\Theta$ et a KE linea linea EA aequali lineae $B\Theta^2$) demonstrandum erit

 $\Gamma H: A\Theta + KA > \Gamma\Theta : \Theta B$ [u. Eutocius], hoc est $> \Theta B: \Theta A^3$), hoc est $> AE: \Theta A$ [nam $AE = \Theta B$], et uicissim $KE: EA > KA + \Theta A: \Theta A^4$), et dirimendo $KA: AE > KA: \Theta A^5$), hoc est

 $\Delta E < \Theta A$ [Eucl. V, 10].6)

IX.

Omnium segmentorum sphaerarum, quae aequali superficie continentur, maximum est hemisphaerium.

sit $AB\Gamma\Delta$ circulus sphaerae maximus, et diametrus eius $A\Gamma$, et alia sphaera sit, cuius circulus maximus sit $EZH\Theta$, diametrus autem eius EH. et secetur plano

¹⁾ Ex Eutocio haec corrigi possunt: p. 246 lin. 12: ἐστι; ibid.: τῶν om., item lin. 13, 14, 20; lin. 13—14: ΒΘΓ λόγος, ὁ αὐτός ἐστι τῷ τοῦ ἀπὸ ΑΘ ἐπὶ τῆν; lin. 15: ἄρα om.; lin. 18: ΓΘΒ; ibid.: οὖν om.; lin. 21: ΓΘΒ; p. 248, 4: δεῖ ἄρα δεῖξαι, ὅτι. omisi discrepantias minutissimas in litterarum ordine, quem fieri potest ut Eutocius ipse mutauerit. praeterea Eutocius p. 248 lin. 13: habet: ἤπερ αὐτὴ ἡ et ibid. 14 τοντέστιν, ὅτι ἐλάσσων ἡ ΛΕ τῆς ΘΛ ἐστιν.

²⁾ Horum uerborum formam singularem (lin. 6—7) propter Eutocium mutare non audeo.

³⁾ Nam $\Gamma\Theta:\Theta B=\Theta B:\Theta A$; Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 181 Nr. 16.

⁴⁾ Nam $KE = \Gamma H$; tum u. Pappus VII, 47 p. 686.

⁵⁾ U. supra p. 235 not. 1.

⁶⁾ Conclusionem hic et p. 244, 12 omissam Eutocius nec habuisse nec desiderasse uidetur. idem synthesim utriusque partis de suo addit.

⁷⁾ Τὸ ἡμισφαίριον μέγιστόν έστι τῶν περιεχομένων ὑπὸ ἔσας ἐπιφανείας σφαίρας τμαμάτων. περὶ ελίκ. praef.

ή δὲ ἐτέρα μὴ διὰ τοῦ κέντρου. ἔστω δὲ τὰ τέμνοντα ἐπίπεδα ὀρθὰ πρὸς τὰς $A\Gamma$, EH διαμέτρους. καὶ τετμήσθωσαν κατὰ τὰς ΔB , $Z\Theta$ γραμμάς.

ἔστιν δὴ τὸ μὲν κατὰ τὴν ΖΕΘ περιφέρειαν τμῆμα τῆς σφαίρας ἡμισφαίριον, τῶν δὲ κατὰ τὴν ΒΑΔ περιφέρειαν τομῶν ἐν μὲν τῷ ἔτέρῷ σχήματι, πρὸς ὁ τὸ Σ σημεῖον, μεῖζον ἡμισφαιρίου, ἐν δὲ τῷ ἔτέρῷ ἔλασσον ἡμισφαιρίου. ἴσαι δὲ ἔστωσαν αί τῶν εἰρημένων τμημάτων ἐπιφάνειαι. λέγω οὖν, ὅτι μεῖζόν ἐστι τὸ 10 κατὰ τὴν ΖΕΘ περιφέρειαν ἡμισφαίριον τοῦ κατὰ τὴν ΒΑΔ περιφέρειαν τμήματος.

ἐπεὶ γὰρ ἴσαι εἰσὶν αί ἐπιφάνειαι τῶν εἰρημένων τμημάτων, φανερόν, ὅτι ἴση ἐστὶν ἡ ΒΑ τῆ ΕΖ εὐθεία [δέδεικται γὰρ ἑκάστου τμήματος ἡ ἐπιφάνεια
15 ἴση οὖσα κύκλω, οὖ ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἐστὶ τῆ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τμήματος εὐθεία ἀγομένη ἐπὶ τὴν περιφέρειαν τοῦ κύκλου, ὅς ἐστι βάσις τοῦ τμήματος]. [καὶ ἐπεὶ μείζων ἐστὶν ἡμίσεως κύκλου ἡ ΒΑΔ περιφέρεια ἐν τῷ ἐτέρω σχήματι, πρὸς ὅ τὸ Σ σημεῖον]
20 δῆλον, ὅτι ἡ ΒΑ ἐλάσσων ἐστὶν ἢ διπλασίων δυνάμει τῆς ΑΚ, τῆς δὲ ἐκ τοῦ κέντρου μείζων ἢ διπλασίων δυνάμει. ἔστω δὲ καὶ τῆ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ ΑΒΔ κύκλου ἴση ἡ ΓΞ, καὶ ὃν ἔχει λόγον ἡ ΓΞ πρὸς τὴν ΓΚ, τοῦτον ἐχέτω ἡ ΜΑ πρὸς ΑΚ. ἀπὸ δὲ τοῦ κύ25 κλου τοῦ περὶ διάμετρον τὴν ΒΔ κῶνος ἔστω κορυ-

^{1.} τά] scripsi; τα μεν F, uulgo.
4. ἔστιν] ἔστω Nizze; sed respicitur ad p. 248, 21 sq.
6. τομῶν] τμημάτων Nizze.
8. αἱ τῶν εἰρημένων τμημάτων ἐπιφάνειαι. λέγω οὖν] om. F; corr. ed. Basil. nocuit similitudo compendiorum ἔστωσαν et οὖν; lacunam sic suppleuit Cr.: "est autem superficies maioris portionis unius sphaerae superficiei dimidiae sphaerae aequalis, quae est ad circumferentiam feh. dico igitur."
17. ὅς] ὁ F; corr. Torellius.
19. Σ] Γ F; corr. ed. Basil.*; sed fortasse et hic

altera sphaera per centrum, altera autem non per centrum. et plana secantia ad diametros $A\Gamma$, EH perpendicularia sint et secent¹) in lineis ΔB , $Z\Theta$.

itaque segmentum sphaerae in ambitu $ZE\Theta$ positum hemisphaerium est, segmentum autem in ambitu BAA positum²) in altera figura, ad quam est Σ signum, maius hemisphaerio, in altera uero minus. aequales autem sint superficies segmentorum, quae commemorauimus. dico igitur, hemisphaerium in $ZE\Theta$ ambitu positum maius esse segmento in BAA ambitu posito.

nam quoniam aequales sunt superficies segmentorum, adparet, esse BA = EZ [I, 42—43; Eucl. XII, 2]. [et quoniam ambitus BAA in altera figura, ad quam Σ signum est, maior est semicirculo] adparet esse

 $BA^2 < 2AK^2$

sed maiorem duplici quadrato radii [u. Eutocius].³) praeterea autem linea $\Gamma\Xi$ aequalis sit radio circuli $AB\Delta$, et sit $\Gamma\Xi:\Gamma K=MA:AK$. et in circulo circum $B\Delta$ diametrum descripto construatur conus uer-

¹⁾ Aut auditur of κύκλοι, aut potius Archimedes scripserat: τετμακόντων. cfr. Quaest. Arch. p. 88.

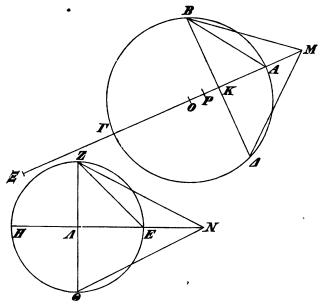
²⁾ Uerba corrupta lin. 5-6 sic fere restituenda sunt: τὸ

δε κατά την ΒΑΔ περιφέρειαν τμημα.

³⁾ Ex eo comperimus, Archimedem lin. 20—22 scripsisse δήλον δέ, δτι ἡ ΒΑ τῆς μὲν ΑΚ ἐλάσσων ἐστὶ ἢ διπλασία δυνάμει, τῆς δὲ ἐκ τοῦ κέντρου μείζων ἢ διπλασία. lin. 22 δυνάμει del. Torellius. Nizzius post hoc uerbum cum Sturmio alisque addit: ἐν δὲ τῷ ἐτέρφ σχήματι τάναντία τούτοις. κείσθω τῷ ἡμίσει τοῦ ἀπὸ ΑΒ, τοντέστι τοῦ ἀπὸ ΕΖ, ἴσον τὸ ἀπὸ ΑΡ. ἔσται ἄρα τῷ ΕΛ ἴση ἡ ΑΡ, καὶ τῆς ΑΚ ἡ ΑΡ ἐγγυτέρω τῆς διχοτομίας τῆς ἐν τῷ Ο σημείφ.

et lin. 7 scrib. $\mathcal{O}$. 20. korlv] per comp. F. 25. $\mathit{to\tilde{v}}$] addid; om. F, uulgo.

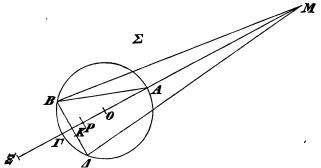
φὴν ἔχων τὸ M σημείου. ἴσος δή ἐστιν οὖτος τῷ κατὰ τὴν $BA\Delta$ περιφέρειαν τμήματι τῆς σφαίρας. ἔστω καὶ τῆ EA ἴση ἡ EN, καὶ ἀπὸ τοῦ κύκλου τοῦ περὶ

διάμετρον την ΘΖ κῶνος ἔστω κορυφην ἔχων τὸ N 5 σημεῖον. ἴσος δη καὶ οὖτός ἐστι τῷ κατὰ την ΘΕΖ περιφέρειαν ημισφαιρίφ. τὸ δὲ περιεχόμενον ὑπὸ τῶν ΑΡΓ μεῖζόν ἐστι τοῦ περιεχομένου ὑπὸ τῶν ΑΚΓ, διότι την ἐλάσσονα πλευρὰν τῆς ἐλάσσονος τοῦ ἐτέρου μείζονα ἔχει. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ΑΡ ἴσον ἐστὶ τῷ περι-10 εχομένφ ὑπὸ τῶν ΑΚ, ΓΞ. ημισυ γάρ ἐστι τοῦ ἀπὸ

^{6.} $\delta \epsilon$] scripsi cum Eutocio; $\delta \eta$ F, uulgo. 7. AP, PF Torellius. AK, KF idem. 10. AK, FE] AE F; corr. ed. Basil.; cfr. Eutocius.

ticem habens punctum M. is igitur segmento sphaerae in ambitu BAA posito aequalis erit.¹) sit praeterea EN = EA, et in circulo circum diametrum ΘZ de-

scripto construatur conus uerticem habens punctum N. quare etiam is hemisphaerio in ambitu ΘEZ posito aequalis est [u. Eutocius]. sed est

$$AP \times P\Gamma > AK \times K\Gamma$$

quia minus latus minore latere alterius rectanguli maius habet [u. Eutocius]. est autem $AP^2 = AK \times \Gamma \Xi$; est enim $= \frac{1}{2}AB^{2,2}$) itaque etiam

Est enim συνθέντι (Eucl. V, 18): ΚΞ: ΓΚ = MΚ: ΑΚ; tum u. prop. 2.

²⁾ U. Eutocius. sed nusquam dictum est, esse $AP^2=\frac{1}{2}AB^2$. quare puto p. 250, 22 post δυνάμει excidisse: ἔστω δη η BA της AP δυνάμει διπλασία (forma ad lemma Eutocii adcommodata, quod sine dubio genuina uerba Archimedis seruauit; u. p. 251 not. 3). nam uerba praecedentia lin. 20 sq. eo spectant, ut demonstretur, punctum P inter O et K cadere, et praeterea ἔστω δὲ ναί lin. 22 tum demum habebunt, quo referantur. ceterum si lemma Eutocii recte in codicibus traditum est, sequitur, ut uerba ναὶ ἐπεί lin. 18 — σημεῖον lin. 19 subditiua sint (δῆλον δὲ). hinc oritur suspicio, Archimedem omnino non ad alteram figuram respexisse, ita ut delenda sint ἐν μὲν τῷ p. 250, 6 — σημεῖον lin. 7 et ἐν δὲ lin. 7 — ἡμισφαιρίον lin. 8, et praeterea ultima uerba adnotationis Eutocii ad p. 250,

της ΑΒ. μεζον ούν έστι καλ τὸ συναμφότερον τοῦ συναμφοτέρου [τὸ ἄρα περιεχόμενον ὑπὸ τῶν ΓΑΡ μεζζόν έστι τοῦ ὑπὸ τῶν ΞΚΑ]. τῶ δὲ ὑπὸ τῶν ΕΚΑ ίσον έστι τὸ ὑπὸ τῶν ΜΚΓ [ώστε μεῖζόν έστι 5 τὸ ὑπὸ τῶν ΓΑ, ΑΡ τοῦ ὑπὸ τῶν ΜΚΓ]. ὧστε μείζονα λόγον έγει ή ΓΑ πρός την ΚΓ, ήπερ ή ΜΚ πρὸς τὴν ΑΡ. ον δὲ λόγον ἔγει ἡ ΑΓ πρὸς τὴν ΓΚ, τοῦτον ἔχει τὸ ἀπὸ τῆς ΑΒ πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς ΒΚ. δηλον οὖν, ὅτι μεζζονα λόγον ἔχει τὸ ημισυ τοῦ ἀπὸ 10 της ΑΒ, ο έστιν ίσον τω ἀπὸ ΑΡ, πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς ΒΚ, ήπερ ή ΜΚ πρός την διπλασίαν της ΑΡ, η έστιν ζση τη ΛΝ. μείζονα άρα λόγον έχει και δ κύκλος δ περί διάμετρον την ΖΘ πρός τον κύκλον τον περί διάμετρον την $B \Delta$, η η MK προς την NA. ώστε μείζων έστιν ο 15 χώνος ὁ βάσιν μὲν ἔχων τὸν περί διάμετρον τὴν ΖΘ κύκλον, κορυφήν δε τὸ Ν σημεΐον τοῦ κώνου τοῦ βάσιν μεν έχοντος κύκλον τον περί διάμετρον την ΒΔ, κορυφήν δε το Μ σημείον. δηλον οὖν, ὅτι καὶ τὸ ήμισφαίριον τὸ κατὰ τὴν ΕΖΘ περιφέρειαν μεζζόν έστι 20 τοῦ τμήματος τοῦ κατὰ τὴν ΒΑΔ περιφέρειαν.

^{1.} μείζον] scripsi cum Eutocio; μείζων F, uulgo. 2. ΓΑ, ΑΡ Torellius. 3. μείζων F. in figura litteram O ex Eutocio addidit Nizze, litteram Σ ed. Basil., sed praue; corr. Torellius. 3. ΞΚΑ] Β*, ed. Basil.; ΞΑΚ F; ΞΚ, ΚΑ Torellius, ut etiam lin. 4. 4. ΜΚΓ. ὅστε μείζον ἐστι τὸ ὑπὸ τῶν] om. F; corr. Cr., ed. Basil. 5. ΓΑΡ ed. Basil. ΜΚ, ΚΓ Torellius. 10. ΑΡ, πρὸς τὸ ἀπό] om. F; corr. Cr., ed. Basil. 12. ΛΝ] ΛΗ F; corr. A, Cr., ed. Basil. 14. η ηπες Torellius. ΜΚ Κ F; corr. Cr., ed. Basil. 14. η ΜΛ F; corr. Torellius; "ln" Cr. μειζον F. 15. διάμετρον] διαμετρον μεν F, ut etiam lin. 17; corr. utroque loco Torellius. in fine Αρχιμηδους περι σφαιρας και κυλινόρου B̄ F, Cr.

 $AP \times P\Gamma + AP^2 > AK \times K\Gamma + AK \times \Gamma\Xi$ [hoc est $\Gamma A \times AP > AK \times K\Xi$ (u. Eutocius)]. sed $MK \times K\Gamma = \Xi K \times KA$ [u. Eutocius].

quare $\Gamma A: K\Gamma > MK: AP$ [u. Eutocius].¹) sed $A\Gamma: \Gamma K = AB^2: BK^2$ [u. Eutocius].

adparet igitur, esse $\frac{1}{2}AB^2: BK^2 > MK: 2AP$, hoc est $AP^2: BK^2 > MK: AN$ [u. Eutocius].

quare etiam circulus circum diametrum $Z\Theta$ descriptus ad circulum circum diametrum $B\Delta$ descriptum maiorem rationem habet, quam $MK: NA.^3$) quare conus basim habens circulum circum diametrum $Z\Theta$ descriptum, uerticem autem punctum N, maior est cono basim habenti circulum circum diametrum $B\Delta$ descriptum³), uerticem autem punctum M [u. Eutocius]. adparet igitur, etiam hemisphaerium in ambitu $EZ\Theta$ positum maius esse segmento in $BA\Delta$ ambitu posito [p. 252, 1 sq.].

²⁰ sq. (και ταῦτα μέν — leχθήσεται), in quibus etiam mira breuitas offendit. haec enim figura altera praeter unum locum p. 250, 6 prorsus neglegitur. itaque transscriptor ab instituto suo demonstrationem Archimedis corrigendi destitit.

¹⁾ Ex eo adparet, Archimedem $\tau \dot{\eta} \nu$ ante $K\Gamma$ et AP lin. 6 et 7, sicut etiam ante ΓK lin. 6 omisisse. lin. 14 pro $\ddot{\eta}$ habet $\ddot{\eta} \pi \varepsilon \varrho$.

²⁾ Nam est ZA = AP (Eutocius); itaque $ZA^2: BK^2 > MK: AN$;

tum u. Eucl. XII, 2; nam $ZA = \frac{1}{4}Z\Theta$, $BK = \frac{1}{4}B\Delta$.

Archimedes scripserat solito uerborum ordine lin. 17:
 τὸν περὶ διάμετρον τὴν Β Δ κύκλον (Eutocius).

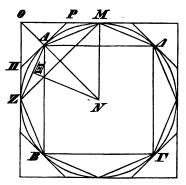

DIMENSIO CIRCULI.

Πᾶς κύκλος ἴσος ἐστὶ τριγώνω ὀρθογωνίω, οὖ ἡ μὲν ἐκ τοῦ κέντρου ἴση μιᾶ τῶν περὶ τὴν ὀρθήν, ἡ δὲ περίμετρος τῇ βάσει.

 δ έχέτω δ $AB\Gamma o$ κύκλος τοιγώνω τ $ilde{\omega}$ E, $\hat{\omega}$ ς ὑπόκειται. λέγω, ὅτι ἴσος ἐστίν.

εί γὰο δυνατόν, ἔστω μείζων ὁ κύκλος, καὶ ἐγγεγράφθω τὸ ΑΓ τετράγωνον, καὶ τετμήσθωσαν αί περιφέρειαι δίχα, καὶ ἔστω τὰ τμήματα ἤδη ἐλάσσονα τῆς

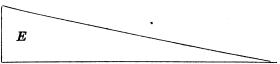
10 ύπεροχῆς, ἡ ύπερέχει ὁ κύκλος τοῦ τριγώνου. τὸ εὐθύγραμμον ἄρα ἔτι τοῦ τριγώνου ἐστὶ μεῖζον. εἰλήφθω κέντρον τὸ Ν, καὶ κάθετος ἡ ΝΞ. ἐλάσσων ἄρα ἡ

^{1,} α'] om. F. 4. βάσει] λοιπῆ Wallis. 5. τριγώνω τῷ E post ἴσος ἐστὶν lin. 6 ponit ed. Basil.; σὺν τρ. τῷ E Nizze. 9. ἔστω] per comp. F.

Omnis circulus aequalis est triangulo rectangulo, si radius aequalis est alteri laterum rectum angulum continentium, ambitus autem basi.¹)

circulus $AB\Gamma\Delta$ ad triangulum E^2) ita se habeat, ut propositum est. dico, eum ei aequalem esse.

nam' si fieri potest, sit maior circulus, et inscribatur quadratum $A\Gamma$, et ambitus in duas partes aequales diuidantur [et ducantur lineae BZ, ZA, AM, $M\Delta$ cet.]³), et segmenta iam minora sint eo spatio, quo

circulus triangulum excedit.⁴) itaque figura rectilinea adhuc maior est triangulo. sumatur centrum N, et perpendicularis [ducatur] $N\Xi$. itaque $N\Xi$ minor est

¹⁾ Aliam et eam correctiorem huius propositionis formam significat Eutocius: ἐκθέμενος γὰς τρίγωνον ὀςθογώνιον φησιν ἐχέτω τὴν μίαν τῶν περὶ τὴν ὀςθὴν ἴσην τῷ ἐκ τοῦ κέντρον, τὴν δὲ λοιπὴν τῷ περιφερεία; et infra: τρίγωνον τὸ ὀςθογώνιον — ἴσον ἐστὶ τῷ κύκλῳ.

²⁾ Archimedes scripserat πρὸς τρίγωνον τὸ E, lin. 5.

³⁾ Tale aliquid (uelut: καὶ ἐγγεγοάφθω εὐθύγοαμμον ἰσόπειευρον) Archimedes sine dubio addiderat lin. 9.

⁴⁾ Hoc fieri potest per Eucl. XII, 2 (II p. 200 ed. August), collato X, 1. sed statim uti potuit Archimedes de sph. et cyl. I, 6 p. 24.

ΝΞ τῆς τοῦ τριγώνου πλευρᾶς. ἔστιν δὲ καὶ ἡ περίμετρος τοῦ εὐθυγράμμου τῆς λοιπῆς ἐλάττων, ἐπεὶ καὶ τῆς τοῦ κύκλου περιμέτρου.

ἔλαττον ἄρα τὸ εὐθύγραμμον τοῦ Ε τριγώνου. ὅπερὅ ἄτοπον.

ἔστω δὲ ὁ κύκλος, εἰ δυνατόν, ἐλάττων τοῦ Ε τριγώνου. καὶ περιγεγράφθω τὸ τετράγωνον, καὶ τετμήσθωσαν αὶ περιφέρειαι δίχα, καὶ ἤχθωσαν ἐφαπτόμεναι διὰ τῶν σημείων. ὀρθὴ ἄρα ἡ ὑπὸ ΟΑΡ. ἡ ΟΡ 10 ἄρα τῆς ΜΡ ἐστιν μείζων ἡ γὰρ ΡΜ τῆ ΡΑ ἴση ἐστί. καὶ τὸ ΡΟΠ τρίγωνον ἄρα τοῦ ΟΖΑΜ σχήματος μείζόν ἐστιν ἢ τὸ ῆμισυ. λελείφθωσαν οἱ τῷ ΠΖΑ τομεί ὅμοιοι ἐλάσσους τῆς ὑπεροχῆς, ἦ ὑπερέχει τὸ Ε τοῦ ΑΒΓΑ κύκλου. ἔτι ἄρα τὸ περιγεγραμμέτουν εὐθύγραμμον τοῦ Ε ἐστιν ἔλασσον. ὅπερ ἄτοπον. ἔστιν γὰρ μεῖζον, ὅτι ἡ μὲν ΝΑ ἴση ἐστὶ τῆ καθέτω τοῦ τριγώνου, ἡ δὲ περίμετρος μείζων ἐστὶ τῆς βάσεως τοῦ τριγώνου. ἴσος ἄρα ὁ κύκλος τῷ Ε τριγώνω.

^{6.} ἐλάττων] μειζων F; corr. ed. Basil.* 10. τῆ] της F; corr. B*. 13. τομεῖς ed. Basil., Torellius; "portiones" Cr. 14. E] Ε τρίγωνον ed. Basil., Torellius, Cr.

latere [altero]¹) trianguli. sed etiam perimetrus figurae rectilineae minor est altero latere, quia etiam ambitu circuli minor est [de sph. et cyl. I p. 10].

itaque figura rectilinea minor est triangulo E [Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 180 nr. 12]; quod fieri nequit.

sit autem circulus, si fieri potest, minor triangulo E. et circumscribatur quadratum, et ambitus in duas partes aequales secentur, et per puncta [sectionum] lineae contingentes ducantur. itaque $\angle OAP$ rectus est [Eucl. III, 18]; quare OP > MP; nam MP = PA [Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 181 nr. 15]. itaque $POII > \frac{1}{2}OZAM$. relinquantur [igitur] segmenta segmento IIZA similia minora eo spatio, quo E triangulum circulum ABIA excedit. itaque figura rectilinea circumscripta adhuc minor est triangulo E; quod fieri nequit. est enim maior, quia NA aequalis est altitudini trianguli, perimetrus autem maior basi trianguli. circulus igitur aequalis est triangulo EI

¹⁾ τῆς τοῦ τριγώνου πλευρᾶς lin. 1 obscurius quam pro more Archimedis dictum est.

²⁾ Nam OAP > APM (Eucl. VI, 1) et

 $OAP = \frac{1}{4}PO\Pi$, $PAM = A\Pi Z$.

³⁾ τομεί lin. 13 Archimedes non scripsit pro τμήματι.

⁴⁾ Cum POH > 1OZAM, hoc fieri potest per Eucl. X, 1; cfr. de sph. et cyl. I, 6.

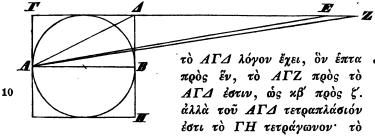
Archimedes scripserat τῷ τψει lin. 16; Quaest. Arch.
 71.

⁶⁾ Quia maior est ambitu circuli; de sph. et cyl. I, 1.
7) Hanc propositionem citant: Pappus I p. 258, 17; 312, 20; III p. 1158, 22; demonstrationem repetit V, 6 p. 312—16 ex Zenodoro apud Theonem: comm. in Ptolem. p. 12—13 ed. Basil.; Proclus in Eucl. p. 423, 3; Anonymus Hultschii 42, 3 p. 265.

β'.

Ο κύκλος πρός τὸ ἀπὸ τῆς διαμέτρου τετράγωνον λόγον ἔχει, ὃν ια΄ πρὸς ιδ΄.

ἔστω κύκλος, οὖ διάμετρος ἡ AB, καὶ περιγεγράφθω 5 τετράγωνον τὸ ΓH , καὶ τῆς $\Gamma \Delta$ διπλῆ ἡ ΔE , ἔβδομον δὲ ἡ EZ τῆς $\Gamma \Delta$. ἐπεὶ οὖν τὸ $A\Gamma E$ πρὸς τὸ $A\Gamma \Delta$ λόγον ἔχει, ὃν κα΄ πρὸς ζ΄, προς δὲ τὸ AEZ

δε ΑΓΔΖ τρίγωνον τῷ ΑΒ κύκλῳ ἴσον ἐστίν [ἐπεὶ ἡ μεν ΑΓ κάθετος ἴση ἐστὶ τῷ ἐκ τοῦ κέντρου, ἡ δὲ 15 βάσις τῆς διαμέτρου τριπλασίων καὶ τῷ ζ΄΄ ἔγγιστα ὑπερέχουσα δειχθήσεται]. ὁ κύκλος οὖν πρὸς τὸ ΓΗ τετράγωνον λόγον ἔχει, ὃν ια΄ πρὸς ιδ΄.

γ'.

Παντός κύκλου ή περίμετρος τῆς διαμέτρου τρι20 πλασίων ἐστί, καὶ ἔτι ὑπερέχει ἐλάσσονι μὲν ἢ εβδόμω
μέρει τῆς διαμέτρου, μείζονι δὲ ἢ δέκα εβδομηκοστομόνοις.

^{1.} β'] om. F. 3. $\iota\delta'$ έγγιστα Wallis. numeros lineolis transuersis supra ductis notat F. 5. $\delta\iota\pi\lambda\tilde{\eta}$] $\delta\iota\pi\lambda\alpha\sigma\iota\alpha$ Nizze. 9. $A\Gamma Z$ ἄρα Wallis. 12. Post τετράγωνον Wallis addit: τὸ ἄρα $A\Gamma Z$ τρίγωνον πρὸς τὸ ΓH τετράγωνον λόγον έχει, ὃν $\kappa\beta'$ πρὸς $\kappa\eta'$, $\tilde{\eta}$ ὃν $\iota\alpha'$ πρὸς $\iota\delta'$. 13. $A\Gamma\Delta Z$] sic F, Cr.;

II.

Circulus ad diametrum quadratam eam rationem habet, quam 11:14.

sit circulus, cuius diametrus sit AB, et circumscribatur quadratum ΓH , et sit $\Delta E = 2\Gamma \Delta$, et $EZ = \frac{1}{7}\Gamma \Delta$. iam quoniam est $A\Gamma E : A\Gamma \Delta = 21 : 7$ [Eucl. VI, 1], sed $A\Gamma \Delta : AEZ = 7 : 1$ [Eucl. VI, 1], erit

 $A\Gamma Z : A\Gamma \Delta = 22 : 7.1$

sed $\Gamma H = 4 \Lambda \Gamma \Delta$ [Eucl. I, 34], et triangulum $\Lambda \Gamma \Delta Z$ circulo ΛB aequale est [quia altitudo $\Lambda \Gamma$ radio aequalis est, basis autem triplo et praeterea septima parte maior diametro, hoc est ambitui proxime aequalis, ut demonstrabitur prop. 3; tum u. prop. 1].²) quare circulus ad quadratum ΓH eam rationem habet, quam 11:14.³)

III.

Cuiusuis sphaerae perimetrus diametro triplo maior est, et praeterea excedit spatio minore, quam septima pars diametri est, maiore autem quam 49.

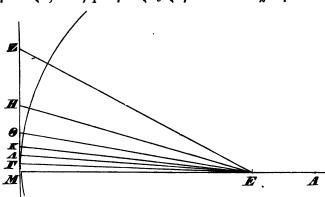
¹⁾ Nam ἀνάπαλιν (Eucl. V, 7 πόρ.) $AEZ: A\Gamma\Delta = 1:7;$ tum addendo sequitur proportio. sed poterat statim concludi ex Eucl. VI, 1; nam $\Gamma Z = (3+\frac{1}{7}) \Gamma\Delta = \frac{37}{7} \Gamma\Delta$.

²⁾ Hic locus ἐπεί lin. 13 — δειχθήσεται lin. 16 mire corruptus et confusus transscriptori tribuo, qui eum addidit, post-quam prop. 2 et 3 permutauit; neque enim Archimedes hanc propositionem ante prop. 3, quo nititur, posuit.

³⁾ Citatur haec propositio a Pseudoherone Geom. 103 p. 186.

AΓZ ed. Basil., uulgo. 15. Post βάσις Wallis addit: τῆ τοῦ κύκλου περιμέτρφ, ῆτις. τῷ] scripsi; του F, uulgo. 17. ιδ΄ ἔγγιστα Wallis.

ἔστω κύκλος, καὶ διάμετρος ἡ ΑΓ, καὶ κέντρον το Ε, καὶ ἡ ΓΑΖ ἐφαπτομένη, καὶ ἡ ὑπὸ ΖΕΓ τρίτον ὀρθῆς. ἡ ΕΖ ἄρα πρὸς ΖΓ λόγον ἔχει, ὃν τς΄ πρὸς ρνή. ἡ δὲ ΕΓ πρὸς τὴν ΓΖ λόγον ἔχει, ὃν σξέ τορὸς ρνή. τετμήσθω οὖν ἡ ὑπὸ ΖΕΓ δίχα τῆ ΕΗ. ἔστιν ἄρα, ὡς ἡ ΖΕ πρὸς ΕΓ, ἡ ΖΗ πρὸς ΗΓ [καὶ ἐναλλὰξ καὶ συνθέντι]. ὡς ἄρα συναμφότερος ἡ ΖΕ, ΕΓ πρὸς ΖΓ, ἡ ΕΓ πρὸς ΓΗ. ὥστε ἡ ΓΕ πρὸς ΓΗ μείζονα λόγον ἔχει, ἤπερ φοα πρὸς ρνή. ἡ ΕΗ ἄρα 10 πρὸς ΗΓ δυνάμει λόγον ἔχει, ὂν Μ θυν πρὸς Μ γυθ΄. μήκει ἄρα, ὃν φια ἡ πρὸς ρνή. πάλιν δίχα ἡ ὑπὸ

ΗΕΓ τῆ ΕΘ. διὰ τὰ αὐτὰ ἄρα ἡ ΕΓ πρὸς ΓΘ μείζονα λόγον ἔχει, ἢ ὃν ˌαρξβ΄ η΄΄ πρὸς ρυγ΄. ἡ ΘΕ
ἄρα πρὸς ΘΓ μείζονα λόγον ἔχει, ἢ ὃν ˌαροβ΄ η΄΄ πρὸς
15 ρυγ΄. ἔτι δίχα ἡ ὑπὸ ΘΕΓ τῆ ΕΚ. ἡ ΕΓ ἄρα πρὸς
ΓΚ μείζονα λόγον ἔχει, ἢ ὃν ˌβτλδ΄ δ΄΄ πρὸς ρυγ΄.
ἡ ΕΚ ἄρα πρὸς ΓΚ μείζονα, ἢ ὃν βτλθ΄ δ΄΄ πρὸς

^{2.} $\tau \varrho/\tau o \nu$] $\tau \varrho \iota \tau o \nu$ (- $\tau o \nu$ per comp.) F, corr. B*. 3. $\mu \epsilon \ell$ - $\xi o \nu \alpha$ $\lambda \acute{o} \gamma o \nu$ Wallis. $\delta \nu$] scripsi cum Eutocio; η o ν F, uulgo.

sit circulus, et diametrus $A\Gamma$, et centrum E, et ΓAZ linea circulum contingens, et $\angle ZE\Gamma$ tertia pars recti. itaque $EZ: Z\Gamma = 306: 153$ [u. Eutocius], sed

 $E\Gamma: \Gamma Z = 265:153$ [u. Eutocius].

iam secetur $\angle ZE\Gamma$ in duas partes aequales linea EH. est igitur

 $ZE: E\Gamma = ZH: H\Gamma$ [Eucl. VI, 3].

quare

 $ZE + E\Gamma : Z\Gamma = E\Gamma : \Gamma H$ [u. Eutocius].¹) quare

 $\Gamma E : \Gamma H > 571 : 153$ [u. Eutocius].²)

itaque

 $EH^2: H\Gamma^2 = 349450: 23409$ [u. Eutocius].

itaque $EH: H\Gamma = 591\frac{1}{8}: 153$. rursus secetur eodem modo $\angle HE\Gamma$ linea $E\Theta$. propter eadem igitur erit

 $E\Gamma: \Gamma\Theta > 1162\frac{1}{8}: 153$ [u. Eutocius].

quare $\Theta E : \Theta \Gamma > 1172\frac{1}{8} : 153$ [u. Eutocius]. rursus secetur $\angle \Theta E \Gamma$ linea EK. erit

 $E\Gamma: \Gamma K > 23341:153$ [u. Eutocius].

1) Sequentia uerba lin. 6—7: καὶ ἐναλλάξ καὶ συνθέντι a transscriptore ex Eutocio huc prauo ordine illata sunt.

2) Quae Archimedes breuissime, omissis computationibus, proponit, copiose et perspicue explicat Eutocius; quare satis habui lectorem ad eum reuocare. quo modo Archimedes numeros 153 et 780 inuenerit, aut quibus adiumentis instructus latera numerorum non quadratorum computauerit, nondum constat (Quaest. Arch. p. 60—66). haec propositio difficillima a transscriptore et fortasse etiam a librariis pessime habita est citatur ab Archimede ipso Arenar. I, 19; II, 3 et a Simplicio in Aristot. IV p. 508, b.

^{7.} συνθέντι και έναλιάξ Wallis. 10. μείζονα λόγον Wallis. η ον Wallis. idem post ἄρα lin. 11 addit μείζονα ή. 17. μείζονα] scripsi; μείζον F, unlgo; μείζονα λόγον ἔχει Wallis.

ουγ'. ἔτι δίχα ἡ ὑπὸ ΚΕΓ τῆ ΛΕ. ἡ ΕΓ ἄρα πρὸς ΑΓ μείζονα [μήκει] λόγον έχει, ήπεο δχογ΄ μ΄΄ πρὸς ουγ'. ἐπεὶ οὖν ἡ ὑπὸ ΖΕΓ τρίτον οὖσα ὀρθῆς τέτμηται τετράκις δίχα, ή ύπὸ ΛΕΓ ὀρθης έστι μη". 5 κείσθω οὖν αὐτῆ ἴση πρὸς τῷ Ε ἡ ὑπὸ ΓΕΜ. ἡ ἄρα ύπὸ ΛΕΜ ὀρθης ἐστι κό". καὶ ἡ ΛΜ ἄρα εὐθεῖα τοῦ περί τὸν κύκλον έστι πολυγώνου πλευρά πλευράς έχουτος 45. έπεὶ οὖν ἡ ΕΓ πρὸς τὴν ΓΛ ἐδείχθη μείζονα λόγον έχουσα, ήπεο δχογ΄ ω΄ πρός ονγ΄, άλλὰ 10 $\tau \tilde{\eta}_S$ $\mu \dot{\epsilon} \nu$ $E\Gamma$ $\delta \iota \pi \lambda \tilde{\eta}$ $\dot{\eta}$ $A\Gamma$, $\tau \tilde{\eta}_S$ $\delta \dot{\epsilon}$ $\Gamma \Lambda$ $\delta \iota \pi \lambda \alpha \sigma \ell \omega \nu$ $\dot{\eta}$ ΑΜ, καὶ ἡ ΑΓ ἄρα πρὸς τὴν τοῦ μς πολυγώνου περίμετρον μείζονα λόγον έχει, ήπερ δχογ΄ ζ΄ πρός M δχπη'. καί έστιν τριπλασία, καὶ ὑπερέχουσιν χξζ $\downarrow$ ', απερ των διού μ" ελάττονά εστιν ή το εβδομον. ώστε 15 τὸ πολύγωνον τὸ περί τὸν κύκλον τῆς διαμέτρου ἐστί τριπλάσιον και έλάττονι ἢ τῷ έβδόμω μέρει μεῖζον. ή τοῦ κύκλου ἄρα περίμετρος πολύ μᾶλλον έλάσσων έστιν η τοιπλασίων και έβδόμω μέρει μείζων.

ἔστω κύκλος, καὶ διάμετρος ἡ $A\Gamma$, ἡ δὲ ὑπὸ $BA\Gamma$ 20 τρίτον ὁρθῆς. ἡ AB ἄρα πρὸς $B\Gamma$ ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἢ ὃν ατνα΄ πρὸς ψπ΄ [ἡ δὲ $A\Gamma$ πρὸς ΓB , ὃν $\alpha \varphi \xi'$ πρὸς $\psi \pi'$].

^{2.} μήπει delet Wallis; om. Eutocius. ὅχογ΄ L''] δυογ FV. 5. Loη η F; corr. Wallis. idem post L'EM addit: παλι εκβεβλήσθω η <math>
ZΓ έπὶ τὸ M. 6. post εὐθεῖα ed. Basil. addit πλευρά έστιν (έστι Wallis), omisso έστι lin. 7, quod habent F (per comp.), cett. codd. T. ante πολυγώνου ed. Basil. haber F εκριγραφομένου. πλευρά] addidit Wurm; om. F, uulgo. 11. post LM addit Wallis: παλι η
LF ἄρα πρὸς την
LM μείζονα <math>
L δύγον ἔχει, ηπερ δχογ΄ L'' πρὸς F εννί τος L'' ποὸς F το L'' ποὸς F τον L'' ποὸς F τον L'' δυαν F τον L'' δυαν L'' ποὸς F τον L'' δυαν L'' δυαν L'' δυαν L'' ποὸς F τον L'' δυαν L'' ποὸς L'' τον L'' ποὸς L'' τον L'' τον

έλάσσονα λόγον έχει, ήπες Μ ,δχπη΄ πρὸς ,δχογ΄ ω΄΄. 14. ή]

quare $EK: \Gamma K > 23394:153$ [u. Eutocius]. rursus secetur $\angle KE\Gamma$ linea ΔE . erit igitur

 $E\Gamma: \Lambda\Gamma > 4673\frac{1}{2}:153$ [u. Eutocius].

iam quoniam $\angle ZE\Gamma$, qui tertia pars est recti, quater in partes aequales divisus est, $\angle AE\Gamma$ erit pars duodequinquagesima recti. ponatur¹) igitur ei aequalis $\angle \Gamma EM$ ad punctum E. itaque $\angle AEM$ pars uicesima quarta est recti. quare linea AM latus est polygoni 96 latera habentis circum circulum circumscripti. et quoniam demonstratum est $E\Gamma: \Gamma\Lambda > 4673\frac{1}{4}:153$, et $A\Gamma = 2E\Gamma$, $\Lambda M = 2\Gamma\Lambda$, $A\Gamma$ etiam ad perimetrum polygoni 96 latera habentis maiorem habet rationem, quam 46731: 14688 [u. Eutocius]. est igitur triplo maior [perimetrus polygoni], et supersunt 6671, quod minus est septima parte 4673\frac{1}{2}. itaque [perimetrus] polygoni circumscripti minor est quam triplo et septima parte maior diametro. quare ambitus circuli multo magis²) minor est quam triplo et septima parte maior diametro.

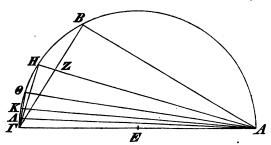
sit circulus, et diametrus $A\Gamma$, et $\angle BA\Gamma$ tertia pars recti. itaque $AB:B\Gamma < 1351:780$ [u. Eutocius].

¹⁾ Quamquam Eutocius: κείσθω οὖν, φησι, ἴση αὐτῆ ἡ ὑπὸ ΓΕΜ, tamen ex sequentibus adparet, eum suis ipsius uerbis uti. quare ne infra quidem (lin. 8: δέδεικται, lin. 9: ǫνγ΄, καὶ ἐστι τῆς) constat, eum genuinam formam praebere. sed lin. 19—20 puto eum recte praebere: κύκλος περὶ διάμετρον τὴν ΑΓ καὶ τρίτον ὁρθῆς ἡ ὑπὸ ΒΑΓ; lin. 10 om. διπλασίων. de lin. 10, 11, 15, 21 u. p. 269 not. 1.

²⁾ Perimetrus enim polygoni maior est ambitu circuli; de sph. et cyl. I, 1.

om. F; corr. Wallis. 16. ἐλάττονι] scripsi; ελαττον F, uulgo. 19. Δ' addit F; corr. Wallis. 20. τριτον F; corr. B*. 21. ατνα'] τνα F; corr. B manu 2.*

δίχα ή ὑπὸ ΒΑΓ τῆ ΑΗ. ἐπεὶ ἴση ἐστὶν ή ὑπὸ ΒΑΗ τῆ ὑπὸ ΗΓΒ, ἀλλὰ καὶ τῆ ὑπὸ ΗΑΓ, καὶ ἡ ὑπὸ ΗΓΒ τῆ ὑπὸ ΗΑΓ ἐστιν ἴση. καὶ κοινὴ ἡ ὑπὸ ΑΗΓ ὀρθή. καὶ τρίτη ἄρα ἡ ὑπὸ ΗΖΓ τρίτη τῆ 5 ὑπὸ ΑΓΗ ἴση. ἰσογώνιον ἄρα τὸ ΑΗΓ τῷ ΓΗΖ

τοινώνφ. ἔστιν ἄρα, ὡς ἡ ΑΗ πρὸς ΗΓ, ἡ ΓΗ προς ΗΖ, καὶ ἡ ΑΓ πρὸς ΓΖ. ἀλλ' ὡς ἡ ΑΓ πρὸς ΓΖ, καὶ συναμφότερος ἡ ΓΑΒ πρὸς ΒΓ. καὶ ὡς συναμφότερος ἄρα ἡ ΒΑΓ πρὸς ΒΓ, ἡ ΑΗ πρὸς ΗΓ. διὰ 10 τοῦτο οὖν ἡ ΑΗ πρὸς τὴν ΗΓ ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἤπερ β∑ια΄ πρὸς ψπ΄, ἡ δὲ ΑΓ πρὸς τὴν ΓΗ ἐλάσσονα, ἢ ὅν γιγ΄ μ΄ δ΄ πρὸς ψπ΄. δίχα ἡ ὑπὸ ΓΑΗ τῆ ΑΘ. ἡ ΑΘ ἄρα διὰ τὰ αὐτὰ πρὸς τὴν ΘΓ ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἢ ὅν ε∑κδ΄ μ΄ δ΄ πρὸς ψπ΄, ἢ ὅν αωκγ΄ 15 πρὸς σμ΄. ἐκατέρα γὰρ ἐκατέρας δ΄ ιγ΄΄. ὅστε ἡ ΑΓ πρὸς τὴν ΓΘ, ἢ ὅν αωλή δ΄ ια΄ πρὸς σμ΄. ἔτι δίχα ἡ ὑπὸ ΘΑΓ τῆ ΚΑ. καὶ ἡ ΑΚ πρὸς τὴν ΚΓ ἐλάσο

^{1.} Ante δίχα ed. Basil. habet τετμήσθω. 3. τῆ] ἄρα τῆ ed. Basil. 4. ἄρα] scripsi; εσται F, uulgo; ἄρα ἴση ἔσται ed. Basil., Torellius. 5. ἴση] addidi; om. F, uulgo. 8. ΓΑ, ΑΒ Torellius. 9. ΒΑ, ΑΓ Nizze. ΑΗ] ΔΗ F; corr. B mg.*
12. pro μ" FBC* habent Γ'. 14. εννό μ"] ετιδ ε F; corr. ed. Basil. (λ pro γ); corr. Wallis). 15. σμ'] στ F; corr. ed. Ba-

secetur¹) $\angle BA\Gamma$ in partes aequales linea AH. iam quoniam $\angle BAH = H\Gamma B$ [Eucl. III, 26], sed etiam $= HA\Gamma$, erit $H\Gamma B = HA\Gamma$. et communis est $\angle AH\Gamma$ rectus [Eucl. III, 31]. quare etiam $HZ\Gamma = A\Gamma H$ [Eucl. I, 32]. quare triangula $AH\Gamma$, ΓHZ angulos aequales habent. est igitur [Eucl. VI, 4]

 $AH: H\Gamma = \Gamma H: HZ = A\Gamma: \Gamma Z.$

sed $A\Gamma: \Gamma Z = \Gamma A + AB: B\Gamma$ [Eucl. VI, 3; Eutocius]. quare $\Gamma A + AB: B\Gamma = AH: H\Gamma$. itaque $AH: H\Gamma < 2911: 780$ [u. Eutocius].²) et

 $A\Gamma: \Gamma H < 3013\frac{1}{4}\frac{1}{4}: 780$ [u. Eutocius].

secetur eodem modo $\angle \Gamma AH$ linea $A\Theta$. propter eadem igitur erit $A\Theta:\Theta\Gamma < 5924\frac{1}{2}\frac{1}{4}:780$ [u. Eutocius], hoc est < 1823:240. altera³) enim alterius $\frac{4}{13}$ [u. Eutocius]. quare est $A\Gamma: \Gamma\Theta < 1838\frac{9}{17}:240$ [u. Eutocius]. porro secetur $\angle \Theta A\Gamma$ linea KA. est igitur

¹⁾ Cum p. 266, 20—21; 268, 9—12; 13—16; 268, 17—270, 1 ab Eutocio non ipsis uerbis Archimedis citari uideantur, has contra scripturas in lemmatis eius seruatas genuinas putauerim et in uerbis Archimedis a transscriptore mutatas: lin. 1: τετμήσθω δίχα; ἐπεὶ οὖν; lin. 3: ἄφα τῆ; lin. 4: λοιπή et λοιπή pro τρίτη et τρίτη; lin. 5: ἔστιν ἴση; ἄφα ἐστί; ΑΗΓ τρίγωνον; lin. 8 καί (prius) om.; lin. 16: πρὸς ΘΓ ἐλάσσονα λόγον ἔχει ἤπες; lin. 15: ἐστὶ δ΄ ιγ΄; lin. 17: ΘΑΓ γωνία. simul alia transscriptionis uestigia colligam: ut lin. 5 om. τρίγωνον prop. 1 p. 260, 14; 2 p. 262, 6; διπλῆ p. 266, 10 (διπλασίων Nizze; cfr. prop. 2 p. 262, 5); τοῦ ҷς πολυγώνου p. 266, 11; 270, 9; τὸ πολυγώνον pro η περίμετρος τοῦ πολυγώνον τοῦ — τριπλασίων — μείζων Nizze). praeterea Eutocius uerba ἡ δὲ ΑΓ — ψπ΄ p. 266, 21 habuisse non uidetur; debebat insuper esse ἡ γὰς ΛΓ.

²⁾ Hic, ut saepissime in hac propositione, utitur proportione illa, quam exposui Quaest. Arch. p. 48.

Genus femininum refertur ad auditum uerbum πλευρά.

sil.* ἐκατέρας] ἐκατέρων Wallis. ιγ΄΄] ιγ΄ α΄ F; corr. ed. Basil. 16. Post ΓΘ additur ἐλάσσονα λόγον ἔχει in ed. Basil. ια΄΄] om. F; corr. Wallis.

σονα ἄφα λόγον ἔχει, ἢ ον αζ΄ προς ξτ΄. ἐκατέρα γὰρ ἐκατέρας ια΄ μ΄΄. ἡ ΑΓ ἄφα προς τὴν ΓΚ, ἢ ον αθ΄ τ΄΄ προς ξτ΄. ἔτι δίχα ἡ ὑπὸ ΚΑΓ τῷ ΛΑ. ἡ ΑΛ ἄφα προς τὴν ΑΓ ἐλάσσονα λόγον ἔχει, ἢ ον τὰ βιτ΄ τ΄΄ προς ξτ΄, ἡ δὲ ΑΓ προς ΓΛ ἐλάσσονα, ἢ τὰ βιζ΄ δ΄΄ προς ξτ΄. ἀνάπαλιν ἄφα ἡ περίμετρος τοῦ πολυγώνου προς τὴν διάμετρον μείζονα λόγον ἔχει, ἤπερ ξτλτ΄ προς βιζ΄ δ΄΄, ἄπερ τῶν βιζ΄ δ΄΄ μείζονά ἐστιν ἢ τριπλασίονα καὶ δέκα ὁα΄΄. καὶ ἡ περίμετρος ἄφα τοῦ 10 μτ΄ πολυγώνου τοῦ ἐν τῷ κύκλφ τῆς διαμέτρου τριπλασίων ἐστὶ καὶ μείζων ἢ ι΄ οα΄΄. ὅστε καὶ ὁ κύκλος ἔτι μᾶλλον τριπλασίων ἐστὶ καὶ μείζων ἢ ι΄ οα΄΄.

ή ἄρα τοῦ κύκλου περίμετρος τῆς διαμέτρου τριπλασίων ἐστὶ καὶ ἐλάσσονι μὲν ἢ ἐβδόμφ μέρει, μεί15 ζονι δὲ ἢ ι΄ οα΄ μείζων.

^{1.} Post η ὅν addit Wallis: γχξα΄ θ΄ ια΄΄ πρὸς σμ΄ η ὅν. ξς΄] τςς F; corr. ed. Basil. 2. ἐκατέρας] ed. Basil. ex Eutocio; εκατερα FBC*; ἐκατέρων Wallis. ια΄ μ΄ ἡ ΛΓ] οιμαι F; corr. Wallis. ΓΚ ἢ ὅν] scripsi cum Wurmio; καταγον F; κατάλογον ed. Basil.; ΓΚ ἐλάσσονα λόγον Wallis. αθ΄ ς΄΄] scripsi; αος F, uulgo; ἔχει ἡ αθ΄ ς΄ Wallis. 4. ΛΓ] ΛΓ F; corr. Wallis. 6. Post ἄρα ἡ Wallis addit: ΛΓ πρὸς τὴν ΓΛ μείζονα λόγον ἔχει ἡπερ ξς΄ πρὸς βιζ΄ δ΄ καί (ἡ addit Nizze). 7. ςτλς΄] ςτας F; corr. Wallis. 8. βιζ΄] (prius) ζιζ F; corr. Wallis. 9. οα΄΄] ο΄ α΄ F; corr. Wallis. 11. ι΄ οα΄΄] scripsi; ὸν ο΄ ια΄ F, uulgo; δέκα οα΄ ed. Basil. Tor., Wall. 13. ι΄ οα΄΄] scripsi; θ΄ ια΄ F, uulgo; δέκα οα΄ ed. Basil. Τοτ., Wall. 14. ἐλάσσονι] scripsi; ελασσων F, uulgo. μείζονι δὲ ἢ ι΄ οα΄΄ μείζων β scripsi; μειζων δε F, uulgo; μείζων δὲ ἢ δέκα ἔβδομηκοσσομόνοις ὑπερέχονσα Wallis.

 $AK: K\Gamma < 1007: 66$ [u. Eutocius]. altera enim alterius est $\frac{1}{4}$. itaque.

 $A\Gamma: \Gamma K < 1009\frac{1}{6}: 66$ [u. Eutocius]. porro secetur $\angle KA\Gamma^1$) linea AA. erit igitur $AA: A\Gamma < 2016\frac{1}{6}: 66$ [u. Eutocius],

et $A\Gamma: \Gamma\Lambda < 2017\frac{1}{4}$: 66 [u. Eutocius]. et e contrario $[\Gamma\Lambda:A\Gamma>66:2017\frac{1}{4}$ (Pappus VII, 49 p. 688); sed $\Gamma\Lambda$ latus est polygoni 96 latera habentis. quare]²) perimetrus polygoni ad diametrum maiorem rationem habet quam 6336: 2017 $\frac{1}{4}$, quod maius est quam triplo et $\frac{1}{4}$? maius quam 2017 $\frac{1}{4}$. itaque perimetrus polygoni inscripti 96 latera habentis³) maior est quam triplo et $\frac{1}{4}$? maior diametro. quare etiam multo magis⁴) circulus maior est quam triplo et $\frac{1}{4}$? maior diametro itaque ambitus circuli triplo maior est diametro et excedit spatio minore quam $\frac{1}{4}$, maiore autem quam $\frac{1}{4}$.

¹⁾ ΚΑΓ γωνία lin. 3 Eutocius. ceteras huius paginae discrepantias, quae apud eum inueniuntur, inde ortas esse puto, quod Archimedis demonstrationem non ad uerbum citauit, sed suis uerbis reddidit.

²⁾ Ueri simile est, Archimedem ipsum haec addidisse.

³⁾ τοῦ μς΄ πολυγώνου transscriptori debetur, sicut etiam lin. 11: ὁ κύκλος pro ἡ τοῦ κύκλου περίμετρος (περιφέρεια).

⁴⁾ Quippe quae maior est perimetro polygoni (de sph. et cyl. I p. 10).

⁵⁾ Αρχιμηδους πυπλου μετρησις in fine F, Cr.

-

DE CONOIDIBUS ET SPHAEROIDIBUS.

'Αοχιμήδης Δοσιθέφ εὖ πράττειν.

'Αποστέλλω τοι γράψας ἐν τῷδε τῷ βιβλίφ τῶν τε λοιπῶν θεωρημάτων τὰς ἀποδειξίας, ὧν οὐκ είχες ἐν τοῖς πρότερον ἀπεσταλμένοις, καὶ ἄλλων ὕστερον τᾶς ἐποτεξευρημένων, ὰ πρότερον μὲν ἤδη πολλάκις ἐγχειρήσας ἐπισκεπτέσθαι, δύσκολον ἔχειν τι φανείσας μοι τᾶς εὐρέσιος αὐτῶν ἀπόρησα. διόπερ οὐδὲ συνεξεδόθεν τοῖς ἄλλοις αὐτὰ τὰ προβεβλημένα. ὕστερον δὲ ἐπιμελέστερον ποτ' αὐτοῖς γενόμενος ἐξεῦρον τὰ ἀπομάτων περὶ τοῦ ὀρθογωνίου κωνοειδέος προβεβλημένα τὰ δὲ νῦν ἐντι ποτεξευρημένα περί τε ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος καὶ περὶ σφαιροειδέων σχημάτων, ὧν τὰ μὲν παραμάκεα, τὰ δὲ ἐπιπλατέα καλέω.

15 περί μεν οὖν τοῦ ὀρθογωνίου κωνοειδέος ὑπέκειτο τάδε' εἴ κα ὀρθογωνίου κώνου τομὰ μενούσας τᾶς διαμέτρου περιενεχθεῖσα ἀποκατασταθῆ πάλιν, ὅθεν ῶρμασεν, τὸ περιλαφθεν σχῆμα ὑπὸ τᾶς τοῦ ὀρθογωνίου κωνοειδες καλείσθαι, 20 καὶ ἄξονα μεν αὐτοῦ τὰν μεμενακοῦσαν διάμετρον καλείσθαι, κορυφὰν δὲ τὸ σαμεῖον, καθ' ὁ ἀπτέται ὁ

^{1.} Δωσιδεφ F; corr. Riualtus. 3. ἀποδειξίας] scripsi; αποδειξ cum comp. ης F; ἀποδείξεις uulgo. 6. δύσκολον] δυσποτ' oλον F; corr. Riualtus. 7. εὐρέσιος] scripsi; ευρεσιας F, uulgo. 14. παραμάπεα] Torellius; παραμηπεα F, uulgo. 15. πονοειδεος F. 16. εἴ πα] αἴπα Torellius, ut semper hoc libro. 19. παλεισθω F; corr. Torellius.

Archimedes Dositheo s.

Hoc libro conscriptas tibi mitto demonstrationes et reliquorum theorematum, quorum demonstrationes in iis libris, quos antea tibi misi¹), non habuisti, et aliorum quorundam postea inuentorum²), quae cum antea saepe perscrutari conatus essem, haerebam, quia inuentio eorum difficultatem quandam habere mihi uidebatur. quare ne edebantur³) quidem ipsae propositiones una cum ceteris. postea autem diligentius ea adgressus inueni ea, in quibus haeseram. reliqua theorematum priorum de conoide rectangulo proposita erant. quae nunc noua inueni, de conoide obtusiangulo sunt et de figuris sphaeroidibus, quarum alteras oblongas, alteras latas nomino.

de rectangulo igitur conoide haec proposita erant: si sectio coni rectanguli manente diametro circumuoluta rursus in eum statum restituitur, unde moueri
coepta est, figuram sectione coni rectanguli comprehensam conoides rectangulum uocari, et axem uocari
eius diametrum manentem, uerticem autem punctum,

¹⁾ H. e. libros de sphaera et cylindro, de helicibus, de parabola.

²⁾ De conoidibus obtusiangulis et de sphaeroidibus (lin. 12); de iis ne propositiones quidem Cononi miserat Archimedes (lin. 8).

³⁾ H. e. Cononi mittebantur soluendae et cum aliis mathematicis communicandae.

ἄξων τᾶς τοῦ κωνοειδέος ἐπιφανείας. καὶ εἴ κα τοῦ ὀρθογωνίου κωνοειδέος σχήματος ἐπίπεδον ἐπιψαύη, παρὰ δὲ τὸ ἐπιψαῦον ἐπίπεδον ἄλλο ἐπίπεδον ἀχθὲν ἀποτέμη τι τμᾶμα τοῦ κωνοειδέος, βάσιν μὲν καλεί5 σθαι τοῦ ἀποτμαθέντος τμάματος τὸ ἐπίπεδον τὸ περιλαφθὲν ὑπὸ τᾶς τοῦ κωνοειδέος τομᾶς ἐν τῷ ἀποτέμνοντι ἐπιπέδω, κορυφὰν δὲ τὸ σαμεῖον, καθ' ὅ ἐπιψαύει τὸ ἔτερον ἐπίπεδον τοῦ κωνοειδέος, ἄξονα δὲ τὰν ἐναπολαφθεῖσαν εὐθεῖαν ἐν τῷ τμάματι ἀπὸ τᾶς 10 ἀχθείσας διὰ τᾶς κορυφᾶς τοῦ τμάματος παρὰ τὸν ἄξονα τοῦ κωνοειδέος.

ποοεβάλλετο δὲ τάδε θεωρήσαι διὰ τί, εἴ κα τοῦ όρθογωνίου κωνοειδέος τμάματα ἀποτμαθἢ ἐπιπέδω όρθῶ ποτὶ τὸν ἄξονα, τὸ ἀποτμαθὲν τμᾶμα ἡμιόλιον 15 ἐσσείται τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν καὶ διὰ τί, εἴ κα ἀπὸ τοῦ ὀρθογωνίου κωνοειδέος δύο τμάματα ἀποτμαθέωντι ἐπιπέδοις ὁπωσοῦν ἀγμένοις, τὰ ἀποτμαθέντα τμάματα διπλάσιον λόγον έξοῦντι ποτ' ἄλλαλα τῶν ἀξόνων.

20 περί δὲ τοῦ ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος ὑποτιθέμεθα τάδε εἴ κα ἐν ἐπιπέδῳ ἔωντι ἀμβλυγωνίου κώνου τομὰ καὶ ά διάμετρος αὐτᾶς καὶ αί ἔγγιστα τᾶς τοῦ ἀμβλυγωνίου κώνου τομᾶς, μενούσας δὲ τᾶς διαμέτρου περιενεχθὲν τὸ ἐπίπεδον, ἐν ῷ ἐντι αί εἰρημέναι γραμ-

^{1.} τοῦ] το του F; corr. Torellius. 2. ὀφθογωνίου] θο supra scriptum manu 1 F. κονοειδεος F. 3. επιψανων F. 4. τμημα F; corr. Torellius. 12. προεβάλλετο] Β; προεβαλλεντο FCD; προεβάλλοντο A, ed. Basil., Torellius. 15. εσειται F; corr. Torellius. 17. ἀποτμαθέωντι] Torellius; αποτμαθέντι F, uulgo; ἀποτμαθέντα A, ed. Basil. 19. ποτ' ἄλλαλα] Τοrellius; ποτι τα αλλα F, uulgo. 20. ὑποτιθέμεθα] scripsi; υπετιθεμεθα F, uulgo; ὑπεθέμεθα Nizze. 22. αί] addidit Torellius; om. F, uulgo.

in quo axis superficiem conoidis tangat. et si planum conoides rectangulum contingat, et aliud planum contingenti parallelum segmentum conoidis aliquod abscindat, basim segmenti abscisi uocari planum sectione conoidis in plano abscindenti comprehensum, uerticem autem punctum, in quo alterum planum conoides contingat, axem autem eam partem lineae per uerticem segmenti axi conoidis parallelae ductae, quae intra segmentum comprehenditur.

consideranda autem haec proponebantur:

cur, si segmenta¹) conoidis rectanguli plano ad axem perpendiculari abscindantur, segmentum abscisum dimidia parte maius sit cono basim habenti eandem, quam segmentum, et eundem axem [prop. 21]; et cur, si a conoide rectangulo planis quoquo modo ductis duo segmenta abscindantur, segmenta abscisa duplicem inter se rationem habeant, quam axes [prop. 24].

de obtusiangulo autem conoide haec supponimus2): si in plano sunt sectio coni obtusianguli, diametrus eius, lineae sectioni coni obtusianguli proximae⁵), et manente diametro planum, in quo sunt hae lineae omnes, circumuolutum rursus in eum statum restitui-

¹⁾ Lin. 13 pro τμάματα Nizzius coniecit τμᾶμα, fortasse recte, sed cum idem infra legatur p. 280, 3 et fieri possit, ut Archimedes prius uniuersalius locutus sit, deinde ad singularem et casum et numerum transierit, scripturam codicis mutare nolui.
2) Scribendum esse ἐποτιθέμεθα lin. 20, adparet ex p. 275

not. 2; haec nunc demum supponit Archimedes.

³⁾ H. e. asymptotae quae uocantur. sed uocabula mathematica Archimedis ubique retinui. quare etiam scripsi: sectio coni rectanguli, obtusianguli, acutianguli pro nominibus recentioribus: parabola, hyperbola, ellipsis. in uocabulis nouis obtusianguli et acutianguli fingendis secutus sum Commandinum aliosque.

μαί, αποκατασταθή πάλιν, όθεν ώρμασεν, αί μεν έγγιστα εύθείαι τᾶς τοῦ ἀμβλυγωνίου κώνου τομᾶς δήλον ώς κώνον Ισοσκελέα περιλαψούνται, οδ κορυφά έσσείται τὸ σαμεῖον, παθ' ο αί έγγιστα συμπίπτοντι, 5 αξων δε ά μεμενακούσα διάμετρος. τὸ δε ύπὸ τᾶς τοῦ ἀμβλυγωνίου κώνου τομᾶς σηῆμα περιλαφθέν άμβλυγώνιον κωνοειδές καλείσθαι, άξονα δέ αὐτοῦ ταν μεμενακούσαν διάμετρον, κορυφαν δε το σαμείον, καθ' δ άπτέται δ άξων τᾶς ἐπιφανείας τοῦ κωνοει-10 δέος. τὸν δὲ κῶνον τὸν περιλαφθέντα ὑπὸ τᾶν ἔνγιστα τᾶς τοῦ ἀμβλυγωνίου κώνου τομᾶς περιέγοντα τὸ κωνοειδές καλείσθαι, τὰν δὲ μεταξύ εὐθείαν τᾶς τε κορυφάς τοῦ κωνοειδέος καὶ τᾶς κορυφάς τοῦ κώνου τοῦ περιέχοντος τὸ κωνοειδές ποτεοῦσαν τῷ ἄξονι 15 καλείσθαι. και εί κα τοῦ ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος έπίπεδον έπιψαύη, παρά δὲ τὸ έπιψαῦον ἐπίπεδον ᾶλλο έπίπεδον άχθεν άποτέμη τμαμα του κωνοειδέος, βάσιν μεν καλείσθαι τοῦ ἀποτμαθέντος τμάματος τὸ ἐπίπεδον τὸ περιλαφθέν ὑπὸ τᾶς τοῦ κωνοειδέος τομᾶς ἐν τῷ ἀπο-20 τέμνοντι έπιπέδω, πορυφάν δὲ τὸ σαμεῖον, παθ' δ άπτέται τὸ ἐπίπεδον τὸ ἐπιψαῦον τοῦ κωνοειδέος, ἄξονα δὲ τὰν ἀπολαφθεῖσαν ἐν τῷ τμάματι ἀπὸ τᾶς ἀχθείσας διὰ τὰς πορυφᾶς τοῦ τμάματος καὶ τᾶς κορυφᾶς τοῦ κώνου τοῦ περιέγοντος τὸ κωνοειδές, καὶ τὰν μεταξὺ τᾶν 25 είρημέναν πορυφαν εύθεῖαν ποτεοῦσαν τῷ ἄξονι καλείσθαι. τὰ μὲν οὖν ὀρθογώνια κωνοειδέα πάντα όμοϊά έντι, των δε αμβλυγωνίων κωνοειδέων όμοια καλείσθω, ών κα οί κώνοι οί περιεχόντες τὰ κωνοει-

^{3.} looseléa] scripsi; isoselh F, uulgo. soquan F; corr. V. 4. ésseltai] epeitai F; èseltai B^* . 8. $t \dot{\alpha} v$] $t \alpha$ F; corr. B^* . 17. $t \mu \eta \mu \alpha$ F,

tur, unde moueri coeptum est, adparet, lineas sectioni coni obtusianguli proximas conum aequicrurium comprehensuras esse, cuius uertex erit punctum, in quo lineae sectioni proximae sibi in uicem incidunt, axis autem diametrus, quae mansit. figuram autem sectione coni obtusianguli comprehensam conoides obtusiangulum uocari, axem autem eius diametrum manentem, uerticem autem punctum, in quo axis superficiem conoidis tangat. conum autem lineis sectioni coni obtusianguli proximis comprehensum comprehendentem conoides uocari. lineam autem inter uerticem conoidis et uerticem coni conoides comprehendentis positam axi adiectam uocari. et si planum conoides obtusiangulum contingat, et aliud planum plano contingenti parallelum segmentum conoidis abscindat, basim segmenti abscisi uocari planum sectione conoidis in plano abscindenti comprehensum, uerticem autem punctum, in quo planum contingens conoides tangat, axem autem eam partem lineae per uerticem segmenti et uerticem coni conoides comprehendentis ductae, quae intra segmentum comprehenditur, lineam autem inter hos uertices positam axi adiectam nocari.

rectangula conoidea omnia similia sunt¹), obtusiangulorum autem conoideôn ea similia uocentur, in quibus coni conoidea comprehendentes similes sint.²)

¹⁾ Quia omnes parabolae similes sunt (Apollonius VI, 11).

Eucl. XI def. 24: ὅμοιοι κῶνοι καὶ κύλινδροί εἰσιν, ὧν οῦ τε ἄξονες καὶ αἱ διάμετροι τῶν βάσεων ἀνάλογόν εἰσι.

uulgo; corr. Torellius. 22. ἐναπολαφθεῖσαν? 28. κα] scripsi; και F, uulgo.

δέα δμοίοι ξωντι. προβαλλέται δε τάδε θεωρήσαι. διὰ τί, εἴ κα τοῦ ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος ἀποτμαθῆ τμάματα έπιπέδω όρθω ποτί του άξουα, το άποτμαθέν τμαμα ποτί τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν 5 αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὃν ά συναμφοτέραις ἴσα τῶ τε ἄξονι τοῦ τμάματος καὶ τᾶ τριπλασία τᾶς ποτεούσας τῷ ἄξονι ποτί τὰν ἴσαν ἀμφοτέραις τῷ τε ἄξονι τοῦ τμάματος καὶ τᾶ διπλασία τᾶς ποτεούσας τῶ ἄξονι, καὶ διὰ τί, 10 εί κα τοῦ ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος τμᾶμα ἀποτμαθῆ έπιπέδω μη όρθω ποτί του άξουα, το άποτμαθέν τμαμα ποτί τὸ σχημα τὸ βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι και άξονα του αυτόν, δ γιγνέται απότμαμα κώνου, τοῦτον έξει τὸν λόγον, ὃν ά συναμφοτέραις 15 ἴσα τῷ τε ἄξονι τοῦ τμάματος καὶ τῷ τριπλασία τᾶς ποτεούσας τῶ ἄξονι ποτὶ τὰν ἴσαν ἀμφοτέραις τῶ τε άξονι τοῦ τμάματος καὶ τῷ διπλασία τᾶς ποτεούσας τῶ ἄξονι.

περί δὲ τῶν σφαιροειδέων σχημάτων ὑποτιθέμεθα 20 τάδε εἴ κα ὀξυγωνίου κώνου τομὰ μενούσας τᾶς μείζονος διαμέτρου περιενεχθεῖσα ἀποκατασταθῆ πάλιν, ὅθεν ὥρμασεν, τὸ περιλαφθὲν σχῆμα ὑπὸ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς παραμᾶκες σφαιροειδὲς καλείσθαι. εἰ δέ κα τᾶς ἐλάσσονος διαμέτρου μενούσας 25 περιενεχθεῖσα ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰ ἀποκατασταθῆ πάλιν, ὅθεν ὥρμασεν, τὸ περιλαφθὲν σχῆμα ὑπὸ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς ἐπικλατὸ σφαι-

^{1.} προβαλλέται] alterum λ supra scriptum manu 1 F. 6. δν] om. F; corr. ed. Basil.* συναμφοτέραις] scripsi; συναμφοτερα F, uulgo. τῷ τε] scripsi; τω F, uulgo. 11. μή] supra scriptum manu 1, ut uidetur, F. 13. τμηματι F; corr. Torellius. 14. ἀ συναμφοτέραις] scripsi; συναμφοτέρος F; ὰ συναμφότερος

consideranda autem haec proponuntur:

cur, si plano ad axem perpendiculari abscindantur segmenta¹) conoidis obtusianguli, segmentum abscisum ad conum eandem basim habentem, quam segmentum, et axem eundem eam habeat rationem, quam linea axi segmenti et simul triplici lineae axi adiectae aequalis ad lineam axi segmenti et simul duplici lineae axi adiectae aequalem [prop. 25]. et cur, si plano ad axem non perpendiculari segmentum conoidis obtusianguli abscindatur, segmentum abscisum ad figuram basim eandem habentem, quam segmentum, et axem eundem (quae est segmentum coni)²) eam rationem habeat, quam linea axi segmenti et simul triplici lineae axi adiectae aequalis ad lineam axi segmenti et simul duplici lineae axi adiectae aequalem [prop. 26].

de sphaeroidibus autem figuris haec supponimus⁵): si sectio coni acutianguli manente diametro maiore circumuoluta rursus in eum statum restituitur, unde moueri coepta est, figuram sectione coni acutianguli comprehensam sphaeroides oblongum uocari; sin autem sectio coni acutianguli manente minore diametro circumuoluta rursus in eum statum restituitur, unde moueri coepta est, figuram sectione coni acutianguli com-

¹⁾ Hic quoque (lin. 3) pro τμάματα Nizzius τμᾶμα scribi iubet; sed u. p. 277 not. 1.

²⁾ Haec uerba (lin. 13), si genuina sunt, hoc loco praeoccupando posteriora significant; nam p. 288, 7 sq. demum definitur ἀπότμαμα πώνου.

³⁾ Sic recte F; u. p. 277 not. 2.

ed. Basil., uulgo; ἀ συναμφότερα Torellius. 15. τε]addidi; om. F, uulgo. 19. ὑπετιθέμεθα Torellius, ὑπεθέμεθα Nizze. 20. τομας F; corr. Torellius. 21. αποκαταστη F C*; corr. B man. 2*. 22. υπο τε F; corr. Torellius. 24. κα] addidi; om. F, uulgo.

ροειδες καλείσθαι. έκατέρου δε τών σφαιροειδέων άξονα μεν καλείσθαι ταν μεμενακούσαν διάμετρον, πορυφάν δε το σαμείον, καθ' ο άπτέται ο άξων τας έπιφανείας του σφαιροειδέος, κέντρον δε καλείσθαι τὸ 5 μέσον τοῦ ἄξονος, καὶ διάμετρον τὰν διὰ τοῦ κέντρου ποτ' όρθας άγομέναν τῷ ἄξονι. καὶ εί κα τῶν σφαιροειδέων σημάτων δποτερουούν ἐπίπεδα παράλληλα έπιψαύωντι μη τέμνοντα, παρά δὲ τὰ ἐπίπεδα τὰ ψαύοντα άλλο ἐπίπεδον ἀγθη τέμνον τὸ σφαιροειδές, τῶν 10 γενομένων τμαμάτων βάσιν μεν καλείσθαι το περιλαφθέν ύπὸ τᾶς τοῦ σφαιροειδέος τομᾶς έν τῶ τέμνοντι έπιπέδφ, κορυφάς δε τὰ σαμεία, καθ' ὰ έπιψαύοντι τοῦ σφαιροειδέος τὰ παράλληλα ἐπίπεδα, ἀξόνας δὲ τας έναπολαφθείσας εύθείας έν τοις τμαμάτεσσιν από 15 τᾶς εὐθείας τᾶς τὰς κορυφὰς αὐτῶν ἐπιζευγνυούσας. ότι δε τὰ ἐπιψαύοντα ἐπίπεδα τοῦ σφαιροειδέος καθ' ξυ μόνου άπτόνται σαμείου τᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ, καὶ ότι ά τὰς άφὰς ἐπιζευγνύουσα εὐθεῖα διὰ τοῦ κέντρου τοῦ σφαιροειδέος πορευέται, δειξούμες. δμοΐα 20 δε καλείσθαι των σφαιροειδέων σχημάτων, ών κα οί άξονες ποτί τὰς διαμέτρους τὸν αὐτὸν λόγον ἔχωντι. τμάματα δε σφαιροειδέων σηημάτων και κωνοειδέων δμοΐα καλείσθω, εί κα ἀφ' δμοίων σχημάτων ἀφαιοπμένα ξωντι και τάς τε βασίας δμοίας ξγωντι, και οί 25 ἀξόνες αὐτῶν ἤτοι ὀρθοὶ ἐόντες ποτὶ τὰ ἐπίπεδα τῷν βασίων η γωνίας ίσας ποιούντες ποτί τὰς δμολόγους διαμέτρους των βασίων τὸν αὐτὸν ἔχωντι λόγον ποτ' άλλάλους ταις δμολόγοις διαμέτροις των βασίων.

^{6.} εφαιφοειδεωσ $\mathbf{F}$. 8. ψαύοντα] ἐπιψαύοντα? 10. τμηματων $\mathbf{F}$; corr. Torellius. 12. α̃] ἀς $\mathbf{F}$; corr. B. 14. τμαματεσειν $\mathbf{F}\mathbf{B}^*$. 15. τας] (posterius) scripsi; τα $\mathbf{F}\mathbf{C}\mathbf{D}$; om. B, uulgo.

prehensam sphaeroides latum uocari. utriusque autem sphaeroidis axem uocari diametrum manentem, uerticem autem punctum, in quo axis superficiem sphaeroidis tangat, centrum autem uocari medium axis punctum, et diametrum lineam per centrum ad axem perpendicularem ductam. et si plana parallela utramuis figurarum sphaeroideôn contingant, ita ut non secent, et aliud planum planis tangentibus parallelum ducatur sphaeroides secans, segmentorum inde orientium basim uocari [planum] sectione sphaeroidis in plano secanti comprehensum, uertices uero puncta, in quibus plana parallela sphaeroides contingant, axes autem eas partes lineae uertices segmentorum iungentis, quae intra segmenta comprehendantur. plana autem sphaeroides contingentia in uno tantum puncto superficiem eius tangere [prop. 16], et lineam puncta contactus iungentem per centrum sphaeroidis cadere [prop. 16], demonstrabimus. similes autem eas figurarum sphaeroideôn uocari, quarum axes ad diametros eandem rationem habeant, segmenta autem figurarum sphaeroideôn et conoideôn similia uocentur, si ab similibus figuris abscisa sunt et bases similes habent, et axes eorum aut ad plana basium perpendiculares aut aequales angulos cum respondentibus diametris basium facientes eandem inter se rationem habent, quam respondentes diametri basium.

^{16.} τά] scripsi; τα τε F, uulgo. 20. κα] scripsi; και F, uulgo. 21. ἔχωντι] scripsi; εχοντι F, uulgo. 22. τμάματα] Torellius; τμαμα F, uulgo. 23. καλεῖσθαι Torellius. 24. βασίας] scripsi; βασ cum comp. ης F; βάσεις uulgo. ἔχωντι] scripsi; εχοντι F, uulgo. 26. βασίων] scripsi; βασεων F, uulgo; item lin. 27 et 28. 27. ἔχωντι] scripsi; εχοντι F, uulgo.

προβαλλέται δε περί των σφαιροειδέων τάδε θεωοήσαι διὰ τί, εὶ κά τι τῶν σφαιροειδέων σχημάτων έπιπέδω τμαθή διὰ τοῦ κέντρου ὀρθώ ποτὶ τὸν άξονα, των γεναμένων τμαμάτων εκάτερον διπλά-5 σιον έσσείται τοῦ κώνου τοῦ βάσιν έχοντος τὰν αὐτὰν τῶ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν, εἰ δέ κα ὀρθῶ μὲν ποτί τὸν ἄξονα τῷ ἐπιπέδῷ τμαθῆ, μὴ διὰ τοῦ κέντρου δέ, τῶν γεναμένων τμαμάτων τὸ μὲν μεζζον ποτί τὸν χῶνον τὸν τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχοντα τῷ τμάματι 10 καλ άξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον έξει τὸν λόγον, ὃν ά συναμφοτέραις ίσα τα τε ήμισεία τας εύθείας, α έστιν άξων τοῦ σφαιροειδέος, καὶ τῷ άξονι τῷ τοῦ ἐλάσσονος τμάματος ποτί τὸν ἄξονα τοῦ ἐλάσσονος τμάματος. τὸ δὲ ἔλασσον τμᾶμα ποτί τὸν χῶνον τὸν βάσιν ἔγοντα 15 τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον έχει τὸν λόγον, ὃν ά συναμφοτέραις ἴσα τὰ τε ἡμισεία τᾶς εὐθείας, ᾶ έστιν ἄξων τοῦ σφαιροειδέος, καὶ τῶ ἄξονι τῶ τοῦ μείζονος τμάματος ποτί τὸν ἄξονα τοῦ μείζονος τμάματος. καὶ διὰ τί, εἴ κα τῶν σφαιρο-20 ειδέων τι έπιπέδω τμαθή διὰ τοῦ κέντρου μὴ ὀρθώ ποτί τὸν ἄξονα, τῶν γεναμένων τμαμάτων έκάτερον διπλάσιον έσσείται τοῦ σχήματος τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν, γιγνέται δε τὸ σχημα ἀπότμαμα κώνου. εί δέ κα μήτε διὰ τοῦ 25 κέντρου μήτε όρθω ποτί τὸν ἄξονα τω ἐπιπέδω τμαθή τὸ σφαιροειδές, τῶν γεναμένων τμαμάτων τὸ μὲν μεῖζου ποτί τὸ σχῆμα τὸ βάσιυ ἔχου τὰυ αὐτὰυ τῷ τμάματι καί άξονα τὸν αὐτόν τοῦτον έξει τὸν λόγον, δυ

^{3.} τμηθη F; corr. Torellius.

10. τοῦτον] om. F; corr. Torellius.

11. τμηματος F; corr. Torellius.

12. τμηματος F; corr. Torellius.

13. τμηματος F; corr. Torellius.

consideranda autem de sphaeroidibus haec proponuntur: cur, si quaeuis figurarum sphaeroideôn plano per centrum ad axem perpendiculari secetur, utrumuis segmentorum inde orientium duplo maius sit cono basim habenti eandem, quam segmentum, et axem eundem [prop.27]. sin plano ad axem perpendiculari neque uero per centrum secatur, maius segmentorum inde orientium ad conum eandem basim habentem, quam segmentum, et axem eundem hanc habebit rationem, quam linea dimidio axi sphaeroidis et simul axi segmenti minoris aequalis ad axem segmenti minoris, minus autem segmentum ad conum basim eandem habentem, quam segmentum, et axem eundem hanc habet rationem, quam linea dimidio axi sphaeroidis et simul axi segmenti maioris aequalis ad axem segmenti maioris [prop. 29]. et cur, si quoduis sphaeroides plano per centrum ad axem non perpendiculari secetur, utrumuis segmentorum inde orientium duplo maius sit figura eandem basim habenti, quam segmentum, et axem eundem (figura autem haec coni segmentum est)1)[prop.28]. sin plano nec per centrum posito nec ad axem perpendiculari sphaeroides secatur, segmentorum inde orientium maius ad figuram eandem basim habentem, quam segmentum, et axem eundem eam habebit rationem, quam linea dimidiae lineae uertices segmentorum iungenti?)

¹⁾ Cfr. quae de his uerbis dixi p. 281 not. 2.

²⁾ Fortasse delendum est $\alpha \vec{v} \vec{v} \vec{a}_{S}$ p. 286 lin. 1; cfr. ibid. lin. 7.

ποτί] Torellius; προς per comp. F, uulgo. 20. τμηθη F; corr. Torellius. 23. τμάματι] τματι F.

ά συναμφοτέραις ίσα τᾶ τε ἡμισέα αὐτᾶς τᾶς ἐπιζευγνυούσας τὰς χορυφὰς τῶν τμαμάτων καὶ τῷ ἄξονι τῷ τοῦ ἐλάσσονος τμάματος ποτὶ τὸν ἄξονα τὸν τοῦ ἐλάσσονος τμάματος, τὸ δὲ ἔλασσον τμᾶμα ποτὶ τὸ σχῆμα τὸ βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔξει τὸν λόγον, ὃν ἔχει ὰ συναμφοτέραις ἴσα τῷ τε ἡμισέα τᾶς ἐπιζευγνυούσας τὰς κορυφὰς τῶν τμαμάτων καὶ τῷ ἄξονι τοῦ μείζονος τμάματος ποτὶ τὸν ἄξονα τὸν τοῦ μείζονος τμήματος. 10 γινέται δὲ καὶ ἐν τούτοις τὸ σχῆμα ἀπότμαμα κώνου.

αποδειηθέντων δε των είρημένων θεωρημάτων δια τούτων εύρισκόνται θεωρήματά τε πολλά καὶ προβλήματα, οίον και τόδε. ὅτι τὰ ὁμοῖα σφαιροειδέα καί τὰ δμοῖα τμάματα τῶν τε σφαιροειδέων σχημάτων καλ 15 τῶν κωνοειδέων τριπλασίονα λόγον ἔγοντι ποτ' ἄλ-. λαλα τῶν ἀξόνων· καὶ διότι τῶν ἴσων σφαιροειδέων σχημάτων τὰ τετράγωνα τὰ ἀπὸ τῶν διαμέτρων ἀντιπεπόνθασι τοῖς ἀξόνεσσιν, καὶ εἴ κα τῶν σφαιροειδέων σχημάτων τὰ τετράγωνα τὰ ἀπὸ τῶν διαμέτρων 20 αντιπεπόνθωντι τοις αξόνεσσιν, ίσα έντι τα σφαιροειδέα. πρόβλημα δέ, οίον καὶ τόδε ἀπὸ τοῦ δοθέντος σφαιοοειδέος σχήματος ἢ κωνοειδέος τμᾶμα ἀποτεμεῖν έπιπέδω παρά δοθεν έπίπεδον άγμένω, είμεν δε τὸ άποτμαθέν τμαμα ίσον τῷ δοθέντι κώνῷ ἢ κυλίνδρῷ 25 ἢ σφαίρα τᾶ δοθείσα. προγραψάντες οὖν τά τε θεωοήματα καὶ τὰ ἐπιτάγματα τὰ χοεῖαν ἔχοντα εἰς τὰς

^{8.} τοῦ] τῷ τοὸ? 15. ποτ' ἄλλαλα] Torellius; ποτι τα αλλα F, uulgo. 16. διότι] δὴ ὅτι Β, Torellius. 18. αξονεσιν F. 20. ἀντιπεπόνθωντι] scripsi; αντιπεπονθασι F, uulgo. 22. σχήματος] Nizze; τμαματος F, uulgo. 23. εἶμεν δέ] ὥστε εἶμεν Torellius.

et simul axi segmenti minoris aequalis ad axem segmenti minoris [prop. 32]; segmentum autem minus ad figuram eandem basim habentem, quam segmentum, et axem eundem eam rationem habebit, quam linea dimidiae lineae uertices segmentorum iungenti et simul axi maioris segmenti aequalis ad axem segmenti maioris. (haec autem figura in his quoque segmentum coni est).¹) [prop. 30].

his autem theorematis demonstratis per ea multa et theoremata et problemata inueniuntur, uelut hoc²): similia sphaeroidea et similia segmenta et figurarum sphaeroideôn et conoideôn inter se triplicem rationem habere, quam axes. et in aequalibus figuris sphaeroidibus³) quadrata diametrorum in contraria proportione esse atque axes. et si in figuris sphaeroidibus quadrata diametrorum in contraria proportione sint, atque axes, sphaeroidea aequalia esse. et problema, uelut hoc: a data figura sphaeroide uel conoide plano dato plano parallelo segmentum abscindere, ita ut⁴) segmentum abscisum dato cono uel cylindro uel etiam datae sphaerae aequale sit. — praemissis igitur et theorematis

¹⁾ Cfr. p. 281 not. 2.

²⁾ Fortasse scribendum: τάδε lin. 13. num Archimedes solutiones horum theorematum et problematis (lin. 21 sq.), quas eum nouisse necesse est, unquam ediderit, non constat. resoluerunt Riualtus p. 328 sq., Sturmius p. 377 sq.; cfr. Nizze p. 203 sq.

³⁾ Genetiuus lin. 16 pendet ex διαμέτρων lin. 17; cfr. lin. 19.

Infinitions εἶμεν lin. 23 sicot ἀποτεμεῖν pendet ex significatione iubendi, quae inest in πρόβλημα.

άποδειξίας αὐτῶν μετὰ ταῦτα γραψοῦμές τοι τὰ προπείμενα. εὐτύχει.

Εί κα κώνος έπιπέδω τμαθή συμπίπτοντι πάσαις ταζς τοῦ κώνου πλευραζς, ά τομὰ ἐσσείται ήτοι κύκλος 5 η όξυνωνίου κώνου τομά. εί μεν οὖν κύκλος ά τομά, δηλου, δτι τὸ ἀπολαφθεν ἀπ' αὐτοῦ τμᾶμα έπὶ τὰ αὐτὰ τῷ τοῦ κώνου κορυφᾶ κῶνος ἐσσείται. εἰ δέ κα ά τομά γενήται όξυγωνίου κώνου τομά, τὸ ἀπολαφθέν άπὸ τοῦ κώνου στημα έπὶ τὰ αὐτὰ τᾶ τοῦ κώνου κο-10 ουφα ἀπότμαμα κώνου καλείσθω. τοῦ δὲ ἀποτμάματος βάσις μεν καλείσθω το επίπεδον το περιλαφθέν ύπὸ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς, κορυφὰ δὲ τὸ σαμείου. δ και τοῦ κώνου κορυφά, ἄξων δὲ ά ἀπὸ τᾶς κορυφᾶς τοῦ κώνου ἐπὶ τὸ κέντρον τᾶς τοῦ ὀξυ-15 γωνίου κώνου τομᾶς ἐπιζευχθεῖσα εὐθεῖα. καὶ εἴ κα κύλινδρος δυοίς έπιπέδοις παραλλήλοις τμαθή συμπιπτόντεσσι πάσαις ταις του κυλίνδρου πλευραίς, αί τομαί έσσούνται ήτοι κύκλοι η όξυγωνίων κώνων τομαὶ ἴσαι καὶ ὁμοίαι ἀλλάλαις. εἰ μὲν οὖν κα αί τομαὶ 20 κύκλοι γενώνται, δηλον, δτι τὸ ἀποτμαθέν ἀπὸ τοῦ πυλίνδρου σχημα μεταξύ των παραλλήλων έπιπέδων κύλινδρος έσσείται, εί δέ κα αί τομαί νενώνται όξυγωνίων κώνων τομαί, τὸ ἀπολαφθέν ἀπὸ τοῦ κυλίνδρου στημα μεταξύ των παραλλήλων επιπέδων τόμος 25 κυλίνδρου καλείσθω. τοῦ δὲ τόμου βάσις μὲν καλείσθω

^{1.} apodeiξεις F, uulgo. γραψουμεν σοι F, uulgo. 3. τμαθ $\tilde{\eta}$] Torellius; τμηθη F, uulgo. συνπιπτοντι F. πασαι FC*. 7. κονος F. 8. ά] om. F. 9. Post κορυφά in F repetuntur: κονος εσσειται ει δε κα τομα γενηται οξυγωνιον κονου τομα το απολαφθεν απο του κωνου σχημα επι τα αυτα τη του κωνου νορυφά; corr. C. τά] τη F; corr. Torellius. 15. επιζευχθεισας F; corr. B*. τμαθ $\tilde{\eta}$] Torellius; τμηθη F,

et epitagmatis¹) ad demonstrationes eorum utilibus, postea tibi scribam, quae proposita sunt. uale.

DEFINITIONES.

Si conus plano omnibus lateribus coni incidenti secatur, sectio aut circulus erit aut sectio coni acutianguli. si sectio circulus est, adparet, segmentum a cono²) abscisum in eadem parte, in qua est uertex coni, conum futurum esse; sin sectio est coni acutianguli sectio, figura a cono in eadem parte abscisa, in qua est uertex coni, segmentum coni uocetur. segmenti autem basis uocetur planum sectione coni acutianguli comprehensum, uertex autem punctum, quod idem coni uertex est, axis autem linea a uertice coni ad centrum sectionis coni acutianguli ducta.8) et si cylindrus duobus planis parallelis omnibus lateribus cylindri incidentibus secatur, sectiones aut circuli erunt aut sectiones conorum acutiangulorum sibi in uicem aequales et similes.4) iam si sectiones circuli sunt, adparet, figuram a cylindro inter plana parallela abscisam cylindrum futurum esse. sin sectiones acutianguli coni sectiones sunt, figura a cylindro inter plana parallela abscisa frustum cylindri uocetur. basis autem frusti

¹⁾ Hoc est: problemata, quibus aliquid facere iubemur; propp. 7—9.

²⁾ ἀπ' αὐτου τ: ἀπὸ τοῦ κώνου (lin. 6); cfr. lin. 9.

³⁾ Cfr. de his propositionibus Apollonii con. I, 4 et I, 13.

⁴⁾ U. Serenus de sect. cylindri propp. 5 et 18.

uulgo. 18. ἐσσούνται] Torellius; εσονται F, uulgo. 19. κα] scripsi; και F, uulgo. 22. κα] scripsi; και F, uulgo.

τὰ ἐπίπεδα τὰ περιλαφθέντα ὑπὸ τᾶν τῶν ὀξυγωνίων κώνων τομᾶν, ἄξων δὲ ὰ ἐπιζευγνύουσα εὐθεῖα τὰ κέντρα τᾶν τῶν ὀξυγωνίων κώνων τομᾶν. ἐσσείται δὲ αὐτὰ ἐπὶ τᾶς αὐτᾶς εὐθείας τῷ ἄξονι τοῦ κυλίνδρου.

Εἴ κα ἔωντι μεγέθεα ὁποσαοῦν τῷ ἴσῷ ἀλλάλων ὑπερέχοντα, ἢ δὲ ά ὑπεροχὰ ἴσα τῷ ἐλαχίστῷ, καὶ ἄλλα μεγέθεα τῷ μὲν πλήθει ἴσα τούτοις, τῷ δὲ μεγέθει ἔκαστον ἴσον τῷ μεγίστῷ, πάντα τὰ μεγέθεα, ὧν ἐστιν ἔκαστον ἴσον τῷ μεγίστῷ, πάντων μὲν τῶν 10 τῷ ἴσῷ ὑπερεχόντων ἐλάσσονα ἐσσούνται ἢ διπλάσια, τῶν δὲ λοιπῶν χωρὶς τοῦ μεγίστου μείζονα ἢ διπλάσια. ά δὲ ἀπόδειξις τοῦτου φανερά.

α'.

Εἴ κα μεγέθεα ὁποσαοῦν τῷ πλήθει ἄλλοις μεγέ15 θεσιν ἴσοις τῷ πλήθει κατὰ ἀύο τὸν αὐτὸν λόγον ἔχωντι τὰ ὁμοίως τεταγμένα, λεγήται δὲ τά τε πρῶτα μεγέθεα ποτί τινα ἄλλα μεγέθεα ἢ πάντα ἤ τινα αὐτῶν ἐν λόγοις ὁποιοισοῦν, καὶ τὰ ὕστερον ποτ' ἄλλα μεγέθεα τὰ ὁμόλογα ἐν τοἰς αὐτοἰς λόγοις, πάντα τὰ 20 πρῶτα μεγέθεα ποτὶ πάντα, ἃ λεγόνται, τὸν αὐτὸν ἔξοῦντι λόγον, ὃν ἔχοντι πάντα τὰ ὕστερον μεγέθεα ποτὶ πάντα, ἃ λεγόνται.

ἔστω τινὰ μεγέθεα τὰ A, B, Γ , Δ , E, Z ἄλλοις μεγέθεσιν ἴσοις τῷ πλήθει τοῖς H, Θ , I, K, Λ , M 25 κατὰ δύο τὸν αὐτὸν ἔχοντα λόγον, καὶ ἐχέτω τὸ μὲν

^{3.} τομᾶν] τομα F; corr. B*. 5. α΄ Torellius; Cr. τῷ] το F, ed. Basil. 7. πληθη F. 13. β΄ Torellius, Cr. 16. ἔχωντι] scripsi; εχοντι F, uulgo. 17. ποτί τινα ἄλλα] scripsi; ποτι τ΄ αλλα F, uulgo; fort. ποτ΄ ἄλλα ut lin. 18. 18. ποτα αλλα F. 22. λεγωνται F.

uocentur plana sectionibus conorum acutiangulorum comprehensa, axis autem linea centra sectionum conorum acutiangulorum iungens. haec autem in eadem linea erit, in qua axis cylindri est.

Si magnitudines quotlibet datae sunt aequali spatio inter se excedentes, et differentia minimae aequalis est, et aliae quoque magnitudines datae sunt numero prioribus aequales et magnitudine omnes maximae illarum aequales, omnes hae magnitudines, quarum quaeque maximae aequalis est, minores erunt quam duplo maiores omnibus magnitudinibus aequali spatio inter se excedentibus, maiores autem quam duplo maiores reliquis praeter maximam. demonstratio autem huius propositionis in medio posita est.¹)

I.

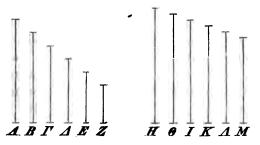
Si magnitudines quotlibet numero et aliae magnitudines numero aequales, binae cum binis similiter positae, eandem rationem habent, et priores magnitudines aut omnes aut nonnullae ad alias magnitudines in quauis proportione sunt, et posteriores magnitudines rursus ad alias similiter positae in eadem proportione sunt, omnes priores magnitudines ad omnes, quae cum iis in proportione sunt, eandem habebunt rationem, quam habent omnes magnitudines posteriores ad omnes, quae cum iis in proportione sunt.

magnitudines quaedam A, B, Γ , Δ , E, Z et aliae magnitudines numero aequales H, Θ , I, K, Λ , M binae cum binis eandem habeant rationem, et sit

¹⁾ Nam demonstrata est ab Archimede ipso περὶ ελίπ. prop. 11; Quaest. Arch. p. 56.

Α ποτὶ τὸ Β τὸν αὐτὸν λόγον, ὅν τὸ Η ποτὶ τὸ Θ, τὸ δὲ Β ποτὶ τὸ Γ, ὅν τὸ Θ ποτὶ τὸ Ι, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως τούτοις. λεγέσθω δὲ τὰ μὲν Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ μεγέθεα ποτί τινα ἄλλα μεγέθεα τὰ Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ 5 ἐν λόγοις ὁποιοισοῦν, τὰ δὲ Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ ποτί τινα ἄλλα τὰ Τ, Τ, Φ, Χ, Ψ, Ω, τὰ ὁμόλογα ἐν τοῖς αὐτοῖς λόγοις, καὶ εν μὲν ἔχει λόγον τὸ Α ποτὶ τὸ Ν, τὸ Η ἐχέτω ποτὶ τὸ Τ, ὅν δὲ λόγον ἔχει τὸ Β ποτὶ τὸ Ξ, τὸ Θ ἐχέτω ποτὶ τὸ Τ, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως 10 τούτοις. δεικτέον, ὅτι πάντα τὰ Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ ποτὶ πάντα τὰ Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ τὸν αὐτὸν ἔχοντι λόγον, ὅν πάντα τὰ Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ ποτὶ πάντα τὰ Τ, Τ, Φ, Χ, Ψ, Ω.

έπεὶ γὰ ϱ τὸ μὲν N ποτὶ τὸ A τὸν αὐτὸν ἔχει λό- 15 γον, $\ddot{ο}$ ν τὸ T ποτὶ τὸ H, τὸ $\dot{o}$ ὲ A ποτὶ τὸ B, $\ddot{o}$ ν τὸ

Η ποτὶ τὸ Θ, τὸ δὲ Β ποτὶ τὸ Ξ, ὅν τὸ Θ ποτὶ τὸ Υ , τὸν αὐτὸν ἔξει λόγον τὸ N ποτὶ τὸ Ξ, ὅν τὸ T ποτὶ τὸ Υ . διὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὸ Ξ ποτὶ τὸ O, ὅν τὸ Υ ποτὶ τὸ O, καὶ τούτοις τὰ ἄλλα ὁμοίως. ἔχοντι δὴ

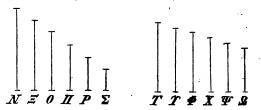
^{4.} τινα ἄλλα] scripsi; ταλλα F; τὰ ἄλλα ed. Basil., uulgo; fort. ποτ' ἄλλα. 5. M] M, N FBC*. 6. τινα ἄλλα] scripsi; τ' αλλα F, uulgo; fort. ἄλλα. 7. καί] addidi; om. F, uulgo. 9. Ξ[Z F.

$A: B = H: \Theta \text{ et } B: \Gamma = \Theta: I$

et cetera eodem modo. et A, B, Γ , Δ , E, Z ad alias magnitudines N, Ξ , O, Π , P, Σ in quantice proportione sint, et H, Θ , I, K, Δ , M ad alias T, T, Φ , X, Ψ , Ω similater positae in eadem proportione sint, et sit A: N = H: T, $B: \Xi = \Theta: T$, et cetera eodem modo. demonstrandum

$$\frac{A+B+\Gamma+\Delta+E+Z}{N+E+O+\Pi+P+\Sigma} = \frac{H+\Theta+I+K+A+M}{T+T+\Phi+X+\Psi+\Omega}$$
nam quoniam

 $N: A = T: H, A: B = H: \Theta, B: \Xi = \Theta: T,$

erit $N: \Xi = T: T^1$ eodem modo concluditur etiam $\Xi: O = T: \Phi$, et cetera eodem modo.²) itaque

¹⁾ Cum N:A=T:H, $A:B=H:\Theta$, erit $\delta i'$ loov (Eucl. V, 22) $N:B=T:\Theta$, sed $B:E=\Theta:T$; quare $\delta i'$ loov (Eucl. V, 22) N:E=T:T. conspectum huius demonstrationis dedi Quaest. Arch. p. 50—51.

²⁾ Habebimus igitur $N: \mathbf{Z} = T: T, \ \mathbf{Z}: O = T: \Phi,$ $O: \Pi = \Phi: X, \ \Pi: P = X: \Psi, \ P: \Sigma = \Psi: \Omega.$ iam cum sit $A: B = H: \Theta$, erit (Eucl. V, 18)

The term is $A:B=H:\Theta$, set the value V, 18) and the $H:A=H+\Theta:A+B:H+\Theta=A:H$ (Eucl. V, 16) sed ex N:A=T:H sequitar (Eucl. V, 16) A:H=N:T=S:T (Eucl. V, 16) $= O:\Phi$ (Eucl. V, 16) $= \Gamma:I$ (Eucl. V, 16; est enim A:N=H:T, $B:E=\Theta:T$, $\Gamma:O=I:\Phi$, A:H=K:X, $E:P=A:\Psi$, Z:Z=M:Q, lin. 9). quare $A+B:H+\Theta=\Gamma:I$; unde (évaliáf, ovobévii, évaliáf) $A+B+\Gamma:H+\Theta+I=\Gamma:I=O:\Phi=\Pi:X$ (Eucl. V, 16) =A:K (Eucl. V, 16), et eodem modo semper progredi possumus.

10 φανερον δέ, ὅτι καί, εἴ κα τῶν τε Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ μεγεθέων τὰ μὲν Α, Β, Γ, Δ, Ε λεγώνται ποτὶ τὰ Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, τὸ δὲ Ζ μηδὲ ποθ' ἕν λεγήται, καὶ τῶν Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ τὰ μὲν Η, Θ, Ι, Κ, Λ λεγώνται ποτὶ τὰ Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, τὰ ὁμοῖα ἐν τοῖς 15 αὐτοῖς λόγοις, τὸ δὲ Μ μηδὲ ποθ' ἕν λεγήται, ὁμοίως πάντα τὰ Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ ποτὶ πάντα τὰ Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ τον αὐτὸν έξοῦντι λόγον, ὃν πάντα τὰ Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ ποτὶ πάντα τὰ Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ.

β'.

20 Εἴ κα γραμμαὶ ἴσαι ἀλλάλαις ἔωντι ὁποσαιοῦν τῷ πλήθει, καὶ παρ' ἐκάσταν αὐτᾶν παραπέση τι χωρίον

^{2.} εχωντι F, ut uidetur. I] om. F. 7. εχωντι FBC.
11. λεγώνται] scripsi; λεγωτι F, uulgo; λέγωντι Torellius, 12.
P] PC F; corr. Torellius. μηδε ποθ΄ εν] scripsi; μηδεποθεν F, uulgo. 13. M] M μεγεθέων Torellius. 14. Ψ] Ψω F; corr. Torellius. 15. μηδεποθεν F, uulgo. 17. P] PC F; corr. Torellius. 18. Ψ] Ψω F; corr. Torellius. 19. γ΄ Torellius, Cr. 20. αλληλαις F; corr. Torellius. 21. παραπεση] scripsi; παρεμπεση F, uulgo.

A+B+ Γ + A+E+Z: A=H+ Θ +I+K+A+M: H.¹) sed A: N=H: T [ἀνάπαλιν Eucl. V, 7 πόρ.], et N: N+Z+O+ Π +P+ Σ =T: T+T+ Φ +X+ Ψ + Ω .²) adparet ergo esse

$$\frac{A+B+\Gamma+\Delta+E+Z}{N+Z+O+\Pi+P+\Sigma} = \frac{H+\Theta+I+K+A+M}{T+T+\Phi+X+\Psi+\Omega}$$

et adparet, etiam si ex magnitudinibus A, B, Γ , Δ , E, Z magnitudines A, B, Γ , Δ , E ad N, Ξ , O, Π , P in proportione sint, Z autem in nulla proportione, et ex H, Θ , I, K, A, M magnitudinibus H, Θ , I, K, A ad T, T, Φ , X, Ψ in proportione sint, similiter positae in eadem proportione, M autem in nulla sit proportione, item esse:

$$\frac{A+B+\Gamma+\Delta+E+Z}{N+Z+O+\Pi+P} = \frac{H+\Theta+I+K+A+M}{T+T+\Phi+X+\Psi} \cdot {}^{4})$$

Π.

Si lineae quotlibet numero inter se aequales sunt, et singulis spatium adplicatur figura quadrata exce-

$$\frac{A}{N + \Xi + O + \Pi + P + \Sigma} = \frac{H}{T + T + \Phi + X + \Psi + \Omega};$$
tum rursus δi loov sequitur proportio.

¹⁾ Demonstrauimus enim p. 293 not. 2 esse $A+B+\Gamma+\Delta+E+Z: H+\Theta+I+K+\Lambda+M=A: H;$ inde ἐναλλάξ (Eucl. V, 16) sequitur proportio.

²⁾ Nam $N+\Xi:T+T=\Xi:T$ (συνθέντι καὶ ἐναλιάξ) = $O:\Phi$ (ἐναλιάξ); unde ἐναλιάξ καὶ συνθέντι καὶ ἐναλιάξ: $\frac{N+\Xi+O}{T+T+\Phi}=\frac{O}{\Phi}$, et cetera eodem modo, donec inuenitur $\frac{N+\Xi+O+\Pi+P+\Sigma}{T+T+\Phi+X+\Psi+\Omega}=\frac{N}{T}$; tum ἐναλιάξ.

³⁾ Nam δι' ίσου est (Eucl. V, 22)

⁴⁾ Prorsus eodem modo concluditur, si ratione not. 2 proposita quater pro quinquies utimur.

ύπερβάλλον είδει τετραγώνω, έωντι δε αι πλευραι των ύπερβλημάτων τῷ ἴσῷ ἀλλάλαν ὑπερεχούσαι, και ἀ ὑπεροχὰ ἴσα τῷ ἐλαχίστᾳ, ἔωντι δε και ἄλλα χωρία τῷ μὲν πλήθει ἴσα τούτοις, τῷ δε μεγέθει ἕκαστον δ ἴσον τῷ μεγίστῷ, ποτὶ μὲν πάντα τὰ ἔτερα χωρία ἐλάσσονα λόγον ἐξοῦντι τοῦ, ὃν ἔχει ὰ ἴσα συναμφοτέραις ταῖς τε τοῦ μεγίστου ὑπερβλήματος πλευραῖς καὶ μιῷ τᾶν ἰσᾶν ἐουσᾶν ποτὶ τὰν ἴσαν συναμφοτέραις τῷ τε τρίτῷ μέρει τᾶς τοῦ μεγίστου ὑπερβλήματος πλευρᾶς 10 καὶ τῷ ἡμισέᾳ μιᾶς τᾶν ἰσᾶν ἐουσᾶν, ποτὶ δε τὰ λοιπὰ χωρία ἄνευ τοῦ μεγίστου μείζονα λόγον ἐξοῦντι τοῦ αὐτοῦ λόγου.

έστωσαν γὰρ ίσαι εὐθείαι ὁποσαιοῦν τῷ πλήθει, έφ άν τὰ Α· καὶ παραπεπτωκέτω παρ' εκάσταν αὐτᾶν 15 γωρίον ὑπερβάλλον είδει τετραγώνω. ἔστων δὲ τῶν ύπερβλημάτων πλευραί αί Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η τῶ ἰσω άλλάλαν ύπερεχούσαι, καὶ ά ύπεροχὰ ἔστω ἴσα τᾶ έλαγίστα. και μεγίστα μέν έστω ά Β, έλαγίστα δε ά Η. έστω δε και άλλα χωρία, έφ' ών εκαστον των Θ, Ι, 20 Κ, Λ, τῷ μὲν πλήθει ἴσα τούτοις, τῷ δὲ μεγέθει ξιαστον ίσον έστω τῷ μεγίστω τῷ παρὰ τὰν ΑΒ παρακειμένφ. έστω δε ά μεν ΘΙ γραμμα ίσα τα Α, ά δε ΚΛ ίσα τᾶ Β, καὶ τᾶν μέν ΘΙ γραμμᾶν έκάστα ἔστω διπλασία τᾶς Ι, τᾶν δὲ ΚΛ ξιάστα τριπλασία τᾶς Κ. 25 δεικτέον, ὅτι τὰ χωρία πάντα, ἐν οἶς τὰ Θ, Ι, Κ, Λ, ποτί μέν πάντα τὰ έτερα χωρία τὰ ΑΒ, ΑΓ, ΑΔ, ΑΕ, ΑΖ, ΑΗ έλάσσονα λόγον έχει τοῦ, ὃν έχει ἁ ΘΙΚΛ εύθεῖα ποτί τὰν ΙΚ, ποτί δὲ τὰ λοιπὰ ἄνευ

^{7.} τε] om. F. τῷ et πλενοῷ Nizze. 10. ημισα F; corr. B. 13. ἔστωσαν FBCD; ἔστω A, ed. Basil.; "esto" Cr. 15. ἔστων] ἔστωσαν B. τῶν] addidi; om. F, uulgo. 19. ἔστω

dens, et latera spatiorum excedentium aequali differentia inter se excedunt, et differentia minimae aequalis est, et praeterea alia spatia data sunt numero his aequalia, magnitudine autem omnes maximo aequalia, haec spatia ad omnia spatia priora minorem rationem habebunt, quam linea aequalis lateribus maximi spatii excedentis et simul uni ex lineis inter se aequalibus ad lineam aequalem tertiae parti lateris maximi spatii excedentis et simul dimidiae parti unius ex lineis inter se aequalibus, ad cetera autem spatia praeter maximum maiorem rationem, quam eaedem lineae. 1)

nam datae sint lineae aequales quotlibet numero, in quibus sint litterae A. et singulis adplicetur spatium figura quadrata excedens. latera autem spatiorum excedentium B, Γ , Δ , E, Z, H aequali differentia inter se excedant, et differentia minimae aequalis sit. et maxima sit B, minima autem H. sed etiam alia spatia data sint, in quibus singulis omnes litterae Θ , I, K, Δ , numero his aequalia, magnitudine autem omnia maximo spatio lineae AB adplicato aequalia sint. sit autem

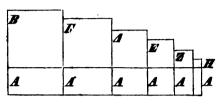
 $\Theta + I = A$, K + A = B, et $\Theta + I = 2I$, K + A = 3K. demonstrandum est, omnia spatia, in quibus sint litterae Θ , I, K, A, ad omnia priora spatia AB, $A\Gamma$, $A\Delta$, AE, AZ, AH minorem rationem habere, quam $\Theta + I + K + A : I + K$, ad reliqua autem praeter

¹⁾ Demonstrationem breuius exposui Quaest. Arch. p. 57, arithmeticam dedit Nizze p. 157.

scripsi; η F, uulgo. ἐκάστα τᾶν Torellius; auditur στοιχεῖον (littera). 23. τᾶν] τα F; corr. ed. Basil.* γοαμμα F; corr. ed. Basil.*

τοῦ μεγίστου τοῦ AB μείζονα λόγον ἔχοντι τοῦ αὐτοῦ λόγου.

έστι γάρ τινα χωρία, έν οἶς τὰ Α, τῷ ἴσῷ ἀλλάλων ὑπερέχοντα, καὶ ὰ ὑπεροχὰ ἴσα τῷ ἐλαχίστῷ [ἐπεί τε

5 τὰ παραβλήματα καὶ τὰ πλάτη τῷ ἴσῷ ὑπερέχουσιν], καὶ ἄλλα χωρία, ἐν οἰς τὰ Θ, Ι, τῷ μὲν πλήθει ἴσα τούτοις, τῷ δὲ μεγέθει ἔκαστον ἴσον τῷ μεγίστῷ. σύμπαντα οὖν τὰ χωρία, ἐν οἶς τὰ Θ, Ι, πάντων μὲν τῶν, ἐν οἶς τὰ Α, ἐλάσσονά ἐντι ἢ διπλασίονα, τῶν 10 δὲ λοιπῶν χωρίς τοῦ μεγίστου μείζονα ἢ διπλασίονα. αὐτὰ οὖν τὰ χωρία, ἐν οἶς τὰ Ι, πάντων μὲν τῶν, ἐν οἶς τὰ Α, ἐλάσσονά ἐντι, τῶν δὲ λοιπῶν ἄνευ τοῦ μεγίστου μείζονα. πάλιν ἐντὶ γραμμαί τινες αί Β, Γ, Α, Ε, Ζ, Η τῷ ἴσῷ ἀλλάλαν ὑπερεχούσαι, καὶ ἁ ὑπεροχὰ ἴσα τῷ ἐλαχίστᾳ, καὶ ἄλλαι γραμμαί, ἐφ' ἄν τὰ Κ, Λ, τῷ μὲν πλήθει ἴσαι ταύταις, τῷ δὲ μεγέθει ἑκάστα ἴσαι τῷ μεγίστᾳ. τὰ οὖν τετράγωνα τὰ ἀπὸ

^{4.} ἐπεὶ τῶν παφαβλημάτων Nizze. in figura litteras Θ, I, K, Λ inuerso ordine habet F; litteras Θ, I permutant ed. Basil., Torellius; corr. Nizze.

9. διπλάσια Nizze, ut lin. 10.
10. μειζον F; corr. Torellius.
15. ὑπεφοχὰ ἔσα] ὑπεφεχονσαι ἴσαι F; corr. ed. Basil.
17. ἔσαι] ἔσα?

maximum spatium AB maiorem rationem quam $\Theta + I + K + A : I + K$.

· sunt enim spatia quaedam, in quibus litterae A, aequali differentia inter se excedentia, et differentia

8	8	8	Ø	8	в	
1	1		I		I	1
X	K	K	K	K	X	K
1	Λ	Л	Л	Л	Л	Л.

2) Nam $\Theta = I$.

¹⁾ Quia ex hypothesi latera quadratorum excedentium inter se aequali differentia excedunt, et differentia minimo aequalis est. spatia enim A inter se rationem habent, quam latera illa (Eucl. VI, 1). sequentia uerba ênel lin. 4 — υπερέχουσιν lin. 5 subditiua esse putauerim. nam primum praue dicuntur spatia adplicata inter se aequali differentia excedere, deiuntur spatia adplicata inter se aequali differentia excedere, deiuntur spatia adplicata inter se aequali differentia excedere, deiuntur formae sunt; etiam particula re insolito loco posita est. denique insuauiter sermonis cursum interrumpunt. neque hae offensiones coniectura facili et probabili tolli possunt.

300

πασᾶν τᾶν ἰσᾶν ἀλλάλαις τε καὶ τᾶ μεγίστα πάντων μεν των τετραγώνων των ἀπὸ [πασαν] ταν τῷ ἰσφ άλλάλαν ὑπερεχουσᾶν ἐλάσσονά ἐντι ἢ τριπλάσια, τῶν δὲ λοιπῶν χωρίς τοῦ ἀπὸ τᾶς μεγίστας τετραγώνου δ μείζονα η τριπλάσια. δεδείκται γάρ τοῦτο έν τοῖς περί τᾶν έλίκων έκδεδομένοις. τὰ οὖν χωρία, ἐν οἶς τὸ K, πάντων μὲν τῶν χωρίων, ἐν οἶς τὰ B, Γ , $\triangle$, E, Z, H, ελάσσονά έστιν, αὐτῶν δὲ τῶν, εν οἶς τὰ Γ , Δ , Ε, Ζ, Η, μείζονα· ώστε καὶ πάντα τὰ χωρία, ἐν οἶς 10 τὰ Ι, Κ, πάντων μὲν τῶν, ἐν οἶς τὰ ΑΒ, ΑΓ, ΑΔ, ΑΕ, ΑΖ, ΑΗ, ελάσσονά έστι, τῶν δέ, έν οἶς τὰ ΑΓ, ΑΔ, ΑΕ, ΑΖ, ΑΗ, μείζονα. δηλον ούν, δτι πάντα τὰ χωρία, ἐν οἶς τὰ Θ, Ι, Κ, Λ, ποτὶ μὲν τὰ χωρία, έν οίς τὰ ΑΒ, ΑΓ, ΑΔ, ΑΕ, ΑΖ, ΑΗ, ελάσσονα 15 λόγον έχουτι τοῦ, ὂν έχει ά ΘΛ ποτί τὰν ΙΚ, ποτί δε τὰ λοιπὰ χωρίς τοῦ, ἐν ὧ τὸ ΑΒ, μείζονα τοῦ αὐτοῦ λόγου.

γ'.

Εἴ κα κώνου τομᾶς ὁποιασοῦν εὐθείαι ἐπιψαύωντι 20 ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σαμείου ἀγμέναι, ἔωντι δὲ καὶ ἄλλαι εὐθείαι ἐν τᾳ τοῦ κώνου τομᾳ παρὰ τὰς ἐπιψαυούσας ἀγμέναι καὶ τεμνούσαι ἀλλάλας, τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν τμαμάτων τὸν αὐτὸν ἑξοῦντι λόγον ποτ' ἄλλαλα, ὃν τὰ τετράγωνα τὰ ἀπὸ τᾶν ἐπιψαυουσᾶν ὁμόλογον

^{2.} πασᾶν τᾶν] Torellius; παντων F, uulgo. fort. scrib. τᾶν. 3. αλλαλων F; corr. Torellius. ὑπεφεχουσαι F; corr. ed. Basil. 6. ἐλίκων] scripsi; ελικαν F, uulgo. 8. ἐστιν] ἐντι Β. 10. τά] (alt.) addidi; om. F, uulgo. 11. ἐστι ἐντι Β. τά] addidi; om. F, uulgo. 16. τό] τά Torellius, fortasse recte. μειζων F; corr. Torellius. γ΄] om. ed. Basil., Cr., Torellius. 23. ποτ ἄλλαλα] Torellius; ποτι τα αλλα F, uulgo. 24. των επιψανουσων F, uulgo.

omnes maximae aequales. quare quadrata omnium linearura inter se et maximae aequalium minora sunt quam triplo maiora omnibus quadratis linearum inter se aequali differentia excedentium, maiora autem quam triplo maiora reliquis praeter quadratum lineae maxinae. hoc enim in eo libro, quem de helicibus edidimus, demonstratum est [prop. 10]. itaque spatia, in quibus est littera K, omnibus spatiis, in quibus sunt litterae B, Γ , Δ , E, Z, H, minora sunt¹), ipsis autem spatiis, in quibus sunt litterae Γ , Δ , E, Z, H, maiora. quare etiam omnia spatia, in quibus sunt litterae I, K, minora sunt omnibus spatiis, in quibus sunt litterae AB, $A\Gamma$, $A\Delta$, AE, AZ, AH, maiora autem iis, in quibus $A\Gamma$, $A\Delta$, AE, AZ, AH. adparet igitur, omnia spatia, in quibus sint litterae @, I, K, A, ad spatia, in quibus AB, $A\Gamma$, $A\Delta$, AE, AZ, AH, minorem rationem habere, quam $\Theta A: IK^2$), ad reliqua autem praeter id, in quo est AB, maiorem rationem.3)

III.

Si lineae sectionem coni qualemlibet contingunt ab eodem puncto ductae, et aliae quoque lineae in sectione coni contingentibus parallelae sunt et inter se secant, spatia partibus earum`comprehensa inter se eandem rationem habebunt, quam quadrata linearum contingentium. et spatium partibus alterius lineae

¹⁾ Nam $K = \frac{1}{2}\Lambda$; itaque $K + \Lambda = 3K$. 2) Hoc est $\Theta + I + K + \Lambda$: I + K.

³⁾ Nam summa spatiorum Θ , I, K, Λ ad summam spatiorum I, K eam habet rationem quam $\Theta + I + K + \Lambda : I + K$, cum basis eadem sit (Eucl. VI, 1); tum u. Eucl. V, 8. et est $\Theta + I + K + \Lambda = A + B$, $I + K = \frac{1}{4}A + \frac{1}{3}B$.

δὲ ἐσσείται τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τῶν τᾶς ἐτέρας γραμμᾶς τμαμάτων τῷ τετραγώνω τῷ ἀπὸ τᾶς ἐπιψαυούσας τᾶς παραλλήλου αὐτῷ. ἀποδεδείκται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς κωνικοῖς στοιχείοις.

Εἴ κα ἀπὸ τᾶς αὐτᾶς ὀρθογωνίου κώνου τομᾶς δύο τμάματα ἀποτμαθέωντι ὁπωσοῦν ἴσας ἔχοντα τὰς διαμέτρους, αὐτά τε τὰ τμάματα ἴσα ἐσσούνται, καὶ τὰ τρίγωνα τὰ ἐγγραφόμενα εἰς αὐτὰ τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχοντα τοῖς τμαμάτεσσι καὶ ὕψος τὸ αὐτό. διά-10 μετρον δὲ καλέω παντὸς τμάματος τὰν δίχα τέμνουσαν τὰς εὐθείας πάσας τὰς παρὰ τὰν βάσιν αὐτοῦ ἀγομένας.

ἔστω ὀρθογωνίου κώνου τομὰ ὰ ΑΒΓ, καὶ ἀποτετμήσθω ἀπ' αὐτᾶς δύο τμάματα τό τε ΑΔΕ καὶ 15 τὸ ΘΒΓ. ἔστω δὲ τοῦ μὲν ΑΔΕ τμάματος διάμετρος ὰ ΔΖ, τοῦ δὲ ΘΒΓ ὰ ΒΗ, καὶ ἔστων ἴσαι αὶ ΔΖ, ΒΗ. δεικτέον, ὅτι τὰ τμάματα ἴσα ἐντὶ τὰ ΑΔΕ, ΘΒΓ, καὶ τὰ τρίγωνα τὰ ἐγγραφόμενα τὸν εἰρημένον τρόπον ἐν αὐτοῖς.

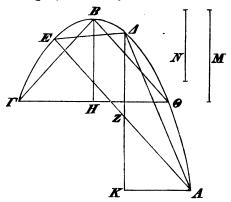
20 ἔστω δη πρώτον ά ἀποτέμνουσα τὸ ἔτερον τμᾶμα

^{1.} ἐσσείται] επειτα F; corr. ed. Basil. 2. τῷ τετραγώνος Scripsi; τετραγώνον F, uulgo; τετραγώνος Torellius. τῷ] το F; corr. Torellius. 3. τᾶς] addidi; om. F, uulgo. παραλληλους F; corr. Nizze. αυτας F; corr. Torellius. 5. δ΄ Cr., Torellius. 6. αποτμηθεοντι F; corr. Torellius. δ. αὐτα] αυταν FBC*. 9. τμαματεσι F. 11. τάς] (alterum) ταν FBC*. 14. αὐτᾶς] αυτ cum comp. ας, insuper addita syllaba ᾶς (circumflexu super σ posito, ut solet) F. 16. ἔστων] comp. uocabuli ἔστω addito accentu acuto F; ἔστωσαν uulgo*; ἔστω ed. Basil., Torellius, Cr. 18. ἐγγραφόμενα] με supra scriptum manu 1 F. 20. πρῶτον ἀ] scripsi; α om. F, uulgo.

comprehensum respondebit quadrato lineae contingentis ei parallelae. hoc autem in conicis elementis¹) demonstratum est [Apollonius con. III, 17].

Si ab eadem sectione coni rectanguli duo segmenta quoquo modo abscinduntur diametros aequales habentia, et ipsa segmenta aequalia erunt et triangula iis inscripta eandem basim habentia, quam segmenta, et altitudinem aequalem. diametrum autem cuiusuis segmenti eam lineam uoco, quae omnes lineas basi eius parallelas in duas partes aequales secat.

sit $AB\Gamma$ sectio coni rectanguli, et ab ea abscindantur duo segmenta $A\Delta E$, $\Theta B\Gamma$. et diametrus seg-

menti $A\Delta E$ sit ΔZ , segmenti autem $\Theta B\Gamma$ linea BH, et sit $\Delta Z = BH$. demonstrandum est, et segmenta $A\Delta E$, $\Theta B\Gamma$ aequalia esse et triangula iis ita inscripta, ut diximus.

primum igitur linea alterum segmentum abscindens

¹⁾ H. e. elementis conicis ab Aristaeo compositis, ab Euclide emendatis et suppletis.

ά ΘΓ ποτ' όρθας τα διαμέτρο τας του όρθογωνίου κώνου τομάς. λελάφθω δε παρ' αν δυνάνται αι από τᾶς τομᾶς, ά διπλασία τᾶς μέχρι τοῦ ἄξονος, καὶ ἔστα, έφ' α τὸ Μ. ἀπὸ δὲ τοῦ Α κάθετος ἄχθω ἐπὶ τὰν 5 ΔZ ά AK. ἐπεὶ οὖν διάμετρός ἐντι ά ΔΖ τοῦ τμάματος, α τε ΑΕ δίχα τεμνέται κατά τὸ Ζ, καὶ ά ΔΖ παρά τὰν διάμετρόν ἐστι τᾶς τοῦ ὀρθογωνίου κώνου τομάς. ούτω γάρ δίχα τέμνει πάσας τὰς παρά τὰν ΑΕ ἀγομένας. ὃν δὴ λόγον ἔχει τὸ τε-10 τράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΖ ποτὶ τὸ τετράγωνον τὸ από τας ΑΚ, τούτον έχέτω ά Ν ποτί τὰν Μ. αί δή ἀπὸ τᾶς τομᾶς ἐπὶ τὰν ΔΖ ἀγομέναι παρὰ τὰν ΑΕ δυνάνται τὰ παρὰ τὰν ἴσαν τῷ Ν παραπίπτοντα πλάτος ἔχουτα, ἃς αὐταὶ ἀπολαμβάνοντι ἀπὸ τᾶς ΔΖ 15 ποτί τὸ Δ πέρας. δεδείκται γὰρ ἐν τοῖς κωνικοῖς. δυνάται οὖν καὶ ά ΑΖ ἴσον τῷ περιεχομένω ὑπὸ τᾶς Ν και τᾶς ΔΖ. δυνάται δε και ά ΘΗ ίσον τῷ περιεχομένω ὑπό τε τᾶς Μ καὶ τᾶς ΒΗ, ἐπεὶ κάθετός έστιν ά ΘΗ έπλ τὰν διάμετρον. ἔχοι οὖν κα τὸ τε-20 τράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΖ ποτὶ τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΗ τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν ά Ν ποτί τὰν Μ, ἐπεί ζσαι ὑπέκειντο αί ΔΖ, ΒΗ. ἔχει δὲ τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΖ

^{1.} $\Theta\Gamma$] $B\Gamma$ F; corr. BC. 13. N] M F; corr. Torellius. 19. $\tilde{\epsilon}\chi o v v \kappa a$] scripsi; $\epsilon \chi o v \kappa a v \kappa a$ F, uulgo; $\tilde{\epsilon}\chi \epsilon v \kappa a \ell$ Torellius. 20. $\tau a \epsilon$] $\tau o v$ per comp. F.

 $\Theta\Gamma$ perpendicularis ad diametrum sectionis coni rectanguli sit. sumatur autem linea, cui parallelae lineae a sectione ductae quadratae aequales sunt [spatiis ipsa hac linea et ea parte diametri comprehensis, quam linea a sectione ducta ad uerticem uersus abscindit]1), quae duplo maior est linea [a uertice sectionis] ad axem coni ducta²), et sit ea, in qua est littera M. et ab A linea AK ad ΔZ perpendicularis ducatur. iam quoniam \(\mathre{Z} \) diametrus est segmenti, linea AE in puncto Z in duas partes aequales secatur, et △Z diametro sectionis coni rectanguli³) parallela est. ita enim omnes lineas lineae AE parallelas in duas partes aequales secat. itaque, sit $AZ^2:AK^2 \longrightarrow N:M$. quare lineae a sectione ad lineam ΔZ ductae lineae AE parallelae quadratae aequales sunt spatiis lineae N aequali adplicatis latitudinem habentibus eas lineas, quas ipsae a ΔZ ad punctum Δ uersus abscindunt. hoc enim in conicis demonstratum est.4) itaque

 $AZ^2 = N \times AZ$

sed etiam $\Theta H^2 = M \times BH$, quoniam ΘH ad diametrum perpendicularis est [et linea M parametrus; tum u. Apollon. con. I, 11]. itaque

 $AZ^2:\Theta H^2=N:M,$

quia ex hypothesi $\Delta Z = BH$. sed etiam

 $AZ^2:AK^2=N:M.$

¹⁾ H. e. parametrus parabolae \(\bar{\Pi} B \textcolor{\theta} \).

²⁾ Quia antiquiores geometrae parabolam ita efficiebant, ut conum rectum et rectangulum plano lateri coni parallelo secarent.

³⁾ H. e. axi. cfr. Zeitschr. f. Math., litt. Abth. XXV

<sup>p. 44; p. 51 nr. 14.
4) H. e. N linea parametrus est, si diametrus est △Z. cfx.
Zeitschr. f. Math., litt. Abth. XXV p. 52 nr. 15.</sup>

τετράγωνον καὶ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΚ τὸν αὐτὸν λόγον, ον ά Ν ποτί τὰν Μ. ἴσαι ἄρα ἐντί αί ΘΗ, ΑΚ. έντι δε ίσαι και αί ΒΗ, ΔΖ. ώστε ίσον έστι τὸ ύπὸ ταν ΘΗ, ΒΗ περιεχόμενον τω ύπὸ ταν ΑΚ, ΔΖ. 5 ίσον άρα έστιν και τὸ ΘΗΒ τρίγωνον τῷ ΔΑΖ τριγώνω· ώστε καὶ τὰ διπλάσια. ἔστι δὲ τοῦ μὲν $A \triangle E$ τριγώνου ἐπίτριτον τὸ ΑΔΕ τμᾶμα, τοῦ δὲ ΘΒΓ τριγώνου ἐπίτριτον τὸ ΘΒΓ τμᾶμα. δῆλον οὖν, ὅτι τὰ τμάματά έστιν ίσα καὶ τὰ τρίγωνα τὰ έγγραφόμενα είς 10 αὐτά. εί δὲ μηδετέρα τᾶν τὰ τμάματα ἀποτεμνουσᾶν ποτ' όρθάς έντι τᾶ διαμέτρω τᾶς τοῦ όρθονωνίου κώνου τομάς, ἀπολαφθείσας ἀπὸ τᾶς διαμέτρου τᾶς τοῦ ὀρθογωνίου κώνου τομᾶς ἴσας τᾶ διαμέτρω τᾶ τοῦ ένὸς τμάματος καὶ ἀπὸ τοῦ πέρατος τᾶς ἀπο-15 λαφθείσας ποτ' όρθας άχθείσας τᾶ διαμέτρω, τὸ γενόμενον τμάμα έκατέρω των τμαμάτων ίσον έσσείται. δηλον οὖν έστι τὸ προτεθέν.

δ'.

Πᾶν χωρίον τὸ περιεχόμενον ὑπὸ ὀξυγωνίου κωνου 20 τομᾶς ποτὶ τὸν κύκλον τὸν ἔχοντα διάμετρον ἴσαν τῷ μείζονι διαμέτρω τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν ἀ ἐλάσσων διάμετρος αὐτᾶς ποτὶ τὰν μείζω, τὰν τοῦ κύκλου διάμετρον.

ἔστω γὰρ ὀξυγωνίου κώνου τομά, ἐφ' ἇς τὰ A, B, 25 Γ , Δ , διάμετ ρ ος δὲ αὐτᾶς ἁ μὲν μείζων ἔστω, ἐφ' ἇς

^{7.} τμημα F; corr. Torellius; item lin. 8. 9. τμηματα F; corr. Torellius, ut etiam lin. 10. 11. διαμέτεω] μης F; corr. ed. Basil. 12. διαμέτεων] μετα F; corr. Torellius. latet in his compendium aliquod uocabuli διάμετεως. 13. τᾶ τοῦ] scripsi; τας τον F, uulgo. 18. ε΄ Torellius. 21. τᾶς] τα F; corr. Torellius. τομᾶς] τομα F; corr. Torellius. 23.

quare $\Theta H = AK$ [Eucl. V, 9]. sed etiam $\Delta Z = BH$. quare erit

$$\Theta H \times BH = AK \times \Delta Z$$
.

itaque etiam $\Theta HB = \Delta AZ^1$), et etiam dupla [quare $\Gamma\Theta B = \Delta EA$].²) sed segmentum $A\Delta E$ tertia parte maius est triangulo $A\Delta E$, et segmentum $\Theta B\Gamma$ triangulo $\Theta B\Gamma$ [revoay. $\pi\alpha\varphi\alpha\beta$. propp. 17 et 24]. adparet igitur, et segmenta et triangula iis inscripta aequalia esse.

sin neutra linearum segmenta abscindentium ad diametrum sectionis coni rectanguli perpendicularis est, abscisa a diametro sectionis coni rectanguli linea diametro alterius segmenti aequali, et a termino lineae abscisae linea ab diametrum perpendiculari ducta segmentum inde ortum utrique segmento aequale erit. adparet igitur, quod propositum est [Eucl. I 2012. £2012. £31].

IV.

Quoduis spatium sectione coni acutianguli comprehensum ad circulum diametrum maiori diametro sectionis coni acutianguli aequalem habentem eandem rationem habet, quam minor diametrus ad maiorem, quae est diametrus circuli.

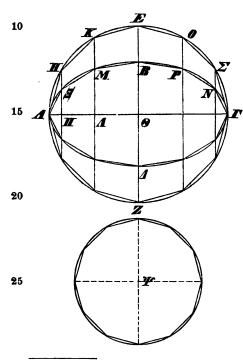
sit enim sectio coni acutianguli, in qua sint litterae A, B, Γ , Δ , diametrus autem maior sit linea, in

¹⁾ Cfr. Zeitschr. f. Math., litt. Abth. XXIV p. 179 nr. 7.

²⁾ Nam EZ = ZA, et altitudo eadem est. quare $\triangle EA = 2 \triangle AZ$.

τάν] scripsi; ποτι ταν F, uulgo; τουτέστι ποτι τάν ed. Basil., Torellius; "quae est circuli diametros" Cr.

τὰ Α, Γ, ά δὲ ἐλάσσων, ἐφ' ἄς τὰ Β, Δ· ἔστω δὲ κύκλος περὶ διάμετρον τὰν ΑΓ. δεικτέον, ὅτι τὸ περιεχόμενον χωρίον ὑπὸ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς κοτὶ τὸν κύκλον τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν ἁ ΒΔ ποτὶ τὰν ΓΑ, τουτέστι τὰν ΕΖ. ὃν δὴ λόγον ἔχει ὰ ΒΔ ποτὶ τὰν ΕΖ, τοῦτον ἐχέτω ὁ κύκλος, ἐν ῷ τὸ Ψ, ποτὶ τὰν ΑΕΓΖ κύκλον. λέγω, ὅτι ἴσος ἐστὶν ὁ Ψ κύκλος τῷ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομῷ.

εί γὰο μή ἐστιν ίσος ὁ Ψ κύκλος τῷ περιεγομένω χωρίω ύπὸ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς, ἔστω πρώτου, εί δυνατόν, μείζων. δυνατὸν δή ἐστιν εἰςτὸν Ψκύκλον πολύγωνον έγγράψαι άρτιόγωνον μεζζον τοῦ ΑΒΓ⊿ χωρίου. νοείσθω δή έγγεγοαμμένον. έγγεγράφθω δὲ καί είς τὸν ΑΕΓΖ κύκλον εὐθύνοαμμον όμοῖον τῷ ἐν τῷ Ψ κύκλφ έγγεγραμμένω, καί

^{8.} τῆ] τη F; corr. Torellius. 16. μειζον F; corr. Torellius. 24. δέ] scripsi; δη F, uulgo.

qua sunt A, Γ , minor autem ea, in qua B, Δ . sit autem circulus, circum diametrum $A\Gamma$ descriptus. demonstrandum est, spatium sectione coni acutianguli comprehensum ad circulum eandem habere rationem, quam $B\Delta:\Gamma A$, hoc est $B\Delta:EZ$. iam circulus, in quo est littera Ψ , ad circulum $AE\Gamma Z$ eam habeat rationem, quam $B\Delta:EZ$. dico, circulum Ψ aequalem esse sectioni coni acutianguli.

nam si circulus Ψ spatio sectione coni acutianguli comprehenso aequalis non est, sit prius, si fieri potest, maior. potest igitur fieri, ut circulo Ψ inscribatur polygonum [aequilaterum], cuius anguli pares sunt numero, maius spatio $AB\Gamma\Delta$.\(^1\)) fingatur igitur inscriptum. et etiam circulo $AE\Gamma Z$ inscribatur figura rectilinea, polygono circulo Ψ inscripto similis, et ab angulis eius lineae ad $A\Gamma$ diametrum perpen-

¹⁾ Nam fieri potest, ut circulo **F** inscribatur polygonum (p), ita ut spatia relicta minora sint eo spatio, quo **F** spatium ABΓ∆ excedit; u. de sph. et cyl. I, 6 p. 24. erit igitur:

 $[\]Psi - p < \Psi - AB\Gamma \Delta$ 3: $p > AB\Gamma \Delta$.

άπὸ τᾶν γωνιᾶν αὐτοῦ καθέτοι ἄχθωσαν έπὶ τὰν ΑΓ διάμετρον, έπι δε τα σαμεία, καθ' α τέμνοντι αι καθέτοι τὰν τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομάν, εὐθείαι ἐπεζεύχθωσαν. ἐσσείται δή τι ἐν τᾶ τοῦ όξυγωνίου κώνου τομᾶ 5 έγγεγραμμένον εὐθύγραμμον, καί έξει αὐτὸ ποτὶ τὸ εύθύγραμμον τὸ ἐν τῷ ΑΕΓΖ κύκλω ἐγγεγραμμένον τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν ά Β Δ ποτί τὰν ΕΖ. ἐπεὶ γὰο αί ΕΘ, ΚΛ καθέτοι είς του αυτου λόγου τετμήνται κατά τὰ Μ, Β, δηλον, ὅτι τὸ ΛΕ τραπέζιον ποτὶ τὸ 10 ΘΜ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν ά ΘΕ ποτί τὰν ΒΘ. διὰ ταὐτὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων τραπεζίων ξκαστον τῶν έν τῷ κύκλῳ ποθ' εκαστον τῶν τραπεζίων τῶν έν τᾳ τοῦ όξυγωνίου κώνου τομᾶ τοῦτον έχει τὸν λόγον, ὃν ά ΕΘ ποτί τὰν ΒΘ. ἔχοντι δὲ καὶ τὰ τρίγωνα τὰ 15 ποτί τοις Α, Γ τὰ ἐν τῷ κύκλφ ποτί τὰ ἐν τῷ τοῦ όξυγωνίου κώνου τομα τοῦτον τὸν λόγον. Εξει οὖν καὶ ὅλον τὸ εὐθύγραμμον τὸ ἐν τῷ ΑΕΓΖ κύκλφ έγγεγραμμένον ποτί όλον τὸ έγγεγραμμένον εὐθύγραμμον έν τᾶ τοῦ όξυγωνίου κώνου τομᾶ τὸν αὐτὸν λό-20 γον, δν ά ΕΖ ποτί τὰν ΒΔ. ἔχει δὲ τὸ αὐτὸ εὐθύγραμμον καί ποτί τὸ ἐν τῷ Ψ κύκλῳ ἐγγεγραμμένον τοῦτον τὸν λόγον, διότι καὶ οί κύκλοι τοῦτον είχον τὸν λόγον. ἴσον ἄρα ἐστὶν τὸ εἰθύγραμμον το ἐν τῶ Ψ κύκλω έγγεγραμμένον τῶ εὐθυγράμμω τῶ έν 25 τᾶ τοῦ ὀξυγωνίου χώνου τομᾶ ἐγγεγραμμένω. ὅπερ άδύνατον. μεζίον γὰρ ἦν ὅλου τοῦ περιεχομένου χωρίου ὑπὸ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς.

^{2.} τέμνοντι] scripsi; τεμνονται F, uulgo. 4. δή] scripsi; δε F, uulgo. τι] τι εὐθύγραμμον ed. Basil., Torellius. ego εὐθύγραμμον lin. 5. post ἐγγεγραμμένον addere malui (om. F, uulgo). 5. αὐτό] scripsi; το αυτο F, uulgo. litteras H, Ξ, O, P, Σ (E?), Nin figura cum F addidi; H ipse addidi. 9. τὸ Θ M]

diculares ducantur, et ad puncta, in quibus lineae perpendiculares sectionem coni acutianguli secant. lineae ducantur. erit igitur figura quaedam rectilinea sectioni coni acutianguli inscripta, et habebit ad figuram rectilineam circulo AETZ inscriptam eandem rationem, quam $B\Delta: EZ$. nam quoniam $E\Theta$, KA. lineae perpendiculares eadem proportione in punctis M, B sectae sunt, adparet, trapezium AE ad ΘM eam habere rationem, quam $\Theta E : B \Theta$. eadem de causa etiam cetera trapezia singula, quae in circulo sunt, ad singula trapezia, quae in sectione coni acutianguli sunt, eam habent rationem, quam EO: BO. sed etiam triangula ad puncta A, Γ in circulo posita ad triangula in sectione coni acutianguli posita eandem rationem habent.2) itaque etiam tota figura rectilinea circulo AEΓZ inscripta ad totam figuram sectioni coni acutianguli inscriptam eam rationem habet, quam EZ: B \(\alpha \). sed eadem figura etiam ad figuram circulo \(\mathcal{\psi} \) inscriptam hanc rationem habet, quoniam etiam circuli hanc rationem habebant [Eucl. V, 16].4) itaque figura circulo \(\Psi \) inscripta figurae sectioni coni acutianguli inscriptae aequalis est [Eucl. V, 9]. quod fieri non potest. maior enim erat toto spatio sectione coni acutianguli comprehenso.

¹⁾ U. Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 180 nr. 11. 2) Habent enim rationem, quam $\Pi H: \Pi \Xi$, quae aequalis est $E\Theta: B\Theta$.

³⁾ Évallà ξ nal surdévri nal évallá ξ ; tum quia $EZ = 2E\Theta$, $B \triangle = 2B\Theta$.

⁴⁾ U. Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 181 nr. 13.

 $[\]tau \alpha \Theta M F$; corr. Torellius. 13. εχωντι F, uulgo; corr. Torellius. 15. $\tau \tilde{\varphi}$] Torellius; $\tau \eta$ F, uulgo. 20. αυτο το F; corr. Torellius.

άλλ' έστω, εί δυνατόν, έλάσσων, πάλιν δη δυνατὸν είς τὰν τοῦ ὀξυνωνίου κώνου τομὰν ἐγγράψαι πολύγωνου άρτιόπλευρου μεζζου του Ψ κύκλου. έγγεγράφθω ούν, και ἀπὸ τᾶν γωνιᾶν αὐτοῦ καθέτοι δ άγθείσαι έπι τὰν ΑΓ έκβεβλήσθωσαν ποτί τὰν τοῦ αύκλου περιφέρειαν. πάλιν οὖν ἐσσείται τι ἐν τῶ ΑΕΓΖ κύκλω εὐθύγραμμον έγγεγραμμένου, ο έξει ποτί τὸ ἐν τᾶ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶ ἐγγεγοαμμένον τὸν αὐτὸν λόγον, ον ά ΕΖ ποτί τὰν ΒΔ. ἐγ-10 γραφέντος δή καὶ είς τὸν Ψ κύκλον ὁμοίου κὐτῶ δειγθησέται τὸ ἐν τῷ Ψ κύκλω ἐγγεγραμμένον ἴσον έὸν τῶ ἐν τᾶ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶ ἐγγεγραμμένω. όπερ άδύνατον. ούκ έστιν ούν ούδε έλάσσαν ό Ψ κύκλος του χωρίου του περιεχομένου ύπο τάς 15 τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομάς. δήλου οὖν, ὅτι τὸ ιΙοημένον γωρίον ποτί τὸν ΑΕΓΖ κύκλον τὸν αὐτὸν έχει λόγου, ου ά ΒΔ ποτί τὰν ΕΖ.

E'.

Πᾶν χωρίον περιεχόμενον ὑπὸ ὀξυγωνίου κώνον 20 τομᾶς ποτὶ πάντα κύκλον τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὂν τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν διαμέτρων τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς τοῦ κύκλου διαμέτρου τετράγονων.

εστω γάο τι χωρίον περιεχόμενον ὑπὸ ὀξυγωνίου 25 κώνου τομᾶς, ἐν ῷ τὸ Χ. διαμέτροι δὲ ἔστωσαν τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς αί ΑΓ, ΒΔ, μείζων δὲ

^{3.} πολυγωγωνον F. 6. τι] τη FBC*. 7. ΛΕΓΖ] scripsi; ΔΕ F, uulgo; ΛΕ Torellius. 8. τό] Torellius; ταν F, uulgo. έγγεαφέντος] scripsi; εγγεγραφέντος F, uulgo. 18. ε΄ Torellius.

sed, si fieri potest, minor sit [circulus \(\mathbf{P}\)]. rursus igitur fieri potest, ut sectioni coni acutianguli inscribatur polygonum [aequilaterum], cuius latera paria sunt numero1), maius circulo \(\psi.\frac{3}{2}\) inscribatur igitur, et lineae ab angulis eius ad $A\Gamma$ perpendiculares ductae producantur ad ambitum circuli. rursus igitur circulo AΕΓΖ figura rectilinea inscripta erit, quae ad figuram sectioni coni acutianguli inscriptam eam rationem habebit, quam $EZ:B\Delta$ [p. 310, 5 sq.]. si igitur etiam circulo \(\Psi \) inscribitur figura ei similis, figura circulo Ψ inscripta demonstrabitur aequalis esse figurae sectioni coni acutianguli inscriptae [p. 310, 16 sq.]. quod fieri non potest.⁵) itaque circulus Ψ ne minor quidem est spatio sectione coni acutianguli comprehenso. adparet igitur, hoc spatium ad circulum AETZ eam rationem habere, quam $B\Delta: EZ^4$)

V.

Quoduis spatium sectione coni acutianguli comprehensum ad quemuis circulum eam rationem habet, quam rectangulum diametris sectionis coni acutianguli comprehensum ad quadratum diametri circuli.

sit enim spatium aliquod sectione coni acutianguli comprehensum, in quo sit littera X. diametri autem sectionis coni acutianguli sint AI, BA, maior autem

demonstrauimus p. 309 not. 1.

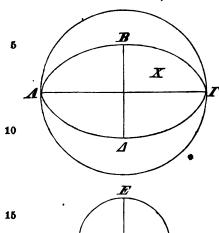
¹⁾ Debebat esse: cuius laterum numerus per quattuor diuidi possit; ita etiam p. 308, 19 dictum esse oportuit.

2) Hoc fieri posse, eodem modo intellegitur, quo in circulo

³⁾ Nam circulus \(\mathbf{Y} \), figura inscripta maior, minor est figura ellipsi inscripta.

⁴⁾ Proprie hoc adparet, figuram ellipsi comprehensam acqualem esse circulo \$\Pi\$; tum u. p. \$08, 4 et Eucl. V. \.

ά ΑΓ. καὶ κύκλος ἔστω, ἐν ικαν τὸ Ψ, διάμετρος δὲ αὐτοῦ ά ΕΖ. δεικτέον, ὅτι τὸ Χ χωρίον ποτὶ τὸν Ψ

¥

20

κύκλον τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΑΓ, ΒΔ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΕΖ τετράγωνον.

περιγεγράφθω δη κύκλος περί διάμετρον τὰν ΑΓ. τὸ δη Χ χωρίον ποτί τὸν κύκλον, οὖ διάμετρος ὰ ΑΓ, τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὅν τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΑΓ, Β Δ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΓ τετράγωνον, δεδείκται γὰρ ἔχον, ὅν ὰ Β Δ ποτὶ

τὰν ΑΓ. ἔχει δὲ καὶ ὁ κύκλος, οὖ διάμετρος ἁ ΑΓ, ποτὶ τὸν κύκλον, οὖ διάμετρος ἁ ΕΖ, τὸν αὐτὸν λόγον, ὅν τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΓ τετράγωνον ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΕΖ. δῆλον οὖν, ὅτι τὸ Χ χωρίον ποτὶ τὸν Ψ κύκλον τὸν 25 αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΓ, ΒΔ περιεχόμενον ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΕΖ τετράγωνον.

ร'.

Τὰ περιεχόμενα χωρία ὑπὸ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς τὸν αὐτὸν ἔχοντι λόγον ποτ' ἄλλαλα, ὃν τὰ περι-

^{1.} τό] om. F; corr. B. 23. τᾶς] (alt.) της F. 27. ξ' Torel-

sit $A\Gamma$. et sit circulus, in quo sit littera Ψ , et diametrus eius EZ. demonstrandum est, esse

$$X: \Psi = A\Gamma \times B\Delta : EZ^2.$$

circumscribatur igitur [circum spatium X] circulus, circum diametrum $A\Gamma$ descriptus. habebit igitur spatium X ad circulum, cuius diametrus est $A\Gamma$, eandem rationem, quam habet $A\Gamma \times B\Delta : A\Gamma^2$. nam demonstratum est, spatium X ad circulum, cuius diametrus sit $A\Gamma$, eam habere rationem, quam $B\Delta : A\Gamma$ [prop. 4]. sed etiam circulus, cuius diametrus est $A\Gamma$, ad circulum, cuius diametrus est EZ, eam rationem habet, quam $A\Gamma^2 : EZ^2$ [Eucl. XII, 2]. adparet igitur, esse $X : \Psi = A\Gamma \times B\Delta : EZ^2$ [Eucl. V, 22].

VI.

Spatia sectione coni acutianguli comprehensa eam inter se rationem habent, quam rectangula diametris

lius. 28. τομᾶν Torellius. 29. ποτ' ἄλλαλα] ποτι τα αλλα F; corr. ed. Basil.

εχόμενα ὑπὸ τᾶν διαμέτρων τᾶν τῶν ὀξυγωνίων κώνων τομᾶν ποτ' ἄλλαλα.

ἔστω περιεχόμενα χωρία ὑπὸ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς, ἐν οἶς τὰ Α, Β. ἔστω δὲ καὶ τὸ μὲν ΓΔ περιδ εχόμενον ὑπὸ τᾶν διαμέτρων τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς τᾶς περιεχούσας τὸ Α χωρίον, τὸ δὲ ΕΖ
περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν διαμέτρων τᾶς ἐτέρας τομᾶς.
δεικτέον, ὅτι τὸ Α χωρίον ποτὶ τὸ Β τὸν αὐτὸν
ἔχει λόγον, ὃν τὸ ΓΔ ποτὶ τὸ ΕΖ.

10 λελάφθω δὴ κύκλος τις, ἐν ῷ τὸ Ψ, ἀπὸ δὲ τᾶς διαμέτρου αὐτοῦ τετράγωνον ἔστω τὸ ΚΛ. ἔχει δὴ τὸ μὲν Λ χωρίον ποτὶ τὸν Ψ κύκλον τὸν αὐτὸν λόγον, ὂν τὸ ΓΔ ποτὶ τὸ ΚΛ, ὁ δὲ Ψ κύκλος ποτὶ τὸ Β χωρίον τὸν αὐτὸν λόγον, ὸν τὸ ΚΛ ποτὶ τὸ ΕΖ.
15 δῆλον οὖν, ὅτι τὸ Λ χωρίον ποτὶ τὸ Β τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ ΓΔ ποτὶ τὸ ΕΖ.

ΠΟΡΙΣΜΑ.

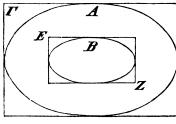
Έχ τούτου δὲ φανερόν, ὅτι τὰ περιεχόμενα χωρία υπὸ ὁμοίαν ὀξυγωνίων χώνων τομᾶν τὸν αὐτὸν λό20 γον ἔχοντι ποτ' ἄλλαλα, ὃν ἔχοντι δυνάμει ποτ' ἀλλάλας αἱ ὁμολόγοι διαμέτροι τᾶν τομᾶν.

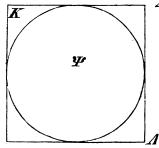
^{1.} τῶν τῶν ὀξυγωνίων κώνων] scripsi cum margine ed. Basil.; τμαμα των οξυγωνίων κωνων F, uulgo; τῶν τοῦ ὀξυγωνίου κώνου Torellius. 3. τομῶν Torellius. 5. τᾶς] τα F; corr. B*.

11. ΚΛ] ΚΛ F. δή] scripsi; δε F, uulgo. 17. [mg. F. 20. εχωντι bis F; corr. BV.

sectionum conorum acutiangulorum comprehensa inter se habent.

sint spatia sectione coni acutianguli comprehensa,

in quibus sint litterae

A, B. rectangulum autem ΓΔ diametris contineatur sectionis coni
acutianguli, quae A
spatium comprehendit,
rectangulum autem EZ

contineatur diametris
alterius sectionis. demonstrandum est, esse

A: B = ΓΔ: EZ.

sumatur igitur circulus aliquis, in quo sit littera Ψ , et in diametro eius construatur quadratum $K\Lambda$. erit

4

igitur $A: \Psi = \Gamma \Delta : K \Lambda$ [prop. 5], et etiam $\Psi: B = K \Lambda : EZ$ [prop. 5; Eucl. V, 16]. adparet igitur, esse $A: B = \Gamma \Delta : EZ$ [Eucl. V, 22].

COROLLARIUM.

Hinc autem adparet, spatia sectionibus conorum acutiangulorum similibus comprehensa eandem inter se habere rationem, quam quadrata diametrorum sectionum, quae sibi respondeant.¹)

¹⁾ Nam similes ellipses eae sunt, quarum qui sibi respondeant axes proportionales sint.

ζ'.

Όξυγωνίου κώνου τομᾶς δοθείσας καὶ γραμμᾶς ἀπὸ τοῦ κέντρου τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς ἀνεστακούσας ὀρθᾶς ποτὶ τὸ ἐπίπεδον, ἐν ῷ ἐστιν ἀ τοῦ ὁ ὀξυγωνίου κώνου τομά, δυνατόν ἐστι κῶνον εὑρεῖν κορυφὰν ἔχοντα τὸ πέρας τᾶς ἀνεστακούσας εὐθείας, οὖ ἐν τᾳ ἐπιφανείᾳ ἐσσείται ἀ δοθεῖσα τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά.

δεδόσθω τις όξυγωνίου κώνου τομά, καὶ ἀπὸ τοῦ 10 κέντρου αὐτᾶς εὐθεῖα γραμμὰ ἀνεστακοῦσα ὀρθὰ ποτὶ τὸ ἐπίπεδον, ἐν ῷ ἐστιν ά τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά. διὰ δὲ τᾶς ἀνεστακούσας εὐθείας καὶ τᾶς ἐλάσσονος διαμέτρου ἐπίπεδόν τι ἐκβεβλήσθω, καὶ ἔστω ἐν αὐτῷ ὰ μὲν ἐλάσσων διάμετρος ὰ ΑΒ,' τὸ δὲ κέντρον τᾶς 15 τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς τὸ Δ, ὰ δὲ ἀπὸ τοῦ κέντρου ἀνεστακοῦσα ὀρθὰ ὰ ΓΔ, πέρας δὲ αὐτᾶς τὸ Γ. ὰ δὲ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου ¦τομὰ νοείσθω περὶ διάμετρον τὰν ΑΒ γεγραμμένα ἐν ἐπιπέδω ὀρθῷ ποτὶ τὰν ΓΔ. δεῖ δὴ κῶνον εὐρεῖν κορυφὰν ἔχοντα τὸ Γ 20 σαμεῖον, οὖ ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ ἐσσείται ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά.

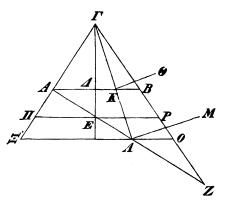
ἀπὸ δὴ τοῦ Γ ἐπὶ τὰ Α, Β εὐθείαι ἀχθείσαι ἐκβεβλήσθων, καὶ ἀπὸ τοῦ Α διάχθω ὰ ΑΖ, ὥστε τὸ
περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΑΕ, ΕΖ ποτὶ τὸ τετράγωνον
25 τὸ ἀπὸ τᾶς ΕΓ τοῦτον ἔχειν τὸν λόγον, ὃν ἔχει τὸ
τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς ἡμισείας τᾶς μείζονος διαμέ-

^{1.} η' Torellius. 6. $\epsilon \delta \vartheta \epsilon (\alpha s]$ repetit F. 9. $\kappa \omega v \sigma v$] om. F; corr. B. 22. $\delta \eta$] Torellius; $\delta \epsilon$ F, uulgo. $\epsilon v \vartheta \epsilon \epsilon (\alpha \epsilon u) \delta \epsilon (\alpha \epsilon u)$

VII.

Data sectione coni acutianguli et linea a centro sectionis coni acutianguli erecta perpendiculari ad planum, in quo est sectio coni acutianguli, fieri potest, ut inueniatur conus uerticem habens terminum lineae erectae, in cuius superficie sit data sectio coni acutianguli.

data sit sectio coni acutianguli et linea a centro eius perpendicularis erecta ad planum, in quo est

sectio coni acutianguli. et per lineam erectam diametrumque minorem ducatur planum, et in eo sit diametrus minor AB, et centrum sectionis coni acutianguli A, et linea a centro perpendicularis

erecta $\Gamma \Delta$, et terminus eius Γ . sectio autem coni acutianguli fingatur circum diametrum AB descripta in plano ad $\Gamma \Delta$ lineam perpendiculari. oportet igitur conum inueniri uerticem habentem punctum Γ , in cuius superficie data sectio coni acutianguli sit.

lineae igitur a Γ puncto ad puncta A, B ductae producantur, et ab A puncto ducatur linea AZ, ita ut ratio $AE \times EZ : E\Gamma^2$ aequalis sit rationi, quam habet quadratum dimidiae diametri maioris ad $\Delta\Gamma^2$. hoc autem fieri potest, quoniam

τρου ποτί τὸ ἀπὸ ΔΓ τετράγωνον. δυνατὸν δέ ἐστιν, ἐπεὶ μείζων ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ, ὃν ἔχει τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΔ, ΔΒ περιεχόμενον ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΔΓ τετράγωνον. ἀπὸ δὲ τᾶς ΑΖ ἐπίπεδον ἀνεστακέτω ὀρθὸν 5 ποτὶ τὸ ἐπίπεδον, ἐν ῷ ἐντι αἱ ΑΓ, ΑΖ. ἐν δὲ τῷ ἐπικέδῳ τούτῳ κύκλος γεγράφθω περὶ διάμετρον τὰν ΑΖ, καὶ ἀπὸ τοῦ κύκλου τούτου κῶνος ἔστω κορυφὰν ἔχων τὸ Γ σαμεῖον. ἐν δὴ τᾶ ἐπιφανεία τοῦ κώνου τούτου δειχθησέται ἐοῦσα ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά.

εί γαο μή έστιν έν τα έπιφανεία του κώνου, άναγκαΐον, εἶμέν τι σαμεῖον ἐπὶ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς, ο μή έστιν έν τᾶ έπιφανεία τοῦ κώνου. νοείσθω δή τι σαμείον λελαμμένον έπλ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς τὸ Θ, ὃ οὖκ ἐστιν ἐν τᾶ ἐπιφανεία τοῦ 15 κώνου, καὶ ἀπὸ τοῦ Θ κάθετος ἄχθω ἁ ΘΚ ἐπὶ τὰν ΑΒ. ἐσσείται δὴ αὐτὰ ὀρθὰ ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τό, ἐν ω έντι αί ΑΓ, ΓΖ. ἀπὸ δὲ τοῦ Γ ἐπὶ τὸ Κ εὐθεία άγθεῖσα ἐκβεβλήσθω, συμπιπτέτω δὲ αὐτὰ τῷ ΑΖ κατὰ τὸ Λ, καὶ ἀπὸ τοῦ Λ ἄχθω ποτ' ὀρθὰς τῷ ΖΑ ἁ ΛΜ 20 εν τῷ κύκλῳ τῷ περὶ τὰν ΑΖ. τὸ δὲ Μ νοείσθω μετέφρον έπὶ τᾶς περιφερείας αὐτοῦ. ἄχθω δὲ καὶ παρά τὰν ΑΒ διὰ μὲν τοῦ Λ ά ΕΟ, διὰ δὲ τοῦ Ε ά ΠΡ. ἐπεὶ οὖν τὸ μὲν ὑπὸ τᾶν ΕΑ, ΕΖ περιεγόμενον ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΕΓ τετράγωνον τὸν αὐτὸν ἔγει 25 λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ἡμισείας τᾶς μείζονος διαμέτρου ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΔΓ, τὸ δὲ ἀπὸ τᾶς ΕΓ ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΕΠ, ΕΡ, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΔΓ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν

^{1.} $\delta \epsilon$] supra scriptum manu 1 F. 2. $\mu\epsilon i \xi \sigma$ F. 3. ΔB] AB F; corr. B. 5. $\epsilon \nu \tau \iota$] $\epsilon \nu \tau \eta$ F. 8. $\delta \eta$] scripsi; $\delta \epsilon$ F, uulgo. 9. $\epsilon \nu \tau \sigma$ F, uulgo. $\epsilon \tau \tau$ G. 10. $\epsilon \tau \sigma$ addidi; om. F, uulgo; "nam si non" Cr. 13. $\delta \eta$] scripsi; $\delta \epsilon$ F, uulgo; "itaque" Cr. 17. ΓAZ ed. Basil., Torellius. 18. $\delta \epsilon$] scripsi;

$AE \times EZ : E\Gamma^2 > A\Delta \times \Delta B : \Delta \Gamma^{2,1}$

porro a linea AZ planum erigatur perpendiculare ad id planum, in quo sunt lineae $A\Gamma$, AZ. in hoc autem plano circulus describatur circum diametrum AZ, et in hoc circulo conus construatur uerticem habens punctum Γ . iam demonstrabimus, in huius coni superficie esse sectionem [datam] coni acutianguli.

nam si in superficie coni non est, necesse est esse punctum aliquod in sectione coni acutianguli, quod non sit in coni superficie. fingatur igitur punctum aliquod @ sumptum in sectione coni acutianguli, quod in superficie coni non sit, et a @ puncto ducatur linea ΘK ad lineam AB perpendicularis. haec igitur ad planum, in quo lineae $A\Gamma$, ΓZ sunt, perpendicularis erit [Eucl. XI def. 4]. a puncto I autem ad K linea ducta producatur, et lineae AZ in puncto A incidat, et a puncto Λ ad lineam $Z\Lambda$ perpendicularis ducatur linea AM in circulo circum diametrum AZ descripto. M autem punctum fingatur sublime in ambitu eius. ducatur autem praeterea lineae AB parallela per Apunctum linea ΞO , per E autem linea ΠP . iam quoniam $EA \times EZ : E\Gamma^2$ eandem rationem habet, quam quadratum dimidiae diametri maioris ad $\Delta \Gamma^2$ [ex hypothesi], et $E\Gamma^2: E\Pi \times EP = \Delta \Gamma^2: A\Delta \times \Delta B^2$).

¹⁾ Quo modo Archimedes hanc condicionem inuenerit, nescimus; ueram eam esse, ostendit Nizze p. 162-63.

²⁾ Est enim $E\Gamma:E\Pi=\Delta\Gamma:A\Delta$ (Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 178 nr. 4) $\Rightarrow:E\Gamma^2:E\Pi^2=\Delta\Gamma^2:A\Delta^2$; sed $E\Pi^2=E\Pi\times EP$, et $A\Delta^2=A\Delta\times\Delta B$.

δη F, uulgo. 19. ἄχθω] ἀνεστακέτω? 26. ὑπὸ τᾶν] scripsi; om. F, uulgo*; ὑπό ed. Basil., Torellius.

ΑΔ, ΔΒ, τὸν αὐτὸν ἔγει λόγον το ὑπὸ τᾶν ΑΕ, ΕΖ ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΠΕ, ΕΡ, ὃν τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς ἡμισείας τᾶς μείζονος διαμέτρου ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν $A\Delta$, ΔB , Ectiv $\delta \dot{\epsilon}$, $\dot{\omega}_{S}$ $\mu \dot{\epsilon} \nu$ $\tau \dot{\delta}$ $\dot{\nu} \pi \dot{\delta}$ $\tau \tilde{\alpha} \nu$ AE, EZ5 ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΕΠ, ΕΡ, οὖτω τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΛ, ΛΖ ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΛΕ, ΛΟ. ώς δὲ τὸ ἀπὸ τᾶς ἡμισείας τας μείζονος διαμέτρου ποτί τὸ ὑπὸ ταν ΑΔ, ΔΒ, ούτως τὸ ἀπὸ τὰς ΘΚ τετράγωνον ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΚ, ΚΒ. τὸν αὐτὸν ἄρα ἔχει λόγον τὸ ὑπὸ τᾶν 10 ΑΛ, ΛΖ ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΞΛ, ΛΟ, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΚ τετράγωνον ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΚ, ΚΒ. ἔχει δὲ καὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΜΛ, ΛΟ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΓΛ τετράγωνον τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν τὸ ὑπὸ ΑΚ, ΚΒ ποτὶ τὸ άπὸ τᾶς ΚΓ τετράγωνον. ἔχει ἄρα καὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΛ, 15 ΛΖ περιεχόμενον ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΓΛ τετράγωνον τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΚ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΓ. τῷ δὲ ὑπὸ τᾶν ΑΛ, ΛΖ περιεγομένω ἴσον ἐστὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΛΜ τετράγωνον ἐν ἡμικυκλίω γὰρ τῷ περί τὰν ΑΖ κάθετος ἄχθη ά ΛΜ. τὸν αὐτὸν ἄρα 20 έχει λόγον τὸ ἀπὸ τᾶς ΛΜ τετράγωνον ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΓ, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΚ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΓ. ώστε έπ' εύθείας έστιν τὰ Γ, Θ, Μ σαμεῖα. ά δὲ ΓΜ εν τα επιφανεία εστί του κώνου. δηλον ούν, ότι καλ τὸ Θ σαμεῖον ἐν τᾶ ἐπιφανεία ἐσσείται τοῦ κώ-25 νου, ύπέκειτο δε μη είμεν, ούκ ἄρα έστι σαμείον οὐδὲν ἐπὶ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς, δ οὔκ έστιν έν τα έπιφανεία του προειρημένου κώνου. όλα

^{1.} ΔB] AB F; corr. B, Cr. 3. τᾶς μείζονος] Torellius; της μείζονος F, uulgo. 4. EZ] EΓ F; corr. Torellius. 6. ΑΞ[ΑΞ F. 8. ΔΒ] AB F; corr. B, Cr. 10. ΞΛ] ΖΛ F. 13. ὑπό] ὑπὸ τᾶν B, ed. Basil., Torellius. 19. ᾶρα] om. F; corr. Torellius. 25. ἐπέπειτο Torellius.

habet $AE \times EZ : HE \times EP$ eandem rationem, quam quadratum dimidiae diametri maioris ad $AA \times AB$ [Eucl. V, 22]. est autem

 $AE \times EZ : E\Pi \times EP = AA \times AZ : A\Xi \times AO^{1}$ sed ut quadratum dimidiae diametri maioris ad

$$A \Delta \times \Delta B$$

ita est $\Theta K^2 : AK \times KB$ [Apollon. I, 21]. itaque erit $AA \times AZ : \Xi A \times AO = \Theta K^2 : AK \times KB$.

sed etiam

 $\Xi A \times AO : \Gamma A^2 = AK \times KB : K\Gamma^{2,2})$ quare

 $AA \times AZ : \Gamma A^2 = \Theta K^2 : K\Gamma^2$ [Eucl. V, 22]. sed $AA \times AZ = AM^2$; linea enim AM in semicirculo circum AZ descripto perpendicularis est [tum u. Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 181 nr. 16]. erit igitur

 $\Lambda M^2: \Lambda \Gamma^2 = \Theta K^2: K\Gamma^2$ [hoc est $\Lambda M: \Lambda \Gamma = \Theta K: K\Gamma$]. itaque in eadem linea posita sunt puncta $\Gamma, \Theta, M.^3$) sed linea ΓM in superficie coni est [Apollon. I, 1]. adparet ergo, etiam punctum Θ in superficie coni esse. supposuimus autem, non esse. itaque nullum punctum est in sectione coni acutianguli, quod in superficie

¹⁾ Nam cum $\Pi E \neq \Xi \Lambda$, erit (p. 321 not. 2) $\Lambda E : E\Pi = \Lambda \Lambda : \Lambda \Xi$,

et cum $AO \neq EP$, erit etiam (ibid.) EZ : EP = AZ : AO. tum multiplicando inuenitur proportio, quam quaerimus.

²⁾ Nam $\Gamma \Lambda : \Xi \Lambda = \Gamma K : A K$ (Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 178 nr. 4) et $\Gamma \Lambda : \Lambda O = \Gamma K : KB$. itaque multiplicando $\Gamma \Lambda^2 : \Xi \Lambda \times \Lambda O = \Gamma K^2 : A K \times KB$; tum $\ell \nu \alpha \lambda \lambda \alpha \xi$ (Eucl. V. 16).

³⁾ Nam $\Gamma \Lambda M$ triangulum est, in quo transuersalis est $K\Theta$, ut ex proportione illa $\Lambda M: \Lambda \Gamma = \Theta K: \Gamma K$ sequitur (cfr. not. 2).

οὖν ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰ ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ ἐστὶν τοῦ αὐτοῦ κώνου.

η' .

Όξυγωνίου κώνου τομᾶς δοθείσας καὶ γραμμᾶς μὴ 5 ὀρθᾶς ἀνεστακούσας ἀπὸ τοῦ κέντρου τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς ἐν ἐπιπέδω, ὅ ἐστιν ὀρθὸν ἀνεστακὸς διὰ τᾶς ἐτέρας διαμέτρου ποτὶ τὸ ἐπίπεδον, ἐν ὧ ἐστιν ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά, δυνατόν ἐστι κῶνον εὐρεῖν κορυφὰν ἔχοντα τὸ πέρας τᾶς ἀν-10 εστακούσας εὐθείας, οὖ ἐν τᾶ ἐπιφανεία ἐσσείται ὰ δοθεῖσα τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά.

ἔστω δὴ διάμετρος μὲν τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς ὰ ΒΑ, κέντρον δὲ τὸ Δ, καὶ ὰ ΔΓ ἀπὸ τοῦ κέντρου ἀνεστακοῦσα, ὡς εἰρήται. ὰ δὲ τοῦ ὀξυγωνίου 15 κώνου τομὰ νοείσθω περὶ διάμετρον τὰν ΑΒ ἐν ἐπιπέδω ὀρθῷ ποτὶ τὸ ἐπίπεδον, ἐν ῷ ἐντι αί ΑΒ, ΓΔ. δεῖ δὴ κῶνον εὑρεῖν κορυφὰν ἔχοντα τὸ Γ σαμείον, οὖ ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ ἐσσείται ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά.

20 οὐ δή ἐντι ἴσαι αἱ ΑΓ, ΓΒ, ἐπεὶ ὰ Γ Δοῦκ ἐστιν ὀρθὰ ποτὶ τὸ ἐπίπεδον, ἐν ῷ ἐστιν ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά. ἔστω οὖν ἴσα ὰ ΕΓ τῷ ΓΒ· ὰ δὲ Ν εὐθεῖα ἴσα ἔστω τῷ ἡμισείᾳ τᾶς ἐτέρας διαμέτρου, α ἐστι συζυγὴς τῷ ΑΒ· καὶ διὰ τοῦ Δ ἄχθω ὰ ΖΗ 25 παρὰ τὰν ΕΒ. ἀπὸ δὲ τᾶς ΕΒ ἐπίπεδον ἀνεστακέτω ὀρθὸν ποτὶ τὸ ἐπίπεδον, ἐν ῷ ἐντι αἱ ΑΓ, ΓΒ, καὶ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τούτῳ γεγράφθω περὶ διάμετρον τὰν

^{3.} ϑ' Torellius. 7. $\pi o \tau \ell$] $\tau \iota$ supra scriptum manu 1 F. 8. $\mathring{\alpha}$ $\tau o \widetilde{\nu}$] $\alpha v \tau o v$ F; corr. ed. Basil. 9. $\epsilon \nu \alpha \sigma \tau \alpha \kappa o v \sigma \alpha \varepsilon$ F. 12. $\vartheta \eta$] Torellius; $\vartheta \varepsilon$ F, uulgo. 24. $\tau \mathring{\alpha}$] $\mathring{\alpha}$ F; corr. Torellius.

3

coni, quem commemorauimus, non sit. ergo tota sectio coni acutianguli in eiusdem coni superficie est.

VIII.

Data sectione coni acutianguli et linea a centro sectionis coni acutianguli non perpendiculari erecta in plano, quod per alteram diametrum erectum est ad id planum perpendiculare, in quo est sectio coni acutianguli, fieri potest, ut inueniatur conus uerticem habens terminum lineae erectae, in cuius superficie sit sectio coni acutianguli data.

sit igitur BA diametrus sectionis coni acutianguli, centrum autem A, et linea $A\Gamma$ a centro erecta sit, ita ut diximus. sectio autem coni acutianguli fingatur circum diametrum AB descripta in plano, quod perpendiculare est ad planum, in quo sunt lineae AB, ΓA . oportet igitur conum inueniri uerticem habentem punctum Γ , in cuius superficie sit sectio coni acutianguli data.

lineae igitur $A\Gamma$, ΓB aequales non sunt, quoniam linea $\Gamma \Delta$ ad planum, in quo est sectio coni acutianguli, perpendicularis non est.¹) sit igitur $E\Gamma = \Gamma B$. et linea N aequalis sit dimidiae alteri diametro, quae cum diametro AB coniugata est. et per Δ ducatur ZH lineae EB parallela. ab EB autem planum erigatur perpendiculare ad planum, in quo sunt lineae $A\Gamma$, ΓB , et in hoc plano describatur²) circum diametrum EB, si

¹⁾ Si $\Gamma \Delta$ perpendicularis esset, $\Lambda \Gamma$ et ΓB recti coni latera essent

²⁾ Sequentia uerba subditiua esse (xénlog ἢ ἔλλειψις; u. not. crit. ad p. 326 lin. 1) ostendi Zeitschr. f. Math., bist. Abth.

XXV p. 43 sq.; Philologisk Samfunda Mindeskrift (Hanniae 1879)

EB, εί μὲν ἴσον ἐστὶ τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς N τῷ περιεχομέν ὑπὸ τᾶν $Z \triangle$, $\triangle H$, κύκλος, εἰ δὲ μή

To MARINA MARINA

έστιν ίσου, όξυνωνίου κώνου τομὰ τοιαύτα, ώστε τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς έτέρας διαμέτρου ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΕΒ τὸν αὐτὸν ἔγειν λόνον, ὃν έχει τὸ ἀπὸ τᾶς Ν τετράγωνον ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΔ. ΔΗ. κῶνος δὲ λελάφθω κοουφάν έχων τὸ Γ σαμείου, ού έν τᾶ Ρ έπιφανεία έσσεί-

20 ται ὁ κύκλος ἢ ἀ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰ ἀ περλ διάμετρον τὰν ΕΒ΄ δυνατὸν δέ ἐστι τοῦτο, ἐπελ ἀπὸ τοῦ Γ ἐπὶ μέσαν τὰν ΕΒ ἀχθεῖσα ὀρθά ἐντι ποτλ τὸ ἐπίπεδον τὸ κατὰ τὰν ΕΒ. ἐν ταύτα δὴ τα ἔπιφανεία ἐστὶ καὶ ἀ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰ ἀ 25 περλ διάμετρον τὰν ΑΒ. εἰ γὰρ μή ἐστιν, ἐσσείται τι σαμεῖον ἐπὶ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς, δ οὐκ ἐσσείται ἐν τα ἐπιφανεία τοῦ κώνου. νοείσθω τι σαμεῖον λελαμμένον τὸ Θ, δ οὔκ ἐστιν ἐν τα ἐπιφανεία τοῦ κώνου, καὶ ἀπὸ τοῦ Θ κάθετος ἄχθω ὰ ΘΚ

^{1.} EB] EB πυπλος η ελλειψις F, uulgo; ultima uerba deleui. 5. τομά] τομαν FBC*. 11. ἔχειν] εχει F; corr. Torellius.

 $N^2 = Z \Delta \times \Delta H$, circulus¹), sin minus, sectio coni acutianguli eiusmodi, ut quadratum alterius diametri ad EB^2 eandem rationem habeat, quam

$$N^2: \mathbb{Z} \Delta \times \Delta H^2$$

et sumatur conus uerticem habens punctum Γ , in cuius superficie sit circulus uel sectio coni acutianguli circum diametrum EB descripta. hoc autem fieri potest, cum [linea]⁸) a puncto Γ ad mediam lineam EBducta perpendicularis sit ad planum in EB linea positum.4) in hac igitur superficie erit sectio coni acutianguli circum diametrum AB descripta. nam si non est, erit punctum aliquod in sectione coni acutianguli, quod in coni superficie non sit. fingatur punctum aliquod @ sumptum, quod in superficie coni non sit, et a Θ puncto ducatur ΘK ad AB perpendicularis. -

p. 3. Nizzius minus bene pro Elleupis restitui uoluit oğuyaνίου κώνου τομά.

¹⁾ Tum orietur conus, cuius basis est circulus ille, uertex autem Γ , in cuius superficie erit ellipsis data.

²⁾ H. e. ellipsis similis ellipsi circum Z H diametrum descrip-

tae, in qua linea N perpendicularis est in puncto Δ . sit enim huius ellipsis diametrus altera d, prioris autem d_1 . erit igitur $\frac{1}{4}d^2:\frac{1}{4}ZH^2=N^2:Z\Delta \times \Delta H$ (Apoll. I, 21) $=d_1^2:EB^2$. diametri igitur proportionales sunt; tum u. p. 317 not. 1.

³⁾ In Graecis uocabulum εὐθεῖα omissum est, quod saepissime fit; u. index s. u. εύθεῖα.

⁴⁾ Nam planum per EB positum perpendiculare est ad planum per $A\Gamma$, ΓB positum, et EB corum sectio communis; tum u. Eucl. XI def. 4 (perpendicularis autem ab Γ ad EBducta hanc in duas partes aequales secabit, quia $\Gamma E = \Gamma B$; itaque uti possumus prop. 7.

^{15.} κῶνος δέ] scripsi; δέ om. F, uulgo. 20. τομὰ ά] scripsi; ά om. F, uulgo. 23. ταντη F; corr. Torellius. 24. τομὰ ά] ἀ addidi; om. F, uulgo. 25. ἐσσείται τι] εσσειτι F; corr. B. 27. ἐσσείται] εσται per comp. F, uulgo.

έπλ τὰν ΑΒ. ά δὲ ΓΚ ἐπιζευχθεῖσα ἐκβεβλήσθω καλ συμπιπτέτω τῷ ΕΒ κατὰ τὸ Λ. διὰ δὲ τοῦ Δ ἄχθω τις έν τῷ ὀρθῷ ἐπιπέδω τῷ κατὰ τὰν ΕΒ ποτ' ὀρθὰς τα ΕΒ ά ΛΜ. τὸ δὲ Μ νοείσθω μετέωρον έν τα 5 έπιφανεία τοῦ κώνου. ἄχθω δὲ καὶ διὰ τοῦ Δ παρὰ τὰν ΑΒ ά ΠΡ. ἔστιν δή, ώς μὲν τὸ ἀπὸ τᾶς Ν τετράγωνον ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΔ, ΔΗ, οὕτως τὸ ἀπὸ τᾶς ΛΜ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΕΛ, ΛΒ, ὡς δὲ τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΔ, ΔΗ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΛΔ, ΔΒ, οὕτως τὸ 10 ύπὸ ΕΛ, ΛΒ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΠΛ, ΛΡ. ἐσσείται ούν, ώς τὸ ἀπὸ τᾶς Ν τετράγωνον ποτὶ τὸ ὑπὸ ΑΔ, ΔΒ περιεχόμενον, ούτως τὸ ἀπὸ τᾶς ΛΜ τετράγωνον ποτί τὸ ὑπὸ τῶν ΠΑ, ΑΡ. ἔχει δέ, ὡς τὸ ἀπὸ τᾶς Ν τετράγωνου ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΔ, ΔΒ, οὕτως τὸ 15 ἀπὸ τᾶς ΘΚ τετράγωνου ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΚ, ΚΒ, έπει έν τα αὐτα όξυγωνίου κώνου τομα καθέτοι έντι άγμέναι έπὶ διάμετρον τὰν ΑΒ. τὸν αὐτὸν ἄρα ἔχει λόγον τὸ ἀπὸ τᾶς ΛΜ τετράγωνον ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΠΑ, ΑΡ, ου τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΚ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΚ, 20 ΚΒ. ἔχει δὲ καὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΠΛ, ΛΡ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΓΑ τετράγωνον τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΚ, ΚΒ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΓ. τὸν αὐτὸν οὖν λόγον έχει τὸ ἀπὸ τᾶς ΛΜ τετράγωνον ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΓ τετράγωνου, δυ τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΚ ποτὶ τὸ ἀπὸ 25 τᾶς $K\Gamma$. ὅστε ἐπ' εὐθείας ἐντὶ τὰ Γ , Θ, M σαμεῖα. ά δὲ ΓΜ ἐν τῷ ἐπιφανεία τοῦ κώνου. δῆλον οὖν, ότι καί το Θ σαμείον έν τα έπιφανεία έστι του κώνου. ύπέκειτο δε μη είμεν. φανερον ούν έστιν, ο έδει δείξαι.

^{2.} τὸ Λ] το Λ F; corr. B*. 3. τῷ κατά] scripsi; κατα F, uulgo. 4. τῷ] (prius) τας F, corr. Torellius. 15. τᾶν] των per comp. F; corr. Torellius. 21. τὸ ὑπὸ τᾶν ΛΚ] ποτ ἀ F; corr. ed. Basil., Cr. 22. οὖν] supra scriptum manu 1 F.

et linea ΓK ducta producatur et lineae EB in puncto Λ incidat. et per Λ ducatur linea ΛM ad lineam EB perpendicularis in plano perpendiculari in linea EB posito. M autem punctum fingatur sublime in superficie coni. ducatur autem etiam per Λ punctum linea ΠP lineae ΛB parallela. erit igitur

 $N^2: \mathbb{Z} \Delta \times \Delta H = AM^2: EA \times AB^1$), et praeterea erit

 $Z \triangle \times \triangle H : A \triangle \times \triangle B = E \triangle \times \triangle B : \Pi \triangle \times \triangle P^{2}$ erit igitur

 $N^2: A\Delta \times \Delta B = AM^2: \Pi\Lambda \times AP$ [Eucl. V, 22]. est autem $N^2: A\Delta \times \Delta B = \Theta K^2: AK \times KB$, quoniam in eadem sectione coni acutianguli perpendiculares ductae sunt ad diametrum AB [Apollon. I, 21]. ergo $\Delta M^2: \Pi\Delta \times \Delta P = \Theta K^2: AK \times KB$. est autem etiam $\Pi\Delta \times \Delta P: \Gamma\Delta^2 = AK \times KB: K\Gamma^2$ [cfr. p. 323 not. 2]. erit igitur etiam

 $\Lambda M^2: \Gamma \Lambda^2 = \Theta K^2: K\Gamma^2$ [Eucl. V, 22] [et $\Lambda M: \Gamma \Lambda = \Theta K: K\Gamma$]. itaque in eadem linea recta sunt puncta Γ , Θ , M [p. 323 not. 3]. linea uero ΓM in superficie coni est [Apollon. I, 1]. adparet igitur, etiam punctum Θ in superficie coni esse. supposuimus autem, non esse. adparet igitur id, quod demonstrandum erat.

¹⁾ Nam $\Lambda M^2 : E \Lambda \times \Lambda B = d^2_1 : E B^2$ (Apollon. I, 21) = $N^2 : Z \Delta \times \Delta H$ (u. p. 327 not. 2).

²⁾ Nam cum $ZA \triangle \sim E\Pi A$, erit $Z\triangle : A\triangle = EA : \Pi A$, et cum $\triangle HB \sim ABP$, erit etiam $\triangle H : \triangle B = AB : AP$ (Eucl. VI, 4). multiplicando igitur sequitur, quod quaeritur.

∂'.

'Όξυγωνίου κώνου τομᾶς δοθείσας καὶ γραμμᾶς ἀπὸ τοῦ κέντρου τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς μὴ ὀρθᾶς ἀνεστακούσας ἐν ἐπιπέδω, ὅ ἐστιν ἀπὸ τᾶς ἑτέρας δια5 μέτρου ὀρθὸν ἀνεστακὸς ποτὶ τὸ ἐπίπεδον, ἐν ῷ ἐστιν ά τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά, δυνατόν ἐντι κύλινδρον εύρεῖν τὸν ἄξονα ἔχοντα ἐπ' εὐθείας τᾳ ἀνεστακούσα γραμμᾶ, οὖ ἐν τᾳ ἐπιφανεία ἐσσείται ά δοθεῖσα τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά.

10 ἔστω τᾶς δοθείσας τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς ἁ ἐτέρα διάμετρος ἀ ΒΑ, κέντρον δὲ τὸ Δ, ά δὲ ΓΔ γραμμὰ ἔστω ἀνεστακοῦσα ἀπὸ τοῦ κέντρου, ὡς εἰρήται. ὰ δὲ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰ νοείσθω περὶ διάμετρον τὰν ΑΒ ἐν ἐπιπέδω ὀρθῷ ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τὸν ἄξονα ἔχοντα ἐπ΄ εὐθείας τῷ ΓΔ, οὖ ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ ἐσσείται ὰ δοθείσα τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά.

ἀπὸ δὴ τῶν Α, Β σαμείων ἄχθων παρὰ τὰν ΓΔ
αί ΑΖ, ΒΗ. ἀ δὴ ἐτέρα διάμετρος τᾶς τοῦ ὀξυγω20 νίου κώνου τομᾶς ἤτοι ἴσα ἐντὶ τῷ διαστήματι τᾶν
ΑΖ, ΒΗ ἢ μείζων ἢ ἐλάσσων. ἔστω δὴ πρότερον
ἴσα τῷ ΖΗ, ἀ δὲ ΖΗ ἔστω ποτ' ὀρθὰς τῷ ΓΔ. ἀπὸ
δὲ τᾶς ΖΗ ἀνεστακέτω ἐπίπεδον ὀρθὸν ποτὶ τὰν ΓΔ,

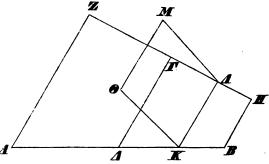
^{1.} ι' Torellius. 3. $\tau\tilde{\alpha}_s$] τ cum comp. α_s addita insuper littera σ F. $\mu\eta$ $\delta\varrho\vartheta\tilde{\alpha}_s$] om. F, uulgo; corr. Torellius; omitti nequit propter lin. 12: $\dot{\omega}_s$ $\varepsilon\ell\varrho\dot{\eta}\tau\alpha\iota$. 10. $\dot{\alpha}$ $\varepsilon\tau\dot{\varepsilon}\varrho\alpha$] scripsi; $\varepsilon\tau\dot{\varepsilon}\varrho\alpha$ F, uulgo. 18. $\ddot{\alpha}_z\vartheta\omega\nu$] scripsi; $\alpha_z\vartheta\omega$ F, uulgo. 20. $\tau\tilde{\alpha}\nu$] $\tau\omega\nu$ F; corr. Torellius.

IX.

Data sectione coni acutianguli et linea a centro sectionis coni acutianguli erecta non perpendiculari in plano, quod ab altera diametro erectum est perpendiculare ad planum, in quo est sectio coni acutianguli, fieri potest, ut cylindrus inueniatur, axem habens in producta linea erecta, cuius in superficie sit sectio coni acutianguli data.

sit altera diametrus datae sectionis coni acutianguli BA, centrum autem A, linea autem ΓA a centro erecta sit, ita ut diximus. et sectio coni acutianguli fingatur circum diametrum AB descripta in plano, ad id planum perpendiculari, in quo sunt lineae AB, ΓA . oportet igitur inueniri cylindrum axem habentem in producta linea ΓA , in cuius superficie sit data sectio coni acutianguli.

itaque a punctis A, B ducantur lineae AZ, BH lineae $\Gamma \Delta$ parallelae. altera igitur diametrus sectionis coni acutianguli aut aequalis est distantiae linearum

AZ, BH aut maior aut minor. prius igitur aequalis sit lineae ZH, et ZH perpendicularis sit ad lineam $\Gamma \Delta$. et a linea ZH erigatur planum ad lineam $\Gamma \Delta$ perpen-

καὶ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τούτῳ κύκλος ἔστω περὶ διάμετρον τὰν ΖΗ, καὶ ἀπὸ τοῦ κύκλου τούτου κύλινδρος ἔστω άξονα έχων τὰν ΓΔ. ἐν δὴ τῷ ἐπιφανεία τοῦ κυλίνδρου τούτου έστιν ά τοῦ όξυγωνίου κώνου τομά. εί 5 γὰρ μή έστιν, έσσείται τι σαμεῖον έπὶ τᾶς τοῦ όξυγωνίου κώνου τομᾶς, δ ούκ έστιν έν τᾶ έπιφανεία τοῦ πυλίνδρου. νοείσθω δή τι σαμεΐον λελαμμένον έπλ τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς τὸ Θ, ὃ οὖκ ἐστιν έν τᾶ έπιφανεία τοῦ κυλίνδρου, καὶ ἀπὸ τοῦ Θ ά ΘΚ 10 κάθετος ἄχθω έπὶ τὰν ΑΒ. ἐσσείται δὴ αὐτὰ ὀρθά ποτί τὸ ἐπίπεδον, ἐν ῷ ἐντι αί ΑΒ, ΓΔ. ἀπὸ δὲ τοῦ Κ ἄχθω παρὰ τὰν ΓΔ ά ΚΛ, καὶ ἀπὸ τοῦ Λ ἀνεστακέτω & ΛΜ ποτ' όρθας τῷ ΖΗ ἐν τῷ κύκλφ τῷ περί ταν ΖΗ. τὸ δὲ Μ νοείσθω μετέωρον έν τῷ περι-15 φερεία τοῦ ἡμικυκλίου τοῦ περί διάμετρον τὰν ΖΗ. τὸν αὐτὸν δὴ ἔχει λόγον τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΚ καθέτου ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΚ, ΚΒ περιεχόμενον, καὶ τὸ ἀπὸ ΖΓ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΔ, ΔΒ περιεγόμενον, έπεὶ ἴσα έστὶν ά ΖΗ τᾶ έτέρα διαμέτρω. ἔγει 20 δὲ καὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΛ, ΛΗ περιεχόμενον ποτὶ τὸ ύπὸ ΑΚ, ΚΒ περιεχόμενον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΖΓ τετράγωνον ποτί τὸ ἀπὸ ΑΔ. ἴσον οὖν έντι τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΛ, ΛΗ περιεχόμενον τῷ ἀπὸ τᾶς ΘΚ τετραγώνφ. ἔστιν δὲ ἴσον καὶ τῷ ἀπὸ ΛΜ. ἴσαι ἄρα ἐντὶ 25 αί ΘΚ, ΜΛ καθέτοι παραλλήλοι οὖν έντι αί ΛΚ. ΜΘ . ώστε καὶ αί ΔΓ, ΜΘ παραλλήλοι έσσούνται. καὶ ἐν τῷ ἐπιφανεία ἄρα ἐστὶ τοῦ κυλίνδρου ἁ ΘΜ,

^{10.} δή] scripsi; δε F, uulgo. 13. τὰ] τας F; corr. B.
17. τὰν] των per comp. F; corr. Torellius. 18. ΔΔ, ΔΒ] scripsi; ΔΔΒ F, uulgo. 21. δν] λόγον, δν ed. Basil., Torellius; "eam, quam" Cr. 22. ΔΔ] ΔΔ της ελλειψεως F, uulgo (τᾶς Torellius); corr. Nizze; cfr. p. 325 not. 2. 23. τᾶν] τας

diculare, et in hoc plano circulus sit circum diametrum ZH descriptus, et in hoc circulo cylindrus construatur axem habens $\Gamma \Delta$. in huius igitur cylindri superficie est sectio coni acutianguli [data]. nam si non est. erit punctum aliquod in sectione coni acutianguli, quod in superficie cylindri non sit. fingatur igitur punctum aliquod @ sumptum in sectione coni acutianguli, quod non sit in superficie cylindri, et a puncto @ ducatur OK ad lineam AB perpendicularis. haec igitur perpendicularis erit ad planum, in quo sunt lineae AB, \(\Gamma \) [Eucl. XI def. 4]. et a K puncto ducatur $K\Lambda$ lineae $\Gamma \Delta$ parallela, et in puncto Λ erigatur ΛM ad lineam ZH perpendicularis in circulo circum ZH descripto. M autem punctum fingatur sublime in ambitu semicirculi circum diametrum ZH descripti. itaque erit $\Theta K^2: AK \times KB = Z\Gamma^2: A\Delta \times \Delta B$, quoniam ZHaequalis est alteri diametro.1) sed etiam est

 $Z\Lambda \times \Lambda H : \Lambda K \times KB = Z\Gamma^2 : \Lambda \Delta^{2,2}$ quare $ZA \times AH = \Theta K^2$; sed etiam $Z \Lambda \times \Lambda H = \Lambda M^{2,4}$

quare lineae perpendiculares ΘK , MA aequales sunt. itaque $\Delta K \neq M\Theta$ [Eucl. I, 33]. quare etiam $\Delta \Gamma \neq M\Theta$ [Eucl. XI, 9]. itaque ΘM in superficie cylindri est,

¹⁾ Itaque Z I dimidiae alteri diametro ellipsis aequalis est: et $A \triangle = \hat{\Delta} B$; tum u. Apollon. I, 21.

²⁾ Nam $ZA:AK=Z\Gamma:A\Delta$, quia $\Delta\Gamma \neq AZ$, et $\Lambda H: KB = \Gamma \Lambda: \Delta K$ (quia $\Lambda K \neq \Delta \Gamma$) = $Z\Gamma: A\Delta$ (quia $\Lambda K \neq \Delta \Gamma$); u. Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 178

 ³⁾ Quia A △ = △B, et igitur A △ × △B = A △².
 4) U. Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 181 nr. 16.

per comp. F; corr. Torellius. τῷ] το F. 26. ἐσσούνται] εωντι F; corr. Torellius; fort. έντι.

έπεὶ ἀπὸ τοῦ M ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ ἐόντος ἄπται παρὰ τὸν ἄξονα. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ τὸ Θ ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ ἐστὶν αὐτοῦ. ὑπέκειτο δὲ μὴ εἶμεν. φανερὸν οὖν ἐστιν, $\mathring{o}$ ἔδει δείξαι.

δ δῆλον δή, ὅτι καὶ ὁ κύλινδρος ὁ περιλαμβάνων ὀρθὸς ἐσσείται, εἴ κα ἦ ἀ ἑτέρα διάμετρος ἴσα τῷ διαστήματι τᾶν ἀπὸ τῶν περάτων τᾶς ἑτέρας διαμέτρου ἀγμέναν παρὰ τὰν ἀνεστακοῦσαν εὐθεῖαν.

έστω πάλιν ὰ έτέρα διάμετρος μείζων τᾶς ΖΗ, 10 καὶ ἴσα ἔστω ὰ ΠΖ τῷ έτέρα διαμέτρω. ἀπὸ δὲ τᾶς ΠΖ ἐπίπεδον ἀνεστακέτω ὀρθὸν ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τό, ἐν ῷ ἐντι αἱ ΑΒ, ΓΔ, καὶ ἐν τῷ ἐπιπέδω τούτω κύκλος ἔστω περὶ διάμετρον τὰν ΠΖ, ἀπὸ δὲ τοῦ κύκλου τούτου κύλινδρος ἔστω ᾶξονα ἔχων τὰν ΔΡ. 15 ἐν δὴ τῷ ἐπιφανεία τοῦ κυλίνδρου τούτου διὰ τῶν αὐτῶν δειχθησέται ἐοῦσα ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά.

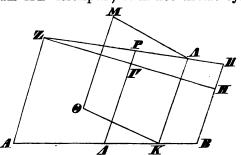
άλλ' έστω έλάσσων ἁ έτέρα διάμετρος τᾶς ΖΗ.
φ δη μείζον δυνάται ἀ ΖΓ τᾶς ημισείας τᾶς έτέρας
διαμέτρου έστω τὸ ἀπὸ τᾶς ΓΕ τετράγωνον. καὶ ἀπὸ
20 τοῦ Ε ἀνεστακέτω γραμμὰ ἴσα τῷ ημισεία τᾶς έτέρας

^{5.} δηλον] δηλ F. περιλαμβάνων] scripsi; περιλαμβανων ταν ελλειψιν F, uulgo; περιλ. ταν τοῦ όξυγωνίου κώνου τομάν Nizze; u. p. 325 not. 2. 6. η ά] scripsi; η F, uulgo. 7. τῶν] scripsi; ταν F, uulgo. 9. ι΄ F; corr. ed. Basil., Cr.; cfr. Quaest. Arch. p. 123—24. ά] addidi; om. F, uulgo. 12. αί ΑΒ, ΓΔ] ά Β ΓΔ F; corr. Torellius. in figura litteras partim permutauit, partim om. F. 16. ουσα F, uulgo. 17. ια΄ F; corr. ed. Basil., Cr. 18. μειζων F; corr. Torellius.

quoniam a puncto M, quod in superficie est, axi parallela ducta est. adparet igitur, etiam punctum @ in superficie eius esse. supposuimus autem, non esse. constat igitur id, quod demonstrandum erat.

Iam hoc quoque adparet, cylindrum comprehendentem [ellipsim] rectum esse, si altera diametrus [ellipsis] aequalis sit distantiae linearum a terminis alterius diametri lineae erectae parallelarum ductarum.1)

rursus altera diametrus maior sit linea ZH, et ΠZ aequalis sit alteri diametro. et ab ΠZ planum erigatur ad id planum perpendiculare, in quo sunt lineae AB, $\Gamma \Delta$, et in hoc plano sit circulus circum diametrum IIZ descriptus, et in hoc circulo cylindrus

constructur axem habens AP. in huius igitur cylindri superficie eodem modo demonstrabitur esse sectio coni acutianguli.2)

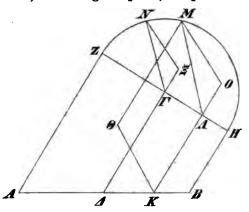
sed minor sit altera diametrus linea ZH. spatium igitur, quo maius est quadratum lineae $Z\Gamma$ quadrato dimidiae alterius diametri, sit $\Gamma \Xi^2$. et ab Ξ puncto erigatur linea ZN dimidiae alteri diametro aequalis

Nam \(AZH \) et ZHB recti sunt.
 Et utriusque cylindri superficies eadem est.

διαμέτρου όρθα ποτί τὸ έπίπεδου, έν φ έντι αί ΑΒ, ΓΔ, ά ΞΝ, τὸ δὲ Ν νοείσθω μετέωρον. ά οὖν ΓΝ ίσα έντι τῷ ΓΖ. ἐν δη τῷ ἐπιπέδῳ, ἐν ῷ ἐντι αί ΖΗ, ΓΝ, κύκλος γεγράφθω περί διάμετρον τὰν ΖΗ. 5 ηξει δε ούτος δια του Ν. και από του κύκλου κύλινδρος έστω άξονα έχων τὰν ΓΔ. ἐν δὴ τῷ ἐπιφανεία τοῦ κυλίνδρου τούτου έστιν ά τοῦ όξυγωνίου κώνου τομά. εί γὰρ μή έστιν, έσσείται τι σαμείον έπ' αὐτᾶς, ο οὖκ έστιν εν τα επιφανεία τοῦ κυλίνδρου. λελάφθα 10 δή τι σαμείον έπ' αὐτᾶς τὸ Θ, καὶ ά ΘΚ κάθετος άχθω ἐπὶ τὰν ΑΒ, καὶ ἀπὸ τοῦ Κ παρὰ τὰν Γ Δ ἔστω ά ΚΛ, καὶ ἀπὸ τοῦ Λ ἄχθω ποτ' ὀρθάς τῷ ΖΗ ἐν τῷ ήμικυκλίω τω περί διάμετρον τὰν ΖΗ ά ΛΜ. νοείσθω δὲ τὸ Μ ἐπὶ τᾶς περιφερείας τᾶς τοῦ ἡμικυκλίου τοῦ περὶ 15 ταν ΖΗ, και ἀπὸ τοῦ Μ κάθετος ἄχθω ἐπὶ ταν Κ Λ έκβληθείσαν ά ΜΟ. έσσείται δε αὐτά όρθά ποτί τὸ

^{3.} ἐντὶ τῷ] εντα F; corr. B. 4. τὰν] τα F; corr. Torellius. 5. κύλινδρος] του κυλινδρου F; corr. B*, Cr. 6. τάν] scripsi; των per comp. FAD; τόν BC, ed. Basil., Torellius. figuram minus bene delineauit F. 12. τῷ] τας F; corr. Torellius. 13. τὰν ZH] ταν ZMH F; corr. B, Cr. 14. περιφερείας τᾶς] addidi; om. F, uulgo; "in arcu semicirculi" Cr.

et perpendicularis ad planum, in quo sunt lineae AB, $\Gamma \Delta$, et N punctum fingatur sublime. itaque erit $\Gamma N = \Gamma Z^{1}$ in eo igitur plano, in quo sunt lineae

ZH, ΓN , circulus describatur circum diametrum ZH. is igitur per N ueniet [quia $Z\Gamma = \Gamma N = \Gamma H$]; et in hoc circulo construatur cylindrus axem habens $\Gamma \Delta$. in huius igitur cylindri superficie est sectio coni acutianguli. nam si non est, erit in ea punctum aliquod, quod in superficie cylindri non sit. sumatur igitur aliquod punctum [eius modi] in ea, Θ , et linea ΘK ducatur perpendicularis ad lineam AB, et ab K ducatur KA lineae ΓA parallela, et ab K ducatur KA dineam KA perpendicularis in semicirculo circum diametrum KA descripti positum; et ab K ad productam lineam KA perpendicularis ducatur KA. ea igitur

¹⁾ Nam $\Gamma N^2 = \Gamma \Xi^2 + N \Xi^2$ (Eucl. I, 47), et ex hypothesi est $\Gamma Z^2 = \Gamma \Xi^2 + N \Xi^2$, quia $N \Xi$ dimidiae diametro aequalis est.

έπίπεδου, έν ω έντι αί ΑΒ, ΓΔ, έπει ποτ ορθάς έντι ά ΚΛ τᾶ ΖΗ. ἔστιν δή, ώς μεν τὸ ἀπὸ τᾶς ΜΟ ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΜΛ, οῦτως τὸ ἀπὸ τᾶς ΣΝ ποτί τὸ άπὸ τᾶς ΝΓ, ώς δὲ τὸ ἀπὸ τᾶς ΜΛ ποτὶ τὸ ὑπὸ 5 τᾶν ΑΚ, ΚΒ, ούτως τὸ ἀπὸ ΓΝ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΔ, έπεὶ τὸ μὲν ἀπὸ τᾶς ΜΛ ίσον έστι τῷ ὑπὸ τᾶν ΛΖ, ΛΗ περιεγομένω, τὸ δὲ ἀπὸ τᾶς ΓΝ τῶ ἀπὸ τας ΓΖ. ἔστιν ἄρα, ώς τὸ ἀπὸ τας ΜΟ τετράγωνον ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΚ, ΚΒ, οῦτως τὸ ἀπὸ τᾶς ΞΝ 10 ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς Α Δ. ἔντι δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΘ τετράγωνον ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΚ, ΚΒ, ὡς τὸ ἀπὸ τᾶς ΞΝ ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΔ, ἐπεί ἴσα ἐστίν ἁ ΕΝ τᾶ ἡμισέα τας, έτέρας διαμέτρου. δηλον ούν, δτι ίσαι έντι αί ΜΟ, ΘΚ καθέτοι, ώστε παραλλήλοι αί ΚΟ, ΘΜ. 15 έπει δε ά ΜΘ παρά του άξουά έντι τοῦ χυλίνδρου, καὶ τὸ Μ σαμεῖον ἐν τᾶ ἐπιφανεία αὐτοῦ, ἀναγκαῖον, καὶ τὰν ΜΘ ἐν τᾶ ἐπιφανεία είμεν τοῦ κυλίνδρου. φανερόν ούν, δτι και τὸ Θ έν τᾶ έπιφανεία έντι αὐτοῦ. οὐκ ἦν δέ. δῆλον οὖν, ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστι 20 τὰν τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰν ἐν τῷ ἐπιφανεία εἶμεν τοῦ κυλίνδρου.

^{1.} ποτ'] ποτι F. 7. τό] τω F; corr. Torellius. 9, τὸ ὑπό] υπο F; corr. Torellius. 13. ἴσαι] ισα F; corr. Torellius. 14. παραλλήλοι] scripsi; ισαι F, uulgo. ΚΟ] ΚΘ F; corr. Torellius. 15. ἐντι] εν τη F; corr. B.

perpendicularis erit ad planum, in quo sunt AB, $\Gamma \Delta$, quia $KA \perp ZH$.¹) erit igitur

$$MO^2: MA^2 = \Xi N^2: N\Gamma^2, ^2)$$

et $MA^2: AK \times KB = \Gamma N^2: A\Delta^2$, quoniam

$$M\Lambda^2 = \Lambda Z \times \Lambda H$$
 et $\Gamma N^2 = \Gamma Z^2$.

erit igitur [Eucl. V, 22]

$$MO^2: AK \times KB = \Xi N^2: A\Delta^2;$$

est autem etiam $K\Theta^2: AK > KB = \Xi N^2: A\Delta^2$, quoniam ΞN aequalis est dimidiae alteri diametro [Apollon. I, 21]. itaque adparet esse $MO = \Theta K$; quare etiam $KO \dagger \Theta M$ [Eucl. I, 33]. quoniam autem linea $M\Theta$ axi cylindri parallela est), et punctum M in superficie eius positum, necesse est, etiam lineam $M\Theta$ in superficie cylindri esse. adparet igitur, etiam punctum Θ in superficie eius esse. sed [ex hypothesi] non erat. adparet igitur necesse esse, sectionem coni acutianguli in superficie cylindri esse.

¹⁾ Quia $KA + \Gamma \Delta$ et $\Gamma \Delta \perp ZH$. quoniam igitur $KA \perp ZH$ et $AM \perp ZH$, erit $ZH \perp \Theta MOK$ (Eucl. XI, 4); itaque

 $ABHZ \perp \Theta MOK$ (Eucl. XI, 18); iam quoniam $MO \perp KA$, erit (Eucl. XI def. 4) $MO \perp ABHZ$.

²⁾ Nam $\Xi N \neq MO$ (Eucl. XI, 6) et $N\Gamma \neq M\Delta$; itaque L = M (Eucl. XI, 10) et $L = O = 90^{\circ}$. itaque $N\Gamma \equiv M\Lambda O$, et erit (Eucl. VI, 4) $MO: M\Lambda = \Xi N: N\Gamma$.

³⁾ Nam $\Lambda Z \times \Lambda H: \Lambda X \times KB = \Gamma Z^2: \Lambda \Delta^2$ (p. 333 not. 2) et $M\Lambda^2 = \Lambda Z \times \Lambda H$ (Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 181 nr. 16) et $\Gamma N = \Gamma Z$ (p. 337 not. 1).

⁴⁾ Nam $MO \neq \Theta K$, quia utraque ad ABHZ perpendicularis est (tum u. Eucl. XI, 6); nam de MO u. not. 1; de ΘK sequitur inde, quod ellipsis ad ABHZ perpendicularis est et $\Theta K \perp AB$ (Eucl. XI def. 4). lin. 14 pro lost requiritur, quod restitui, $\pi\alpha \rho\alpha \lambda l\eta lot$; cfr. p. 382, 25. permutata sunt compendia horum uerborum.

⁵⁾ Nam $KO \neq \Delta \Gamma$; tum u. Eucl. XI, 9.

Ľ.

Ότι μεν πας κώνος ποτί κώνον τον συγκείμενον εχει λόγον εκ τε τοῦ τών βασίων λόγου καὶ εκ τοῦ τών βασίων λόγου καὶ εκ τοῦ τών τοῦν πρότερον. ά αὐτὰ 5 δε ἀπόδειξίς εντι καί, διότι παν ἀπότμαμα κώνου ποτὶ ἀπότμαμα κώνου τον συγκείμενον λόγον έχει έκ τε τοῦ τῶν βασίων λόγου καὶ ἐκ τοῦ τῶν ὑψέων.

καί ὅτι πᾶς τόμος κυλίνδρου τριπλασίων ἐστὶ τοῦ ἀποτμάματος τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν 10 τῷ τόμῳ καὶ ὕψος ἴσον, ἀ αὐτὰ ἀπόδειξις, ᾶπερ καὶ ὅτι ὁ κύλινδρος τριπλάσιός ἐστι τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ κυλίνδρῳ καὶ ῦψος ἴσον.

ια'.

Εἴ κα τὸ ὀρθογώνιον κωνοειδες ἐπιπέδφ τμαθῆ 15 διὰ τοῦ ἄξονος ἢ παρὰ τὸν ἄξονα, ἁ τομὰ ἐσσείται ὀρθογωνίου κώνου τομὰ ἁ αὐτὰ τῷ περιλαμβανούσᾳ τὸ σχῆμα. διάμετρος δὲ αὐτὰς ἐσσείται ἁ κοινὰ τομὰ τῶν ἐπιπέδων τοῦ τέμνοντος τὸ σχῆμα καὶ τοῦ διὰ τοῦ ἄξονος ἀχθέντος ὀρθοῦ ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τὸ τέμνον.

ο εἰ δέ κα τμαθῆ τῷ ἐπιπέδῷ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα, ἁ τομὰ κύκλος ἐσσείται τὸ κέντρον ἔχων ἐπὶ τοῦ ἄξονος.

εἴ κα τὸ ἀμβλυγώνιον κωνοειδὲς ἐκιπέδφ τμαθῆ διὰ τοῦ ἄξονος ἢ παρὰ τὸν ἄξονα ἢ διὰ τᾶς κορυφᾶς 25 τοῦ κώνου τοῦ περιέχοντος τὸ κωνοειδές, ὰ τομὰ ἐσσεί-

^{1.} $\iota\beta'$ F; $\iota\alpha'$ Torellius. 3. $\iota\sigma\bar{\nu}$] (alt.) $\iota\omega\nu$ per comp. F; corr. BD. 5. $\delta\iota\delta\iota\iota$] 5 $\iota\iota$ Nizze. 13. $\iota\gamma'$ F; $\iota\beta'$ Torellius. 15. $\alpha\xi\omega\nu\sigma_S$ F. $\pi\alpha\varrho\dot{\alpha}$] per comp. F. 16. $\pi\omega\nu\sigma_V$] $\pi\omega\nu\sigma_V$ $\pi\omega$

X.

Quemuis conum ad [alium] conum rationem ex ratione basium et ratione altitudinum compositam habere, a prioribus demonstratum est.¹) eodem autem modo demonstratur, etiam quoduis segmentum coni ad [aliud] segmentum coni rationem ex ratione basium et ratione altitudinum compositam habere.

et quoduis frustum cylindri triplo maius esse segmento coni basim habenti eandem, quam frustum, et altitudinem aequalem, eodem modo demonstrabitur, quo demonstratur, cylindrum triplo maiorem esse cono basim eandem habenti, quam cylindrus, et altitudinem aequalem.²)

XI.

a) Si conoides rectangulum plano secatur per axem posito uel axi parallelo, sectio erit sectio coni rectanguli eadem, quae figuram comprehendit; diametrus autem eius sectio communis erit plani figuram secantis et plani per axem ducti ad planum secans perpendicularis.

sin plano ad axem perpendiculari secatur, sectio erit circulus centrum in axe positum habens.

b) Si conoides obtusiangulum secatur plano uel per axem posito uel axi parallelo uel per uerticem coni conoides comprehendentis posito, sectio erit coni obtu-

¹⁾ Sequitur ex Eucl. XII, 11 et 14 coniunctis; cfr. de sph. et cyl. I lemm. 1 p. 80.

²⁾ Hoc demonstrauerat Eudoxus; u. de sph. et cyl. I p. 4; cfr. Eucl. XII, 10.

ται ἀμβλυγωνίου κώνου τομά, εί μέν κα διὰ τοῦ ἄξονος, ά αὐτὰ τῷ περιλαμβανούσᾳ τὸ σχῆμα, εί δέ κα παρὰ τὸν ἄξονα, ὁμοία αὐτῷ, εί δέ κα διὰ τᾶς κορυφᾶς τοῦ κώνου τοῦ περιέχοντος τὸ κωνοειδές, οὐχ ὁμοία. διά-5 μετρος δὲ τᾶς τομᾶς ἐσσείται ά κοινὰ τομὰ τῶν ἐπιπέδων τοῦ τέμνοντος τὸ σχῆμα καὶ τοῦ ἀχθέντος διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθοῦ ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον.

εἴ κα τμαθῆ ὀρθῷ τῷ ἐπιπέδῷ ποτὶ τὸν ἄξονα, ἁ τομὰ κύκλος ἐσσείται τὸ κέντρον ἔχων ἐπὶ τοῦ 10 ἄξονος.

εί κα τῶν σφαιφοειδέων σχημάτων ὁποτεφονοῦν ἐπιπέδω τμαθῆ διὰ τοῦ ἄξονος ἢ παφὰ τὸν ἄξονα, ἁ τομὰ ἐσσείται ὀξυγωνίου κώνου τομά, εἰ μέν κα διὰ τοῦ ἄξονος, αὐτὰ ἁ πεφιλαμβάνουσα τὸ σχῆμα, εἰ δέ 15 κα παφὰ τὸν ἄξονα, ὁμοία αὐτᾳ. διάμετφος δὲ τᾶς τομᾶς ἐσσείται ἁ κοινὰ τομὰ τῶν ἐπιπέδων τοῦ τέμνοντος τὸ σχῆμα καὶ τοῦ ἀχθέντος διὰ τοῦ ἄξονος ὀφθοῦ ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον.

εί δέ κα τμαθή τῷ ἐπιπέδῷ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξο-20 να, ὰ τομὰ κύκλος ἐσσείται τὸ κέντρον ἔχων ἐπὶ τοῦ ἄξονος.

εί κα τῶν εἰρημένων σχημάτων ὁποιονοῦν ἐπιπέδω τμαθῆ διὰ τοῦ ἄξονος, αι ἀπὸ τῶν σαμείων τῶν ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ τοῦ σχήματος μὴ ἐπὶ τᾶς τομᾶς 25 ἐόντων καθέτοι ἀγομέναι ἐπὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον ἐντὸς πεσούνται τᾶς τοῦ σχήματος τομᾶς.

τούτων δε πάντων φανεραί έντι αι άποδειξίες.

^{1.} να] addidi; om. F, uulgo. 2. ά] addidi; om. F, uulgo. παραλαμβανουσα (παρα per comp.) F; corr. Torellius. να] scripsi; και F, uulgo. 3. να] scripsi; και F, uulgo. 4. κονοειδες F. 8. τμηθη F; corr. Torellius. 12. επεπεδα F. τμηθη F; corr. Torellius. 13. κα] scripsi; και F, uulgo. 15.

sianguli sectio, si per axem, eadem, quae figuram comprehendit, sin axi parallelo, ei similis, sin autem per uerticem coni conoides comprehendentis, non similis. diametrus autem sectionis erit communis sectio plani figuram secantis et plani per axem ducti ad planum secans perpendicularis.

si plano ad axem perpendiculari secatur, sectio erit circulus centrum in axe positum habens.

c) Si utralibet figurarum sphaeroide în plano secatur per axem posito uel axi parallelo, sectio erit coni acutianguli sectio, si per axem, ipsa sectio figuram comprehendens, si plano axi parallelo, ei similis. diametrus autem sectionis erit sectio communis plani figuram secantis et plani per axem ducti ad planum secans perpendicularis.

sin plano ad axem perpendiculari secatur, sectio circulus erit centrum in axe positum habens.

d) Si quaelibet figurarum, quas commemorauimus, plano per axem posito secatur, lineae a punctis in superficie figurae positis, sed quae in sectione non sint, ad planum secans perpendiculares ductae intra sectionem figurae cadent.

harum autem omnium rerum demonstrationes manifestae sunt.¹)

¹⁾ Nonnullas harum propositionum demonstrauerunt Commandinus annotat. fol. 37, Riualtus p. 271, Torellius p. 314 sq., Nizzius p. 168 sq.

<sup>κα] scripsi; και F, uulgo.
19. κα] scripsi; και F, uulgo.
τμηθη F; corr. Torellius.
25. εωντων F; corr. Torellius.
27. φανεραί] scripsi; φανερον F, uulgo.</sup>

Εί κα τὸ ὀρθογώνιον κωνοειδὲς ἐπιπέδφ τμαθή μήτε διὰ τοῦ ἄξονος μήτε παρὰ τὸν ἄξονα μήτε ποτ ὀρθὰς τῷ ἄξονι, ἀ τομὰ ἐσσείται ὀξυγωνίου κώτου τομά, διάμετρος δὲ αὐτᾶς ὰ μείζων ἐσσείται ὰ ἐναπολαφθεῖσα ἐν τῷ κωνοειδεῖ τᾶς γενομένας τομᾶς τῶν ἐπιπέδων τοῦ τέμνοντος τὸ σχῆμα καὶ τοῦ ἀχθέντος διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθοῦ ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον ὰ δὲ ἐλάσσων διάμετρος ἴσα ἐσσείται τῷ διαστήματι τᾶν 10 ἀχθεισᾶν παρὰ τὸν ἄξονα ἀπὸ τῶν περάτων τᾶς μείζονος διαμέτρου.

τετμάσθω γὰρ τὸ ὀρθογώνιον κωνοειδὲς ἐπιπέδω,
ώς εἰρήται. τμαθέντος δὲ αὐτοῦ ἐπιπέδω ἄλλω διὰ
τοῦ ἄξονος ὀρθῷ ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον ἔστω τοῦ
15 μὲν κωνοειδέος τομὰ ά ΑΒΓ, τοῦ δὲ ἐπιπέδου τοῦ
τέμνοντος τὸ σχῆμα ὰ ΓΑ εὐθεῖα. ἄξων δὲ ἔστω τοῦ
κωνοειδέος καὶ διάμετρος τᾶς τομᾶς ὰ ΒΔ. δεικτέον,
ὅτι ὰ τομὰ τοῦ κωνοειδέος ὰ ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ
κατὰ τὰν ΑΓ ὀξυγωνίου ἐστὶ κώνου τομά, καὶ διά20 μετρος αὐτᾶς ὰ μείζων ἐστὶν ὰ ΑΓ, ὰ δὲ ἐλάσσων
διάμετρος ἰσα ἐντὶ τῷ ΛΑ τᾶς μὲν ΓΛ παρὰ τὰν
ΒΔ ἐούσας, τᾶς δὲ ΑΛ καθέτου ἐπὶ τὰν ΓΛ.

νοείσθω τι σαμεΐον ἐπὶ τᾶς τομᾶς λελαμμένον τὸ Κ, ααὶ ἀπὸ τοῦ Κ κάθετος ἄχθω ἐπὶ τὰν ΓΑ ἁ ΚΘ. 25 ἐσσείται οὖν ὰ ΚΘ κάθετος ἐπὶ τὸ ἐπίπεδον τό, ἐν ῷ ἐστιν ὰ ΑΓΒ ὀφθογωνίου κώνου τομά, διότι καὶ

^{1.} ιδ' F; ιγ' Torellius. 2. τμηθη F; corr. Torellius. 6. τᾶς] F; ἀπὸ τᾶς uulgo. 4. 9. διάμετρος] α διαμετρος F; corr. ed. Basil. 12. τετμησθω F, qui omnino in sequentibus usque ad finem huius libri semper τμημα, τμηθη, τμηθεντος, τετμησθω cet. praebet; qued plerumque corr. Torellius. itaque hinc iam hanc discrepantiam notare supersedeo. 13. ἄλλω]

XII.

Si conoides rectangulum plano neque per axem posito neque axi parallelo neque ad axem perpendiculari secatur, sectio erit sectio coni acutianguli, maior autem diametrus eius erit pars intra conoides comprehensa eius [lineae], quae [communis] sectio est plani figuram secantis et plani per axem ducti ad secans planum perpendicularis; minor autem diametrus aequalis erit distantiae linearum, quae a terminis diametri maioris axi parallelae ducuntur.

secetur enim conoides rectangulum plano ita, ut dictum est, posito. eodem autem alio plano ad planum secans perpendiculari per axem secto sectio conoidis sit ABT. plani autem figuram secantis linea ΓA . axis autem conoidis et diametrus sectionis [prop. 11, a] sit $B\Delta$. demonstrandum, sectionem conoidis plano in $A\Gamma$ linea posito effectam¹) sectionem esse coni acutianguli, et lineam $A\Gamma$ maiorem esse eius diametrum, minorem autem aequalem esse lineae AA, ducta linea ΓA lineae $B \Delta$ parallela, linea autem $A \Lambda$ ad lineam $\Gamma \Lambda$ perpendiculari.

fingatur punctum aliquod in sectione sumptum K, et a K puncto ducatur $K\Theta$ ad ΓA perpendicularis. erit igitur linea KO ad id planum perpendicularis, in quo est sectio coni rectanguli AIB, quia planum

ἀ ἀπὸ τοῦ lin. 18 corruptum uidetur; fortasse ἀ: ὑπό τοῦ scribendum est.

^{15.} BI F; corr. ed. Basil.* ορθω αλλω F; corr. Torellius. 16. ΓΔ F; corr. BC. 18. τοῦ κατά] scripsi; τοῦ em. F, uulgo.

^{19.} τάν] παν ά F; corr. Torellius. 21. τῷ] ἀ F; corr. B mg. 24. ηχθω F; corr. Torellius.

τὸ τέμνον ἐπίπεδον ὀρθόν ἐστι ποτὶ τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον. διὰ δὲ τοῦ Θ ἄχθω ἁ ΕΖ ὀρθὰς ποιοῦσα γωνίας ποτὶ τὰν ΒΔ, καὶ διὰ τᾶν ΕΖ, ΚΘ εὐθειᾶν ἐπίπεδον ἐκβεβλήσθω ἐσσείται δὲ τοῦτο ὀρθὸν ποτὶ τὰν ΒΔ. 5 τετμησέται δὴ τὸ κωνοειδὲς σχῆμα ἐπιπέδω ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα. ὥστε ἁ τομὰ κύκλος ἐσσείται, κέντρον δὲ αὐτοῦ τὸ Δ. ἁ ἄρα ΚΘ ἴσον δυνασείται τῷ ὑπὸ ΖΘ, ΘΕ [ἡμικύκλιον γάρ ἐστι τὸ ἐπὶ τῆς ΕΖ, καὶ ἁ ΚΘ κάθετος οὖσα μέση γίνεται ἀνάλογον τῷ ὑπὸ

10 M B T 15 P V

ταν ΕΘ, ΘΖ περιεχομένω]. ἄχθω δὲ ἐπιψαύουσα τᾶς τοῦ κώνου τομᾶς ἀ μὲν ΜΝ παρὰ
τὰν ΑΓ· ἐπιψαυέτω δὲ
κατὰ τὸ Ν· ἀ δὲ ΒΤ
Κπαρὰ τὰν ΕΖ. τὸ δὴ
περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν
ΑΘ, ΘΓ ποτὶ τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΕΘ, ΘΖ
τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν
τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς
ΝΤ ποτὶ τὸ τετράγωνον

τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΤ. δεδείκται γὰρ τοῦτο. τῷ δὲ ΝΤ ἴσα ἐντὶ ἁ ΤΜ, διότι καὶ ἁ ΒΡ τῷ ΒΜ. ἔχει οὖν καὶ τὸ 25 περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΑΘ, ΘΓ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΘ τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΤΜ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΤΒ. ώστε καὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΚ καθέτου τετράγωνον ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΘ, ΘΓ περιεχόμενον τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΤ τετράγωνον ποτὶ τὸ

^{3.} ενθειας F, C manu 1*.
4. δή Nizzius; δε F, uulgo.
5. τᾶς Torellius. 9. μέσα idem.
Post ἀνάλογον supplet Com-

secans et ipsum ad idem planum perpendiculare [Eucl. XI def. 4]. et per Θ ducatur linea EZ rectos angulos ad $B\Delta$ efficiens, et per lineas EZ, $K\Theta$ planum ducatur. hoc autem ad $B\Delta$ perpendiculare erit. 1) itaque conoides plano ad axem perpendiculari sectum erit. sectio igitur circulus erit, et centrum eius punctum Δ [prop. 11, a]. erit igitur $K\Theta^2 = Z\Theta \times \Theta E$. 2) ducantur autem sectionem coni contingentes linea MN lineae $\Delta\Gamma$ parallela, quae contingat in puncto N, et linea BT lineae EZ parallela. erit igitur

$$A\Theta \times \Theta\Gamma : E\Theta \times \Theta Z = NT^2 : BT^2$$
.

hoc enim demonstratum est [prop. 3]. sed NT = TM, quia BP = BM. 3) erit igitur

$$A\Theta \times \Theta\Gamma : K\Theta^2 = TM^2 : TB^2.$$

quare etiam

 $\Theta K^2: A\Theta \times \Theta \Gamma = B T^2: TM^2$ [Eucl. V, 7 πόρισμα].

¹⁾ Nam cum KΘ L ABΓ, planum per KΘ, EZ positum ad ABΓ perpendiculare erit (Eucl. XI, 18); tum u. Eucl. XI def. 4.

²⁾ Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 181 nr. 16. uerba sequentia lin. 8—11 Nizzius recte ob formam prauam (μέση ἀνάλογον τῷ ὑπὸ τᾶν ΕΘ, ΘΖ) damnauit. augent suspicionem formae uulgares τῆς, οὖσα, μέση.

formae uulgares τῆς, οὖσα, μέση.
3) Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 53 nr. 16. tum
u. Eucl. VI, 2; nam PN lineae BT parallela ducta est.

mandinus: καὶ δύναται ἴσον. γίνεται] γαρ εστι F per compendia; corr. B. 21. τᾶς] ταν F; corr. Torellius. 24. BM]. TM F; corr. man. 2.

ἀπὸ τᾶς ΤΜ. ἐπεὶ οὖν ὁμοιά ἐντι τὰ ΓΑΛ, ΤΜΒ τρίγωνα, τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΚ καθέτου τετράγωνον ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΑΘ, ΘΓ περιεχόμενον τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΛ τετράγωνον ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΓ τετράγωνον. ὁμοίως δειχθησόνται καὶ τὰ ἀπὸ τᾶν ἄλλαν καθέτων τετράγωνα τᾶν ἀγομέναν ἀπὸ τᾶς τομᾶς ἐπὶ τὰν ΑΓ ποτὶ τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν τᾶς ΑΓ τμαμάτων τὸν αὐτὸν ἔχοντα λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΛ τετράγωνον ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΓ. 10 δῆλον οὖν, ὅτι ὰ τομά ἐστιν ὀξυγωνίου κώνου τομά, διαμέτροι δὲ αὐτᾶς ἐντι ὰ μὲν μείζων ὰ ΑΓ, ὰ δὲ ἐλάσσων ἴσα τῷ ΑΛ.

ιγ'.

Εἴ κα τὸ ἀμβλυγώνιον κωνοειδὲς ἐπιπέδφ τμαθῆ 15 συμπίπτοντι πάσαις ταῖς τοῦ κώνου πλευραῖς τοῦ κεριέχοντος τὸ κωνοειδὲς μὴ ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι, ἀ τομὰ ἐσσείται ὀξυγωνίου κώνου τομά. διάμετρος δὲ αὐτᾶς ὰ μείζων ἐσσείται ἀ ἐναπολαφθεῖσα ἐν τῷ κωνοειδεἴ ἀπὸ τᾶς γενομένας τομᾶς τῶν ἐπιπέδων τοῦ τε τέμνοντος τὸ σχῆμα καὶ τοῦ ἀχθέντος διὰ τοῦ ἄξονος ὀρδοῦ ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον.

τεμνέσθω γὰρ τὸ ἀμβλυγώνιον κωνοειδὲς ἐπιπέδφ, ώς εἰρήται, καὶ ἄλλφ ἐπιπέδφ τμαθέντος αὐτοῦ διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθῷ ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον τοῦ μὲν κω-25 νοειδέος τομὰ ἔστω ὰ ΑΒΓ ἀμβλυγωνίου κώνου τομά, τοῦ δὲ τέμνοντος τὸ σχῆμα ἐπιπέδου ὰ ΑΓ εὐθεία, ἄξων δὲ τοῦ κωνοειδέος καὶ διάμετρος τᾶς τομᾶς ἁ

^{1.} TAB F; corr. ed. Basil.* 2. τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΚ usque ad τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΓ lin. 5 om. F; corr. Commandinus. 5. τετράγωνον] addidi; om. F, uulgo. ὁμοίως] syllab. ως per comp.

iam quoniam $\Gamma AA \sim TMB^1$), erit

 $[BT:TM = AA:A\Gamma \text{ (Eucl. VI, 4)};$

itaque erit] $\Theta K^2 : A\Theta \times \Theta \Gamma = AA^2 : A\Gamma^2$. eodem modo demonstrabimus, etiam quadrata ceterarum linearum a sectione ad $A\Gamma$ lineam perpendicularium ductarum ad rectangula partibus lineae $A\Gamma$ comprehensa eandem habere rationem, quam $AA^2 : A\Gamma^2$. adparet igitur, sectionem esse coni acutianguli sectionem, diametros autem eius maiorem $A\Gamma$ lineam, minorem uero lineae AA aequalem [Apollon. I, 21].

XIII.

Si conoides obtusiangulum plano secatur, quod omnibus lateribus coni conoides comprehendentis incidit ad axem non perpendiculare, sectio erit coni acutianguli sectio, maior autem diametrus eius erit pars intra conoides comprehensa eius lineae, quae [communis] sectio est plani figuram secantis et plani per axem ad secans planum perpendicularis.

secetur enim conoides obtusiangulum plano ita, ut dictum est. et eodem alio plano per axem ad secans planum perpendiculari secto sectio conoidis sit $AB\Gamma$ coni obtusianguli sectio [prop. 11, b], plani autem figuram secantis linea $A\Gamma$. axis autem conoidis et diametrus sectionis sit $B\Delta$. fingatur igitur punctum

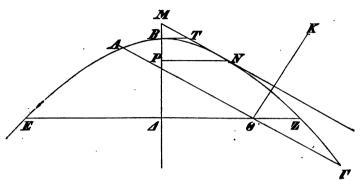
¹⁾ Nam $\angle B = \angle A = 90^{\circ}$ et $\angle A = \angle T$, quia AT + MN et BT + AA.

F. $\delta \epsilon \iota \gamma \delta \gamma \delta \epsilon \tau \alpha \iota$ Nizzius cum D. 8. exovet F; corr. AB. 10. $\tau o \mu \alpha j$ (alt.) $\tau o \mu \alpha g$ FC*. 11. $\delta \iota \alpha \mu \epsilon \tau \rho o g$ F; corr. B. $\dot{\epsilon} \nu \tau \iota$] scripsi; $\epsilon \iota \sigma \iota \nu$ F, uulgo. 13. $\iota \epsilon$ F, $\iota \delta$ Torellius. 14. $\dot{\epsilon} \pi \iota \pi \dot{\epsilon} \delta \phi$] om. F; corr. B. 16. novoeldes F. 21. novoeldes E.

ΒΔ. νοείσθω δή τι έπλ τᾶς τομᾶς λελαμμένον σαμείον τὸ Κ, καὶ ἀπὸ τοῦ Κ κάθετος ἄγθω ἐπὶ τὰν ΑΓ ά ΚΘ. ἐσσείται δη αὐτὰ ὀρθὰ ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τό, ἐν ο έντι ά ΑΒΓ κώνου τομά. διὰ δὲ τοῦ Θ ἄγθω ά 5 EZ ποτ' ὀρθάς τᾶ B Δ, καὶ διὰ τᾶν EZ, ΚΘ εὐθειᾶν έπίπεδον άγθω τέμνον τὸ κωνοειδές. τετμησέται δη έπιπέδω όρθω ποτί του άξουα, ώστε ά τομά κύκλος έσσείται, πέντρον δε αύτοῦ τὸ Δ. ά ἄρα κάθετος ά ΚΘ ίσον δυνασείται τῷ περιεγομένω ὑπὸ τᾶν ΘΕ, 10 ΘΖ. ἄνθω δὲ πάλιν ά μὲν ΜΝ παρὰ τὰν ΑΓ ἐπιψαύουσα τᾶς τοῦ κώνου τομᾶς κατὰ τὸ Ν, ά δὲ ΒΤ παρά τὰν ΕΖ. τὸ δὴ περιεχόμενον ὑπὸ ΕΘ, ΘΖ ποτί τὸ περιεγόμενον ὑπὸ τᾶν ΑΘ, ΘΓ τὸν αὐτὸν έγει λόγον, ου τὸ τετράγωνου τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΤ ποτί 15 τὸ ἀπὸ τᾶς ΤΝ. ὥστε τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΘ καθέτου τετράγωνον ποτί τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΑΘ, ΘΓ τὸν αὐτὸν ἔγει λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΤ ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΤΝ. όμοίως οὖν δειχθησοῦντι καὶ τὰ ἀπὸ τᾶν άλλαν καθέτων τῶν ἀπὸ τῶς τομῶς ἀγομέναν ἐπὶ τὰν 20 ΑΓ ποτί τὰ περιεγόμενα ύπὸ τῶν τμαμάτων τᾶς ΑΓ. ών αι καθέτοι ποιούντι, τὸν αὐτὸν ἔγοντα λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΤ τετράγωνον ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΤΝ. καί έστιν έλάσσων ά ΒΤ τᾶς ΤΝ, διότι καὶ ά ΜΤ έλάσσων έστιν τᾶς ΤΝ. και γὰρ ά ΜΒ έλάσσων 25 τᾶς ΒΡ· τοῦτο γάρ ἐστιν ἐν ταῖς τοῦ ἀμβλυγωνίου

^{3.} επιπεδω F; corr. BC.* 8. εσειται F. 9. ΘΕ, ΘΖ] scripsi; ΘΕ, ΕΖ FBC*, ΕΘ, ΘΖ uulgo. 10. δέ] Nizzius; δη F, uulgo. 13. τᾶν] των per comp. F; corr. Torellius. 14. ποτί] προς per comp. F; corr. Torellius. 18. δειχθήσεται Nizzius. 19. τᾶς] supra m. 1 F. αγομενων F; corr. Torellius. 21. ων] α Torellius.

aliquod K in sectione sumptum, et a K puncto ducatur $K\Theta$ ad $A\Gamma$ perpendicularis. erit igitur ad id planum perpendicularis, in quo est coni sectio $AB\Gamma$

[Eucl. XI def. 4]. et per Θ ducatur EZ ad $B\Delta$ perpendicularis, et per lineas EZ, $K\Theta$ planum ducatur conoides secans. itaque sectum erit plano ad axem perpendiculari [p. 347 not. 1]; quare sectio circulus erit, et centrum eius Δ punctum [prop. 11, b]. itaque erit $K\Theta^2 = \Theta E \times \Theta Z$ [p. 347 not. 2]. ducatur autem rursus linea MN lineae $\Delta\Gamma$ parallela sectionem coni in N puncto contingens, et linea BT lineae EZ parallela. erit igitur

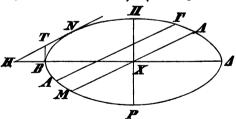
 $E\Theta \times \Theta Z : A\Theta \times \Theta \Gamma = BT^2 : TN^2$ [prop. 3]. quare erit $K\Theta^2 : A\Theta \times \Theta \Gamma = BT^2 : TN^2$. eodem modo igitur demonstrabimus, etiam quadrata ceterarum linearum a sectione ad $A\Gamma$ lineam perpendicularium ductarum ad rectangula partibus lineae $A\Gamma$ a perpendicularibus effectis comprehensa eandem habere rationem, quam $BT^2 : TN^2$. est autem BT < TN, quia MT < TN [et MT > BT]. nam etiam MB < BP;

κώνου τομαζς σύμπτωμα. δῆλον οὖν, ὅτι ά τομὰ όξυγωνίου κώνου τομά, καὶ διάμετρος αὐτᾶς ά μείζων ά $A\Gamma$ [όμοίως καθέτου οὔσης τᾶς NP ἐν τᾶ τοῦ ἀμβλυγωνίου κώνου τομᾶ, διάμετρος ταύτας μείζων δ ἐστὶν ά ΓA].

ιδ'.

Εἴ κα τὸ παράμακες σφαιροειδες ἐπιπέδφ τμαθῆ μὴ ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι, ἀ τομὰ ἐσσείται ὀξυγωνίου κώνου τομά. διάμετρος δὲ αὐτᾶς ἀ μείζων ἐσσείται 10 ὰ ἐναπολαφθετσα ἐν τῷ σφαιροειδεῖ ἀπὸ τᾶς γενομένας τομᾶς τῶν ἐπιπέδων τοῦ τέμνοντος τὸ σχῆμα καὶ τοῦ ἀχθέντος διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθοῦ ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον.

εί μὲν οὖν κα τμαθῆ διὰ τοῦ ἄξονος ἢ παρὰ τὸν 15 ἄξονα, δῆλον. τετμάσθω δὲ ἄλλφ ἐπιπέδφ. τμαθέντος δὲ αὐτοῦ διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθῷ ποτὶ τὸ τέμνον τοῦ μὲν σφαιροειδέος τομὰ ἔστω ἁ $AB\Gamma extstyle ext{o}$ ὀξυγωνίου κώνου τομά, τοῦ δὲ τέμνοντος αὐτὸ ἐπιπέδου ἁ ΓA εὐθεῖα. ἄξων δὲ ἔστω τοῦ σφαιροειδέος καὶ διάμετρος

20 $\tilde{\kappa}$ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς α $B \Delta$, κέντρον δὲ τὸ X, καὶ ἐλάσσων διάμετρος ἔστω ἁ ΠP . ἄχθω δὲ

^{1.} ovv] om. F; corr. Torellius. oʻgvywvlov] toriv oʻg. Torellius. 2. à µet(mr] scripsi; à om. F, uulgo. Nizzius uerba

hoc enim sectionibus coni obtusianguli proprium est. 1) adparet igitur, sectionem esse coni acutianguli sectionem, et maiorem eius diametrum lineam $A\Gamma$. 2)

XIV.

Si sphaeroides oblongum plano ad axem non perpendiculari secatur, sectio erit coni acutianguli sectio, maior autem diametrus eius erit pars intra sphaeroides comprehensa eius lineae, quae [communis] sectio est plani figuram secantis et plani per axem ad secans planum perpendicularis.

hoc, si per axem uel plano axi parallelo secatur, statim adparet [prop. 11, c]. secetur autem alio plano. eodem autem plano per axem ad secans planum perpendiculari secto, sphaeroidis sectio sit $AB\Gamma\Delta$ coni acutianguli sectio [prop. 11, c], plani autem sphaeroides secantis linea $\Gamma\Lambda$. axis autem sphaeroidis et diametrus sectionis coni acutianguli sit $B\Delta$, centrum autem X, et minor diametrus sit ΠP . ducatur autem

¹⁾ Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 56 nr. 27. nam MB: BP = MT: TN (Eucl. VI, 2).

²⁾ Ellipsis, cuius altera diametrus est linea $A\Gamma$, est propter Apollon. I, 21, quia quadrata linearum ordinate ductarum ad rectangula partibus lineae $A\Gamma$ ab ipsis effectis comprehensa semper eandem rationem habent. itaque etiam quadratum lineae ad medium punctum lineae $A\Gamma$ ordinate ductae (p) ad $\frac{1}{4}A\Gamma^2$ eam rationem habet, quam BT:TN. iam cum BT < TN, erit etiam $p^2 < \frac{1}{4}A\Gamma^2$. quare $A\Gamma$ maior erit diametrus. sequentia uerba nunc delere malui, quam cum Nizzio transponere.

nαθέτου οὖσης τᾶς NP ἐν τᾶ... τομᾶ lin. 3—4 post BP p. 350, lin. 25 transposuit additis: ἐπὶ τὰν ΒΔ et deletis διάμετρος... ἀ ΓΛ lin. 5 et ὁμοίως lin. 3 (quod retineri poterat; Qu. Arcy. p. 164). 5. ΓΛ Torellius. 6. sε΄ Torellius. 7. κα] κα και F; corr. Nizzius. 10. σφαιροειδες F; corr. BD.

- ά μὲν ΒΤ ποτ' ὀρθάς τᾶ ΒΔ, ά δὲ ΗΝ παρὰ τὰν ΑΓ ἐπιψαύουσα τᾶς τοῦ ὀξυνωνίου χώνου τομᾶς κατὰ τὸ Ν. ἄχθω δὲ καὶ ά ΜΑ διὰ τοῦ Χ παρὰ τὰν ΑΓ. όμοίως δή τοις πρότερου δειχθησούντι τὰ τετράγωνα 5 τὰ ἀπὸ τᾶν καθέτων τᾶν ἀπὸ τᾶς τομᾶς ἐπὶ τᾶν ΑΓ άγμέναν ποτί τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν τᾶς ΑΓ τμαμάτων τὸν αὐτὸν ἔχοντα λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΤ τετράγωνον ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΤΝ. ὅτι μὲν οὖν ά τομά έστιν όξυγωνίου κώνου τομά, καὶ διάμετρος αὐτᾶς ά 10 ΓΑ, δηλου ότι δε μείζων, δεικτέου, το ναρ υπο ταν ΠΧ, ΧΡ περιεχόμενον ποτί τὸ ὑπὸ ΜΧ, ΧΛ τὸν αὐτὸν ἔγει λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΤ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΝΤ, ἐπεὶ παρα τὰς ἐπιψαυούσας ἐντὶ αί ΠΡ, ΜΛ. έλασσον δέ έστι τὸ ὑπὸ τᾶν ΠΧ, ΧΡ περιεχόμενον 15 $\tau o \tilde{v}$ $\dot{v} \pi \dot{o}$ $\tau \tilde{\alpha} v$ MX, $X \Lambda$, $\dot{\epsilon} \pi \epsilon l$ $\kappa \alpha l$ $\dot{\alpha}$ $X \Pi$ $\tau \tilde{\alpha} \varsigma$ $X \Lambda$. έλασσον άρα έστιν και τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΤ τετράγωνον τοῦ ἀπὸ τᾶς ΤΝ. ώστε καὶ τὰ ἀπὸ τᾶν καθέτων τετράγωνα τῶν ἀπὸ τῶς τομῶς ἐπὶ τὰν ΑΓ ἀγομέναν έλάσσονά έντι των ύπὸ των τμαμάτων τᾶς ΑΓ περι-20 εχομένων. δηλον ούν, δτι μείζων έντι διάμετρος ά ΓΑ.

εί κα τὸ ἐπιπλατὺ σφαιροειδὲς ἐπιπέδφ τμαθῆ, τὰ μὲν ἄλλα τὰ αὐτὰ ἐσσείται, τᾶν δὲ διαμέτρων ἁ ἐλάσσων ἐσσείται ἁ ἐναπολαφθεϊσα ἐν τῷ σφαιροειδεῖ.
25 ἐξ αὐτῶν δὲ φανερὸν ἐν πάντεσσι τοῖς σχημάτεσσιν,

^{1.} τα δε F. 3. δέ] scripsi; δη F, uulgo. 4. ὁμοίως] syllab. ως per comp. F. δειχθήσεται Nizzius. 5. ταν] (prim.) των F; corr. Torellius. 6. ἀγμέναν] scripsi; αγμενας F, uulgo; ἀγομένας Α*, ed. Basil.; ἀγομέναν Torellius. 13. ΜΛ] ΜΠ FBC*. 15. ά] η F; corr. Torellius. 18. ταν ἀπό] Torellius; των απο F, uulgo. τας] ταν FC*. 19. ελασσων F; corr. Torellius. ὑπὸ τῶν] Torellius; νπο ταν F, uulgo. περιεχομένα F; corr. Torellius. ὑπὸ τῶν] Torellius; νπο ταν F, uulgo. περιεχομένα F; corr. Torellius. 23. ἀ ἐλάσσων] scripsi; ἀ

BT ad B Δ perpendicularis, et HN lineae $\Lambda\Gamma$ parallela sectionem coni acutianguli in N puncto contingens ducatur autem etiam $M\Delta$ per X punctum lineae $\Lambda\Gamma$ parallela. itaque eodem modo, quo antea¹), demonstrabitur, quadrata linearum a sectione [circum $\Lambda\Gamma$ descripta] ad $\Lambda\Gamma$ perpendicularium ductarum ad rectangula partibus lineae $\Lambda\Gamma$ [ab ipsis effectis] comprehensa eandem rationem habere, quam BT^2 ad TN^2 . hinc igitur adparet, sectionem esse coni acutianguli sectionem, cuius [altera] diametrus sit $\Gamma\Lambda$ [Apollon. I, 21]. sed maiorem diametrum eam esse, demonstrandum est. est enim $HX \times XP : MX \times X\Lambda = BT^2 : NT^2$, quoniam ΠP , $M\Lambda$ lineis contingentibus parallelae sunt [prop. 3]. sed $\Pi X \times XP < MX \times X\Lambda$, quia

 $X\Pi < X\Lambda$.

quare etiam $BT^2 < TN^2$. itaque etiam quadrata linearum a sectione ad $A\Gamma$ lineam perpendicularium ductarum minora sunt rectangulis partibus lineae $A\Gamma$ comprehensis. adparet igitur, ΓA maiorem esse diametrum.³)

Si sphaeroides latum plano secatur, cetera eadem erunt, sed linea intra sphaeroides comprehensa minor diametrus erit.

Inde adparet, in omnibus figuris⁴), si planis paral-

¹⁾ P. 346, 16 sq.; p. 350, 12 sq.

²⁾ Nam XH = XP, XM = XA, et diametrus minor omnium linearum per centrum ductarum minima est.

³⁾ Nam etiam quadratum dimidii alterius axis minus est quarta parte quadrati lineae $A\Gamma$; cfr. p. 353 not. 2.

⁴⁾ H. e. et conoidibus et sphaeroidibus.

om. F, uulgo. 25. πασι F, uulgo. τοῖς] τοι F. σχημα-

5

ότι, εί κα παραλλήλοις έπιπέδοις τμαθή, αί αὐτῶν τομαὶ ὁμοίαι ἐσσούνται. τὰ γὰρ τετράγωνα τὰ ἀπὸ τᾶν καθέτων ποτὶ τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν τμαμάτων τοὺς αὐτοὺς λόγους έξοῦντι.

ιε΄.

Έν τῷ ὀρθογωνίῷ κωνοειδεῖ ἀπὸ παντὸς ὁτουοῦν σαμείου τῶν ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ τοῦ κωνοειδέος τᾶν ἀγομέναν εὐθειᾶν παρὰ τὸν ἄξονα αί μὲν ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἀγομέναι, ἐφ' ᾶ ἐντι τὰ κυρτὰ αὐτοῦ, ἐκτὸς 10 πεσούνται τοῦ κωνοειδέος, αί δὲ ἐπὶ θάτερα ἐντός.

ἀχθέντος γὰρ ἐπιπέδου διά τε τοῦ ἄξονος καὶ τοῦ σαμείου, ἀφ' οὖ ὰ παράλληλος ἀγέται τῷ ἄξονι, ὰ τομὰ ἐσσείται ὀρθογωνίου κώνου τομά. διάμετρος δὲ αὐτᾶς ὁ ἄξων τοῦ κωνοειδέος. ἐν δὲ τᾶ τοῦ ὀρθο15 γωνίου κώνου τομᾶ ἀπὸ παντὸς σαμείου τοῦ ἐπὶ τᾶς τομᾶς ἀγομέναν παρὰ τὰν διάμετρον εὐθειᾶν αί μὲν ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἀγομέναι, ἐφ' ᾶ ἐντι τὰ κυρτὰ αὐτᾶς, ἐκτὸς πίπτοντι, αί δὲ ἐπὶ θάτερα ἐντός. δῆλον οὖν τὸ προτεθέν.

^{2.} τὰ ἀπό] ταν απο F; corr. Torellius. 3. τᾶν] Torellius; των F, uulgo. 5. ις΄ Torellius. 10. πονοειδεος F. 12. παράλλαλος ed. Basil., Torellius (non BC*). ἀ τομά] scripsi; τομα F, uulgo. 16. τᾶν ἀγομέναν Torellius. 17. αὐτᾶς] αυτη F; corr. Torellius. 18. πιπτωντι F. 22.

lelis secentur, sectiones earum similes futuras esse. nam quadrata perpendicularium ad rectangula partibus [diametri] comprehensa easdem rationes habebunt. 1)

XV.

a) In conoide rectangulo earum linearum, quae a quouis puncto in superficie conoidis posito axi parallelae ducuntur, eae, quae in eandem partem ducuntur, in qua est conuexa eius pars, extra conoides cadent, quae uero in alteram partem ducuntur, intra.

si enim planum ducitur simul per axem et per id punctum, unde ducitur linea axi parallela, sectio erit coni rectanguli sectio [prop. 11, a], diametrus autem eius axis conoidis. sed in sectione coni rectanguli earum linearum, quae a quouis puncto sectionis diametro parallelae ducuntur, eae, quae in eandem partem ducuntur, in qua est pars eius conuexa, extra [sectionem] cadunt, quae uero in alteram partem ducuntur, intra. constat igitur propositum.

b) In conoide obtusiangulo earum linearum, quae a quouis puncto in superficie eius posito ducuntur parallelae lineae, quae in conoide per uerticem coni conoides comprehendentis ducta est, eae, quae in eandem partem ducuntur, in qua est pars eius conuexa, extra conoides cadent, quae uero in alteram partem ducuntur, intra.

¹⁾ Earn enim habebunt rationem, quam $BT^2:TN^2$ (prop. 12, 13, 14); tum u. p. 327 not. 2.

άγμένα] scripsi; αγομενας F, uulgo; άγομένα Torellius. 23. τό] τω F; corr. BC.

ἀχθέντος γὰρ ἐπιπέδου διά τε τᾶς εὐθείας τᾶς ἐν τῷ κωνοειδεῖ ἀγομένας διὰ τᾶς κορυφᾶς τοῦ κώνου τοῦ περιέχοντος τὸ κωνοειδὲς καὶ διὰ τοῦ σαμείου, ἀφ' οὖ ἀγέται ά ἐς αὐτό, ὰ τομὰ ἐσσείται ἀμβλυγωδ νίου κώνου τομά, διάμετρος δὲ αὐτᾶς ὰ ἀπὸ τᾶς κορυφᾶς τοῦ κώνου ἐν τῷ κωνοειδεῖ ἀγομένα. ἐν δὲ τῷ τοῦ ἀμβλυγωνίου κώνου τομῷ ἀπὸ παντὸς σαμείου τοῦ ἐπὶ τᾶς τομᾶς τᾶν ἀγομέναν εὐθειᾶν παρὰ τὰν οῦτως ἀγμέναν γραμμὰν αί μὲν ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἀγομέναι, 10 ἐφ' ᾶ ἐστιν αὐτᾶς τὰ κυρτά, ἐκτὸς πίπτοντι, αί δὲ ἐπὶ θάτερα ἐντός.

Εἴ κα τῶν κωνοειδέων σχημάτων ἐκίπεδον ἐφαπτήται μὴ τέμνον τὸ κωνοειδές, καθ' εν μόνον ἀψέται σαμεῖον, καὶ τὸ διὰ τᾶς ἀφᾶς καὶ τοῦ ἄξονος ἐκίπε15 δον ἀχθὲν ὀρθὸν ἐσσείται ποτὶ τὸ ἐκιψαῦον ἐκίπεδον.

έφαπτέσθω γάρ, εί δυνατόν, κατὰ πλείονα σαμεῖα. λαφθέντων δὴ δύο σαμείων, καθ' ἃ ἁπτέται τὸ ἐπιψαῦον ἐπίπεδον τοῦ κωνοειδέος, καὶ ἀφ' ἐκατέρου παρὰ τὸν ἄξονα εὐθειᾶν ἀχθεισᾶν ἀπὸ τᾶν ἀχθεισᾶν 20 παρὰ τὸν ἄξονα ἐπίπεδον ἐκβληθὲν ῆτοι διὰ τοῦ ἄξονος ἢ παρὰ τὸν ἄξονα ἐσσείται ἀγμένον. ὥστε τὰν τομὰν ποιήσει κώνου τομάν, καὶ τὰ σαμεῖα ἐσσούνται ἐν τῷ τοῦ κώνου τομᾳ, ἐπεὶ ἔν τε τῷ ἐπιφανεία ἐντὶ καὶ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ. ά οὖν μεταξὺ τῶν σαμείων εὐθεῖα ἐντὸς 25 ἐσσείται τᾶς τοῦ κώνου τομᾶς. ὥστε καὶ τᾶς τοῦ κωνοειδέος ἐπιφανείας ἐντὸς ἐσσείται. ἔστιν δὲ ὰ εὐθεῖα

^{3.} novoeldes F. 4. és avió] soripsi; soavia F, uulgo; $\pi\alpha\varrho$ ' avián Nizzius; "aequidistans illi" Cr. 7. $\tau o\mu\tilde{\alpha}$] τov F; corr. Torellius. 12. $\epsilon \varphi \alpha \pi \tau \epsilon \tau \alpha \iota$ F; corr. Torellius. 17. $\delta \eta$] soripsi; $\delta \epsilon$ F, uulgo; "igitur" Cr. 19. $\delta \pi \delta$] soripsi; $\alpha \pi o$ de F, uulgo. 20. $\pi \alpha\varrho\tilde{\alpha}$] $\tau \tilde{\alpha}v$ $\pi \alpha\varrho\tilde{\alpha}$? 22. $\sigma \alpha \mu \epsilon \tilde{\iota}\alpha$] soripsi $\sigma \alpha$ - supra m. 1 F. 23. $\epsilon \pi \epsilon \ell$] Nizzius; $\epsilon \pi \epsilon \iota$ ov F, uulgo.

nam si planum ducitur simul per lineam, quae in conoide per uerticem coni conoides comprehendentis ducitur, et per punctum, unde ducitur linea conoidi adplicata, sectio erit coni obtusianguli sectio, et diametrus eius linea in conoide a uertice coni ducta [prop. 11, b]. sed in sectione coni obtusianguli earum linearum, quae a quouis puncto sectionis lineae ita ductae parallelae ducuntur, eae, quae in eandem partem ducuntur, in qua pars eius conuexa est, extra [sectionem] cadunt, quae uero in alteram, intra.

c) Si planum figuras conoideon contingit conoides non secans, in uno solo puncto tanget, et planum per punctum contactus et axem ductum ad planum contingens perpendiculare erit.

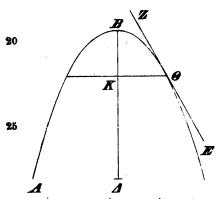
contingat enim, si fieri potest, in pluribus punctis. sumptis igitur duobus punctis, in quibus planum contingens conoides tangat, et ab utroque lineis axi parallelis ductis, planum per lineas axi parallelas¹) ductum aut per axem aut axi parallelum ductum erit.²) quare sectio coni erit sectio [prop. 11], et puncta in coni sectione erunt, quoniam et in superficie [conoidis] sunt et in plano. itaque linea puncta iungens intra coni sectionem erit.³) quare etiam intra superficiem conoidis erit. sed ea ipsa linea in plano contingenti est, quia etiam puncta in eo sunt. itaque quaedam pars plani

Adparet, iungendum esse lin. 19. 20: τᾶν ἀχθεισᾶν παρὰ τὸν ἄξονα Σ: τᾶν παρὰ τὸν ἄξονα ἀχθεισᾶν; sed fortasse scribendum: τᾶν παρά.

²⁾ Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 181 nr. 17.

⁸⁾ Apollon. con. I, 10.

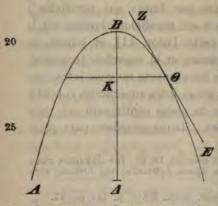
αὐτὰ ἐν τῷ ἐπιψαύοντι ἐπιπέδφ, διότι καὶ τὰ σαμεία. τοῦ ἄρα ἐπιψαύοντος ἐπιπέδου ἐσσείται τι ἐντὸς τοῦ κωνοειδέος δπερ άδύνατον, ύπέκειτο γάρ μη τέμνειν. καθ' εν άρα μόνον άψεται σαμείον. ὅτι δε καὶ τὸ 5 διά τᾶς άφᾶς και τοῦ ἄξονος ἐπίπεδον ἀχθὲν ὀρθὸν έσσείται ποτί τὸ έπιψαῦον, εί κατὰ τὰν κορυφάν τοῦ κωνοειδέος έφαπτέται, δηλον. άχθέντων γάρ διά τοῦ αξονος δύο έπιπέδων του κωνοειδέος αί τομαλ έσσούνται χώνων τομαλ διάμετρον έχούσαι τὸν ἄξονα, τοῦ 10 δε επιψαύοντος επιπέδου [αί] εύθείαι επιψαυούσαι τᾶν τών κώνων τομάν κατά τὸ πέρας τᾶς διαμέτρου, αί δε ευθείαι αι επιψαυούσαι ταν των κώνων τομαν κατά τὸ πέρας τᾶς διαμέτρου όρθὰς ποιούντι γωνίας ποτί ταν διάμετρον. έσσούνται οὖν έν τῷ ἐπιψαύοντι ἐπι-15 πέδφ δύο εὐθείαι ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι. ὀρθὸν οὖν έσσείται ποτί του άξουα το έπίπεδου, ώστε καί ποτί τὸ διὰ τοῦ ἄξονος. ἀλλὰ ἔστω μὴ κατὰ τὰν κορυφὰν

τοῦ κωνοειδέος ἐπιψαῦον τὸ ἐπίπεδον.
ἄχθω δὴ ἐπίπεδον διὰ
τᾶς ἀφᾶς καὶ τοῦ ἄξονος. καὶ τοῦ μὲν
κωνοειδέος τομὰ ἔστω
ὰ ΑΒΓ κώνου τομά,
ἄξων δὲ ἔστω καὶ διάμετρος τᾶς τομᾶς ἁ
ΒΔ, τοῦ δὲ ἐπιψαύοντος ἐπιπέδου τομὰ ἔστω
ὰ ΕΘΖ εὐθεῖα τᾶς τοῦ

30 κώνου τομᾶς ἀπτομένα κατὰ τὸ Θ. ἀπὸ δὲ τοῦ Θ
6. εί] om. F; corr. Torellius.
7. ἐφάπτηται Torellius.

αύτα έν τω επιψαύοντι επιπέδω, διότι και τα σαμεία τοῦ ἄρα ἐπιψαύοντος ἐπιπέδου ἐσσείται τι ἐντὸς τοῦ κωνοειδέος όπερ άδύνατον, ύπέκειτο γάρ μη τέμνειν. καθ' εν άρα μόνον άψέται σαμείον. ὅτι δε και τὸ 5 διὰ τᾶς άφᾶς καὶ τοῦ ἄξονος ἐπίπεδον ἀχθὲν ὀρθὸν έσσείται ποτί τὸ έπιψαῦον, εί κατά τὰν κορυφάν του κωνοειδέος έφαπτέται, δήλου, άγθέντων γαρ διά του άξονος δύο ἐπιπέδων τοῦ κωνοειδέος αί τομαὶ ἐσσούνται κώνων τομαί διάμετρον έχούσαι τὸν ἄξονα, τοῦ 10 δε έπιψαύοντος έπιπέδου [αί] εύθείαι έπιψανούσαι των των κώνων τομάν κατά τὸ πέρας τας διαμέτρου. al δε ευθείαι αί επιψαυούσαι τῶν τῶν χώνων τομῶν κατὰ τὸ πέρας τᾶς διαμέτρου ὀρθάς ποιούντι γωνίας ποτί ταν διάμετρον. έσσούνται ούν έν τω επιψαύοντι έπι-15 πέδω δύο εὐθείαι ποτ' όρθὰς τῶ ἄξονι. ὀρθὸν οὐν έδσείται ποτί του άξουα το έπίπεδου, ώστε καί ποτί τὸ διὰ τοῦ ἄξονος. ἀλλὰ ἔστω μη κατὰ τὰν κορυφάν

τοῦ κωνοειδέος ἐπιψαῦον τὸ ἐπίπεδον.
ἄχθω δὴ ἐπίπεδον διὰ
τᾶς ἀφᾶς καὶ τοῦ μὲν
κωνοειδέος τομὰ ἔστο
ά ΑΒΓ κώνου τομά,
ἄξων δὲ ἔστω καὶ διὰ
μετρος τᾶς τομᾶς ἀ
ΒΔ, τοῦ δὲ ἐπιψαύοντος ἐπιπέδου τομὰ ἔστο
ά ΕΘΖ εὐθεῖα τᾶς τοῦ

30 κώνου τομᾶς ἀπτομένα κατὰ τὸ Θ. ἀπὸ δὲ τοῦ Θ
6. εί] om. F; corr. Torellius. 7. ἐφάπτηται Torellius.

contingentis intra conoides erit. quod fieri non potest. nam suppositum est, planum non secare. igitur solo puncto continget. planum autem per punctum contactus et axem ductum perpendiculare ad planum contingens fore, statim adparet, si in uertice conoidis contingit. ductis enim per axem duobus planis sectiones conoidis erunt conorum sectiones diametrum habentes axem [prop. 11], sectiones uero plani contingentis lineae sectiones conorum in termino diametri contingentes. lineae autem sectiones conorum in termino diametri contingentes cum diametro rectos angulos faciunt.1) itaque in plano contingenti duae lineae ad axem perpendiculares erunt. quare planum ipsum ad axem perpendiculare erit [Eucl. XI, 4]; quare etiam ad planum per axem positum [Eucl. XI, 18]. sed planum ne in uertice conoidis contingat. ducatur igitur planum per punctum contactus et axem. et sectio conoidis sit $AB\Gamma$ coni sectio [prop. 11, a-b], axis autem et diametrus sectionis sit Ba. plani uero contingentis sectio sit linea E@Z sectionem coni in Θ puncto tangens. et a Θ puncto ducatur linea ΘK

¹⁾ Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 47 nr. 4.

^{8.} τοῦ κωνοειδέος] τοῦ μὲν κων.? εσουνται F. 9. κονων F. 10. αί] deleo. 11. αί δὲ εὐθείαι usque ad τᾶς διαμέτρου lin. 13 ego suppleui; om. F, uulgo. 14. εσουνται F. 16. ποτί] (alt.) προς per comp. F; corr. Torellius. 24. ΛΒΓ] Torellius; ΒΓ F, uulgo.

10

κάθετος ἄχθω ἐπὶ τὰν B extstyle ά Θ K, καὶ ἐπίπεδον ἀνεστακέτω ὀρθὸν ποτὶ τὸν ἄξονα. ποιήσει δὴ τοῦτο τὰν τομὰν κύκλον, οὖ κέντρον τὸ K. ἁ δὲ τομὰ τούτου τοῦ ἐπιπέδου καὶ τοῦ ἐπιψαύοντος ἐσσείται δ ἐπιψαύουσα τοῦ κύκλου. ὀρθὰς ἄρα ποιήσει γωνίας ποτὶ τὰν ΘK . ὥστ' ὀρθὰ ἐσσείται ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τό, ἐν ῷ ἐντι αἱ $K\Theta$, B extstyle Δ. δῆλον οὖν, ὅτι τὸ ἐπιψαῦον ἐπίπεδον ὀρθόν ἐστι ποτὶ τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον, ἐπεὶ καὶ αἱ ἐν αὐτῷ εὐθείαι.

Εί κα τῶν σφαιροειδέων σχημάτων ὁποτερουοῦν ἐπίπεδον ἀπτήται μὴ τέμνον τὸ σχῆμα, καθ' εν μόνον ἀψέται σαμείον, καὶ τὸ διὰ τᾶς ἀφᾶς καὶ τοῦ ἄξονος ἐπίπεδον ἀχθὲν ὀρθὸν ἐσσείται ποτὶ τὸ ἐπιψαῦον ἐπί15 πεδον.

άπτέσθω γὰρ κατὰ πλείονα σαμεῖα. λαφθέντων δὴ τῶν σαμείων, καθ' ἃ ἀπτέται τὸ ἐπίπεδον τοῦ σφαιροειδέος, καὶ ἀφ' ἐκατέρου αὐτῶν παρὰ τὸν ἄξονα εὐθειᾶν ἀχθεισᾶν καὶ διὰ τᾶν ἀχθεισᾶν ἐπιπέδου ἐκ-20 βληθέντος ὰ τομὰ ἐσσείται ὀξυγωνίου κώνου τομά, καὶ τὰ σαμεῖα ἐσσούνται ἐν τᾶ τοῦ κώνου τομᾶ. ὰ οὖν μεταξὺ τῶν σαμείων εὐθεῖα ἐντὸς ἐσσείται τᾶς τοῦ κώνου τομᾶς. ὥστε καὶ τᾶς τοῦ σφαιροειδέος ἐπιφανείας ἐντὸς ἐσσείται. ἔστιν δὲ ὰ εὐθεῖα ἐν τῷ ἐπιφανείας ἐντὸς ἐσσείται τὰ σαμεῖα. τοῦ οὖν ἐπιψαύοντι ἐπιπέδον ἐσσείται τι ἐντὸς τοῦ σφαιρο-

^{2.} ποτί] scripsi; επι F, uulgo; u. Philol. Samfd. Mindeskrift. Haun. 1879 p. 19. δή] scripsi; δε F, uulgo. 7. τό, έν] τω, εν F; corr. C. ὅτι ὅτι καί Α (non BC*), ed. Basil., Torellius. 10. ιζ΄ Torellius. 11. ὁποτερονοῦν] scripsi; οποτερονοῦν F, uulgo. 17. δή] scripsi; δε F, uulgo. τῶν]

κάθετος ἄχθω ἐπὶ τὰν B extstyle Δ & $\Theta extstyle K$, καὶ ἐπίπεδον ἀνεστακέτω ὀρθὸν ποτὶ τὸν ἄξονα. ποιήσει δὴ τοῦτο τὰν τομὰν κύκλον, οὖ κέντρον τὸ K. & δὲ τομὰ τούτου τοῦ ἐπιπέδου καὶ τοῦ ἐπιψαύοντος ἐσσείται δ ἐπιψαύονσα τοῦ κύκλου. ὀρθὰς ἄρα ποιήσει γωνίας ποτὶ τὰν $\Theta extstyle K$. ὥστ' ὀρθὰ ἐσσείται ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τό, ἐν ὧ ἐντι αἱ K extstyle M. δῆλον οὖν, ὅτι τὸ ἐπιψαῦον ἐπίπεδον ὀρθόν ἐστι ποτὶ τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον, ἐπεὶ καὶ αἱ ἐν αὐτῷ εὐθείαι.

10 15.

Εἴ κα τῶν σφαιροειδέων σχημάτων ὁποτερουοῦν ἐπίπεδον ἀπτήται μὴ τέμνον τὸ σχῆμα, καθ' εν μόνον ἀψέται σαμεῖον, καὶ τὸ διὰ τᾶς ἀφᾶς καὶ τοῦ ἄξονος ἐπίπεδον ἀχθὲν ὀρθὸν ἐσσείται ποτὶ τὸ ἐπιψαῦον ἐπίπεδον.

άπτέσθω γὰρ κατὰ πλείονα σαμεῖα. λαφθέντων δὴ τῶν σαμείων, καθ' ἃ ἀπτέται τὸ ἐπίπεδον τοῦ σφαιροειδέος, καὶ ἀφ' ἐκατέρου αὐτῶν παρὰ τὸν ἄξονα εὐθειᾶν ἀχθεισᾶν κὰὶ διὰ τᾶν ἀχθεισᾶν ἐπιπέδου ἐκ20 βληθέντος ὰ τομὰ ἐσσείται ὀξυγωνίου κώνου τομά, καὶ τὰ σαμεῖα ἐσσούνται ἐν τᾶ τοῦ κώνου τομᾶ. ἀ οὖν μεταξὺ τῶν σαμείων εὐθεῖα ἐντὸς ἐσσείται τᾶς τοῦ κώνου τομᾶς. ὥστε καὶ τᾶς τοῦ σφαιροειδέος ἐπιφανείας ἐντὸς ἐσσείται. ἔστιν δὲ ὰ εὐθεῖα ἐν τῷ 25 ἐπιψαύοντι ἐπιπέδω, διότι καὶ τὰ σαμεῖα. τοῦ σφαιροἐπιψαύοντος ἐπιπέδου ἐσσείται τι ἐντὸς τοῦ σφαιρο-

^{2.} ποτί] scripsi; επί F, uulgo; u. Philol. Samfd. Mindeskrift. Haun. 1879 p. 19. δή] scripsi; δε F, uulgo. 7. τό, έν] τω, εν F; corr. C. ὅτι] ὅτι καί A (non BC*), ed. Bssil., Torellius. 10. ιξ΄ Torellius. 11. ὁποτεφονοῦν] scripsi: οποτεφονονν F, uulgo. 17. δή] scripsi; δε F, uulgo. τῶν]

ad $B\Delta$ perpendicularis, et [in ea] planum erigatur ad axem perpendiculare. hoc igitur sectionem circulum faciet, cuius centrum sit K [prop. 11, a—b]. sectio autem huius plani et plani contingentis circulum continget. itaque cum ΘK rectos angulos faciet [Eucl. III, 18]. quare ad planum, in quo sunt lineae $K\Theta$, $B\Delta$, perpendicularis erit [Eucl. XI def. 4]. adparet igitur, planum contingens ad idem planum perpendiculare esse, quoniam etiam lineae in eo positae [ad idem planum perpendiculares sunt. Eucl. XI, 18].

XVI.

a) Si planum utramuis figurarum sphaeroideon tangit non secans figuram, in uno solo puncto tanget, et planum per punctum contactus et axem ductum ad planum contingens perpendiculare erit.¹)

tangat enim in pluribus punctis. sumptis igitur punctis, in quibus planum sphaeroides tangit, et ab utroque eorum lineis axi parallelis ductis et per ductas lineas plano posito sectio erit coni acutianguli sectio [prop. 11, c], et puncta in coni sectione erunt. itaque linea puncta iungens intra comi sectionem erit [Apollon. I, 10]. quare etiam intra superficiem conoidis erit. ea autem linea in plano contingenti est, quia etiam puncta [in eo sunt]. itaque pars quaedam plani contingentis intra sphaeroides erit. at non est; nam

¹⁾ Praef. p. 282, 16: ὅτι δὲ τὰ ἐπιψαύοντα ἐπίπεδα τοῦ σφαιροειδέος καθ' εν μόνον ἀπτόνται καμείον τᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ.

δύο Nizzius, fort. recte.
19. ενθειαι αχθωσιν F; corr. Terellius.

ειδέος. οὖκ έστιν δέ. ὑπέκειτο γὰρ μὴ τέμνειν. δῆλον οὖν, ὅτι καθ΄ ἔν σαμεῖον μόνον ἀψέται. ὅτι δὲ τὸ διὰ τᾶς ἀφᾶς καὶ τοῦ ἄξονος ἐπίπεδον ἀχθὲν ὀρθὸν ἐσσείται ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τὸ ἐπιψαῦον, ὁμοίως τοῖς 5 περὶ τῶν κωνοειδέων σχημάτων δειξοῦμες.

Εί κα τῶν κωνοειδέων ἢ τῶν σφαιροειδέων σχημάτων ὁποιονοῦν ἐπιπέδω τμαθῆ διὰ τοῦ ἄξονος, καὶ
τᾶς γενομένας τομᾶς ἐπιψαύουσά τις ἀχθῆ εὐθεῖα, καὶ
διὰ τᾶς ἐπιψαυούσας ἐπίπεδον ἀνασταθῆ ὀρθὸν ποτὶ
10 τὸ τέμνον, ἐπιψαύει τοῦ σχήματος κατὰ τὸ αὐτὸ σαμεῖον, καθ' ὃ καὶ ἁ εὐθεῖα ἐπιψαύει τᾶς τοῦ κώνον
τομᾶς.

οὐ γὰρ ἀψέται κατ' ἄλλο σαμεῖον τᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ. εἰ δὲ μή, ἀ ἀπὸ τοῖ σαμείου κάθετος ἀγο15 μένα ἐπὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον πεσείται ἐπτὸς τᾶς τοῦ κώνου τομᾶς. ἐπὶ γὰρ τὰν ἐπιψαύουσαν πεσείται, ἐπεὶ ὀρθὰ ποτ' ἄλλαλά ἐντι τὰ ἐπίπεδα. ὅπερ ἀδύνατον. ἐδείχθη γάρ, ὅτι ἐντὸς πεσείται.

Εί κα τῶν σφαιροειδέων τινὸς σχημάτων δύο ἐπί20 πεδα παράλληλα ἐπιψαύωντι, ά τὰς ἁφὰς ἐπιζευγνύουσα εὐθεία διὰ τοῦ κέντρου τοῦ σφαιροειδέος πορευσέται.

εί μεν οὖν κα ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι τὰ ἐπίπεδα ἔωντι, δῆλον. ἀλλ' ἔστω μὴ ποτ' ὀρθάς. τὸ δὴ ἐπίπεδον τὸ ἀχθεν διὰ τοῦ ἄξονος καὶ τᾶς ἀφᾶς τᾶς 25 ἐτέρας ὀρθὸν ἐσσείται ποτὶ τὸ ἐπιψαῦον ἐπίπεδον. ὥστε καὶ ποτὶ τὸ παράλληλον αὐτῷ. ἀναγκαῖον ἄρα

^{1.} τέμνον Β. 5. δειξοῦμες] om. F; suppleuit Torellius; ,et in hoc demonstrabimus" Cr. 6. τῶν κωνοειδέων ή] om. F; suppleuit Barrowius. 10. ἐπιψαύσει Torellius. 11. ἀ] η F; corr. Torellius, ut etiam lin. 14. 13. ἄλλο] αλλο συ FC*; fort. ἄλλο τι. 15. ἐπτός] εντος F; corr. Commandinus. 17. ἐντι τά] scripsi; εωντι F, uulgo. 18. ιη΄ Torellius. 20.

ειδέος. οὖκ ἐστιν δέ. ὑπέκειτο γὰο μὴ τέμνειν. δῆλον οὖν, ὅτι καθ' ἕν σαμεῖον μόνον ἀψέται. ὅτι δὲ τὸ διὰ τᾶς ἀφᾶς καὶ τοῦ ἄξονος ἐπίπεδον ἀχθὲν ὀρθὸν ἐσσείται ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τὸ ἐπιψαῦον, ὁμοίως τοῖς 5 περὶ τῶν κωνοειδέων σγημάτων δειξοῦμες.

Εἴ κα τῶν κωνοειδέων ἢ τῶν σφαιροειδέων σχημάτων ὁποιονοῦν ἐπιπέδω τμαθἢ διὰ τοῦ ἄξονος, καὶ
τᾶς γενομένας τομᾶς ἐπιψαύουσά τις ἀχθἢ εὐθεῖα, καὶ
διὰ τᾶς ἐπιψαυούσας ἐπίπεδον ἀνασταθἢ ὀρθὸν ποτὶ
10 τὸ τέμνον, ἐπιψαύει τοῦ σχήματος κατὰ τὸ αὐτὸ σαμεῖον, καθ' ὃ καὶ ἀ εὐθεῖα ἐπιψαύει τᾶς τοῦ κώνου
τομᾶς.

οὐ γὰο ἀψέται κατ' ἄλλο σαμεῖον τᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ. εἰ δὲ μή, ὰ ἀπὸ τοῖ σαμείου κάθετος ἀγο15 μένα ἐπὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον πεσείται ἐκτὸς τᾶς τοῦ κώνου τομᾶς. ἐπὶ γὰο τὰν ἐπιψαύουσαν πεσείται, ἐπεὶ ὀρθὰ ποτ' ἄλλαλά ἐντι τὰ ἐπίπεδα. ὅπεο ἀδύνατον. ἐδείχθη γάο, ὅτι ἐντὸς πεσείται.

Εἴ κα τῶν σφαιροειδέων τινὸς σχημάτων δύο ἐπί-20 πεδα παράλληλα ἐπιψαύωντι, ὰ τὰς ἀφὰς ἐπιζευγνύουσα εὐθεῖα διὰ τοῦ κέντρου τοῦ σφαιροειδέος πορευσέτω.

εἰ μὲν οὖν κα ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι τὰ ἐπίπεδα ἔωντι, δῆλον. ἀλλ' ἔστω μὴ ποτ' ὀρθάς. τὸ δὴ ἐπίπεδον τὸ ἀχθὲν διὰ τοῦ ἄξονος καὶ τᾶς ἁφᾶς τᾶς 25 ἑτέρας ὀρθὸν ἐσσείται ποτὶ τὸ ἐπιψαῦον ἐπίπεδον. ὥστε καὶ ποτὶ τὸ παράλληλον αὐτῷ. ἀναγκαῖον ἄρα

^{1.} τέμνον Β. 5. δειξοῦμες] om. F; suppleuit Torellius; et in hoc demonstrabimus. Cr. 6. τῶν κωνοειδέων ἢ] om. F; suppleuit Barrowius. 10. ἐπιψαύσει Torellius. 11. ἀ] η F; corr. Torellius, ut etiam lin. 14. 13. ἄλλο] αλλο συ FO*; fort. ἄλλο τι. 15. ἐπτός] εντος F; corr. Commandinus. 17. ἐντι τά] scripsi; εωντι F, uulgo. 18. ιη΄ Torellius. 20.

suppositum est, id non secare. adparet igitur, in uno solo puncto [planum] tacturum esse. planum autem per punctum contactus et axem positum ad planum contingens perpendiculare futurum esse, eodem modo, quo in figuris conoidibus, demonstrabimus [p. 360, 4 sq.].

b) Si quaeuis figurarum conoideôn uel sphaeroideôn plano per axem posito secatur, et sectionem inde ortam contingens linea ducitur, et in linea contingenti planum erigitur ad secans planum perpendiculare, figuram in eodem puncto contingit, in quo linea illa coni sectionem contingit.

neque enim in alio puncto superficiei eius tanget. si minus, linea a puncto illo ad planum secans perpendicularis ducta extra coni sectionem cadet. nam in lineam contingentem cadet, quoniam plana inter se perpendicularia sunt. 1) quod fieri non potest. nam demonstratum est, intra [coni sectionem] eam casuram esse [prop. 11, d].

c) Si duo plana parallela quamuis figurarum sphaeroideôn contingunt, linea puncta contactus iungens per centrum sphaeroidis ibit [cfr. p. 282, 18]. si primum plana ad axem perpendicularia sunt, adparet.²) sint uero ne perpendicularia. itaque planum

¹⁾ Nam linea a puncto illo contactus ad lineam contingentem perpendicularis ad planum secans perpendicularis erit (Eucl. XI def. 4), nec ab eodem puncto duae lineae ad idem planum perpendiculares ducuntur.

²⁾ Tum enim in terminis diametri contingunt (cfr. p. 360 11 sq.).

έπιψαύωντι] scripsi; επιψανοντι F, uulgo. 22. εί] Nizzius; ὅτι per comp. F, uulgo. κα ποτ'] scripsi; κατ' F, uulgo. 25. ποτί] V; προς F (per comp.) A, BC*; ἐπί D.

τὸ αὐτὸ εἰμεν ἐπίπεδον τὸ διὰ τοῦ ἄξονος καὶ ἑκατέραν τᾶν ἀφᾶν ἀγμένον. εἰ δὲ μή, ἐσσούνται δύο ἐπίπεδα ποτὶ τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον ὀρθὰ διὰ τᾶς αὐτᾶς γραμμᾶς ἀγμένα οὐκ ἐούσας ὀρθᾶς ποτὶ τὸ ἐπίπεδον. δ ὑπέκειτο γὰρ ὁ ἄξων μὴ εἰμεν ὀρθὸς ποτὶ τὰ παράλληλα ἐπίπεδα. ἐν τῷ αὐτῷ ἄρα ἐσσούνται ἐπιπέδῷ ὅ τε ἄξων καὶ αὶ ἀφαί, καὶ τετμακὸς ἐσσείται τὸ σφαιροειδὲς διὰ τοῦ ἄξονος. ὰ οὖν τομὰ ἐσσείται ὀξυγωνίου κώνου τομά, αἱ δὲ τῶν ἐπιψαυόντων ἐπιπέδων 10 τομαὶ παραλλήλοι ἐσσούνται καὶ ἐπιψαυούσαι τᾶς τοῦ ἀξυγωνίου κώνου τομᾶς κατὰ τὰς ἀφὰς τῶν ἐπιπέδων. εἰ δέ κα δύο εὐθείαι ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς ἐπιψαύωντι παραλλήλοι ἐούσαι, τό τε κέντρον τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς και αἱ ἀφαὶ ἐπ' εὐθείας ἱξυγωνίου κόνου κώνου τομᾶς και αἱ ἀφαὶ ἐπ' εὐθείας ἱξυγωνίου κόνου κώνου τομᾶς καὶ αἱ ἀφαὶ ἐπ' εὐθείας

ιξ'.

Εἴ κα τῶν σφαιροειδέων σχημάτων ὁποτερουοῦν δύο παράλληλα ἐπίπεδα ἀχθῆ ἐπιψαύοντα, ἀχθῆ δέ τι ἐπίπεδον διὰ τοῦ κέντρου τοῦ σφαιροειδέος παρὰ 20 τὰ ἐπιψαύοντα, αί διὰ τᾶς γενομένας τομᾶς ἀγομέναι εὐθείαι παρὰ τὰν τὰς ἀφὰς ἐπιζευγνύουσαν ἐκτὸς πεσούνται τοῦ σφαιροειδέος.

^{3.} ορθαν FC*. 7. τετμηπος F; corr. Torellius. 9. έπιψανόντων] scripsi; επιψανονσων F, uulgo. 10. εσοννται F; corr. Torellius. μαί] scripsi; αι F, uulgo. 15. ἐσσούνται] scripsi; εωντι F; ἔοντι uulgo. 16. ιθ΄ Torellius.

per axem et alterum punctum contactus ductum ad planum contingens perpendiculare erit [p. 362]. quare etiam ad planum ei parallelum [perpendiculare erit].1) necesse est igitur, planum per axem et utrumque punctum contactus ductum idem esse. nam si minus, duo plana ad idem planum perpendicularia erunt per eandem lineam ducta, quae ad planum perpendicularis non est.2) suppositum enim est, axem ad plana parallela perpendicularem non esse. itaque et axis et puncta contactus in eodem plano erunt, quod sphaeroides per axem secabit.3) itaque sectio coni acutianguli erit [prop. 11, c], sectiones autem planorum contingentium parallelae erunt [Eucl. XI, 16] et sectionem coni acutianguli in punctis contactus planorum contingent. sin autem duae lineae parallelae sectionem coni acutianguli contingunt, et centrum sectionis coni acutianguli et puncta contactus in eadem linea recta erunt.4)

XVII.

Si ducuntur duo plana parallela utramuis figurarum sphaeroideôn contingentia, et per centrum sphaeroidis planum contingentibus parallelum ducitur, lineae per⁵) sectionem inde ortam ductae parallelae lineae puncta contactus iungenti extra sphaeroides cadent.

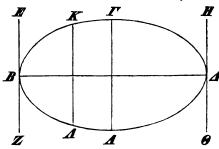
¹⁾ Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 181 nr. 18.

²⁾ Quod fieri non potest; u. Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 182 nr. 20.

³⁾ Ad τετμακός ἐσσεἰται, quod actinum est, subjectum est τὸ ἐπίπεδον (in quo et axis et puncta contactus sunt).
4) Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 49, nr. 8.

διά, non ἀπό, quod exspectaueris, posuit Archimedes, quia lineae illae in utramque partem sectionis produceudae sunt.

ύποκείσθω τὰ εἰρημένα, καὶ λελάφθω τι σαμείον ἐπὶ τᾶς γενομένας τομᾶς, διὰ δὲ τοῦ γενομένου σαμείου καὶ τᾶς εὐθείας τᾶς τὰς άφὰς ἐπίζευγνυούσας ἐπίπεδον ἄχθω. τεμεῖ δὴ τοῦτο τό τε σφαιροειδὲς καὶ τὰ παράλλαλα ἐπίπεδα. ἔστω οὖν ὰ μὲν τοῦ σφαιροειδέος τομὰ ὰ ΑΒΓΔ [ὀξυγωνίου] κώνου τομά, αἱ δὲ τῶν ἐπιπέδων τῶν ψαυόντων τομαὶ αἱ ΕΖ, ΗΘ

εὐθείαι, τὸ δὲ λαφθὲν σαμεῖον τὸ Α, ά δὲ τὰς άφὰς ἐπιζευγνύουσα ἔστω ὰ ΒΔ· πεσείται δὲ αὐτὰ διὰ τοῦ 10 κέντρου· ὰ δὲ τοῖ παραλλήλου ἐπιπέδου τοῖς ἐπιψαυ- όντεσσιν ἐπιπέδοις τομὰ ὰ ΓΑ· ἐσσείται δὲ αὐτὰ διὰ τοῦ κέντρου ἀγμένα, ἐπεὶ καὶ τὸ ἐπίπεδον. ἐπεὶ οὖν ἐστιν ὰ ΑΒΓΔ ἤτοι κύκλος ἢ ὀξυγωνίου κώνου τομά, καὶ ἐπιψαύοντι αὐτᾶς δύο εὐθείαι αἱ ΕΖ, Η Θ, διὰ 15 δὲ τοῦ κέντρου ἄκται παράλληλος αὐταῖς ὰ ΑΓ, δῆλον, ὡς αἱ ἀπὸ τῶν Α, Γ ἀγομέναι σαμείων παρὰ τὰν ΒΔ ἐπιψαύοντι τᾶς τομᾶς καὶ ἐκτὸς πεσούνται τοῦ σφαιροειδέος. — εἰ δέ κα τὸ παράλληλον ἐπίπεδον τοῖς ἐπιψαυόντεσσιν ἐπιπέδοις μὴ διὰ τοῦ κέντρου 20 ἀγμένον ἦ, ὡς τὸ ΚΛ, δῆλον, ὡς τᾶν ἀπὸ τᾶς τομᾶς

γενομένου] delet Nizzius.
 δή] Nizzius; δε F, uulgo.
 ἐπιψανόντων?
 δέ] Nizzius; δη F, uulgo.
 πεσεί-

supposita sint ea, quae diximus, et sumatur punctum aliquod in sectione orta, et per punctum ita sumptum et lineam puncta contactus iungentem planum ducatur. hoc igitur et spharoides et plana parallela secabit. itaque sphaeroidis sectio sit ABΓ ∠ coni [acutianguli]1) sectio [prop. 11, c], sectiones uero planorum contingentium lineae EZ, HO, et punctum sumptum A, et linea puncta contactus iungens sit $B\Delta$; cadet autem per centrum [prop. 16, c]. plani autem planis contingentibus paralleli sectio sit ΓA linea; ea autem per centrum ducta erit, quoniam etiam planum [per centrum ductum est]. quare quoniam ABTA aut circulus²) aut sectio coni acutianguli est [prop. 11, c], et eam contingunt duae lineae EZ, HØ, et per centrum iis parallela ducta est linea $A\Gamma$, adparet, lineas a punctis A, Γ ductas lineae $B\Delta$ parallelas sectionem contingere⁸) et extra sphaeroides casuras esse.

sin planum contingentibus planis parallelum non per centrum ductum est, uelut $K\Delta$, adparet, linearum

¹⁾ Putauerim, όξυγωνίου lin. 6 delendum esse, cum sequatur lin. 13: ἦτοι κύκλος ἢ όξυγωνίου κώνου τομά.

²⁾ Hoc fit, ubi plana parallela in terminis diametri sphaeroidis contingunt, et punctum ita sumitur, ut linea ab eo ad id planum perpendicularis, quod per puncta contactus positum est, in ipsam lineam puncta contactus iungentem cadat.

³⁾ Apollon. I, 17; Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 49 nr. 9.

ται] πορεύσεται Nizzius. δέ] scripsi; δη F, uulgo. 10. επιφανοντεσσι F. 11. δέ] δὴ Nizzius. 14. επιφανωντι F; corr. Torellius. αὐτᾶς] Torellius cum V; ανται F, uulgo. δύο] scripsi; αι δνο F, uulgo. 17. ἐπιφανόντι] scripsi; επιφανωντι F, uulgo; fort. ἐπιφανσοῦντι. μαί] om. F; corr. Torellius. 18. κα] scripsi; και F, uulgo. 19. επιφανοντεσσι σαμειοις μη F; corr. Torellius.

άγομέναν εὐθειᾶν αί μὲν ἐπὶ τὰ αὐτὰ γενομέναι τῷ ἐλάσσονι τμάματι ἐκτὸς πεσούνται τοῦ σφαιροειδέος, αί δὲ ἐπὶ θάτερα ἐντός.

ıη'.

5 Πᾶν σχῆμα σφαιροειδὲς ἐπιπέδφ τμαθὲν διὰ τοῦ κέντρου δίχα τεμνέται ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου καὶ αὐτὸ καὶ ά ἐπιφάνεια αὐτοῦ.

τετμάσθω γὰο τὸ σφαιροειδὲς ἐπιπέδω διὰ τοῦ κέντρου ἤτοι δὴ καὶ διὰ τοῦ ἄξονος ἐσσείται τετμα10 μένον ἢ ποτ' ὀρθὰς ἢ μὴ ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι. εἰ μὲν οὖν διὰ τοῦ ἄξονος τεμνέται ἢ ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι, δῆλον, ὡς δίχα τεμνέται τε αὐτὸ καὶ ἁ ἐπιφάνεια αὐτοῦ. φανερὸν γάρ, ὅτι ἐφαρμόζει τὸ ἕτερον μέρος αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἕτερον, καὶ ἁ ἐπιφάνεια τοῦ ἐτέρου
15 μέρους ἐπὶ τὰν τοῦ έτέρου. — ἀλλ' ἔστω μὴ διὰ τοῦ ἄξονος τετμαμένον μηδὲ ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι. τμαθέντος δὴ τοῦ σφαιροειδέος ἐπιπέδω ὀρθῷ ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον διὰ τοῦ ἄξονος αὐτοῦ μὲν τοῦ σχήματος τομὰ ἔστω ὰ ΑΒΓ Δ ὀξυγωνίου κώνου τομά,
20 διάμετρος δὲ αὐτᾶς ἔστω καὶ ἄξων τοῦ σφαιροειδέος ὰ ΒΔ, καὶ κέντρον τὸ Θ, τοῦ δὲ ἐπιπέδου τοῦ τετμα-

^{1.} ἀγομέναν] scripsi; ταν γενομέναν F, uulgo; τᾶς γενομένας Nizzius. τῷ] scripsi; ταν τε F, uulgo. 2. τμάματι] sic F. 4. κ΄ Torellius. 10. ἢ μὴ ποτ' όρθάς] om. F; corr. Torellius; "aut erecto aut non erecto" Cr. 12. τε] scripsi; το F, uulgo; de uerborum ordine cfr. Xenoph. Hellen. III, 4, 3, al. 15. τοῦ ἐτέρου] scripsi; τοῦ om. F, uulgo. 16. μηδέ] scripsi; μη F; μήτε uulgo.*

άγομέναν εὐθειᾶν αί μὲν ἐπὶ τὰ αὐτὰ γενομέναι τῷ ἐλάσσονι τμάματι ἐκτὸς πεσούνται τοῦ σφαιροειδέος, αί δὲ ἐπὶ θάτερα ἐντός.

and two to The to often . . he were

5 Πᾶν σχῆμα σφαιροειδὲς ἐπιπέδω τμαθὲν διὰ τοῦ κέντρου δίχα τεμνέται ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου καὶ αὐτὸ καὶ ἀ ἐπιφάνεια αὐτοῦ.

τετμάσθω γὰρ τὸ σφαιροειδὲς ἐπιπέδφ διὰ τοῦ κέντρου ἤτοι δὴ καὶ διὰ τοῦ ἄξονος ἐσσείται τετμα10 μένον ἢ ποτ' ὀρθὰς ἢ μὴ ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι. εἰ μὲν οὖν διὰ τοῦ ἄξονος τεμνέται ἢ ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι, δῆλον, ὡς δίχα τεμνέται τε αὐτὸ καὶ ἀ ἐπιφάνεια αὐτοῦ. φανερὸν γάρ, ὅτι ἐφαρμόζει τὸ ἔτερον μέρος αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἔτερον, καὶ ἀ ἐπιφάνεια τοῦ ἐπέρου ἄξονος τετμαμένον μηδὲ ποτ' ὀρθὰς τῷ ἄξονι. τμαθέντος δὴ τοῦ σφαιροειδέος ἐπιπέδφ ὀρθῷ ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον διὰ τοῦ ἄξονος αὐτοῦ μὲν τοῦ σχηματος τομὰ ἔστω ὰ ΑΒΓ Δ ὀξυγωνίου κώνου τομά, 20 διάμετρος δὲ αὐτᾶς ἔστω καὶ ἄξων τοῦ σφαιροειδέος ὰ ΒΔ, καὶ κέντρον τὸ Θ, τοῦ δὲ ἐπιπέδου τοῦ τετμα-

^{1.} ἀγομέναν] scripsi; ταν γενομεναν F, nulgo; τᾶς γενομένας Nizzius. τῶ] scripsi; τω τε F, uulgo. 2. τμάματι] sic F. 4. κ΄ Torellius. 10. ἢ μἢ ποτ΄ ὁρθάς] om. F; cor. Torellius; "aut erecto aut non erecto" Cr. 12. τε] scripsi; το F, uulgo; de uerborum ordine cfr. Xenoph. Hellen. III, 4, 3, al. 15. τοῦ ἐτέρου] scripsi; τοῦ om. F, uulgo. 16. μηθέ scripsi; μη F; μἤτε uulgo.*

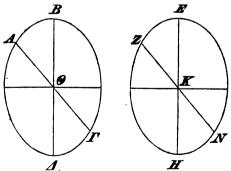
a sectione ductarum eas, quae in eadem parte sint, in qua sit minus segmentum, extra sphaeroides casuras esse, quae in altera parte sint, intra.

XVIII.

Quaeuis figura sphaeroides plano per centrum secta in duas partes aequales plano secatur et ipsa et superficies eius.

secetur enim sphaeroides plano per centrum ducto. erit igitur aut per axem quoque sectum aut plano ad axem perpendiculari aut non perpendiculari. iam si per axem uel plano ad axem perpendiculari secatur, adparet, et ipsum et superficiem eius in duas partes aequales secari. nam manifestum est, alteram partem eius alteri congruere, et superficiem alterius partis superficiei alterius.

sit autem ne per axem neu plano ad axem perpendiculari sectum. itaque secto sphaeroide per axem plano ad secans planum perpendiculari ipsius figurae sectio sit $\Delta B \Gamma \Delta$ coni acutianguli sectio, diametrus

autem eius et axis sphaeroidis sit $B\Delta$, et centrum sit Θ , plani autem per centrum sphaeroides secantis sectio

κότος διὰ τοῦ κέντρου τὸ σφαιροειδες έστω τομὰ ά ΑΓ εὐθεία. λελάφθω δή τι καὶ ἄλλο σφαιροειδές ζσον και δμοζον τούτω, και τμαθέντος αὐτοῦ διὰ τοῦ άξονος επιπέδω τομά έστω ά ΕΖΗΝ όξυγωνίου 5 κώνου τομά, διάμετρος δε αὐτᾶς καὶ ἄξων τοῦ σφαιροειδέος $\dot{a}$ EH, και κέντρον τὸ K. και $\dot{b}$ ιὰ τοῦ Kάχθω ά ΖΝ γωνίαν ποιοῦσα τὰν Κ ἴσαν τᾶ Θ. ἀπὸ δε τᾶς ΖΝ επίπεδον έστω άνεστακός δοθόν ποτί τὸ έπίπεδου, έν ω έστιν ά ΕΖΗΝ τομά, έντι δη δύο 10 όξυνωνίων κώνων τομαί αι ΑΒΓΔ, ΕΖΗΝ ίσαι καί ομοίαι άλλάλαις, έφαρμόζοντι οὖν ἐπ άλλάλας, τεθείσας τᾶς ΕΗ ἐπὶ τὰν <math>ΒΔ καὶ τᾶς ZN ἐπὶ τὰν ΑΓ. έφαρμόζει δε και το επίπεδον το κατα ταν ΝΖ τῶ ἐπιπέδω τῶ κατὰ τὰν ΑΓ, ἐπεὶ ἀπὸ τᾶς αὐτᾶς 15 νοαμμάς ποτί τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον ἀμφότερα ὀρθά ἐντι. έφαρμόζει οὖν καὶ τὸ τμᾶμα τὸ ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου άποτεμνόμενον τοῦ κατὰ τὰν ΝΖ ἀπὸ τοῦ σφαιροειδέος τὸ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ Ε τῷ ἐτέρῳ τμάματι τῷ ἀποτεμνομένω ἀπὸ τοῦ έτέρου σφαιροειδέος ὑπὸ τοῦ ἐπι-20 πέδου τοῦ κατὰ τὰν ΑΓ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ Β, καὶ τὸ λοιπόν τμαμα έπὶ τὸ λοιπόν, καὶ αί ἐπιφανείαι τῶν τμαμάτων έπι τὰς ἐπιφανείας, πάλιν δὲ και τεθείσας τᾶς ΕΗ έπὶ τὰν Β Δ οῦτως, ώστε τὸ μὲν Ε κατά τὸ Δ κείσθαι, τὸ δὲ Η κατά τὸ Β, τὰν δὲ μεταξυ τῶν 25 Ν, Ζ σαμείων γραμμάν έπλ τάν μεταξύ τών Α, Γ σαμείων, δηλον, ώς αι τε των όξυγωνίων κώνων τομαλ έφαρμοξούντι έπ' άλλάλας, και τὸ μέν Ζ έπι τὸ Γ πεσείται, τὸ δὲ Ν ἐπὶ τὸ Α. ὁμοίως καὶ τὸ ἐπίπεδον

^{1.} $\vec{\tau}$ ogaigosidés] scripsi; $\vec{\tau}$ ov ogaigosides $\vec{F}$ $\vec{C}$ *; $\vec{\tau}$ ov ogaigosidéos unigo. 7. $\vec{Z}$ $\vec{N}$ $\vec{J}$ $\vec{J}$ $\vec{H}$ $\vec{F}$. 9. $\vec{\sigma}$ $\vec{J}$ $\vec{\sigma}$ $\vec{\sigma}$

sit linea $A\Gamma$. sumatur igitur etiam aliud sphaeroides huic aequale et simile, et secto eo plano per axem posito sectio sit EZHN coni acutianguli sectio, diametrus autem eius et axis sphaeroidis EH [prop. 11, c] et centrum K. et per K ducatur ZN angulum Kaequalem faciens angulo Θ , et in ZN planum erigatur ad id planum perpendiculare, in quo est sectio EZHN. itaque duae sectiones conorum acutiangulorum sunt inter se aequales et similes $AB\Gamma\Delta$, EZHN. quare inter se congruunt, linea EH in $B\Delta$ linea posita et linea ZN in $A\Gamma$. et etiam planum in NZ linea positum plano in linea $A\Gamma$ posito congruit, quoniam utrumque ab eadem linea ad idem planum perpendiculare est [p. 367 not. 2]. quare etiam segmentum plano in linea NZ posito a sphaeroide abscisum in eadem parte positum, in quo est E punctum, alteri segmento congruit ab altero sphaeroide plano in linea $A\Gamma$ posito absciso in eadem parte, in qua est B punctum, et reliquum segmentum reliquo, et superficies segmentorum inter se. rursus autem etiam linea EH in linea $B\Delta$ ita posita, ut E punctum in Δ ponatur, H autem in B, linea autem N, Z puncta iungens in linea puncta A, Γ iungenti, adparet fore, ut et sectiones conorum acutiangulorum inter se congruant, et Z punctum in Γ cadat, et N punctum in A. eodem

αλληλαις F, uulgo. εφαρμοζωντι F; corr. Torellius. αλλας F; corr. Torellius. 12. τᾶς ZN] α ZN F; corr. Torellius. 13. τω κατα F. 15. ποτί] όρθὰ ποτί Nizzius. όρθὰ scripsi; om. F, uulgo. 18. τὸ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ E] scripsi; το επι τας F, uulgo; τὰ αὐτὰ τῷ E, τὸ ἐπὶ τᾶς Torellius; τὰ αὐτὰ τῷ E Nizzius. αποτεμνωμενω F. 21. αί ἐπιφανείαι] Torellius; ὰ επιφανεία F, uulgo. 27. ἐφαρμοζοῦντι] scripsi; εφαρμοζοῦντι F, uulgo.

10

τὸ κατὰ τὰν ΝΖ ἐφαρμόζει τῷ ἐπιπέδῳ τῷ κατὰ ταν ΑΓ, καὶ τῶν τμαμάτων τῶν ἀποτεμνομένων ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ κατὰ τὰν ΝΖ τὸ μὲν ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ Η ἐφαρμόζει τῷ τμάματι τῷ ἀποτεμνομένῳ ὑπὸ τοῦ 5 ἐπιπέδου τοῦ κατὰ τὰν ΑΓ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ Β, τὸ δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ Ε τῷ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ Δ. ἐπεὶ δὲ τὸ αὐτὸ τμᾶμα ἐφ' ἐκάτερον τῶν τμαμάτων ἐφαρμόζει, δῆλον, ὅτι ἰσα ἐντὶ τὰ τμάματα διὰ ταὐτὰ δὲ καὶ αί ἐπιφανείαι.

*ι*θ'.

Τμάματος δοθέντος όποτερουοῦν τῶν κωνοειδέων ἀποτετμαμένου ἐπιπέδω ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα ἢ τῶν σφαιροειδέων ὁποτερουοῦν μὴ μείζονος ἡμίσους τοῦ σφαιροειδέος ὁμοίως ἀποτεμνομένου δυνατόν ἐστι σχῆμα 15 στερεὸν ἐγγράψαι καὶ ἄλλο περιγράψαι ἐκ κυλίνδρων ἴσον ῦψος ἐχόντων συγκείμενον, ὥστε τὸ περιγραφόμενον σχῆμα τοῦ ἐγγραφέντος ἐλάσσονι ὑπερέχειν παντὸς τοῦ προτεθέντος στερεοῦ μεγέθεος.

δεδόσθω τμᾶμα, οἶόν ἐστι τὸ ΑΒΓ. τμαθέντος δὲ 20 αὐτοῦ ἐπιπέδω διὰ τοῦ ἄξονος τοῦ μὲν τμάματος τομὰ ἔστω ὰ ΑΒΓκώνου τομά, τοῦ δὲ ἐπιπέδου τοῦ ἀποτετμακότος τὸ τμᾶμα ὰ ΑΓ εὐθεῖα. ἄξων δὲ ἔστω τοῦ τμάματος καὶ διάμετρος τᾶς τομᾶς ὰ ΒΔ. ἐπεὶ οὖν ὑποκείται τὸ ἀποτέμνον ἐπίπεδον ὀρθὸν εἶμεν ποτὶ τὸν ἄξονα, 25 ὰ τομὰ κύκλος ἐστί, διάμετρος δὲ αὐτοῦ ὰ ΓΑ. ἀπὸ δὲ τοῦ κύκλου τούτου κύλινδρος ἔστω ἄξονα ἔχων τὸν

^{1.} το κατα F. 6. το E F. το Δ F. 7. ἐφ' ἐκάτερον] scripsi; εκατερον F, uulgo; ἐκατέρω Torellius. 8. τὰ αὐτά Β. αί] ὰ F. 10. κα΄ Torellius. 13. ἡμίσεος? 14. ἐστι] scripsi; εσται F, uulgo. σχήμα] Βεπτοωίως; τμαμα F, uulgo. 16. ἐχόντων συγκείμενον Ε;

modo etiam planum in linea NZ positum plano in $A\Gamma$ posito congruit, et ex segmentis plano in NZ posito abscisis id, quod in eadem parte est, in qua punctum H, congruit segmento plano in $A\Gamma$ posito absciso in eadem parte, in qua B, praeterea quod in eadem parte est, in qua est punctum E, ei, quod in eadem parte est, in qua Δ . et quoniam idem segmentum utrique segmento congruit, adparet, segmenta aequalia esse, et eadem de causa etiam superficies.

XIX.

Dato segmento utriusuis conoideôn absciso plano ad axem perpendiculari, uel segmento utriusuis sphaeroideôn non maiore, quam dimidia pars sphaeroidis est, eodem modo absciso fieri potest, ut figura solida inscribatur, et alia circumscribatur ex cylindris altitudinem aequalem habentibus composita, ita ut figura circumscripta inscriptam excedat spatio minore, quam quaeuis data magnitudo solida est.

datum sit segmentum, quale est $AB\Gamma$. et secto eo plano per axem posito segmenti sectio sit $AB\Gamma$ coni sectio [prop. 11], plani uero segmentum abscindentis linea $A\Gamma$. axis autem segmenti et diametrus sectionis sit $B\Delta$. iam quoniam suppositum est, planum abscindens ad axem perpendiculare esse, sectio circulus est, et diametrus eius $\Gamma\Lambda$ [prop. 11]. in hoc autem circulo cylindrus construatur axem habens $B\Delta$.

corr. Barrowius. 20. τοῦ μέν] scripsi; om. F, uulgo. τομά] τομας F; corr. ed, Basil.* 21. αποτετμηκωτος F, ἀποτετμηκοτος ceteri codd., ἀποτέμνοντος ed. Basil., Torellina. 26. ποτί] scripsi; επι F, uulgo; u. not. crit. p. 362, 2. 26. τὸν τάν Nizzius.

Β Δ. πεσείται δὲ ά ἐπιφάνεια αὐτοῦ ἐκτὸς τοῦ τμάματος, έπεί έστιν ήτοι κωνοειδές ή σφαιροειδές μή μείζου του ήμίσεος του σφαιροειδέος. του δή κυλίνδρου τούτου ἀεὶ δίχα τεμνομένου ἐπιπέδφ ὀρθφ ποτὶ 5 τὸν ἄξονα, ἐσσείται ποτὲ τὸ καταλειπόμενον ἔλασσον τοῦ προτεθέντος στερεοῦ μεγέθεος. ἔστω δὴ τὸ καταλελειμμένον ἀπ' αὐτοῦ κύλινδρος ὁ ἔχων βάσιν τὸν κύκλου του περί διάμετρου τὰν ΑΓ, ἄξουα δὲ τὸυ $E extstyle \Delta$ έλάσσων τοῦ προτεθέντος στερεοῦ μεγέθεος. διαι-10 ρήσθω δη ά Β Δ ές τὰς ἴσας τᾶ Ε Δ κατὰ τὰ Ρ. Ο. Π, Ξ, και ἀπὸ τᾶν διαιρεσίων ἄχθων εὐθείαι παρά τὰν ΑΓ ἔστε ποτί τὰν τοῦ κώνου τομάν, ἀπὸ δὲ τᾶν άχθεισᾶν ἐπίπεδα άνεστακέτω όρθὰ ποτὶ τὰν B extstyle extstyleέσσούνται δή αί τομαί πύπλοι τὰ πέντρα έγόντες έπί 15 τας Β Δ. ἀφ' έπάστου δη των κύκλων δύο κυλίνδροι άναγεγράφθων, έκάτερος έγων άξονα ίσον τ $\tilde{\omega}$ $E \Delta$, $\tilde{\phi}$ μέν έπὶ τὰ αὐτὰ τοῦ πύκλου, έ φ ' $\tilde{\alpha}$ έστι τὸ Δ , $\tilde{o}$ δὲ έπὶ τὰ αὐτά, ἐφ' α ἐστι τὸ Β. ἐσσείται δή τι ἐν τῶ τμάματι σχημα στερεόν έγγεγραμμένον έκ τῶν κυλίνδρων 20 συγκείμενον τῶν ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἀναγραφέντων, ἐφ' ᾶ έστι τὸ Δ, καὶ ἄλλο περιγεγραμμένον έκ τῶν κυλίνδρων συγκείμενον των έπὶ τὰ αὐτὰ ἀναγραφέντων, έφ' α τὸ Β έστιν. λοιπον δέ έστι δείξαι, ότι τὸ περιγεγραμμένον τοῦ έγγεγραμμένου ὑπερέγει ἐλάσσονι

^{2.} ἐστιν] ἐστιν (comp.) δε F; corr. Torellius.

8. ημισεως
F; corr. Torellius.
6. δή] scripsi; δε F, uulgo.

1. μμενον F.
7. δ] om. AB, ed. Basil., Torellius.
9. ελασσον F; corr. Torellius.
11. διαιφεισθω F.

12. ἔστε] ἔσται (per comp.) F, uulgo; corr. Torellius.
14. ἐσσυνται F.
16. ανασγεγραφθω puncto addito F; corr. Torellius.
17. πύπλον]

8cripsi, collata p. 384, 17; πυλινδουν F, uulgo.
19. στεφεόν]

στεφεον επ των (comp.) F.
21. ἐκ] συγκειμενον επιε F, uulgo;

Β Δ. πεσείται δε ά έπιφάνεια αὐτοῦ έκτὸς τοῦ τμάματος, έπεί έστιν ήτοι κωνοειδές ή σφαιροειδές μή μεζίον του ημίσεος του σφαιροειδέος. του δη κυλίνδρου τούτου αεί δίγα τεμνομένου έπιπέδω όρθω ποτί 5 του άξουα, έσσείται ποτέ το καταλειπόμενου έλασσον του προτεθέντος στερεού μεγέθεος. έστω δή το καταλελειμμένον ἀπ' αὐτοῦ κύλινδρος ὁ ἔχων βάσιν τὸν κύκλου του περί διάμετρου τὰν ΑΓ, ἄξουα δὲ τὸυ ΕΔ έλάσσων τοῦ προτεθέντος στερεοῦ μεγέθεος. διαι-10 οήσθω δη ά Β Δ ές τὰς ἴσας τῷ Ε Δ κατὰ τὰ Ρ. Ο, Π. Ξ. καὶ ἀπὸ τᾶν διαιρεσίων ἄγθων εὐθείαι παρά ταν ΑΓ έστε ποτί ταν του κώνου τομάν, από δε ταν άνθεισαν επίπεδα άνεστακέτω όρθα ποτί ταν Β Δ. έσσούνται δη αί τομαί κύκλοι τὰ κέντοα έγόντες έπί 15 τῶς Β Δ. ἀφ' ἐκάστου δὴ τῶν κύκλων δύο κυλίνδροι άναγεγράφθων, έκάτερος έγων άξονα ίσον τω ΕΔ, ὁ μεν έπὶ τὰ αὐτὰ τοῦ κύκλου, ἐφ' α ἐστι τὸ Δ, ὁ δὲ ἐπὶ τὰ αὐτά, ἐφ' ἄ ἐστι τὸ Β. ἐσσείται δή τι ἐν τῶ τμάματι σγημα στερεον έγγεγραμμένον έκ των κυλίνδρων 20 συγκείμενον των έπλ τὰ αὐτὰ ἀναγοαφέντων, ἐφ' α έστι τὸ Δ, καὶ άλλο περιγεγραμμένον έκ των κυλίνδρων συγκείμενον των έπὶ τὰ αὐτὰ ἀναγραφέντων, έφ' α τὸ Β έστιν. λοιπὸν δέ έστι δείξαι, ὅτι τὸ περιγεγραμμένον τοῦ έγγεγραμμένου ὑπερέγει ἐλάσσονι

^{2.} ἐστιν] εστιν (comp.) δε F; corr. Torellius.
3. ημισεω;
F; corr. Torellius.
6. δή] scripsi; δε F, uulgo.
λιμμενον F.
7. δ] om. AB, ed. Basil., Torellius.
9. ελασσον F; corr. Torellius.
10. τὰ] τας F; corr. Torellius.
11. διαιρεσεων F, uulgo.
12. ἐστε] ἔσται [ρετ comp.) F, uulgo; corr. Torellius.
14. εσουνται F.
16. αναγεγραφθω puncto addito F; corr. Torellius.
17. κύκλου] scripsi, collata p. 384, 17; κυλινδρον F, uulgo.
19. στερεόν στερεον εκ των (comp.) F.
21. ἐκ] συγκειμενον εκτε F, uulgo;

superficies autem eius extra segmentum cadet, quoniam est aut conoides aut sphaeroides [segmentum]1) non maius dimidia parte [totius] sphaeroidis [prop. 15, a-b; prop. 17]. hoc igitur cylindro semper deinceps in duas partes aequales diviso planis ad axem perpendicularibus, aliquando quod relinquitur, minus erit data magnitudine solida. itaque quod ex eo relinquitur, sit cylindrus basim habens circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, axem autem $E\Delta$, [qui] minor [sit]2) data magnitudine solida. diuidatur igitur linea $B \Delta$ in lineas lineae $E \Delta$ aequales in punctis P, O, II, Z3), et a punctis divisionis lineae ducantur lineae $A\Gamma$ parallelae usque ad sectionem coni, et in ductis lineis plana erigantur ad lineam B d perpendicularia. sectiones igitur circuli erunt centra habentes in linea $B \Delta$. in singulis igitur circulis bini cylindri construantur uterque axem lineae E 1 aequalem habentes, alter in eadem parte circuli, in qua est A punctum, alter in eadem, in qua B. ergo in segmento figura quaedam solida inscripta erit ex cylindris composita in eandem partem constructis, in qua est punctum △, et alia circumscripta ex cylindris composita in

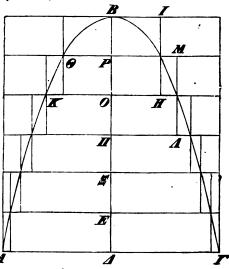
¹⁾ Ad novosidés et spaigosidés lin. 2 auditur: τμαμα.

²⁾ Fortasse retineri potest Elaggov lin. 9 ad to nataleleimmévov lin. 7 relatum.

³⁾ Figura ita comparata esse debebat, ut numerus partium lineae $B\Delta$ per quattuor dividi posset, quia cylindrus "semper deinceps in duas partes aequales divisa" esse fingitur (lin. 3 sq.).

συγκείμενον om. B, τε deleui. 22. συγκείμενον] recepi ex F; om. C, ed. Basil., Torellius. 23. Post έφ α in F repetuntur haec: το Δ και (per compendium simillimum compendio έσου) αλλο περιγεγραμμενον συγκειμενον εκ τε των κυλινδοων τῶν επι τα αυτα αναγραφεντων εφ' α; corr. C. ἐστιν] comp. Ε. ἐστι] comp. F. σm. AB, ed. Basil., Torellius.

τοῦ προτεθέντος στεφεοῦ μεγέθεος. Εκαστος δη τῶν κυλίνδρων τῶν ἐν τῷ ἐγγεγραμμένῷ σχήματι ἴσος ἐστὶ τῷ κυλίνδρῷ τῷ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κύκλου ἀναγραφομένῷ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ B, ὡς ὁ μὲν ΘH τῷ ΘI , ὁ δ δὲ K Λ τῷ K M, καὶ οἱ ἄλλοι ὡσαύτως. καὶ πάντες

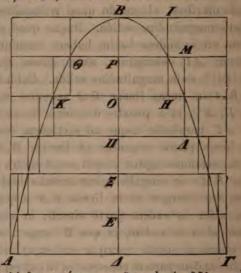
δη οί κυλίνδροι πάντεσσιν ίσοι έντί. δηλον οὖν, ὅτι τὸ περιγεγραμμένον σχημα τοῦ ἐγγεγραμμένου ὑπερέχει τῷ κυλίνδρῷ τῷ βάσιν ἔχοντι τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν $A\Gamma$, ἄξονα δὲ τὰν EA. οὖτος δέ ἐστιν 10 ἐλάσσων τοῦ προτεθέντος στερεθῦ μεγέθεος.

x'

Τμάματος δοθέντος όποτερουοῦν τῶν κωνοειδέων ἀποτετμαμένου ἐπιπέδω μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα ἢ τῶν σφαιροειδέων ὁποτεροῦυον μὴ μείζονος ἡμίσεος

^{4.} τφ] (prius) το F; corr. Torellius. 6. δή] scripsi; δε F,

τοῦ προτεθέντος στερεοῦ μεγέθεος. ἔκαστος δὴ τῶν κυλίνδρων τῶν ἐν τῷ ἐγγεγραμμένω σχήματι ἴσος ἐστὶ τῷ κυλίνδρω τῷ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κύκλου ἀναγραφομένω ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ Β, ὡς ὁ μὲν ΘΗ τῷ ΘΙ, ὁ δ δὲ Κ Λ τῷ Κ Μ, καὶ οἱ ἄλλοι ὡσαύτως. καὶ πάντες

δη οί κυλίνδοοι πάντεσσιν ἴσοι ἐντί. δηλον οὖν, ὅτι τὸ περιγεγραμμένον σχημα τοῦ ἐγγεγραμμένου ὑπερέχει τῷ κυλίνδοῳ τῷ βάσιν ἔχοντι τὸν κύκλον τὸν περί διάμετρον τὰν ΑΓ, ἄξονα δὲ τὰν ΕΔ. οὖτος δέ ἐσαν 10 ἐλάσσων τοῦ προτεθέντος στερεοῦ μεγέθεος.

x'.

Τμάματος δοθέντος όποτερουοῦν τῶν κωνοειδέων ἀποτετμαμένου ἐπιπέδω μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα ἢ τῶν σφαιροειδέων ὁποτεροῦυον μὴ μείζονος ἡμίσεος

^{4.} τω (prius) το F; corr. Torellius. 6. δή scripsi; δε F.

eandem partem constructis, in qua est B. restat autem, ut demonstremus, figuram circumscriptam excedere inscriptam spatio minore, quam data magnitudo solida est. unusquisque igitur cylindrorum figurae inscriptae aequalis est cylindro in eodem circulo constructo in eandem partem, in qua est punctum B, uelut $\Theta H = \Theta I$, KA = KM, et ceteri eodem modo. quare etiam omnes cylindri omnibus aequales sunt. adparet igitur, figuram circumscriptam excedere inscriptam cylindro basim habenti circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, axem autem EA. hic autem minor est data magnitudine solida. 1)

XX.

Dato segmento utriusuis conoideôn absciso plano non ad axem perpendiculari, uel segmento utriusuis sphaeroideôn non maiore, quam est dimidia pars sphaeroidis, eodem modo absciso fieri potest, ut in

¹⁾ Ex hypothesi p. 376, 9. hoc autem fieri potest per Eucl. X, 1; cfr. Quaest. Arch. p. 45.

uulgo. $\pi \alpha \sigma \iota \nu$ F, uulgo. $\ell \nu \iota \iota$] scripsi; $\ell \iota \sigma \iota \nu$ F, uulgo. 11. $\kappa \beta$ Torellius. 14. $\eta \iota \iota \iota \sigma \iota \sigma \iota$ scripsi; $\eta \iota \iota \iota \iota \nu \nu \iota \iota \iota \nu$ F, ceteri codd; $\eta \iota \iota \iota \sigma \iota \sigma$ ed. Basil., Torellius; "dimidia" Cr.

τοῦ σφαιροειδέος ὁμοίως ἀποτετμαμένου δυνατόν ἐστιν εἰς τὸ τμᾶμα σχῆμα στερεὸν ἐγγράψαι καὶ ἄλλο περιγράψαι ἐκ κυλίνδρων τόμων ὕψος ἴσον ἐχόντων συγκείμενον, ὥστε τὸ περιγραφὲν σχῆμα τοῦ ἐγγραφομέτου ὑπερέχειν ἐλάσσονι παντὸς τοῦ προτεθέντος στερεοῦ μεγέθεος.

δεδόσθω τμαμα, οίον είρήται. τμαθέντος δε τοῦ σχήματος έπιπέδω άλλω διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθῶ ποτλ τὸ ἐπίπεδον τὸ ἀποτετμακὸς τὸ δοθὲν τμᾶμα τοῦ μὲν 10 σχήματος τομά έστω ά ΑΒΓ κώνου τομά, τοῦ δὲ έπιπέδου τοῦ ἀποτετμακότος τὸ τμᾶμα ἁ Γ Α εὐθεῖα. έπει οὖν ὑποκείται τὸ ἐπίπεδον τὸ ἀποτετμακὸς τὸ τμαμα μη είμεν όρθον ποτί τον άξονα, ά τομά έσσείται όξυγωνίου κώνου τομά, διάμετρος δε αὐτᾶς ά ΑΓ. 15 έστω δη παράλληλος τα ΑΓ ά ΦΥ έπιψαύουσα τας τοῦ κώνου τομᾶς, ἐπιψαυέτω δὲ κατὰ τὸ Β, καὶ ἀπὸ τας ΦΥ άνεστακέτω έπίπεδον παράλληλον τω κατά ταν ΑΓ επιψαύσει δε τουτο του σχήματος κατά τὸ Β. καὶ εί μέν έστι τὸ τμᾶμα ὀρθογωνίου κωνοειδέος, 20 ἀπὸ τοῦ Β ἄχθω παρὰ τὸν ἄξονα ἁ Β Δ, εἰ δὲ ἀμβλυγωνίου, ἀπὸ τᾶς κορυφᾶς τοῦ κώνου τοῦ περιέχοντος τὸ κωνοειδές εὐθεῖα ἀγθεῖσα ἐπὶ τὸ Β ἐκβεβλήσθω ά ΒΔ, εί δε σφαιροειδέος, έπι το Β άχθεισα εύθεῖα ἀπολελάφθω ά ΒΔ. δῆλον δή, ὅτι τέμνει ά 25 Β Δ δίχα τὰν ΑΓ. ἐσσείται οὖν¦ τὸ μὲν Β κορυφα

^{2.} είς τὸ τμᾶμα] cum F; είς αὐτὸ Torellius. σχῆμα] om. F; corr. Torellius. καὶ ἄλλο περιγράψαι] om. F; corr. Binaltus. έγγράψαι] εγγεγραψαι F. 3. συγκείμενον] των συγκειμενων F; corr. Torellius. 4. έγγραφέντος B. 7. τμᾶμα] sic F, ut lin. 9, 11, 18, 19. 10. $AB \Gamma A$ F; corr. Nizzius. 14 $A\Gamma$] $A\Gamma$ F; corr. Torellius. 15. έστω δὴ παράλληλος τῷ $A\Gamma$] om. F, uulgo; suppleuit Torellius, qui tamen δή omisit et pro $A\Gamma$ habet ΓA ; "sit uy contingens" Cr. 19. κονοειδεος F.

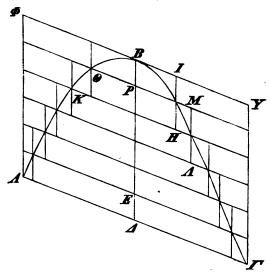
segmento figura solida inscribatur et alia circumscribatur ex cylindrorum frustis altitudinem aequalem habentibus composita, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quaeuis data magnitudo solida est. — datum sit segmentum, quale dictum est. figura igitur alio plano per axem secta ad planum datum segmentum abscindens perpendiculari figurae sectio sit $AB\Gamma$ coni sectio, plani autem segmentum abscindentis linea ΓA . iam quoniam suppositum est, planum segmentum abscindens ad axem perpendiculare non esse, sectio erit coni acutianguli sectio, et diametrus eius linea A Γ . 1) sit igitur linea Φ Υ lineae $A\Gamma$ parallela coni sectionem contingens, et contingat in puncto B, et in linea ΦT erigatur planum plano in $A\Gamma$ posito parallelum. hoc igitur figuram in B puncto continget [prop. 16, b]. iam si est segmentum conoidis rectanguli, a B puncto ducatur B A axi parallela, sin [segmentum conoidis] obtusianguli linea a uertice coni conoides comprehendentis ad $\vec{B}$ punctum ducta producatur [et sit] B 1, sin [segmentum' sphaeroidis, linea [a centro sphaeroidis] ad B ducta abscindatur [et sit] B 4.2) adparet igitur, lineam $B \Delta$ in duas partes aequales dividere lineam $A \Gamma$.

U. propp. 12, 13, 14.
 Exspectatur άχθείσας εὐθείας ἀπολελάφθω lin. 23—24.
 puto tamen, constructionem duram nec satis logicam ferri posse.

³⁾ In conoidis rectanguli segmento adparet ex quadr. parab. prop. 1, de ceteris cfr. Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 56 nr. 26, p. 49 nr. 7.

^{23.} ἐπί] ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐπί Commandinus; scribendum puto: από του κέντρου του σφαιροειδέος έπί. 24. δή] scripsi; δε Ε, uulgo. 25. έσσείται] scripsi; εσται Ε, codd. ceteri*; έστιν ed. Basil., Torellius; "erit igitur" Cr.

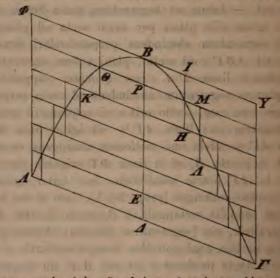
τοῦ τμάματος, ὰ δὲ B extstyle extstyle extstyle τὸθεῖα ἄξων. ἔστιν δή τις ὀξυγωνίου κώνου τομὰ περὶ διάμετρον τὰν <math>A extstyle extstyle extstyle τὰν <math>A extstyle extst

5 κώνου τομά, διὰ τᾶς έτέρας διαμέτρου ἐόντος τοῦ ἐπιπέδου. δυνατὸν οὖν ἐστιν κύλινδρον εὐρεῖν ᾶξονα ἔχοντα τὰν Β Δ, οὖ ἐν τᾶ ἐπιφανεία ἐσσείται ἀ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰ περὶ διάμετρον τὰν Α Γ. πεσείται δὲ ἀ ἐπιφάνεια αὐτοῦ ἐκτὸς τοῦ τμάματος, 10 ἐπεί ἐστιν ἤτοι κωνοειδέος ἢ σφαιροειδέος τμᾶμα, καὶ οὐ μεῖζόν ἐστιν τοῦ ἡμισέως τοῦ σφαιροειδέος. ἐσσείται δή τις κυλίνδρου τόμος βάσιν μὲν ἔχων τὰν τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰν τὰν περὶ διάμετρον τὰν Α Γ,

^{7.} επιφανειαι F. 9. τμάματος] sic F, ut lin. 10. 11. τοῦ] (prius) addidi; om. F, uulgo. ἡμίσεος Torellius. 12. δή]

του τμάματος, ά δε Β Δ εύθεζα άξων. έστιν δή τις όξυγωνίου κώνου τομά περί διάμετρου τὰν ΑΓ, καί γραμμά ά ΒΔ ἀπὸ τοῦ κέντρου ἀνεστακοῦσα ἐν ὀρθώ έπιπέδω ποτί τὸ ἐπίπεδον, ἐν ὡ ἐστιν ὰ τοῦ ὀξυγωνίου

5 πώνου τομά, διὰ τᾶς έτέρας διαμέτρου ἐόντος τοῦ έπιπέδου. δυνατόν ούν έστιν κύλινδρον εύρεζν άξονα έγοντα τὰν ΒΔ, οὖ ἐν τᾶ ἐπιφανεία ἐσσείται ἀ τοῦ όξυνωνίου κώνου τομά περί διάμετρου τὰν ΑΓ. πεσείται δὲ ά ἐπιφάνεια αὐτοῦ ἐκτὸς τοῦ τμάματος, 10 έπεί έστιν ήτοι κωνοειδέος ή σφαιροειδέος τμάμα, καί ού μειζόν έστιν του ήμισέως του σφαιροειδέος. έσσείται δή τις κυλίνδρου τόμος βάσιν μεν έχων ταν του όξυγωνίου κώνου τομάν τὰν περί διάμετρον τὰν ΑΓ,

^{7.} επιφανειαι F. 9. τμάματος] sic F, ut lin. 10. 11. τοῦ] (prius) addidi; om. F, uulgo. ἡμίσεος Torellius. 12. δή]

itaque B punctum uertex segmenti erit, linea autem B ⊿ axis.¹) quare data est coni acutianguli sectio circum diametrum $A\Gamma$ descripta, et linea $B\Delta$ a centro erecta in plano ad id planum perpendiculari, in quo est sectio coni acutianguli, ita ut planum illud per alteram diametrum positum sit. fieri igitur potest, ut cylindrus inueniatur axem habens B d lineam. cuius in superficie sit sectio coni acutianguli circum diametrum $A\Gamma$ descripta [prop. 9]. superficies autem eius extra segmentum cadet, quoniam est aut conoidis segmentum aut sphaeroidis non maius dimidia parte sphaeroidis.2) erit igitur frustum aliquod cylindri basim³) habens sectionem coni acutianguli circum diametrum $A \Gamma$ descriptam, axem autem $B \Delta$. frusto

3) Poterat fortasse retineri βασίας lin. 12.

¹⁾ B punctum uerticem esse adparet ex p. 276, 7; 278, 20; 282, 12. porro cum $B \triangle$ lineam $A \Gamma$ in duas partes aequales dividat, diametrus est segmenti et diametro sectionis (hoc est axi conoidis uel sphaeroidis; u. p. 274, 20; 278, 5; 282, 2) parallela (Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 44); tum u. loci supra de uertice laudati.

²⁾ Sequitur in conoidibus ex prop. 15, a—b, quia $B \triangle$ axis est, et ΦA , ΓT lineae axi parallelae, in sphaeroidibus ex prop. 17, quia $B \Delta$ puncta contactus iungit (prop. 16, c).

scripsi; δε F, uulgo. βασιας F; corr. C. Torellius. 13. τομας F; corr. Torellius. τάν τας F; corr.

άξονα δὲ τὰν Β Δ. τοῦ οὖν τόμου δίχα τεμνομένου έπιπέδοις παραλλήλοις τω έπιπέδω τω κατά ταν ΑΓ έσσείται τὸ καταλειπόμενον έλασσον τοῦ προτεθέντος στερεού μεγέθεος. έστω τόμος βάσιν μεν έχων ταν 5 τοῦ ὀξυνωνίου κώνου τομὰν τὰν περί διάμετρον ταν ΑΓ, άξονα δε ταν ΕΔ ελάσσων τοῦ ποοτεθέντος στερεού μεγέθεος. διηρήσθω δή ά ΔΒ ές τὰς ἴσας τᾶ ΔΕ, καὶ ἀπὸ τᾶν διαιρεσίων ἄγθων εύθείαι παρά τὰν ΑΓ έστε ποτί τὰν τοῦ κώνου το-10 μάν, ἀπὸ δὲ τᾶν ἀγθεισᾶν ἐπίπεδα ἀνεστακέτων παράλληλα τῶ κατὰ τὰν ΑΓ ἐπιπέδω. τέμνοντι δὴ ταύτα τὰν ἐπιφάνειαν τοῦ τμάματος, καὶ ἐσσούνται όξυνωνίων κώνων τομαί όμοίαι τα περί τὰν ΑΓ διάμετρον, έπεὶ παράλληλά έντι τὰ ἐπίπεδα. ἀφ' ἐπάστας 15 δή τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς ἀναγεγράφθων κυλίνδρου τόμοι δύο, ό μεν έπι τὰ αὐτὰ τᾶς τοῦ όξυγωνίου κώνου τομᾶς τῷ Δ, ο δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ Β, άξονα έχόντες ίσον τῷ ΔΕ. έσσούνται δή τινα σχήματα στερεά, τὸ μὲν έγγεγραμμένον ἐν τῷ τμάματι, 20 τὸ δὲ περιγεγραμμένον, ἐκ κυλίνδρου τόμων ἴσον ῦψος έχόντων συγκείμενα. λοιπον δέ έστι δείξαι, ότι το περιγεγραμμένον σχημα τοῦ έγγεγραμμένου έλάσσονι ύπερέχει τοῦ προτεθέντος στερεοῦ μεγέθεος. δειχθησέται δε δμοίως τῷ προτέρω, ὅτι τὸ περιγεγραμ-25 μένον σχια τοῦ έγγεγραμμένου ὑπερέχει τῷ τόμφ

^{1.} οὐν] scripsi; μεν F, uulgo; δή Nizzius. δίχα] ἀεὶ δίχα
Nizzius. 7. ΔΒ] ΔΒ F; corr. Torellius. 8. διαιρεσεων
F, uulgo. 9. ενθεια F; corr. B*. ἔστε] εσται F; corr.
Torellius. 10. ανεστακοτων F; corr. Torellius. Figura in
F paullo aliter descripta est. 12. τμάματος] sic F, ut lin. 19. ἐσσούνται] scripsi; εσουνται F, uulgo. 14. ἀφ'] scripsi; εφ
F, uulgo; "in unaquaque" Cr. εκαστης F; corr. Torellius.

igitur [semper deinceps] in duas aequales partes diuiso¹) planis parallelis plano in linea $A\Gamma$ posito. quod reliquum est, [aliquando] minus erit data magnitudine solida [Eucl. X, 1]. frustum basim habens sectionem coni acutianguli circum diametrum AT descriptam, axem autem EA, minus sit data magnitudine solida. diuidatur igitur linea d B in partes lineae △E aequales, et a punctis divisionum ducantur lineae usque ad coni sectionem lineae $A\Gamma$ parallelae, et in ductis lineis plana erigantur plano in AI posito parallela. ergo haec [plana] superficiem segmenti secant, et orientur sectiones conorum acutiangulorum sectioni circum diametrum $A\Gamma$ descriptae similes, quia plana parallela sunt [prop. 14 p. 354, 25]. iam in singulis sectionibus conorum acutiangulorum bina frusta cylindri construantur, alterum in eadem parte sectionis coni acutianguli, in qua est A, alterum in eadem parte, in qua est B, axem habentia lineae ΔE aequalem. orientur igitur figurae quaedam solidae, altera segmento inscripta, altera circumscripta, ex cylindri frustis altitudinem aequalem habentibus compositae. restat autem, ut demonstremus, figuram circumscriptam excedere inscriptam spatio minore, quam est data magnitudo solida. eodem autem modo, quo supra [prop. 19 p. 378], demonstrabitur, figuram circumscriptam excedere inscriptam frusto basim habenti

¹⁾ Hic quoque figura ita comparanda erat, uti dixi p. 377 not. 3, sed cum mutari nequeat, hic quoque retinui Torellianam.

^{15.} αναγεγοαφθωντι F; corr. Torellius. 16. τᾶς] addidi; om. F, uulgo. 17. τῷ] (prius) το F; corr. Torellius. 18. ἐσσούνται] scripsi; εσουνται F, uulgo. 22. ελασσον F; corr. Torellius.

5

τῷ βάσιν μὲν ἔχοντι τὰν τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰν τὰν περὶ διάμετρον τὰν $A\Gamma$, ἄξονα δὲ τὰν $E\Delta$. οὖτος δέ έστιν ἐλάσσων τοῦ προτεθέντος στερεοῦ μεγέθεος.

xα'.

Τούτων προγεγραμμένων ἀποδεικνύωμες τὰ προβεβλημένα περί τῶν σχημάτων.

Πᾶν τμᾶμα ὀρθογωνίου κωνοειδέος ἀποτετμαμένον ἐπιπέδφ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα ἡμιόλιόν ἐστι τοῦ κώνου 10 τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα.

ἔστω γὰο τμᾶμα ὀοθογωνίου κωνοειδέος ἀποτετμαμένον ὀοθῷ ἐπιπέδῷ ποτὶ τὸν ἄξονα, καὶ τμαθέντος
αὐτοῦ ἐπιπέδῷ ἄλλῷ διὰ τοῦ ἄξονος τᾶς μὲν ἐπιφανείας
τομὰ ἔστω ὰ ΑΒΓ ὀοθογωνίου κώνου τομά, τοῦ δὲ
15 ἐπιπέδου τοῦ ἀποτέμνοντος τὸ τμᾶμα ὰ Γ Α εὐθεῖα,
ἄξων δὲ ἔστω τοῦ τμάματος ὰ Β Δ. ἔστω δὲ καὶ
κῶνος τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχων τῷ τμάματι καὶ ἄξονα
τὸν αὐτόν, οὖ κορυφὰ τὸ Β. δεικτέον, ὅτι τὸ τμᾶμα
τοῦ κωνοειδέος ἡμιόλιόν ἐστι τοῦ κώνου τούτου.

ο έκκείσθω γὰρ κῶνος ὁ Ψ ἡμιόλιος ἐῶν τοῦ κῶνου, οὖ βάσις ὁ περὶ διάμετρου τὰν ΑΓ, ἄξων δὲ ἁ ΒΔ. ἔστω δὲ καὶ κύλινδρος βάσιν μὲν ἔχων τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν ΑΓ, ἄξονα δὲ τὰν ΒΔ. ἐσσείται οὖν ὁ Ψ κῶνος ἡμίσεος τοῦ κυλίνδρου [ἐπείπερ

sectionem coni acutianguli circum diametrum $A\Gamma$ descriptam, axem autem lineam $E\Delta$. hoc autem minus est data magnitudine solida.

XXI.

His praemissis demonstremus, quae de figuris proposita erant.

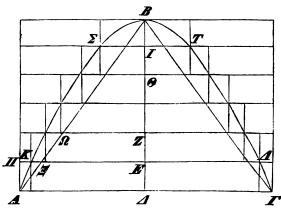
Quoduis segmentum conoidis rectanguli plano abscisum ad axem perpendiculari dimidia parte maius est cono basim habenti eandem, quam segmentum, et axem [eundem]. 1)

sit enim segmentum conoidis rectanguli plano abscisum ad axem perpendiculari, et secto eo alio plano per axem superficiei sectio sit $AB\Gamma$ coni rectanguli sectio [prop. 11, a], plani uero segmentum abscindentis linea ΓA , axis autem segmenti sit $B \Delta$. sit autem etiam conus eandem basim habens, quam segmentum, et axem eundem; cuius uertex sit B. demonstrandum est, segmentum conoidis dimidia parte maius esse hoc cono.

constructur enim conus Ψ dimidia parte maior cono, cuius basis est [circulus] circum diametrum $A\Gamma$ descriptus, axis autem $B\Delta$. sit autem etiam cylindrus basim habens circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, axem autem $B\Delta$. erit igitur conus Ψ

¹⁾ Cfr. p. 276, 12: διὰ τί, εἴ κα τοῦ ὀρθογωνίου κωνοειδέος τμάματα ἀποτμαθῆ ἐπιπέδω ὀρθο ποτὶ τὸν ἄξονα, τὸ ἀποτμαθὲν τμᾶμα ἡμιόλιον ἐσσείται τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. et περὶ ἑλικ. praef.: ὅτι δὲ τὸ ἀποτμαθὲν τμᾶμα ἡμιόλιον ἐσσείται τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ῦψος ἴσον, δείξαι δεῖ.

ήμιόλιός έστιν ὁ Ψ κῶνος τοῦ αὐτοῖ κώνου]. λέγω, ὅτι τὸ τμᾶμα τοῦ κωνοειδέος ἴσον ἐστὶ τῷ Ψ κώνφ. εἰ γὰο μή ἐστιν ἴσον, ἤτοι μεῖζόν ἐντι ἢ ἔλασσον. ἔστω δὴ πρότερον, εἰ δυνατόν, μεῖζον. ἐγγεγράφθω

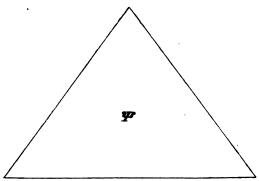

5 δὴ σχῆμα στερεὸν εἰς τὸ τμᾶμα, καὶ ἄλλο περιγεγράφθω ἐκ κυλίνδρων ὕψος ἴσον ἐχόντων συγκείμενον, ώστε τὸ περιγραφὲν σχῆμα τοῦ ἐγγραφέντος 'ὑπερέχειν ἐλάσσονι, ἢ άλίκω ὑπερέχει τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα τοῦ Ψ κώνου. καὶ ἔστω τῶν κυλίνδρων, ἐξ ὧν συγ-10 κείται τὸ περιγραφὲν σχῆμα, μέγιστος μὲν ὁ βάσιν ἔχων τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν ΑΓ, ἄξονα δὲ τὰν ΕΔ, ἐλάχιστος δὲ ὁ βάσιν μὲν ἔχων τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν ΣΤ, ἄξονα δὲ τὰν ΒΙ. τῶν δὲ κυλίνδρων, ἐξ ὧν συγκείται τὸ ἐγγραφὲν

^{4.} $\mu\epsilon\iota\xi\omega\nu$ F; corr. VBD. 5. allo F. 6. suyne($\mu\epsilon\nu\upsilon\tau$) tou suyne($\mu\epsilon\nu\omega\nu$ F; corr. Torellius. 8. $\ddot{\eta}$ àl($\mu\omega$) scripsi; $\pi\eta$ l($\mu\omega$ F, uulgo; $\ddot{\eta}$ $\pi\eta$ l($\mu\omega$) Torellius. $\tau\acute{o}$] to F. figura in F male descripta est; I et Θ permutat Torellius. 14. BI] scripsi cum Cr.; $B\Gamma$ F, uulgo*; $B\Theta$ ed. Basil., Torellius.

dimidius, quam cylindrus. 1) dico, segmentum conoidis aequale esse cono Ψ .

si enim aequale non est, aut maius est aut minus. prius igitur, si fieri potest, maius sit. itaque segmento figura solida inscribatur et alia circumscribatur ex

cylindris altitudinem aequalem habentibus compositae, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali spatio excedit segmentum conoidis conum Ψ^2), et cylindrorum, ex quibus composita est figura circumscripta, maximus sit [cylindrus] basim habens circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, axem autem $E\Delta$, minimus autem [cylindrus] basim habens circulum circum diametrum ΣT descriptum, axem autem BI. eorum uero cylindrorum, ex quibus figura inscripta composita est, maximus sit [cylindrus]

2) Hoc fieri potest per prop. 19.

¹⁾ Nam cylindrus sit C, et conus ABΓ sit K; erit ex hypothesi Ψ = ½K. sed K = ½C (Eucl. XII, 10) = ½Ψ ⊃: C = 2Ψ. hoc ipsum significatur uerbis: ἐπειδήπερ ἡμιόλιος p. 386 lin. 24 — τοῦ αὐτοῦ κώνου lin. 1; sed nimis obscurum est τοῦ αὐτοῦ κώνου; etiam ἐπειδήπερ, uocabulum ab interpolatoribus amatum, suspectum est; quare haec uerba subditiua esse puto.

Ł

σηημα, μέγιστος μεν έστω δ βάσιν έχων τον κύκλον τὸν περί διάμετρον τὰν ΚΛ, ἄξονα δὲ τὰν ΔΕ, ἐλάχιστος δε δ βάσιν μεν έχων τον κύκλον τον πεοί διάμετρον τὰν ΣΤ, ἄξονα δὲ τὰν ΘΙ. ἐκβεβλήσθω δὲ 5 τὰ ἐπίπεδα πάντων τῶν κυλίνδρων ποτὶ τὰν ἐπιφάνειαν τοῦ κυλίνδρου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὸν κύκλον τὸν περί διάμετρον τὰν ΑΓ, ἄξονα δὲ τὰν ΒΔ. ἐσσείται δη ό όλος κύλινδρος διηρημένος είς κυλίνδρους τῷ μὲν πλήθει ἴσους τοῖς κυλίνδροις τοῖς ἐν τῷ περι-10 γεγραμμένω σχήματι, τῷ δὲ μεγέθει ἴσους τῷ μεγίστω αὐτῶν. καὶ ἐπεὶ τὸ περιγεγραμμένον σχημα περὶ τὸ τμαμα έλάσσονι ύπερέχει τοῦ έγγεγραμμένου σχήματος. η τὸ τμαμα τοῦ κώνου, δηλον, ὅτι καὶ τὸ ἐγγεγραμμένον σηημα εν τω τμάματι μεζζόν έστι του Ψ κώνου. 15 δ δη πρώτος κύλινδρος τών έν τῷ ὅλω κυλίνδρω δ έχων άξονα τὰν ΔΕ ποτί τὸν πρώτον κύλινδρον τών έν τῷ ἐγγεγραμμένῷ σχήματι, τὸν ἔχοντα ἄξονα τὰν ΔΕ, τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν ά ΔΑ ποτὶ τὰν ΚΕ δυνάμει. οὖτος δέ έστιν ὁ αὐτὸς τῷ, ὃν ἔχει ά Β Δ 20 ποτί τὰν ΒΕ, καὶ τῷ, ὂν ἔχει ἁ ΔΑ ποτί τὰν ΕΞ. όμοίως δε δειχθησέται και ό δεύτερος κύλινδρος των έν τῷ ὅλω κυλίνδοω, ὁ ἔχων ἄξονα τὸν ΕΖ, ποτὶ τον δεύτερον κύλινδρον των έν τω έγγεγραμμένω σγήματι τὸν αὐτὸν ἔχειν λόγον, ὃν ά ΠΕ, τουτέστιν 25 ά ΔΑ, ποτί τὰν ΖΩ, καὶ τῶν ἄλλων κυλίνδρων ξκαστος τῶν ἐν τῷ ὅλῷ κυλίνδοῷ ἄξονα ἐχόντων ἴσον τᾶ

^{12.} ἐγγεγοαμμένου] περιγεγοαμμένου F; corr. ed. Basil.
13. τμᾶμα] sic F, ut lin. 14. 15. ὁ ἔχων] scripsi; ὁ om. F, uulgo. 16. ΛΕ FV, CD*; corr. F man. 2. τῶν] scripsi; τον F, uulgo. 20. τῷ] τον F. 23. τῶν] scripsi; τον F uulgo. ἐγγεγοαμμένω] alterum μ supra man. 1 F. 24. ἔχειν] scripsi cum C; ειχεν FAD, ed. Basil., ἔχει Β; ἔχων

basim habens circulum circum diametrum KA descriptum, axem autem ΔE , minimus uero [cylindrus] basim habens circulum circum diametrum ET descriptum. axem autem OI. producantur autem plana omnium cylindrorum usque ad superficiem cylindri basim habentis circulum circum diametrum AI descriptum. axem autem BA. totus igitur cylindrus diuisus erit in cylindros numero cylindris figurae circumscriptae aequales, magnitudine autem maximo eorum aequales. et quoniam figura circum segmentum circumscripta excedit figuram inscriptam spatio minore, quam quo segmentum conum excedit, adparet, etiam figuram segmento inscriptam maiorem esse cono \(\mathbb{Y} \). 1) quare primus cylindris cylindris totius axem habens ΔE ad primum cylindrum figurae inscriptae axem habentem ΔE eandem rationem habet, quam $\Delta A^2: KE^{2.2}$) sed $\Delta A^2: KE^2 = B\Delta: BE^3 = \Delta A: EZ^4$ et eodem modo demonstrabimus, etiam secundum cylindrum totius cylindri axem habentem EZ ad secundum cylindrum figurae inscriptae eandem rationem habere, quam IIE, hoc est ΔA , ad $Z\Omega^{5}$), et unusquisque ceterorum cylindrorum totius cylindri axem habentium lineae

¹⁾ Quia figura circumscripta segmento maior est.
2) Nam cum axes aequales sint, eam rationem habent cylindri, quam bases (Eucl. XII, 11); tum u. Eucl. XII, 2.
3) Quadr. parab. 3; u. Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV

p. 50 nr. 12.

⁴⁾ U. Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXIV p. 178 nr. 4.

⁵⁾ Habent enim eam rationem, quam $\Pi E^2: \Xi E^2 = \Delta A^2: \Xi E^2 = B \Delta: BZ = A\Delta: ZQ.$

Torellius. 25. ZΩ] ZE F; corr. Torellius. 26. Coor τος. ΔE usque ad ἄξονα έχόντων p. 892 lin. 2 om F; corr. Nizzius.

ΔΕ ποτί εκαστου τών κυλίνδρων τών έν τῷ έγγεγραμμένω σγήματι άξονα έγοντων τον αύτον έξει τοῦτον τὸν λόνον, ον ά ἡμίσεια τᾶς διαμέτρου τᾶς βάσιος αὐτοῦ ποτὶ τὰν ἀπολελαμμέναν ἀπ' αὐτᾶς μεταξύ τᾶν 5 AB, B Δ εὐθειᾶν. καὶ κάντες οί κυλίνδροι οί έν τῷ χυλίνδοφ, οδ βάσις μέν έστιν ο χύχλος ο περί διάμετρον τὰν ΑΓ, ἄξων δέ [έστιν] ὰ ΔΙ εὐθεία, ποτὶ πάντας τούς κυλίνδρους τούς έν τῷ έγγεγραμμένο σχήματι τον αύτον έξουντι λόγον, ον πάσαι αί εθθείαι αί έκ 10 τῶν κέντρων τῶν κύκλων, οῖ ἐντι βασίες τῶν είρημένων πυλίνδρων, ποτί πάσας τὰς εὐθείας τὰς ἀπολελαμμένας ἀπ' αὐτᾶν μεταξὺ τᾶν AB, $B\Delta$. αί δὲ είρημέναι εύθείαι των είρημένων γωρίς τας ΑΔ μειζόνες έντι η διπλασίαι. ώστε και οι κυλίνδροι πάντες 15 of έν τ $ilde{m{\omega}}$ χυλίνδ $m{\phi}$ $m{\omega}$, ο $ilde{m{v}}$ ἄξων $\hat{m{\omega}}$ $m{\Delta} m{I}$, μειζόνες έντ $\hat{m{v}}$ διπλασίοι τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος. πολλώ ἄρα και ὁ όλος κύλινδρος, οὖ ἄξων ἁ ΔΒ, μείζων έντι η διπλασίων του έγγεγοαμμένου σχήματος. του δέ Ψ κώνου ήν διπλασίων. Ελασσον άρα τὸ έγγεγραμμένον 20 σημα του Ψ κώνου οπες άδύνατον. έδείχθη γάς μείζου. οὐκ ἄρα ἐστὶν μείζον τὸ κωνοειδὲς τοῦ Ψ κώνου. όμοίως δε ούδε ελασσον. πάλιν γαρ έγγεγράφθω τὸ σχημα, καὶ περιγεγράφθω, ώστε ὑπερέγειν ξιαστον ξιάστου έλάσσονι, ήπερ άλίκω ύπερέχει ὁ Ψ

^{3.} βασεως F, uulgo. 4. αὐτοῦ] Nizzius; αυτας F, uulgo. τᾶν] των per comp. F; corr. Torellius. 5. ενθειων F; corr. Torellius. πάντες οὖν οἶ? 7. ΔΙ] scripsi cum Cr.; ΔΓ F; ΔΒ Commandinus. 8. γεγφαμμενω F; corr. A C. 10. ἐντὶ βασίες] scripsi; εν τη βασει εισ (cum comp. ην uel ιν) F, uulgo (τᾶ pro τη Torellius). 12. ἀπ' αὐτᾶν] scripsi; απο τας F, uulgo. 13. τᾶς] ταν F; corr. Torellius. μειζων F; corr. Torellius. 15. οῦ] scripsi; ου ὁ F, uulgo. ΔΙ] ΔΒ Commandinus. 16. πολλῷ] delet Commandinus. 19. ελασους

ΔΕ ποτί εκαστον των κυλίνδοων των έν τω έγγεγραμμένω σχήματι άξονα έχόντων τὸν αὐτὸν έξει τοῦτον του λόγου, ου ά ήμίσεια τας διαμέτρου τας βάσιος αύτοῦ ποτί τὰν ἀπολελαμμέναν ἀπ' αὐτᾶς μεταξύ τὰν 5 ΑΒ, ΒΔ εύθειαν. και πάντες οι κυλίνδροι οι έν τώ πυλίνδοω, ού βάσις μέν έστιν ο πύκλος ο περί διάμετρον τὰν ΑΓ, ἄξων δέ [ἐστιν] ἁ ΔΙ εὐθεῖα, ποτὶ πάντας τούς πυλίνδρους τούς έν τω έγγεγραμμένω σγήματι τὸν αὐτὸν έξοῦντι λόγον, ὃν πάσαι αί εὐθείαι αί ἐχ 10 των κέντρων των κύκλων, οί έντι βασίες των είρημένων χυλίνδοων, ποτί πάσας τὰς εὐθείας τὰς ἀπολελαμμένας απ' αὐτᾶν μεταξύ τᾶν ΑΒ, ΒΔ. αί δε είσημέναι εύθείαι των είσημένων χωρίς τας ΑΔ μειζόνες έντι η διπλασίαι. ώστε και οί κυλίνδροι πάντες 15 οί ἐν τῶ κυλίνδοω, οὖ ἄξων ὁ ΔΙ, μειζόνες ἐντὶ ή διπλασίοι του έγγεγραμμένου σχήματος. πολλώ άρα καὶ ὁ ὅλος κύλινδρος, οὖ ἄξων ά ΔΒ, μείζων έντὶ ή διπλασίων του έγγεγραμμένου σγήματος. του δέ Ψ κώνου ην διπλασίων. Ελασσον άρα τὸ έγγεγραμμένον 20 σχήμα του Ψ κώνου όπερ άδύνατον. έδείχθη γάρ μείζου. ούκ ἄρα έστιν μείζου τὸ κωνοειδές του Ψ μώνου, όμοίως δε ούδε έλασσον, πάλιν γαο έγγε γράφθω τὸ σχημα, καὶ περιγεγράφθω, ώστε ὑπερέχειν εκαστον εκάστου ελάσσονι, ήπερ αλίκο υπερέγει ο Ψ

^{3.} βασεως F, uulgo. 4. αὐτοῦ] Nizzius; αυτας F, uulgo. τᾶν] των per comp. F; corr. Torellius. 5. ενθειων F; corr. Torellius. πάντες οὐν οἷ? 7. ΔΙ] scripsi cum Cr.; ΔΓ F; ΔΒ Commandinus. 8. γεγφαμμενω F; corr. A.C. 10. ἐντὶ βασίες] scripsi; εν τη βασει εισ (cum comp. ην uel ιν) F, nulgo (τᾶ pro τη Torellius). 12. ἀπ' αὐτᾶν] scripsi; απο τας F, uulgo. 13. τᾶς] ταν F; corr. Torellius. μειζων F; corr. Torellius. μειζων F; corr. Torellius. 15. οὖ] scripsi; ον ὁ F, uulgo. ΔΙ] ΔΒ Commandinus. 16. πολλῶ] delet Commandinus. 19. ελασων

△E aequalem ad unumquemque cylindrorum figurae inscriptae eundem axem habentium eam rationem habebit, quam dimidium diametri basis eius 1) ad partem eius²) inter lineas AB, B abscisam. [quare] omnes etiam cylindri in eo cylindro positi, cuius basis est circulus circum diametrum $A\Gamma$ descriptus, axis autem linea AI, ad omnes cylindros figurae inscriptae eandem rationem habebunt, quam omnes lineae, quae radii sunt circulorum, qui bases sunt cylindrorum, quos commemorauimus³), ad omnes lineas de illis⁴) inter lineas AB, BA abscisas. sed illae lineae his, excepta linea Ad, maiores sunt quam duplo maiores. quare etiam omnes cylindri in eo cylindro positi, cuius axis est ΔI , maiores sunt quam duplo maiores figura inscripta.5) itaque etiam totus cylindrus, cuius axis est ΔB , multo major est quam duplo major figura inscripta. erat autem duplo maior cono \(\mathcal{V} \). itaque figura inscripta minor est cono \(\mathbf{Y} \); quod fieri non potest. nam demonstratum est, maiorem eam esse. quare conoides cono W maius non est, sed idem ne minus quidem est. rursus enim figura inscribatur et circum-

¹⁾ H. e. cylindri in toto cylindro positi, p. 390, lin. 25.

²⁾ H. e. diametri basis cylindri in toto cylindro positi.

³⁾ H. e. cylindros in cylindro ⊿I positos.

⁴⁾ H. e. radiis circulorum.

⁵⁾ Nam quia $BI = \Theta I = ZE = E \triangle$ cet., lineae $A\triangle$, ZE, Z $\triangle$ aequali spatio minimae earum aequali inter se excedunt; tum u. p. 290, 5 sq.

F. 24. Énászov] om. F; corr. Torellius. Elassov F; corr. Torellius. $\eta \pi \epsilon \varrho$ állu φ] scripsi; η nalm no F; η nylin φ B, ed. Basil., Torellius.

κώνος του κωνοειδέος, και τὰ άλλα τὰ αὐτὰ τοίς πρότερον κατεσκευάσθω. ἐπεὶ οὖν ἔλασσόν ἐστι τὸ έγγεγραμμένον σχημα τοῦ τμάματος, καὶ τὸ έγγραφὶν τοῦ περιγραφέντος έλάσσονι λειπέται, ἢ τὸ τμᾶμα τοῦ 5 Ψ κώνου, δηλον, ώς έλασσόν έστι τὸ περιγραφέν σηημα του Ψ κώνου, πάλιν δε δ πρώτος κύλινδρος τῶν ἐν τῷ ὅλω κυλίνδρω ὁ ἔχων ἄξονα τὰν ΔΕ ποτὶ τὸν πρώτον κύλινδρον τών έν τῷ περιγεγραμμένο σχήματι τὸν τὸν αὐτὸν ἔχοντα ἄξονα τὰν ΕΔ τὸν 10 αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΔ τετράγωνον ποτί τὸ αὐτό. ὁ δὲ δεύτερος κύλινδρος τῶν ἐν τῷ ολφ πυλίνδρφ ὁ έχων άξονα τὰν ΕΖ ποτὶ τὸν δεύτερον κύλινδρου των έν τω περιγεγραμμένω σχήματι τὸν έγοντα άξονα τὰν ΕΖ τὸν αὐτὸν έγει λόγον. ον ά 15 ΔΑ ποτί τὰν ΚΕ δυνάμει ούτος δέ έστιν ὁ αὐτὸς τω, ον έγει ά ΒΔ ποτί ταν ΒΕ, και τω, ον έγει ά ΔΑ ποτί τὰν ΕΞ΄ καὶ τῶν ἄλλων κυλίνδοων εκαστος τῶν ἐν τῷ ὅλᾳ κυλίνδρᾳ ἄξονα ἐχόντων ἴσον τᾶ ΔΕ ποτί ξκαστον των κυλίνδρων των έν τω περιγενραμ-20 μένω σχήματι άξονα έχόντων τὸν αὐτόν, έξει τοῦτον τὸν λόγον, ὃν ά ἡμίσεια τᾶς διαμέτρου τᾶς βάσιος αὐτοῦ ποτὶ τὰν ἀπολελαμμέναν ἀπ' αὐτᾶς μεταξὺ τᾶν AB, $B\Delta$ εὐθειᾶν. καὶ πάντες οὖν οἱ κυλίνδροι οἱ έν τῷ ὅλῷ κυλίνδοῷ, οὖ ἄξων ἐστὶν ἁ Β Δ εὐθεῖα,

^{7.} τὰν] την F; corr. Torellius. 8. τῶν] scripsi; τον F, uulgo. 9. τὸν τόν] scripsi; τον F, uulgo. τάν] scripsi; τα F, uulgo. 10. ἔχει] Torellius; ειχε F, uulgo. 12. κυλίνδοφ κυλινδοφν FACD*. τάν] των (comp.) αν F. 13. τῶν] scripsi; τον F, uulgo. 16. ταν] τα F. ἀ] Torellius; ο F, uulgo. 18. ἴσον] Torellius; ισαν F, uulgo. 21. τᾶς διαμέτρον] οm. F; corr. Nizzius. βασεως F, uulgo. 23. παντ cum comp. ην uel ιν F. οὐν] γουν (comp.) F; corr. Torellius. 24. ὅἰφ] ο supra manu 1 F. οὐ] ων F; corr. Nizzius.

κώνος τοῦ κωνοειδέος, καὶ τὰ άλλα τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον κατεσκευάσθω. έπει οὖν Ελασσόν έστι τὸ έννενοαμμένου στημα του τμάματος, και τὸ έγγραφέν τοῦ περιγραφέντος έλάσσονι λειπέται, η τὸ τμαμα τοῦ 5 Ψ κώνου, δήλου, ώς έλασσόν έστι τὸ περιγραφέν σχημα του Ψ κώνου. πάλιν δε ό πρώτος κύλινδρος τῶν ἐν τῶ ὅλω κυλίνδοω ὁ ἔγων ἄξονα τὰν ΔΕ ποτί τὸν πρώτον κύλινδρον τών ἐν τώ περιγεγραμμένω σχήματι τὸν τὸν αὐτὸν ἔχοντα ἄξονα τὰν ΕΔ τὸν 10 αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΔ τετράγωνου ποτί τὸ αὐτό. ὁ δὲ δεύτερος κύλινδρος τῶν ἐν τῷ όλω πυλίνδοω ό έχων άξονα τὰν ΕΖ ποτί τὸν δεύτερον χύλινδρον των έν τω περιγεγραμμένω σγήματι τον έγοντα άξονα τὰν ΕΖ τὸν αὐτὸν έγει λόγον, ον ά 15 ΔΑ ποτί τὰν ΚΕ δυνάμει ούτος δέ ἐστιν ὁ αυτος τω, ον έγει ά ΒΔ ποτί τὰν ΒΕ, καὶ τω, ον έγει ά ΔΑ ποτί τὰν ΕΞ' καὶ τῶν ἄλλων κυλίνδοων έκαστος τῶν ἐν τῶ ὅλω κυλίνδοω ἄξονα ἐγόντων ἴσον τὰ ΔΕ ποτί ξκαστον των κυλίνδρων των έν τω περινενραμ-20 μένω σχήματι άξουα έγόντων του αὐτόν, έξει τοῦτου τὸν λόγον, ὃν ά ἡμίσεια τᾶς διαμέτρου τᾶς βάσιος αὐτοῦ ποτὶ τὰν ἀπολελαμμέναν ἀπ' αὐτᾶς μεταξύ τῶν AB, BΔ εὐθειᾶν, καὶ πάντες οὖν οἱ κυλίνδοοι οἱ έν τω όλω κυλίνδοω, ού άξων έστιν ά Β Δ εύθεία,

^{7.} τὰν] την F; corr. Torellius. 8. τῶν] scripsi; τον F, uulgo. 9. τὸν τὸν] scripsi; τον F, uulgo. τάν] scripsi; τε F, uulgo. 10. ἔχει] Torellius; ειχε F, uulgo. 12. κυλίνδον] κυλινδοων FACD*. τάν] των (comp.) αν F. 13. τῶν] scripsi; τον F, uulgo. 16. ταν] τα F. ά] Torellius; ο F, uulgo. 18. ἴσον] Torellius; ισαν F, uulgo. 21. τᾶς διαμέτρον] οπ. F; corr. Nizzius. βασεως F, uulgo. 23. παντ cum comp. ην uel ιν F. οὐν] γουν (comp.) F; corr. Torellius. 24. δἰω] ο supra manu 1 F. οὐ] ων F; corr. Nizzius.

scribatur, ita ut altera excedat alteram¹) spatio minore, quam quali excedit conus Ψ conoides [prop. 19], et cetera eadem, quae supra, construantur. iam quoniam figura inscripta segmento minor est, et figura inscripta minor est figura circumscripta spatio minore, quam quo segmentum minus est cono Ψ , adparet, figuram circumscriptam minorem esse cono Ψ . rursus autem cylindrus primus totius cylindri axem habens ΔE ad primum cylindrum figurae circumscriptae eundem axem $E\Delta$ habentem eandem rationem habet, quam

 $A\Delta^2: A\Delta^2$ [p. 391 not. 2].

et secundus cylindrus totius cylindri axem habens EZ ad secundum cylindrum figurae circumscriptae axem habentem EZ eandem rationem habet, quam $\Delta A^3:KE^3$ [u. ibidem]. ea autem eadem est, quam habet $B\Delta$ ad BE [p. 391 not. 3] et $\Delta A:EZ$ [p. 391 not. 4]. et ceterorum cylindrorum singuli, qui in toto cylindro sunt et axem habent lineae ΔE aequalem, ad singulos cylindros, qui in figura circumscripta sunt et eundem axem habent, eam rationem habebunt, quam dimidia pars diametri basis eorum and partem eius inter lineas ΔB , ΔE abscisam. itaque etiam omnes cylindri totius cylindri, cuius axis est ΔE , ad omnes

¹⁾ H. e. figura circumscripta inscriptam; itaque parum recte dicitur: ξκαστον ξκάστον; saltem debebat esse ξκάτερον ξκατέρου.

²⁾ H. e. cylindrorum cylindri totius.

³⁾ H. e. diametri basis. hoc loco igitur bases uocantur ii circuli, qui in ea parte cylindrorum sunt, in qua est punctum Δ , supra uero ii, qui in altera parte sunt, in qua est B (p. 392, 4; sed p. 392, 3 ut hoc loco).

ποτί κάντας τούς κυλίνδρους τούς έν τῷ περιγεγραμμένω στήματι τὸν αὐτὸν έξοῦντι λόγον, ὃν πάσαι αί εύθείαι ποτί πάσας τὰς εύθείας. αί δὲ εύθείαι πάσαι αί ἐκ τῶν κέντρων τῶν κύκλων, οι βασίες ἐντὶ τῷν 5 αυλίνδρων, τῶν εὐθειῶν πασῶν τῶν ἀπολελαμμέναν ἀπ' αὐτᾶν σὺν τῷ ΑΔ ἐλασσόνες ἐντὶ ἢ διπλασίαι. δηλου οὖν, ὅτι καὶ οἱ κυλίνδροι κάντες οἱ ἐν τῷ ὅλῷ χυλίνδρω έλασσόνες έντὶ η διπλασίοι των χυλίνδρων τῶν ἐν τῷ περιγεγραμμένο σχήματι. ὁ ἄρα κύλινδρος 10 δ βάσιν έγων τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν ΑΓ, άξονα δε ταν ΒΔ ελάσσων έστιν η διπλασίων τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος. οὖκ έστι δέ, άλλὰ μείζων η διπλάσιος. του γαρ Ψ κώνου διπλασίων έστί, τὸ δὲ περιγεγραμμένον σηημα έλαττον έδείηθη 15 τοῦ Ψ κώνου. οὐκ ἄρα ἐστὶν οὐδὲ ἔλασσον τὸ τοῦ κωνοειδέος τμαμα του Ψ κώνου. έδείχθη δέ, οτι οὐδὲ μεῖζον. ἡμιόλιον ἄρα ἐστὶν τοῦ κώνου τοῦ βάσιν έχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αἰτόν.

яβ'.

20 Καὶ τοίνυν εἴ κα μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα ἐπιπέδῷ ἀποτμαθῆ τὸ τμᾶμα ἀπὸ τοῦ ὀρθογωνίου κωνοειδέος, ὁμοίως ἡμιόλιον ἐσσείται τοῦ ἀποτμάματος τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχουτος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν.

25 ἔστω τμᾶμα ὀρθογωνίου κωνοειδέος ἀποτετμαμένον, ώς εἰρήται, καὶ τμαθέντος 'αὐτοῦ ἐπιπέδω διὰ τοῦ

^{5.} πυλίνδοων] πυλινδοων ποος (comp.) F; corr. Torellius.
6. τῷ] ταν F; corr. BD. 10. πύπλον] πυλινδοον F; corr. B*.
13. διπλασίων] διπλασι cum comp. ων F. 17. οὐδέ] scripsi; ουτε F, uulgo. 18. τμάματι] sic F, ut lin. 21 (bis), 23. 19.

cylindros figurae circumscriptae eandem habebunt rationem, quam omnes lineae illae ad omnes has lineas.1) sed omnes lineae, quae radii sunt circulorum, qui bases sunt cylindrorum, minores sunt quam duplo maiores omnibus lineis de iis abscisis una cum linea A 1 [p. 290, 5; u. p. 393 not. 5]. adparet igitur, etiam cylindros omnes totius cylindri minores esse quam duplo maiores cylindris figurae circumscriptae. itaque cylindrus basim habens circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, axem autem $B\Delta$ minor est quam duplo maior figura circumscripta. at non est, sed maior quam duplo maior; nam duplo maior est cono \(\mathbf{\Psi} \), et figura circumscripta minor est cono \(\mathbf{\Psi} \), ut demonstratum est [p. 394, 5]. itaque segmentum conoidis ne minus quidem est cono \(\mathcal{\Psi}\). demonstratum autem est, ne maius quidem id esse. quare dimidia parte maius est cono basim eandem habenti, quam segmentum, et eundem axem.

XXII.

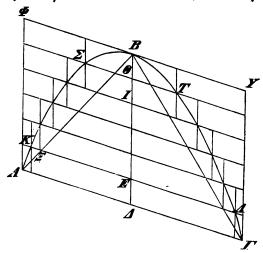
Iam uero etiam si segmentum plano ad axem non perpendiculari abscinditur a conoide rectangulo, item dimidia parte maius erit segmento coni basim eandem habenti, quam segmentum, et eundem axem.

sit segmentum conoidis rectanguli ita abscisum, ut dictum est, et secto eo plano per axem posito ad

¹⁾ Sequitur (ut supra p. 392, 5 sq.) addendo proportiones, quarum denominatores aequales sunt (avazalir).

nd' Torellius. 20. τῷ ἐπιπέδφ? 22. ἐσσείται εστίρει; εσται per comp. F, nulgo. 25. novosideoς F.

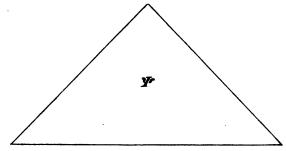
ἄξονος ὀρθῷ ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τὸ ἀποτετμακὸς τὸ τμᾶμα τοῦ μὲν σχήματος τομὰ ἔστω ά ΑΒΓ ὀρθογωνίου κώνου τομά, τοῦ δὲ ἐπιπέδου τοῦ ἀποτετμακότος τὸ τμᾶμα ά ΑΓ εὐθεῖα, παρὰ δὲ τὰν ΑΓ ά ΦΥ ἐπιδ ψαύουσα τᾶς τοῦ ὀρθογωνίου κώνου τομᾶς κατὰ τὸ Β, καὶ ά ΒΔ ἄχθω παρὰ τὸν ἄξονα. τεμεῖ δὴ αὐτὰ δίχα τὰν ΑΓ. ἀπὸ δὲ τᾶς ΦΥ ἐπίπεδον ἀνεστακέτω παράλληλον τῷ κατὰ τὰν ΑΔ. ἐπιψαύσει δὴ τοῦτο

τὸ κωνοειδές κατὰ τὸ Β, καὶ ἐσσείται τοῦ τμάματος 10 κορυφὰ τὸ Β σαμεῖον, ἄξων δὲ ά ΒΔ. ἐπεὶ οὖν τὸ ἐπίπεδον τὸ κατὰ τὰν ΑΓ οὐ ποτ' ὀρθὰς ἐὸν τῷ ἄξονι τετμάκει τὸ κωνοειδές, ὰ τομά ἐστιν ὀξυγωνίου κώνου τομά, διάμετρος δὲ αὐτᾶς ὰ μείζων ὰ ΑΓ. ἐούσας δὴ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς περὶ διάμετρον τὰν ΓΑ 15 καὶ γραμμᾶς τᾶς ΒΔ, ᾶ ἐστιν ἀπὸ τοῦ κέντρου τᾶς

^{2.} τμαμα] scripsi; σχημα F, unlgo; "portionem" Cr. τομά]

planum segmentum abscindens perpendiculari, figurae sectio sit $AB\Gamma$ coni rectanguli sectio [prop. 11, a], plani uero segmentum abscindentis linea $A\Gamma$, et lineae $A\Gamma$ parallela sit linea ΦT coni rectanguli sectionem contingens in puncto B, et linea $B \triangle$ ducatur axi parallela. ea igitur lineam $A\Gamma$ in duas partes aequales secabit.1) et in linea ΦT planum erigatur parallelum plano in linea $A\Gamma$ posito. hoc igitur conoides in

puncto B continget [prop. 16, b], et uertex segmenti erit punctum B, axis autem $B \triangle .2$) iam quoniam planum in linea $A\Gamma$ positum ad axem non perpendiculare conoides secat, sectio erit coni acutianguli sectio, et maior eius diametrus $A\Gamma$ [prop. 12]. itaque quoniam data est sectio coni acutianguli circum diametrum ΓA descripta, et linea B \(\alpha \) a centro coni acutianguli erecta

¹⁾ U. quadr. parab. prop. 1; cfr. supra p. 381 not. 3. 2) B uertex est propter p. 276, 7, $B \triangle$ autem diametrus segmenti (sectionis coni rectanguli) et diametro sectionis, hoc est axi conoidis, parallela (u. p. 383 not. 1); tum u. p. 276, 8.

om. F; corr. B. 3. xwvov om. F; corr. Torellius. 8. A 4 δή scripsi; δε F, uulgo. 11. τῷ τω τω Ε; corr. $A\Gamma$? C*. 12. retunnel F, uulgo.

τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς ἀνεστακοῦσα ἐν ἐκιπέδφ ὀρθῷ ἀνεστακότι ἀπὸ διαμέτρου ποτὶ τὸ ἐκίπεδον, ἐν ῷ ἐστιν ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά, δυνατόν ἐστι κύλινδρον εύρεῖν τὸν ᾶξονα ἔχοντα ἐπ' εὐθείας δ τῷ ΒΔ, οὖ ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ ἐσσείται ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά. δυνατὸν δέ ἐστι καὶ κῶνον εύρεῖν κορυφὰν ἔχοντα τὸ Β σαμεῖον, οὖ ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ ὰ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰ ἐσσείται. ὅστε ἐσσείται τόμος κυλίνδρου τις βάσιν ἔχων τὰν τοῦ ὀξυγωνίου κώνου 10 τομὰν τὰν περὶ διάμετρον τὰν ΑΓ, ᾶξονα δὲ τὰν ΒΔ, καὶ ἀπότμαμα κώνου βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τε τόμφ καὶ τῷ τμάματι, ᾶξονα δὲ τὸν αὐτόν. δεικτέον, ὅτι τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα ἡμιόλιόν ἐστι τούτου τοῦ κώνου. ἔστω δὴ ὁ Ψ κῶνος ἡμιόλιος τοῦ ἀποτμάματος

15 τούτου. ἐσσείται δὴ ὁ τόμος τοῦ κυλίνδρου ὁ βάσιν ἔχων τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὰν τοῦ ἀποτμάματος τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν, τὸ δὲ ἀπό20 τμαμα τοῦ κώνου τὸ εἰρημένον τρίτον μέρος ἐστὶ τοῦ τόμου τοῦ κυλίνδρου τοῦ βάσιν μὲν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. ἀναγκαῖον δή ἐστι τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα ἴσον εἰμεν τῷ Ψ κώνῳ. εἰ γὰρ μή ἐστιν ἴσον, ἤτοι μεῖζόν ἐστιν ἢ ἔλασσον. ἔστω τὸ δὴ πρότερον, εἰ δυνατόν, μεῖζον. ἐγγεγράφθω δή τι εἰς τὸ τμᾶμα σχῆμα στερεόν, καὶ ἄλλο περιγεγράφθω ἐκ κυλίνδρων τόμων ῦψος ἴσον ἐχόντων συγκείμενα, ῶστε τὸ περιγραφὲν σχῆμα τοῦ ἐγγραφέντος ὑπερέγειν

τᾶς διαμέτρου?
 ενο cum comp. ην uel ιν F.
 αστε ἐσσείται] scripsi; om.
 τη, uulgo; ἐσσείται δή Torellius.
 αποτμημα F, ut lin. 15,

in plano a diametro erecto ad id planum perpendiculari, in quo est sectio coni acutianguli, fieri potest, ut cylindrus inueniatur axem habens in producta linea $B\Delta$, cuius in superficie sit sectio coni acutianguli [prop. 9]. sed hoc quoque fieri potest, ut conus inueniatur uerticem habens punctum B, cuius in superficie sit sectio coni acutianguli [prop. 8]. erit igitur frustum quoddam cylindri basim habens sectionem coni acutianguli circum diametrum $A\Gamma$ descriptam, axem autem $B\Delta$, et segmentum coni basim habens eandem, quam et frustum et segmentum [conoidis], et axem eundem. demonstrandum est, segmentum conoidis dimidia parte maius esse hoc cono. 1)

sit igitur conus Ψ dimidia parte maior hoc segmento [coni]. erit igitur frustum cylindri basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem duplo maius cono Ψ . hic enim dimidia parte maior est segmento coni basim habenti eandem, quam segmentum, et eundem axem, segmentum autem coni, quod commemorauimus, tertia pars est frusti cylindri basim habentis eandem, quam segmentum, et eundem axem.²) necesse igitur est, segmentum conoidis aequale esse cono Ψ . nam si aequale non est, aut maius est aut minus. prius igitur, si fieri potest, maius sit. inscribatur igitur segmento figura solida, et alia circumscribatur ex frustis cylindrorum altitudinem aequalem

¹⁾ Fortasse scribendum lin. 14: τούτου τοῦ ἀποτμάματος τοῦ κώνου; cfr. lin. 15.

²⁾ U. supra prop. 10 p 340, 8.

^{19, 20;} corr. Torellius.

13. τὸ τοῦ] scripsi; το F, uulgo; τοῦ Torellius.

πωνοειδες F; corr. Torellius.

19. την αυτην, utrumque per comp., F; corr. Torellius.

23. δή] scripsi; δε F, uulgo.

27. σχῆμα] om. F; corr. Torellius.

Archimedes, ed. Heiberg, I.

έλάσσονι, ἢ άλίκω ὑπερέγει τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα τοῦ Ψ κώνου, καὶ διάγθω τὰ ἐπίπεδα τῶν τόμων ἔστε ποτί τὰν ἐπιφάνειαν τοῦ τόμου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. πάλιν δὴ 5 ὁ πρῶτος τόμος τῶν ἐν τῷ ὅλω τόμω ὁ ἔγων ἄξονα τὰν ΔΕ ποτί τὸν πρώτον τόμον τών ἐν τώ ἐγγεγραμμένω σχήματι τὸν ἔχοντα ἄξονα τὰν ΔΕ τὸν αὐτὸν έγει λόγου, δυ τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΔ τετράγωνου ποτὶ τὸ άπὸ τᾶς ΚΕ. οί γὰρ τόμοι οί ἴσον ὕψος ἐχόντες τὸν 10 αὐτὸν ἔγοντι λόγον ποτ' ἀλλάλους ταῖς βάσεσιν, αί δε βασίες αὐτῶν, ἐπεὶ ὁμοίαι ἐντὶ ὀξυγωνίων κώνων τομαί, τὸν αὐτὸν ἔχοντι λόγον, ὃν αί δμολόγοι διαμέτροι αὐτᾶν δυνάμει, ήμισείαι δέ έντι τῶν ὁμολόγων διαμέτρων αί ΑΔ, ΚΕ. ον δε λόγον έγει ά ΑΔ ποτί 15 τὰν ΚΕ δυνάμει, τοῦτον ἔγει ὰ ΒΔ ποτὶ τὰν ΒΕ μάκει, έπεὶ ά μὲν Β Δ παρὰ τὰν διάμετρόν έστιν, αί δε ΑΔ, ΚΕ παρά τὰν κατά τὸ Β ἐπιψαύουσαν δν δε λόγον έχει ά Β Δ ποτί τὰν ΒΕ, τοῦτον έχει ά Α Δ ποτί τὰν ΕΞ. Εξει οὖν ὁ πρῶτος τόμος τῶν ἐν τῷ 20 ὅλω τόμω ποτὶ τὸν πρῶτον τόμον τῶν ἐν τῷ ἐγγεγραμμένω σχήματι τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν ά ΑΔ ποτί ταν ΕΞ. και των άλλων τόμων ξκαστος των έν τω όλω τόμω άξονα ίσον έχόντων τα ΔΕ ποτί εκαστον τῶν τόμων τῶν ἐν τῷ ἐγγεγραμμένω σχήματι τὸν 25 αὐτὸν ἄξονα ἐχόντων τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν ά ήμίσεια τᾶς διαμέτρου τᾶν βασίων αὐτοῦ ποτὶ τὰν ἀπολελαμμέναν ἀπ' αὐτᾶς μεταξὺ τᾶν ΑΒ, ΒΔ. δειχ-

^{2.} διάχθω] addidi; om. F, uulgo. ἔστε] scripsi; εσσειται F, uulgo. 3. τάν] την comp. F; corr. Torellius. 5. τῷ] το F; corr. man. 2, ut uidetur. 6. ΔΕ] ΛΕ FBC*. 10. ἔχοντι] εχωντι F. 12. εχωντι F. 17. τὸ Β] ταν ΒΕ F; corr. Torellius. 20. τῶν] per comp. FB*. 23. ἔχοντων] εχοντα F; corr. B. ποτί] πρός

habentibus compositae, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali segmentum conoidis conum \(\Psi \) excedit [prop. 20]. et plana frustorum producantur ad superficiem frusti basim habentis eandem, quam segmentum, et axem eundem. rursus igitur primum frustum totius frusti axem habens ΔE ad primum frustum figurae inscriptae axem habens ΔE eandem rationem habet, quam $A\Delta^2: KE^2$. nam frusta eandem altitudinem habentia eandem rationem inter se habent, quam bases 1), bases autem eorum, quoniam similes sunt coni acutianguli sectiones [prop. 14 coroll.], eandem rationem habent, quam quadrata diametrorum suarum sibi respondentium [prop. 6 coroll.], et lineae AA, KE dimidiae sunt diametri sibi responest autem $A\Delta^2: KE^2 = B\Delta: BE$ [quadr. parab. prop. 3], quoniam B⊿ diametro parallela est [p. 399 not. 2], et lineae AA, KE parallelae lineae in puncto B contingenti. sed $B\Delta:BE=A\Delta:E\Xi$ [p. 391 not. 4]. itaque primum frustum frusti totius ad primum frustum figurae inscriptae eandem rationem habebit, quam A 2: EZ. et ceterorum frustorum unumquodque eorum, quae in toto frusto sunt axem habentia lineae ΔE aequalem, ad unumquodque frustum figurae inscriptae eundem axem habens eandem rationem habet, quam dimidia diametrus basium eius ad eam partem eius²), quae inter lineas AB, B abscinditur.

Cfr. prop. 10 p. 340.
 H. e. diametri basis, eo circulo pro basi sumpto, qui in ea parte cylindri est, in qua est punctum B. cfr. p. 395 not. 3.

per comp. F; corr. Torellius. 26. τᾶν βασίων] scripsi; των βασίων F, uulgo; τᾶς βάσεως Nizzius. 27. τᾶν] των F; corr. Torellius.

θησέται οὖν ὁμοίως τοῖς πρότερον τὸ μὲν ἐγγεγραμμένον σχῆμα μεῖζον ἐὸν τοῦ Ψ κώνου, ὁ δὲ τοῦ κυλίνδρου τόμος ὁ βάσιν ἔχων τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν μείζων ἐὼν ἢ διπλασίων τοῦ δ ἐγγεγραμμένου σχήματος. ὥστε καὶ τοῦ Ψ κώνου μείζων ἐσείται ἢ διπλασίων. οὕκ ἐστι δέ, ἀλλὰ διπλασίων. οὐκ ἄρα ἐστὶ μεῖζον τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα τοῦ Ψ κώνου. διὰ τῶν αὐτῶν δὲ δειχθησέται, ὅτι οὐδὲ ἔλασσόν ἐστιν. δῆλον οὖν, ὅτι ἴσον. ἡμιόλιον 10 ἄρα ἐστὶ τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα τοῦ ἀποτμάματος τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν.

xγ'.

Εί κα τοῦ ὀφθογωνίου κωνοειδέος δύο τμάματα 15 ἀποτμαθέωντι ἐπιπέδοις, τὸ μὲν ἔτερον ὀφθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα, τὸ δὲ ἔτερον μὴ ὀφθῷ, ἔωντι δὲ οί τῶν τμαμάτων ἀξόνες ἴσοι, ἴσα ἐσσούνται τὰ τμάματα.

ἀποτετμάσθω γὰο ὀρθογωνίου κωνοειδέος δύο τμάματα, ὡς εἰρήται. τμαθέντος δὲ τοῦ κωνοειδέος ἐπι20 πέδω διὰ τοῦ ἄξονος τοῦ μὲν κωνοειδέος ἔστω τομὰ
ὰ ΑΒΓ ὀρθογωνίου κώνου τομά, διάμετρος δὲ αὐτᾶς
ὰ ΒΔ, τῶν δὲ ἐπιπέδων αί ΑΖ, ΕΓ εὐθείαι, τοῦ μὲν
ὀρθοῦ ποτὶ τὸν ἄξονα ὰ ΕΓ, τοῦ δὲ μὴ ὀρθοῦ ὰ ΖΔ.
ἀξόνες δὲ ἔστων τῶν τμαμάτων αί ΒΘ, ΚΛ ἴσαι

^{1.} ὁμοίως] syll. ως per comp. F. 7. μειζων F. 9. ελασσων F. 10. ἀποτμηματος F. 13. κε΄ Torellius. 15. αποτμηθεωντι F, uulgo (τ pro & AB, ed. Basil.), ἀποτματέωντι Τοrellius. 17. εσονται F, uulgo. 18. αποτετμησθω F; corr. Τοrellius. τμάματα] sic F, ut lin. 14. 20. Post ἄξονος haec uerba habet F, uulgo: καὶ ἄλλω ἐπιπέδφ ὁρθῶ ποτὶ τὸν ἄξονα, sed adparet, delenda esse. nam conoides secandum

itaque eodem modo, quo antea [p. 390, 11], demonstrabimus, figuram inscriptam maiorem esse cono **P**, frustum autem cylindri basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem maius esse quam duplo maius figura inscripta [cfr. p. 392, 16]. quare etiam maius erit quam duplo maius cono **P**. hoc autem non est, sed duplo maius. itaque segmentum conoidis maius non est cono **P**. per eadem autem demonstrabitur, ne minus quidem esse. adparet igitur, aequale id esse. itaque segmentum conoidis dimidia parte maius est segmento coni basim habenti eandem, quam segmentum, et eundem axem.

XXIII.

Si a conoide rectangulo duo segmenta abscinduntur, alterum plano ad axem perpendiculari, alterum non perpendiculari, et axes segmentorum aequales sunt, segmenta aequalia erunt.

abscindantur enim a conoide aliquo rectangulo duo segmenta ita, ut dictum est. secto autem conoide plano per axem posito conoidis sectio sit $AB\Gamma$ coni rectanguli sectio, diametrus autem eius $B\Delta$ [prop. 11, a], planorum autem lineae AZ, $E\Gamma$, plani ad axem perpendicularis sectio $E\Gamma$, plani autem non perpendicularis linea ZA. axes autem segmentorum sint

¹⁾ Quia conus \(\mathbf{\Psi} \) minor est figura inscripta.

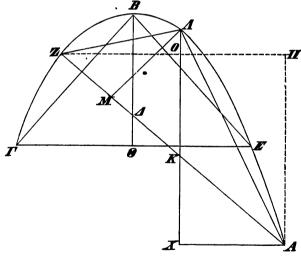
esse et perpendiculari et non perpendiculari plano, iam lin. 18—19: δύο τμάματα, ὡς εἰρήται (lin. 14—16) dictum est. quare Nizzius male post ἄξονα supplet: καὶ ἄλλφ μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα.

21. ABΓ] ΒΓ F; corr. Torellius.

24. ἔστων scripsi; εστω F; ἔστωσαν AD, BC*.

άλλάλαις, πορυφαί δε τὰ Β, Λ. δειπτέου, ὅτι ἴσου έστὶ τὸ τμᾶμα τοῦ κωνοειδέος, οὖ κορυφὰ τὸ Β, τῶ τμάματι τοῦ κωνοειδέος, οὖ κορυφὰ τὸ 1.

έπει γὰο ἀπὸ τᾶς αὐτᾶς ὀοθογωνίου κώνου τομᾶς 5 δύο τμάματά έντι ἀφηρημένα τό τε ΑΛΖ καὶ τὸ ΕΒΓ, καί έντι αὐτῶν αί διαμέτροι ίσαι αί ΚΛ, ΒΘ, ίσον έστι τὸ τρίγωνον τὸ ΑΛΚ τῶ ΕΘΒ. δεδείκται γάρ, ὅτι τὸ ΑΛΖ τρίγωνον ἴσον ἐστὶ τῷ ΕΒΓ τριγώνω. ἄχθω δη ά ΑΧ κάθετος έπι τὰν ΚΛ έκβλη-10 deloav. nal-êxel loat al $B\Theta$, KA, loat nal al $E\Theta$, ΑΧ. ἔστω δη ἐν τῷ τμάματι, οὖ κορυφὰ τὸ Β, κῶνος έγγεγραμμένος τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχων τῷ τμάματι καὶ

άξονα τὸν αὐτόν ἐν δὲ τῷ τμάματι, οὖ πορυφα τὸ Α, ἀπότμαμα κώνου τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχον τῷ τμά-

^{1.} αλληλαις F; corr. Torellius. 2. τοῦ] addidi; om. F,

 $B\Theta$, KA inter se aequales, et uertices puncta B, A. demonstrandum est, segmentum conoidis, cuius uertex sit B, aequale esse segmento conoidis, cuius uertex sit A.

nam quoniam ab eadem sectione coni rectanguli duo segmenta abscisa sunt, AAZ et $EB\Gamma$, et diametri eorum KA, $B\Theta$ aequales sunt, triangulum AAK aequale est triangulo $E\Theta B$; nam demonstratum est, triangulum AAZ aequale esse triangulo $EB\Gamma$ [prop.3].\(^1) ducatur igitur linea AX ad productam lineam KA perpendicularis. et quoniam $B\Theta = KA$, erit etiam $E\Theta = AX$.\(^2) inscribatur igitur segmento, cuius uertex est B, conus eandem basim habens, quam segmentum, et eundem axem, et segmento, cuius uertex est A, segmentum coni eandem basim habens, quam seg-

¹⁾ Et $B\Theta$, KA diametri (prop. 11, a) sectionum bases in duas partes aequales dividunt (prop. 3 p. 302, 9); tum u. Eucl. VI, 1.

²⁾ Nam, cum bases $B\Theta$, $K\Lambda$ aequales sint, erit $E\Theta B: \Lambda K\Lambda = E\Theta: \Lambda X$ (Eucl. VI, 1) = 1 (not..1).

uulgo. 6. αὐτῶν αί] scripsi; αί om. F, uulgo. 14. αποτμημα F, ut p. 408 lin. 3; corr. Torellius. ἔχον] D, B mg.; εχων F, uulgo.

ματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. ἄχθω δὲ ἀπὸ τοῦ Λ κάθετος έπὶ τὰν ΑΖ ά ΛΜ. ἐσσείται δὴ αὐτὰ ύψος τοῦ ἀποτμάματος τοῦ κώνου, οἶ κορυφὰ τὸ Δ. τὸ δὲ ἀπότμαμα τοῦ κώνου, οὖ κορυφὰ τὸ Λ, καὶ ὁ κῶνος, 5 οὖ κορυφὰ τὸ Β, τὸν συγκείμενον λόγον ἔχοντι ποτ' άλλαλα έχ τε τοῦ τῶν βασίων λόνου καὶ ἐχ τοῦ τῶν ύψέων. τὸν συγκείμενον οὖν ἔχοντι λόγον ἔκ τε τοῦ, ου έχει τὸ περιεχόμενον χωρίον ύπὸ τᾶς τοῦ όξυνωνίου κώνου τομᾶς τᾶς περί διάμετρον τὰν ΑΖ ποτί 10 του κύκλου του περί διάμετρου τὰυ ΕΓ, καὶ έκ τοῦ, ον έχει ά ΜΛ ποτί τὰν ΒΘ. τὸ δὲ χωρίον τὸ περιεχόμενον ύπὸ τᾶς τοῦ όξυγωνίου χώνου τομᾶς ποτί τὸν αὐτὸν κύκλον τὸν αὐτὸν ἔγει λόνον, ὃν τὸ πεοιεγόμενον ύπὸ τᾶν διαμέτρων ποτὶ τὸ τετράγωνον 15 τὸ ἀπὸ τᾶς ΕΓ [ἔχει καὶ τὸ ἀπότμημα τοῦ κώνου, οξ κορυφά τὸ Λ, πρὸς τὸν κῶνον, οξ κορυφά τὸ Β, τὸν συγκείμενον λόγον ἔκ τε τοῦ, ὃν ἔγει ά ΚΑ ποτί τὰν ΕΘ, καὶ τοῦ, ὃν ἔγει ὰ ΜΑ ποτί τὰν ΒΘ ά μεν γαρ ΚΑ ημίσεά έντι τᾶς διαμέτρου τᾶς 20 βάσιος τᾶς τοῦ ἀποτμήματος τοῦ κώνου, οὖ κορυφὰ τὸ Λ, ά δὲ ΕΘ ἡμίσεα τᾶς διαμέτρου τᾶς βάσεως τοῦ κώνου, αί δὲ ΛΜ, ΒΘ ῦψεά ἐντι αὐτῶν. ἔχει δὲ ά ΑΜ ποτί τὰν ΒΘ τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν καὶ ποτί τὰν KA, êxel à $B\Theta$ l'on êvel ta KA. Exel de nal à AM25 ποτί τὰν KA, ὃν ἁ XA ποτί τὰν AK]. ἔχοι οὖν κα καλ τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου ποτί τὸν κῶνον τὸν συνκείμενον λόγον έκ τε τοῦ, ὃν έχει ἁ ΑΚ ποτὶ τὰν

^{1.} $\delta \ell$] δk $na\ell$ D (non BC*); ed. Basil., Torellius. 2. $\delta \eta$] Torellius; $\delta \iota$ F, uulgo. 3. A] A F. 5. exavr ι F; corr. D. $\pi \sigma \iota \iota$ $\tau \alpha \lambda \lambda \alpha \lambda \alpha$ F. 11. MA] scripsi; NA FBC*; AM ed. Basil., Torellius. In figura lineas $Z\Pi$, $A\Pi$ et litteras O, Π addidi. 15. $\mathring{\alpha}\pi \sigma \iota \mu \alpha \mu \alpha$, ut lin. 20, Torellius. 16. $\pi \sigma \iota \iota$ Torellius.

mentum, et eundem axem. ducatur autem ab Λ puncto linea ΛM ad lineam ΛZ perpendicularis. ea igitur altitudo erit segmenti coni, cuius uertex est Λ .\(^1\)) segmentum autem coni, cuius uertex est Λ , et conus, cuius uertex est B, eam inter se rationem habent, quae composita est ex ratione basium et ratione altitudinum.\(^2\)) habent igitur rationem compositam ex ratione, quam habet spatium comprehensum sectione coni acutianguli [prop. 12] circum diametrum ΛZ descripta ad circulum [prop. 11, a] circum diametrum $E\Gamma$ descriptum, et ratione $M\Lambda:B\Theta$. sed spatium sectione coni acutianguli comprehensum ad eundem circulum eandem rationem habet, quam rectangulum diametris [illius] comprehensum ad $E\Gamma^2$ [prop. 5].\(^3\)) quare etiam segmentum coni ad conum rationem ha-

¹⁾ Quia a uertice Λ ad basim perpendicularis ducta est (u. quadr. parab. 17 extr.).

²⁾ Cfr. prop. 10.

³⁾ Sequentia uerba: $\tilde{\epsilon}\chi\epsilon\iota$ nal lin. 15 — $\tau\grave{\alpha}\nu$ AK lin. 25 subditiua sunt. nam primum uerba al $\delta\grave{\epsilon}$ AM, $B\Theta$ $\tilde{\nu}\psi\epsilon\check{\alpha}$ $\dot{\epsilon}\nu\iota$ $\alpha\check{\nu}\iota\check{\alpha}\check{\nu}$ hoc loco prorsus absurda sunt post lin. 2—3. deinde quae proxime sequentur lin. 22—25 demonstrationis tenorem plane conturbant. adparet enim ex p. 410, 1 sq., Archimedem rationem $AM:B\Theta$ immutatam retinuisse et alteram rationem ita transformasse, ut adpareret, eam aequalem esse $B\Theta:AM$. tum etiam lin. 15—21, ubi etiam causa obscure significata ($\dot{\alpha}$ $\mu\grave{\epsilon}\nu$ $\gamma\grave{\alpha}\varrho$ $\kappa\iota k$. lin. 19) offendit, delendae sunt propter lin. 25 sq.

^{18.} MA] scripsi; NA FBC*; AM ed. Basil., Torellius.

ταν διαμετρών (ων comp.) τας βασιας (ας comp.) F; corr.

Torellius. 22. AM] AN F, ut lin. 23; corr. ed. Basil.

τα Torellius. AM] AN F, ut p. 410 lin. 2; corr. ed. Basil.

Σδ. ἔχοι οὖν κα] scripsi; εχοι F, uulgo; ἔχει Torellius. B. ακοτμημα F; corr. Torellius.

ΑΧ΄ ἴσα γάρ ἐστιν ἁ ΑΧ τῷ ΕΘ΄ καὶ ἐκ τοῦ, ὃν ἔχει ἀ ΛΜ ποτὶ τὰν ΒΘ. ὁ δὲ ἔτερος τῶν εἰρημένων λόγων, ὁ τᾶς ΑΚ ποτὶ ΑΧ, ὁ αὐτός ἐστι τῷ τᾶς ΛΚ ποτὶ ΛΜ. τὸ ἄρα ἀπότμαμα ποτὶ τὸν κῶνον λόγον δ ἔχει, ὃν ἁ ΛΚ ποτὶ τὰν ΛΜ, καὶ ὃν ἔχει ἁ ΛΜ ποτὶ τὰν ΒΘ. ἴσα δὲ ἁ ΒΘ τῷ ΚΛ. δῆλον οὖν, ὅτι ἴσον ἐστὶ τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου, οὖ κορυφὰ τὸ Λ, τῷ κώνῳ, οὖ κορυφὰ τὸ Β. φανερὸν οὖν, ὅτι καὶ τὰ τμάματα ἴσα ἐντί, ἐπεὶ τὸ μὲν ἔτερον αὐτῶν ἡμιόλιόν 10 ἐστι τοῦ κώνου, τὸ δὲ ἔτερον ἡμιόλιον τοῦ ἀποτμάματος τοῦ κώνου ἴσων ἐόντων.

xδ'.

Εἴ κα τοῦ ὀρθογωνίου κωνοειδέος δύο τμάματα ἀποτμαθέωντι ἐπιπέδοις ὁπωσοῦν ἀγμένοις, τὰ τμά15 ματα ποτ' ἄλλαλα τὸν αὐτὸν ἐξοῦντι λόγον τοῖς τετραγώνοις τοῖς ἀπὸ τῶν ἀξόνων αὐτῶν.

άποτετμάσθω γὰρ τοῦ ὀρθογωνίου κωνοειδέος δύο τμάματα, ὡς ἔτυχεν. ἔστω δὲ τῷ μὲν τοῦ ἐτέρου τμάματος ἄξονι ἴσα ἁ Κ, τῷ δὲ τοῦ ἐτέρου ἴσα ἁ Λ. 20 δεικτέον, ὅτι τὰ τμάματα τὸν αὐτὸν ἔχοντι λόγον ποτ' ἄλλαλα τοῖς ἀπὸ τᾶν Κ, Λ τετραγώνοις.

τμαθέντος δή τοῦ κωνοειδέος ἐπιπέδω διὰ τοῦ

^{1.} AX] AΓ FV. 2. ετερος] scripsi; επ F, uulgo. 3. τᾶς] της F; corr. Torellius. προς per comp. F; corr. Torellius, ut lin. 4 bis. τᾶς ΛΚ] της ΛΝ F, της ΛΚ ed. Basil.; corr. Torellius. 4. ΛΜ] ΛΚ FVD. 5. ΛΚ] ΛΝ F; corr. AB. ΛΜ] ΛΚ F; corr. AB. μαι τω ον F; corr. Torellius. ΛΜ] ΛΝ F; corr. AB. 6. ιση F; corr. Torellius. 7. αποτμημα F. 10. αποτμηματος F; corr. Torellius. 12. πς το τοιλίμο. 16. αὐταῖν] αντησ cum comp. ων supra σ F; αὐτοῖς ed. Basil. corr. C*. 17. αποτετμησθω F, ut lin. 14; corr. Torellius. 18. τᾶ] τα F; corr. B* D. 19. Κ] ΛΚ FBC*. Λ] ΛΛ FBC*.

bebit compositam ex AK : AX (nam $AX = E\Theta$)¹) et $AM : B\Theta$. altera autem harum rationum, AK : AX, aequalis est rationi AK : AM.²) itaque segmentum [coni] ad conum eam rationem habet, quam

$AK: AM \times AM: B\Theta$.

sed $B\Theta = KA$ [ex hypothesi]. adparet igitur, segmentum coni, cuius uertex sit A, aequale esse cono, cuius uertex sit B. constat igitur, etiam segmenta aequalia esse, quia alterum eorum dimidia parte maius est cono [prop. 21], alterum dimidia parte maius segmento coni cono illi aequali [prop. 22].

XXIV.

Si a conoide rectangulo duo segmenta abscinduntur planis quouis modo ductis, segmenta inter se eandem rationem habebunt, quam quadrata axium.³)

abscindantur enim a conoide rectangulo duo segmenta quouis modo sumpta, et axi alterius segmenti aequalis sit linea K, alterius autem linea Λ . demonstrandum, segmenta eandem rationem habere inter se quam $K^2: \Lambda^2$.

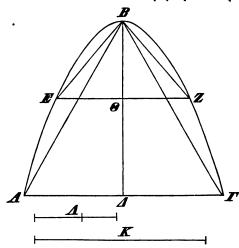
secto igitur conoide plano per axem posito segmenti

¹⁾ U. p. 406, 10. Ducatur $A\Pi \neq AX$ et $Z\Pi \perp A\Pi$. erit $Z\Pi$ minor diametrus ellipsis, cuius maior diametrus est AZ (prop. 12). et (Eucl. VI, 2) $ZO:O\Pi = ZK:KA = 1$. sed $O\Pi = AX$ (Eucl. I, 34) = ΘE . quare erit $Z\Pi = E\Gamma$. itaque $AZ \times Z\Pi:E\Gamma^2 = AZ:E\Gamma = AK:E\Theta = AK:AX$.

²⁾ Nam trianguli MKA, AKX similes sunt; tum u. Eucl. VI, 4.

³⁾ P. 276, 18 finis hic est: τὰ ἀποτμαθέντα τμάματα διπλά-σιον λόγον έξοῦντι ποτ' ἄλλαλα τῶν ἀξόνων; cfr. πεολ Ελία. praef.

ἄξονος τοῦ τμάματος ἔστω τομὰ ἁ ΑΒΓ ὀοδογωνίου κώνου τομά, ἄξων δὲ ὰ ΒΔ. καὶ ἀπολελάφθω ἁ ΒΔ τῷ Κ ἴσα, καὶ διὰ τοῦ Δ ἐπίπεδον ἐκβεβλήσθω ὀοδον ποτὶ

τὸν ἄξονα. τὸ δὴ τμᾶμα τοῦ κωνοειδέος τὸ βάσιν 5 μὲν ἔχον τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν ΑΓ, ἄξονα δὲ τὰν ΒΔ ἴσον ἐστὶ τῷ τμάματι τῷ ἄξονα ἔχοντι ἴσον τῷ Κ. εἰ 'μὲν οὖν καὶ ἁ Κ ἴσα ἐστὶ τῷ Λ, φανερόν, ὅτι καὶ τὰ τμάματα ἴσα ἐσσούνται ἀλλάλοις. ἐκάτερον γὰρ αὐτῶν ἴσον τῷ αὐτῷ. καὶ τὰ τετρά-10 γωνα τὰ ἀπὸ τᾶν Κ, Λ ἴσα ຜστε τὸν αὐτὸν ἔξοῦντι λόγον τὰ τμάματα τοῖς τετραγώνοις τοῖς ἀπὸ τῶν ἀξόνων. εἰ δὲ μὴ ἴσα ἐστὶν ὰ Λ τῷ Κ, ἔστω ὰ Λ ἴσα τῷ ΒΘ, καὶ διὰ τοῦ Θ ἐπίπεδον ἄχθω ὀρθὸν ποτὶ τὸν ἄξονα. τὸ δὴ τμᾶμα τὸ βάσιν ἔχον τὸν κύκλον 15 τὸν περὶ διάμετρον τὰν ΕΖ, ἄξονα δὲ τὰν ΒΘ ἴσον

^{1.} α'] om. F. 3. K] IKF. 4. $\delta \eta'$] scripsi; $\delta \epsilon F$, valge.

sectio sit $AB\Gamma$ rectanguli coni sectio [prop. 11, a], axis autem $B\Delta$. et ponatur $B\Delta$ lineae K aequalis, et per Δ punctum planum ducatur ad axem perpendiculare. segmentum igitur conoidis basim habens circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, axem autem $B\Delta$ aequale est segmento axem habenti lineae K aequalem [prop. 23]. quare si $K=\Delta$, constat, etiam segmenta aequalia inter se fore; nam utrumque eorum eidem aequale est. et $K^2=\Delta^2$. quare segmenta eandem rationem habebunt, quam quadrata axium. sin Δ linea lineae K aequalis non est, sit $\Delta=B\Theta$, et per Θ ducatur planum ad axem perpendiculare. segmentum igitur basim habens circulum circum diametrum EZ descriptum, axem autem $B\Theta$

^{6.} $\ell \sigma \tau \ell$] comp. F, B C*; $\ell \tau \tau \ell$ uulgo. $\tau \mu \alpha \mu \alpha \tau \iota$] sic F, ut lin. 8, 11. 7. Λ] Λ F; corr. ed. Basil.* 9. $\ell \sigma \sigma \nu$] comp. F. 10. $\tau \tilde{\alpha} \nu$] scripsi; $\tau \alpha \nu$ F, uulgo. Λ] Λ F; corr. ed. Basil.* 14. $\delta \eta$] scripsi; $\delta \varepsilon$ F, uulgo.

έστι τῷ τμάματι τῷ ἔχοντι ἄξονα ἴσον τῷ Λ. ἐγγενράφθωσαν δη κώνοι βασίας μεν έχόντες τους κύκλους τούς περί διαμέτρους τὰς ΑΓ, ΕΖ, πορυφάν δὲ τὸ Β σαμείου. ὁ δη κῶνος ὁ ἔχων ἄξονα τὰν Β Δ ποτί 5 τὸν κῶνον τὸν ἔχοντα ἄξονα τὰν ΒΘ τὸν συγκείμενον έγει λόγον έχ τε τοῦ, ον έγει ά ΑΔ ποτί τὰν ΘΕ δυνάμει, και έκ τοῦ, ον έχει ά ΔΒ ποτί τὰν ΒΘ μάκει. ον δε λόγον έχει ά ΔΑ ποτί ταν ΘΕ δυνάμει, τοῦτον έχει ά Β Δ ποτί τὰν ΒΘ μάκει. ὁ ἄρα 10 κώνος ὁ ἔχων ἄξονα τὰν ΒΔ ποτί τὸν κώνον τὸν έγοντα άξονα τὰν ΒΘ τὸν συγκείμενον έχει λόγον έκ τε τοῦ, ον ἔγει ά ΔΒ ποτί τὰν ΘΒ, καὶ ἐκ τοῦ, ον έγει ά ΔΒ ποτί τὰν ΒΘ. οὖτος δέ έστιν ὁ αὐτὸς τῷ, ον έγει τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς ΔΒ ποτί τὸ τετρά-15 γωνον τὸ ἀπὸ τᾶς ΘΒ. ὃν δὲ λόγον ἔγει ὁ κῶνος ὁ άξονα έγων τὰν B Δ ποτὶ τὸν κῶνον τὸν άξονα έγοντα τὰν ΘΒ, τοῦτον ἔγει τὸν λόγον τὸ τμᾶμα τοῦ κωνοειδέος τὸ ἄξονα ἔγον τὰν ΔΒ ποτὶ τὸ τμᾶμα τὸ ἄξονα ἔγον τὰν ΘΒ. ξκάτερον γὰρ ἡμιόλιόν ἐστιν. καί ἐστιν τῷ μὲν 20 τμάματι τῷ ἄξονα ἔγοντι τὰν ΒΔ ἴσον τὸ τμᾶμα τοῦ κωνοειδέος τὸ ἄξονα έχον ίσον τῷ Κ, τῷ δὲ τμάματι τῷ άξονα έχοντι τὰν ΘΒ ἴσον τὸ τμᾶμα τοῦ κωνοειδέος τὶ ἄξονα ἔχον ἴσον τῷ Λ, καὶ τῷ μὲν ΒΔ ἴσα ά Κ, τῷ δὲ ΘΒ ἴσα ά Λ. δῆλον οὖν, ὅτι τὸ τμᾶμα τοῦ 25 κωνοειδέος τὸ ἄξονα ἔχον ἴσον τᾶ Κ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον ποτί τὸ τμᾶμα τοῦ κωνοειδέος τὸ ἄξονα ἔχον ίσον τᾶ Λ, ὃν τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς Κ ποτὶ τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς Δ.

^{1.} $t\tilde{\alpha}$] scripsi; $t\omega$ F, uulgo. 2. $\delta\eta$] δvo A, ed. Basil., Torellius. 4. $\delta\eta$] scripsi; $\delta\varepsilon$ F, uulgo. 9. $\mu\alpha\kappa\omega\nu$ F; corr. B. 15. ΘB] E B F; corr. ed. Basil. 16. δ $\tilde{\alpha}\xi\sigma\nu\alpha$] δ ad-

aequale est segmento axem habenti aequalem lineae Δ . inscribantur igitur coni bases habentes circulos circum diametros $\Delta \Gamma$, EZ descriptos, uerticem autem punctum B. conus igitur axem habens $B\Delta$ ad conum axem habentem $B\Theta$ eam rationem habet, quam habet

$$A\Delta^2:\Theta E^2 \times \Delta B:B\Theta^{-1}$$

sed $\Delta A^2 : \Theta E^2 = B\Delta : B\Theta$ [quadr. parab. prop. 3]. quare conus axem habens $B\Delta$ ad conum axem habentem $B\Theta$ eam habet rationem, quam

$$\Delta B: \Theta B \times \Delta B: B\Theta = \Delta B^2: \Theta B^2.$$

et quam rationem habet conus axem habens $B\Delta$ ad conum axem habentem ΘB , eam rationem habet segmentum conoidis axem habens ΔB ad segmentum axem habens ΘB . utrumque enim [segmentum] dimidia parte maius est [cono basim eandem habenti et axem eundem; prop. 21]. et segmento axem habenti $B\Delta$ aequale est segmentum conoidis axem habens lineae K aequalem, segmento autem axem habenti ΘB segmentum axem aequalem habens lineae Λ , et $B\Delta = K$, $\Theta B = \Lambda$. adparet igitur, segmentum conoidis axem habens lineae K aequalem ad segmentum conoidis axem habens lineae Λ aequalem eandem rationem habere, quam K^2 ad Λ^2 .

¹⁾ Habent enim rationem ex ratione basium et ratione axium compositam (prop. 10); sed ratio basium ea est, quam habet $A\Delta^2: E\Theta^2$ (Eucl. XII, 2).

didi; om. F, uulgo. B extstyle e

xε'.

Πᾶν τμᾶμα ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος ἀποτετμαμένου ἐπιπέδω ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ὕψος δ ἴσον τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὃν ἔχει ὰ συναμφοτέραις ἴσα τῷ τε ἄξονι τοῦ τμάματος καὶ τῷ τριπλασία τᾶς ποτεούσας τῷ ἄξονι ποτὶ τὰν ἴσαν ἀμφοτέραις τῷ τε ἄξονι τοῦ τμάματος καὶ τῷ διπλασία τᾶς ποτεούσας τῷ ἄξονι.

10 ἔστω τι τμᾶμα ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος ἀποτετμαμένον ἐπιπέδω ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα, καὶ τμαθέντος αὐτοῦ ἐπιπέδω ἄλλω διὰ τοῦ ἄξονος ὰ τομὰ ἔστω αὐτοῦ μὲν τοῦ κωνοειδέος ὰ ΑΒΓ ἀμβλυγωνίου κώνου τομά, τοῦ δὲ 'ἐπιπέδου τοῦ ἀποτέμνοντος 15 τὸ τμᾶμα ὰ ΑΓ εὐθεῖα, ἄξων δὲ ἔστω τοῦ τμάματος ὰ ΒΔ, ὰ δὲ ποτεοῦσα τῷ ἄξονι ἔστω ὰ ΒΘ, καὶ τῷ ΒΘ ἴσα ὰ ΖΘ καὶ ὰ ΖΗ. δεικτέον, ὅτι τὸ τμᾶμα ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει, ὃν ὰ ΗΔ ποτὶ 20 τὰν ΖΔ.

ἔστω δὴ κύλινδρος τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχων τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν, πλευραὶ δὲ αὐτοῦ ἔστωσαν αἱ ΦA , ΓΥ. ἔστω δὲ καὶ κῶνός τις, ἐν ῷ τὸ Ψ, καὶ ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τῷ τράματι καὶ ἄξονα τὰν $B \Delta$ τοῦτον ἐχέτω τὸν λόγον, ὃν ἔχει ἁ $H \Delta$ ποτὶ τὰν ΔZ . φ αμὶ δὴ τὸ τμᾶμα τοῦ

^{1.} $n\xi'$ Torellius. 2. αποτετμημενον F, ut lin. 10; corr. Torellius. 5. ά συναμφοτέραις] scripsi; συναμφοτέρα F, uulgo. 6. $τ\tilde{\wp}$] το F. 15. ά $A\Gamma$ εὐθεῖα] scripsi; ευθεια F, uulgo; εὐθεῖα ά $A\Gamma$ ed. Basil., Torellius. 16. $B\Delta$] $BA\Delta$ F; corr. ed. Basil*. ποτιουσα F; corr. Torellius. 18. τὸν βάσιν] Torellius; ταν βασιν F, uulgo. 19. λόγον) τὸν αὐτὸν λόγον?

XXV.

Quoduis segmentum conoidis obtusianguli plano ad axem perpendiculari abscisum ad conum eandem basim habentem, quam segmentum, et altitudinem aequalem eam habet rationem, quam linea utrique simul aequalis, et axi segmenti et triplici lineae axi adiectae ad lineam utrique aequalem et axi segmenti et duplici lineae axi adiectae. 1)

sit segmentum aliquod conoidis obtusianguli plano ad axem perpendiculari abscisum, et secto eo alio plano per axem posito ipsius conoidis sectio sit $AB\Gamma$ coni obtusianguli sectio [prop. 11, b], plani autem segmentum abscindentis linea $A\Gamma$, axis autem segmenti sit $B\Delta$, et linea axi adiecta sit $B\Theta$, et sit $B\Theta = Z\Theta = ZH$. demonstrandum est, segmentum ad conum basim habentem eandem, quam segmentum, et eundem axem eam rationem habere, quam $H\Delta: Z\Delta$.

sit igitur cylindrus eandem basim habens, quam segmentum, et axem eundem, latera autem eius sint lineae ΦA , ΓY . sit autem etiam conus quidam, in quo sit littera Ψ , et ad conum eandem basim habentem, quam segmentum, et axem $B \Delta$ eam habeat rationem, quam $H \Delta : \Delta Z$. dico igitur, segmentum

¹⁾ P. 280, 2: εἴ κα τοῦ ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος ἀποτμαθῆ τμάματα ἐπιπέδω ὁρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα, τὸ ἀποτμαθὲν τμάμα ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, δν ἀ συναμφοτέραις ἴσα, τῷ τε ἄξονι κτλ. (lin. 6—9).

^{23.} δέ] scripsi; δη F, uulgo. 26. ΗΔ] ΚΔ F; corr. ed. Basil.* φημι F; corr. Torellius.

κωνοειδέος ίσον είμεν τῷ Ψ κώνφ. εί γὰο μή έστιν ίσου, ήτοι μεζίου η έλασσόν έστιν. έστω πρότερου. εί δυνατόν, μεζζον. έγγεγράφθω δή είς τὸ τμᾶμα σχημα στερεόν, και άλλο περιγεγράφθω έκ κυλίνδρων 5 υψος ίσον έχόντων συγκείμενον, ώστε τὸ περιγραφέν σηημα του έγγραφέντος ύπερέγειν ελάσσονι, η άλίκω ύπερέχει, τὸ τοῦ κωνοειδέος τμαμα τοῦ Ψ κώνου. διάγθω δη τὰ ἐπίπεδα πάντων τῶν κυλίνδρων ποτὶ

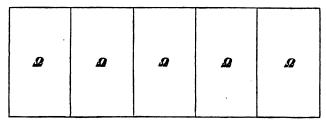
τὰν ἐπιφάνειαν τοῦ χυλίνδρου τοῦ βάσιν 10 μέν ἔχοντος τὸν κύ-M κλον τὸν περί διάμετροντὰν ΑΓ, ἄξονα δὲ τὰν ΒΔ. ἐσσείται δη όλος δ χύλινδρος 15 διηφημένος είς κυλίνδρους τῷ μὲν πλή- $^{oldsymbol{arPhi}}$ ð ei l'oovs tols nullvδροις τοῖς ἐν τῶ περιγεγραμμένο 20 σχήματι, τῷ δὲ με-1 γέθει ίσους τῷ μεγίστω αὐτῶν. έπεὶ έλάσσονι ύπερέχει τὸ περιγεγραμ-25 W μένον σχημα τοῦ έγγεγοαμμένου, ἢ τὸ

τμαμα του Ψ κώνου, καὶ μεζόν έστι τὸ περιγεγραμμένον σχημα τοῦ τμάματος, δηλον, ὅτι καὶ τὸ έγγε-

καί

^{1.} γάρ scripsi; γε F, uulgo. 4. αλλω F. 8. διηχθω F;

conoidis aequale esse cono Ψ . nam si aequale non est, aut maius est aut minus. prius, si fieri potest, maius sit. inscribatur igitur segmento figura solida, et alia circumscribatur ex eylindris altitudinem aequalem habentibus composita, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali excedit segmentum conoidis conum Ψ [prop. 19]. producantur igitur plana omnium cylindrorum ad superficiem cylindri basim habentis circulum circum diametrum

 $A\Gamma$ descriptum, axem autem $B\Delta$. itaque totus cylindrus diuisus erit in cylindros numero cylindris figurae circumscriptae aequales, magnitudine autem maximo eorum aequales. et quoniam figura circumscripta excedit inscriptam minore spatio, quam quo segmentum conum Ψ excedit, et figura circumscripta maior est segmento, adparet, etiam figuram inscriptam maiorem esse cono Ψ . sit igitur BP tertia pars

corr. Torellius. In figura litteras M, N permutant Cr., ed. Basil., Torellius. 24. ελασσονν F. 27. $\tilde{\eta}$] om. F; corr. ed. Basil. 28. $\tau \mu \tilde{\alpha} \mu \alpha$] sic F, ut p. 420 lin. 12.

γραμμένον σχημα μεϊζόν έστι του Ψ κώνου. έστω δή τρίτον μέρος τᾶς ΒΔ ά ΒΡ. ἐσσείται οὖν ά ΗΔ τριπλασία τᾶς ΘΡ. καὶ ἐπεὶ ὁ μὲν κύλινδρος ὁ βάσιν έχων τὸν κύκλον τὸν περί διάμετρον τὰν ΑΓ, ἄξονα 5 δὲ τὰν Β Δ ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ον ά Η⊿ ποτί τὰν ΘΡ, ἔγει δὲ καὶ ὁ εἰρημένος κῶνος ποτί τὸν Ψ κῶνον, ὃν ά ΖΔ ποτί τὰν ΗΔ, έξει ἄρα καλ ἀνομοίως τῶν λόγων τεταγμένων τὸν 10 αὐτὸν λόγον ὁ κύλινδρος ὁ είρημένος ποτί τὸν Ψ κῶνον, ον ά Ζ⊿ ποτὶ τὰν ΘΡ. ἔστωσαν δὲ γραμμαὶ κειμέναι, έφ' αν τὰ Ξ, τῶ μὲν πλήθει ἴσαι τοῖς τμαμάτεσσιν τοις έν τα ΒΔ εὐθεία, τω δε μεγέθει έκάστα ζσα τᾶ ΖΒ, και παρ' εκάσταν αὐτᾶν παραπεπτωκέτω 15 χωρίον ὑπερβάλλον είδει τετραγώνω, καὶ τὸ μὲν μέγιστον έστω ίσον τῶ ὑπὸ ΖΔ, ΔΒ, τὸ δὲ ἐλάχιστον ίσον τῶ ὑπὸ ΖΟ, ΟΒ. αί δὲ πλευραί τῶν ὑπερβλημάτων τῷ ἴσῷ ἀλλάλαν ὑπερεχόντων [καὶ γὰρ αί ἴσαι αὐταῖς αί ἐπὶ τᾶς Β⊿ εὐθείας τῷ ἴσω ἀλλάλων 20 ύπερέχουσιν]. καὶ έστω ά μεν τοῦ μεγίστου ὑπερβλήματος πλευρά, έφ' άς τὸ N, ἴσα τᾶ $B extstyle \Delta$, ά δὲ τοῦ έλαχίστου ίσα τᾶ ΒΟ. ἔστω δὲ καὶ ἄλλα γωρία, ἐν οἶς το Ω, τῷ μὲν πλήθει ἴσα τούτοις, τῷ δὲ μεγέθει ἕκαστον ίσον τῷ μεγίστῷ τῷ ὑπὸ τᾶν ΖΔ, ΔΒ. ὁ δὴ κύ-

^{2.} επειται F. 9. ἄφα καί] scripsi; αμετρι post lacunam F, uulgo; οὖν Commandinus; ἄφα Torellius. τεταγμένων] Commandinus; τεταγμενον F, uulgo; τεταγμένον Torellius.

11. ὅν] om. FBC*. ΘΡ] ΘΟ F; corr. ed. Basil.* ἔστωσαν] comp. F. δέ] scripsi; δε αι F, uulgo. 12. ισα F; corr. B* 13. τᾶ] τω F; corr. Torellius. 14. αντων F; corr. Torellius. 16. ἴσον] εν F; corr. ed. Basil. ZΔ, ΒΔ scripsi; ZBΔ FBC*; ZΔB ed. Basil., uulgo. 17. ἴσον] εν F; corr. A. ZO, OB] scripsi; ZOB F, uulgo. 18. τῷ] των τω F; corr. B.

lineae $B \Delta$. erit igitur $H \Delta = 3 \Theta P^{1}$ et quoniam cylindrus basim habens circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, axem autem $B\Delta$ ad conum basim habentem eandem et eundem axem eam habet rationem, quam $H\Delta: \Theta P$, 2) et etiam conus ille ad conum Ψ eam rationem habet, quam $Z\Delta: H\Delta$, habebit etiam, cum perturbata sit proportio [Eucl. V, def. 20], cylindrus, quem commemorauimus, ad conum \(\Psi \) eam rationem, quam $Z\Delta:\Theta P$ [Eucl. V, 23]. ponantur autem lineae quaedam, in quibus sint litterae Z, numero partibus lineae B \(\alpha \) aequales, magnitudine autem singulae lineae ZB aequales, et singulis adplicetur spatium figura quadrata excedens, et maximum sit $= Z \Delta \times \Delta B$, minimum autem $= ZO \times OB$; latera autem excessuum aequali differentia inter se excedant.⁵) et latus maximi excessus sit ea linea, in qua est littera N, aequalis lineae $B \Delta$, latus autem minimi excessus lineae BO aequalis sit. sint autem etiam alia spatia, in quibus sit littera 2, numero his aequalia et magnitudine singula maximo illorum, rectangulo lineis Z A, A B

2) Conus enim tertia para est cylindri (Eucl. XII, 10; cfr. supra prop. 10), et $\Theta P = \frac{1}{4} H \Delta$.

¹⁾ Nam $H\Delta = HB + B\Delta = 3\Theta B + 3BP$ et $\Theta P = \Theta B + BP$.

³⁾ Cum nusquam dixerit Archimedes, latera aequalia esse partibus lineae BΔ (neque enim hoc ex linn. 15—17 concludi potest), adparet, retinendam esse scripturam codicum lin. 18, et uerba sequentia lin. 18—20 delenda, in quibus offendunt etiam ἀλλάλων et ὑπερέχονσιν.

ύπερέχοντι Nizzius. 20. ὑπερέχοντι Torellius; sed u. not. 3. 21. τὸ N] scripsi; τον F; τὸ M ed. Basil., Torellius; u. p. 419. 22. BO] BIF; corr. ed. Basil. 24. ZΔ, ΔB scripsi; ZΔE F, uulgo.

λινδρος δ βάσιν μεν έχων τον κύκλον τον περί διάμετρον τὰν ΑΓ, ἄξονα δὲ τὰν ΔΕ ποτί τὸν κύλινδρον τὸν βάσιν μὲν ἔχοντα τὸν κύκλον τὸν περί διάμετρον τὰν ΚΛ, ἄξονα δὲ τὰν ΔΕ τὸν αὐτὸν 5 έχει λόγον, δν ά ΔΑ ποτί τὰν ΚΕ δυνάμει. οδτος δέ έστιν ὁ αὐτὸς τῷ, ὃν ἔχει τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΖΔ, ΒΔ ποτί τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΖΕ. ΒΕ. έν πάσα γὰρ τᾶ τοῦ ἀμβλυγωνίου κώνου τομᾶ τοῦτο συμβαίνει [ά γὰρ διπλασία τᾶς ποτεούσας, τουτέστι 10 τᾶς ἐκ τοῦ κέντρου, πλαγία ἐστὶ τοῦ εἰδους πλευρά]. καί έστι τῶ μὲν ὑπὸ τᾶν ΖΔ, ΒΔ περιεγομένω ἴσον τὸ ΕΝ χωρίον, τῷ δὲ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΒΕ ίσον έστὶ τὸ ΞΜ. ά γὰρ Ξ ίσα έστὶ τῷ ΖΒ, ά δὲ Μ τῷ ΒΕ, ά δὲ Ν τᾶ ΒΔ. ὁ ἄρα κύλινδρος ὁ βάσιν μὲν ἔχων 15 του κύκλου του περί διάμετρου ζάν ΑΓ, ἄξουα δὲ ταν ΔΕ ποτί τον κύλινδρον τον βάσιν έχοντα τον κύκλον τὸν περί διάμετρον τὰν ΚΛ, ἄξονα δὲ τὰν ΔΕ τὸν αὐτὸν έξει λόγον, ὅν τὸ Ω χωρίον ποτὶ τὸ ΕΜ. δμοίως δε δειχθησέται καλ των άλλων κυλίν-20 δρων εκαστος των έν τῷ ὅλφ κυλίνδρφ ἄξονα έχων ταν ίσαν τα ΔΕ ποτί τον κύλινδρον τον έν τω έγγεγραμμένω σχήματι τὸν ἔχοντα τὸν αὐτὸν ἄξονα τοῦτον έχων τον λόγον, δυ έχει το Ω χωρίου ποτί το δμόλογον τῶν παρὰ τὰν Ξ παραπεπτωκότων ὑπερβάλ-25 λον τῷ τετραγώνω. ἔστιν δή τινα μεγέθεα, οί κυλίνδροι οί ἐν τῷ ὅλφ κυλίνδρφ, ὧν ἔκαστος ἄξονα ἔχει ἴσον τ $\tilde{\alpha}$ ΔΕ, καὶ άλλα μεγέθεα, τὰ χωρία, έν οἶς τὸ

^{7.} τᾶν] τας F; corr. AB. 12. ΞΝ] addidi; om. F, uulgo; ΞΜ Cr., ed. Basil., Torellius. Γοον ἐστὶ τὸ ΞΜ. ἀ γὰς Ξ] om. F; corr. ed. Basil. (ΞΝ pro ΞΜ). 13. Μ] scripsi; N F, uulgo. 14. N] M ed. Basil., Torellius. 19. ΞΝ Torellius. 24. ὁμόλογον] ον λογον F; corr. Torellius. τῶν παρά] ταν

comprehenso, aequalia. itaque cylindrus basim habens circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, axem autem ΔE ad cylindrum basim habentem circulum circum diametrum $K\Delta$ descriptum, axem autem ΔE eandem rationem habet, quam $\Delta A^2: KE^2$ [Eucl. XII, 11; XII, 2]. sed

 $\Delta A^2 : KE^2 = Z\Delta \times B\Delta : ZE \times BE$

hoc enim in omnibus sectionibus coni obtusianguli accidit.¹) et spatium $\Xi N = Z \Delta \times B \Delta$, et

 $\Xi M = ZE \times BE$;

nam E = ZB et M = BE et $N = B\Delta$.²) itaque cylindrus basim habens circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, axem autem ΔE ad cylindrum basim habentem circulum circum diametrum $K\Delta$ descriptum, axem autem ΔE eandem rationem habebit, quam Ω spatium ad EM. et eodem modo demonstrabimus, etiam unumquemque ex ceteris cylindris totius cylindri axem habentem lineae ΔE aequalem ad cylindrum figurae inscriptae eundem axem habentem eam rationem habere, quam spatium Ω ad respondens spatium eorum, quae lineae E adplicata sunt figura quadrata excedentia. sunt igitur magnitudines quaedam, cylindri totius cylindri, quorum singuli axem habent lineae ΔE aequalem, et aliae magnitudines,

¹⁾ Apollon. I, 21; cfr. Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 55 nr. 24. sed sequentia uerba lin. 9—10 delenda sunt, quia nomen $\dot{\eta}$ πλαγία πλευφά ab Apollonio demum inuentum est. interpolator uerba Archimedis ad genus dicendi Apollonii adcommodare uoluit.

²⁾ Et $\Xi N = (\Xi + N) \times N$, $\Xi M = (\Xi + M) \times N$.

περι F; corr. Torellius. A Nizzius; NZ F, uulgo. περιπεπτωκοτων F; corr. Torellius.

Ω, ίσα τούτοις τῷ πλήθει κατὰ δύο μεγέθεα τὸν αὐτὸν ἔγοντα λόγον, ἐπεὶ οῖ τε πυλίνδροι ἴσοι ἐντὶ άλλάλοις, και τὰ Ω χωρία ἴσα άλλάλοις λεγόνται δὲ τών τε κυλίνδρων τινές ποτί άλλους κυλίνδρους τούς 5 εν τῷ εγγεγραμμένο σχήματι, ὁ δὲ ἔσχατος ουδὲ ποθ' ξυ λεγέται, καὶ τῶυ γωρίωυ, ἐυ οἶς τὰ Ω, ποτ' άλλα γωρία τὰ παρὰ τὰν Ε παραπεπτωκότα ὑπερβάλλοντα είδει τετραγώνω, τὰ δὲ ὁμόλογα ἐν τοῖς αὐτοῖς λόγοις, τὸ δὲ ἔσχατον οὐδὲ ποθ' εν λεγέται. δῆλον 10 οὖν, ὅτι καὶ πάντες οἱ κυλίνδροι οἱ ἐν τῷ ὅλφ κυλίνδρφ ποτί πάντας τοὺς κυλίνδρους τοὺς ἐν τῷ ἐγγεγραμμένω σχήματι τον αὐτον έξοῦντι λόγον, ον πάντα τὰ Ω χωρία ποτὶ πάντα τὰ παραβλήματα χωρίς τοῦ μεγίστου. δεδείκται δέ, ὅτι πάντα τὰ Ω χωρία ποτὶ 15 πάντα τὰ παραβλήματα χωρίς τοῦ μεγίστου μείζω λόγον έχοντι, η ου ά ΝΕ ποτί ταν ίσαν συναμφοτέραις τα τε ήμισέα τας Ε καλ τφ τρίτφ μέρει τας Ν. ώστε και όλος ὁ κύλινδρος ποτί τὸ έγγεγραμμένον σχημα μείζονα έχει λόγον, ἢ ον ά Ζ⊿ ποτί τὰν ΘΡ, ον ό 20 όλος κύλινδρος έχων έδείχθη ποτί τὸν Ψ κώνον. μείζονα οὖν ἔγει λόγον ὁ ὅλος κύλινδρος ποτὶ τὸ έγγεγραμμένον σηημα ή ποτί τον Ψ κωνον. ωστε μείζων έστιν ό Ψ κώνος τοῦ έγγεγοαμμένου σχήματος. οπερ αδύνατον. έδείχθη γαρ τὸ έγγεγραμμένον σχημα 25 μεζον τοῦ Ψ κώνου. οὐκ ἄρα μεζον τὸ τοῦ κωνοειδέος τμαμα του Ψ κώνου. οὐδε τοίνυν ελασσον. έστω γάρ, εί δυνατόν, έλασσον. πάλιν οὖν έγγεγράφθω είς τὸ τμᾶμα

^{3.} allylois (alt.) F. leywrat F. 4. $\tau o \acute{v}s$] addid; om. F, uulgo. 6. $\pi o \acute{v} \acute{v}s$] scripsi; $\pi o \eth e v$ F, uulgo. 8. a $\acute{v}\tau o \acute{e}s$] Nizzius; om. F, uulgo. 9. $\pi o \eth \acute{v}s$] u. lin. 6. 11. $\tau \~{\phi}$] scripsi; om. F, uulgo. 16. M $\equiv$ Torellius. 17. M Torellius.

spatia, in quibus est littera Q, illis numero aequales, binae cum binis in eadem proportione, quoniam et cylindri inter se aequales sunt, et spatia 2 inter se aequalia. porro et cylindrorum nonnulli cum aliis cylindris, qui sunt in figura inscripta, in proportione sunt, ultimus autem in nulla est proportione,1) et spatiorum, in quibus sunt litterae Q, [nonnulla] cum aliis spatiis, quae lineae Z adplicata sunt figura quadrata excedentia, respondentia in iisdem proportionibus, ultimum autem in nulla proportione. adparet igitur, etiam omnes cylindros totius cylindri ad omnes cylindros figurae inscriptae eandem rationem habere, quam omnia spatia Ω ad omnia spatia adplicata praeter maximum [prop. 1]. demonstratum autem, omnia simul spatia Q ad omnia spatia adplicata praeter maximum maiorem rationem habere, quam $N + \Xi : 1\Xi + 1N$ [prop. 2]. quare etiam totus cylindrus ad figuram inscriptam maiorem rationem habet. quam $Z\Delta:\Theta P^2$), quam rationem totum cylindrum ad conum \(\Psi \) habere demonstratum est. itaque totus cylindrus ad figuram inscriptam maiorem rationem habet, quam ad \(\Psi \) conum. quare conus \(\Psi \) maior est figura inscripta [Eucl. V, 8]; quod fieri non potest. nam demonstratum est, figuram inscriptam maiorem esse cono P. itaque segmentum conoidis maius non est cono \(\Psi \). — sed ne minus quidem est. sit enim, si fieri potest, minus. rursus igitur segmento inscri-

¹⁾ Quia cylindri figurae inscriptae uno pauciores sunt, quam cylindri totius cylindri.

²⁾ Nam $N + \Xi = B\Delta + ZB = Z\Delta$, et $\frac{1}{2}\Xi + \frac{1}{3}N = B\Theta + BP = \Theta P$.

σηημα στερεόν, καὶ ἄλλο περιγεγράφθω έκ κυλίνδρων ῦψος ίσον ἐχόντων συγκείμενον, ώστε τὸ περιγεγραμμένον σηημα του έγγραφέντος ύπερέχειν έλάσσονι, η άλίκο ύπερέγει ὁ κῶνος τοῦ τμάματος, καὶ τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ κατε-5 σχευάσθω. ἐπεὶ οὖν ἔλασσόν ἐστι τὸ ἐγγεγραμμένον σχῆμα τοῦ τμάματος, καὶ ἐλάσσονι ὑπερέχει τὸ περιγεγραμμένον τοῦ έγγεγραμμένου, ἢ ὁ Ψ κῶνος τοῦ τμάματος, δηλου, δτι καλ τὸ περιγεγραμμένου σχημα έλασσόν έστι τοῦ Ψ κώνου. πάλιν δὴ ο τε κύλινδρος ὁ ποῶ-10 τος τῶν ἐν τῷ ὅλφ κυλίνδρφ ὁ ἔχων ἄξονα τὰν ΔΕ ποτί τὸν πρῶτον κύλινδρον τῶν ἐν τῷ περιγεγραμμένω σχήματι τὸν ἔχοντα ἄξονα τὰν ΔΕ τὸν αὐτὸν έχει λόγον, ου τὸ Ω χωρίον ποτί τὸ ΞΝ ισον γὰρ ξκάτερον ξκατέρω καλ των άλλων κυλίνδρων ξκαστος 15 τῶν ἐν τῷ ὅλω κυλίνδρω ἄξονα ἐγόντων τὰν ἴσαν τα ΔΕ ποτί τὸν κύλινδρον τὸν ἐν τῷ περιγεγραμμένω σχήματι κατ' αὐτὸν ἐόντα καὶ ἄξονα ἔχοντα τὸν αὐτὸν τοῦτον έξει τὸν λόγον, ὃν τὸ Ω χωρίον ποτὶ τὸ ὁμόλογον τῶν παρὰ τὰν Ξ παραβλημάτων σὸν τῷ 20 ύπερβλήματι, διὰ τὸ εκαστον τῶν περιγεγραμμένων γωρίς τοῦ μεγίστου ίσον είμεν έκάστω τῶν έγγεγραμμένων σύν τῷ μεγίστω. ἔξει οὖν καὶ ὁ ὅλος κύλινδρος ποτί τὸ περιγεγραμμένον σχημα τὸν αὐτὸν λόγον, ου πάντα τὰ Ω χωρία ποτὶ τὰ παραβλήματα σὺν τοῖς 25 ύπερβλημάτεσσιν. δεδείκται δὲ πάλιν πάντα τὰ Ω χωρία ποτὶ πάντα τὰ ετερα ελάσσω λόγον εχοντα τοῦ.

^{1.} $\sigma \chi \tilde{\eta} \mu \alpha$] om. F; corr. Torellius. 3. $v\pi \epsilon \varphi \epsilon \chi$ cum comp. ηv uel ιv F. 8. $\pi \epsilon \varphi \iota \gamma \varphi \alpha \mu \mu \epsilon \nu v$ F. 13. $\tau \delta \stackrel{\sim}{=} N$] $\stackrel{\sim}{=} M$ Torellius. 14. $\epsilon \kappa \alpha \tau \epsilon \varphi \varphi$] addidi; om. F, uulgo. 15. $\tau \alpha \tau$] addidi; om. F, uulgo; cfr. p. 422, 21. 18. $\tau \delta \nu$] om. FBC*. $\tilde{\sigma} \nu$] om. F; corr. B*. 21. $\epsilon \tilde{\iota} \mu \epsilon \nu$] Torellius; $\epsilon \sigma \tau \iota \nu$ per comp. F; $\epsilon \tilde{\iota} \nu \alpha \iota$ uulgo.

batur figura solida, et alia circumscribatur ex cylindris altitudinem aequalem habentibus composita, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali excedit conus segmentum, et cetera eadem construantur. iam quoniam figura inscripta minor est segmento, et figura circumscripta excedit inscriptam minore spatio, quam quo conus & segmentum excedit, adparet, etiam figuram circumscriptam minorem esse cono \(\Psi \). rursus igitur et cylindrus primus totius cylindri axem habens ΔE ad primum cylindrum figurae circumscriptae axem habentem AE eandem rationem habet, quam spatium Q ad ΞN (utraque enim aequalia sunt), et ceterorum cylindrorum unusquisque eorum, qui in toto cylindro sunt axem habentes lineae ΔE aequalem, ad cylindrum figurae circumscriptae eodem loco positum et eundem axem habentem eam rationem habebit, quam spatium Ω ad spatium respondens corum, quae lineae Ξ adplicata sunt, adsumpto excessu, quia unusquisque circumscriptorum praeter maximum aequalis est unicuique inscriptorum cum maximo.1) habebit igitur etiam totus cylindrus ad figuram circumscriptam eandem rationem, quam omnia spatia Q ad spatia adplicata cum excessibus [prop. 1]. rursus autem demonstratum est, omnia spatia Ω ad omnia illa spatia

¹⁾ Sint c_1 c_2 c_3 c_4 cylindri inscripti, C_1 C_2 C_3 C_4 C_5 circumscripti, K cylindri totius cylindri, r_1 r_2 r_3 r_4 r_5 spatia adplicata adsumpto excessu. iam supra p. 422, 14 sq. demonstratum est $K: c_1 = \mathcal{Q}: r_2$, $K: c_2 = \mathcal{Q}: r_3$, $K: c_3 = :\mathcal{Q}: r_4$, $K: c_4 = \mathcal{Q}: r_5$; sed $c_1 = C_2$, $c_2 = C_3$, $c_3 = C_4$, $c_4 = C_5$. itaque $K: C_2 = \mathcal{Q}: r_2$, $K: C_3 = \mathcal{Q}: r_3$ cett.

ον έχει ά ΕΝ ποτί τὰν ίσαν συναμφοτέφαις τῷ τε ἡμισέᾳ τᾶς Ε και τῷ τρίτῷ μέρει τᾶς Ν΄ ιστε καὶ ολος ὁ κύλινδρος ποτί τὸ περιγεγραμμένον σχῆμα ἐλάσσονα λόγον εξει, ἢ ὰ ΖΔ ποτί τὰν ΘΡ. ἀλλ' τὰς ἀ ΖΔ ποτί τὰν ΘΡ. ἀλλ' τὰς ἀ ΖΔ ποτί τὰν ΘΡ. ὁ ὅλος κύλινδρος ποτί τὰν ΦΡ. ὁ ὅλος κύλινδρος ποτί τὰν Φ. κῶνον. ἐλάσσονα οὖν λόγον έχει ὁ αὐτὸς κύλινδρος ποτί τὸ περιγεγραμμένον σχῆμα ἢ ποτί τὰν Ψ. κῶντε μεζόν ἐστι τὸ περιγεγραμμένον τοῦ Ψ κῶνον ὅπερ ἀδύνατον. ἐδείχθη γὰρ ἔλαττον ἐὸν τὸ περιγείρον τὸς τὰς τὰς τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα τοῦ Ψ κώνου. ἐπεὶ δὲ οὖτε μεζόν οὖτε ἔλασσόν ἐστιν, δεδείκται οὖν τὸ προτεθέν.

x5'.

15 Καὶ τοίνυν εἴ κα μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τῷ ἐπιπέδῷ ἀποτμαθῆ τὸ τμᾶμα τοῦ ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος, ποτὶ τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τὸ βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔξει τὸν λόγον, ὃν ά συναμφοτέραις ἴσα τῷ τε ἄξονι 20 τοῦ τμάματος καὶ τῷ τριπλασίᾳ τᾶς ποτεούσας τῷ ἄξονι ποτὶ τὰν ἴσαν συναμφοτέραις τῷ τε ἄξονι καὶ τῷ διπλασίᾳ τᾶς ποτεούσας τῷ ἄξονι.

ἔστω γὰο τμᾶμα ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος ἀποτετμαμένον ἐπιπέδω, ὡς εἰρήται. τμαθέντος δὲ ἐπιπέδω 25 τοῦ σχήματος ἄλλω·διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθῷ ποτὶ τὸ ἐπίπεδον τὸ ἀποτετμακὸς τὸ τμᾶμα τοῦ μὲν σχήματος τομὰ ἔστω ὰ ΑΒΓ ἀμβλυγωνίου κώνου τομά, τοῦ δὲ

^{1.} AM Torellius. 2. M Torellius. 7. τόν] scripsi; το F, uulgo. Ψ] Ψ κῶνον Torellius. 12. ελασσ cum comp. ην uel ιν F. 14. κη΄ Torellius. 16. αποτμηθη F, ut lin. 17; corr. Torellius. 17. τὸ βάσιν] scripsi; τον (comp.) βασιν F, uulgo. ἔχοντος BC*, ed. Basil., Torellius. 19. αι συναμφο-

23.

minorem rationem habere, quam $Z + N : \frac{1}{2}Z + \frac{1}{3}N$ [prop.2]. quare etiam totus cylindrus ad figuram circumscriptam minorem rationem habebit, quam $Z\Delta:\Theta P$. sed ut $Z\Delta:\Theta P$, ita totus cylindrus ad conum Ψ . itaque idem cylindrus ad figuram circumscriptam minorem rationem habet, quam ad Ψ . quare [figura] circumscripta maior est cono Ψ [Eucl. V, 8]; quod fieri non potest. nam demonstratum est, figuram circumscriptam minorem esse cono Ψ . itaque segmentum conoidis minus non est cono Ψ . et quoniam nec maius nec minus est, constat propositum.

XXVI.

Iam etiam si plano ad axem non perpendiculari segmentum conoidis obtusianguli abscinditur, sic quoque ad segmentum coni basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem eam rationem habebit, quam linea utrique aequalis, et axi segmenti et triplici lineae axi adiectae ad lineam utrique aequalem, et axi et duplici lineae axi adiectae. 1)

sit enim segmentum conoidis obtusianguli abscisum plano, ita ut dictum est. figura autem alio plano per axem secta ad planum segmentum abscindens perpendiculari figurae sectio sit $AB\Gamma$ coni obtusianguli sectio [prop. 11, b], plani autem segmentum abscindentis

¹⁾ P. 280, 10: εἴ κα τοῦ ἀμβλυγωνίου κωνοειδέος τμᾶμα ἀποτμαθἢ ἐπιπέδω μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα, τὸ ἀποτμαθὲν τμᾶμα ποτὶ τὸ σχήμα τὸ βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν, δ γινέται ἀπότμαμα κώνου, τοῦτον κτλ., ut hoc loco, nisi quod ibi ἀμφοτέφαις legitur pro συναμφοτέφαις lin. 20.

τεραι FVACD; αι συναμφοτέραις Β; corr. ed. Basil. αποτετμημενον F, ut lin. 26, p. 430, corr. Torellius.

έπιπέδου τοῦ ἀποτετμακότος τὸ τμᾶμα ά ΓΑ εὐθεία, κορυφά δὲ ἔστω τοῦ κώνου τοῦ περιέχουτος τὸ κωνοειδές τὸ Θ σαμείον. καὶ ἄγθω διὰ τοῦ Β παοὰ τὰν ΑΓ ἐπιψαύουσα τᾶς τοῦ κώνου τομᾶς ἁ ΦΥ, ἐπι-5 ψαυέτω δε κατά το Β. και από τοῦ Θ έπι το Β έπιζευχθεϊσα έκβεβλήσθω. τεμεῖ δὴ αὐτὰ δίχα τὰν ΑΓ, καλ έσσείται κορυφά μεν του τμάματος το Β σαμείον, άξων δὲ ά ΒΔ, ά δὲ ποτεοῦσα τῶ ἄξονι ά ΒΘ. τᾶ δὲ ΒΘ ἴσα ἔστω α τε ΘΖ καὶ ά ΖΗ, ἀπὸ δὲ τᾶς 10 ΦΥ επίπεδου ανεστακέτω τι παράλληλου τω κατά ταν ΑΓ. ἐπιψαύσει δη τοῦ κωνοειδέος κατά τὸ Β. καί έπεὶ τὸ ἐπίπεδον τὸ κατὰ τὰν ΑΓ οὐκ ἐὸν ὀρθὸν ποτί τὸν ἄξονα τετμάκει τὸ κωνοειδές, ά τομὰ ἐσσείται όξυγωνίου κώνου τομά, διάμετρος δε αὐτᾶς α 15 μείζων ά ΓΑ. ἐούσας ἄρα ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς περί διάμετρον τὰν ΑΓ καὶ τᾶς ΒΔ γραμμᾶς ἀπὸ τοῦ μέντρου ἀνεστακούσας ἐν ἐπιπέδω, ο ἐστιν ἀπὸ τας διαμέτρου όρθον ποτί το έπίπεδον, έν ω έστιν ά τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομά, δυνατόν ἐστι κύλινδρον 20 εύρεῖν τὸν ἄξονα ἔχοντα ἐπ' εὐθείας τῷ Β⊿, οὖ ἐν τα ἐπιφανεία ἐσσείται ά τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰ ά περί διάμετρου τὰυ ΑΓ. εύρεθέντος οὖν έσσείται τις χυλίνδρου τόμος τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχων τῷ τμάματι και άξονα τὸν αὐτόν, ά δὲ έτέρα βάσις αὐτοῦ 25 έσσείται τὸ ἐπίπεδον τὸ κατὰ τὰν ΦΥ. πάλιν δὲ καὶ κώνον εύρειν δυνατόν έστι κορυφάν έγοντα τὸ Β

^{6.} δή] scripsi; δια τα F, uulgo; δὴ τὰ Torellius. 7. τμάματος] sic F. 11. δή] scripsi; δε F, uulgo. 12. ἐπεί]
εσσει altero σ supra scripto F; ἐσσεῖται cett. codd.*; corr. ed.
Basil. 18. τετμηκει F, uulgo. πονοειδες F. 15. εονσα
F; corr. ed. Basil. ἄρα] scripsi; αλλη F, uulgo; δή ed. Basil., Torellius. τομα F; corr. ed. Basil. 20. ενο cum comp.

linea ΓA , uertex autem coni conoides comprehendentis sit punctum Θ . et per **B** punctum ducatur lineae $A\Gamma$ parallela linea $\Phi \Upsilon$ sectionem coni contingens, et contingat in puncto B, et [linea] a Θ ad B ducta producatur. ea igitur lineam $A\Gamma$ in duas partes aequales secabit¹), et uertex segmenti erit B, axis autem $B \triangle^2$), et B@ linea axi adiuncta [p. 278, 24]. sit autem $R\Theta = \Theta Z = ZH$

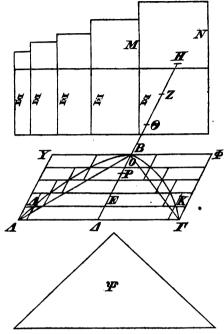
et a linea ΦT planum erigatur parallelum plano in $A\Gamma$ posito. continget igitur conoides in B [prop. 16, b]. et quoniam planum in $A\Gamma$ positum ad axem non perpendiculare conoides secat, sectio erit coni acutianguli sectio, et diametrus eius maior ΓA [prop. 13]. data igitur coni acutianguli sectione circum diametrum $A\Gamma$ descripta, et linea $B\Delta$ a centro erecta in plano in diametro posito ad id planum perpendiculari, in quo est coni acutianguli sectio, fieri potest, ut inueniatur cylindrus axem habens in producta linea B⊿, cuius in superficie sit coni acutianguli sectio circum diametrum $A\Gamma$ descripta. 9) eo igitur inuento erit frustum quoddam cylindri eandem basim habens, quam segmentum, et eundem axem, altera autem basis eius erit planum in linea ΦT positum. rursus autem hoc quoque fieri potest, ut conus inueniatur uerticem habens punctum B, cuius in superficie sit coni acuti-

2) B uertex erit propter p. 278, 20. tum B⊿ axis erit propter p. 278, 21. 3) U. prop. 9.

¹⁾ Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 56 nr. 26; cfr. supra p. 381 not. 3.

^{22.} å] sddidi; nv nel iv F. svoeiwv F; corr. Torellius. om. F, uulgo. 25. τάν] Torellius; την (comp.) F, uulgo.

σαμείου, οὖ ἐν τῷ ἐπιφανείᾳ ἐσσείται ἀ τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομὰ ἀ περὶ διάμετρον τὰν $A\Gamma$. εὐρεθέντος

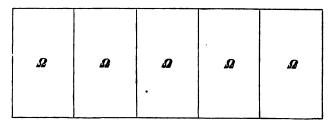

οὖν καὶ ἀπότμαμά τι ἐσσείται κώνου βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τε τόμῷ καὶ τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν 5 αὐτόν. δεικτέον, ὅτι τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα ποτὶ τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τὸ εἰρημένον τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν $\^{\alpha}$ H extstyle ext

ου γὰρ ἔχει λόγον α ΗΔ ποτί τὰν ΔΖ, τοῦτον ἔχετω ὁ Ψ κῶνος ποτί τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου. εἰ 10 οὖν μή ἐστιν ἰσον τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα τῷ κώνῳ

^{2.} ά περί] ά addidi; om. F, uulgo. 3. καὶ ἀπότμαμα...

anguli sectio circum diametrum $A\Gamma$ descripta [prop. 8]. eo igitur inuento etiam segmentum coni erit basim

habens eandem, quam et frustum et segmentum, et eundem axem. demonstrandum, segmentum conoidis ad segmentum coni rationem eam habere, quam $H\Delta$ ad ΔZ .

habeat enim conus Ψ ad segmentum coni eam rationem, quam $H\Delta: \Delta Z$. iam si segmentum conoidis cono Ψ aequale non est, sit, si fieri potest, maius.

τῷ τμάματι lin. 4 om. F, uulgo; corr. Commandinus, nisi quod lin. 3 scribit ἐσσεῖται τὸ ἀπότμημα (τι ἀπότμαμα Torellius, qui lin. 3 ἔχων habet). ego haec ita transposui addito καί lin. 3, ut adpareret origo lacunae. 6. αποτμημα F, ut lin. 9; corr. Torellius. 8. γάρ] Nizzius cum VD; γουν F, uulgo. ά H oldots] om. F; corr. Torellius. 9. ἔχέτω Torellius; εχει F, uulgo. Post κώνον supplet Commandinus: φημί (φαμί Τοrellius) δὴ τὸ τμῆμα (τμᾶμα idem) τοῦ κωνοειδέος ἴσον εἶμεν τῷ Ψ κώνφ.

τῷ Ψ, εί μὲν δυνατόν ἐστιν, ἔστω μεζζον. ἐγγεγράφθω δη είς το του χωνοειδέος τμαμα σχημα στερεόν, χαλ άλλο περινεγράφθω έκ κυλίνδρου τόμων ίσον ύψος έγόντων συγκείμενον, ώστε τὸ περιγραφέν σηῆμα τοῦ 5 έγγραφέντος ὑπερέχειν έλάσσονι, ἢ άλίκω ὑπερέχει τὸ τοῦ κωνοειδέος τμαμα τοῦ Ψ κώνου, ἐπεὶ οὖν τὸ περιγεγραμμένον σχημα μεζζον έδν τοῦ τμάματος έλάσσονι ύπερέχει τοῦ έγγεγραμμένου σχήματος, ἢ τὸ τμᾶμα τοῦ Ψ κώνου, δηλον, δτι μεζζόν έστι τὸ έγγεγραμμένον 10 σχημα τοῦ Ψ κώνου. διάχθω δή τὰ ἐπίπεδα τῶν τόμων των έγγεγραμμένων έν τω τμάματι πάντων έστε ποτί τὰν ἐπιφάνειαν τοῦ τόμου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν, καὶ ᾶ τε ΒΡ τρίτον μέρος έστω τᾶς ΒΔ, καὶ τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ τοῖς 15 πρότερον κατεσκευάσθω. πάλιν δη δ πρώτος τόμος τῶν ἐν τῷ ὅλῷ τόμῷ ὁ ἔχων ἄξονα τὰν ΔΕ ποτὶ τὸν πρῶτον τόμον τῶν ἐν τῷ ἐγγεγραμμένω σχήματι τὸν ἔχοντα ἄξονα τὰν ΔΕ τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὃν τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΔ τετράγωνον ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΕ. οί 20 γὰο τόμοι οί ἴσον ὕψος ἐχόντες τὸν αὐτὸν ἔχοντι λόγον ποτ' άλλάλους, δνπες αί βασίες αὐτῶν. αί δὲ βασίες αὐτῶν, ἐπεὶ ὁμοίαι ἐντὶ ὀξυγωνίων κώνων τομαί, τὸν αὐτὸν [οὖν] λόγον ἔχοντι ποτ' ἀλλάλας, ον αι δμολόγοι διαμέτροι αὐτᾶν δυνάμει. ον δε λόγον 25 έχει τὸ ἀπὸ τᾶς ΑΔ τετράγωνον ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΕ, τοῦτον ἔχει τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΔ, ΔΒ περιεχόμενον ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΒ, ἐπεί ἐστιν ά μὲν ΖΔ ἀγμένα

^{1.} μέν] scripsi; γας (comp.) μη F, uulgo; μέν έστι Torellius; om. Commandinus. έστιν, έστω] scripsi; έστιν (comp.) F, uulgo; έστω Commandinus. 3. αλλω F. κυλίνδεων ed. Basil., Torellius. 5. υπεςεχ cum comp. ην uel ιν F. 8. σχήματος] τμηματος F; corr. D, Cr. 10. διηχθω F; corr. Torel-

inscribatur igitur segmento conoidis figura solida, et alia circumscribatur ex cylindri frustis altitudinem aequalem habentibus composita, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali excedit segmentum conoidis conum Ψ [prop. 20]. iam quoniam figura circumscripta, quae segmento maior est, minore spatio figuram inscriptam excedit, quam quo segmentum excedit conum Ψ , adparet, figuram inscriptam maiorem esse cono Ψ . producantur igitur plana frustorum omnium segmento inscriptorum usque ad superficiem frusti basim habentis eandem, quam segmentum, et eundem axem, et sit

$BP = \frac{1}{2}B\Delta$

et cetera eadem construantur, quae antea. rursus igitur primum frustum totius frusti axem habens ΔE ad primum frustum figurae inscriptae axem habens ΔE eam rationem habet, quam $A\Delta^2:KE^2$. nam frusta altitudinem aequalem habentia eam inter se rationem habent, quam bases [cfr. prop. 10]. bases autem, quoniam sectiones conorum acutiangulorum similes sunt [prop. 14 coroll.], eandem inter se rationem habent, quam quadrata diametrorum respondentium [prop. 6 coroll.]. sed

 $A\Delta^2: KE^2 = Z\Delta \times \Delta B: ZE \times EB$

lius. 11. ενγεγο. F. τμάματι] scripsi; σχηματι F, uulgo. εστε] εσσειται F; corr. Torellius. 12. τάν] (prius) scripsi, την F, uulgo; om. ed. Basil., Torellius. 14. τὰ ἄλλα] scripsi; τ΄ αλλα F, uulgo. 15. κατεσκενάσθω] scripsi; κατασκενασθω F, uulgo. 16. ἄξονα] α F. 17. τῶν] scripsi; τον F, uulgo. 20. εχωντι F. 21. αί δὲ βασίες αὐτῶν] om. F; corr. Commandinus (nisi quod βάσεις scripsit). 23. σὖν] delet Torellius. εχωντι F. 26. ΖΔ, ΔΒ] scripsi; ζΔΒ F, ζΔΒ καλρο; sic etiam p. 436 lin. 3. 27. ZEB F, uulgo, ut p. 436 lin. 4.

διὰ τοῦ Θ, καθ' $\ddot{0}$ αί ἔγγιστα συμπίπτουτι, αί δὲ $A\Delta$. ΚΕ παρά τὰν κατὰ τὸ Β ἐπιψαύουσαν, ἔστιν δὲ τὸ μεν ύπο ταν ΖΔ, ΔΒ περιεχόμενον ίσον τω Ω χωοίω, τὸ δὲ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΒ τῷ ΕΜ. ἔχει οὖν δ 5 πρώτος τόμος τών εν τῷ ὅλῳ τόμῳ ὁ ἔχων ἄξονα τὰν ΔΕ ποτί τὸν ποῶτον τόμον τῶν ἐν τῷ ἐγγενραμμένω σχήματι τὸν έχοντα άξονα τὰν ΔΕ τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν τὸ Ω χωρίον ποτὶ τὸ ΕΜ. καὶ τῶν άλλων δε τόμων εκαστος των εν τω όλω τόμω άξονα 10 έχόντων τὰν ἴσαν τᾶ ΔΕ ποτί τὸν τόμον τὸν έν τῶ έγνεγοαμμένω σχήματι κατ' αὐτὸν ἐόντα καὶ ἄξονα έχουτα τὰν ἴσαν τῷ ΔΕ τοῦτον έχει τὸν λόγον, ὃν τὸ & χωρίον ποτὶ τὸ ὁμόλογον τῶν παρὰ τὰν Ξ παραπεπτωνότων ύπερβαλλόντων είδει τετραγώνω. πά-15 λιν οὖν ἐντί τινα μεγέθεα, οί τόμοι οί ἐν τῷ ὅλῷ τόμω, καὶ άλλα μεγέθεα, τὰ γωρία, ἐν οἶς τὸ Ω, ἴσα τῷ πλήθει τοῖς τόμοις καὶ κατὰ δύο τὸν αὐτὸν λόνον έχοντα αὐτοῖς. λεγόνται δὲ οί τόμοι ποτ' ἄλλους τόμους τούς έν τῷ έγγεγραμμένο σχήματι, ὁ δὲ ἔσχατος 20 τόμος οὐδὲ ποθ' εν λεγέται, τὰ δὲ Ω χωρία ποτ' άλλα γωρία τὰ παρὰ τὰν Ξ παραπεπτωχότα ύπερβάλλοντα είδεσι τετρανώνοις, τὰ δμόλονα ἐν τοῖς αύτοῖς λόγοις, τὸ δὲ ἔσγατον οὐδὲ ποθ' ἕν λενέται. δηλου οὖυ, ὅτι καὶ πάντες οἱ τόμοι ποτὶ πάντας τὸυ 25 αὐτὸν έξοῦντι λόνον, ὃν πάντα τὰ Ω γωρία ποτὶ

^{1.} δ α | ας F; corr. Torellius. συμπιστωντι F. 4. Ξ N]
Torellius, ut lin. 8. 6. τῶν] scripsi; τον F, uulgo. 8. τό]
(prius) τω F. 10. τάν] addidi; om. F, uulgo. 12. τάν] addidi;
om. F, uulgo. 13. τὰν Ξ] τω ΝΞ F; corr. ed. Basil. 15.
τόμοι ο [] om. F; corr. Torellius. 17. πληθη F. πατά] πα supra manu 1 F. 18. ἔχοντα] εχωντι F; ἔχοντι uulgo; corr.
Torellius. αλλαλους F; corr. B C. 20. ποθ' ἔν] scripsi;

quoniam $Z\Delta$ linea per Θ ducta est, in quo lineae sectioni proximae inter se incidunt, et $A\Delta$, KE lineae in puncto B contingenti parallelae. 1) sed

$Z \Delta \times \Delta B = \Omega$,

et $ZE \times EB = \Xi M$. itaque primum frustum totius frusti axem habens ΔE ad primum frustum figurae inscriptae axem habens ΔE eandem rationem habet, quam Ω ad ΞM . et ceterorum quoque frustorum unumquodque eorum, quae in toto frusto sunt axem habentia lineam lineae ΔE aequalem, ad frustum in figura inscripta eodem loco positum et axem habens lineam lineae ΔE aequalem eam rationem habet, quam spatium Ω ad respondens spatium eorum, quae lineae **Z** adplicata sunt figura quadrata excedentia. rursus igitur magnitudines quaedam sunt, frusta totius frusti, et aliae magnitudines, spatia, in quibus est littera Ω , numero frustis aequales et binae cum binis in eadem proportione. et frusta cum aliis frustis, quae in figura inscripta sunt, in proportione sunt, ultimum autem frustum in nulla proportione³), et spatia Ω cum aliis spatiis, quae lineae Z adplicata sunt figuris quadratis excedentia, respondentia in iisdem proportionibus, ultimum autem in nulla est. adparet igitur, etiam omnia frusta ad omnia eandem rationem habitura esse, quam omnia spatia & ad omnia spatia

2) Id scilicet, cuius axis est BO; numerus enim frustorum inscriptorum uno minor est.

¹⁾ Apollon. I, 21; Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 55 nr. 24; cfr. supra p. 422, 5 sq.

ποθεν F, uulgo; sic etiam lin. 23. 21. τα] addidi; om. F, uulgo. τα υπερβαλλοντα F; corr. Torellius.

πάντα τὰ παραβλήματα χωρίς τοῦ μεγίστου. πάντα δε τὰ Ω γωρία ποτὶ πάντα τὰ παραβλήματα γωρίς τοῦ μεγίστου μείζουα λόγου έχουτι, η ου ά ΕΝ ποτί ταν ίσαν αμφοτέραις τα τε ημισέα τας Ε και τω τρίτω 5 μέρει τᾶς N. μείζονα οὖν λόγον ἔχει ὅλος ὁ τόμος ποτί τὸ έγγεγραμμένον σηημα τοῦ, ὃν έγει & ΕΝ ποτί τὰν ἴσαν ἀμφοτέραις τᾶ τε ἡμισέα τᾶς 🗷 καί $\tau \tilde{\omega}$ τρίτω μέρει $\tau \tilde{\alpha} c$ N. $\tilde{\omega} \sigma \tau \epsilon$ καὶ τοῦ, $\tilde{o} \nu$ ἔγει $\tilde{a}$ $Z \Delta$ ποτί τὰν ΘΡ. μείζονα οὖν ἔχει λόγον ὁ ὅλος τόμος 10 ποτί τὸ έγγεγραμμένον σχημα η ποτί τὸν Ψ κώνον. οπερ αδύνατον. έδειχθη γαρ μεζίον έδν τὸ έγγεγραμμένον σχημα τοῦ Ψ κώνου. οὖκ ἐστιν οὖν μεζζον τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα τοῦ Ψ κώνου. — εί δὲ έλασσόν έστι τὸ τοῦ κωνοειδέος τμαμα τοῦ Ψ κώνου, 15 έγγραφέντος είς τὸ τμᾶμα σχήματος στερεοῦ καὶ ἄλλου περιγραφέντος έχ χυλίνδρου τόμων ίσον ύψος έχόντων συγκειμένου, ώστε τὸ περιγεγραμμένον σηημα τοῦ ένγραφέντος υπερέχειν ελάσσονι, η άλίκο υπερέχει ο Ψ κώνος του τμάματος, πάλιν δμοίως δειγθησέται τὸ 20 περιγεγραμμένον σχημα έλασσον έδν τοῦ Ψ κώνου. και δ τοῦ κυλίνδρου τόμος δ βάσιν έχων τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν ποτὶ τὸ περιγεγραμμένον σηημα ελάσσονα λόγον έγων η ποτί τὸν Ψ χωνον οπερ έστιν άδύνατον, ούχ έστιν ούν ούδ' 25 έλασσον τὸ τοῦ κωνοειδέος τμᾶμα τοῦ Ψ κώνου. δῆλον οὖν τὸ προτεθέν.

^{1.} τα χωρις FD.
3. εχωντι F. MΞ Torellius.
5. M
Torellius, ut lin. 8.
6. ΞΜ Torellius.
7. Ξ] ΕΞ F; corr.
Cr., ed. Basil.
10. τόν] το F.
11. μείζον ἐὸν] μειξεον F;
corr. Β*.
23. ἔχων ή] Torellius; εχωντι F, ἔχοντι uulgo.
24. ἐστίν] supra manu 1 F.

adplicata praeter maximum [prop. 1]. sed omnia spatia Ω ad omnia spatia adplicata praeter maximum maiorem rationem habent, quam

$$\Xi + N : \frac{1}{2}\Xi + \frac{1}{3}N$$
 [prop. 2].

itaque totum frustum ad figuram inscriptam maiorem rationem habet, quam $\Xi + N : \frac{1}{2}\Xi + \frac{1}{3}N$; quare etiam maiorem, quam ZA: ΘP^{1} itaque totum frustum maiorem rationem habet ad figuram inscriptam quam ad conum \(\Psi^2 \); quod fieri non potest. nam demonstratum est, figuram inscriptam maiorem esse cono \(\mathcal{\Psi} \). itaque segmentum conoidis maius non est cono \(\mathbf{\Psi} \). sin minus est segmentum conoidis cono \$\P\$, inscripta segmento figura solida et alia circumscripta ex cylindri frustis aequalem altitudinem habentibus compositis, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali conus & segmentum excedit, rursus eodem modo demonstrabimus, figuram circumscriptam minorem esse cono \$\Psi\$ [cfr. p. 434. 6 sq.1, et frustum cylindri basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem ad figuram circumscriptam minorem rationem habere quam ad conum Ψ [cfr. p. 434, 15 sq.]; quod fieri non potest.³) itaque segmentum conoidis ne minus quidem est cono Ψ. constat igitur propositum.

¹⁾ U. p. 425 not. 2.

²⁾ Nam frustum totum ad W eam rationem habet, quam ZΔ: ΘP; cfr. p. 420, 3 sq. itaque figura minor est cono.

3) Tum enim figura circumscripta maior esset cono Ψ

⁽Eucl. V, 10), quod secus est (lin. 19).

xζ'.

Παντὸς σχήματος σφαιροειδέος ἐπιπέδω τμαθέντος διὰ τοῦ κέντρου ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τὸ ἁμίσεον τοῦ σφαιροειδέος διπλάσιόν ἐστι τοῦ κώνου τοῦ βάσιν 5 ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν.

έστω σφαιροειδές σχημα έπιπέδω τετμαμένον διὰ τοῦ κέντρου όρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα. τμαθέντος δὲ αὐτοῦ ἄλλω ἐπιπέδω διὰ τοῦ ἄξονος τοῦ μὲν σχήματος τομὰ ἔστω ά ΑΒΓΔ όξυγωνίου κώνου τομά, διάμετρος 10 δε αὐτᾶς καὶ ἄξων τοῦ σφαιροειδέος ά ΒΔ, κέντρον δε το Θ. διοίσει δε ούδεν, είτε ά μείζων έστι διάμετρος ά ΒΔ τᾶς τοῦ όξυγωνίου κώνου τομᾶς, εἴτε ά έλάσσων. τοῦ δὲ τετμακότος ἐπιπέδου τὸ σχημα τομά έστω ά ΓΑ εύθεία. έσσείται δή αὐτά διά τοῦ 15 8 καὶ ὀρθάς ποιήσει γωνίας ποτὶ τὰν ΒΔ, ἐπεὶ τὸ έπίπεδου ύποκείται διὰ τοῦ κέντρου τε ἄχθαι καὶ ὀρθὸν είμεν ποτί τὸν ἄξονα. δεικτέον, ὅτι τὸ άμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τμαμα τὸ βάσιν μεν έγον τὸν κύκλον τὸν περί διάμετρον τὰν ΑΓ, πορυφάν δὲ τὸ Β σα-20 μεῖον διπλάσιόν έστι τοῦ χώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν.

ἔστω γὰρ κῶνός τις, ἐν ις τὸ Ψ, διπλασίων τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τὰν ΘΒ. φαμὶ δὴ τὸ άμίσεον τοῦ 25 σφαιροειδέος ἴσον εἶμεν τῷ Ψ κώνῳ. εἰ οὖν μή ἐστιν ἴσον τὸ άμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τῷ Ψ κώνῳ, ἔστω πρῶτον, εἰ δυνατόν, μεῖζον. ἐγγεγράφθω δὴ

^{1.} κθ' Torellius. 6. σχήμα] τμημα F; corr. ed Basil.*; ,,portio" Cr. τετμημενον F, uulgo. 8. διά] εκτίμει; του μεν δια F, uulgo. σχήματος] τμηματος F; corr. B. 11. Θ) Θ Δ F. 13. ά] addidi; om. F, uulgo. τετμηκοτος F; corr. Torellius.

XXVII.

Quauis figura sphaeroidis per centrum plano ad axem perpendiculari secta, dimidia pars sphaeroidis duplo maior est cono basim eandem habenti, quam segmentum, et eundem axem.¹)

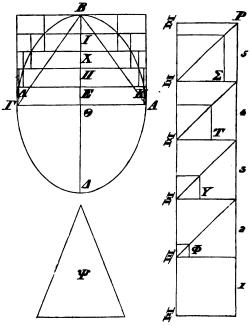
sit figura sphaeroidis per centrum plano ad axem perpendiculari secta. ea autem alio plano per axem posito secta, figurae sectio sit $AB\Gamma\Delta$ coni acutianguli sectio [prop. 11, c], diametrus autem eius et axis sphaeroidis $B\Delta$, centrum autem Θ . nihil autem interest, utrum maior diametrus sectionis coni acutianguli sit $B\Delta$ an minor. plani autem figuram secantis sectio sit linea $\Gamma\Delta$. ea igitur per punctum Θ [ducta] erit, et cum linea $B\Delta$ rectos angulos faciet, quoniam suppositum est, planum et per centrum ductum esse et ad axem perpendiculare [Eucl. XI, 18 et XI def. 4]. demonstrandum est, dimidiam partem sphaeroidis basim habentem circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, uerticem autem punctum B duplo maiorem esse cono basim eandem habenti, quam segmentum, et eundem axem.

sit enim conus aliquis, in quo sit littera Ψ , duplo maior cono basim habenti eandem, quam segmentum, et eundem axem ΘB . dico igitur, dimidiam partem sphaeroidis aequalem esse cono Ψ . iam si dimidia pars sphaeroidis cono Ψ aequalis non est, sit primum, si fieri potest, maior. inscribatur igitur segmento,

¹⁾ P. 284, 2 sq.: εἶ κά τι τῶν σφαιροειδέων σχημάτων ἐπιπέδω τμαθηρ διὰ τοῦ κέντρου ὀρθορ ποτὶ τὸν ἄξονα, τῶν γεναμένων τμαμάτων ἐκάτερον διπλάσιον ἐσσείται τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν.

^{16.} τε ἄχθαί] scripsi; τεταχθαι F, uulgo. 24. δή] scripsi; δε F, uulgo.

είς τὸ τμᾶμα τὸ ἁμίσεον τοῦ σφαιροειδέος σχῆμα στερεόν, καὶ ἄλλο περιγεγράφθω ἐκ κυλίνδρων ὕψος ἴσον

έχόντων συγκείμενον, ώστε τὸ περιγραφέν σχημα τοῦ έγγραφέντος ὑπερέχειν ἐλάσσονι, ἢ ἀλίκω ὑπερέχει τὸ τὸ ἀμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου. ἐπεὶ οὖν μεῖζον ἐὸν τὸ περιγεγραμμένον σχημα τοῦ ἀμίσεος τοῦ σφαιροειδέος ἐλάσσονι ὑπερέχει τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος, ἢ τὸ ἀμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου, δῆλον οὖν, ὅτι καὶ τὸ ἐγγεγραμμένον σχημα 10 ἐν τῷ τμάματι τῷ ἀμισέω τοῦ σφαιροειδέος μεῖζόν

^{3.} έχόντων] εχον τον (comp.) F. Litteram P in figura ad-

quod dimidia pars est sphaeroidis, figura solida, et alia circumscribatur ex cylindris altitudinem aequalem habentibus composita, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam minore spatio, quam quali excedit dimidia pars sphaeroidis conum Ψ [prop. 19]. itaque quoniam figura circumscripta, quae maior est dimidia parte sphaeroidis, minore spatio excedit figuram inscriptam, quam quo dimidia pars sphaeroidis conum Ψ excedit, adparet, etiam figuram segmento inscriptam, quod dimidia pars sphaeroidis est, maiorem esse cono Ψ . sit igitur cylindrus basim habens circulum circum

didi; quadratum 1 addidit Torellius, sed seorsum; ego cum ceteris iunxi. 6. ἀμίσεος] F; ἀμίσεως uulgo. 7. ἐλάσσονι] Nizzius; ελασσον F, uulgo. 9. οὖν] delendum? 10. τῷ ἀμισέφ] scripsi; τον αμισεος FCD, τοῦ ἀμίσεως uulgo.

έστι τοῦ Ψ κώνου. ἔστω δη κύλινδρος βάσιν μέν έχων του κύκλου του περί διάμετρου τὰν ΑΓ, ἄξονα δὲ τὰν ΒΘ. ἐπεὶ οὖν οὖτος ὁ κύλινδρος τριπλάσιός έστι τοῦ χώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμά-5 ματι καὶ άξονα τὸν αὐτόν, ὁ δὲ Ψ κῶνος διπλάσιός έστι τοῦ αὐτοῦ κώνου, δηλον, ώς ὁ κύλινδρος ήμώλιός έστι τοῦ Ψ κώνου, έκβεβλήσθω δη τὰ έπίπεδα τῶν κυλίνδρων πάντων, ἐξ ὧν συγκείται τὸ ἐγγεγραμμένον σηημα, έστε ποτί τὰν ἐπιφάνειαν τοῦ χυλίνδρου 10 τοῦ βάσιν ἔχουτος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. ἐσσείται δὴ ὁ ὅλος κύλινδρος διαιρημένος είς κυλίνδρους τῷ μὲν πλήθει ἴσους τοῖς κυλίνδροις τοις εν τῷ περιγεγραμμένο σχήματι, τῷ δὲ μεγέδα ίσους τῷ μεγίστω αὐτῶν. ἔστων οὖν γραμμαί κει-15 μέναι, έφ' αν τὰ Ξ, τῷ πλήθει ίσαι τοῖς τμαμάτεσσι τοῖς τᾶς ΒΘ εὐθείας, τῷ δὲ μεγέθει ἴσα έκάστα τῷ ΒΘ, καὶ ἀπὸ ἐκάστας τετράγωνον ἀναγεγράφθω, ἀφαιοήσθω δη ἀπὸ μὲν τοῦ ἐσχάτου τετραγώνου γνώμων πλάτος έχων ίσον τῷ ΒΙ. έσσείται δὴ οὖτος ίσος τῷ 20 περιεχομένω ύπὸ τᾶν ΒΙ, ΙΔ. ἀπὸ δὲ τοῦ παρ' αὐτῷ τετραγώνου γνώμων ἀφαιρήσθω πλάτος ἔχων διπλάσιον τᾶς ΒΙ. ἐσσείται δὴ οὖτος ἴσος τῷ περιεχομένω ύπὸ τᾶν ΒΧ, ΧΔ. καὶ ἀεὶ ἀπὸ τοῦ έχομένου τετραγώνου γνώμων ἀφαιρήσθω, οξ πλάτος ένλ τμά-25 ματι μεζίον τοῦ πλάτεος τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἀφαιρημένου γνώμονος. ἐσσείται δη ξκαστος αὐτῶν ἴσος τῷ περι-

^{1.} βάσιν] scripsi; ὁ βασιν F, uulgo. 9. ἔστε] εσσειται F; corr. Torellius. 11. διαιρημένος] scripsi; διαιρουμένος F, uulgo. 14. ἔστων] scripsi; εστω δη F; ἔστωσαν δή Nizzius cum BD. 15. ισα F; corr. Torellius. τμημασι F, uulgo; τμάμασι Torellius. 19. ἴσον] scripsi; ισαν F, uulgo. δή] Nizzius; δε F, uulgo. 21. τετραγωνων F. 22. τῷ] το F.

έστι του Ψ κώνου. έστω δη κύλινδρος βάσιν μέν έχων του κύκλου του περί διάμετρου τὰν ΑΓ, ἄξονα δὲ τὰν ΒΘ. ἐπεὶ οὖν οὖτος ὁ κύλινδρος τριπλάσιός έστι τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῶ τμά-5 ματι καὶ άξονα τὸν αὐτόν, ὁ δὲ Ψ κῶνος διπλάσιός έστι τοῦ αὐτοῦ κώνου, δηλον, ώς ὁ κύλινδρος ήμιόλιός έστι του Ψ κώνου, έκβεβλήσθω δή τὰ έπίπεδα τῶν αυλίνδοων πάντων, ἐξ ὧν συγκείται τὸ ἐγγεγραμμένον σχημα, έστε ποτί τὰν ἐπιφάνειαν τοῦ κυλίνδρου 10 τοῦ βάσιν ἔγοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. ἐσσείται δὴ ὁ ὅλος κύλινδρος διαιρημένος είς κυλίνδρους τῶ μὲν πλήθει ἴσους τοῖς κυλίνδροις τοις έν τῷ περιγεγραμμένο σχήματι, τῷ δὲ μεγέθει ίσους τῷ μεγίστω αὐτῶν, ἔστων οὖν γραμμαί κει-15 μέναι, έφ' αν τὰ Ξ, τῷ πλήθει ἴσαι τοῖς τμαμάτεσοι τοίς τᾶς ΒΘ εύθείας, τῶ δὲ μεγέθει ἴσα έκάστα το ΒΘ, και ἀπὸ έκάστας τετράγωνον άναγεγράφθω, άφαιρήσθω δή ἀπὸ μὲν τοῦ ἐσγάτου τετραγώνου γνώμων πλάτος έχων ίσον τῷ ΒΙ. ἐσσείται δὴ οὖτος ἴσος τῷ 20 περιεγομένω ύπὸ τᾶν ΒΙ, ΙΔ. ἀπὸ δὲ τοῦ παο αύτῷ τετραγώνου γνώμων ἀφαιρήσθω πλάτος ἔχων διπλάσιον τᾶς ΒΙ. ἐσσείται δὴ οὖτος ἴσος τῶ περιεχομένω ύπὸ τᾶν ΒΧ, ΧΔ. καὶ ἀεὶ ἀπὸ τοῦ ἐχομένου τετραγώνου γνώμων άφαιρήσθω, οξ πλάτος ένὶ τμά-25 ματι μεζίον τοῦ πλάτεος τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἀφαιρημένου γνώμονος, έσσείται δη έκαστος αὐτῶν ἴσος τῶ περι-

^{1.} βάσιν] scripsi; ὁ βασιν F, uulgo. 9. ἔστε] εσσειται F; corr. Torellius. 11. διαιρημένος] scripsi; διαιρουμένος F, uulgo. 14. ἔστων] scripsi; εστω δη F; ἔστωσαν δη Νίzzius cum BD. 15. ισα F; corr. Torellius. τμημασι F, uulgo: τμάμασι Torellius. 19. ἴσον] scripsi; ισαν F, uulgo. δη Νίzzius; δε F, uulgo. 21. τετραγωνων F. 22. τῷ] το F.

diametrum $A\Gamma$ descriptum, axem autem $B\Theta$. quoniam hic cylindrus triplo maior est cono basim habenti eandem, quam segmentum, et eundem axem [Eucl. XII, 10; cfr. supra prop. 10], sed conus \(\varP\) duplo maior eodem cono, adparet, cylindrum dimidia parte maiorem esse cono \(\mathbb{V} \). producantur igitur plana omnium cylindrorum, ex quibus composita est figura inscripta, usque ad superficiem cylindri basim habentis eandem, quam segmentum, et eundem axem. totus igitur cylindrus diuisus erit in cylindros numero aequales cylindris figurae circumscriptae, magnitudine autem maximo eorum aequales. ponantur igitur lineae quaedam, in quibus sint litterae Z, numero partibus lineae $B\Theta$ aequales, magnitudine autem singulae aequales lineae $B\Theta$, et in singulis quadratum constructur. auferatur igitur ab ultimo quadrato gnomon latitudinem habens lineae BI aequalem. is igitur aequalis erit $BI \times I \triangle$ .1) a quadrato autem ei proximo auferatur gnomon latitudinem habens 2 BI. is igitur aequalis erit $BX \times X\Delta$. et semper deinceps a quadrato sequenti auferatur gnomon, cuius latitudo una parte [lineae B@] maior est latitudine gnomonis ante ablati. unusquisque igitur eorum aequalis erit spatio partibus

¹⁾ Nam cum $B\Delta$ in partes aequales (in Θ) et in inaequales (in I) divisa sit, erit (Eucl. II, δ): $BI \times I\Delta + I\Theta^2 = B\Theta^3$, h. e. $B\Theta^2 - I\Theta^2 = BI \times I\Delta$, sed $B\Theta^2 - I\Theta^2$ ipse gnomon est. et eodem modo ceteri gnomonés inveniuntur.

^{23.} έχομένου] επομένου Torellius. 24. ού] addidi; om. F, uulgo. ενί] scripsi; μεν ή FCD; μεν ίσου AB, ed. Basil; μεν έχων ενί Commandinus, Torellius. 25. πρό] C, Torellius, προτου FD; πρώτου AB, ed. Basil.

εχομένφ ύπὸ τῶν τᾶς ΒΔ τμαμάτων, ὧν τὸ ἔτερον τμαμα ίσον έστι τῷ πλάτει τοῦ γνώμονος. ἐσσείται δή και [ἀπὸ] τοῦ τετραγώνου τοῦ δευτέρου τὸ λοιπὸν τετράγωνον τὰν πλευρὰν ἔχον ἴσαν τῷ ΘΕ. ὁ δὲ 5 κύλινθρος ὁ πρώτος τών έν τώ όλω κυλίνθρω ὁ έχων άξονα τὰν ΘΕ ποτί τὸν κύλινδρον τὸν πρῶτον τῶν έν τῷ ἐγγεγραμμένω σχήματι τὸν αὐτὸν ἔχοντα ἄξονα ταν ΘΕ του αυτον έχει λόγου, ου το τετράγωνου το άπὸ τᾶς ΑΘ ποτί τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΕ. 10 ώστε και δυ τὸ ύπὸ τᾶυ ΒΘ, ΘΔ περιεχόμενου ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΕ,ΕΔ περιεχόμενον. ἔχει οὖν ὁ κύλινδρος ποτί τὸν χύλινδρον τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν τὸ πρώτου τετράγωνου ποτί τὸυ γυώμουα τὸυ ἀπὸ τοῦ δευτέρου τετρανώνου άφαιρημένου, όμοίως δε καί 15 των άλλων πυλίνδρων ξπαστος άξονα έχόντων ίσον τα ΘΕ ποτί του κύλινδρου του έν τω έγγεγραμμένω σχήματι καὶ ἔχοντα ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, δυ τὸ τετράγωνου τὸ δμοίως τεταγμένου αὐτῷ ποτί τὸν γνώμονα τὸν ἀπὸ τοῦ ἐπομένου αὐτῷ τε-20 τραγώνου ἀφαιρημένον. έντι δή τινα μεγέθεα, οί κυλίνδροι οί έν τῷ ὅλω κυλίνδρω, καὶ ἄλλα, τὰ τετράγωνα τὰ ἀπὸ τᾶν ΞΞ, ίσα τῷ πλήθει τοῖς κυλίνδροις και κατά δύο τὸν αὐτὸν λόγον ἔχοντα. λεγόνται δε οί κυλίνδροι ποτ' άλλα μεγέθεα, τους κυλίνδρους 25 τους έν τῷ έγγεγραμμένω σχήματι, ὁ δὲ ἔσχατος οὐδὲ ποθ' εν λεγέται, και τὰ τετράγωνα ποτ' άλλα μεγέθεα, τούς από των τετραγώνων αφαιρημένους, τὰ δμόλογα έν τοις αὐτοις λόγοις, τὸ δὲ ἔσχατον τετράγωνον οὐδὲ ποθ' εν λεγέται. πάντες οὖν οί κυλίνδροι οί εν τῷ

^{3.} ἀπό] deleo. 4. τῷ] ταν F; corr. Torellius. δέ] δή Torellius. 7. εχοντι F; corr. Β. 10. ΒΘ] ΒΑ F; corr. ed.

lineae $B\Delta$ comprehenso, quarum altera latitudini gnomonis aequalis sit. quadrati igitur secundi quod relinquitur, quadratum erit latus habens lineae ΘE aequale. cylindrus autem primus totius cylindri axem habens ΘE ad primum cylindrum figurae inscriptae eundem habentem axem ΘE eandem habet rationem, quam

 $A\Theta^2: KE^2$ [Eucl. XII, 11; XII, 2];

quare etiam, quam $B\Theta \times \Theta \Delta : BE \times E \Delta^{1}$ itaque cylindrus ad cylindrum eandem rationem habet, quam primum quadratum ad gnomonem a secundo quadrato ablatum. et eodem modo etiam ceterorum cylindrorum axem habentium lineae ΘE aequalem unusquisque ad cylindrum figurae inscriptae eundem axem habentem eam rationem habet, quam quadratum eodem loco positum ad gnomonem a quadrato proxime sequenti ablatum. sunt igitur magnitudines quaedam, cylindri totius cylindri, et aliae magnitudines, quadrata linearum 五三, numero cylindris aequales et binae cum binis in eadem proportione. cylindri autem cum aliis magnitudinibus, cylindris figurae inscriptae, in proportione sunt, ultimus autem in nulla proportione [p. 425 not. 1], et quadrata cum aliis magnitudinibus, [gnomonibus] a quadratis ablatis, respondentia in iisdem proportionibus, ultimum autem quadratum in nulla proportione. omnes igitur cylindri totius cy-

¹⁾ Apollon. I, 21; Zeitschr. f. Math., hist. Abth. XXV p. 48 nr. 5.

Basil.* 11. τὸ ὑπό] om. F; corr. B*. 12. πύλινδοον] πυπλον F; corr. ed. Basil. 15. ἴσον] scripsi; ισαν F, uulgo; τὰ ν ἴσαν? 18. τὸ ὁμοίως] scripsi; τό om. F, uulgo. 21. ὅλω] om. F; corr. Torellius. ἄλλα, τά] scripsi; τα om. F, uulgo. 26. ποθ' ἔν] scripsi; ποθεν F, uulgo, ut lin. 29. 27. τούς] τοὺς γνώμονας τούς Νίταιμε.

όλφ πυλίνδρφ ποτὶ πάντας τοὺς έτέρους πυλίνδρους τὸν αὐτὸν έξοῦντι λόγον, δν πάντα τὰ τετράγωνα ποτί πάντας τοὺς γνωμόνας τοὺς ἀφαιρημένους ἀπ' αὐτῶν. ὁ ἄρα κύλινδρος ὁ βάσιν ἔχων τὰν αὐτὰν τῷ η τμάματι και άξονα τὸν αὐτὸν ποτί τὸ έννενραμμένον σχημα του αύτου έχει λόγου, ου πάντα τὰ τετράγωνα ποτί πάντας τούς γνωμόνας τούς άφαιοημένους άπ' αὐτῶν. τὰ δὲ τετράγωνα πάντων τῶν γνωμόνων τῶν άφαιρημένων ἀπ' αὐτῶν μείζονά ἐντι ἢ ἡμιόλια. ἐντὶ 10 γάρ τινες γραμμαί κειμέναι αί ΕΡ, ΕΣ, ΕΤ, ΕΥ, ΕΦ τῷ ἴσφ ἀλλάλαν ὑπερεγούσαι, καὶ ἁ ἐλαγίστα ἴσα τῷ ύπεροχα. έντι δε και άλλαι γραμμαί, έφ' αν τὰ δύο Ε. Ε. τῷ μὲν πλήθει ἴσαι ταύταις, τῷ δὲ μεγέθει έκάστα ίσα τᾶ μεγίστα. τὰ οὖν τετράγωνα τὰ ἀπὸ 15 πασᾶν, ἇν έστιν έκάστα ίσα τᾶ μεγίστα, πάντων μέν τῶν τετραγώνων τῶν ἀπὸ τᾶν τῷ ἴσῷ ἀλλάλαν ὑπερεγουσαν ελάσσονά έντι η τριπλάσια, των δε λοιπών γωρίς τοῦ ἀπὸ τᾶς μεγίστας μείζονα ἢ τριπλασίονα. τοῦτο γὰρ ἐν τοῖς περὶ τᾶν ἐλίκων ἐκδεδομένοις δε-20 δείκται. έπεὶ δὲ πάντα τὰ τετράγωνα ἐλάσσονά ἐντι η τριπλάσια των ετέρων τετραγώνων, α έντι άφαιρημένα ἀπ' αὐτῶν, δηλον, ὅτι τῶν λοιπῶν μείζονά ἐντι η ημιόλια. των οὖν γνωμόνων μείζονά έντι η ημιόλια. ώστε καὶ ὁ κύλινδρος ὁ βάσιν ἔχων τὰν αὐτὰν τῷ 25 τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν μείζων έστιν ἢ ἡμιόλιος

^{3.} ἀφαιρημένους] scripsi; αφαιρομένους F, uulgo; ἀφαιρουμένους ed. Basil., Torellius; sic etiam lin. 7. 9. η om. F. 10. ΞΦ ΞΦ, ΞΨ, ΞΩ F; corr. ed. Basil. 14. τῆ τῶ F; corr. Torellius. 15. ἀν] scripsi; ἀ F, uulgo. μὲν τῶν] scripsi; τῶν om. F, uulgo. 16. τῶν τῷ [ἔφ] scripsi; τῶν τοῦν F, uulgo; τῶν [ἔφ] Torellius. 18. μειζον F; corr. Torellius. τοιπλασίονα] uel τριπλάσια scripsi; τριπλασίον F, uulgo. 21.

lindri ad omnes ceteros cylindros eandem rationem habebunt, quam omnia quadrata ad omnes gnomones ab iis ablatos [prop. 1]. itaque cylindrus basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem ad figuram inscriptam eandem habet rationem, quam omnia quadrata ad omnes gnomones ab iis ablatos. sed [omnia] quadrata illa maiora sunt quam dimidia parte maiora omnibus gnomonibus ab iis ablatis. sunt enim lineae quaedam positae, ΞP , $\Xi \Sigma$, ΞT , ΞT , $\Xi \Phi$, aequali differentia inter se excedentes, et minima differentiae aequalis est.1) sed etiam aliae quaedam lineae sunt, in quibus sunt duae litterae ZZ, numero illis aequales, magnitudine autem singulae aequales maximae. quadrata igitur omnium linearum, quarum quaeque maximae [illarum] aequalis est, omnibus quadratis linearum inter se aequali differentia excedentium minora sunt quam triplo maiora, reliquis autem praeter quadratum maximae maiora quam triplo maiora. hoc enim in libro de helicibus edito demonstratum est [prop. 10 coroll.]. quoniam autem omnia quadrata minora sunt quam triplo maiora alteris quadratis, quae ab iis ablata sunt, adparet, reliquiis maiora ea esse quam dimidia parte maiora. gnomonibus igitur maiora sunt quam dimidia parte maiora. quare etiam cylindrus basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem major est quam dimidia parte major figura in-

¹⁾ Sunt enim 5BI, 4BI, 3BI, 2BI, BI.

τοιπλάσια] διπλασια F; corr. ed. Basil.* 22. pelζονα] να post lacunam F; corr. ed. Basil. 23. ημιολιω (alt. loco) F; corr. Torellius. 24. βασιν μεν F, unlgo; μεν deleui. 25. μειζον F. η ημιόλιος] ημισεος F; corr. ed. Basil., Cr.

Archimedes, ed. Heiberg. I.

τοῦ ἐγγεγραμμένου σχήματος ὅπερ ἀδύνατον. τοῦ γὰρ Ψ κώνου ήμιόλιός έστι, τὸ δὲ έγγεγραμμένον στήμα μείζου έδείχθη του Ψ κώνου. ούκ ἄρα έστὶ μείζον τὸ ήμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου. οὐδὲ 5 τοίνυν ελασσον. έστω γάρ, εί δυνατόν, έλασσον. πάλιν δη έγγεγράφθω είς τὸ άμίσεον τοῦ σφαιροειδέος σηημα στερεόν, καὶ ἄλλο περιγεγράφθω έκ κυλίνδρων υψος ίσον έχόντων συγκείμενον, ώστε τὸ περιγραφεν σχήμα τοῦ έγγραφέντος ὑπερέχειν ελάσσονι, 10 η ο ύπερέχει δ Ψ κώνος του ήμίσεος του σφαιροειδέος, και τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον κατεσκευάσθω. ἐπεὶ οὖν ἔλασσόν ἐστι τὸ ἐγγραφὲν σχῆμα τοῦ τμάματος, δήλον, ότι και το περιγραφέν σχήμα έλασσόν έστι τοῦ Ψ κώνου. πάλιν δὴ ὁ πρῶτος κύλιν-15 δρος των έν τω όλω πυλίνδρω δ έχων άξονα ταν ΘΕ ποτί τὸν πρώτον κύλινδρον τών έν τώ περιγεγραμμένω σχήματι τὸν ἔχοντα ἄξονα τὰν ΘΕ τὸν αὐτὸν έχει λόγου, δυ τὸ πρώτου τετράγωνου ποτ' αύτό, δ δε δεύτερος κύλινδρος των έν τω όλω κυλίνδρω ό 20 έχων ἄξονα τὰν ΕΠ ποτὶ τὸν δεύτερον κύλινδρον τῶν ἐν τῷ περιγεγραμμένω σχήματι τὸν ἔχοντα ἄξονα τὰν ΕΠ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ δεύτερον τετράγωνον ποτί τὸν γνώμονα τὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀφαιρημένον. και τῶν ἄλλων δὲ κυλίνδρων ξκαστος τῶν ἐν 25 τῶ ὅλω κυλίνδρω ἄξονα ἐχόντων τὰν ἴσαν τῷ ΘΕ ποτί τὸν κύλινδρον τὸν ἐν τῷ περιγεγραμμένο σχήματι κατ' αὐτὸν ἐόντα καὶ άξονα ἔχοντα τὸν αὐτὸν

^{4.} ἀμίσεον Torellius. 5. ἔλασσον] priore loco ελασσων F. 6. ἀμίσεον] αμισθον F; corr. BC*. 10. ω] addidi; om. F, uulgo. ἀμίσεος Torellius. 18. ποτ' αὐτό] scripsi; ποτ' αὐτό uulgo; de neglecta aspiratione cfr. Quaest. Arch. p. 93. 21. των] scripsi; τον F, uulgo 22. δεύτερον] Torellius; \$\overline{\rho}\$ F.

τοῦ έγγεγραμμένου σχήματος. ὅπερ ἀδύνατον, τοῦ γὰρ Ψ κώνου ημιόλιός έστι, τὸ δὲ έγγεγραμμένον στημα μείζου έδείγθη του Ψ κώνου, ούκ άρα έστι μείζου τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου. οὐδε 5 τοίνυν έλασσον. έστω γάρ, εί δυνατόν, Ελασσον. πάλιν δη έγγεγράφθω είς τὸ άμίσεον τοῦ σφαιροειδέος σχημα στερεόν, και άλλο περιγεγράφθω έχ χυλίνδοων ύψος ίσον εγόντων συγκείμενον, ώστε το περιγραφέν σγήμα του έγγραφέντος ύπερέγειν έλάσσονι, 10 η ω ύπερέγει ό Ψ κώνος του ημίσεος του σφαιροειδέος, καὶ τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερου κατεσκευάσθω. ἐπεὶ οὖν ἔλασσόν ἐστι τὸ ἐγγραφὲν σχημα τοῦ τμάματος, δήλου, ότι καὶ τὸ περιγραφέν σχήμα έλασσόν έστι τοῦ Ψ κώνου. πάλιν δὴ ὁ πρῶτος κύλιν-15 δρος τῶν ἐν τῶ ὅλω κυλίνδρω ὁ ἔχων ἄξονα τὰν ΘΕ ποτί του πρώτου κύλινδρου τών ἐυ τῷ περιγεγραμμένω σγήματι τὸν ἔγοντα ἄξονα τὰν ΘΕ τὸν αὐτὸν έγει λόγον, ου τὸ πρώτου τετράνωνου ποτ' αύτό. δ δε δεύτερος χύλινδρος των εν τω όλω χυλίνδρω δ 20 έγων άξονα τὰν ΕΠ ποτί τὸν δεύτερον χύλινδρον των έν τω περιγεγραμμένω σγήματι τὸν ἔγοντα ἄξονα τὰν ΕΠ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ δεύτερον τετράγωνον ποτί τὸν γνώμονα τὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀφαιρημένου, και των άλλων δε κυλίνδρων εκαστος των έν 25 τῶ ὅλω κυλίνδοω ἄξονα ἐχόντων τὰν ἴσαν τῷ ΘΕ ποτί του κύλινδρου του έν τω περιγεγραμμένω στήματι κατ' αὐτὸν ἐόντα καὶ ἄξονα ἔχοντα τὸν αὐτὸν

^{4.} ἀμίσεον Torellius. 5. ἔλασσον] priore loco ελασσων F.
6. ἀμίσεον] αμισθον F; corr. BC*. 10. ω] addidi; om F, uulgo. ἀμίσεος Torellius. 18. ποτ' αὐτό] scripsi; ποτ' αὐτό uulgo; de neglecta aspiratione cfr. Quaest. Arch. p. 98.
21. των] scripsi; τον F, uulgo. 22. δεύτερον] Torellius; \$\overline{\beta}\$ F.

scripta; quod fieri non potest. nam dimidia parte maior est cono \(\Psi \), et demonstratum est, figuram inscriptam maiorem esse cono \(\Psi \). itaque dimidia pars sphaeroidis maior non est cono \(\Psi \). sed ne minor quidem est. sit enim, si fieri potest, minor. igitur in dimidia sphaeroidis parte inscribatur figura solida, et alia circumscribatur ex cylindris altitudinem aequalem habentibus composita, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quo conus \(\mathbf{\psi} \) dimidiam sphaeroidis partem excedit, et cetera eadem, quae antea, construantur. iam quoniam figura inscripta segmento minor est, adparet, etiam figuram circumscriptam minorem esse cono \(\Psi \). rursus igitur primus cylindrus totius cylindri axem habens @E ad primum cylindrum figurae circumscriptae axem habentem @E eandem rationem habet, quam primum quadratum ad se ipsum.1) secundus autem cylindrus totius cylindri axem habens EII ad secundum cylindrum figurae circumscriptae axem habentem $E\Pi$ eandem rationem habet, quam secundum quadratum ad gnomonem ab eo ablatum. et ceterorum etiam cylindrorum unusquisque eorum, qui in toto cylindro sunt axem habentes lineam lineae @E aequalem, ad cylindrum in figura circumscripta eodem loco positum et axem eundem habentem eam rationem habet, quam

¹⁾ Utraque enim utrisque aequalia sunt.

uulgo. 25. τάν] addidi; om. F, uulgo. 26. εγγεγραμμενω F; corr. Torellius. 27. καὶ ἄξονα ἔχοντα] scripsi; om. F, uulgo; καὶ ἔχοντα ἄξονα Torellius.

τοῦτον έχει τὸν λόγον, ὃν τὸ ὁμοίως τεταγμένον αὐτῶ τετράνωνου ποτί τὸν γυώμουα τὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀφαιρημένον. και πάντες οὖν οι κυλίνδροι οι ἐν τῷ ὅλω κυλίνδρω ποτί πάντας τούς κυλίνδρους τούς έν τω 5 περιγεγραμμένω σχήματι τον αυτον εξούντι λόγον, δν πάντα τὰ τετράγωνα ποτὶ τὸ ίσον τῷ πρώτο τετραγώνω καὶ τοξς γνωμόνεσσι τοξς ἀπὸ τῶν λοιπῶν τετραγώνων άφαιρημένοις. καὶ τὰ τετράγωνα πάντα έλάσσονά έντι ἢ ἡμιόλια τοῦ ἴσου τῷ τε πρώτω τε-10 τραγώνω καὶ τοῖς γνωμόνεσσιν τοῖς ἀπὸ τῶν λοιπῶν άφαιρημένοις, διότι τών τετραγώνων των άπὸ τῶν τῶ ίσω άλλάλαν ύπερεχουσαν χωρίς του άπο τας μεγίστας τετραγώνου μείζονά έντι ἢ τριπλάσια. ὁ ἄρα κύλινδρος δ βάσιν [μεν] έχων τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ 15 άξονα τὸν αὐτὸν έλάσσων ἢ ἡμιόλιός έστι τοῦ περιγεγραμμένου σχήματος δπερ άδύνατον. του γάρ Ψ κώνου ήμιόλιός έστι, τὸ δὲ περιγεγραμμένον σχημα έλαττον έδείχθη τοῦ Ψ κώνου. οὐκ ἄρα έστὶν έλασσον τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου. ἐπεὶ 20 δε ούτε μεζζόν έστιν ούδε έλασσον, ίσον ἄρα έστίν.

xη'.

Καὶ τοίνυν εἴ κα τὸ σφαιροειδὲς μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τῷ ἐπιπέδῷ διὰ τοῦ κέντρου τμαθῆ, ὁμοίως τὸ ἀμίσεον τοῦ σφαιροειδέος διπλάσιον ἐσσείται τοῦ 25 ἀποτμάματος τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν.

^{1.} τον λόγον] scripsi; τον om. F, uulgo. ον το] Nizzius; om. F, uulgo. τεταγμένον] Nizzius; τεταγμενω F, uulgo.
2. τετράγωνον] Torellius; τετραγωνω F, uulgo. uidendum tamen, ne ferri possit: τον αὐτον έχει λόγον τῷ ὁμοίως τεταγμένω . τετραγώνω. 10. γνωμονεσιν Ε. 11. τῶν] των F; corr. Torellius. 12. χωρίς] χωρ cum comp. ης Ε. 14. μίν]

τούτον έχει τὸν λόγον, δυ τὸ ὁμοίως τεταγμένον αὐτῷ τετράγωνον ποτί τὸν γνώμονα τὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀφαιρημένου, και πάντες οὖν οί κυλίνδροι οί ἐν τῷ ὅλω πυλίνδοω ποτί πάντας τούς πυλίνδρους τούς έν τω 5 περινενραμμένω σγήματι του αυτου έξουντι λόγου, ου πάντα τὰ τετράγωνα ποτί τὸ ἴσον τῷ πρώτω τετραγώνω και τοις γνωμόνεσσι τοις από των λοιπών τετραγώνων άφαιρημένοις. και τὰ τετράγωνα πάντα έλάσσονά έντι ἢ ἡμιόλια τοῦ ἴσου τῶ τε πρώτω τε-10 τραγώνω καὶ τοῖς γνωμόνεσσιν τοῖς ἀπὸ τῶν λοιπῶν άφαιρημένοις, διότι των τετραγώνων των άπὸ των τω ίσω άλλάλαν ύπερεγουσαν γωρίς του άπὸ τας μεγίστας τετραγώνου μείζονά έντι ή τριπλάσια. ὁ άρα κύλινδρος δ βάσιν [μεν] έγων τὰν αὐτὰν τῶ τμάματι καὶ 15 άξουα τὸυ αὐτὸυ ἐλάσσων ἢ ἡμιόλιός ἐστι τοῦ περιγενοαμμένου σχήματος όπερ άδύνατον, του γάρ Ψ κώνου ημιόλιός έστι, τὸ δὲ περιγεγραμμένου στημα έλαττον έδείγθη του Ψ κώνου, ούκ άρα έστιν έλασσου τὸ ήμίσεου τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου. ἐπεὶ 20 δε ούτε μεζίον έστιν ούδε έλασσον, ίσον άρα έστίν.

un'.

Καὶ τοίνυν εἴ κα τὸ σφαιροειδές μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τῷ ἐπιπέδῳ διὰ τοῦ κέντρου τμαθῆ, ὁμοίως τὸ ἄμίσεον τοῦ σφαιροειδέος διπλάσιον ἐσσείται τοῦ 25 ἀποτμάματος τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν.

^{1.} τὸν λόγον] scripsi; τόν om. F, uulgo. ον τό] Nizzius; om. F, uulgo. τεταγμένον] Nizzius; τεταγμένω F, uulgo. 2. τετράγωνον] Torellius; τετράγωνον F, uulgo. uidendum tamen, ne ferri possit: τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον τῷ ὁμοίως τταγμένω ... τετραγώνω. 10. γνωμονεσιν F. 11. τᾶν] των F. corr. Torellius. 12. χωρίς] χωρ cum comp. ης F. 14. μέν]

quadratum eodem loco positum ad gnomonem ab eo ablatum.1) itaque etiam omnes cylindri totius cylindri ad omnes cylindros figurae circumscriptae eandem habebunt rationem, quam omnia quadrata ad spatium aequale quadrato primo simul cum gnomonibus a reliquis quadratis ablatis [prop. 1]. et quadrata omnia minora sunt quam dimidia parte maiora spatio aequali primo quadrato simul cum gnomonibus a reliquis ablatis, quia quadratis linearum aequali differentia inter se excedentium praeter quadratum maximae maiora sunt quam triplo maiora. quare cylindrus basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem minor est quam dimidia parte maior figura circumscripta; quod fieri non potest. cono enim # dimidia parte maior est, sed demonstratum est, figuram circumscriptam minorem esse cono \(\Psi \). itaque dimidia pars sphaeroidis cono \(\Psi \) minor non est. quoniam igitur neque maior est neque minor, aequalis est.

XXVIII.

Sed etiam si sphaeroides plano ad axem non perpendiculari per centrum secatur, item dimidia pars sphaeroidis duplo maior erit segmento coni basim eandem habenti, quam segmentum, et eundem axem.³)

¹⁾ Sint C_1 C_2 C_3 C_4 C_5 cylindri circumscripti, c_1 c_2 c_3 c_4 inscripti, K partes totius cylindri, Q_1 Q_2 Q_3 Q_4 Q_5 quadrata, g_2 g_3 g_4 g_5 gnomones. demonstratum est (p. 446, 6 sq.): $K: c_1 = Q_2: g_2$, $K: c_2 = Q_3: g_3$, $K: c_3 = Q_4: g_4$, $K: c_4 = Q_5: g_5$ (nam $Q_1 = Q_2$ cet.); sed $c_1 = C_2$, $c_2 = C_3$, $c_3 = C_4$, $c_4 = C_5$.

2) P. 284, 19: el na tôp squiposidéen ti êninéée thad $\tilde{q}$

deleo. 19. τὸ ἡμίσεον] scripsi; του ημισους F, uulgo; τὸ ἀμίσεον Torellius. 20. δέ] addidi; om. F, uulgo. μειζων F. οὐδέ] F; οὖτε uulgo. 21. λ΄ Torellius; om. F. 25. αποτμηματος F; corr. Torrellius.

τετμάσθω γὰρ σχημα σφαιροειδές τμαθέντος δὲ αύτοῦ ἐπιπέδω ἄλλω διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθῶ ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον τοῦ μὲν σχήματος τομὰ ἔστω ά ΑΒΓΔ όξυνωνίου κώνου τομά, κέντρον δε αὐτᾶς τὸ 5 Θ, τοῦ δὲ τετμακότος ἐπιπέδου τὸ σηῆμα ἔστω ἁ ΑΓ εύθεζα. ἐσσείται δη αὐτὰ διὰ τοῦ Θ ἀγομένα, ἐπεὶ τὸ ἐπίπεδον ὑπέκειτο διὰ τοῦ κέντρου ἄγθαι. ἐσσείται οὖν τις όξυγωνίου κώνου τομὰ περὶ διάμετρον τὰν ΑΓ, έπει τὸ ἐπίπεδον τὸ ἀποτέμνον ὑπέκειτο οὐ ποτ' 10 όρθας είμεν τῶ ἄξονι ἀγμένον. ἄγθων δή τινες αί ΚΛ, ΜΝ παρὰ τὰν ΑΓ ἐπιψαυούσαι τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς κατὰ τὰ Β, Δ, ἀπὸ δὲ τᾶν ΚΔ, ΜΝ ἐπίπεδα ἀνεσταμέτω παράλληλα τῷ κατὰ τὰν ΑΓ. έπιψαύοντι δή ταῦτα τοῦ σφαιροειδέος κατά τὰ Β, Δ, 15 καὶ ά ΒΔ ἐπιζευγθείσα πεσείται διὰ τοῦ Θ. καὶ ἐσσούνται τῶν τμαμάτων κορυφαί μὲν τὰ Β, Δ σαμεία, άξόνες δε αί ΒΘ, ΘΔ. δυνατον δή έστιν κύλινδρον εύρειν άξονα έχοντα τὰν ΒΘ, οὖ ἐν τᾶ ἐπιφανεία έσσείται ά-τοῦ όξυγωνίου κώνου τομὰ ά περί διάμετρον 20 τὰν ΑΓ. εύρεθέντος δὲ ἐσσείται τις πυλίνδρου τόμος τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχων τῷ ἡμισέω τοῦ σφαιροειδέος και άξονα τὸν αὐτόν. πάλιν δη και κῶνον εύρειν δυνατόν έστι κορυφάν έγοντα τὸ Β σαμεῖον, οὖ έν τα έπιφανεία έσσείται ά του όξυνωνίου κώνου τομά

^{1.} σχῆμα] τμημα F; corr. ed. Basil.* 2. αξωνος F. 6. δή] δ' F; corr. Torellius. ἐπεί] επι F. 7. ἄχθαι] τετάχθαι Torellius. 10. ἄχθων] scripsi cum C; αχθω F, uulgo; ἄχθωσαν Nizzius cum VBD. 11. επιψανουσαν FBC*. 13. τῶ] το F; corr. Torellius. 14. επιψανωντι F. δή] scripsi; δε F, uulgo. κατὰ τὰ Β, Δ] οm. F; corr. Torellius. 15. καὶ ὰ ΒΔ] scripsi; και τα Β, Δ F, uulgo. διά] δε δια F; corr. Torellius. 17. ΘΔ] ΘΑ FBC*. δή ἐστιν] scripsi; δε εστιν F, uulgo. 18. ενο cum comp. ην uel ιν F, ut lin. 22. 20.

secetur enim figura sphaeroides. secta autem ea alio plano per axem posito ad secans planum perpendiculari figurae sectio sit ABIA coni acutianguli sectio [prop. 11, c], centrum autem eius punctum @, plani autem figuram secantis sectio sit linea $A\Gamma$. ea igitur per @ ducta erit, quoniam suppositum est, planum per centrum ductum esse. erit igitur coni acutianguli sectio quaedam circum diametrum $A\Gamma$ descripta, quoniam suppositum est, planum secans ad axem non perpendiculare ductum esse [prop. 14]. ducantur igitur lineae KA, MN lineae $A\Gamma$ parallelae sectionem coni acutianguli contingentes in punctis B. Δ , et in lineis $K\Delta$, MN erigantur plana plano in linea $A\Gamma$ posito parallela. ea igitur sphaeroides in punctis B, Δ contingunt [prop. 16, b], et ducta linea B 1 per 9 punctum cadet [prop. 16, c], et uertices segmentorum erunt puncta B, Δ [p. 282, 12], axes autem BO, OA [p. 282, 13]. potest igitur fieri, ut inueniatur cylindrus axem habens BO, in cuius superficie sit coni acutianguli sectio circum diametrum $A\Gamma$ descripta [prop. 9]. eo autem inuento erit frustum quoddam cylindri eandem basim habens, quam dimidia pars sphaeroidis, et eundem axem. rursus igitur fieri potest, ut inueniatur conus uerticem habens punctum B, in cuius superficie sit coni acutianguli sectio in

διὰ τοῦ κέντρου μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τῶν γεναμένων τμαμάτων εκάτερον διπλάσιον ἐσσείται τοῦ σχήματος τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. γινέται δὲ τὸ σχῆμα ἀπότμαμα κώνου.

πυλινδο supra scripta littera o F; πύλινδοος CD. 21. τῷ ἡμισέφ] scripsi; του ημισους F, uulgo*; τοῦ ἀμίσεος Torellius.

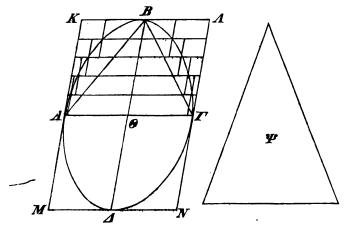
ά ἀπὸ διαμέτρου τᾶς ΑΓ. εύρεθέντος δὲ ἐσσείται τι ἀπότμαμα κώνου τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχον τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. λέγω δή, ὅτι τοῦ σφαιροειδέος τὸ ἡμίσεον διπλάσιόν ἐστι τοῦ κώνου τούτου. ἔστω δὴ ὁ Ψ κῶνος διπλάσιος τοῦ ἀποτμάματος τοῦ κώνου εἰ οὖν μή ἐστιν ἴσον τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τῷ Ψ κώνῳ, ἔστω πρῶτον, εἰ δυνατόν, μεῖζον. ἐν-έγραψα δή τι εἰς τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος σχῆμα στερεόν, καὶ ἄλλο περιέγραψα ἐκ κυλίνδρου τόμων 10 ὕψος ἴσον ἐχόντων συγκείμενον, ὥστε τὸ περιγραφὲν σχῆμα τοῦ ἐγγραφέντος ὑπερέχειν ἐλάσσονι, ἢ ἀλίκω ὑπερέχει τὸ ἀμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου. ὁμοίως δὴ τοἰς πρότερον δειχθησέται τὸ ἐγγεγραμμένον σχῆμα ἐν τῷ ἡμισέω τοῦ σφαιροειδέος μεῖζον ἐὸν τοῦ σχῆμα ἐν τῷ ἡμισέω τοῦ σφαιροειδέος μεῖζον ἐὸν τοῦ Τ κώνου, καὶ ὁ τόμος ὁ βάσιν ἔχων τὰν αὐτὰν τῷ

^{1.} τι] scripsi; το F, uulgo. 2. αποτμημα F, ut lin. 5; corr. Torellius. 10. τοῦ ἀποτμάματος τοῦ ιώνου Νίzzius. 4. ἀμίσεον Τοrellius, ut lin. 6. τοῦ ἀποτμάματος τοῦ ιώνου Νίzzius. 3. ἐνέγοαψα βς ἐγγεγοάφθω ad. Basil., Torellius. 8. ἀμίσεον Torellius. 9. περιγεγοάφθω ed. Basil., Torellius. 14. ἀμισέω Torellius. 15. τόμος τοῦ μυλίνδρου Commandinus, Torellius.

ά ἀπὸ διαμέτρου τᾶς ΑΓ. εύρεθέντος δὲ ἐσσείται τι ἀπότμαμα κώνου τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχον τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. λέγω δή, ὅτι τοῦ σφαιροειδέος τὸ ἡμίσεον διπλάσιόν ἐστι τοῦ κώνου τούτου. ἔστω 5 δὴ ὁ Ψ κῶνος διπλάσιος τοῦ ἀποτμάματος τοῦ κώνου εἰ οὖν μή ἐστιν ἴσον τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τῷ Ψ κώνῳ, ἔστω πρῶτον, εἰ δυνατόν, μεῖζον. ἐν-έγραψα δή τι εἰς τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος σχῆμα στερεόν, καὶ ἄλλο περιέγραψα ἐκ κυλίνδρου τόμων 10 ὕψος ἴσον ἐχόντων συγκείμενον, ὥστε τὸ περιγραφὲν σχῆμα τοῦ ἐγγραφέντος ὑπερέχειν ἐλάσσονι, ἢ ἀλίκφ ὑπερέχει τὸ ἁμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου. ὁμοίως δὴ τοῖς πρότερον δειχθησέται τὸ ἐγγεγραμμένον σχῆμα ἐν τῷ ἡμισέφ τοῦ σφαιροειδέος μεῖζον ἐὸν τοῦ Τῦ κώνου, καὶ ὁ τόμος ὁ βάσιν ἔχων τὰν αὐτὰν τῷ

^{1.} τι] scripsi; το F, unigo. 2. αποτμημα F, ut lin. 6; corr. Torellius. κώνον] om. F; corr. Torellius. 4. άμίσεον Torellius, ut lin. 6. τοῦ ἀποτμάματος τοῦ κώνον Νίκείας. 7. ἐνέγραψα] scripsi cum VABD; ενεγραψω F; ἐγγεγραφθω ed. Basil., Torellius. 8. άμίσεον Torellius. 9. περιγεγραφθω ed. Basil., Torellius. 14. άμισέω Torellius. 15. τόμος τοῦ κυλίνδρον Commandinus, Torellius.

diametro $A\Gamma$ descripta.) eo autem inuento erit segmentum quoddam coni eandem basim habens, quam segmentum [sphaeroidis], et eundem axem. dico igitur, dimidiam sphaeroidis partem duplo maiorem esse hoc cono. sit igitur conus Ψ duplo maior segmento coni. itaque si dimidia pars sphaeroidis cono Ψ aequalis non est, sit primum, si fieri potest, maior. inscripsi igitur dimidiae parti sphaeroidis figuram solidam, et aliam circumscripsi, ex frustis cylindrorum altitudinem aequalem habentibus compositas, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore,

quam quali excedit dimidia pars sphaeroidis conum # [prop. 20]. itaque eodem modo, quo antea, demonstrabimus, figuram dimidiae parti sphaeroidis inscriptam maiorem esse cono #, et frustum basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem

¹⁾ Ex prop. 8; nam linea BO perpendicularia non est.

τμάματι καὶ άξονα τὸν αὐτὸν τοῦ μὲν Ψ κώνου ήμιόλιος έων, του δε έγγεγραμμένου σχήματος έν τῷ ήμισέφ του σφαιροειδέος μείζων η ήμιόλιος. ὅπερ άδύνατον. ούκ ἄρα μεζζον τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροει-5 δέος του Ψ κώνου. εί δε έλασσόν έστι τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου, έγγεγράφθω είς τὸ ήμίσεον τοῦ σφαιροειδέος σχήμα στερεόν, καὶ ἄλλο περιγεγράφθω έκ κυλίνδρων τόμων υψος ίσον έγόντων συγκείμενον, ώστε τὸ περιγραφέν τοῦ έγγραφέν-10 τος υπερέχειν έλάσσονι, η άλίκω υπερέχει ό Ψ χώνος τοῦ ἡμίσεος τοῦ σφαιροειδέος. πάλιν οὖν ἡμοίως τοῖς πρότερον δειχθησέται τὸ περιγεγραμμένον σχημα έλασσον έὸν τοῦ Ψ κώνου, καὶ ὁ τόμος τοῦ κυλίνδρου ὁ βάσιν έχων τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν 15 αὐτὸν τοῦ μὲν Ψ κώνου ἡμιόλιος ἐών, τοῦ δὲ περιγεγραμμένου σχήματος έλάσσων η άμιόλιος. όπερ άδύνατον. ούκ έσσείται ούν ούδε έλασσον το ημισυ τοῦ σφαιροειδέος του Ψ κώνου. έπεὶ δὲ ούτε μετζόν έστιν οὐδὲ ἔλασσον, ἴσον ἐστί. φανερὸν οὖν ἐστιν, ὃ ἔδει 20 δείξαι.

ид'.

Παντός σχήματος σφαιροειδέος ἐπιπέδφ τμαθέντος μὴ διὰ τοῦ κέντρου ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονας τὸ
ἔλαττον τμᾶμα ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα
25 τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον
ἔχει τὸν λόγον, ὃν ὰ ἴσα συναμφοτέραις τῷ τε ἡμισέᾳ

^{2.} τῷ ἡμισέφ] scripsi; ημισεως F, uulgo; ἡμισέφ B, ἀμισέφ Torellius.
4. ἄρα μεῖζον] scripsi; εσται ουν F, uulgo; ἔσται ουν μεῖζον Commandinus, Torellius. ἀμίσεον Torellius.
5. εἰ δὲ ἔλασσόν ἐστι τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνον] scripsi; om. F, uulgo; εἰ δὲ ἔλασσὸν ἐστιν Comman-

τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦ μὲν Ψ κώνου ήμιόλιος έών, του δε έγγεγραμμένου σχήματος έν τω ήμισέω του σφαιροειδέος μείζων ή ήμιόλιος όπεο άδύνατον. ούκ άρα μεζίον τὸ ήμίσεον τοῦ σφαιροει-5 δέος του Ψ κώνου, εί δὲ έλασσόν έστι τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου, έγγεγράφθω είς τὸ ημίσεον του σφαιροειδέος σχημα στερεόν, καὶ άλλο περιγεγράφθω έκ κυλίνδρων τόμων ύψος ίσον έγόντων συγκείμενον, ώστε τὸ περιγραφέν τοῦ έγγραφέν-10 τος ύπερέχειν έλάσσονι, η άλίκω ύπερέχει ό Ψ κώνος τοῦ ἡμίσεος τοῦ σφαιροειδέος. πάλιν οὖν ὁμοίως τοῖς πρότερου δειγθησέται τὸ περιγεγραμμένου σχημα έλασσον έὸν τοῦ Ψ κώνου, καὶ ὁ τόμος τοῦ κυλίνδρου ὁ βάσιν έγων τὰν αὐτὰν τῶ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν 15 αὐτὸν τοῦ μὲν Ψ κώνου ἡμιόλιος ἐών, τοῦ δὲ πεοιγεγραμμένου σχήματος έλάσσων η άμιόλιος. όπερ άδύνατον, ούχ έσσείται οὖν οὐδὲ ἔλασσον τὸ ἡμισυ τοῦ σφαιροειδέος του Ψ κώνου, έπει δε ούτε μεζόν έστιν οὐδὲ ἔλασσον, ἴσον ἐστί. φανερον οὖν ἐστιν, ος ἔδει 20 δείξαι.

no.

Παυτός σχήματος σφαιφοειδέος ἐπιπέδω τμαθέντος μὴ διὰ τοῦ κέντφου ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τὸ ἔλαττον τμᾶμα ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα 25 τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὃν ἁ ἴσα συναμφοτέφαις τῷ τε ἡμισέα

^{2.} τῷ ἡμισέῳ] scripsi; ημισέως F, uulgo; ἡμισέῳ B, ἀμισέω Torellius.
4. ἄρα μείζον] scripsi; εσται ουν F, uulgo; ἔσται ουν μείζον Commandinus, Torellius. ἀμίσεον Torellius.
5. εἰ δὲ ἔλασσόν ἐστι τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνον] scripsi; om. F, uulgo; εἰ δὲ ἔλασσόν ἐστιν Comman-

dimidia parte maius esse cono \(\mathcal{V} \), maius autem quam dimidia parte majus figura dimidiae parti sphaeroidis inscripta; quod fieri non potest. itaque dimidia pars sphaeroidis maior non est cono . sin minor est dimidia pars sphaeroidis cono \$\P\$, inscribatur dimidiae parti sphaeroidis figura solida, et alia circumscribatur ex frustis cylindrorum altitudinem aequalem habentibus compositae, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali excedit conus Ψ dimidiam partem sphaeroidis [prop. 20]. rursus igitur eodem modo, quo antea, demonstrabimus, figuram circumscriptam minorem esse cono \(\mathbb{\psi} \), et frustum cylindri basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem dimidia parte maius esse cono \(\mathbf{P}_{\bar{\chi}} \) minus autem quam dimidia parte maius figura circumscripta; quod fieri non potest. quare dimidia pars sphaeroidis ne minor quidem erit cono \(\mathcal{P} \). quoniam autem neque maior est neque minor, aequalis est. constat igitur. quod demonstrandum erat.

XXIX.

Quauis figura sphaeroide plano secta per centrum non posito, sed ad axem perpendiculari, minus segmentum ad conum eandem basim habentem, quam segmentum, et eundem axem eam habet rationem,

dinus, Torellius. 6. εγγραφθω F. είς τὸ ἡμίσεον . . . . περιγεγράφθω έκ lin. 8 om. F; corr. Commandinus. 8. κυ-λίνδρον Commandinus. 11. ἡμίσεος] scripsi; ημισους F, uulgo; ἀμίσους Torellius. 17. τό] του (comp.) F; corr. BC*. 18. μείζων F. 21. λα΄ Torellius; om. F. 26. δν] addidit Τοrellius; om. F, uulgo. ἔσα συναμφοτέραις] scripsi; ἀ συν-αμφοτερα F, uulgo; ἀ om. Torellius. τε] om. F; corr. Τοrellius. ἀμίσεα idem.

τοῦ ἄξονος τοῦ σφαιροειδέος καὶ τῷ ἄξονι τοῦ μείζονος τμάματος ποτὶ τὸν ἄξονα τὸν τοῦ μείζονος τμάματος.

έστω γάρ τι τμαμα σφαιροειδέος σχήματος άποτετμαμένον επιπέδω όρθω ποτί τὸν ἄξονα μη διὰ τοῦ 5 κέντρου. τμαθέντος δὲ αὐτοῦ ἐπιπέδω ἄλλω διὰ τοῦ άξονος του μέν σχήματος τομά έστω ά ΑΒΓ όξυγωνίου κώνου τομά, διάμετρος δε τᾶς τομᾶς καὶ ἄξων τοῦ σφαιροειδέος έστω ά ΒΖ, κέντρον δὲ τὸ Θ, τοῦ δὲ ἐπιπέδου τοῦ ἀποτέμνοντος τὸ τμᾶμα τομὰ ἔστω ἀ 10 ΑΓ εύθεία. ποιήσει δε αύτα όρθας γωνίας ποτί ταν ΒΖ, έπει τὸ ἐπίπεδον όρθον είμεν ποτί τον άξονα ύπέκειτο. έστω δε το τμαμα το αποτετμαμένον, ού κορυφά τὸ Β σαμείον, έλασσον η άμίσεον τοῦ σφαιουειδέος σχήματος, και τα ΒΘ ίσα έστω ά ΖΗ. δεικ-15 τέον, δει τὸ τμᾶμα, οὖ πορυφὰ τὸ Β σαμεζον, ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὂν ά ΔΗ ποτί τὰν ΔΖ.

ἔστω δὴ κύλινδρος τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχων τῷ 20 ἐλάσσονι τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. ἔστω δὲ καὶ κῶνος, ἐν ῷ τὸ Ψ, ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τοῦτον ἔχων τὸν λόγον, ὃν ἔχει ὰ ΔΗ ποτὶ τὰν ΔΖ. φαμὶ δὴ τὸν Ψ κῶνον ἴσον εἰμεν τῷ τμάματι τῷ κορυφὰν ἔχοντι τὸ Β σαμεῖον. εἰ γὰρ 25 μή ἐστιν ἴσος, ἔστω πρῶτον, εἰ δυνατόν, ἐλάσσων.

^{1.} τῷ ἄξονι] scripsi; ὁ αξων F, uulgo.

3. σχήματος]
τμηματος F; corr. ed. Basil. αποτετμημενον F, ut lin. 12;
corr. Torellius.
9. τμάμα] τ supra manu 1 F.
11. εἶναι
per comp. F; corr. Torellius.
13. ἀμόσον] scripsi; αμισον
F, uulgo. φαιροειδεος F.
14. ἀ Z H] τον Δ Z H F; corr.
B.*
18. τάν] τα F; corr. AB.
19. δή] scripsi; δε F,
nulgo.
21. τό] τω F.
22. αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν
αὐτὸν Nizzius, fortasse recte.

τοῦ ἄξονος τοῦ σφαιροειδέος καὶ τῷ ἄξονι τοῦ μείζονος τμάματος ποτί τὸν ἄξονα τὸν τοῦ μείζονος τμάματος.

έστω γάρ τι τμαμα σφαιροειδέος σχήματος άποτετμαμένον έπιπέδω όρθω ποτί τὸν άξονα μη διὰ τοῦ 5 κέντρου. τμαθέντος δὲ αὐτοῦ ἐπιπέδω ἄλλω διὰ τοῦ άξονος του μεν σχήματος τομά έστω ά ΑΒΓ όξυγω-_νίου κώνου τομά, διάμετρος δὲ τᾶς τομᾶς καὶ ἄξων τοῦ σφαιροειδέος έστω ά ΒΖ, κέντρον δὲ τὸ Θ, τοῦ δε έπιπέδου τοῦ ἀποτέμνοντος τὸ τμάμα τομὰ ἔστω κ 10 ΑΓ εύθεῖα. ποιήσει δὲ αὐτὰ ὀρθὰς γωνίας ποτὶ τὰν ΒΖ, έπει τὸ έπίπεδον ὁρθὸν είμεν ποτί τὸν ἄξονα ύπέκειτο. ἔστω δὲ τὸ τμᾶμα τὸ ἀποτετμαμένου, οὐ κορυφά τὸ Β σαμείου, έλασσου η άμίσεου τοῦ σφαιοοειδέος σγήματος, και τα ΒΘ ισα έστω ά ΖΗ. δεικ-15 τέον, δει τὸ τμαμα, οὖ πορυφὰ τὸ Β σαμεῖον, ποτί τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔγοντα τὰν αὐτὰν τῶ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔγει τὸν λόγον, ον ά ΔΗ ποτί τὰν ΔΖ.

έστω δη κύλινδρος ταν αυτάν βάσιν έγων το 20 έλάσσονι τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. ἔστω δὲ καὶ κῶνος, ἐν ὧ τὸ Ψ, ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔγοντα ταν αὐταν τοῦτον ἔχων τὸν λόγον, ον ἔχει ά ΔΗ ποτί τὰν ΔΖ. φαμί δή τὸν Ψ κῶνον ἴσον είμεν τῶ τμάματι τῷ κορυφὰν ἔγοντι τὸ Β σαμεῖον. εί γὰς 25 μή έστιν ίσος, έστω πρώτον, εί δυνατόν, έλάσσων.

^{1.} τω άξονι scripsi; ὁ αξων F, uulgo. 3. σχήματος τμηματος F; corr. ed. Basil. αποτετμημένον F, ut lin. 12; corr. Torellius. 9. τμάμα] τ supra manu 1 F. 11. είναι per comp. F; corr. Torellius. 13. αμίσεον] scripsi; αμισους F, nulgo. φαιφοειδεος F. 14. α ZH] του AZH F; corr. Β.* 18. τάν τα F; corr. AB. 19. δή] scripsi; δε F. uulgo. 21. τό] τω F. 22. αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν avróv Nizzius, fortasse recte.

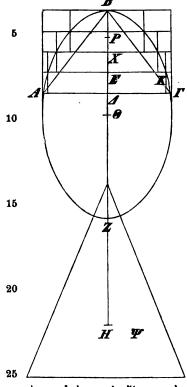
quam linea utrique aequalis, et dimidio axi sphaeroidis et axi segmenti maioris, ad axem segmenti maioris.¹)

sit enim segmentum aliquod figurae sphaeroidis plano ad axem perpendiculari non per centrum abscisum. secto autem eo alio plano per axem posito figurae sectio sit $AB\Gamma$ coni acutianguli sectio [prop. 11, c], diametrus autem sectionis et axis sphaeroidis sit linea BZ, centrum autem Θ ; plani autem segmentum abscindentis sectio sit linea $A\Gamma$. ea igitur cum BZ rectos angulos faciet, quoniam suppositum est, planum ad axem perpendiculare esse [Eucl. XI, 18; XI def. 4]. sit autem segmentum abscisum, cuius uertex sit B punctum, minus quam dimidium sphaeroidis, et sit $ZH = B\Theta$. demonstrandum, segmentum, cuius uertex sit B, ad conum eandem basim habentem, quam segmentum, et eundem axem eam habere rationem, quam $\Delta H: \Delta Z$.

sit igitur cylindrus eandem basim habens, quam segmentum minus, et eundem axem. sit autem etiam conus, in quo sit littera Ψ , ad conum eandem basim habentem [quam segmentum, et eundem axem] eam habens rationem, quam $\Delta H: \Delta Z$. dico igitur, conum Ψ aequalem esse segmento uerticem habenti punctum B. nam si aequalis non est, sit primum, si fieri potest, minor. inscripsi igitur segmento figuram solidam, et

¹⁾ P. 284, 6: εί δέ κα όρθφ μεν ποτι τον άξονα τφ έπιπέδφ τμαθή, μη διά τοῦ κέντρου δέ, τῶν γεναμένων τμαμάτων το μεν μείζον κτι., το δε ἔιασσον τμαμα ποτί τον κῶνον τον βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ άξονα τὸν αὐτὰν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ον ἀ συναμφοτέραις ἴσα τῷ τε ἡμισὲα τὰς εὐθείας, ἄ ἐστιν ἄξων τοῦ σφαιροειδέος κτι., th lin. 1—2.

ένέγραψα δη είς το τμαμα σχημα στερεόν, και αλλο περιέγραψα έκ κυλίνδρων υψος ίσον έχοντων συγκεί-

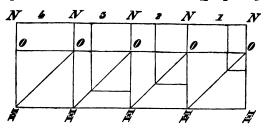

μενον, ώστε τὸ περιγραφεν σχημα τοῦ έγγραφέντος ύπερέχειν έλάσσονι, η άλίκω μεζόν έστι τὸ τοῦ σφαιροειδέος τμᾶμα τοῦ Ψ κώνου. ἐπεὶ οὖν μεῖζον έὸν τὸ περιγεγραμμένον σχημα τοῦ τμάματος έλάςσονι ὑπερέχει τοῦ ἐγγεγοαμμένου, η τὸ τμᾶμα τοῦ κώνου, δηλον, δτι μεζίον έστι καλ τὸ έγγεγραμμένον σχημα τοῦ Ψ κώνου. ἔστω δή τρίτον μέρος τᾶς ΒΔ έπει οὖν ά μεν ά BP. ΒΗ τριπλασία έστὶν τᾶς $B\Theta$, $\dot{\alpha}$ $\delta \dot{\epsilon}$ $B\Delta$ $\tau \tilde{\alpha} g$ BP, δηλου, δτι τριπλασία έστλυ ά ΔΗ τᾶς ΘΡ. ἔχει δὴ ὁ μεν κύλινδρος δ βάσιν έχων τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν Β Δ ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα

τὰν αὐτὰν καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον τὸν λόγον, ὅν ἔχει ὰ ΔΗ ποτὶ τὰν ΘΡ. ὁ δὲ κῶνος ὁ εἰρημένος ποτὶ τὸν Ψ κῶνον τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει, ὅν ὰ ΔΖ ποτὶ τὰν ΔΗ. ἕξει οὖν ἀνομοίως τῶν λό-

^{1.} έγγεγράφθω Nizzius. 2. περιγεγράφθω idem. 10. έλάσσον:] scripsi cum Nizzio; ελασσον F, unlgo. 18. ἐστίν]

aliam circumscripsi ex cylindris altitudinem aequalem habentibus compositas, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali segmentum sphaeroidis maius est cono Ψ [prop. 19]. iam

quoniam figura circumscripta, quae segmento maior est, excedit figuram inscriptam spatio minore, quam quo segmentum conum excedit, adparet, etiam figuram inscriptam maiorem esse cono Ψ . sit igitur

$$BP = \frac{1}{2} B\Delta$$
.

iam quoniam $BH = 3B\Theta$, et $B\Delta = 3BP$, adparet, esse $\Delta H = 3\Theta P$. itaque cylindrus basim habens eandem, quam segmentum, et axem $B\Delta$ ad conum eandem basim habentem et eundem axem eam rationem habet, quam $\Delta H : \Theta P$ [Eucl. XII, 10]. conus autem, quem commemorauimus, ad conum Ψ eandem rationem habet, quam $\Delta Z : \Delta H$. itaque cum perturbata sit

comp. F. $\tau \tilde{\alpha}_s B \Theta$, $\dot{\alpha}$ dè $B \triangle \tau \tilde{\alpha}_s B P$, $\delta \tilde{\eta} lov$, $\tilde{\sigma} \tau \iota \tau \varrho \iota \pi l \alpha \sigma (\alpha \ell \sigma \tau \ell \nu)$ scripsi; om. F, uulgo; $\tau \tilde{\alpha}_s B \Theta$, $\iota \alpha \iota \dot{\alpha} B \triangle \tau \tilde{\alpha}_s B P$, $\tau \varrho \iota \tau \alpha \sigma (\alpha \ell \sigma \ell \nu)$ ed. Basil., Torellius. 24. $\tau \sigma \iota \iota \ell$ per comp. F; corr. Torellius. 26. $\tau \sigma \iota \iota \tau \sigma \iota \nu$ F; corr. Torellius. 29. $\Delta Z \triangle H$ F; corr. B. $\Delta H \triangle Z$ F; corr. B.

γων τεταγμένων ὁ κύλινδρος ὁ βάσιν έχων τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν ποτὶ τὸν Ψ κῷνον τον αυτον λόγον, ον ά ΔΖ ποτί ταν ΘΡ. έστων δή γραμμαί κειμέναι, έφ' αν τα Ε, Ν, τω μον πλήθει δ ίσαι τοίς τμαμάτεσσιν τοίς τᾶς BΔ, τῷ δὲ μεγέθει έκάστα ίσα τᾶ ΖΔ. έστω δε και τᾶν ΕΟ έκάστα ίσα τᾶ Β Δ. τᾶν οὖν ΝΟ έκάστα διπλασία ἐσσείται τᾶς Θ Δ. παραπεπτωκέτω δή παρ' έκάσταν αὐτᾶν χωρίον τι πλάτος έχου ίσου τα ΒΔ, ώστε είμευ ξκαστου των 10 έχουτων τὰς διαμέτρους τετράγωνον. ἀφαιρήσθω δη ἀπὸ μέν τοῦ πρώτου γνώμων πλάτος έχων ίσον τὰ ΒΕ, ἀπὸ δε τοῦ δευτέρου πλάτος έχων ίσον τᾶ ΒΧ. καὶ ἐφ' έκάστου τὸν αὐτὸν τρόπον εἶς ἀπὸ τοῦ έπομένου τωρίου γνώμων ἀφαιρήσθω πλάτος έχων ένλ τμάματι 15 έλασσον τοῦ πλάτεος τοῦ πρὸ αὐτοῦ γνώμονος ἀφαιρημένου. έσσείται δη ό μεν από του πρώτου γωρίου ννώμων ἀφαιρημένος ίσος τῷ περιεχομένω ὑπὸ τᾶν ΒΕ, ΕΖ, καὶ τὸ λοιπὸν γωρίον παραπεπτωκὸς παρά ταν ΝΟ ύπερβάλλον είδει τετραγώνφ ταν τοῦ ύπερ-20 βλήματος πλευράν έχον ίσαν τᾶ ΔΕ, δ δε ἀπὸ τοῦ δευτέρου γωρίου γνώμων άφαιρημένος ίσος τῷ περιεχομένω ύπὸ τᾶν ΖΧ, ΧΒ, καὶ τὸ λοιπὸν χωρίον παρὰ ταν ΝΟ παραπεπτωκός ύπερβάλλον είδει τετρανώνω και τὰ λοιπὰ όμοίως τούτοις έξοῦντι. διάτθω δὲ τὰ 25 έπίπεδα πάντων των κυλίνδρων, έξ ων συγκείται τὸ

^{2.} τὸν Ψ] το Ψ F. 3. ἔστων] C; εστω per comp. F; ἔστωσαν uulgo. 5. τᾶς] scripsi cum B; τα F, uulgo; ἐν τᾶ ed. Basil., Torellius. 6. ΞΟ] ΞΘ F. 7. τᾶν] τα F; corr. BC. 11. τᾶ] ταν F. 12. ἐφ'] scripsi; αφ' F, uulgo. 14. ἐνί] εν F, corr. Torellius. 19. ΝΟ] Θ F; corr. ed. Basil. 20. ἔχον] scripsi; εχων F, uulgo. 24. διάχθω δέ] scripsi; δε ωδε F, uulgo; δὲ ὡδε ἐκβεβλησδω Torellius. 25. τό] scripsi; το τε F, nulgo.

γων τεταγμένων ὁ κύλινδρος ὁ βάσιν ἔχων τὰν αὐτὰν τῶ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν ποτὶ τὸν Ψ κῶνον τον αύτον λόγον, ον ά ΔΖ ποτί τὰν ΘΡ. ἔστων δή γοαμμαί κειμέναι, έφ' αν τὰ Ξ, Ν, τῷ μὲν πλήθει 5 ίσαι τοῖς τμαμάτεσσιν τοῖς τᾶς ΒΔ, τῶ δὲ μεγέθει έκάστα ίσα τᾶ ΖΔ. ἔστω δὲ καὶ τᾶν ΞΟ έκάστα ίσα τα ΒΔ. ταν οὖν ΝΟ έκάστα διπλασία ἐσσείται τας ΘΔ. παραπεπτωκέτω δή παρ' έκάσταν αὐτᾶν γωρίον τι πλάτος έγον ίσον τὰ Β Δ, ώστε εἶμεν έκαστον τῶν 10 έχόντων τὰς διαμέτρους τετράγωνον. ἀφαιρήσθω δὴ ἀπὸ μεν του πρώτου γνώμων πλάτος έγων ίσον τα ΒΕ, από δε του δευτέρου πλάτος έχων ίσον τα ΒΧ. και έφ' έχαστου τὸν αὐτὸν τρόπον εἶς ἀπὸ τοῦ ἐπομένου τωοίου γνώμων άφαιρήσθω πλάτος έχων ένὶ τμάματι 15 έλασσον του πλάτεος του προ αύτου γνώμονος άφαιοημένου. ἐσσείται δὴ ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ πρώτου γωρίου γνώμων ἀφαιοημένος ἴσος τῷ περιεγομένω ὑπὸ τὰν ΒΕ, ΕΖ, καὶ τὸ λοιπὸν γωρίον παραπεπτωκὸς παρά τὰν ΝΟ ὑπερβάλλον εἴδει τετραγώνω τὰν τοῦ ὑπερ-20 βλήματος πλευράν έχου ίσαν τα ΔΕ, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ δευτέρου γωρίου γνώμων ἀφαιρημένος ἴσος τῶ περιεχομένω ύπὸ τῶν ΖΧ, ΧΒ, καὶ τὸ λοιπὸν χωρίον παρά τὰν ΝΟ παραπεπτωκός ὑπερβάλλον είδει τετραγώνο και τὰ λοιπὰ όμοίως τούτοις έξουντι. διάχθω δέ τα 25 έπίπεδα πάντων των κυλίνδρων, έξ ών συγκείται το

^{2.} τὸν Ψ] το Ψ F. 3. ἔστων] C; εστω per comp. F; ἔστωσαν uulgo. 5. τᾶς] scripsi cum B; τα F, uulgo; ἐν ψ ed. Basil., Torellius. 6. ΞΟ] ΞΘ F. 7. τᾶν] τα F; com. BC. 11. τᾶ] ταν F. 12. ἐφ'] scripsi; αφ' F, uulgo. 14. ἔνί] εν F, corr. Torellius. 19. ΝΟ] Θ F; corr. ed. Basil. 20. ἔχον] scripsi; εχων F, uulgo. 24. διάχθω δέ] scripsi; ἐκ ωδε F, uulgo; δὲ ὡδε ἐνβεβλήσθω Torellius. 25. τό] scripsi; το τε F, uulgo.

proportio [Eucl. V def. 20], cylindrus basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem ad conum Ψ eandem habebit rationem, quam $\Delta Z:\Theta P$. sint igitur lineae quaedam positae, in quibus sint puncta Z. N., numero partibus lineae B⊿ aequales, magnitudine autem singulae lineae Z a aequales. sint autem etiam lineae ZO singulae aequales lineae B A. itaque lineae NO singulae erunt 2 @ 2.1) adplicetur igitur unicuique harum linearum spatium latitudinem habens lineae B a aequalem, ita ut unaquaeque figurarum diametros habentium quadratum sit. ratur igitur a primo [spatio] gnomon latitudinem habens lineae BE aequalem, a secundo autem gnomon latitudinem habens lineae BX aequalem. in unoquoque [spatio] eodem modo gnomon ab spatio sequenti auferatur latitudinem habens una parte minorem latitudine gnomonis ante eum ablati. erit igitur gnomon a primo spatio ablatum aequalis rectangulo $BE \times EZ^2$), et reliquum erit spatium lineae NO adplicatum excedens figura quadrata et latus excessus lineae ΔE aequale habens. gnomon autem a secundo spatio ablatus erit $= ZX \times XB$, et reliquum erit spatium lineae NO adplicatum figura quadrata excedens3), et cetera eodem modo se habebunt. producantur autem plana omnium cylindrorum, ex quibus

¹⁾ Nam

 $NO = \Xi N - \Xi O = Z \Delta - B \Delta = \Theta \Delta + B \Theta - B \Delta = 2 \Theta \Delta$.

²⁾ Nam gnomon $= Z\Delta \times B\Delta - E\Delta \times (Z\Delta - BE)$

 $⁼ Z \stackrel{\checkmark}{\triangle} \times (B \stackrel{\checkmark}{\triangle} - E \stackrel{\checkmark}{\triangle}) + B \stackrel{\checkmark}{E} \times E \stackrel{\checkmark}{\triangle} = Z \stackrel{\checkmark}{\triangle} \times B \stackrel{\checkmark}{E} + B \stackrel{\checkmark}{E} \times E \stackrel{\checkmark}{\triangle}$ $= B \stackrel{\checkmark}{E} \times (Z \stackrel{\checkmark}{\triangle} + E \stackrel{\checkmark}{\triangle}) = B \stackrel{\checkmark}{E} \times E \stackrel{\checkmark}{Z}.$

³⁾ Cuius latus erit 2⊿E.

έγγεγραμμένον σχημα έν τῶ τμάματι, ποτὶ τὰν έπιφάνειαν τοῦ κυλίνδρου τοῦ βάσιν ἔγοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. ἐσσείται δὴ ὁ ὅλος κύλινδρος διαιρημένος είς κυλίνδρους τῷ μὲν πλήθει 5 ίσους τοίς έν τῷ περιγεγραμμένω σχήματι, τῷ δὲ μεγέθει ίσους τῶ μεγίστω αὐτῶν. ὁ δὲ πρῶτος κύλινόρος τῶν ἐν τῷ ὅλῷ χυλίνόρο ὁ ἔχων ἄξονα τὰν ΔΕ ποτί τὸν πρώτον κύλινδρον τών έν τῷ έγγεγραμμένω σχήματι τὸν ἔχοντα ἄξονα τὰν ΔΕ τὸν αὐτὸν 10 έγει λόγον, δυ τὸ τετράνωνου τὸ ἀπὸ τᾶς ΔΓ ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΕ. οὖτος δέ έστιν ὁ αὐτὸς τῷ, ὃν ἔχει τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΔ, ΔΖ περιεχόμενον ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΕ, ΕΖ. ἔγει οὖν ὁ κύλινδρος ποτὶ τὸν κύλινδρον τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν τὸ πρῶτον γωρίον ποτὶ τὸν 15 γνώμονα τὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀφαιρημένον, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων χυλίνδρων τῶν ἐν τῷ ὅλω χυλίνδρω ἔχαστος άξονα έχων τὰν ίσαν τᾶ ΔΕ ποτί τὸν κατ' αὐτὸν κύλινδρον τον έν τῷ έγγεγραμμένω σχήματι ἄξονα έχουτα τὸυ αὐτὸυ τοῦτου έξει τὸυ λόγου, ὃυ τὸ ὁμοίως 20 τεταγμένον αὐτῷ χωρίον ποτὶ τὸν γνώμονα τὸν ἀπ' αύτοῦ ἀφαιρημένον. έντι οὖν μεγέθεά τινα οί κυλίνδροι οί εν τῷ ὅλφ κυλίνδρφ καὶ ἄλλα μεγέθεα τὰ χωρία τὰ παρὰ τὰς ΕΝ παραπεπτωκότα πλάτος έχουτα τὰν ἴσαν τᾶ B extstyle extstyle25 καί κατὰ δύο τὸν αὐτὸν ἔγοντα λόγον. λεγόνται δὲ οί τε κυλίνδροι ποτ' άλλους κυλίνδρους τοὺς έν τῶ έγγεγοαμμένω σχήματι, ὁ δὲ ἔσχατος οὐδὲ ποθ' εν λεγέται, καὶ τὰ χωρία ποτ' ἄλλα χωρία, τοὺς ἀπ'

^{5.} τοῦς] τους F; corr. BC*. 6. κύλινδρος] scripsi; ὁ κυλινδρος F, uulgo. 8. τῶν] του F; corr. B. 10. ΔΓ] ΔΕ F; corr. ed. Basil.* 17. κατ' αὐτόν] κατατου F supra scripto υ

composita est figura segmento inscripta, ad superficiem cylindri basim habentis eandem, quam segmentum, et eundem axem. totus igitur cylindrus diuisus erit in cylindros numero cylindris figurae circumscriptae aequales, magnitudine autem maximo eorum aequales. primus autem cylindrus totius cylindri axem habens ΔE ad primum cylindrum figurae inscriptae axem habentem ΔE eandem habet rationem, quam $\Delta \Gamma^2 : KE^2$ [Eucl. XII, 11; XII, 2], quae eadem est, quam habet $B \triangle \times \triangle Z : B E \times EZ$ [Apollon. I, 21; cfr. supra p. 447 not. 1]. itaque cylindrus ad cylindrum eandem rationem habet, quam primum spatium ad gnomonem ab eo ablatum. et eodem modo ceterorum cylindrorum totius cylindri unusquisque axem habens lineam lineae △E aequalem ad cylindrum in figura inscripta eodem loco positum et eundem axem habentem eam rationem habet, quam spatium eodem loco positum ad gnomonem ab eo ablatum. sunt igitur magnitudines quaedam, cylindri totius cylindri, et aliae magnitudines. spatia lineis ZN adplicata latitudinem habentia lineam lineae B 1 aequalem, numero cylindris aequales et binae cum binis in eadem proportione.1) praeterea et cylindri cum aliis cylindris, qui in figura inscripta sunt, in proportione sunt, ultimus autem in nulla proportione, et spatia cum aliis spatiis, [gnomonibus] ab iis ablatis, respondentia in iisdem pro-

¹⁾ Quia cylindri cylindris, spatia spatiis aequalia sunt.

manu 2; corr. B. 19. εχωντα F. őν] om. F, corr. A. 20. τεταγμένον] α supra manu 1 F. 22. τὰ χωρία τά] scripsi; χωρία F, uulgo. 23. τάς] scripsi; ταν F, uulgo. 27. ποθέν] scripsi; ποθέν uulgo, ut p. 468 lin. 2.

αὐτῶν ἀφαιρημένους, τὰ ὁμόλογα ἐν τοῖς αὐτοῖς λόγοις, τὸ δὲ ἔσχατον χωρίον οὐδὲ ποθ' εν λεγέται. δηλον ούν, ότι και πάντες οι κυλίνδροι ποτι πάντας τοὺς έτέρους τὸν αὐτὸν έξοῦντι λόγον, ὃν πάντα τὰ 5 χωρία ποτὶ πάντας τοὺς γνωμόνας. ὁ ἄρα κύλινδρος ό βάσιν έχων τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν ποτὶ τὸ σηῆμα τὸ έγγεγραμμένον ἐν τῷ τμάματι τὸν αὐτὸν έξει λόγον, ὃν πάντα τὰ χωρία ποτί πάντας τοὺς γνωμόνας. καὶ ἐπεὶ ἐντί τινες γραμμαὶ ἴσαι 10 κειμέναι, έφ' άν τὰ Ν, Ο, καὶ παρ' έκάσταν παραπέπτωκέν τι χωρίον ύπερβάλλον είδει τετραγώνω, αί δε πλευραί τῶν ὑπερβλημάτων τῶ ἴσω ἀλλάλαν ὑπερέχοντι, καὶ ά ὑπεροχὰ ἴσα ἐστὶ τᾶ ἐλαχίστα, καὶ ἄλλα έντι χωρία παρά τὰς ΕΝ παραπεπτωκότα, πλάτος δὲ 15 έχοντα ίσον τῷ Β⊿ τῷ μὲν πλήθει ίσα τούτοις, τῷ δε μεγέθει εκαστον ίσον τῷ μεγίστῳ, δηλον, ὡς σύμπαντα τὰ χωρία, ὧν έστιν εκαστον ίσον τῷ μεγίστω, ποτί πάντα τὰ έτερα χωρία έλάσσω λόγον έχοντι τοῦ, ον έγει ά ΕΝ ποτί τὰν ίσαν συναμφοτέρα τα τε ήμι-20 σέα τᾶς ΝΟ καὶ τῷ τρίτω μέρει τᾶς ΞΟ. φανερὸν ούν, δτι τὰ αὐτὰ γωρία ποτὶ πάντας τοὺς γνωμόνας μείζονα λόγον έξουντι του, ον έχει ά ΕΝ ποτί ταν ίσαν συναμφοτέραις τα τε ήμισέα τας ΝΟ και δυοίς τριταμορίοις τᾶς ΕΟ. ὁ ἄρα κύλινδρος ὁ βάσιν ἔχων 25 τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν ποτὶ τὸ σχημα τὸ έγγεγραμμένον ἐν τῷ τμάματι μείζονα λόγον

^{6.} καὶ ἄξονα ad ἐν τῷ τμάματι lin. 7 bis F, sed alterum expunxit manus, ut uidetur, prima. 12. τῷ] addidi; om. F, uulgo. 14. τάς] scripsi; ταν F, uulgo. ÆN] ÆO Torellius. 15. ἴσον] ισας F per comp., uulgo; ἴσαν C; corr. Torellius; fort. τὰς ἴσας. 19. συναμφοτέφαις Torellius. 24. τᾶς] τα F; corr. B*.

portionibus, ultimum autem spatium in nulla proportione.1) adparet igitur, etiam omnes cylindros ad omnes alteros eandem rationem habituros esse, quam omnia spatia ad omnes gnomones [prop. 1]. itaque cylindrus basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem ad figuram segmento inscriptam eandem rationem habebit, quam omnia spatia ad omnes gnomones. et quoniam positae sunt lineae quaedam aequales, in quibus sunt litterae N, O, et singulis adplicatum est spatium figura quadrata excedens, latera autem excessuum aequali differentia inter se excedunt, et differentia minimo aequalis est, et alia spatia sunt, quae lineis ZN adplicata sunt, latitudinem habentia lineae B a aequalem et numero illis²) aequalia, magnitudine autem singula maximo aequalia, adparet, omnia simul spatia, quorum quodque maximo aequale est, ad omnia altera spatia minorem rationem habere, quam $\Xi N: \frac{1}{4}NO + \frac{1}{4}\Xi O$ [prop. 2]. itaque manifestum est, eadem spatia ad omnes gnomones maiorem rationem habitura esse, quam $\Xi N: \frac{1}{2}NO + \frac{2}{3}\Xi O.$ ³) itaque cylindrus basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem ad figuram segmento inscriptam maiorem rationem habet, quam $\Xi N: \frac{1}{2} NO + \frac{3}{2} \Xi O$.

summa gnomonum = s_3 ($s_3 = s_1 - s_2$); erit $s_1: s_2 < \Xi N: \frac{1}{2}NO + \frac{1}{2}\Xi O.$

tum convertendo (Pappus VII, 48 p. 688)

 $|s_1:s_2> \Xi N: \Xi N-1, NO-1,\Xi O;$

sed $\Xi N = NO + \Xi O$; itaque $ZN-\frac{1}{2}NO-\frac{1}{2}ZO=\frac{1}{2}NO+\frac{1}{2}ZO.$

Quia a spatio ultimo nullus gnomon ablatus est.
 Spatiis, quae lineis NO adplicata sunt.

³⁾ Sit summa spatiorum $\Xi N = s_i$, summa spatiorum $NO = s_{\alpha}$

έγει, ἢ ά ΞΝ ποτὶ τὰν ἴσαν συναμφοτέραις τᾶ τε ἡμισέα τᾶς ΝΟ καὶ δυοίς τριταμορίοις τᾶς ΕΟ. ἔστιν δὲ τᾶ μὲν ΞΝ ίσα ά ΔΖ, τᾶ δὲ ἡμισέα τᾶς ΝΟ ά ΔΘ, τὰ δὲ δύο τριταμόρια τᾶς ΕΟ ά ΔΡ. ὅλος ἄρα ὁ κύλινδρος 5 ποτί τὸ σχημα τὸ έγγεγραμμένον έν τῷ τμάματι μείζονα λόγον έχει, η ου έχει ά ΔΖ ποτί ταν ΘΡ. ου δε λόγον έγει ά ΔΖ ποτί τὰν ΘΡ, τοῦτον έδείγθη έχων δ αὐτὸς κύλινδρος ποτί τὸν Ψ κῶνον. μείζονα οὖν έξει λόγον ποτί τὸ έγγεγραμμένον στημα η ποτί 10 του Ψ κώνου. όπερ αδύνατου. έδείτθη γαρ μεζζου έδυ τὸ έγγεγραμμένου σχημα τοῦ Ψ κώνου. οὐκ ἄρα έστι μείζου τὸ τοῦ σφαιροειδέος τμᾶμα τοῦ Ψ κώνου. άλλ' έστω, εί δυνατόν, έλασσον. πάλιν δη έγγεγράφθω τι είς τὸ τμᾶμα στημα στερεόν, καὶ ἄλλο περιγεγράφθω 15 έκ κυλίνδρων ύψος ίσον έχόντων συγκείμενον, ώστε τὸ περιγεγραμμένον σχημα τοῦ ἐγγραφέντος ὑπερέχειν έλάσσονι, η άλίκω μείζων έστιν ό Ψ κώνος του τμάματος, καὶ τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον κατεσκευάσθω. ἐπεὶ οὖν ἔλασσόν ἐστι τὸ ἐγγεγραμμένον σχῆμα 20 τοῦ τμάματος, καὶ έλάσσονι ύπερέχει τὸ περιγραφέν τοῦ έγγραφέντος, ἢ ὁ Ψ κῶνος τοῦ τμάματος, δῆλον, ότι και τὸ περιγραφέν σχημα έλασσόν έστι τοῦ Ψ κώνου. πάλιν δη ο πρώτος κύλινδρος τών έν τώ όλφ κυλίνδοφ ό έχων άξονα τὰν ΔΕ ποτὶ τὸν ποῶ-25 τον κύλινδρον των έν τω περιγεγραμμένω σχήματι τὸν ἔχοντα ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ου το έσχατου χωρίου των παρά ταν ΣΝ παραπεπτωκότων πλάτος έχόντων ίσον τᾶ Β Δ ποτ' αὐτό. έκάτερα γὰρ ἴσα ἐστίν. ὁ δὲ δεύτερος πύλινδρος τῶν ἐν

^{3.} ΔΘ] ΔΕ F; corr. Torellius. 4. δύο τοιταμόρια] scripsi; τριτα δυο μορια F, uulgo; error ortus est ex signis

sed $\Xi N = \Delta Z$, $\frac{1}{2}NO = \Delta \Theta$, $\frac{2}{3}\Xi O = \Delta P$. itaque totus cylindrus ad figuram segmento inscriptam maiorem habet rationem, quam $\Delta Z : \Theta P$, sed demonstratum est, eundem cylindrum ad conum \(\mathbf{\psi} \) eam habere rationem, quam $\Delta Z:\Theta P$. maiorem igitur rationem habebit [idem cylindrus] ad figuram inscriptam quam ad conum \(\mathfrak{\Psi}_{.2} \) quod fieri non potest. nam demonstratum est, figuram inscriptam maiorem esse cono \(\mathcal{V} \). quare segmentum sphaeroidis cono \(\mathcal{V} \) maius non est. — sed, si fieri potest, sit minus. rursus igitur segmento inscribatur figura solida, et alia circumscribatur ex cylindris aequalem altitudinem habentibus compositae, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali conus & maior est segmento [prop. 19], et cetera eadem, quae antea, construantur. iam quoniam figura inscripta segmento minor est, et figura circumscripta inscriptam excedit minore spatio, quam quo conus & segmentum excedit, adparet, etiam figuram circumscriptam minorem esse cono \(\mathbb{\Psi} \). rursus igitur primus cylindrus totius cylindri axem habens ΔE ad primum cylindrum figurae circumscriptae eundem axem habentem eam rationem habet, quam ultimum spatium eorum, quae lineae ΞN adplicata sunt latitudinem habentia lineae $B\Delta$

¹⁾ Nam $B\Delta = 3BP = \Xi O = BP + \Delta P$.

²⁾ Itaque figura inscripta minor est cono \(\Psi\) (Eucl. V, 10).

numeralibus. 9. λόγον] λόγον ὁ αὐτὸς κύλινδος Torellius.
16. νπερεχει F; corr. AB. 17. μειζον F; corr. B. 18. ἄλλα] alterum λ supra manu 1 F. 21. τοῦ ἐγγραφέντος] om. F; corr. Torellius. 22. τοῦ] το F. 25. τῶν] τον F; corr. B. 27. ΞΜ F. 28. ποτ' αὐτό] scripsi; ποτ' αὐτό unlgo; κίτ. p. 450, 18.

τῷ ὅλφ κυλίνδοφ ἄξονα ἔχων ἴσον τᾶ ΔΕ ποτί τὸν κύλινδρον τὸν κατ' αὐτὸν ἐόντα τῶν ἐν τῶ περιγεγραμμένω σχήματι τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ πρῶτον χωρίον των παρά τὰν ΕΝ παραπεπτωκότων 5 πλάτος έχόντων ίσον τῷ Β⊿ ποτὶ τὸν γνώμονα τὸν ἀφαιρημένον ἀπ' αὐτοῦ: καὶ τῶν ἄλλων δὲ κυλίνδρων ξκαστος τῶν ἐν τῷ ὅλῷ κυλίνδοῷ ἄξονα ἐγόντων ἴσον τα ΔΕ ποτί τὸν κατ' αὐτὸν κύλινδρον τῶν ἐν τῷ περιγεγραμμένω σχήματι του αυτου λόγου, ου το 10 δμόλογον χωρίον αὐτῷ τῶν παρὰ τὰν ΕΝ παραπεπτωχότων ποτί τὸν γνώμονα τὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀφαιρημένον πρώτου λεγομένου τοῦ ἐσχάτου. και πάντες οὖν οί κυλίνδροι οί έν τῷ ὅλω κυλίνδρω ποτὶ πάντας τοὺς κυλίνδρους τους έν τῷ περιγεγραμμένω σχήματι τὸν 15 αὐτὸν έξοῦντι λόγον, δν πάντα τὰ χωρία τὰ παρὰ τὰν ΕΝ παραπεπτωκότα ποτί τὸ ίσον τῶ τε ἐσζάτω κειμένω γωρίω καλ τοις γνωμόνεσσι τοις άφαιρημένοις άπὸ τῶν άλλων διὰ τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον. ἐπεὶ οὖν δεδείκται, δτι τὰ χωρία πάντα τὰ παρὰ τὰν ΕΝ παραπεπτωκότα 20 ποτὶ τὰ χωρία πάντα τὰ παρὰ τὰν ΝΟ παραπεπτωκότα ύπερβάλλοντα είδει τετραγώνω γωρίς τοῦ μεγίστου μείζονα λόγον έχοντι τοῦ, δυ έχει ά ΞΝ ποτλ τὰν ἴσαν συναμφοτέραις τᾶ τε ἡμισέα τᾶς ΝΟ καλ τῶ τρίτω μέρει τᾶς ΕΟ, δῆλον, ὅτι τὰ αὐτὰ χωρία 25 ποτί τὰ λοιπά, ἃ έντι ἴσα τῷ ἐσχάτῷ χωρίῷ κειμένῷ

^{1.} ℓσον] scripsi; ισαν F, uulgo. 2. τῶν] scripsi; τον F, uulgo. 5. ℓσον] Torellius; ισαν F, uulgo; τάν ℓσαν? 7. ℓσον] scripsi; ισαν F, uulgo; τὰν ℓσαν? 12. πρώτον] scripsi; προ τον F, uulgo. λεγομένον] λεγομεν F; corr. A, C*. παντος (comp.) F. 16. παραπεπτωκωτα F. 17. γνωμονεσι F. 19. τὰ χωρία πάντα τὰ παρὰ τὰν ΞΝ παραπεπτωκότα ποτί] om. F; corr. Torellius (nisi quod πάντα τὰ χωρία habet).

aequalem ad se ipsum. utraque enim inter se aequalia sunt. secundus autem cylindrus totius cylindri axem habens lineae ΔE aequalem ad cylindrum in figura circumscripta eodem loco positum eandem rationem habet, quam primum spatium eorum, quae lineae EN adplicata sunt latitudinem habentia lineae B d aequalem, ad gnomonem ab eo ablatum.1) et etiam ceterorum cylindrorum unusquisque eorum, qui in toto cylindro sunt et axem lineae ΔE aequalem habent, ad cylindrum in figura circumscripta eodem loco positum eandem rationem [habet]2), quam respondens spatium eorum, quae lineae ZN adplicata sunt, ad gnomonem ab eo ablatum, ita ut ultimum primo loco numeretur.3) quare etiam omnes cylindri totius cylindri ad omnes cylindros figurae circumscriptae eandem habebunt rationem, quam omnia spatia lineae **EN** adplicata ad spatium aequale spatio ultimo loco posito et gnomonibus a ceteris ablatis propter eadem, quae autea [prop. 1]. iam quoniam demonstratum est [prop. 2], omnia spatia lineae EN adplicata ad omnia spatia lineae NO adplicata figura quadrata excedentia praeter maximum maiorem rationem habere. quam $\Xi N: \frac{1}{4}NO + \frac{1}{4}\Xi O$, adparet, eadem spatia ad reliqua, quae aequalia sunt spatio ultimo loco posito

¹⁾ Quia secundus cylindrus figurae circumscriptae aequalis est primo inscriptae; tum u. p. 466, 15. idem in ceteris cylindris fit.

²⁾ Fortasse post τον αυτόν lin. 9 addendum est έχει.

³⁾ Fingatur spatium 4 alteri parti adfixum. proportiones igitur hae erunt (cfr. p. 453 not. i): $K: C_1 = Q_A: Q_A$;

 $K: C_3 = Q_1: g_1; K: C_3 = Q_2: g_2; K: C_4 = Q_3: g_3.$ Q spatia $\mathbb{Z}N$ sunt.

καί τοις γνωμόνεσσι τοις ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀφαιρουμένοις, ἐλάσσονα λόγον ἔχοντι τοῦ, ὃν ἔχει ὰ ΞΝ ποτί τὰν ἴσαν συναμφοτέραις τῷ τε ἡμισέᾳ τᾶς ΝΟ καὶ δυσὶ τριταμορίοις τᾶς ΞΟ. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ δ ὁ κύλινδρος ὁ βάσιν ἔχων τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν ποτὶ τὸ σχῆμα τὸ περιγεγραμμένον ἐλάσσονα λόγον ἔχει τοῦ, ὃν ἔχει ὰ ΖΔ ποτὶ τὰν ΘΡ. ὂν δὲ λόγον ἔχει ὰ ΔΖ ποτὶ τὰν ΘΡ, τοῦτον ἔχει ὁ εἰρημένος κύλινδρος ποτὶ τὸν Ψ κῶνον. ἐλάσιονα ἄρα λόγον ἔχει ὁ αὐτὸς κύλινδρος ποτὶ τὸ περιγεγραμμένον σχῆμα ἢ ποτὶ τὸν Ψ κῶνον. ὅπερ ἀδύνατον. ἐδείχθη γὰρ ἕλασσον ἐὸν τὸ περιγεγραμμένον σχῆμα τοῦ Ψ κώνου. οὐκ ἄρα ἐστὶν ἔλασσον τοῦ Ψ κώνου. ἐπεὶ δὲ οὕτε μείζον οὕτε ἕλασσον, ἴσον ἄρα 15 ἐστίν.

λ'.

Καὶ τοίνυν εἴ κα μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τμαθῆ τὸ σφαιροεδὲς μηδὲ διὰ τοῦ κέντρου, τὸ ἔλασσον αὐτοῦ τμᾶμα ποτὶ τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τὸ βάσιν ἔχον 20 τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔξει τὸν λόγον, ὃν ὰ ἴσα συναμφοτέρα τὰ τε ἡμισέα τᾶς ἐπιζευγνυούσας τὰς κορυφὰς τῶν γενομένων τμαμάτων καὶ τῷ ἄξονι τοῦ μείζονος τμάματος ποτὶ τὸν ἄξονα τοῦ μείζονος τμάματος.

^{1.} γνωμόνεσσι] alterum σ supra manu 1 F. ἀφαιρημένοις Torellius.
3. ταις τε ημισεαις F; corr. Torellius.
4. τριταμωριοις F. 7. ZΔ] ZΛ F. 10. ἄρα] om. F; corr. B.
11. ἤ] om. F; corr. B. 13. ἔλασσον ἔλασσον τὸ τοῦ σφαιροειδέος τμᾶμα Torellius.
4β΄ Torellius; om. F. 19. αποτμημα F; corr. Torellius.
16 άσιν ἔχον] scripsi; του βασιν εχοντος F, uulgo.
21. ἀ ἴσω σνναμφοτέρα] scripsi; αι (supra manu 1) σνναμφοτέραι Ϝ, uulgo; αί σνναμφότεραι ἴσα Torellius.

et gnomonibus a ceteris ablatis, minorem rationem habere, quam $\Xi N: \frac{1}{2}NO + \frac{2}{3}\Xi O.^1$) adparet igitur, etiam cylindrum basim habentem eandem, quam segmentum, et eundem axem ad figuram circumscriptam minorem rationem habere, quam habet $Z \Delta : \Theta P.^3$) sed quam rationem habet $\Delta Z : \Theta P$, eam habet cylindrus ille ad conum Ψ [p. 462, 29]. itaque idem cylindrus ad figuram circumscriptam minorem rationem habet quam ad conum Ψ^3); quod fieri non potest. nam demonstratum est, figuram circumscriptam minorem esse cono Ψ . quare [segmentum sphaeroidis] minus non est cono Ψ . et quoniam neque maius neque minus est, aequale igitur est.

XXX.

Uerum etiam si [plano] ad axem non perpendiculari sphaeroides secatur nec per centrum posito, minus eius segmentum ad coni segmentum basim habens eandem, quam segmentum [sphaeroidis], et eundem axem eam habebit rationem, quam linea utrique aequalis, et dimidiae lineae uertices segmentorum ortorum iungenti et axi segmenti maioris, ad axem segmenti maioris. 4)

^{1) &#}x27;Αναστρέψαντι; u. Pappus VII, 48 p. 686; cfr. p. 469 not. 3.

²⁾ Nam $Z\Delta = \Xi N$, $\Theta P = \Theta \Delta + \Delta P = \frac{1}{2}NO + \frac{3}{2}\Xi O$; u. p. 470, 2 et 471 not. 1.

³⁾ Quare figura circumscripta maior est cono \(\mathbf{Y} \) (Eucl. \) \(\mathbf{V} \).

γ, 10).

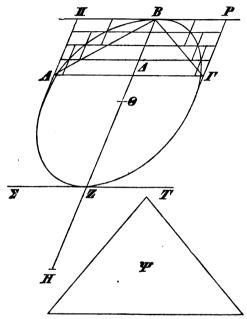
4) P. 284, 24: εἰ δέ κα μήτε διὰ τοῦ κέντρου μήτε ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τῷ ἐπιπέθῷ τμαθῆ τὸ σφαιροειδές, τῶν γεναμένων τμαμάτων τὸ μὲν μεῖζον κτλ., τὸ δὲ ἔλασσον τμᾶμα ποτὶ τὸ σχῆμα τὸ βάσιν ἔχον κτλ., ut hoc loco, nisi quod lin. 21 ἀ συναμφοτέραις ἴσα legitur, lin. 22 γενομένων omittitur, lin. 24 τὸν τοῦ legitur.

τετμάσθω γάρ τι σχημα σφαιροειδές, ώς είρήται. καί τιαθέντος αὐτοῦ ἄλλφ ἐπιπέδφ διὰ τοῦ ἄξονος όρθω ποτί τὸ τέμνον ἐπίπεδον τοῦ μὲν σχήματος τομὰ ἔστω ὰ ΑΒΓ όξυγωνίου κώνου τομά, τοῦ δὲ τέμ-5 νοντος έπιπέδου τὸ σηημα ά ΓΑ εὐθεία. καὶ παρά ταν ΑΓ άχθων αι ΠΡ, ΣΤ ἐπιψαυούσαι τᾶς τοῦ κώνου τομᾶς κατά τὰ Β, Ζ, καὶ ἀνεστακέτω ἀπ' αὐτᾶν έπίπεδα παράλληλα τῶ κατὰ τὰν ΑΓ. ἐπιψαυσοῦντι δη ταύτα του σφαιροειδέος κατά τὰ Β, Ζ, καὶ έσσούν-10 ται χορυφαί τῶν τμαμάτων. ἄγθω οὖν ἁ τὰς χορυφὰς των τμαμάτων επιζευγνύουσα, και έστω ά ΒΖ. πεσείται δε αύτα δια του κέντρου, και έστω κέντρον του σφαιροειδέος καλ τᾶς τοῦ όξυγωνίου κώνου τομᾶς τὸ Θ. ἐπεὶ οὖν ὑπέκειτο μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τε-15 τμάσθαι τῷ ἐπιπέδω τὸ σχῆμα, ἁ τομά ἐστιν ὀξυγωνίου κώνου τομά, καὶ διάμετρος αὐτᾶς ά ΓΑ. λελάφθω οὖν ος τε κύλινδρος ὁ ἄξονα ἔχων ἐπ' εὐθείας $\tau \tilde{a} B \Delta$, $\delta \tilde{b} \epsilon \nu \tau \tilde{a} \epsilon \pi \iota \varphi \alpha \nu \epsilon i \alpha \epsilon \delta \delta \epsilon \epsilon i \tau \alpha \iota \hat{a} \tau \delta \tilde{b} \hat{c} \nu \nu \varphi \nu i \delta \nu$ κώνου τομά ά περί διάμετρον τὰν ΑΓ, καὶ ὁ κῶνος 20 ὁ κορυφὰν ἔχων τὸ Β σαμεΐον, οὖ ἐν τᾶ ἐπιφανεία έσσείται ά τοῦ όξυνωνίου κώνου τομὰ ά περί διάμετρον τὰν ΑΓ. ἐσσείται δὴ τόμος τις κυλίνδρου τὰν αὐτὰν βάσιν ἔγων τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν, καὶ ἀπότμαμα κώνου τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχον 25 τῶ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. δεικτέον, ὅτι τὸ τμαμα τοῦ σφαιροειδέος, οὖ κορυφὰ τὸ Β, ποτὶ τὸ

secetur enim figura sphaeroidis, ita ut diximus. et secta ea alio plano per axem ad secans planum perpendiculari figurae sectio sit ABI coni acutianguli sectio [prop. 11, c], plani autem figuram secantis linea ΓA . et lineae $A\Gamma$ parallelae ducantur lineae ΠP . ΣT sectionem coni in punctis B, Z contingentes, et in iis plana erigantur plano in linea $A\Gamma$ posito parallela. ea igitur sphaeroides in punctis B, Z contingent [prop. 16, b], quae uertices erunt segmentorum [p. 282, 12]. ducatur igitur linea uertices segmentorum iungens, et sit BZ. ea igitur per centrum cadet [prop. 16, c]. et centrum sphaeroidis et sectionis coni acutianguli sit @. iam quoniam suppositum est, figuram plano ad axem non perpendiculari sectam esse, sectio est coni acutianguli sectio, et diametrus eius ΓA [prop. 14]. sumatur igitur et cylindrus axem habens in producta linea BA, cuius in superficie sit sectio coni acutianguli circum diametrum $A\Gamma$ descripta [prop. 9], et conus uerticem habens punctum B, cuius in superficie sit sectio coni acutianguli circum diametrum $A\Gamma$ descripta [prop. 8]. erit igitur frustum quoddam cylindri basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem, et segmentum coni eandem basim habens, quam segmentum [sphaeroidis]. et axem eundem. demonstrandum est, segmentum sphaeroidis, cuius uertex sit B, ad segmentum coni

scripsi; επιζευχθεισα F, uulgo. 14. τετμησθαι F; corr. Torellius. 17. δ] addidi; om. F, uulgo. αξωνα F. 24. και ἀπότμαμα ad lin. 25: τὸν αὐτόν in mg. habet F manu 1, adposito signo $\checkmark$. εχων F.

ἀπότμαμα τοῦ κώνου τὸ βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔξει τὸν λόγον, ον ἁ ΔΗ ποτὶ τὰν ΔΖ. ἴσα δὲ ἔστω ἁ ΖΗ τῷ ⊗Ζ.

λελάφθω δή τις κῶνος, ἐν ὧ τὸ Ψ, ποτὶ τὸ ἀπό
5 τμαμα τοῦ κώνου τὸ βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχων τὸν λόγον, ὃν
ἔχει ἀ ΔΗ ποτὶ τὰν ΔΖ. εἰ οὖν μή ἐστιν ἴσον τὸ
τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος τῷ Ψ κώνῳ, ἔστω πρῶτον,
εἰ δυνατόν, μείζον. ἐνέγραψα δὴ εἰς τὸ τμᾶμα τοῦ
10 σφαιροειδέος σχῆμα στερεόν, καὶ ἄλλο περιέγραψα ἐκ
κυλίνδρων τόμων ῦψος ἴσον ἐχόντων συγκείμενον,

^{1.} αποτμημα] F, ut p. 476 lin. 24, p. 478 lin. 4; corr. Torellius.

basim habens eandem, quam segmentum [sphaeroidis], et eundem axem eam rationem habiturum esse, quam $\Delta H: \Delta Z$. sit autem $ZH = \Theta Z$.

sumatur igitur conus aliquis, in quo sit littera Ψ , qui ad segmentum coni basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem eam habeat rationem, quam $\Delta H: \Delta Z$. iam si segmentum sphaeroidis cono Ψ aequale non est, primum, si fieri potest, maius sit inscripsi igitur segmento sphaeroidis figuram solidam, et aliam circumscripsi ex frustis cylindrorum altitudinem aequalem habentibus compositas, ita ut figura

τὸ βάσιν ἔχον] scripsi; του βασιν εχοντος F, uulgo. 3. ΘΖ] ΔΖ F. 5. τὸ βάσιν ἔχον] scripsi; του βασιν εχοντος F, uulgo. 6. εχον F; corr. Torellius. 9. ἐγγεγράφθω et lin. 10: περιγεγράφθω Nizzius.

ώστε τὸ περιγραφέν σχημα τοῦ έγγραφέντος ὑπερέχειν έλάσσονι, ἢ άλίκφ ὑπερέχει τὸ τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος τοῦ Ψ κώνου. όμοίως δη τῷ προτέρω δειγθησέται τὸ έγγεγραμμένον στημα μεζίον έὸν τοῦ Ψ κώνου, 5 και δ τόμος τοῦ κυλίνδρου δ βάσιν ἔχων τὰν αὐτὰν τῶ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν ποτὶ τὸ ἐγγεγραμμένον σχημα μείζονα λόγον έχων η ποτί τὸν Ψ κῶνον. ο έστιν άδύνατον. ούκ έσσείται ούν τὸ τοῦ σφαιφοειδέος τμαμα του Ψ κώνου μείζον. άλλ' έστω, εί 10 δυνατόν, έλασσον. έγγεγραμμένον δη πάλιν έστω είς τὸ τμᾶμα σχῆμα στερεόν, καὶ ἄλλο περιγεγραμμένον έκ κυλίνδοου τόμων ύψος ίσου έχόντων συγκείμενα, ώστε τὸ περιγραφέν σχημα τοῦ έγγραφέντος ὑπερέχειν έλάσσονι, ἢ άλίκω ὑπερέχει ὁ Ψ κῶνος τοῦ τμάματος. 15 πάλιν δη διὰ τῶν αὐτῶν δειχθησέται τὸ περιγεγραμμένον σχημα έλασσον τοῦ Ψ κώνου, καὶ ὁ τόμος τοῦ κυλίνδρου δ βάσιν έχων τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ άξονα τὸν αὐτὸν ποτὶ τὸ περιγεγραμμένον σχημα έλάσσονα λόγον έχων ἢ ποτὶ τὸν Ψ κῶνον ος έστιν ἀδύ-20 νατον. οὐκ ἐσσείται οὖν οὐδὲ ἔλασσον τὸ τμᾶμα τοῦ κώνου. φανερον ούν, δ έδει δείξαι.

λα΄.

Παντός σχήματος σφαιροειδέος έπιπέδω τμαθέντος όρθω ποτί τὸν ἄξονα μὴ διὰ τοῦ κέντρου τὸ μεῖζον 25 τμᾶμα ποτί τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὃν ὰ ἴσα συναμφοτέραις τῷ τε ἡμισέᾳ τοῦ

^{10.} ἔστω] om. F; corr. Torellius. 12. ἴσον] om. F; corr. B. 13. νπερεχει F. 20. ἐσσείται] εσσει F. 21. δ ἔδει] ωσδει F; corr. Torellius. 22. λγ΄ Torellius; om. F.

circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali segmentum sphaeroidis conum \(\varphi\) excedit.\(^1\) eodem igitur modo, quo supra, demonstrabimus, figuram inscriptam maiorem esse cono \(\mathcal{\Psi} \), et frustum cylindri basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem ad figuram inscriptam maiorem rationem habere quam ad conum \(\mathbf{Y} \); quod fieri non potest. quare segmentum sphaeroidis maius non erit cono \(\mathfrak{\psi} \). sit autem, si fieri potest, minus. inscribatur igitur rursus segmento figura solida, et alia circumscribatur ex cylindri frustis altitudinem aequalem habentibus compositae, ita ut figura circumscripta excedat inscriptam spatio minore, quam quali conus \(\mathbf{\Psi} \) segmentum excedit [prop. 20]. rursus igitur eodem modo demonstrabimus, figuram circumscriptam minorem esse cono \(\mathcal{V}\), et frustum cylindri basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem ad figuram circumscriptam minorem rationem habere quam ad conum #; quod fieri non potest. quare segmentum ne minus quidem erit cono. manifestum ergo est, quod erat demonstrandum.

XXXI.

Quauis figura sphaeroide plano ad axem perpendiculari, per centrum autem non posito, secta, segmentum maius ad conum basim habentem eandem, quam segmentum, et eundem axem eam rationem habet, quam linea utrique aequalis, et dimidio axi

¹⁾ Ex prop. 20.

εξονος τοῦ σφαιφοειδέος καὶ τῷ τοῦ ἐλάσσονος τμάματος ἄξονι κοτὶ τὸν τοῦ ἐλάσσονος τμάματος ἄξονα.

τετμάσθω τι σφαιροειδές, ώς εἰρήται. τμαθέντος δὲ αὐτοῦ ἐπιπέδω ἄλλω διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθῷ ποτὶ 5 τὸ τέμνον ἐπιπεδον τοῦ μὲν σχήματος τομὰ ἔστω ὰ ΑΒΓ ὀξυγωνίσυ κώνου τομά, διάμετρος δὲ αὐτᾶς καὶ ἄξων τοῦ σχήματος ὰ ΒΔ, τοῦ δὲ τέμνοντος ἐπιπέδου ὰ ΓΑ εὐθεῖα. ἐσσείται δὴ αὐτὰ ποτ' ὀρθὰς τῷ ΒΔ. ἔστω δὲ μείζον τῶν τμαμάτων, οὖ πορυφὰ τὸ Β, καὶ 10 κέντρον τοῦ σφαιροειδέος τὸ Θ. ποτικείσθω δὴ ὰ ΔΗ τῷ ΔΘ ἴσα, καὶ ὰ ΒΖ τῷ αὐτῷ ἴσα. δεικτέον, ὅτι τὸ τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος, οὖ πορυφὰ τὸ Β, ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὃν ἔχει 15 ὰ ΕΗ ποτὶ τὰν ΕΔ.

τετμάσθω δὴ τὸ σφαιροειδὲς ἐπιπέδω διὰ τοῦ κέντρου ὀρθῶ ποτὶ τὸν ἄξονα, καὶ ἀπὸ τοῦ γενομένου κύκλου κῶνος ἔστω κορυφὰν ἔχων τὸ Δ σαμεῖου. ἔστιν δὴ τὸ μὲν ὅλον σφαιροειδὲς διπλάσιον τοῦ τμάματος τοῦ βάσιν ἔχοντος τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν ΚΛ, κορυφὰν δὲ τὸ Δ σαμεῖον, τὸ δὲ εἰρημένον τμᾶμα διπλάσιον τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. δεδείκται γὰρ ταῦτα. τὸ ὅλον οὖν σφαιροειδὲς τετραπλάσιόν ἐστι τοῦ κώνου τοῦ εἰρημένου. ὁ δὲ κῶνος οὖτος ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν

^{5.} $\sigma_{Z}\eta\mu\alpha\tau\sigma_{S}$] $\tau\mu\eta\mu\alpha\tau\sigma_{S}$ F; corr. Torellius. 7. $\delta\epsilon$] om. F; corr. Torellius. 25. $\delta\epsilon$] scrips; $\delta\eta$ F, uulgo.

άξονος τοῦ σφαιροειδέος καὶ τῷ τοῦ ἐλάσσονος τμάματος ἄξονι ποτὶ τὸν τοῦ ἐλάσσονος τμάματος ἄξονα.

τετμάσθω τι σφαιροειδές, ὡς εἰρήται. τμαθέντος
δὲ αὐτοῦ ἐπιπέδῳ ἄλλῳ διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθῷ ποτὶ
5 τὸ τέμνον ἐπίπεδον τοῦ μὲν σχήματος τομὰ ἔστω ᾶ
ΑΒΓ ὀξυγωνίου κώνου τομά, διάμετρος δὲ αὐτᾶς καὶ
ἄξων τοῦ σχήματος ὰ ΒΔ, τοῦ δὲ τέμνοντος ἐπιπέδου
ὰ ΓΑ εὐθεῖα. ἐσσείται δὴ αὐτὰ ποτ' ὀρθὰς τῷ ΒΔ.
ἔστω δὲ μεῖζον τῶν τμαμάτων, οὖ κορυφὰ τὸ Β, καὶ
10 κέντρον τοῦ σφαιροειδέος τὸ Θ. ποτικείσθω δὴ ὰ
ΔΗ τῷ ΔΘ ἴσα, καὶ ὰ ΒΖ τῷ αὐτῷ ἴσα. δεικτέον,
ὅτι τὸ τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος, οὖ κορυφὰ τὸ Β, ποὶ
τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι
καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ον ἔχει
15 ὰ ΕΗ ποτὶ τὰν ΕΔ.

τετμάσθω δη τὸ σφαιροειδὲς ἐπιπέδω διὰ τοῦ χέντρου ὀρθῷ ποτὶ τὸυ ἄξονα, καὶ ἀπὸ τοῦ γενομένου κύκλου κῶνος ἔστω κορυφὰν ἔχων τὸ Δ σαμεῖον. ἔστιν δὴ τὸ μὲν ὅλον σφαιροειδὲς διπλάσιον τοῦ τμάματος 20 τοῦ βάσιν ἔχοντος τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν ΚΛ, κορυφὰν δὲ τὸ Δ σαμεῖον, τὸ δὲ εἰρημένον τμᾶμα διπλάσιον τοῦ κώνου τοῦ βάσιν ἔχοντος τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτόν. δεδείκται γὰρ ταῦτατὸ ὅλον οὖν σφαιροειδὲς τετραπλάσιόν ἐστι τοῦ κώνου τὸῦ εἰρημένου. ὁ δὲ κῶνος οὖτος ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὸν κύκλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν

^{5.} σχήματος] τμηματος F; corr. Torellius. 7. δέ] om F; corr. Torellius. 25. δέ] scripsi; δη F, uulgo.

sphaeroidis et axi segmenti minoris, ad axem segmenti minoris.¹)

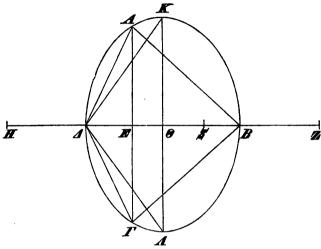
secetur sphaeroides aliquod, ita ut diximus. secto autem eo alio plano per axem ad secans planum perpendiculari figurae sectio sit $AB\Gamma$ coni acutianguli sectio, diametrus autem eius et axis figurae $B\Delta$ [prop. 11, c], plani autem secantis linea ΓA . ea igitur ad lineam $B\Delta$ perpendicularis erit [p. 440, 15]. sit autem maius segmentum id, cuius uertex est B punctum, et centrum sphaeroidis sit Θ . adiiciatur igitur linea ΔH lineae $\Delta \Theta$ aequalis, et BZ eidem aequalis. demonstrandum, segmentum sphaeroidis, cuius uertex sit B, ad conum eandem basim habentem, quam segmentum, et eundem axem, eam habere rationem, quam habeat $EH:E\Delta$.

secetur igitur sphaeroides plano per centrum ad axem perpendiculari, et in circulo inde orto [prop. 11, c] conus construatur uerticem habens punctum Δ . est igitur totum sphaeroides duplo maius segmento basim habenti circulum circum diametrum $K\Delta$ descriptum, uerticem autem punctum Δ [prop. 18]; segmentum autem illud duplo maius est cono basim eandem habenti, quam segmentum, et eundem axem [prop. 27]. haec enim demonstrata sunt. itaque totum sphaeroides quadruplo maius est cono, quem commemora-

¹⁾ P. 284, 6: εί δέ κα όρθῷ μὲν ποτί τὸν ἄξονα τῷ ἐπιπέδῷ τμαθῆ, μὴ διὰ τοῦ κέντρου δέ, τῶν γεναμένων τμαμάτων τὸ μὲν μείζον ποτί τὸν κῶνον τὸν τὰν αὐτὰν βάσιν ἔχοντα τῷ τμαματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔξει τὸν λόγον, ὅν ἀ συναμφοτέραις ἴσα τῷ τε ἡμισείᾳ τᾶς εὐθείας, α΄ ἐστιν ἄξων τοῦ σφαιροειδέος, καὶ τῷ ἄξονι τῷ τοῦ ἐλάσσονος τμάματος ποτί τὸν ἄξονα τοῦ ἐλάσσονος τμάματος.

484

ΑΓ, πορυφάν δε τὸ Δ σαμείου τὸν συγκείμενον έγει λόγου έκ τε τοῦ, ου έχει ά ΘΔ ποτί τὰν ΕΔ, καί έκ τοῦ, ον έχει τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΘ τετράγωνον ποτὶ τὸ άπὸ τᾶς ΕΑ. ὃν δὲ λόγον ἔγει τὸ ἀπὸ τᾶς ΚΘ ποτὶ

5 τὸ ἀπὸ τᾶς ΕΑ, ὁ αὐτός ἐστι τῷ, ὃν ἔχει τὸ ὑπὸ ΒΘ, ΘΔ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΕ, ΕΔ. ὂν δὴ λόγον έχει ά ΘΔ ποτί τὰν ΕΔ, τοῦτον έχέτω ά ΕΔ ποτί τὰν ΘΔ. Εξει οὖν καὶ τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΒΘ ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΘ, ΘΔ, ὃν ά ΔΘ ποτί τὰν 10 ΔE . δ $\delta \epsilon$ suggestivened honor ex te tov, $\delta \nu$ exel to ύπὸ ΞΔ, ΘΒ ποτὶ τὸ ὑπὸ ΒΘ, ΘΔ, καὶ ἐκ τοῦ, ὃν έχει τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΘ, Θ⊿ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΕ, ΕΔ, ό αὐτός ἐστι τῷ, ὂν ἔχει τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΕΔ, ΒΘ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΕ, ΕΔ. ἔχει οὖν ἱ μὲν 15 κώνος ὁ βάσιν έχων τὸν κύκλον τὸν περί διάμετρον

^{7.} $\Theta \Delta$ $\Theta A F$. 11. $B\Theta$, $\Theta \Delta$ scripsi; $B\Theta \Delta F$, unlgo.

uimus. sed hic conus ad conum basim habentem circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, uerticem autem punctum Δ rationem habet compositam ex ratione $\Theta \Delta : E \Delta$ et $K\Theta^2 : E \Lambda^2$.) sed

 $K\Theta^2: EA^2 = B\Theta \times \Theta \Delta: BE \times E\Delta$

[Apollon. I, 21; cfr. supra p. 447 not. 1]. sit igitur [Eucl. VI, 11] $\Xi \Delta : \Theta \Delta = \Theta \Delta : E \Delta$; quare etiam erit $\Xi \Delta \times B\Theta : B\Theta \times \Theta \Delta = \Delta \Theta : \Delta E$. ratio autem composita ex

 $\Xi\varDelta \times \Theta B:B\Theta \times \Theta\varDelta$ et $B\Theta \times \Theta\varDelta:BE \times E\varDelta$ eadem est, quam habet $X\varDelta \times \Theta B:BE \times E\varDelta$. itaque conus basim habens circulum circum diametrum $K\varDelta$ descriptum, uerticem autem punctum $\varDelta$ ad conum basim habentem circulum circum diametrum $\varDelta\Gamma$ descriptum, uerticem autem punctum $\varDelta$ eandem rationem habet, quam $\Xi\varDelta \times B\Theta:BE \times E\varDelta$. sed co-

¹⁾ U. prop. 10 et Eucl. XII, 2. nam basis segmenti circulus est (prop. 11, c).

τὰν ΚΛ, κορυφὰν δὲ τὸ Δ σαμεῖον ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὸν κύμλον τὸν περὶ διάμετρον τὰν ΑΓ, πορυφάν δε τὸ Δ σαμεῖον τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν Ξ⊿, ΒΘ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν 5 BE, $E extstyle extstyle extstyle extstyle \delta$ θ άσιν ἔχων τὸν κύκλον τὸν περί διάμετρον τὰν ΑΓ, πορυφάν δὲ τὸ Δ σαμεῖον ποτί τὸ τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος τὸ βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν αὐτῷ καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, δυ τὸ περιεχόμενου ὑπὸ τᾶν ΒΕ, Ε Δ ποτὶ τὸ 10 περιεχόμενον ύπὸ ΖΕ, ΕΔ [τουτέστιν & ΒΕ ποτὶ ΕΖ. τὸ γὰρ ἔλασσον ἢ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος ποτὶ τὸν κώνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ άξονα τὸν αὐτὸν δεδείκται τοῦτον έχον τὸν λόγον, ὃν ά συναμφοτέραις ίσα τα τε ήμισέα του άξονος του 15 σφαιροειδέος καλ τῷ ἄξονι τῷ τοῦ μείζονος τμάματος ποτί τὸν ἄξονα τὸν τοῦ μείζονος τμάματος. οὖτος δέ έστιν, ὃν έχει ά ΖΕ ποτί τὰν ΒΕ]. ὁ ἄρα κῶνος ὁ έν τῷ ἡμισέφ τοῦ σφαιροειδέος ποτὶ τὸ τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος τὸ έλασσον τοῦ ἡμίσεος τὸν αὐτὸν ἔχει 20 λόγον, ου τὸ περιεχόμενον υπὸ τᾶν ΞΔ, ΒΘ ποτὶ τὸ ύπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ. ἐπεὶ οὖν τὸ μὲν ὅλον σφαιροειδὲς ποτί τὸν κῶνον τὸν ἐν τῷ ἡμισέῷ τοῦ σφαιροειδέος τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ZH, $\Xi \Delta$ not tò $\hat{v}\pi\hat{o}$ tav $B\Theta$, $\Xi \Delta$ tetranlágion 25 γὰο έκάτερον έκατέρου ὁ δὲ κῶνος ὁ ἐν τῷ ἡμισέφ τοῦ σφαιροειδέος ποτί τὸ τμᾶμα τὸ ἔλασσον ἢ τὸ ήμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὃν τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΒΘ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν $ZE, E\Delta$, Exol na nal tò ölov σφαιροειδές ποτὶ τὸ

^{· 1.} $\tau \dot{\alpha} \nu$] $\tau \dot{\alpha}$ F. 7. $\tau o \tilde{\nu}$] to tov F. exam F. 10. ZE, $E \Delta$] ΞE , BE F. 13. exam F. 19. $\tau o \tilde{\nu}$ history scrips;

nus basim habens circulum circum diametrum $A\Gamma$ descriptum, uerticem autem punctum Δ ad segmentum sphaeroidis basim habens eandem, quam conus, et eundem axem eam habet rationem, quam

$$BE \times E\Delta : ZE \times E\Delta$$
.1)

$ZH \times \Xi \Delta : B\Theta \times \Xi \Delta$

(utrumque enim utroque²) quadruplo maius est), conus autem, qui in dimidia sphaeroidis parte est, ad segmentum, quod minus est dimidia parte sphaeroidis, eam rationem habet, quam $\Xi\varDelta \times B\Theta: ZE \times E\varDelta$, habebit etiam totum sphaeroides ad segmentum eius minus eandem rationem, quam $ZH \times \Xi\varDelta: ZE \times E\varDelta$

¹⁾ Habent enim eam rationem, quam BE:ZE (prop. 29). sed quae sequuntur uerba lin. 10—17, quibus sine causa repetitur prop. 29 tota, subditiua sunt. neque enim τουτέστιν lin. 10 aptum est, quod tum demum sensum haberet, si Archimedes proportione EΔ:ZE uti uellet. ut nunc est, ita debuit scribere: δν ά BE ποτί ΕΖ, τουτέστι τὸ περιεχόμενον ὑπὸ BE, ΕΔ ποτί τὸ ὑπὸ ΖΕ, ΕΔ.

²⁾ H. e. et sphaeroides cono, et rectangulum $ZH \times \Xi \Delta$ rectangulo $B\Theta \times \Xi \Delta$ (nam $ZH = 4B\Theta$).

του ημισυ F, uulgo; τοῦ ἡμίσεως B; ἢ τὸ ἡμίσεον Torellius.

22. ἡμισέω] ημισυ F; corr. B.

25. ἐκατέωου] addidi; om. F, uulgo.

28. τᾶν] (alterum) των per comp. F; corr. Torellius.

29. κα] addidi; om. F, uulgo.

ἔχει B, Nizzius.

τμαμα τὸ ελασσον αὐτοῦ τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν τὸ περιεχόμενον ύπὸ τᾶν ΖΗ, ΞΔ ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, $E \Delta$. $\tilde{\omega}$ στε και τὸ μεζον τμαμα τοῦ σφαιροειδέος ποτί τὸ Ελασσον τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει, ὃν ἁ ὑπεροχά, 5 & ύπερέχει τὸ περιεχόμενον ύπὸ τᾶν ΖΗ, ΞΔ τοῦ ύπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ, ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ. ὑπερέγει δὲ τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΗ, ΕΔ τοῦ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ τῷ τε ύπὸ τᾶν ΕΔ, ΕΗ περιεχομένφ καὶ τῷ ύπὸ τᾶν ΖΕ, ΞΕ. έχει άρα τὸ μείζον τμαμα τοῦ σφαιροειδέος 10 ποτί τὸ έλασσον τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν τὸ ἴσον ἀμφοτέροις τῷ τε περιεγομένω ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΕΗ καὶ τῷ ύπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΕ ποτί τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ. τὸ δὲ ἔλασσον τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος ποτί τὸν κῶνον τὸν βάσιν ἔχοντα τὰν αὐτὰν αὐτῶ καὶ 15 άξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὃν τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΕ, ΕΔ [τὸν γὰο αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν ά ΖΕ ποτί τὰν ΒΕ]. δ δὲ κῶνος δ ἐν τῷ ἐλάσσονι τμάματι ποτὶ τὸν κῶνον τὸν ἐν τῶ μείζονι τμάματι τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν 20 τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΒΕ, ΕΔ ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΕ τετράγωνου. του γαρ των ύψέων λόγον έχουτι οί κώνοι, έπεὶ βάσιν έχοντι τὰν αὐτάν. έχοι οὖν κα τὸ μεζον τμαμα τοῦ σφαιροειδέος ποτὶ τὸν κῶνον τὸν έν αὐτῷ έγγεγραμμένον, δυ τὸ ἴσον ἀμφοτέροις τῷ 25 τε περιεγομένω ύπὸ τᾶν 🗷 Δ. ΕΗ καὶ τῷ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΣΕ ποτί τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΕ. ούτος

^{1.} αὐτοῦ] delet Nizzius. 2. ZH] ZN F. ZE, EΔ] scripsi; ZEΔ F, uulgo. 5. τοῦ] το F; corr. Torellius. 6. ποτί] προς per comp. F; corr. Torellius. ZE, EΔ] scripsi; ZEΔ F, uulgo. 7. τό] του per comp. F; corr. ed. Basil. τοῦ] α F; corr. ed. Basil. 8. τῷ] το F. 11. EH] EN F. 16. τό] τὸ περιεχόμενον Torellius. BE, ΕΔ]

[Eucl. V, 22]. quare etiam maius sphaeroidis segmentum ad minus eandem rationem habet, quam

 $ZH \times Z\Delta - ZE \times E\Delta$: $ZE \times E\Delta$ [$\delta\iota \epsilon \lambda \delta \nu \tau \iota$ Eucl. V, 17]. sed $ZH \times Z\Delta - ZE \times E\Delta = Z\Delta \times EH + ZE \times ZE$.\(^1\)) itaque segmentum maius sphaeroidis ad minus eandem rationem habet, quam

 $E\Delta \times EH + ZE \times EE : ZE \times E\Delta$. sed minus segmentum sphaeroidis ad conum eandem basim habentem et axem eundem eam habet rationem, quam $ZE \times E\Delta : BE \times E\Delta^2$) et conus, qui in minore segmento est, ad conum, qui est in maiore, eandem rationem habet, quam $BE \times E\Delta : BE^2$; coni enim rationem altitudinum inter se habent, quoniam eandem habent basim [Eucl. XII, 14; cfr. supra prop. 10]. quare maius segmentum sphaeroidis ad conum ei inscriptum [eam rationem] habet, quam habet

 $E\Delta \times EH + ZE \times EE : BE^2$ [Eucl. V, 22]. haec autem ratio eadem est, quam habet $EH : E\Delta$.

¹⁾ Nam ZH = EH + EZ; itaque $ZH \times \Xi \Delta = EH \times \Xi \Delta + EZ \times \Xi \Delta$; et $EH \times \Xi \Delta + EZ \times \Xi \Delta - EZ \times E\Delta$

 $⁼EH\times\Xi\Delta+EZ\times(\Xi\Delta-E\Delta)=EH\times\Xi\Delta+EZ\times E\Xi.$

²⁾ Uerba τὸν γὰς αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν ὰ ΖΕ ποτὶ τὰν BE lin. 17 prorsus superuacua sunt, cum Archimedes iam p. 486, 5 hac ipsa proportione usus sit, nulla addita causa. itaque interpolatori tribuenda esse putaui. — Hinc sequitur (Eucl. V, 22), segmentum maius ad conum in minore segmento inscriptum eam habere rationem, quam
EA × EH + ZE × EE: BE × EA.

BEΔ F; corr. Torellius. 17. ZE] ZΘ F; corr. ed. Basil. 22. ἐπεί] ἐπι F. ἔχοι οὖν καὶ scripsi; εχοι αν και F, uulgo; ἔχει οὖν καὶ Nizzius. 24. ὄν] scripsi; om. F, uulgo; τοῦν τὸν λόγον, ὄν ed. Basil., Torellius. 26. ZE] ZΘ F.

δε ὁ αὐτός έστι τῷ, ὃν ἔχει ἁ EH ποτὶ τὰν $E\Delta$. τὸ γὰρ ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΕΗ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΕΔ τοῦτον έχει τὸν λόγον, ὃν ά ΕΗ ποτὶ τὰν ΕΔ, καὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΕΕ, ΖΕ περιεχόμενον ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν 5 ΖΕ, ΘΕ τοῦτον έχει τὸν λόγον, ὃν ά ΕΗ ποτὶ τὰν $E\Delta$ · $\dot{\alpha}$ $\dot{\gamma}\dot{\alpha}\rho$ ΞE not $\dot{\tau}\dot{\alpha}\nu$ ΘE to $\dot{\alpha}\dot{\nu}\dot{\tau}\dot{\rho}\nu$ Eyel $\lambda\dot{\rho}\nu\dot{\rho}\nu$. ου ά ΕΗ ποτί τὰν ΕΔ διὰ τὸ ἀνάλογον είμεν τὰς E extstyle extstyleτὸ ἴσον οὖν ἀμφοτέροις τῷ τε περιεχομένω ὑπὸ τᾶν 10 \$\alpha\$, ΕΗ καὶ τῷ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΣΕ ποτὶ τὸ ἴσον συναμφοτέροις τῷ τε ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΕΔ καὶ τῷ ὑπὸ ταν ΖΕ, ΘΕ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν ά ΕΗ ποτί $\dot{r}$ $\dot{a}v$ $E\Delta$. $\dot{a}$ $\dot{b}$ $\dot{c}$ $\dot{a}\dot{n}$ $\dot{b}$ $\dot{c}$ $\dot{a}$ $\dot{a}$ $\dot{b}$ $\dot{c}$ $\dot{a}$ $\dot{b}$ $\dot{c}$ $\dot{c$ άμφοτέροις τῷ τε περιεγομένο ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΕΔ καὶ 15 τῶ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΘΕ. τὸ μὲν γὰο ἀπὸ τᾶς ΒΘ τετράγωνον ίσον τῷ ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΕΔ περιεχομένω, ά δε ύπεροχά, ά μετζόν έστι τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΕ τετράγωνον τοῦ ἀπὸ τᾶς ΒΘ, ἴσον ἐστὶ τῷ περιεχομένω ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΘΕ, έπεὶ ίσαι αί ΒΘ, ΒΖ. δῆλον οὖν, ὅτι τὸ 20 μεζον τοῦ σφαιροειδέος τμαμα ποτὶ τὸν κῶνον τὸν βάσιν έγοντα τὰν αὐτὰν τῶ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αύτὸν τοῦτον ἔγει τὸν λόγον, ὃν ά ΕΗ ποτὶ τὰν ΕΔ.

λβ'.

Καὶ τοίνυν εἴ κα μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τῷ 25 ἐπιπέδῳ τμαθῆ τὸ σφαιροειδὲς μηδὲ διὰ τοῦ κέντρου,

^{1.} δ] addidi; om. F, uulgo. EH] EN F. EΔ] om. F; corr. AB. 5. λόγον] λόγον · ΕΔ · F; corr. B; ΕΔ in margine adscriptum, ita ut ad lineam 1 pertineret, postea hic irrepsit. EH] EN F. 6. ά] αι F; corr. AB. 7. εἶμεν το ειμεν FV. 8. εἶμεν] τ' ειμεν F; τε εἶμεν uulgo. HΔ] NΔ F. 9. τε] addidi; om. F, uulgo. 11. ΞΔ] ΞΕ F; corr. AB. 12. δν] om. F; corr. Torellius. 15. τῷ] scripεi;

δε δ αὐτός έστι τῷ, ον ἔχει ά ΕΗ ποτί τὰν ΕΔ. τὸ γὰο ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΕΗ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΕΔ τούτον έχει του λόγου, ου ά ΕΗ ποτί τὰν ΕΔ, καί τὸ ὑπὸ τᾶν ΞΕ, ΖΕ περιεχόμενον ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν 5 ΖΕ, ΘΕ τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὃν ά ΕΗ ποτὶ τὰν ΕΔ ά γάο ΕΕ ποτί τὰν ΘΕ τὸν αὐτὸν ἔχει λόνον. ον ά ΕΗ ποτί τὰν ΕΔ διὰ τὸ ἀνάλογον είμεν τὰς ΞΔ. ΘΔ. ΔΕ, καὶ τὰν ΘΔ ἴσαν είμεν τᾶ ΗΔ· καὶ τὸ ἴσον οὖν ἀμφοτέροις τῷ τε περιεχομένο ὑπὸ τᾶν 10 ΞΔ, ΕΗ καὶ τῶ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΞΕ ποτὶ τὸ ἴσον συναμφοτέροις τῶ τε ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΕΔ καὶ τῶ ὑπὸ ταν ΖΕ, ΘΕ τον αύτον έχει λόγον, δυ ά ΕΗ ποτί τὰν ΕΔ, τὸ δὲ ἀπὸ τᾶς ΕΒ τετράγωνον ἴσον έντι άμφοτέροις τῷ τε περιεχομένω ὑπὸ τᾶν ΞΔ, ΕΔ καὶ 15 τῶ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΘΕ. τὸ μὲν γὰο ἀπὸ τᾶς ΒΘ τετράγωνον ίσον τω ύπὸ τῶν ΞΔ, ΕΔ περιεγομένω, ά δε ύπερογά, ἄ μεζόν έστι τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΕ τετράγωνου τοῦ ἀπὸ τᾶς ΒΘ, ἴσον ἐστὶ τῶ περιεγομένω ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΘΕ, έπεὶ ἴσαι αί ΒΘ, ΒΖ. δήλον οὖν, ὅτι τὸ 20 μεζον τοῦ σφαιροειδέος τμάμα ποτί τὸν κώνον τὸν βάσιν έγοντα τὰν αὐτὰν τῶ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αύτον τούτον έγει τον λόγον, ον ά ΕΗ ποτί τὰν ΕΔ.

AB'.

Καὶ τοίνυν εἴ κα μὴ ὀρθῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τῷ 25 ἐπιπέδῷ τμαθῆ τὸ σφαιροειδὲς μηδὲ διὰ τοῦ κέντρου,

^{1.} δ] addidi; om. F, uulgo. EH] EN F. EΔ] om. F; corr. AB. 5. λόγον] λόγον · ΕΔ · F; corr. B; EΔ in margine adscriptum, ita ut ad lineam 1 pertineret, postea hic irrepsit. EH] EN F. 6. ά] αι F; corr. AB. 7. εἶμεν το ειμεν FV. 8. εἶμεν] τ' ειμεν F; τε εἶμεν uulgo. HΔ] NΔ F. 9. τε] addidi; om. F, uulgo. 11. ΞΔ] ΞΕ F; corr. AB. 12. δν] om. F; corr. Torellius. 15. τῷ] scripsi;

est enim $\Xi \Delta \times EH : \Xi \Delta \times E\Delta = EH : E\Delta$, et $\Xi E \times ZE : ZE \times \Theta E = EH : EA;$

nam $\Xi E: \Theta E = EH: E \Delta$, quia proportionales sunt lineae $\Xi \Delta$, $\Theta \Delta$, ΔE , et $\Theta \Delta = H \Delta$. itaque etiam $\Xi \Delta \times EH + ZE \times \Xi E : \Xi \Delta \times E\Delta + ZE \times \Theta E = EH : E\Delta.$ sed $EB^2 = \Xi \Delta \times E \Delta + ZE \times \Theta E$; nam

 $B\Theta^2 = \Xi \varDelta \times E \varDelta^3$),

et $BE^2 - BO^2 = ZE \times OE$, quoniam BO = BZ. adparet igitur, maius sphaeroidis segmentum ad conum eandem basim habentem, quam segmentum, et axem eundem eam habere rationem, quam $EH: E \triangle$.

XXXII.

Uerum etiam si plano ad axem non perpendiculari secatur sphaeroides nec per centrum posito, maius

et συνθέντι $\Xi E : \Theta E = E H : E \Delta$.

2) Nam

 $EH: E \triangle - \Xi \triangle \times EH: \Xi \triangle \times E \triangle - \Xi E \times ZE: ZE \times \Theta E;$ unde évallág

 $\Xi \Delta \times EH : \Xi E \times ZE = \Xi \Delta \times E\Delta : ZE \times \Theta E$ et συνθέντι

> $\angle Z \angle Z = \angle Z =$ $= Z \triangle \times E \triangle + Z E \times \Theta E : Z E \times \Theta E;$

et rursus έναλλάξ

 $\Xi \triangle \times EH + \Xi E \times ZE : \Xi \triangle \times E \triangle + ZE \times \Theta E$ - $\angle E \times ZE : ZE \times \Theta E - EH : E \triangle$.

3) Nam $B\Theta = \Theta \Delta$, et $\Xi \Delta : \Theta \Delta = \Theta \Delta : \Delta E$; tum u. Eucl.

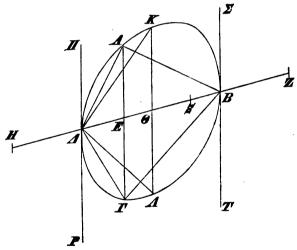
4) Nam $BE^2 = B\Theta^2 + E\Theta^2 + 2B\Theta \times E\Theta$ (Eucl. II, 4) $=BO^2 + EO \times (EO + 2BO) = BO^2 + EO \times (EO + BO + BZ)$ $=B\Theta^2+E\Theta\times EZ$.

¹⁾ Erat (p. 484, 6): ΞΔ: ΔΘ = ΔΘ: ΔΕ; quare διελόντι erit $\Xi\Theta: \varDelta\Theta = E\Theta: \varDelta E = \Xi\Theta: H \varDelta$, unde évallág $\Xi\Theta: E\Theta = H\varDelta: \Delta E$

^{16.} ά] ο F. 17. μεζον \ scripsi; μειζων \(\frac{\mathbb{F}}{2}\). το F, uulgo. uulgo. 19. al] scripsi; α F, nulgo. 23. λδ' Torellius; om. F.

τὸ μείζον τμᾶμα αὐτοῦ ποτὶ τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τὸ βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔξει τὸν λόγον, ὃν ὰ συναμφοτέραις ἴσα τῷ τε ἡμισέᾳ τᾶς ἐπιζευγνυούσας τὰς κορυφὰς τῶν 5 γενομένων τμαμάτων καὶ τῷ ἄξονι τῷ τοῦ ἐλάσσονος τμάματος ποτὶ τὸν ἄξονα τὸν τοῦ ἐλάσσονος τμάματος.

τετμάσθω τὸ σφαιροειδὲς ἐπιπέδω, ώς εἰρήται. τμαθέντος δὲ αὐτοῦ ἐπιπέδω ἄλλω διὰ τοῦ ἄξονος ὀρθῷ
10 ποτὶ τὸ τέμνον ἐπίπεδον τοῦ μὲν σχήματος τομὰ ἔστω $\grave{a}$ $AB\Gamma \Delta$ ὀξυγωνίου κώνου τομά, τοῦ δὲ τέμνοντος ἐπιπέδου τὸ σχῆμα ἁ $\Gamma \Delta$ εὐθεῖα. παρὰ δὲ τὰν $\Delta \Gamma$

ἄχθωσαν αί ΠΡ, ΣΤ ἐπιψαυούσαι τᾶς τοῦ ὀξυγωνίου κώνου τομᾶς κατὰ τὰ Β, Δ, καὶ ἀνεστακέτω ἀπ' αὐτᾶν 15 ἐπίπεδα παράλληλα τῷ κατὰ τὰν ΑΓ. ἐπιψαυσοῦντι

^{1.} αποτμημα F; corr. Torellius. 2. τὸ βάσιν έχον] scripsi;

segmentum eius ad coni segmentum eandem basim habens, quam segmentum [sphaeroidis], et axem eundem eam habebit rationem, quam linea utrique aequalis, et dimidiae lineae uertices segmentorum inde ortorum iungenti et axi segmenti minoris, ad axem segmenti minoris.¹)

secetur sphaeroides plano, ita ut diximus. et secto eo alio plano per axem ad secans planum perpendiculari figurae sectio sit $AB\Gamma\Delta$ coni acutianguli sectio [prop. 11, c], plani autem figuram secantis linea ΓA . et lineae $A\Gamma$ parallelae ducantur lineae ΠP , ΣT sectionem coni acutianguli in punctis B, Δ contingentes, et ab iis erigantur plana plano in linea $\Delta \Gamma$ posito parallela. ea igitur sphaeroides in punctis

¹⁾ P. 284, 24; εἰ δέ κα μήτε διὰ τοῦ κέντοου μήτε ὀοδῷ ποτὶ τὸν ἄξονα τῷ ἐπιπέδῷ τμαθἢ τὸ σφαιροειδές, τῶν γεναμέτων τὰ μεν μετζον ποτὶ τὸ σχῆμα τὸ βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔξει τὸν λόγον, δν κτὶ. ut học loco, nisi quod lin. 4 αὐτᾶς τᾶς legitur, et lin. 5 γενομένων omittitur.

του βασιν εχοντος F, uulgo.
3. ά συναμφοτέραις] scripsi; αι συναμφοτέραις F, uulgo.
4. τε] cum B; om. F, uulgo.
8. τετμησθω F; corr. Torellius.
9. αλλα F; corr. B*.
14. Δ, B Torellius.
15. έπιψανωντι F; corr. Torellius.

δὴ ταῦτα τοῦ σφαιροειδέος κατὰ τὰ Β, Δ, καὶ ἐσσούνται κορυφαὶ τῶν τμαμάτων τὰ Β, Δ. ἄχθω οὖν ἁ τὰς κορυφὰς ἐπιζευγνύουσα τῶν γενομένων τμαμάτων ὰ ΒΔ· πεσείται δ' αὐτὰ διὰ τοῦ κέντρου καὶ ἔστω 5 κέντρου τὸ Θ, μείζον δὲ ἢ τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος τὸ τμᾶμα, οὖ κορυφὰ τὸ Β. ποτικείσθω δὲ τᾳ ΔΘ ἴσα ὰ ΔΗ, καὶ ὰ ΒΖ τᾳ αὐτᾳ. δεικτέον, ὅτι τὸ τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος τὸ μείζον ποτὶ τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τὸ βάσιν ἔχον τὰν αὐτὰν τῷ τμάματι καὶ 10 ἄξονα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔχει τὸν λόγον, ὃν ὰ ΕΗ ποτὶ τὰν ΕΔ.

τετμάσθω γὰρ τὸ σφαιροειδές έπιπέδω διὰ τοῦ κέντοου παραλλήλω τω κατά τὰν ΑΓ ἐπιπέδω, καὶ έγγεγράφθω είς τὸ ἡμίσεον τοῦ σφαιροειδέος ἀπό-15 τμαμα κώνου κορυφάν έχον τὸ Δ σαμείον, καὶ ὂν έγει λόγον ά ΔΘ ποτί τὰν ΕΔ, τοῦτον έχέτω ά ΞΔ ποτί ταν ΘΔ. όμοίως δή τῷ πρότερον δειχθησέται τό τε απότμαμα τοῦ κώνου τοῦ ἐν τῷ ἡμισέω τοῦ σφαιροειδέος έγγεγραμμένου ποτί τὸ ἀπότμαμα τοῦ 20 κώνου τοῦ ἐν τῷ ἐλάσσονι ἐγγεγραμμένου τὸν αὐτὸν έγον λόγον, ου τὸ περιεγόμενον υπὸ τᾶν ΞΔ, ΒΘ ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΕ, ΕΔ, καὶ τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τοῦ ἐν τῷ ἐλάσσονι τμάματι ἐγγεγραμμένου ποτὶ τὸ τμᾶμα τό, ἐν ὧ ἐγγεγράπται, τὸν αὐτὸν ἔχον λόγον, 25 ου τὸ περιεχόμενον ύπὸ τᾶν ΒΕ, ΕΔ ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ. έξει οὖν τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τοῦ έν τῷ ἡμισέῳ τοῦ σφαιροειδέος έγγεγραμμένου ποτί

^{1.} δή scripsi; δε F, uulgo. εσοννται F, uulgo. 5. δὲ ἢ τό] οντος (comp.) τω F; corr. Torellius (ἢ τό iam V; τό iam CD). 6. τὸ τμᾶμα] scripsi; τό om. F, uulgo. τᾶ ΔΘ ἴσα ἀ ΔΗ] scripsi; τας ΔΗ ισα ἀ ΔΘ FCD; ἀ ΔΗ ἰσα τᾶ ΔΘ uulgo. 8. αποτμημα F; corr. Torellius, ut lin. 14, 18, 19,

B, Δ contingent [prop. 16, b], et uertices segmentorum erunt B, Δ [p. 282, 12]. ducatur igitur uertices segmentorum ita ortorum iungens $B\Delta$ linea (per centrum autem cadet [prop. 16, c]), et centrum sit Θ , et segmentum, cuius uertex est B, maius sit quam dimidia pars sphaeroidis. adiiciatur autem linea ΔH aequalis lineae $\Delta \Theta$, et linea BZ eidem aequalis. demonstrandum est, segmentum sphaeroidis maius ad segmentum coni basim habens eandem, quam segmentum, et eundem axem eam habere rationem, quam $EH: E\Delta$.

secetur enim sphaeroides plano per centrum posito plano in linea $A\Gamma$ posito parallelo, et dimidiae sphaeroidis parti inscribatur segmentum coni uerticem habens punctum Δ , et sit $\Xi \Delta : \Theta \Delta = \Theta \Delta : E \Delta$. itaque eodem modo, quo supra, demonstrabimus, segmentum coni dimidiae sphaeroidis parti inscriptum¹) ad segmentum coni [segmento] minori inscriptum¹) eandem rationem habere, quam $\Xi \Delta \times B\Theta : BE \times E \Delta$, et segmentum coni segmento minori inscriptum¹) ad segmentum, cui inscriptum sit, eam rationem habere, quam

 $BE \times E\Delta : ZE \times E\Delta$.

itaque segmentum coni dimidiae parti sphaeroidis inscriptum¹) ad minus segmentum sphaeroidis [eam

¹⁾ Debebat esse (lin. 18, 20, 23, 26): τὸ ἐν ... ἐγγεγοαμμένον; ad ἀπότμαμα enim, non ad κώνου pertinet. et ita fortasse uel inuito codice scribendum est. lin. 19 ed. Basil. et A habent ἐγγεγοαμμένου.

^{22, 26. 9.} tò βάσιν ἔχον] scripsi; τον βασιν εχοντος F, uulgo. 12. τετμησθω F; corr. Torellius. 17. $\Theta \triangle$] ΘA F. $\tau \tilde{\varphi}$] το F. 19. εγγεγραμμενω F; corr. Torellius. 24. εχοντα F; corr. B^* .

τὸ ἔλασσον τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος, ὃν τὸ περιεχόμενον ύπὸ τᾶν ΞΔ, ΒΘ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ. έξει οὖν τὸ μεν όλον σφαιροειδες ποτὶ τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τοῦ ἐν τῷ ἡμισέω τοῦ σφαιροειδέος ἐγνε-5 γραμμένου τον αύτον λόγον, δυ το περιεχόμενον ύπο τᾶν ΖΗ, Ξ Δ ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν ΒΘ, Ξ Δ. τετραπλάσιον γὰρ έχατέρου έχάτερον, τὸ δὲ ἀπότμαμα τοῦ χώνου τὸ εἰοημένον ποτὶ τὸ ἔλασσον τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος τὸν αὐτὸν ἔγει λόγον, ὃν τὸ περιεγόμενον ὑπὸ τᾶν 10 ΞΔ, ΒΘ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ. ἔξει οὖν τὸ ὅλον σφαιροειδές ποτί τὸ έλασσον τμαμα αὐτοῦ [τοῦ σφαιφοειδέος] τον αὐτον λόγον, ον το περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΖΗ, ΞΔ ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ. αὐτὸ δὲ τὸ μεζίον τμαμα ποτὶ τὸ ἔλασσον τὸν αὐτὸν ἔγει λόγον, 15 ου ά ύπεροχά, ἄ ύπερέχει τὸ περιεχόμενον ύπὸ τᾶν ΖΗ, ΞΔ τοῦ περιεγομένου ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ, ποτὶ τὸ ὑπὸ τᾶν ZE, $E\Delta$. τὸ δὲ ἔλασσον τμᾶμα ποτὶ τὸ απότμαμα τοῦ κώνου τοῦ ἐν αὐτῷ ἐγγεγραμμένου τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὃν τὸ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ ποτί τὸ 20 ύπὸ τᾶν ΒΕ, ΕΔ [δεδείκται γὰρ τοῦτον έχον τὸν λόγον, δυ ά ΖΕ ποτί τὰν ΒΕ]. τὸ δὲ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τοῦ ἐν τῷ ἐλάσσονι τμάματι ἐγγεγραμμένου ποτί τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τοῦ ἐν τῷ μείζονι τμάματι έγγεγραμμένου τὸν αὐτὸν ἔγει λόγον, ὃν τὸ ὑπὸ 25 τᾶν ΒΕ, ΕΔ ποτί τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΕ τετράγωνον. τὰ

^{2.} BΘ] BE F. 3. αποτμημα F; corr. Torellius; ut lin. 7, 18. 4. τῷ supra manu 1 F. 6. BΘ] BE FD. 9. τᾶν] των per comp. F; corr. Torellius. 10. ZE] ZC F. 11. τοῦ σφαιφοειδέος] deleo; "eius" Cr. 13. ZH, ΕΔ ποτί τὸ ὑπὸ τᾶν] bis F; corr. A. 21. αποτμημα F; corr. Torellius, ut p. 498, 1 et 5. 22. ἐλάσσονι τμάματι ad τοῦ ἐν τῷ lin. 28 om. F; corr. ed. Basil. (τμήματι, ἀπότμημα; corr. Torellius).

rationem] habebit, quam $\Xi \Delta \times B\Theta : ZE \times E\Delta$ [Eucl. V, 22]. habebit igitur totum sphaeroides ad segmentum coni dimidiae sphaeroidis parti inscriptum 1) eandem rationem, quam $ZH \times \Xi \Delta : B\Theta \times \Xi \Delta$; utrumque enim utroque quadruplo maius est.2) sed segmentum coni, quod commemorauimus, ad minus segmentum sphaeroidis eandem rationem habet, quam

 $\Xi \Delta \times B\Theta : ZE \times E\Delta$.

habebit igitur totum sphaeroides ad minus segmentum eius eandem rationem, quam $ZH \times \Xi \Delta : ZE \times E\Delta$ [Eucl. V, 22]. ipsum autem segmentum maius ad minus eandem rationem habet, quam

 $ZH \times Z\Delta - ZE \times E\Delta : ZE \times E\Delta$

[διελόντι Eucl. V, 17]. segmentum autem minus ad segmentum coni ei inscriptum3) eandem rationem habet, quam $ZE \times E\Delta : BE \times E\Delta$. segmentum autem coni minori segmento inscriptum⁵) ad segmentum coni segmento maiori inscriptum⁵) eandem rationem habet, quam $BE \times E \triangle : BE^2$. nam segmenta conorum, quae commemorauimus, rationem altitudinum habent, quoniam eandem habent basim [prop. 10], et alti-

¹⁾ το έν ... έγγεγραμμένου? (lin. 4-5); cfr. p. 495 not. 1.

²⁾ H. e. sphaeroides segmento coni, et rectangulum $ZH \times \Xi \Delta$

rectangulo $B\Theta \times \Xi \Delta$ (nam $ZH = 4B\Theta$).

³⁾ τὸ ἐν ... ἐγγεγαμμένον? (lin. 18); cfr. not. 1.
4) Quare segmentum maius sphaeroidis ad segmentum coni minori inscriptum eam habet rationem, quam

 $ZH \times \Xi \Delta - ZE \times E\Delta : BE \times E\Delta$ (Eucl. V, 22). sed quae sequentur uerba: δεδείκται γάς lin. 20 ad ποτὶ τὰν BE lin. 21, subditiua sunt. nam, si opus essent, adiicienda erant p. 494, 26; cfr. p. 489 not. 2.

⁵⁾ τό ... έγγεγοαμμένον? (lin. 22 et lin. 23-24); cfr. not. 1.

uerum semel seruatum est p. 498, lin. 5.

498 ΠΕΡΙ ΚΩΝΟΕΙΔΕΩΝ ΚΑΙ ΣΦΑΙΡΟΕΙΔΕΩΝ.

γὰρ ἀποτμάματα τῶν κώνων τὰ εἰρημένα τὸν τῶν ὑψέων λόγον ἔχοντι, ἐπεὶ βάσιν ἔχοντι τὰν αὐτάν, τὰ δὲ ΰψεα αὐτῶν τὸν αὐτὸν λόγον ἔχοντι τῷ τᾶς ΔΕ ποτὶ τὰν ΕΒ. ἔχει οὖν καὶ τὸ μεῖζον τμᾶμα τοῦ σφαιροειδέος ποτὶ τὸ ἀπότμαμα τοῦ κώνου τὸ ἐν αὐτῷ ἐγγεγραμμένον τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν ά ὑπεροχά, ἄ ὑπερέχει τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τᾶν ΗΖ, ΞΔ τοῦ ὑπὸ τᾶν ΖΕ, ΕΔ, ποτὶ τὸ ἀπὸ τᾶς ΒΕ τετράγωνον. ὁ δὲ λόγος οὖτος ὁμοίως τῷ πρότερον δειχθείη κα ὁ αὐτὸς 10 ἐὼν τῷ, ὃν ἔχει ά ΕΗ ποτὶ τὰν ΕΔ.

^{2.} ἐπεὶ βάσιν ἔχοντι] addidi; om. F, uulgo; post τὰν αὐτάν addidit Torellius.
3. εχωντι F. τῷ τᾶς] τον της F; corr. Torellius.
4. ποτὶ τάν] προς τον (utrumque per comp.) F; corr. Torellius.
οὖν] addidi; om. F, uulgo.
5. τοῦ . έγγεγραμμένον ed. Basil., Torellius.
7. τοῦ] το F; corr. BC.
8. ΖΕ, ΕΔ] scripsi; ΖΕΔ F, uulgo.
9. δειχθείη κα] scripsi; κα οm. F, uulgo; δειχθήσεται Torellius. In fine F: περι κωνοειδων και σφαιροειδων.

tudines eorum eandem rationem habent, quam $\Delta E : EB.$ ¹)

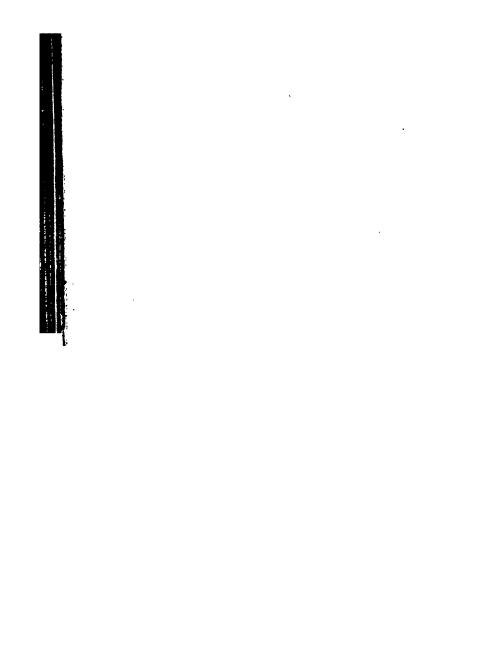
itaque etiam maius segmentum sphaeroidis ad segmentum coni ei inscriptum eandem rationem habet, quam

$$HZ \times \Xi \triangle - ZE \times E\triangle : BE^{2,2}$$

sed hanc rationem eandem esse, quam $EH: E\Delta$, eodem modo, quo supra [p. 490, 1 sq.; cfr. p. 488, 6], demonstrabimus.

¹⁾ Ducantur enim a punctis B, Δ lineae ad lineam $A\Gamma$ perpendiculares. orientur trianguli rectanguli similes, quorum hypotenusae erunt ΔE , EB, cathetae autem inter se respondentes lineae perpendiculares, quae altitudines conorum erunt; tum u. Eucl. VI, 4.

²⁾ Eucl. V, 22; cfr. p. 497 not. 4.

Berlag non B. G. Tenbuer in Leipzig.

Unfere Muttersprache, ihr Werden und ihr Wesen. Don Prof. Dr. D. Weise.

Deutsche Sprach und Stillehre

pon Prof. Dr. D. Weile.

Eine Unfeihung

jum Derftandnis und jum Gebrauche unferer Mutterfprache.

[XIV und 192 5.] 8. 1901. In Leinwend gebunden 2 utt.

Dan narliegende Auch ist ein Seitenfläck zu bem bekannten Werke berjeiten Derfosjere "Univer Istalursprache, ihr Werben und ihr Wesen". In genetimorpländichen Anfreum werden die nummanischen Ercherinangen ansere Matterforache bekanzeil noch indem ihre Ertwistiung darwiegt wien, jum Nachmenten aber ihre Eigenent angerent. Das Vädiselm nuterscheilen phi sonit von underen Sprachlehren nederstilleh buein, daß es nicht nur lagt, wire, sondern sauh, warnen so und nicht nuters aufprachen und nichtrieben under Enwedel nich so niehen, der sich und ihre verstäußeren Verlannisch unt unseren Matterforabe beruchigt, sondern der ihr ein nahens Verhältnis nut un gesangen möchter

Iduna. Deutsche Beldensagen

bem beulichen Bolke und feiner Ingend wiedereriaftt un Rarl Beinrich Rech.

= 28oblfrile Ausgabr.

Bier Teife, in 2 reichen Leinwankbanben. Breis 4 MI 50 Bi.

Num in & einzelmen hüblich fürfenierten Teilen: T. Teif: hubenn, 180 Pl. II. Teile Die Tibefungenlage. I Mf 10 Pl. III. Teil: Die Soor v. Biefand 8. Schmies. Bo Pl. IV. Teil: Dieteich von Bern u. 6. Heleken, a Sit. 80 Li

Dieje nem Boutbetrung der bentjegen beibenfagen, heiter nicht für des Artischafter, jennern ihr das gebübere Andribum nad die treiere Rugend bestimmt ihr, nich rei der Artist abereinbinmend als ein vorzogische Auch anertaunt, ausgegebere fürst einhertigte Kompolition und fämilierigt belleneien Eilf. Der Bergher bet aus ber Perglerebeng der benrieben mit norbidigen überbeitrung, in lietem diriblid ab bie giber des Ber Sage zu Grunde liegenden religiöhen Mutaat, die einem und urspringlichen Roge mietwellerarfielli

In erigierleicher allemitionelliebeiter Beigeiter beiter gestellte Gewilder Gebeter und bestehe der Beitere Bei beiteren bei bestehe Beiter Beiter bei bestehe Beiter bei bestehe Beiter beiter bei bestehe gebeten, Die werfelbe Indicate bei bestehe beiter bestehe bei Beiter be

🖾 Auf Matur und Geisteswelt.

Sammlung miffenschaftlich gemeinberftändlicher Darftellungen and aben Gebieten bes Wiffeng.

zu r Mite, in geschmachtvolem Sindand zu r Mite. as Pf. issus-Jedes Bandiger ift in sich abgeschiefen und einzeln bünflich.

Luft, Waller, Licht und Barme, Acht Morieige aus ber Croesimental. Chemte von Prof. Dr. Bludmann. Mit 100 Mb.

Ada Berindfrauß ben Gebeit ber Argemannt Gereie, Hübrt unter behanden Berüftlichtigung ber allichtigen Beiderdungen bei graftlichen Arbeit in bei Beigehalb der einerlichen Erfärlichungen ein

Die beutiden Golfestämme und Linvidalien von Prof. Dr. D. Meife. Brit 26 Wab.

Schilbert, bruch sinn gote Anktocks orn. Siland, Leobidalte und anberen Billern unserfielet, die Ligenset ber beutigen Gane a. Silande.

Die Leldesfibungen und ihre Bebentung für bie Gefundheltwon Brof. Dr. ft. Jander. Mit 10 Abb. im Tert und auf 2 Infeln

Eill berüber mellfaren, menhal nei omer eniden Umbinden die Belvetlleungen legenstelb nichen jahrn es ihr Vilein, arbenwei die in Beisene fenmenden Erman beforicht. Unfere midtigften Ruffurpflomen und Beienaburent De Ginfen.

hagen, All jahir, Abb, im Tert. Constitt burd bie Schillening die wintelien Kultunffangen ber begreibe. Dianen, popiel in milantiere Peer ofgeweier betande Repaintiffe.

Ban und Liben bes Tieres von Dr. B. Saude. Mit schle. Abs. im Sert.

vernag ge tinten befferen Berharbeit unferr Mengebeng, indieer Krennte in Darbumb hie und gelben Wenig unbereit Der Kompf imifden Menig unb Tier von Brot. Dr. Nart Gif-

Reim. Ditt 31 Alfr. im Legt. Der tode interfetande Arbemang bemingendente Vonnet-erfatet die emortente ellent interchant wie februike Legtingung

Das Thenler von Trivalbogent ber Borinoti. All 3 Allaniffen. Lab bet der Bestützung der beute illem Eine Vanischen Under besteht der Zugeren bei benantiven Lober ber Interend genin innallade jelden vies. Der Ban bes Weltallt v. Prof. De-

3. Scheiner, Mit gubir Rift. 2010 in bas Jauptmetten ber Aineninte, Erfenntels & Weltens, nintulpire. Berlag von B. G. Cenburer in Leipzig.

Er. Tübker's

Reallerikan des klassischen Altertums

Siebente verbefferte Auflage von Brof. Dr. Mar Erler. Dit gablreichen Mobilbungen.

Leg. B. Breid geheftet 14 DR., reich gebunden 16 DR. 50 Pig.

Schriften von H. W. Stoll.

= Bobtfeile Ausgaben zu bebentend ermäßigten Breifen. =

Die Goller und Gerben bes bieffifchen Allertums, Sopiate Wiche-logie der Artichen und Aftern Bond in Croil, franklage, Wit ab niblifiemmen mach anuten Runftwerfun. S. Bebliebt Budgabe, Gebunden al. d. ed.

Die Sanen des flaffifchen Attermins. britiginger and ber eine Well. Com & B. Stoll. 6. Antlige. Sont Winte mit is Molibergen nach antilfen Routhwerten S. Weitfelle Mosgathe. Gebanden of \$.30.

Gefchichte ber Griechen und Homer in Diographien, Sono m Stott Molling & Bullots

L. Die heiben Erleichenten in fries und Gefeben. Seinliche ses Weite im bliegabiescher fleren. Die L. Sieblich d. Wehlteile Volg. Weitenber in D. Die helben Nome im Kries und Frieden. Gebreite der Rönier grandflose fleren. Etz L. Siehlillich. S. Weilfeile Wadgebe, Gebruch

Erjählungen aus ber allen Gefchichte. Ben D. B. Graff. il. In a Bland pelanten at 1.72.

Gilber uns bem altgefechifden Ceben. Dor f. W. Si Mebilburgen 3. Bullege & Bereffelle Bullgane

Gilber aus bem altremtichen Keben, 2000 D.

Die Meiffer ber arientifmen Litteralur. ratur ber Griechen für bie reifene Jugent

Die Meifter ber romiffen Cinerati unter ler Miner für bie geller Juger 34. Groll, Wilt einem Stellfille

Wonderungen burch Alt-Grit Ratto, offiner und Alolicus II. Tall Bluste aus A.

